සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය

කාර්ය සාධන හා ප්‍රගති වාර්තාව

2024

කාර්ය සාධන හා ප්‍රගති වාර්තාව
2024

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

වර්තමාන

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

අනාගතය

වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස
ගරු සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය
අමාත්‍ය

වෛද්‍ය හන්සක විජේමුණි
ගරු සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය

වෛද්‍ය අනිල් ජාසිංහ
ලේකම්
සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය

පටුන

			පිටුව
1.	**හැඳින්වීම**		**01 – 05**
2.	**2023 -2024 වසරවල සුවිශේෂී සාක්ෂාත් කර ගැනීම්**		**06 - 38**
3.	**සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආයතනික ව්‍යුහය**		**39**
4.	**අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන, ව්‍යාපාර හා වැඩසටහන්වල සාක්ෂාත් කර ගැනීම්**		
	4.1	**රෝග මර්දන වැඩසටහන**	**40 - 93**
	4.1.1	ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන	40 - 50
	4.1.2	බරවා මර්දන වැඩසටහන	51 - 59
	4.1.3	මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා	59 - 64
	4.1.4	මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය	64 - 68
	4.1.5	ක්ෂය රෝග හා ලය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන	69 - 75
	4.1.6	ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන	76 - 81
	4.1.7	එච්.අයි.වී ඒඩ්ස් නිවාරණ වැඩසටහන	82 - 83
	4.1.8	ඩෙංගු මර්දන ක්‍රියාකාරකම්	84 - 89
	4.1.9	නිදන්ගත වකුගඩු රෝග ඒකකය	89 - 93
	4.2	**සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂණය**	94 - **206**
	4.2.1	වසංගත රෝග සේවා	94 - 99
	4.2.2	මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය සේවා	99 - 133
	4.2.3	සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා ප්‍රවර්ධන සේවා	133 -144
	4.2.4	මානසික සෞඛ්‍ය සේවා	145 - 154
	4.2.5	බෝනොවන රෝග ඒකකය	155 - 164
	4.2.6	පාරිසරික සහ වෘත්තීය සෞඛ්‍ය ඒකකය	164 - 168
	4.2.7	වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය සේවා	169 - 171
	4.2.8	නිරෝධායන සේවා	172 - 180
	4.2.9	වැඩිහිටි, තරුණ, ආබාධිත හා අභ්‍යන්තරික අවතැන්වූවන් වෙනුවෙන් සේවා	181 - 183
	4.2.10	ජාතික දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ අධිකාරිය	184 – 193
	4.2.11	සෞඛ්‍යාරක්ෂණ, ගුණාත්මක හා සුරක්ෂිතතා සේවාවන් සැපයීම	194 – 203
	4.2.12	ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අංශය	204– 206

පිටුව

4.3	**පෝෂණය**	**207 - 213**
4.4	**මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා**	**214 - 215**
4.5	**ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය**	**216 - 224**
4.6	**රසායනාගාර සේවා**	**225 - 233**
4.6.1	වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය	233 – 237
4.6.2	වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය	238 – 241
5.	**යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය**	
5.1	ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා	242 - 247
5.2	ඉදිකිරීම්	247 - 254
5.3	විශේෂිත විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘති	254
5.4	ප්‍රවාහන	255
6.	**මානව සම්පත් සංවර්ධනය**	**256 – 264**
7.	**සංස්ථා / මණ්ඩල**	**265 - 280**
7.1	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව	265- 269
7.2	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව	270
7.3	විජය කුමාරණතුංග අනුස්මරණ රෝහල	271- 274
7.4	ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර රෝහල	275 – 280
8.	**පුද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සංවර්ධනය**	**281 – 285**
9.	**ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම් හා නියාමන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය**	**286 – 291**
10.	**දේශීය වෛද්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය**	**292 – 329**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය යනු එහි විවිධ ඉතිහාස, සංස්කෘතික සහ සමාජ වටිනාකම් වලින් වියන ලද සාරවත් පද්ධතියකි. පැරණි ආයුර්වේද පිළිවෙත් වෙත මුල් බැස ගැනීමත් සමඟ, දිවයිනේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවේශය සියවස් ගණනාවක් පුරා සැලකිය යුතු ලෙස විකාශනය වී ඇත. බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව 19 වැනි සියවසේ යටත් විජිත පාලන සමයේදී ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දෙන ලද අතර එය විධිමත් වෛද්‍ය ආයතන සහ වඩාත් ව්‍යුහගත සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියක් පිහිටුවීමට තුඩු දුන් තීරණාත්මක වෙනසක් සනිටුහන් කළේය. 1948 නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව සියලු පුරවැසියන් සඳහා වෛද්‍ය සේවාවන් සඳහා සාධාරණ ප්‍රවේශය අවධාරණය කරමින් විශ්වීය සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ ආකෘතියක් අනුගමනය කළේය.

සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සහ රටේ ජනතාවට ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීමට ඇති හැකියාව කෙරෙහි බලපාන විවිධ සාධක තිබේ. සෞඛ්‍ය පද්ධති කාර්ය සාධනය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ පවතින සෞඛ්‍ය පද්ධති රටේ සමස්ත සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට දායක වන මෙම එක් එක් සාධක කෙතරම් දුරට සාක්ෂාත් කර ගන්නේද යන්නයි. ශ්‍රී ලංකාව එහි ආදායම් මට්ටමට සරිලන ප්‍රමාණයට වඩා ශක්තිමත් සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල අත්කර ගෙන ඇත. අත්‍යවශ්‍ය සෞඛ්‍ය දර්ශකවලින් රට සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ ලබා ඇති අතර, එහි ජනතාව අතර ආයු අපේක්ෂාව ස්ථාවර ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති අතර මැලේරියාව, ෆයිලේරියා, පෝලියෝ සහ නවජ ටෙටනස් ඉවත් කර ඇත. සෞඛ්‍යය සඳහා වූ මෙම කැපවීම දකුණු ආසියාවේ හොඳම ඒවා අතර ඉහළ ආයු අපේක්ෂාව සහ අඩු ළදරු මරණ අනුපාතිකය වැනි ආකර්ෂණීය මහජන සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵලවලින් පිළිබිඹු විය.

අද වන විට සෞඛ්‍ය පද්ධතිය යනු රජයේ රෝහල්, පෞද්ගලික සායන සහ ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ ජාලයකින් සමන්විත නවීන වෛද්‍ය ක්‍රම සහ පාරම්පරික ප්‍රතිකාර ක්‍රමවල සම්මිශ්‍රණයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ඇලෝපති, ආයුර්වේද, යුනානි සහ අනෙකුත් වෛද්‍ය ක්‍රම කිහිපයක මිශ්‍රණයකින් සමෘද්ධිමත් වේ. මෙම පද්ධති අතරින් ඇලෝපති වෛද්‍ය විද්‍යාව ප්‍රමුඛ වී ඇති අතර ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවලින් බහුතරයක් සපුරාලමින් සිටී. වෙනත් බොහෝ රටවල මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයෙන්ම සමන්විත වේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා පුළුල් පරාසයක ප්‍රවර්ධන, නිවාරණ, රෝග නිවාරණ සහ පුනරුත්ථාපන සෞඛ්‍ය සේවා සපයයි. ශ්‍රී ලංකාවට පුළුල් සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන ජාලයක් ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් තිබියදීත්, සම්පත් වෙන් කිරීම, කලාපීය විෂමතා සහ අඛණ්ඩ නවීකරණයේ අවශ්‍යතාවය ඇතුළු අභියෝග පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියේ විකාශනය අවබෝධ කර ගැනීම එහි වත්මන් ව්‍යුහය සහ එහි ජනගහනයේ සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීමට දරන උත්සාහයන් පිළිබඳ වටිනා අවබෝධයක් සපයයි. අනෙකුත් රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු, ප්‍රාදේශීය සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන, සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් සහ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංවිධානය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුරවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය සහ යහපැවැත්ම සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. උසස් තත්ත්වයේ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සාධාරණ ලෙස ජනතාවට ලබාදීමේ වගකීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සතු වේ.

දැක්ම

දේශයේ ආර්ථික, සාමාජීය, මානසික හා අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය සඳහා දායක වන සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහි කිරීම.

මෙහෙවර

ජනතා අවශ්‍යතාවයට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, සාමුහිකව ක්‍රියා කරමින්, පරිපූර්ණ, ඉහලම මට්ටමේ, ගුණාත්මක, සමාන, ඵලදායි සහ තිරසාර සෞඛ්‍ය සේවාවක් ශ්‍රී ලංකා වාසී ජනතාවට ලබා දීම මගින්, අත්කරගත හැකි ඉහළම සෞඛ්‍ය මට්ටමට ළඟාවීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ උපාය මාර්ගික අරමුණු

- ✓ උපදේශනය (Advocacy),චර්යාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය, සමාජ අලෙවිකරණය සහ ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, සැලසුම්කරණය සහ වැඩසටහන්කරණය සඳහා තාක්ෂණික සහාය ලබාදීම.
- ✓ උපදේශනය, චර්යාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය සහ සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ වෙනත් අංශයන් විසින් මෙහෙයවනු ලබන විවිධ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් සඳහා සහාය ලබාදීම.
- ✓ විවිධ මට්ටමේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සැලැසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම් කටයුතු ප්‍රවර්ධනයට සහාය දීම සහ පවරා ගැනීම.
- ✓ ජනමාධ්‍ය මගින් මහජනතාව අතර සෞඛ්‍ය සත්කාර පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ චර්යා වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය සඳහා අවශ්‍ය වන IEC/BCC උපාංග සඳහා සහාය වීම සහ සංවර්ධනය කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධකයින් ලෙස කටයුතු කිරීමටත් සහ උපදේශනය, චර්යාව වෙනස් කිරීම අරමුණු කරගත් සන්නිවේදනය, සහ ප්‍රජාව සේවයෙහි යෙදවීම මගින් නියෝජිතයින් වෙනස් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව තුළ සහ ඉන් පරිබාහිරව මිනිස් බල ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ගැටළු පාලනය කරගැනීමට හැකිවන පරිදි මහජනතාවට ඒ පිළිබඳව දැනුවත්භාවය ඇතිකර ගැනීමට මෙන්ම ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම සඳහා තනි පුද්ගල සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ✓ මහජන සෞඛ්‍ය ඉහළ නැංවීමෙහිලා සෞඛ්‍ය හා සම්බන්ධ රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන හා සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් කළමනාකරණය සඳහා සෞඛ්‍ය හා සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍රයන්හි කළමනාකරණ සක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම.
- ✓ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සහ ඒවා විවිධ මට්ටම් වලදී අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම.
- ✓ ප්‍රජාවගේ චර්යාව වෙනස්වීම සහ ප්‍රජාව සේවයේ යෙදවීම සම්බන්ධ පර්යේෂණ සැලසුම් කිරීම සහ ඊට සහාය ලබාදීම.

සංවර්ධිත රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රශංසනීය සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක් හා සෞඛ්‍ය දර්ශක අත්කර ගෙන ඇත්තේ ප්‍රධාන වශයෙන් පැවති රජයන් විසින් අනුගමනය කරනු ලැබූ නිදහස් සෞඛ්‍ය හා නිදහස් අධ්‍යාපනය වැනි සමාජ ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙනි. කෙසේ වෙතත් බෝ නොවන රෝග (NCD) සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යාම, ජනගහනය වයස්ගත වීමේ වේගවත් අනුපාතය හා රෝග රටාවන්හි වෙනස්වීම් සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති ගැටළු රටේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා වෙනස් කිරීමට හේතු වී තිබේ.

2015 දී සහස්‍ර සංවර්ධන ඉලක්ක සාර්ථකව සපුරා ගත් ශ්‍රී ලංකාව, තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDG) සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සිය කැපවීම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හා උපාය මාර්ග පෙළ ගැස්වීමෙන් තහවුරු කර ඇත. 2015 දී ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ අනෙකුත් සාමාජික රටවල් 192 ක් සමඟ තිරසාර සංවර්ධනය සහ

තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක 17 (SDG) සඳහා කැපවන බවට පොරොන්දු විය. තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක 17 න් 3 ඉලක්කය, පහත දැක්වෙන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමත් සමග සහපත් සෞඛ්‍ය යහපැවැත්ම වෙනුවෙන් කැපවී ඇත.

2015 දී තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDGs) සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සිය අඛණ්ඩ කැපවීම ප්‍රතිඥා දුන්නේය. මෙහි ඉලක්ක 3 සාක්ෂාත් කර ගැනීමට පහත සඳහන් ඉලක්ක සමග 'යහපත් සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම' සඳහා කැපවී ඇත.

ඉලක්කය 3 - සෞඛ්‍යමත් ජීවිත තහවුරු කිරීම සහ සෑම වයස් කාණ්ඩයකටම අයත් සෑම කෙනෙකුගේම යහපත ප්‍රවර්ධනය කිරීම

3.a සුදුසු පරිදි ලෝකයේ සියළුම රටවල්වල දුම්වැටි පාලනය සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සම්මුතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.

3.b ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂා කිරීමට සුනම්‍යය සහ විශේෂයෙන්ම ඖෂධ ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සම්බන්ධව TRIPS ගිවිසුමෙහි සඳහන් සංවිධාන උපරිමයෙන්ම භාවිතා කිරීමට සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට ඇති අයිතිය තහවුරු කරන TRIPS ගිවිසුම පිළිබඳ දෝහා ප්‍රඥප්තියට සහ ප්‍රජා සෞඛ්‍යයට අනුව පර්යේෂණ සඳහා සහාය දැක්වීම සහ සංර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සඳහා මූලිකව බලපානු ලබන බෝවන හා බෝ නොවන රෝග සඳහා එන්නත්ද ඖෂධද වැඩිදියුණු කිරීම සහ අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ සහ එන්නත් දැරිය හැකි මිලට ලබා දීම.

3.c සෞඛ්‍ය සඳහා යොදවන මුදල් විශාල වශයෙන් ඉහළ නැංවීම සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල විශේෂයෙන් ඌන සංවර්ධිත රටවල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා කුඩා රාජ්‍ය වල සෞඛ්‍ය අංශයේ ශ්‍රම බලකාය සඳහා බඳවා ගැනීම්, සංවර්ධන කටයුතු පුහුණුවීම් කටයුතු සිදු කිරීම.

3.d පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සඳහා සහ ජාතික සහ ගෝලීය සෞඛ්‍ය අවධානම් තත්ත්වයන් අඩු කිරීම හා කළමනාකරණය සඳහා සියළු රටවල් වල විශේෂයෙන් සංවර්ධිත රටවල ශක්‍යතාව ඉහළ දැමීම.

ඉලක්ක

3.1 වසර 2030 වන විට සජීවී උපත් 100,000 කට ගෝලීය මානව මරණ අනුපාතය 70කට වඩා අඩු මට්ටමකට ගෙන ඒම.

3.2 සජීවී දරු උපත් 1,000කට නව ප්‍රසව මරණ අනුපාතිකය අවම වශයෙන් 12කට වඩා අඩු මට්ටමකට ගෙන ඒම සහ වයස අවුරුදු 5ට අඩු මරණ අනුපාතිකය අවම වශයෙන් සජීවී දරු උපත් 1,000කට 25කට වඩා අවම මට්ටමකට ගෙන ඒමට සියළු රටවල් අරමුණු කිරීම තුළින් වසර 2030 වන විට අලුත උපන් දරුවන්ගේ සහ වයස අවුරුදු 5ට අඩු දරුවන්ගේ වළක්වාගත හැකි මරණ සිදුවීම නතර කිරීම.

3.3 වසර 2030 වන විට ඒඩ්ස් ක්ෂය රෝගය, මැලේරියා සහ නිවර්තන කලාපීය වසංගත රෝග මුලිනුපුටා දැමීම සහ සෙංගමාලය, ජලවාහක රෝග සහ වෙනත් බෝවන රෝග මර්ධනය කිරීම.

3.4 රෝග නිවාරණය, ප්‍රතිකර්ම, මානසික සෞඛ්‍ය හා සුබ සිද්ධිය ඉහළ නැංවීම මගින් වසර 2030 වන විට බෝ නොවන රෝග නිසා සිදුවන නොමේරූ මරණ තුනෙන් එකක මට්ටමකින් පහත දැමීම.

3.5 විෂ මත්ද්‍රව්‍ය හා ශරීරයට අහිතකර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ඇතුළත්ව විෂ මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණය සහ ප්‍රතිකාර කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම.

3.6 වසර 2020 වන විට රථවාහන අනතුරු නිසා ඇතිවන ගෝලීය මරණ සහ තුවාලකරුවන් සංඛ්‍යාව අඩකින් අවම කිරීම.

3.7 පවුල් සැලසුම්, තොරතුරු අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය ජාතික උපක්‍රම හා වැඩසටහන් වලට ඒකාබද්ධ කිරීම ඇතුලත්ව ලිංගික සහ ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවය සඳහා විශ්ව ප්‍රවේශය සහතික කිරීම.

3.8 මූල්‍ය අවධානම් ආරක්ෂණය ඇතුළුව විශ්වීය සෞඛ්‍ය ආවරණය ළඟාකර ගැනීම, ගුණාත්මක අත්‍යාවශ්‍ය සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවයට සහ සියළු මහජනතාවට ආරක්ෂිත ඵලදායී සහ දැරිය හැකි අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ හා එන්නත් ලබාගැනීමට කටයුතු සැලැස්වීම.

3.9 වසර 2030 වන විට අහිතකර රසායනික ද්‍රව්‍ය සහ වායුව, ජලය හා පස දූෂණය මෙන්ම අපවිත්‍රතාව නිසා ඇතිවන මරණ සඳහා රෝග සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අඩුකිරීම.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අංශයේ විශේෂ සිදුවීම් 2023- 2024

ජ්‍යෙෂ්ඨ සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් විසින් රාජකාරි පැවරීම සහ රාජකාරි භාර ගැනීම

නව සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යවරයා වැඩ භාර ගනී

නව රජයේ සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යවරයා ලෙස පත් වූ වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා 2024 නොවැම්බර් 19 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා ලෙස වැඩ භාර ගන්නා ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරුන්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන් ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලය මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

නව සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරයා වැඩ භාර ගනී

වෛද්‍ය හංසක විජේමුණි මහතා සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරයා ලෙස 2024 නොවැම්බර් 26 වැනි දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී වැඩ භාර ගන්නා ලදී. නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ වැඩ භාරගැනීමේ අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැඩබලන ලේකම් කේ.එම්. වත්සලා ප්‍රියදර්ශනී, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්ම මහත්මීන් ඇතුළු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරු සහ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

නව සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා වැඩ භාර ගනී

සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අලුතින් පත් වූ ලේකම් වෛද්‍ය අනිල් ජාසිංහ, අමාත්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2024 දෙසැම්බර් 11 වැනි දින වැඩ භාර ගන්නා ලදී. වෛද්‍ය ජාසිංහ මීට පෙර පරිසර අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා ලෙස කටයුතු කර ඇති අතර 2017 දෙසැම්බර් සිට 2020 අගෝස්තු දක්වා සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ධුරය හෙබවීය.

- **අග්‍රාමාත්‍ය ආචාර්ය හරිනි අමරසූරිය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරිය ලෙස වැඩ භාරගැනීම**

2024 සැප්තැම්බර් 24 වැනි දින ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසානායක මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති උත්සවයකදී නව රජයේ අග්‍රාමාත්‍යවරිය ලෙස ආචාර්ය හරිනි අමරසූරිය නිල වශයෙන් වැඩ භාර ගන්නා ලදී. එදින පස්වරුවේ එතුමිය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී නව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරිය ලෙස නිල වශයෙන් සිය වගකීම් භාර ගත්තාය. මෙම අවස්ථාවට අග්‍රාමාත්‍ය ලේකම් ප්‍රදීප් සපුතන්ත්‍රි, සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල, වෛද්‍ය නිහාල් අබේසිංහ, මහාචාර්ය ක්‍රිෂාන්ත අබේසේන යන මහත්වරුන් ඇතුළු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා ලෙස වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා වැඩ භාර ගනී**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ හිටපු ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා 2024 සැප්තැම්බර් 24 වැනි දින පස්වරුවේ අලුතින් පිහිටුවන ලද රජයේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා ලෙස සිය කාර්යභාරය භාර ගත්තේය.

- **සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා ලෙස වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වැඩ භාර ගනී**

වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා 2023 නොවැම්බර් 23 වැනි දින ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා ඉදිරියේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා ලෙස නිල වශයෙන් දිවුරුම් දෙන ලදී. ඒ මහතා 2023 නොවැම්බර් 24 වැනි දින උදෑසන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී නිල වශයෙන් සිය ධූරයේ රාජකාරී ආරම්භ කළේය. මෙම අවස්ථාවට රාජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ජනක ශ්‍රී චන්ද්‍රගුප්ත මහතා ඇතුළු සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, අතිරේක ලේකම්වරුන්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්, ආයතන ප්‍රධානීන් සහ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය එක්ව සිටියහ.

- **සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා ලෙස වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා වැඩ භාර ගනී**

වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා ලෙස 2023 නොවැම්බර් 20 වැනි දින පත් කරන ලදී. මීට පෙර ඔහු සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ලෙසත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු ලෙසත් සේවය ඇති අතර වසර පහකට වැඩි කාලයක් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) සේවය කර ඇත. වෛද්‍ය මහීපාල මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට කළ සුවිශේෂී දායකත්වය වෙනුවෙන් පිළිගත් කීර්තිමත් රාජ්‍ය නිලධාරියෙකි. ඔහුගේ පත්වීම සනිටුහන් කිරීමේ උත්සවයට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරු, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්වරු, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරු, රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතන නියෝජනය කරන අධ්‍යක්ෂවරු ඇතුළු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

ජාතික මට්ටමේ සිදුවීම්

- **ලෝක ප්‍රතිජීවකඖෂධ දැනුවත් කිරීමේ සතිය**

"ලෝක ප්‍රතිජීවක ඖෂධ දැනුවත් කිරීමේ සතිය" නිමිත්තෙන් 2023 නොවැම්බර් 25 වැනි දින සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් බත්තරමුල්ල වෝටර්ස් එජ් හෝටලයේදී විශේෂ සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රසායනාගාර සේවා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් මෙම උත්සවය සංවිධානය කර තිබුණේ “ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධයට එරෙහිව සටන් කිරීමට එක් වෙමු” යන තේමාව යටතේය.

- **ලෝක ඒඩ්ස් දිනයේ 36 වැනි ජාතික සැමරුම් උත්සවය (දෙසැම්බර් 1)**

2024 ලෝක ඒඩ්ස් දින ජාතික සැමරුම් උත්සවය 2024 දෙසැම්බර් 01 වැනි දින අග්‍රාමාත්‍ය වෛද්‍ය හරිනි අමරසූරිය මහත්මියගේ සහ සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ගෝල්ෆේස් ක්‍රීඩාංගණයේදී පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග සහ ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන, ශ්‍රී ලංකා පවුල් සැලසුම් සංගමය (FPA) සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදල (UNFPA) සමඟ එක්ව මෙම සැමරුම, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් සහ පාගමනක් සංවිධානය කරන ලදී.

- **“ලෝක ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ සතිය” සඳහා වූ පාගමන**

2024 දෙසැම්බර් මස 27 වන දින "ලෝක ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධක දැනුවත් කිරීමේ සතිය" වෙනුවෙන් පවත්වන ලද "සියලු දෙනාම එක්වෙමු - ප්‍රතිජීවක සුරකිමු" යන තේමාව යටතේ ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ පා ගමනට සෞඛ්‍ය හා

ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහභාගී විය. සෞඛ්‍ය, පරිසර, කෘෂිකර්ම, ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශ, ශ්‍රී ලංකා ක්ෂුද්‍රජීවවේද විද්‍යාඥයින්ගේ විද්‍යාලයේ සහය ඇතිව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (රසායනාගාර සේවා) ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධය පිළිබඳ ජාතික මධ්‍යස්ථානය විසින් පාගමන සංවිධානය කරන ලදී.

ජාත්‍යන්තර සිදුවීම්

- **අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සමුළුව - 2023 (ICIPSL'23)**

හදිසි අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සමුළුව 2023 (ICIPSL'23) 2023 නොවැම්බර් 20 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් බත්තරමුල්ල වෝටර්ස් එජ්හිදී පැවැත්විණි. මෙම අවස්ථාවට ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂකයන් සහ ප්‍රවීණයන් රැසක් එක් වූ අතර, ඔවුන් ශ්‍රී ලාංකේය වෛද්‍ය ප්‍රජාව සමඟ ඔවුන්ගේ විශේෂඥතාව බෙදාහදා ගන්නා ලදී.

- **ජාත්‍යන්තර විශ්ව සෞඛ්‍ය ආවරණ දිනය (UHC දිනය)**

ජාත්‍යන්තර විශ්ව සෞඛ්‍ය ආවරණය (UHC) දිනය සැමරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) මෙරට කාර්යාලය විසින් සංවිධානය කරන ලද විශේෂ උත්සවයක් 2023 දෙසැම්බර් 12 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ගාලු මුවදොර හෝටලයේදී පැවැත්විණි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් නිල වශයෙන් නම් කරන ලද මෙම දිනය, ශක්තිමත්, සමානාත්මතාවය සහ තිරසාර සෞඛ්‍ය පද්ධතිවල වැදගත්කම සහ විශ්වීය සෞඛ්‍ය ආවරණයේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම අරමුණු කරයි.

- **සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා 77 වැනි ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුවට ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කිරීම.**

77 වැනි ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුව 2024 මැයි 27 සිට ජූනි 1 දක්වා ස්විස්ටර්ලන්තයේ ජිනීවා නුවරදී පැවැත්විණි. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාද මෙම අවස්ථාවට එක්විය. රැස්වීම අතරතුර, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියානු කලාපය සඳහා වන කලාපීය අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක සෞඛ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ මුලපිරීම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ලදී .

- **ආසියා ශාන්තිකර වෛද්‍ය අධ්‍යාපන සමුළුව (APMEC)**

ආසියා ශාන්තිකර වෛද්‍ය අධ්‍යාපන සමුළුව (APMEC) 2024 ජනවාරි 15 වන දින ආරම්භ වූ අතර 2024 ජනවාරි 21 දක්වා දීර්ඝ විය. එය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වරට පැවැත්විණි. එහි තුන්වන දිනයේ දී සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨ ශ්‍රවණාගාරයේ දී සැසියක් පැවැත්විණි අධ්‍යාපන අමාත්‍ය සුසිල් ප්‍රේමජයන්ත මහතාද මෙම අවස්ථාවට එක්විය.

- **දියවැඩියා පාලනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සමුළුව**

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය එක්ව සංවිධානය කරන ලද දියවැඩියා පාලනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණය 2024 නොවැම්බර් 21 සහ 22 යන දෙදින තුළ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියානු කලාපයේ සහ අප්‍රිකානු රටවල් කිහිපයක විශේෂඥයින් 150කට අධික පිරිසකගේ සහභාගීත්වයෙන් කොළඹදී පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය හංසක විජේමුණි මහතා සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා මෙම අවස්ථාවට එක්විය. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මෙරට නේවාසික නියෝජිත ආචාර්ය අලාකා සිං, යුනිසෙෆ් සංවිධානයේ මෙරට නියෝජිත ක්‍රිස්ටියන් ස්කූග්, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධාන මූලස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ (බෝ නොවන රෝග) Dr. Guy Fones, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන් වන වෛද්‍ය චම්පිකා වික්‍රමසිංහ, වෛද්‍ය සමිද්දි සමරකෝන් යන මහත්ම මහත්මීහු ද මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus මහතා සහ අග්නිදිග ආසියානු කලාපයේ අධ්‍යක්ෂ වෛද්‍ය Dr. Saima Wazed මහත්මිය වීඩියෝ තාක්ෂණය ඔස්සේ මෙම සමුළුවේ ආරම්භක සැසිය අමතනු ලැබීය.

විදේශීය නියෝජිතයන් හමුවීම

- **යුනිසෙෆ් නියෝජිතයන් හමුවීම**

එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අරමුදලේ (UNICEF) නියෝජිතවරයා සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා අතර විශේෂ හමුවක් 2023 දෙසැම්බර් 17 වැනි දින සිදුවිය. මෙම සාකච්ඡාවට UNICEF හි පෝෂණ කළමනාකරු සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වන සෞඛ්‍ය හා පෝෂණ නිලධාරිවරයා ද සහභාගී විය.

- **UNDP නියෝජිතයන් හමුවීම**

ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ (UNDP) මෙරට නියෝජිතයා අතර විශේෂ හමුවක් 2024 ජනවාරි 24 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි ප්‍රගතිය සඳහා නවීන තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳව මෙම සාකච්ඡාවේදී අවධානය යොමු විය. UNDP නියෝජනය කරන ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ කණ්ඩායමේ කණ්ඩායම් නායකයා සහ ආර්ථික විශේෂඥයෙකු ද රැස්වීමට සහභාගී විය.

- **එක්සත් ජනපද තානාපතිවරයා හමුවීම**

ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා සහ එක්සත් ජනපද තානාපතිවරයා අතර විශේෂ හමුවක් 2024 ජනවාරි 30 වැනි දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. මෙම හමුවේදී ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි වත්මන් තත්ත්වය සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුව පිළිබඳව අවධානය යොමු විය. සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා ද මෙම අවස්ථාවට සහභාගී විය.

- **ජර්මානු තානාපතිවරයා හමුවීම**

සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත ගරු අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජර්මානු තානාපතිවරයා අතර 2024 ජනවාරි 31 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී හමුවක් පැවැත්විණි. ජර්මන් රජයේ අනුග්‍රහය ඇතිව ගාල්ල කරාපිටිය ප්‍රදේශයේ ඉදිකෙරෙමින් පවතින මහල් හයකින් සමන්විත නව මාතෘ රෝහල පිළිබඳව මෙම සාකච්ඡාව කේන්ද්‍රගත විය. මෙම රැස්වීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ඇතුළු නිලධාරීහු රැසක් සහභාගි වූහ.

- **JICA ආයතනය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගති සමාලෝචනය පිළිබඳ සාකච්ඡාව**

සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහ ජපාන තානාපති Akio Isomata මහතා අතර හමුවක් 2024 නොවැම්බර් 28 වැනි දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. මෙරට "ජයිකා" ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘතීන් වන පුනර්ජනනීය බල ශක්තිය නිපදවීම, ආසාදිත අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරණය වැඩි දියුණු කිරීම, ප්‍රජාව තුළ වැඩිහිටියන් කේන්ද්‍ර කරගත් සෞඛ්‍ය සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම සහ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම යන ව්‍යාපෘතීන් වල ප්‍රගතිය පිළිබඳව සාකච්ඡා සිදු කරන ලදි. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය සහ

ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය හංසක විජේමුණි, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, ධූත මණ්ඩල නියෝජ්‍ය ප්‍රධානී Mr. Naoaki Kamoshida, දෙවන ලේකම්වරුන් ලෙස Mr. Katsuhiro Suzuki, Ms. Sachi Tanaka, ජයිකා ව්‍යාපෘතියේ මෙරට නියෝජිත Mr. Tetsuya Yamada යන මහත්ම මහත්මීන් ඇතුලු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **NFPA නියෝජිතවරයා හමුවීම**

මෙම ව්‍යාපෘති පිළිබඳව සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලේ මෙරට නියෝජිත කුන්ලේ ඇඩෙනියි මහතා අතර විශේෂ හමුවක් පසුගියදා සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලේ දායකත්වයෙන් සහ සහයෝගීතාවය වර්ධනය කර ගනිමින් රට තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විශේෂඥ වෛද්‍ය අනිල් ජාසිංහ, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලේ මෙරට කාර්යාලය නියෝජනය කරමින් සහකාර නියෝජිත වෛද්‍ය දයානාත් රණතුංග, ජාතික වැඩසටහන් විශ්ලේෂක හා උපදේශක අනුෂිකා අමරසිංහ යන මහත්ම මහත්මීන් ද එක්ව සිටියහ.

- **චීන රජයේ සහයෝගය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කරන ලද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති**

ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කෙරෙන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ චීන තානාපති Qi Zhenhong මහතා අතර විශේෂ හමුවක් 2024 දෙසැම්බර් 09 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. මෙම සාකච්ඡාවට සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය හංසක විජේමුණි, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැඩබලන ලේකම් වත්සලා ප්‍රියදර්ශනී, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්ම මහත්මීන් සහ චීන තානාපති කාර්යාලයේ නියෝජිතයින් රැසක් එක්ව සිටියහ.

- **කියුබානු තානාපතිවරයා හමුවීම**

ඩෙංගු මර්දනයට සහ දීර්ඝ කාලීන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම සඳහා කියුබානු රජයේ විශේෂ වැඩපිළිවෙළට අඛණ්ඩව සහය ලබා ගැනීම සඳහා ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස සහ ශ්‍රී ලංකාවේ කියුබානු තානාපති අන්ද්‍රේස් මාර්සෙලෝ ගොන්සාලෙස් ගොරිඩෝ මහතා (Andres Marcelo Gonzales Gorrido) අතර විශේෂ හමුවක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. මෙම සාකච්ඡාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ

වැඩබලන ලේකම් වත්සලා ප්‍රියදර්ශනී, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විශේෂඥ වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන, වසංගත රෝග විද්‍යා අංශයේ ප්‍රධාන වසංගත රෝග විශේෂඥ වෛද්‍ය හසිත තිසේරා, ඩෙංගු මර්දන ඒකකයේ අධ්‍යක්ෂ, ආචාර්ය සුදත් සමරවීර, කියුබානු තානාපති කාර්යාලය නියෝජනය කරමින් එහි පළමු ලේකම් Maribel Duarte Gonzalez යන මහත්ම මහත්මීන් ඇතුලු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මෙරට නියෝජිතවරිය හමුවීම**

සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මෙරට නියෝජිත වෛද්‍ය අලකා සිං මහත්මිය අතර විශේෂ හමුවක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. නව සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යවරයා එම ව්‍යාපෘති ඵලදායි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අනුගමනය කරන වැඩපිළිවෙළ පිළිබඳව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය වෙනුවෙන් සිය කෘතඥතාව පළ කළ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ මෙරට නියෝජිතවරිය එම වැඩපිළිවෙළ අගය කරන බවද ප්‍රකාශ කළාය. සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය හංසක විජේමුණි, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැඩබලන ලේකම් වත්සලා ප්‍රියදර්ශනී, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්ම මහත්මීහු ද මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ එක්සත් ජාතීන්ගේ නේවාසික සම්බන්ධීකාරක හමුවීම**

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මෙරට නේවාසික සම්බන්ධීකාරක (UN Resident Coordinator - RCO) මාක් ඇන්ඩ්‍රෆ්‍රෙන්ච් (Marc-André Franche) මහතා ඇතුලු නියෝජිත පිරිසක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා හමුවිය. මෙම සාකච්ඡාව සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මෙරට අධ්‍යක්ෂ සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ලෝක ආහාර වැඩසටහනේ ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිත අබ්දූර් රහීම් සිද්දික් (Abdur Rahim Siddiqui -WFP), එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ මෙරට නේවාසික නියෝජිත අසුසා කුබෝටා (Azusa Kubota), එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා ආරක්ෂක අරමුදල හෙවත් යුනිසෙෆ් හි ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිත ක්‍රිස්ටියන් ස්කූග් (Christian Skoog), ලෝක බැංකු මෙරට කළමණාකරණ නියෝජිත චියෝ කන්දා (Chiyo Kanda), එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලේ මෙරට නියෝජිත කුන්ලේ අඩෙනියි (Kunle Adeniyi), ජාත්‍යන්තර කම්කරු සංවිධාන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වන මෙරට අධ්‍යක්ෂ ජොනි සිම්සන් (Joni Simpson – ILO), ව්‍යාපෘති සේවා සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ කාර්යාලයේ මෙරට අධ්‍යක්ෂ චාල්ස් කැලනන් (Charles Callanan – UNOPS), ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මෙරට අධ්‍යක්ෂ චෙන් චෙන් (Chen Chen – ADB), සංක්‍රමණය සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ ධූත මණ්ඩල ප්‍රධානී ක්රිස්ටින් පාර්කෝ (Kristin Parco –IOM) යන මහත්ම මහත්මීන් ද සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විශේෂඥ වෛද්‍ය අනිල් ජාසිංහ මහතා ඇතුළු අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් පිරිසක් ද එක්විය.

- **නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස්වරයා හමුවීම**

සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා සහ නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස් ඩේවිඩ් පයින් මහතා අතර හමුවක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පැවති මෙම රැස්වීමට නවසීලන්ත නියෝජ්‍ය මහ කොමසාරිස් Gabrielle Isaak, නවසීලන්ත මහ කොමසාරිස් කාර්ය මණ්ඩල නිලධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් එක්ව සිටියහ.

සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රධාන සංවර්ධන

1. සුව කිරීමේ අංශය

- **උසස් ඩිජිටල් එක්ස්රේ යන්ත්‍රය මාතර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලහි ස්ථාපනය කිරීම**

රුපියල් මිලියන 100ක පමණ වටිනාකමකින් යුත් උසස් තාක්ෂණික හැකියාවන්ගෙන් සමන්විත ඩිජිටල් එක්ස් කිරණ යන්ත්‍රයක් මාතර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ ස්ථාපිත කෙරිණි. 2023 දෙසැම්බර් 03 වැනි දින සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ නිරීක්ෂණයකින් අනතුරුව රෝගී සත්කාර සේවා සඳහා මෙම එකතු කිරීම සිදු කරන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන මත මෙම X-ray යන්ත්‍රය දකුණු පළාතේ නවීන පහසුකම් සහිත එකම යන්ත්‍රය වේ.

- **මහරගම අපේක්ෂා රෝහලේ සිව්මහල් ළමා වාට්ටු සංකීර්ණයේ ඉදිකිරීම් නිරීක්ෂණය**

2023 දෙසැම්බර් 13 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමා විසින් මහරගම අපේක්ෂා රෝහලේ මහල් හතරකින් යුත් ළමා වාට්ටු සංකීර්ණය සඳහා ඉදිකිරීම් භූමියේ නිරීක්ෂණයක් සිදු කරන ලදී. රුහුණු මහා කතරගම දේවාල අරමුදලේ ප්‍රතිපාදන මත රුපියල් මිලියන 150 ක ආයෝජනයකින් මෙම පහසුකම සංවර්ධනය කෙරේ. මෙම නිරීක්ෂණ අවස්ථාවට රුහුණු කතරගම දේවාලයේ බස්නායක නිලමේ, රෝහලේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, පරිපාලන නිලධාරීන්, විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්, රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු පිරිසක් සහභාගි වූහ.

- **කරාපිටිය රෝහලට අත්‍යාවශ්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීමට රුපියල් බිලියනයක මුදලක් වෙන් කිරීම**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සහ රෝහල් නියෝජිතයන් සමඟ ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2024 ජනවාරි 10 වන දින කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලේදී විශේෂ සාකච්ඡාවක් පැවැත්විණි. 2024 වසරේ කරාපිටිය රෝහලට අත්‍යාවශ්‍ය උපකරණ සඳහා රුපියල් බිලියනයක මුදලක් වෙන් කරන බව ගරු අමාත්‍යවරයා ප්‍රකාශ කළේය. මීට අමතරව, මෙම වසරේ රෝහලට CT ස්කෑන් යන්ත්‍ර දෙකක් සහ අල්ට්‍රා සවුන්ඩ් ස්කෑනර් දෙකක් ලැබෙනු ඇත. තවද, රෝහල තුළ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සඳහා රුපියල් මිලියන 40ක් වෙන් කර ඇත.මෙම සාකච්ඡාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල, අතිරේක ඉංජිනේරු ලේකම්, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්, රෝහල් අධ්‍යක්ෂ, පිළිකා ශල්‍ය වෛද්‍ය ක්‍රිෂාන්ත පෙරේරා ඇතුළු ජ්‍යෙෂ්ඨ උපදේශකවරුන්, වෛද්‍යවරුන් ඇතුළු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **මාතර කඹුරුගමුව නව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ නව "අපේක්ෂා පියස" පිළිකා රෝගීන් ප්‍රතිකාර කිරීමේ වාට්ටුව විවෘත කරන ලදී.**

මාතර, කඹුරුගමුව නව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ රුපියල් මිලියන 80 ක වියදමින් ඉදිකළ "අපේක්ෂා පියස" පිළිකා ප්‍රතිකාර වාට්ටුව 2024 ජනවාරි 24 වැනි දින සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහතා අතින් රෝගී සත්කාර සේවා සඳහා නිල වශයෙන් විවෘත කෙරිණි. මහීපාල. මෙම වාට්ටුව පිහිටුවීමට හැකි වූයේ දේශීය මෙන්ම ජාත්‍යන්තර මූලාශ්‍රවලින් නොමසුරුව පරිත්‍යාග කිරීමෙනි.

- **වලස්මුල්ල මූලික රෝහලේ නව ලේ බැංකුව පිහිටුවීම**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රුපියල් ලක්ෂ 40කට අධික ප්‍රතිපාදන යටතේ අංග සම්පූර්ණ රුධිර බැංකුවක් වලස්මුල්ල මූලික රෝහලේ ස්ථාපිත කෙරිණි. මීට අමතරව, සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රුපියල් මිලියන 20ක් වටිනා කෘත්‍රිම ස්වසන උපකරණ යන්ත්‍ර දෙකක් 2024 ජනවාරි 29 වැනි දින රෝහලට ලබා දෙන ලදී.

- **රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහලට හෘද පෙනහළු යන්ත්‍ර දෙකක් ලබාදීම**

විවෘත හෘද සැත්කම් සඳහා භාවිතා කරන රුපියල් මිලියන 80 ක් වටිනා හෘද පෙනහළු යන්ත්‍ර දෙකක් 2024 මාර්තු 1 වන දින රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහලේ (LRH) හෘද උරස් සැත්කම් ඒකකය වෙත ලබා දෙන ලදී. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ උපදෙස් අනුව සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මැතිතුමාගේ මගපෙන්වීම යටතේ අතිගරු ජනාධිපතිතුමාගේ මැදිහත් වීම මත ලබා දෙන ලදී .

- **ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ උඩුගම සහ නියාගම රෝහල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම**

2024 මාර්තු 18 වන දින ගරු අග්‍රාමාත්‍ය දිනේෂ් ගුණවර්ධන මැතිතුමා සහ ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් උඩුගම මූලික රෝහලේ නව සිව්මහල් ගොඩනැගිල්ලක සහ නියාගම ප්‍රාදේශීය රෝහලේ තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක පළමු අදියරේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. උඩුගම මූලික රෝහලේ මහල් හතරකින් යුත් ගොඩනැගිල්ල රුපියල් මිලියන 400 ක වියදමින් ඉදිකෙරෙන අතර, ලෝක බැංකුවේ සහ දකුණු පළාත් සභාවේ ප්‍රතිපාදන මත එය ඉදි කෙරේ. නියාගම ප්‍රාදේශීය රෝහලේ තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලේ පළමු අදියර සඳහා රුපියල් මිලියන 95 ක මුදලක් වැය කර ඇති අතර, ඒ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ලෝක බැංකුව සහ දකුණු පළාත් සභාව ලබා දී ඇත .

- **ජර්මන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව කරාපිටිය මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය රෝහල විවෘත කිරීම**

2024 මාර්තු 27 වැනි දින අතිගරු ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා, ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමා සමඟින් ගාල්ල කරාපිටියේ ජර්මන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව නව මාතෘ රෝහල විවෘත කරන ලදී. පද්ධතිය. ජර්මනියේ රජය, Helmut Kohl Galle Maternity Hospital Foundation සහ ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් අරමුදල් සපයන මෙම පහසුකම දකුණු පළාතේ විශාලතම සහ මාතෘ සේවය සඳහා කැපවූ පළමු රෝහල වේ. එය දකුණු ආසියාවේ ප්‍රමුඛතම මාතෘ රෝහල ලෙස පිළිගැනේ.

- **කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහලේ මහල් පහකින් යුත් වාට්ටු සංකීර්ණය සෞඛ්‍ය සේවා හා එක්වෙයි**

2024 අප්‍රේල් 10 වැනිදා ආර්.එච්. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහලේ ද මෙල් අනුස්මරණ වාට්ටු සංකීර්ණය සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා නිල වශයෙන් ඒකාබද්ධ කරන ලදී. අභාවප්‍රාප්ත අයිලීන් ද මෙල් මහත්මියගේ රුපියල් මිලියන 567 ක පරිත්‍යාගයෙන් මෙම **සං**වර්ධනය සිදු විය.

- **කොළඹ ජාතික රෝහලේ ස්නායු ශල්‍ය අංශයට නවීන තාක්ෂණයෙන් යුත් CT ස්කෑන් (පෙති 128) යන්ත්‍රයක් ලබා දෙන ලදී.**

2024 අප්‍රේල් 12 වැනි දින කොළඹ ජාතික රෝහලේ ස්නායු ශල්‍ය වෛද්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නවීනතම පෙති 128 කින් යුත් සීටී ස්කෑන් යන්ත්‍රයක් විවෘත කරන ලදී. මෙම උත්සවයට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා සහභාගී වන ලදී. සෞඛ්‍ය අංශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය හරහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) විසින් අරමුදල් සපයන ලද මෙම උසස් සීටී ස්කෑන් යන්ත්‍රය රුපියල් මිලියන 220 ක ආයෝජනයකි.

- **කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලේ සේවාවන් සඳහා නවීනතම CT ස්කෑන්යන්ත්‍රයක් එක් කරන ලදී**

2024 අප්‍රේල් 24 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලේ ප්‍රතිකාර සේවා සඳහා රුපියල් මිලියන 250 ක් වටිනා අලුතින් ස්ථාපනය කරන ලද සීටී ස්කෑන් යන්ත්‍රයක් ස්ථාපිත කරන ලදී. ජපානයේ නිෂ්පාදිත මෙම උසස් සීටී ස්කෑන් යන්ත්‍රය සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් අරමුදල් සපයන ලදී.

- **ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ හෘද රෝග ප්‍රතිකාර සඳහා කැත් ලැබ් ඒකකයක් සහිත තට්ටු හයක ගොඩනැගිල්ලක්**

2024 මැයි 9 වන දින සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කණ්ඩායමක් ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලට පැමිණියහ. මෙම සංචාරයේදී රෝහල් නඩත්තුව සඳහා රුපියල් මිලියන 70ක්, වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා රුපියල් මිලියන 75ක් සහ වෛද්‍ය නිල නිවාස අලුත්වැඩියාව සඳහා රුපියල් මිලියන 50ක් වෙන් කරන බව සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා නිවේදනය කළේය. මීට අමතරව, ජපන් ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා නියෝජිතායතනයේ (JICA) ව්‍යාපෘතිය මගින් රුපියල් බිලියන 1 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් සහිත හෘද රෝග සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා කැතිටරීකරණ රසායනාගාරයක් (Cath Lab) ඇතුළත් වන තට්ටු හයකින් යුත් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා මූල්‍යාධාර ලබා දෙනු ඇත.

- **කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලට රුපියල් මිලියන 200ක් වටිනා ජෛව වෛද්‍ය උපකරණ ලබාදීම**

ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන මත ලබාදුන් රුපියල් මිලියන 200 ක් වටිනා ජෛව වෛද්‍ය උපකරණ 2024 මැයි 22 දින කරාපිටිය ශික්ෂණ රෝහල වෙත ලබා දෙන ලදී. මෙම විශේෂිත ක්ෂේත්‍රවල වෛද්‍ය සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම උපකරණ Cardio-Thoracic Theatre සහ Lithotripsy (ESWL) දෙපාර්තමේන්තු වෙත වෙන් කර ඇත.

- **තිස්සමහාරාම මූලික රෝහලේ ඔක්සිජන් ජනනය කරන කම්හල**

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ තිස්සමහාරාම මූලික රෝහලේ නව ඔක්සිජන් උත්පාදන යන්ත්‍රයක් සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2024 මැයි 24 වන දින විවෘත කරන ලදී. යුනිසෙෆ් සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනුග්‍රහය ඇතිව රුපියල් මිලියන 50 ක වියදමින් ස්ථාපිත මෙම බලාගාරය මසකට ජම්බෝ ඔක්සිජන් සිලින්ඩර 900 ක් පමණ නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාව ඇත.

- **යාපනය ශික්ෂණ රෝහලට ඇටමිදුළු බද්ධ කිරීමේ ඒකකයක් සහ කිරණ යන්ත්‍රයක් ස්ථාපිත කිරීම.**

ඇටමිදුළු බද්ධ කිරීමේ ඒකකයක් 2024 ජුලි 17 වන දින යාපනය ශික්ෂණ රෝහලේදී ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා අතින් විවෘත කරන ලදී. මීට අමතරව, රෝහල එහි රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර හැකියාවන් වැඩිදියුණු කරමින් රුපියල් මිලියන 50ක් වටිනා නවීනතම C-arm X-ray යන්ත්‍රයකින් සමන්විත විය.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම සූතිකා පුහුණු පාසල කළුතර ජාතික සෞඛ්‍ය ආයතනයේදී විවෘත කරන ලදී**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2024 ජුලි 27 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වින්නඹු මාතාවන් පුහුණු පාසල කළුතර ජාතික සෞඛ්‍ය ආයතනයේදී නිල වශයෙන් විවෘත කරන ලදී. මීට අමතරව, සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා විසින් නව දුරස්ථ අධ්‍යාපන ඒකකය විවෘත කරන ලදී.

- **මාතර හෙද විද්‍යාලයට (නිල්වලා හෙද විද්‍යාලයට) රු. මිලියන 167 ක දේශන ශාලා සංකීර්ණයක්**

සෞඛ්‍ය ලේකම්, වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ. ප්‍රධානත්වයෙන් මාතර හෙද විද්‍යාලයේ නවීන පහසුකම්වලින් සමන්විත සිව්මහල් දේශන ශාලා සංකීර්ණයක්, පුස්තකාලයක්, තාක්ෂණික ඒකකයක්, ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් සහිත ඒකකයක් සහ නවීන උපකරණවලින් සමන්විත 200ක පමණ පිරිසකට සහභාගී විය හැකි ශ්‍රවණාගාරයක් 2024 ඔක්තෝම්බර් 23 වැනි දින විවෘත කෙරිණි. මෙය ඉදිකරන ලද්දේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රුපියල් මිලියන 167 ක මූලා ප්‍රතිපාදන මතය. මෙම අවස්ථාවට නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැපයීම්) දිනිප්‍රිය හේරත්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (ඉංජිනේරු) එම්.සී.අයි හේරත්, මාතර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ අධ්‍යක්ෂ වෛද්‍ය උපාලි කරුණාරත්න, මාතර හෙද විදුහලේ විදුහල්පතිතුමිය වන ගීතිකා නානායක්කාර යන මහත්ම මහත්මීන් ඇතුලු විශේෂ ශ්‍රේණියේ හෙද නිලධාරින්, හෙද පාලිකාවන්, හෙද සිසු සිසුවියන් ඇතුලු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහලේ නව ශල්‍ය ඒකකය විවෘත කිරීම**

ඉන්දීය රජයේ රුපියල් මිලියන 300 කට අධික මූල්‍යාධාර යටතේ මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහලේ ඉදිකළ නව ශල්‍ය ඒකකය 2024 නොවැම්බර් 04 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ ඉන්දීය මහ කොමසාරිස් සන්තෝෂ් ජා (Santhosh Jha) මහතා සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විශේෂඥ වෛද්‍ය පී.ජී. මහීපාල මහතාගේ සහභාගීත්වයෙන් ජනතා අයිතියට පත් කරන ලද අතර මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් (සංවර්ධන) සුනිල් ගලගම මහතා, මඩකලපුව රෝහලේ අධ්‍යක්ෂිකා කේ ගනේසලිංගම් මහත්මිය ඇතුළු සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ පිරිසක් සහභාගි වූහ.

- **හේතුව හඳුනා නොගත් කාලීන වකුගඩු රෝග මැඩපැවැත්වීම ආශ්‍රිතව සිදු කළ පර්යේෂණ එළිදැක්වීමේ වැඩමුළුව**

හේතුව හඳුනා නොගත් කාලීන වකුගඩු රෝග මැඩපැවැත්වීම ආශ්‍රිතව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ සහ පර්යේෂණ ඒකකය, චීන විද්‍යා ඇකඩමිය සහ මෙරට විද්වතුන්ගේ සහයෝගීතාවයෙන් ඒකාබද්ධව සිදු කළ පර්යේෂණ එළිදැක්වීමේ වැඩමුළුවක සමාරම්භක උත්සවය 2024 දෙසැම්බර් 14 වැනි දින බත්තරමුල්ලේ දී පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා මෙම අවස්ථාවට සහභාගී විය.

2. නිවාරණ කටයුතු

- **විශේෂ ඩෙංගු මර්දන සහ පාලන මහජන ඇමතුම් සහ සම්බන්ධීකරණ ඒකකයක් පිහිටුවීම.**

2024 ජනවාරි 11 වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර ඒකකය තුළ විශේෂ ඩෙංගු මර්දන සහ පාලන මහජන ඇමතුම් සහ සම්බන්ධීකරණ ඒකකය සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා විසින් ස්ථාපිත කරන ලදී.

- **සරම්ප ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීම සඳහා සරම්ප එන්නත අතිරේක මාත්‍රාවක් ලබාදීමේ ජාතික වැඩසටහන**

සරම්ප ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීමේ අරමුණින් සරම්ප එන්නත අතිරේක මාත්‍රාවක් ලබාදීමේ ජාතික වැඩසටහන 2024 ජනවාරි 6 වැනි දින ආරම්භ කරන ලදී. මෙම එක්දින ජාතික වැඩසටහනේ අංගයක් ලෙස සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා කොළඹ මහ නගර සභාව තුළ සායන සැසි අධීක්ෂණය කළේය. මෙම වැඩසටහන යටතේ මාස 6 සිට 9 දක්වා ළදරුවන්ට අතිරේක සරම්ප එන්නත් මාත්‍රාවක් ලබා දුන්නේය.

- **ජාතික ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය සහ ADT එක්ව ලාදුරු රෝගය පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු සමාජ මාධ්‍ය හරහා ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා A2P නම් ව්‍යාපෘතියක් දියත් කරයි.**

2024 මැයි 14 වන දින A2P (ACT2PREVENT CAMPAIGN 2024) ව්‍යාපෘතියේ සමාරම්භක වැඩසටහන සෞඛ්‍ය ලේකම් විසින් ශ්‍රී ලංකා පදනමේදී දියත් කරන ලදී. ජාතික ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය සහ Alliance Development Trust (ADT) එක්ව සංවිධානය කරන ලද මෙම මුලපිරීම නව්‍ය සමාජ මාධ්‍ය උපාය මාර්ග හරහා ලාදුරු රෝගය පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු බෙදා හැරීම අරමුණු කරයි. A2P ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ ලාදුරු වැළැක්වීමේ ප්‍රමුඛ සංවිධානය වන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය සහ මේ සඳහා හවුල් වන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන ADT අතර සහයෝගී ප්‍රයත්නයකි.

ගෝලීය සෞඛ්‍ය සන්දර්භය තුළ ජාතික සෞඛ්‍ය ජයග්‍රහණ

- **ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ දකුණු ආසියානු කලාපීය සමුළුවේදී ශ්‍රී ලංකාවට සම්මාන දෙකක් හිමි වේ**

ළමුන්ගේ හෙපටයිටිස් බී පාලනය සහ අවුරුදු 5ට අඩු මරණ, නව ජන්ම මරණ සහ මළ උපත් අනුපාතිකය අඩු කිරීම සඳහා SDG සහ ගෝලීය ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව මහජන සෞඛ්‍ය ජයග්‍රහණ සම්මාන දෙකක් 2024 ඔක්තෝබර් 8 වන දින ඉන්දියාවේ නවදිල්ලි නුවර පැවති WHO අග්නිදිග ආසියාවේ 77 වන කලාපීය කමිටු සැසියේදී ලබා ගන්නා ලදී. මෙම සම්මාන දෙක සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා වෙත පිරිනැමිණි.

පළාත් අධීක්ෂණ චාරිකා සහ රැස්වීම්

- **උතුරු මැද පළාතේ රෝහල් අධීක්ෂණය**

2024 මාර්තු 9 වන දින සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල, මැදවච්චිය මූලික රෝහල, ඇතාකඩ ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සත්කාර ඒකකය, කැබිතිගොල්ලෑව මූලික රෝහල සහ පදවිය මූලික රෝහලේ නිරීක්ෂණ චාරිකාවක නිරත විය. මෙම චාරිකාවලදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලබාදෙන ලද රුපියල් මිලියන 180ක උපකරණවලට අමතරව වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා රුපියල් මිලියන 250ක මුදලක් අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහලට ලැබෙන බව නිවේදනය කෙරිණි. අවශ්‍ය රෝහල් ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දෙන බව ද සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා පෙන්වා දුන්නේය.

- **උතුරු පළාතේ සෞඛ්‍ය සේවය සඳහා විශේෂ ඉදිරි පස් අවුරුදු සංවර්ධන සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පියවර**

2024 මාර්තු 12 වන දින සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කිලිනොච්චි ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලයේදී විශේෂ රැස්වීමක් කැඳවා තිබුණි. උතුරු පළාතේ සෞඛ්‍ය සේවා සංවර්ධනය පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සහ පුළුල් පස් අවුරුදු සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කිරීම පිළිබඳව මෙම රැස්වීමේ මූලික අවධානය යොමු විය.

- **සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා වයඹ පළාතේ රෝහල්වල විශේෂ නිරීක්ෂණ චාරිකාවක්**

2024 මාර්තු 28 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා අනෙකුත් නිලධාරීන් සමඟ වයඹ පළාතේ රෝහල් හතරක පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී. ආණමඩුව මූලික රෝහලට රුපියල් මිලියන 15ක්, මාරවිල මූලික රෝහලට රුපියල් මිලියන 180ක්, දංකොටුව ප්‍රාදේශීය රෝහලට රුපියල් මිලියන 20ක්, කුලියාපිටිය ශික්ෂණ රෝහලට රුපියල් මිලියන 200ක් විවිධ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ලබාදීමට නියමිතය.

- **සෞඛ්‍ය ලේකම් මහනුවර ජාතික රෝහලේ නිරීක්ෂණ චාරිකාව**

2024 අප්‍රේල් 11 වැනි දින මහනුවර ජාතික රෝහලේ නිරීක්ෂණ චාරිකාවකදී සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා නිවේදනය කළේ මේ වසරේ අත්‍යවශ්‍ය වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා රුපියල් බිලියනයක ප්‍රතිපාදන වෙන් කර ඇති බවයි. මීට අමතරව, මහනුවර රෝහල තුළ අවශ්‍ය ගොඩනැගිලි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා රුපියල් මිලියන 700 කට අධික මුදලක් වෙන් කර ඇත.

- **කෑගල්ල, ගම්පොළ සහ නාවලපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමාගේ නිරීක්ෂණයට**

2024 ජූලි 4 වැනි දින කෑගල්ල දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ නඩත්තුව හා සංවර්ධනය සඳහා රුපියල් මිලියන 40ක් වෙන් කරන ලද අතර ගම්පොළ මූලික රෝහලේ අත්‍යවශ්‍ය නඩත්තුව සඳහා රුපියල් මිලියන 100ක් වෙන් කරන ලදී. මීට අමතරව නාවලපිටිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ සායන සංකීර්ණයේ දෙවන සහ තුන්වන මහල ඉදිකිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය රුපියල් මිලියන 160ක් වෙන් කර ඇත.

සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ මානව සම්පත් සංවර්ධනය

- **රජයේ රෝහල්වලට හෙද නිලධාරීන් පත් කිරීම**

හෙද සේවයට නව හෙද හෙදියන් 2,519 දෙනෙකු පත්කිරීමේ උත්සවය ගරු අග්‍රාමාත්‍ය දිනේෂ් ගුණවර්ධන මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2023 නොවැම්බර් 17 වන දින අරලියගහ මන්දිරයේදී පැවැත්විණි.

- **පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා සඳහා 242කට පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කිරීම**

සෞඛ්‍ය සේවාව තුළ මානව සම්පත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඖෂධවේදීන් 163 දෙනෙකුට, මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් 56 දෙනෙකුට, අක්ෂි කාර්මික ශිල්පීන් 4 දෙනෙකුට සහ පාසල් දන්ත වෛද්‍යවරුන් 13 දෙනෙකුට පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කිරීම 2023 දෙසැම්බර් 20 වැනි දින බොරැල්ල වෛද්‍ය පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ ශ්‍රවණාගාරයේ දී පැවැත්විණි. .

- **පශ්චාත් සීමාවාසික වෛද්‍ය නිලධාරීන්ට පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කිරීම**

2024 පෙබරවාරි මස 03 වන දින කොළඹ වෛද්‍ය පීඨයේ නව ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක් වන UCFM ටවර් ශ්‍රවණාගාරයේ දී ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පශ්චාත් සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන් 600 දෙනෙකු සඳහා පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කරන ලදී.

- **වින්නඹු මාතාවන් පුහුණුවන්නන් බඳවා ගැනීම**

රට තුළ මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සූතිකා පුහුණුවන්නන් 1000ක් බඳවා ගැනීමේ උත්සවයක් 2024 මැයි 21 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලදී. මෙම අවස්ථාවට සෞඛ්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය ගරු. වෛද්‍ය සීතා අරඹෙපොලද සහභාගි විය.

- **ආයුර්වේද, සිද්ධ සහ යුනානි වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් සඳහා සීමාවාසික පත්වීම් ප්‍රදානය කෙරේ**

ජූනි 04 වැනි දින මහරගම නාවින්න බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතන ශ්‍රවණාගාරයේදී ආයුර්වේද, සිද්ධ සහ යුනානි වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් 204 දෙනෙකු සඳහා සීමාවාසික පත්වීම් ලිපි නිකුත් කිරීම සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සිදු කෙරිණි.

- **දන්ත වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් සඳහා සීමාවාසික පත්වීම්**

2024 ජූනි 18 වැනි දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ ශ්‍රවණාගාරයේ පැවති උත්සවයකදී දන්ත වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් 85 දෙනෙකු සඳහා සීමාවාසික දන්ත වෛද්‍ය පුහුණු පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කරන ලදී. මෙම උපාධිධාරීන් ශ්‍රී ලංකාවේ සහ විදේශයන්හි විවිධ විශ්වවිද්‍යාලවලින් වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කර ඇත.

- **වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් සඳහා සීමාවාසික පත්වීම්**

2024 ජුලි 01 වැනි දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කොළඹ වෛද්‍ය පීඨ ශ්‍රවණාගාරයේ පැවති උත්සවයකදී වෛද්‍යවරුන් 471 දෙනෙකුට වෛද්‍ය සීමාවාසික පුහුණුව සඳහා පත්වීම් ලිපි ප්‍රදානය කරන ලදී.

- **වෘත්තීය සමිති සමඟ සාකච්ඡා**

සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය වෛද්‍ය නලින්ද ජයතිස්ස මහතා වෘත්තීය සමිති සමග පවත්වන සාකච්ඡා මාලාව යටතේ රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමය (GMOA), සමස්ත ලංකා වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සංගමය (ACMOA), විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ සංගමය (AMS), රජයේ දන්ත වෛද්‍යවරුන්ගේ සංගමය (GDSA), සමස්ත ලංකා හෙද නිලධාරීන්ගේ සංගමය, රාජ්‍ය සේවා එක්සත් හෙද සංගමය සහ රජයේ හෙද නිලධාරීන්ගේ සංගමය (GNOA) ඇතුලු සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රධාන වෘත්තීය සමිති රැසක නියෝජිතයන් සමග සාකච්ඡා මාලාවක් පවත්වනු ලැබීය. මෙම සාකච්ඡාමය අවස්ථාවන් වලට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැඩබලන ලේකම් වත්සලා ප්‍රියදර්ශණී, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෛද්‍ය අසේල ගුණවර්ධන යන මහත්ම මහත්මීන් ද අතිරේක ලේකම්වරුන්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්, අධ්‍යක්ෂවරුන් මෙන්ම වෘත්තීය සමිති නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයින් පිරිසක් ද සහභාගි වූහ.

විශේෂ සිදුවීම්

- **ලාදුරු පාලනය සඳහා නව ප්‍රවේශයක්**

2023 නොවැම්බර් 8 වන දින ලාදුරු මර්දනය ඉලක්ක කරගත් විශේෂ වැඩසටහනක් රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන එක්ව කොළඹ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ ලෝටස් ශාලාවේදී පවත්වන ලදී. වැඩසටහනේ තේමාව වූයේ "ලාදුරුවලින් තොර ජාතියක්" යන්නයි. ලාදුරු මර්දනය සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ ක්‍රියාමාර්ග, යෝජිත මීළඟ පියවර, කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු වැඩසටහන් සහ මෙම ප්‍රයත්නයේදී අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳව මෙම සාකච්ඡාවේදී අවධානය යොමු විය.

- **සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ විශේෂ නිරීක්ෂණ චාරිකාවක් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහලේ**

2023 නොවැම්බර් 24 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා විසින් ගරු ආරක්ෂක රාජ්‍ය අමාත්‍ය ප්‍රමිත බණ්ඩාර තෙන්නකෝන් මහතා විසින් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහලේ විශේෂ නිරීක්ෂණ චාරිකාවක් පවත්වන ලදී. මෙම සංචාරයේදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල රෝහල අතර අවබෝධතා ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීමට තීරණය විය. මෙම ගිවිසුම මගින් රජයේ රෝහල්වල පොරොත්තු ලේඛනවල සිටින පුද්ගලයින් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය රෝගී සත්කාර සේවා පහසුකම් සැලසීම අරමුණු කර ඇති අතර, එය මෙම පහසුකමෙන් ලබා දෙනු ඇත.

- **ඌව වෙල්ලස්ස වෛද්‍ය පීඨයේ මහාචාර්ය ඒකකය ඉදිකිරීම ආරම්භ කිරීම**

ඌව වෙල්ලස්ස විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨයේ මහාචාර්ය ඒකකය සඳහා තට්ටු දහයකින් යුත් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම 2023 නොවැම්බර් 26 වැනි දින බදුල්ල ශික්ෂණ රෝහල් පරිශ්‍රයේදී ආරම්භ විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් රුපියල් බිලියන 2.26 අරමුදල් සපයනු ලබන අතර එය 2025 දෙසැම්බර් වන විට නිම කිරීමට නියමිතය.

- **සබරගමුව වෛද්‍ය පීඨයේ වෛද්‍ය සිසුන් සඳහා සායනික පුහුණුව**

සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන් සඳහා සායනික පුහුණුව ලබාදීමට 2023 දෙසැම්බර් 10 වැනිදා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය එකඟතාවකට පැමිණ ඇත. මෙම සහයෝගීතාවය වෛද්‍ය සභාව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව සහ සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය අතර සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෛද්‍ය සභාව විසින් නියම කර ඇති ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පුහුණුව ලබා දීමට එකඟතාවයකට පැමිණියහ.

- **ආසාත ප්‍රතිකාර සඳහා පළමු ජාතික මාර්ගෝපදේශ දියත් කරන ලදී**

2023 දෙසැම්බර් 27 වන දින, කොළඹ වෛද්‍ය පීඨයේ (UCFM ටවර්) නව ගොඩනැගිල්ලේ ශ්‍රවණාගාරයේදී ආඝාතය සහ අංශභාගය සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන ලද සිය මංගල ජාතික මාර්ගෝපදේශ සමූළුව ශ්‍රී ලංකාව විසින් පවත්වන ලදී.

- **පූර්ණ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සඳහා වන පළාත් සංවාද වැඩසටහනේ පළමු වැඩසටහන**

ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ සංකල්පයක් මත ආරම්භ කරන ලද විස්තීර්ණ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම අරමුණු කරගත් මංගල පළාත් සංවාද වැඩසටහන 2023 දෙසැම්බර් 29 වන දින මධ්‍යම පළාතෙන් ආරම්භ විය. මෙම වැඩසටහන මධ්‍යම පළාත් ආණ්ඩුකාර කාර්යාලීය ශ්‍රවණාගාරයේදී වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතාගේ සහ ගරු මධ්‍යම පළාත් ආණ්ඩුකාර අධිනීතිඥ ලලිත් යූ.ගමගේ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්විණි. මහනුවර, මාතලේ සහ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කවල රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතනවල සෞඛ්‍ය පරිපාලකයින් සහ මහජන නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වය ඊට සම්බන්ධ විය. මධ්‍යම පළාතේ පදිංචිකරුවන්ට සෞඛ්‍ය සේවාව ලබා දීමේ ප්‍රායෝගික අභියෝග හඳුනාගෙන ඵලදායී විසඳුම් සකස් කිරීම මෙම වැඩසටහනේ මූලික අරමුණ විය.

- **දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ව්‍යවසායකයින් 60 දෙනෙකු සඳහා රන් සම්මාන**

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ව්‍යවසායකයින් ඇගයීමේ අරමුණින් "Golden Inmediens - 2023" ව්‍යවසායකත්ව රන් සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය බත්තරමුල්ල වෝටර්ස් එජ්හිදී 2024 මාර්තු 19 වන දින පැවැත්විණි. ගරු අග්‍රාමාත්‍ය දිනේෂ් ගුණවර්ධන මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මෙම උත්සවය පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත ආචාර්ය රමේෂ් පතිරණ, සහ ගරු දේශීය වෛද්‍ය රාජ්‍ය අමාත්‍ය සිසිර ජයකොඩි මහතාද සහභාගි වූහ .

- **මාතර, කඹුරුගමුව නව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල සඳහා හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකකය**

කඹුරුගමුව නව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම ආරම්භ කරන ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා මාතර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ අධ්‍යක්ෂ සහ පළාත් සෞඛ්‍ය නිලධාරීන්ට උපදෙස් දුන්නේය.

පරිත්‍යාග

- **ජාතික අක්ෂි රෝහලට වෛද්‍ය, ශල්‍ය හා රසායනාගාර උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම**

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් 2024 සැප්තැම්බර් 26 වැනි දින රෝහල් ශ්‍රවණාගාරයේ පැවති උත්සවයකදී රුපියල් මිලියන 140 ක් වටිනා වෛද්‍ය, ශල්‍ය හා රසායනාගාර උපකරණ, නවීන ස්ලිට් ලාම්පු, දෘශ්‍ය ක්ෂේත්‍ර විශ්ලේෂකයක්, ෆාකෝඉමල්සිෆිකේෂන් යන්ත්‍රයක්, බහු පරාමිති මොනිටර, නිර්වින්දන යන්ත්‍රයක්, විශේෂිත ශල්‍යාගාර මේසයක්, ස්වයංක්‍රීය slide stainer, සයිටොස්පින් යන්ත්‍රයක් සහ පටක ප්‍රොසෙසරයක් ජාතික අක්ෂි රෝහල වෙත විධිමත් ලෙස මාරු කරන ලදී. . මීට අමතරව රුපියල් මිලියන 6.5 ක ප්‍රතිපාදන යටතේ අඩු ආදායම්ලාභී රෝගීන් සඳහා ඇස් කණ්ණාඩි ලබාදීමේ වැඩසටහනක්ද අමාත්‍යාංශය විසින් ආරම්භ කරන ලදී. වැඩසටහනේ කොටසක් ලෙස රෝගීන් 25 දෙනෙකු සඳහා ඇස් කණ්නාඩි බෙදාදීම ද සිදු විය. මෙම උත්සවයට හිටපු අතිරේක ලේකම් වෛද්‍ය සුනිල් ද අල්විස්, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්, කොළඹ ජාතික අක්ෂි රෝහලේ අධ්‍යක්ෂ, අක්ෂි ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍යවරුන් සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු පිරිසක් එක්ව සිටියහ.

- **බංගලාදේශයෙන් අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් ලැබීම**

2023 දෙසැම්බර් 21 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ බංගලාදේශ මහ කොමසාරිස්වරයා විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියනයකට අධික වටිනාකමකින් යුත් අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ වර්ග 24 ක තොගයක් නිල වශයෙන් පරිත්‍යාග කරන ලදී.

- **ළමා රෝහල් ගොඩනැගිල්ලක ඉදිකිරීම් නිම කිරීම සඳහා රුපියල් බිලියනයක මුල්‍ය පරිත්‍යාගයක්**

2024 ජනවාරි 9 වන දින ඉංජිනේරු නහිල් විජේසූරිය මහතා රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහලේ ළමා රෝහල් ගොඩනැගිල්ලක් නිම කිරීම සඳහා රුපියල් බිලියනයක මුල්‍ය පරිත්‍යාගයක් කළේය. සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ නහිල් විජේසූරිය මහතා අතර අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් තැබිණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සහ ළමා රෝග විශේෂඥ විද්‍යාඥයින්ගේ විද්‍යාලයේ නියෝජිතයින් මෙම අවස්ථාවට එක්ව සිටියහ.

- **කොළඹ ජාතික අක්ෂි රෝහලට රුපියල් මිලියන 70ක් වටිනා වෛද්‍ය උපකරණ සහ රුපියල් මිලියන 30ක් වටිනා අක්ෂි කාච ප්‍රදානයක්**

2024 පෙබරවාරි 01 වැනි දින කොළඹ ජාතික අක්ෂි රෝහල සඳහා ප්‍රදානයන් සහ පරිත්‍යාග ලෙස රුපියල් මිලියන 70ක් පමණ වටිනා වෛද්‍ය උපකරණ ද රුපියල් මිලියන 30ක් වටිනා අක්ෂි කාච 5000ක් ද ලැබිණි. සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මෙම දායකත්වය නිල වශයෙන් රෝහල වෙත පිළිගැන්වීම සිදු විය.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ වර්ග 13ක් වසරක් සඳහා ලබාදීම**

2024 පෙබරවාරි 7 වැනිදා ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සැපයීමේ ගිවිසුමක් අත්සන් කරන ලදී. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දී උත්සවය පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතා සහ ප්‍රදේශයේ සුබසාධන හා ස්වයංපෝෂිත අධ්‍යක්ෂ මිකී ලුයි මහතා විසින් මෙම ගිවිසුමට අත්සන් තැබූහ.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රවාහනය සඳහා ජපාන රජයෙන් ඩීසල් ඉන්ධන මෙට්‍රික් ටොන් 40,000ක ප්‍රදානයක්**

2024 පෙබරවාරි 19 වන දින ජපාන රජයේ ආධාර ඇතිව සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ ගිලන්රථ සහ අනෙකුත් වාහන සඳහා භාවිතා කිරීම සඳහා ඩීසල් මෙට්‍රික් ටොන් 40,000 ක ප්‍රදානයක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දෙන ලදී. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති උත්සවයකදී ජපාන තානාපතිවරයා විසින් කොළඹ වරායේ "ඩොල්ෆින් ජැටි" පර්යන්තයේදී ඩීසල් නිල වශයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත භාර දෙන ලදී.

- **මෙරට සෞඛ්‍ය සේවාවට නොමසුරුව ඉන්ධන පරිත්‍යාග කිරීම පිළිබඳව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ජපාන රජයට සහ ජනතාවට ස්තූතිය.**

ශ්‍රී ලංකාව සහ ජපානය අතර වසර 70ක මිත්‍රත්වය සිහිකරමින් සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා සහය දැක්වීම සඳහා නොමසුරුව පරිත්‍යාග කිරීම පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා රජය 2024 පෙබරවාරි 27 වන දින ජපාන රජයට සහ ජපානයේ ජනතාවට සිය කෘතඥතාව පළ කළේය. එදිනම ඉන්ධන බෙදා හැරීමට අදාළ ඉන්ධන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (FMIS) අමාත්‍යාංශ ශ්‍රවණාගාරයේදී නිල වශයෙන් එළිදැක්විණි. ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජපාන නියෝජ්‍ය තානාපතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මෙම කටයුතු සිදුකෙරිණි. සෞඛ්‍ය ආයතන සඳහා ඩීසල් බෙදා හැරීම 2024 පෙබරවාරි 27 වන දින ආරම්භ විය.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවාවේ දියුණුව සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලෙන් (UNFPA) ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන දෙකහමාරකට වඩා වටිනා පරිත්‍යාග**

2024 මාර්තු 3 වෙනිදා, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් USD 500,000 කට වඩා වටිනා "Health On Wheels - විශේෂයෙන් නිර්මාණය කරන ලද ජංගම ඒකක" තුනකින් සමන්විත පරිත්‍යාගයක් ලැබිණි. අමතරව, ශ්‍රී ලංකාවේ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 2 කට වඩා වටිනා අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සහ උපකරණ ලබා දෙන ලදී. ජපාන රජයේ අනුග්‍රහය ඇතිව එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදල හරහා මෙම දායකත්වය සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදලේ ආසියා පැසිෆික් කලාපයේ අධ්‍යක්ෂ සහ ජපාන තානාපති කාර්යාලයේ වැඩබලන තානාපතිවරයා විසින් මෙම පරිත්‍යාගය ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වෙත පිළිගන්වන ලදී. 2024 මැයි 8 වන දින "Health on Wheels" ට්‍රක් රථ තුන ශ්‍රී ලංකාවේ ජපාන තානාපතිවරයා විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල වෙත නිල වශයෙන් භාර දෙන ලදී. පසුව, මෙම ට්‍රක් රථ ඌව, මධ්‍යම සහ දකුණු පළාත්වල පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන් වෙත නිල වශයෙන් භාර දෙන ලදී.

- **නැගෙනහිර කොළඹ මූලික රෝහලේ දැඩි සත්කාර ඒකකය සෞඛ්‍ය පද්ධතියට එක් කිරීම ආරම්භ කිරීම**

නැගෙනහිර කොළඹ මූලික රෝහලේ (මුල්ලේරියාව රෝහල) ඉදිකරන ලද දැඩි සත්කාර ඒකකයේ දෙවන අදියර 2024 අප්‍රේල් 3 වන දින ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ආරම්භ විය. මෙම ඉදිකිරීම් අදියර සඳහා මූල්‍ය දායකත්වය ව්‍යාපාරික දානපති ජී එස් විජේසිංහ මහත්මිය විසිනි. ඊට අමතරව ඇය දැඩි සත්කාර ඒකකවල භාවිතය සඳහා රුපියල් මිලියන 10ක් වටිනා උසස් වෛද්‍ය උපකරණ තොගයක් පරිත්‍යාග කළාය.

- **දන්ත සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ලෝක බැංකු ව්‍යාපෘතිය මගින් රුපියල් මිලියන 3.5ක් වටිනා දන්ත ක්ෂුද්‍ර මෝටර් උපකරණ ලබාදීම.**

2024 මාර්තු 14 වන දින, දන්ත සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (PSSP) යටතේ ලෝක බැංකුව විසින් රුපියල් මිලියන 3.5 ක් වටිනා දන්ත ක්ෂුද්‍ර මෝටර් උපකරණ ලබා දෙන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේදී සෞඛ්‍ය ලේකම් වෛද්‍ය පාලිත මහීපාල මහතාගේ සහභාගිත්වයෙන් මෙම බෙදාදීමේ උත්සවය පැවැත්විණි. මාර්තු 20 දිනට යෙදී ඇති ලෝක මුඛ සෞඛ්‍ය දිනය වෙනුවෙන් මෙම උපකරණ බෙදා හැර ඇත.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ රජයේ රෝහල් 34කට අති නවීන තාක්ෂණයෙන් යුත් දැඩි සත්කාර ඒකක ඇඳන් 157ක් ලබා දීම**

2024 මාර්තු 21 වන දින, රුපියල් මිලියන 473.1 ක් වටිනා අති නවීන ICU ඇඳන් 157 ක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. එක් ඇඳක් සඳහා රුපියල් ලක්ෂ 30කට අධික මුදලක් වැය වේ. සිදුව "සුපුවත් අරණ" අධ්‍යාපනික මධ්‍යස්ථානයේ නිර්මාතෘ සහ අධ්‍යක්ෂ ඩැරල් කුන්න පියතුමාගේ උත්සාහය මත මෙම පරිත්‍යාගය සිදුකෙරිණි. වත්තල කොළඹ ලොජිස්ටික්ස් හි දී ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වෙත නිල වශයෙන් ඇඳන් පිළිගැන්වීම සිදු විය.

- **සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට පළමු පිළිකා ඖෂධ තොගය එක්සත් ජනපද පුණ්‍යායතනයෙන් ලැබේ**

2024 ජුනි 11 වන දින, රට පුරා රජයේ රෝහල්වල පිළිකා රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා ඩොලර් 225,000 කට අධික වටිනාකමකින් යුත් අත්‍යවශ්‍ය පිළිකා ඖෂධ තොගයක් ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමා වෙත භාර දෙන ලදී. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ LDS (පසුදින සාන්තුවරයන්ගේ) පුණ්‍යායතනවල ආසියා කලාපයේ සුභසාධන අධ්‍යක්ෂ විසින් මෙම තොගය ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වෙත නිල වශයෙන් පිළිගන්වන ලදී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ LDS පුණ්‍යායතන (USA) අතර 2024 පෙබරවාරි මාසයේදී අත්සන් කරන ලද අවබෝධතා ගිවිසුමක් (MoU) යටතේ මෙරටට ලැබුණු පළමු ඖෂධ තොගය මෙය සනිටුහන් කරයි.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ හෘද රෝග සහ ශ්වසන රෝගීන් සඳහා කටාර් රාජ්‍යයෙන් රුපියල් මිලියන 120කට අධික ඖෂධ පරිත්‍යාගයක්**

2024 ජූලි 15 වන දින, ශ්‍රී ලංකාවේ හෘද හා ශ්වසන රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා අදහස් කරන රුපියල් මිලියන 120 කට අධික වටිනාකමකින් යුත් අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ තොගයක් කටාර් රාජ්‍යය විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත භාර දෙන ලදී. කටාර් රාජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් එම පරිත්‍යාගය සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත ගරු අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වෙත වෛද්‍ය සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේදී නිල වශයෙන් පිළිගැන්වීය.

- **ජපන් රජයෙන් නවීන ශීතකරණ පහසුකම් සහිත ලොරි 10ක් සහ කැබ් රථ 21ක් පරිත්‍යාග කිරීම**

2024 ජූලි 22 වන දින ජපාන රජය සහ Gavi CDS ව්‍යාපෘතිය රුපියල් මිලියන 383 කට අධික වටිනාකමකින් යුත් නවීනතම ශීතකරණ පහසුකම්වලින් සමන්විත ලොරි 10 ක් සහ කැබ් රථ 21 ක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට නිල වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලදී. රට තුළ ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සහ ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම වැඩසටහන යුනිසෙෆ් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. මෙම පරිත්‍යාග ශ්‍රී ලංකාවේ ජපාන තානාපතිවරයා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩබලන UNICEF නියෝජිත විසින් ගරු සෞඛ්‍ය හා කර්මාන්ත අමාත්‍ය වෛද්‍ය රමේෂ් පතිරණ මහතා වෙත නිල වශයෙන් භාරදෙන ලදී.

3. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආයතනික ව්‍යුහය

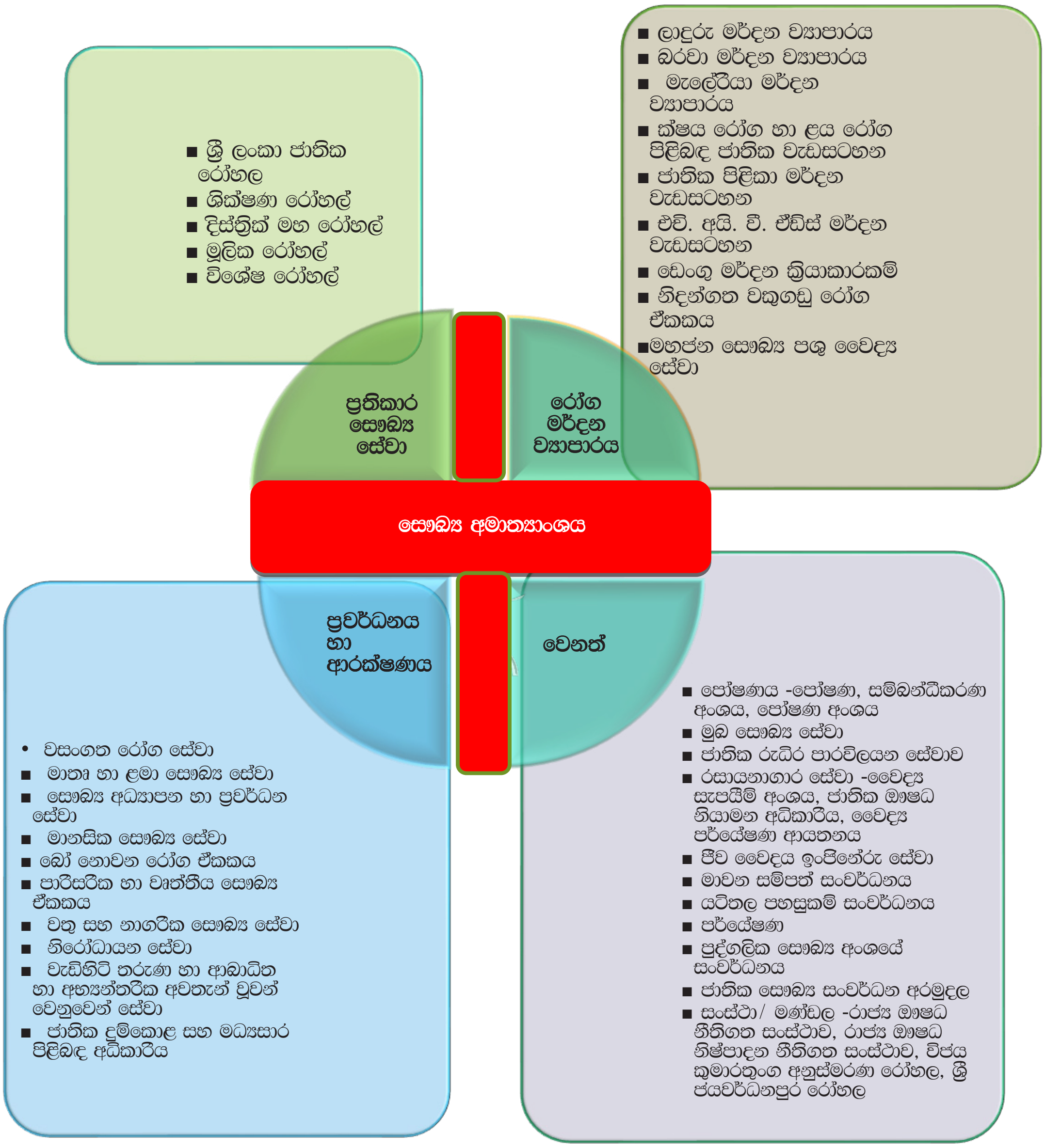

4. අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන, ව්‍යාපාර හා වැඩසටහන්වල සාක්ෂාත් කර ගැනීම්

4.1 රෝග මර්දන වැඩසටහන

4.1.1 ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන

හැඳින්වීම

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය (ALC) ශ්‍රී ලංකාවේ ලාදුරු වැළැක්වීමේ සහ සුව කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්වල කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කරයි. ALC හි වගකීම්වලට ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රමිති සහ සම්මතයන් සංවර්ධනය කිරීම, තාක්ෂණික සහාය සැපයීම සහ නිරීක්ෂණ ඇතුළත් වේ. මෙම ප්‍රයත්නයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය යටතේ ඇති ප්‍රජා සෞඛ්‍ය විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් (CCP), කලාපීය වසංගත රෝග විද්‍යාඥයින් (RE), ලාදුරු මර්දන මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් (PHI LC) සහ MOH කණ්ඩායම් වලින් සමන්විත දිස්ත්‍රික් ලාදුරු මර්දන කණ්ඩායම් විසින් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරු යටතේ සිදු කරනු ලැබේ.

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - මහජන සෞඛ්‍ය සේවා I (DDG - PHS I) ගේ මගපෙන්වීම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අතර එය වැලිසර අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය, මධ්‍යම ලාදුරු සායනය, සායන කාමර අංක 12, ශ්‍රී ලංකා ජාතික රෝහල, කොළඹ සහ ලාදුරු රෝහල, හැඳල ලෙස සමන්විත වේ.

දැක්ම

ලාදුරු වලින් තොර ශ්‍රී ලංකාව

මෙහෙයුම

රෝගය සම්ප්‍රේෂණය කිරීම නැවැත්වීම, අපකීර්තිය අවම කිරීම, ලාදුරු රෝගයෙන් පීඩාවට පත් වූ සියලුම පුද්ගලයින් සඳහා පිරිවැය-ඵලදායී ගුණාත්මක ලාදුරු සේවාවන් සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පීඩාවට පත් වූවන්ගේ සාධාරණ ජීවන තත්ත්වයක් සහතික කිරීම සඳහා එවැනි සේවාවන් පවත්වාගෙන යාම.

පොදු අරමුණු

- ඒකාබද්ධ ලාදුරු සේවාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.
- ඒකාබද්ධ සක්‍රීය සිද්ධි හඳුනාගැනීම් සමඟින් ලාදුරු වැළැක්වීම පරිමාණය කිරීම
- ලාදුරු රෝගය සහ එහි සංකූලතා කළමනාකරණය කිරීම සහ නව ආබාධ වැළැක්වීම.
- අපකීර්තියට එරෙහිව සටන් කිරීම සහ මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම සහතික කිරීම

විශේෂ සිදුවීම් 2024 ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් 31 දක්වා

1. වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා ලාදුරු රෝග වැලැක්වීමේ සහ සුව කිරීමේ අංශ සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම

වෛද්‍යවරුන්ගේ මාර්ගෝපදේශ

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

World Health Organization

2. මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා ලාදුරු රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම

මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා

මාර්ගෝපදේශ

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

World Health Organization

3. මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා සැනපත් සකස් කිරීම

කල්තියා හඳුනාගෙන නිසි ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමෙන් ලාදුරු රෝගය සම්පූර්ණයෙන්ම සුව කළ හැකිය.

අපි තවමත් සතුටින්....

4. ශ්‍රී ලංකාවේ ලාදුරු රෝගය තුරන් කිරීම සඳහා මාර්ග සිතියමක් සකස් කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහ ගෝලීය ලාදුරු වැඩසටහනේ (GLP) ජාත්‍යන්තර උපදේශකයන්ගේ සංචාරය

5. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ලාදුරු සම්ප්‍රේෂණය බාධා කිරීම සඳහා මාර්ග සිතියම සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කිරීම.

6. ශ්‍රී ලංකාවේ ලාදුරු ඖෂධ සඳහා ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය (AMR) නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම.

- ක්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය (AMR) නිරීක්ෂණ පද්ධතිය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සහ AMR නිරීක්ෂණ පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා නිසි බයොප්සි නියැදි තාක්ෂණය, සාම්පල සකස් කිරීම සහ රසායනාගාරයට යැවීම පිළිබඳව සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම.
- මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් (PHLT) සඳහා Slit Skin Smear පරීක්ෂණ පිළිබඳ පුහුණුව.

7. ප්‍රජා සෞඛ්‍ය විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සහ ප්‍රාදේශීය වසංගත රෝග විද්‍යාඥයින් සඳහා ලාදුරු රෝගය පිළිබඳ ජාතික මට්ටමේ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන

8. **ජාතික ලාදුරු සමාලෝචන රැස්වීම 2024 පෙරවාරි මාසයේදී අනුරාධපුරයේදී**

9. **ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන පරිපාලන ආයතනයේ (SLIDA) ලාදුරු මර්දන මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා ජාතික මට්ටමේ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන**

10. **ශ්‍රී ලංකාවේ ලාදුරු සඳහා භාවිතා කරන බහු ඖෂධ ප්‍රතිකාරය (MDT) සඳහා අහිතකර ඖෂධ ප්‍රතික්‍රියා (ADR) සමීක්ෂණයක් ආරම්භ කිරීම**

11. **කෑගල්ල, අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, කුරුණෑගල , වවුනියාව, යාපනය, මන්නාරම, කොළඹ, ගම්පහ, මඩකලපුව, මහනුවර, මාතලේ, ත්‍රිකුණාමලය, හම්බන්තොට යන ප්‍රදේශවල වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සහ අනෙකුත් අදාළ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන්**

12. **අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් චාරිකා සහ දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලදී**

කොළඹ, කොළඹ මහ නගර සභාව (CMC), ගම්පහ, කළුතර, ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනය (NIHS), කුරුණෑගල, අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, ගාල්ල, රත්නපුර, ත්‍රිකුණාමලය, පුත්තලම, හම්බන්තොට, මහනුවර මාතලේ යන ස්ථානවල අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් චාරිකා සහ දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලදී .

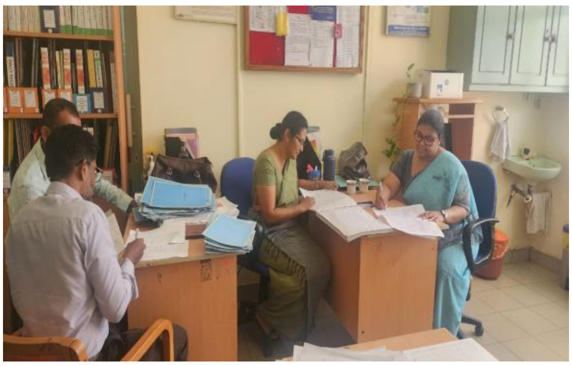

13. **බස්නාහිර පළාතේ දුම්රිය ස්ථානවල ලාදුරු පිළිබඳ විශේෂ පත්‍රිකා බෙදාහැරීම්**

14. **ලෝක ලාදුරු දිනය සැමරීම සඳහා ලාදුරු රෝගය පිළිබඳ මාධ්‍ය හමුව සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ ශ්‍රවණාගාරයේදී පවත්වන ලදී.**

15. **2024** මාර්තු BMICH හි Medicare ප්‍රදර්ශන කුටිය

16. මැලිබන් ප්‍රදර්ශනයේ ලාදුරු කුටිය

ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයේ කාර්ය සාධන දර්ශක
පසුගිය වසර පහ තුළ ජාතික කාර්ය සාධන දර්ශක

වගුව **1 : 2020** සිට **2024/11/30** දක්වා නව ලාදුරු රෝග හඳුනා ගැනීම

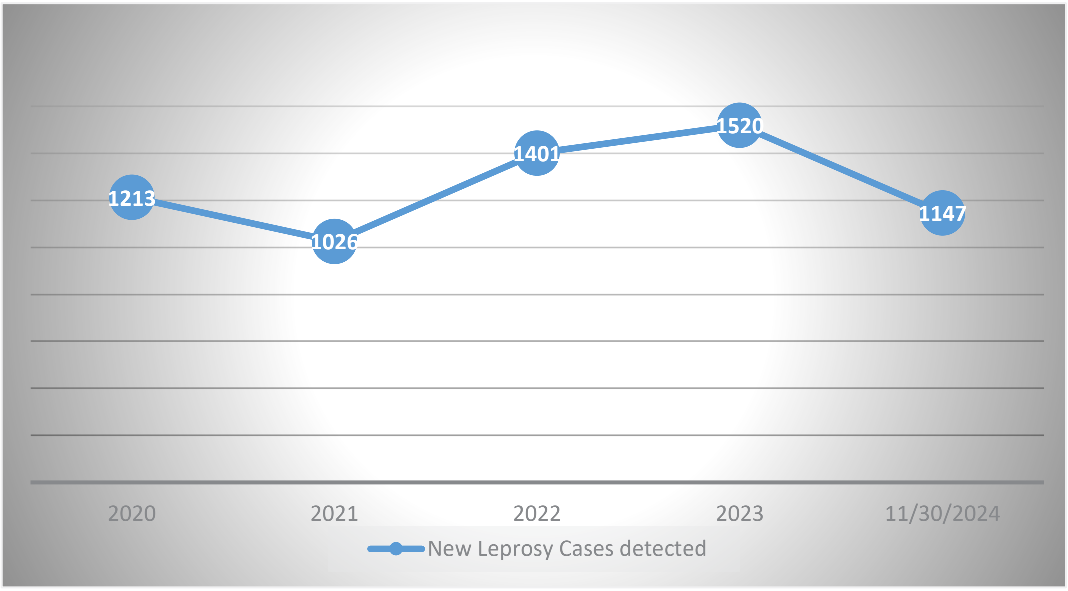

වගුව **2:** නව රෝගීන් හඳුනාගැනීමේ අනුපාතය **(NCDR) 2020** සිට **2024/11/30** දක්වා ජනගහනය **100,000**

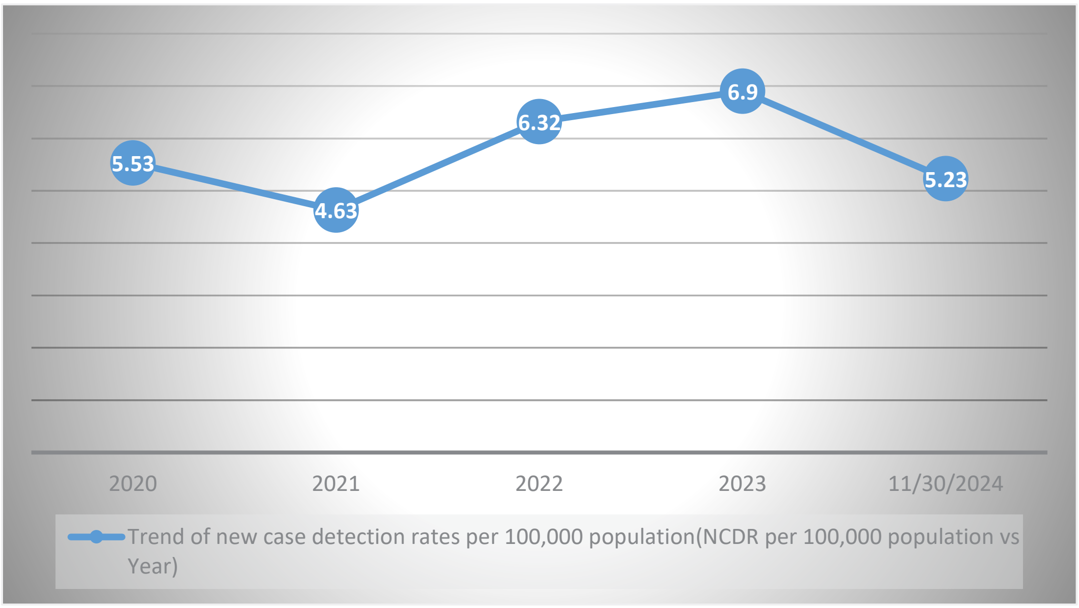

වගුව 3 : 2020 සිට 30/11/2024 දක්වා MB රෝගීන්ගේ ප්‍රතිශතය

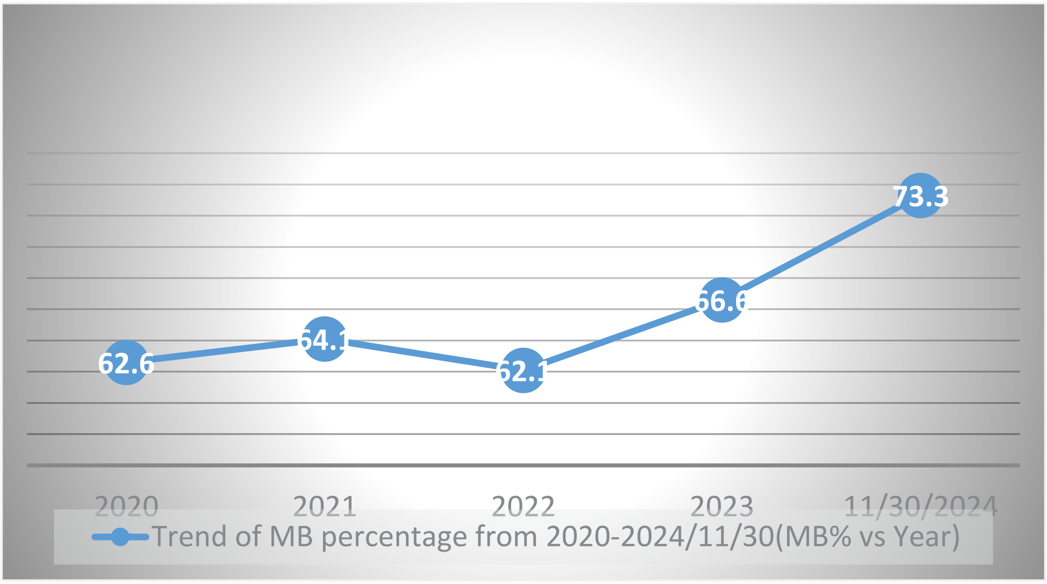

වගුව 4: 2020 සිට 30/11/2024 දක්වා ළමා රෝගීන්ගේ ප්‍රතිශතය

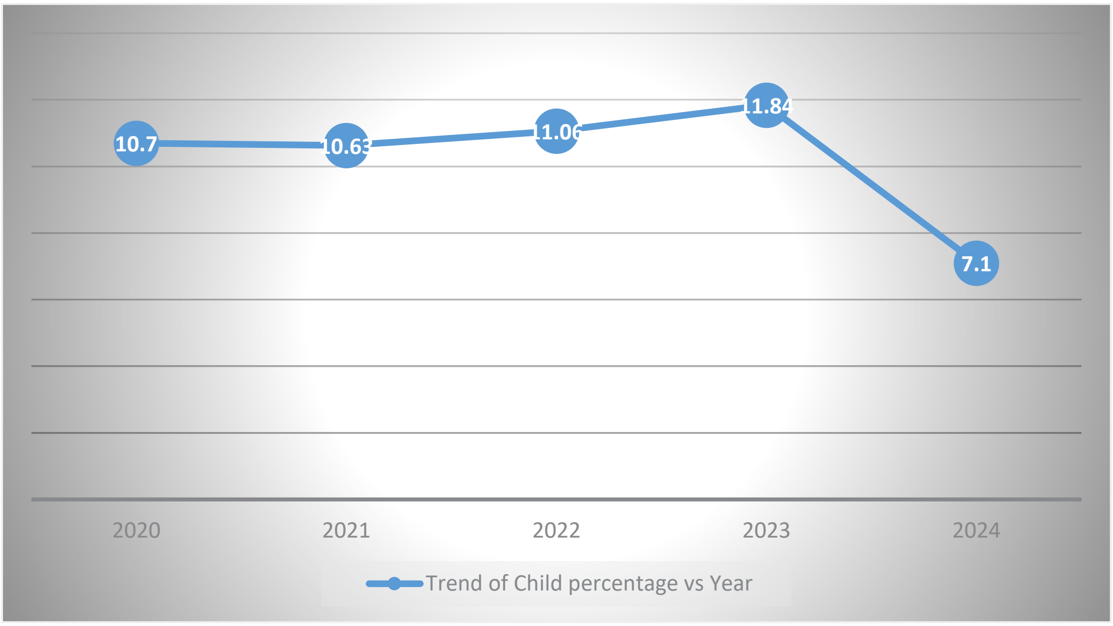

වගුව 5: 2020 සිට 30/11/2024 දක්වා 2 ශ්‍රේණියේ ආබාධිත ප්‍රතිශතය (G2D)

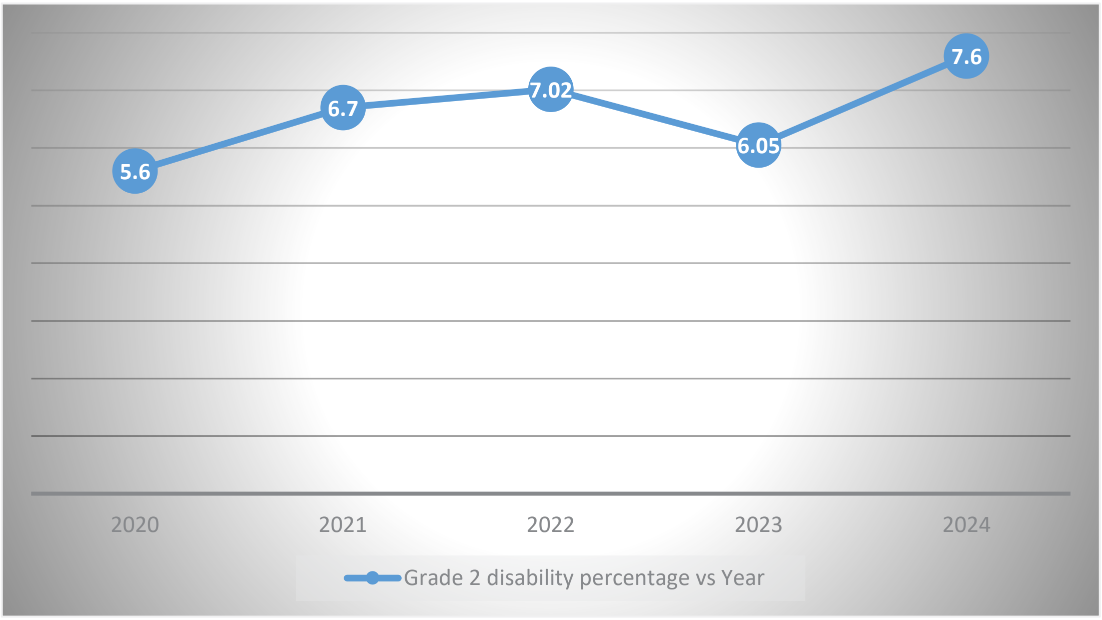

රෝහල් විස්තර - ලාදුරු රෝහල, හැඳල

භාවිතය සහ පහසුකම් විස්තර2024.12.31	
ඇඳන් ගණන	46
වාට්ටු	04
පවතින විශේෂඥයින් ගණන-	-

මානව සම්පත් විස්තර 2024

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට				
		ලාදුරු රෝහල, හැඳල	ලාදුරු මර්දන ව්‍යාපාරය	මධ්‍යම ලාදුරු සායනය
01	වෛද්‍ය නිලධාරීන්	01	06	04
02	හෙදියන්	06	-	-
03	වෛද්‍ය රසායනාගාර ශිල්පීන්	-	-	-
04	ඖෂධවේදීන්	-	01	-
05	විකිරණවේදී	-	-	-

06	රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකාර සහකාර	01	03	-
07	ඖෂධ සංයෝජක	01	-	01
08	රියදුරු	01	03	-
09	පිරිමි උපස්ථායකයන්	-	-	-
10	කාන්තා උපස්ථායිකාවන්	03	-	-
11	අරක්කැමි	02	-	-
12	කාර්යාල කාර්ය සහයක	01	01	-
13	සෞඛ්‍ය කාර්ය සහයක -සාමාන්‍ය	07	01	01
14	සෞඛ්‍ය කාර්ය සහයක - කනිෂ්ඨ	06	02	01

4.1.2 බරවා මර්දන වැඩසටහන

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවෙන් බරවා රෝගය තුරන් කිරීම සඳහා වගකිව යුතු විශේෂිත මහජන සෞඛ්‍ය ආයතනය වන්නේ **බරවා මර්දන** ව්‍යාපාරයයි. 2016 දී බරවා රෝගය මහජන සෞඛ්‍ය ගැටලුවක් නොවන බවට සහතික කරන ලදී. දැනට, වැඩසටහන පශ්චාත් වලංගු කිරීමේ ආවේක්ෂණ අදියරේ පවතින අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ නිරිතදිග වෙරළ තීරයේ බරවා ආවේණික දිස්ත්‍රික්ක අටක අඛණ්ඩ කීට විද්‍යාත්මක, පරපෝෂිත හා රෝග ආවේක්ෂණ සිදු කෙරේ.

ඉලක්කය

2030 වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළ Bancroftian බරවා රෝගය අවසන් කිරීම සහ Brugian බරවා රෝගය ශ්‍රී ලංකාව තුළ නැවත ස්ථාපිත වීම වැළැක්වීම

අරමුණු

- 2030 වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළ bancroftian බරවා රෝගය රට තුළ සම්ප්‍රේෂණය නතර කිරීම
- Brugian බරවා රෝගය ශ්‍රී ලංකාව තුළ නැවත ස්ථාපිත වීම වැළැක්වීම
- රෝග කළමනාකරණය සහ ආබාධිත තත්ත්වයන් වැළැක්වීමේ (MMDP) සේවාවන් සෞඛ්‍ය පද්ධතිය සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීම මගින් සියලුම දීර්ඝ කාලීනව අත් පා ඉදිමීමේ තත්ත්වයන් ඇති රෝගීන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සත්කාර පැකේජයක් ලබා දීම.

2024 දී ජයග්‍රහණ/ විශේෂ සිදුවීම්

- ශ්‍රී ලංකාව තුළ බරවා රෝගය සම්ප්‍රේෂණයට බාධා කිරීම සඳහා ජාතික උපාය මාර්ගික සැලැස්ම මුද්‍රණය කිරීම.

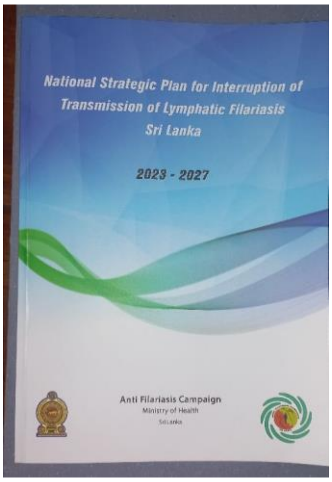

- ශ්‍රී ලංකාව තුළ බරවා රෝගය සම්ප්‍රේෂණය වැලැක්වීම සඳහා කීට විද්‍යාත්මක සහ පරපෝෂිත නිරීක්ෂණ සඳහා සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි මුද්‍රණය කිරීම.

- ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය නිලධාරී- බරවා මර්දන සඳහා මාසික සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම

- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාර්ය සාධන සමාලෝචනය සහ හොඳම භාවිතයන් හඳුනා ගැනීම

- ප්‍රාදේශීය බරවා මර්දන ඒකක වල හොඳම භාවිතයන් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර චාරිකා

- රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම
- බරවා මර්දන ව්‍යාපාරයෙහි අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පවත්වනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ විශේෂඥ අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම් රැස්වීම් දෙකක් පැවැත්වීම.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (LKR) Mn.		2024.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	2024.12.31 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
ශ්‍රී ලංකා රජයේ ප්‍රතිපාදන				
ප්‍රදේශ 2ක ආවේණික නොවන දිස්ත්‍රික් සමීක්ෂණ (පරපෝෂිත හා කීට විද්‍යාත්මක).	0.1		දේශීය මිලදී ගැනීමේ රසායනාගාර ප්‍රතික්‍රියාකාරක සඳහා ප්‍රතිපාදන නොමැතිකම හේතුවෙන් අවලංගු කර ඇත	-
කීට විද්‍යාත්මක සහ පරපෝෂිත සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි මුද්‍රණය කිරීම	0.40		සම්පූර්ණ කළා	0.34
රසායනාගාර උපකරණ නඩත්තු කිරීම	0.40		සම්පූර්ණ කළා	0.45
DNA නිස්සාරණ කට්ටල (පටක සහ රුධිරය) සහ TaqMan Master මිශ්‍රණය ප්‍රසම්පාදනය කිරීම	2.4		සම්පූර්ණ කළා	2.43
නිරීක්ෂණ සඳහා අන්වීක්ෂ හෝ වෙනත් අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ප්‍රසම්පාදනය කිරීම	1.58		සම්පූර්ණ කළා	1.61
මාසික / කාර්තුමය සමාලෝචන රැස්වීම් සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	0.12		සම්පූර්ණ කළා	0.11
එකතුව		5.0		
ප්‍රාදේශීය බරවා මර්දන ඒකක සහ බරවා මර්දන ව්‍යාපාරය සඳහා ලැප්ටොප් 12ක් මිලදී ගැනීම	4.0		සම්පූර්ණ කළා	4.77
අතේ ගෙන යා හැකි බහුමාධ්‍ය ප්‍රොජෙක්ටර් 6ක්ප්‍රසම්පාදනය	0.5		සම්පූර්ණ කළා	1.08
රැස්වීම් සහ පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සුහුරු පුවරුව (smart board) ප්‍රසම්පාදනය	1.0		සම්පූර්ණ කළා	0.37
විද්‍යාගාර යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 18000 BTU වායු සමීකරණ 3ක් ප්‍රසම්පාදනය කිරීම සහ ස්ථාපනය කිරීම	0.8		සම්පූර්ණ කළා	0.77
ඖෂධ ගබඩාව සහ පොදු ගබඩාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රාක්ක පද්ධතියක් සැකසීම	1.2		සම්පූර්ණ කළා	0.22
එකතුව		7.5		
මුළු එකතුව		12.5		12.19
ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ආධාර මගින්				
බරවා රෝගය සම්ප්‍රේෂණයට බාධා කිරීම පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායම් රැස්වීම්	0.23		සම්පූර්ණ කළා	0.17
දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාර්ය සාධන සමාලෝචනය best practices හඳුනා ගැනීම	1.33		සම්පූර්ණ කළා	1.10
ප්‍රාදේශීය බරවා මර්දන ඒකක වල best practices නිරීක්ෂණය	0.39		සම්පූර්ණ කළා	0.22

කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර චාරිකා				
ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය නිලධාරී මාසික තාක්ෂණික කාර්ය සාධන සමාලෝචනය	0.37		සම්පූර්ණ කළා	0.36
බරවා මර්දන ව්‍යාපාරයෙහි සියලුම තාක්ෂණික නිලධාරීන් සමඟ මාසික තාක්ෂණික සමාලෝචනය	0.42		සම්පූර්ණ කළා	0.41
මුළු එකතුව	0.79			0.77

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

පරපෝෂිත ආවේක්ෂණය

ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය සහ රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලය ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය නිලධාරී/ බරවා මර්දන අධීක්ෂණය යටතේ පරපෝෂිත **ආවේක්ෂණය** සිදු කරන ලදී. ප්‍රධාන රෝග විනිශ්චය ක්‍රමය රාත්‍රී රුධිර පටල පරීක්ෂාවයි. ක්ෂුද්‍ර පණුවන් අනුපාතය (එකතු කරන ලද සියල්ලෙන් ධන ප්‍රතිපල සහිත සාම්පලවල ප්‍රතිශතය) සහ ක්ෂුද්‍ර පණුවන් ඝනත්වය (රුධිරයේ මිලිලීටරයක පවතින ක්ෂුද්‍ර පණුවන් සාමාන්‍ය සංඛ්‍යාව) රට තුළ සම්ප්‍රේෂණය ශුන්‍ය වීමේ ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීමට භාවිතා කරන දර්ශක වේ.

2017-2024 දක්වා, රට තුළ සක්‍රීය ආසාදන සහිත රෝගීන් 720 ක් වාර්තා විය. මෙම සංඛ්‍යාවට ශ්‍රී ලංකාවට සංක්‍රමණය වූ ශ්‍රම බලකායේ ක්ෂුද්‍ර පණුවන් සඳහා ධන ප්‍රතිපල සහිත රෝගීන් ද ඇතුළත් වේ.

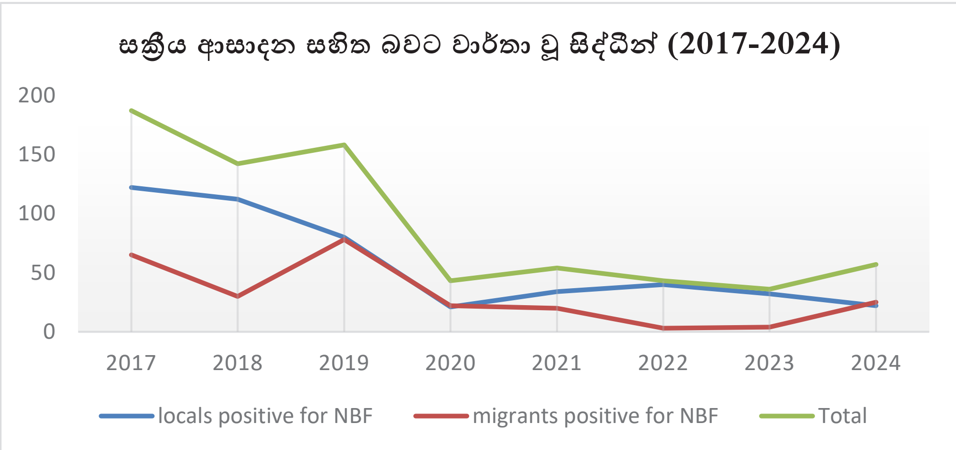

රූපය 1- 2017-2024 දේශීය සහ සංක්‍රමණිකයන් අතර ධනාත්මක සිද්ධීන් සංඛ්‍යාව

රූප සටහන 1 අනුව පශ්චාත් වලංගු කිරීමේ අවධියේදී දේශීය ව ක්ෂුද්‍ර පණුවන් සඳහා ධන ප්‍රතිපල සහිත රෝගීන්ගේ අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. තවද, ස්වදේශික රෝගීන්සංඛ්‍යාව අඩුවී ක්‍රමයෙන්එම අගය සංක්‍රමණික සිද්ධීන් මගින් ප්‍රතිස්ථාපනය වූ බව පෙන්නුම් කරයි.

භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය පැහැදිලිවම පෙන්නුම් කරන්නේ, වයඹ පළාත හැර, අනෙකුත් ආවේණික ප්‍රදේශවල පවා, වෙරළබඩ මායිමට සීමා වී ඇති බවයි.

වසර ගණනාවක් පුරා දේශීය බැන්ක්‍රොෆ්ටියන් බරවා රෝගීන් වාර්තා වූ සංඛ්‍යාවේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් දක්නට ලැබෙන අතර, වසර ගණනාවක් පුරා *Brugia malayi* ආසාදනය වූ දේශීය රෝගීන් සංඛ්‍යාව අඩු වී නොමැත.

2016-2024 දක්වා විශේෂ අනුව ප්‍රජාව අතර ධනාත්මක අවස්ථා වල ප්‍රවණතාවය රූප සටහන 2 මගින් පෙන්නුම් කෙරේ.

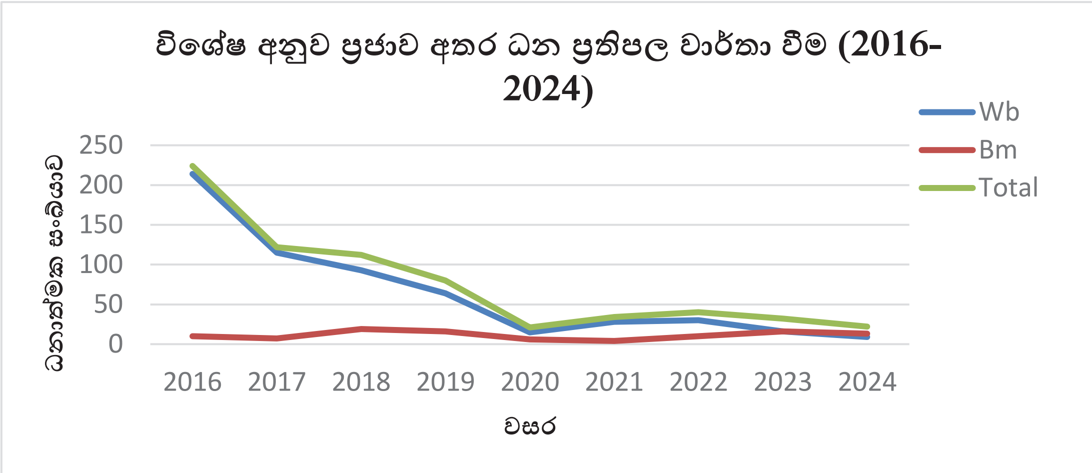

රූප සටහන 2- 2016-2024 පරපෝෂිත විශේෂ අනුව දේශීය ධනාත්මක අවස්ථා වල ප්‍රවණතා (Wb- *Wuchereria bancrofti*, Bm- *Brugia malayi*)

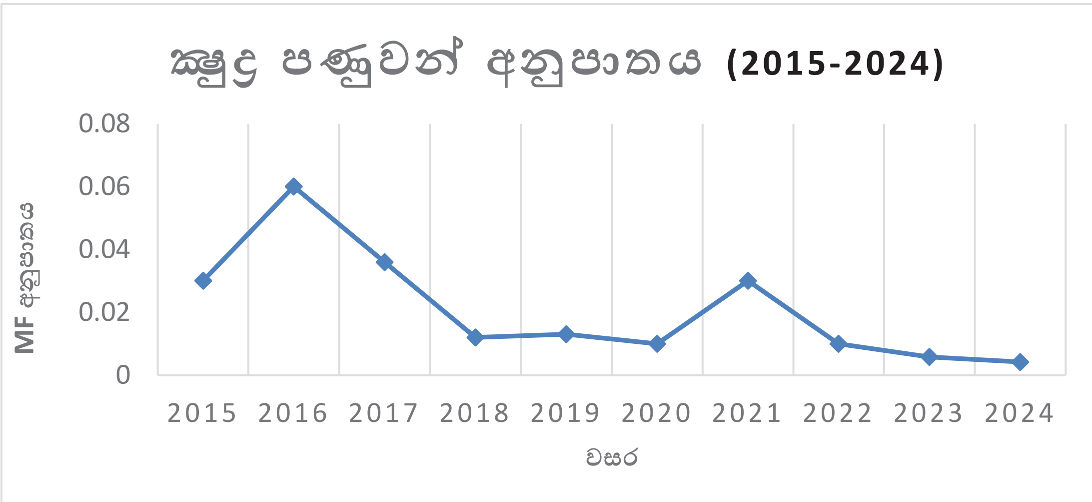

රූපය 3- ආවේණික දිස්ත්‍රික්කවල වසරින් වසර ක්ෂුද්‍ර පණුවන් අනුපාතය

රූප සටහන 3 වත්මන් තුරන් කිරීමේ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ ක්ෂුද්‍ර පණුවන් අනුපාතයේ පැහැදිලි අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි.

රාත්‍රී රුධිර පටල ලබාගැනීමේ අනුපාතය (NBF අනුපාතය) හෝ මහජන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර නිළධාරීන් (PHFO) විසින් සිදු කරන ලද රාත්‍රී රුධිර පටල වල (NBF) සාමාන්‍ය සංඛ්‍යාව 2022 සිට 2024 දක්වා වැඩි වී ඇත. මෙම වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත රාත්‍රී රුධිර පටල ලබාගැනීමේ අනුපාතය 538 ක් විය (රූපය 4).

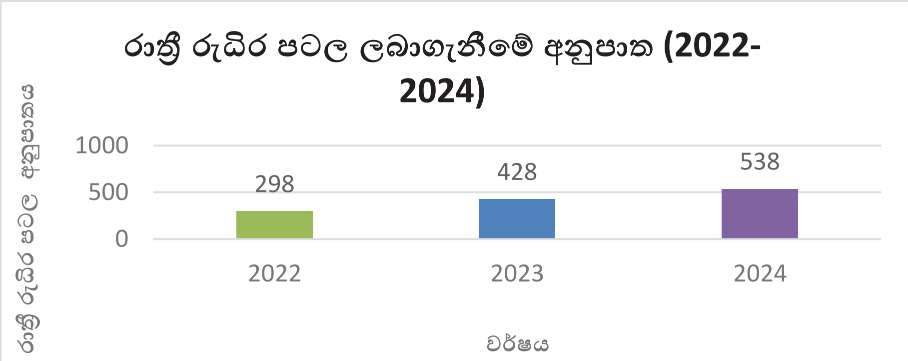

රූපය 4- 2022-2024 දක්වා මහජන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර නිළධාරීන් විසින් සිදු කරන ලද රාත්‍රි රුධිර පටල සාමාන්‍ය සංඛ්‍යාව

සංක්‍රමණිකයන් පරීක්ෂා කිරීම

සංක්‍රමණිකයන් පරීක්ෂා කිරීම 2017 දී ආරම්භ කරන ලද අතර, 2024 දී සංක්‍රමණිකයන් සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සංවිධානය (IOM) හරහා බරවා ප්‍රතිදේහජනක සඳහා පරීක්‍ෂා කරන ලද සංක්‍රමණිකයන් සංඛ්‍යාවේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් ඇති විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ වීසා ලබා ගැනීම සඳහා අනුගමනය කරන නීති විරෝධී මාර්ගවලට එරෙහිව පනවා ඇති දැඩි ක්‍රියාමාර්ගය. 2024 දී, පරීක්ෂා කරන ලද 21,118 න් 327ක් සංක්‍රමණිකයන්බරවා ප්‍රතිදේහජනක පරීක්ෂණය (FAT) සඳහා ධන ප්‍රතිපල ලබා දී ඇත (රූපය 5).

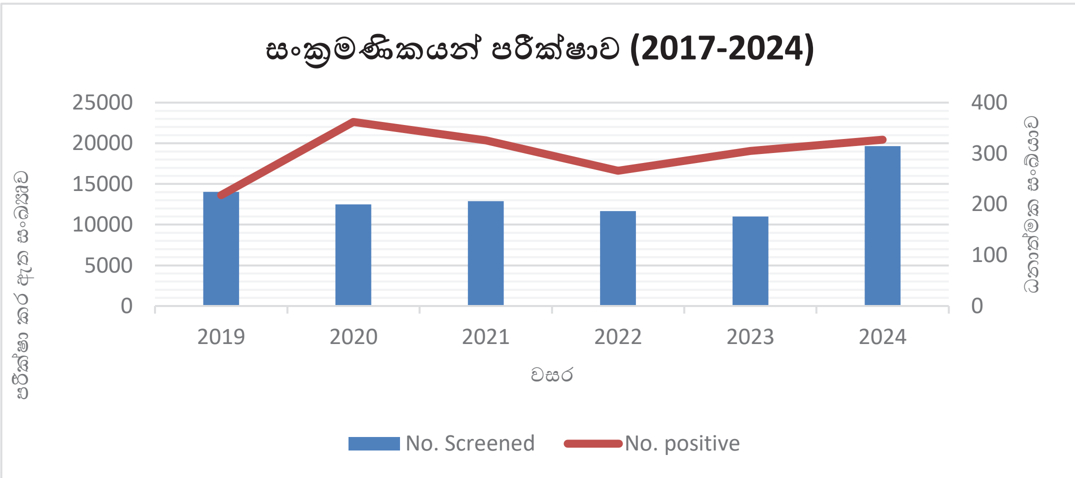

රූපය 5- සංක්‍රමණිකයන් පරීක්ෂාව 2017-2024

කීට විද්‍යාත්මක ආවේක්ෂණය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බරවා රෝගය සම්ප්‍රේෂණය කරන වාහකයන්; *Culex quinquefasciatus* සහ *Mansonia* විශේෂ, පිළිබඳව කීට විද්‍යාත්මක ආවේක්ෂණය සිදු කරන ලදී. වැඩිහිටි Culex මදුරුවන් එකතු කරනු ලබන්නේ උගුල් (gravid traps) හෝ ගෘහස්ථ එකතු කිරීම් (indoor hand collection) මගිනි. වැඩිහිටි මැන්සෝනියා මදුරුවන් එකතු කරනු ලබන්නේ ගවයකු ඇමක් ලෙස යොදා ගන්නා උගුල් (Cattle baited net traps) සහ ගෘහස්ථ එකතු කිරීම මගිනි. එකතු කරන ලද මදුරුවන් විච්ඡේදනය කිරීම හෝ පරපෝෂිත ජාන අණුක විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ.

ආසාදන (infective) සහ ආසාදිත (infected) මදුරු අනුපාත ගණනය කිරීම සඳහා විච්ඡේදනය කරන ලද මදුරුවන්ගේ ප්‍රතිපල භාවිතා කරන ලදී. එම සමීක්ෂණවල ධනාත්මක සොයාගැනීම් මත පදනම්ව මානව සමීක්ෂණ ආරම්භ කරන ලදී.

රූප සටහන 6 හි එක් එක් ආවේණික දිස්ත්‍රික්කවල ආසාදන අනුපාත සහ ආසාදිත අනුපාත පෙන්වා ඇත. ආසාදිත අනුපාතය යනු ඕනෑම පරපෝෂිත අවධියක් සඳහා ධනාත්මක මදුරුවන්ගේ ප්‍රතිශතයයි. ආසාදන අනුපාතය යනු ආසාදනය කළ හැකි අවධියෙහි (L3) කීටයන් සඳහා ධනාත්මක මදුරුවන්ගේ ප්‍රතිශතයයි.

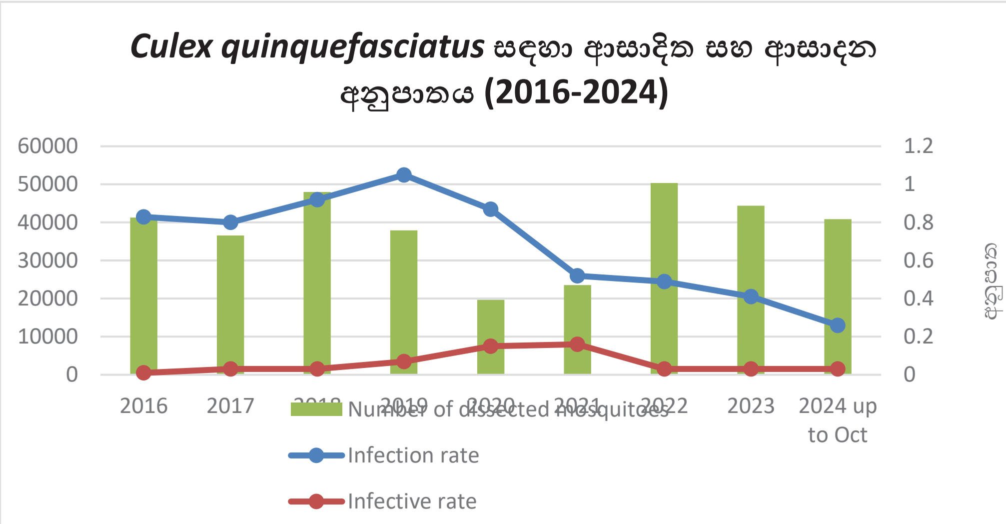

රූපය 6- විච්ඡේදනය කරන ලද සම්පූර්ණ මදුරුවන්ට සාපේක්ෂව *Culex quinquefasciatus* සඳහා මදුරුවන්ගේ ආසාදන සහ ආසාදිත අනුපාතය 2016-2024

මෙම දිස්ත්‍රික්කවල වැඩි ආසාදිතයන් ගණන සමඟ අනුකූල වන ලෙස ගාල්ල සහ මාතර යන ප්‍රදේශවල බෝවන මදුරුවන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් දක්නට ලැබේ.

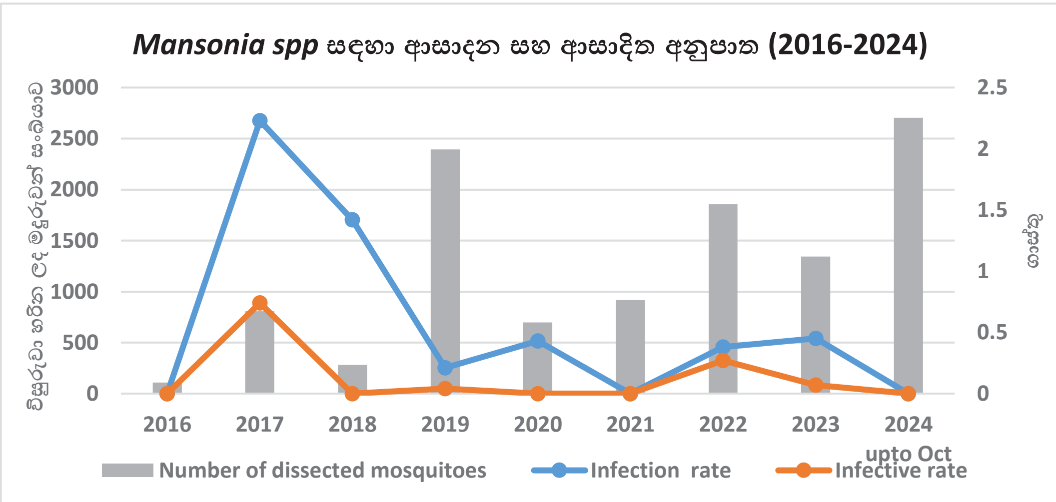

රූපය 7- 2016-2024 දක්වා විච්ඡේදනය කරන ලද සම්පූර්ණ මදුරුවන්ට සාපේක්ෂව Mansonia විශේෂ සඳහා ආසාදන සහ ආසාදිත අනුපාතය

රෝග කළමනාකරණය සහ ආබාධ වැළැක්වීම

බරවා රෝගයෙහි නිදන්ගත සංකූලතා සරල ඉදිමීමේ සිට සංකීර්ණ අවධි දක්වා විහිදේ. මෙම රෝගීන්ට සංකීර්ණ අවධි දක්වා ප්‍රගතිය වැලැක්වීම සඳහා සමීප පසු විපරමක් අවශ්‍ය වේ. රෝග කළමනාකරණය සහ ආබාධ වැළැක්වීමේ (Morbidity Management and Disability Prevention) වැඩසටහන මගින් ඉදිමුම් සහිත රෝගීන් හඳුනා ගැනීම සහ සේවා සැපයීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි.
දැනට, එක් දිස්ත්‍රික්කයකට MMDP සායන දෙකක් යන ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශය ඉක්මවා, ආවේණික දිස්ත්‍රික්ක අටක් තුළ MMDP සායන 26ක් පමණ පැවැත්වේ.

රූප සටහන 8 හි දැක්වෙන්නේ ආවේණික දිස්ත්‍රික්කවල රෝගී කළමනාකරණ සායනවල වසරින් වසර ලියාපදිංචි වී ඇති නව ඉදිමුම් සහිත රෝගීන් සංඛ්‍යාවයි.

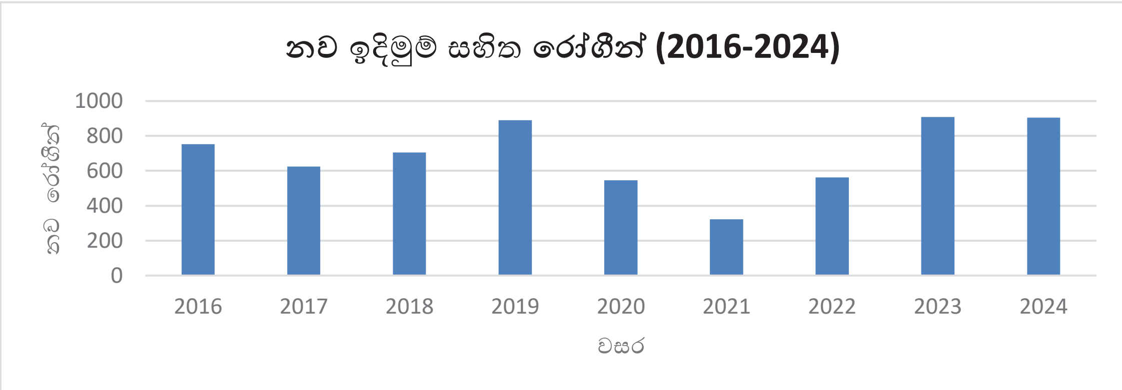

රූප සටහන 8- රෝගීන් කළමනාකරණ සායනවල (2016-2024) ඉදිමුම් සහිත රෝගීන්ගේ නව ලියාපදිංචි කිරීම් ගණන

2024 දී, ආවේණික දිස්ත්‍රික්කවල රෝගී කළමනාකරණ සායනවල නව වසා ගැටිති රෝගීන් 904 ක් ලියාපදිංචි විය. බොහෝ නව රෝගීන් (n=192) මාතර සායනයෙහි ලියාපදිංචි වී ඇත.

රෝගීන්ගෙන් බහුතරයක් (81%) ලිම්ෆෝඩීමාවේ මුල් අවධියේදී (අවධි 1-2) රෝගී සායනයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඉදිරිපත් කරන ලද රෝගීන්ගෙන් බහුතරය (50%) වයස අවුරුදු 41-60 අතර වයස් කාණ්ඩවල පසු විය.

ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම

බරවා මර්දන ව්‍යාපාරය විසින් 2024 වසරේ අවධි 3 සහ ඉහළ පසුවන රෝගීන් සඳහා ත්‍රිපෝෂ බෙදා හැරීම ආරම්භ කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන සාර්ථක වී ඇති අතර මෙමගින් රෝගීන් මාසික ව සායනවලට සහභාගී වීමට පොළඹවන අතර එමගින් ඔවුන් සංකූලතා වලින් තොරව තබා ගැනීමට උපකාරී වේ.

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ කටයුතු

- 2030 වන විට bancroftian බරවා රෝගය සම්ප්‍රේෂණය ශුන්‍ය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශ කොටස් වශයෙන් රෝගය නැති බවට සත්‍යාපනය කිරීමේ උපාය මාර්ගය (Block verification strategy)

සැලසුම් කර ඇත. වැඩ විෂය පථය (scope of work) 2025-2030 සඳහා සකස් කර ඇති අතර එය 2025 සිට ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

- ලබා ගන්නා රුධිර පටල වල ගුණාත්මක භාවය වැඩි කිරීම සඳහා රාත්‍රී රුධිර පටල ලබාගැනීමේ දී රුධිර බින්දු තුනක් බැගින් ලබාගැනීමේ ක්‍රමය වැඩසටහනට හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. මෙය 2024 දී වාහක රෝග සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් සිදුකළ සමාලෝචනයේදී කරන ලද නිර්දේශයන්ට අනුකූලව ආරම්භ කරන ලදී.
- Brugian බරවා රෝගය පාලනය කිරීම සඳහා සත්ත්ව ආවේක්ෂණය හඳුන්වාදීම සහ සතුන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම - අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගය ලබා ගැනීමට සාකච්ඡා සිදු කර ඇත.
- ධනාත්මක රෝගීන් සහ එක්දින ප්‍රතිකාර වැඩසටහන් සඳහා DEC-Albendazole-Ivermectin සමඟ ත්‍රිත්ව ඖෂධ ප්‍රතිකාරය ආරම්භ කිරීම.
- සුනඛ වන්ධ්‍යාකරණ මධ්‍යස්ථාන වලදී එම සතුන්ගෙන් රුධිර පටල ලබා ගැනීමට සැලසුම් කර ඇත.
- තත්‍ය කාලීන දත්ත රැස් කිරීම සහ අධීක්ෂණය සක්‍රීය කිරීම සඳහා වෙබ් අඩවි පාදක නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම

4.1.3 මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා

හැඳින්වීම

වසර 3000කට වැඩි ඉතිහාසයක් ඇති 100% මාරාන්තික රෝගයක් වන ජලභීතිකා රෝගය, ලොව සෑම මිනිත්තු 9 කට වරක් පුද්ගලයෙකු මිය යන මාරාන්තික රෝගයකි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ හැත්තෑව දශකයේ වාර්ෂිකව මරණ 300 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වාර්තා විය. 1981 ජලභීතිකා මර්දන ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ ජලභීතිකා මර්දන කටයුතු දීප ව්‍යාප්තව සිදු කරන ලදී. වර්තමානයේ, වාර්ෂික මානව මරණ සංඛ්‍යාව 25 කට වඩා අඩු මට්ටමකට පහත වැටී ඇත. එය මානව මරණ සංඛ්‍යාවේ විශාල අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළද රට තුළ මෙම රෝගයේ බලපෑම සුළු කොට තැකිය යුතු නොවේ.

මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා හි ජලභීතිකා මර්දන ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළ දා සිට දශක ගණනාවක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ විවිධ උපාය මාර්ග අනුගමනය කර ඇත. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාශයේ මහජන සෞඛ්‍ය පශු වෛද්‍ය සේවා (PHVS) දැනට ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ දී අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් වන ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) වැනි ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් මානව සහ සත්ව ජලභීතිකා රෝගය වැළැක්වීමේ ජාතික වගකීම සිදු කරනු ලබයි.

දැක්ම

මාරාන්තික ජලභීතිකාව හා වෙනත් සතුන් මඟින් බෝවන රෝග වලින් සිදු වන අකර්මණ්‍යතාවලින් මහජනයා උපරිම වශයෙන් ආරක්ෂා කිරීමට සහතික කිරීම.

මෙහෙවර

පළාත් සෞඛ්‍ය සේවාවන් සම්බන්ධ ඉහල ආවරණයකට ළඟා වීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් නියම කර ඇති ජලභීතිකා මර්දන ක්‍රමෝපායයන් අධීක්ෂණය කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, පහසුකම්

සැපයීම සහ තිරසාර සාධාරණ හා සංස්කෘතිකමය වශයෙන් පිළිගත හැකි ආකාරයෙන් සුනඛ ගහනය අතර ජලභීතිකා ප්‍රතිශක්තිකරණ ආවරණය උපරිම මට්ටමට ළඟා කර ගැනීමට දායක වීම.

අරමුණු

- මානව ජලභීතිකා රෝගය තුරන් කිරීමට නායකත්වය දීම, නීති සම්පාදනය, භාරකාරත්වය සහ කළමනාකරණ කාර්යයන් ශක්තිමත් කිරීම.
- විස්තීර්ණ සේවාවන් සැපයීම සහතික කිරීම, මානව ජලභීතිකා රෝගයේ බලපෑම ඉවත් කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- මානව ජලභීතිකා රෝගය තුරන් කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සඳහා ප්‍රජාවන් සවිබල ගැන්වීම.
- ශ්‍රී ලංකාව මේ වන විට මිනිස් ජලභීතිකා රෝගය දිවයිනෙන් තුරන් කිරීමේ ආසන්නයේ සිටී. ඕනෑම රෝගයකදී මෙන්, අවසාන ඉලක්කයට ළඟා වීම බොහෝ සාධක නිසා තරමක් අපහසු වේ.

ඉලක්කය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජලභීතිකා රෝගයෙන් සිදුවන මානව මරණ තුරන් කිරීම

- 2026 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ සුනඛ ජලභීතිකා රෝගය හේතුවෙන් සිදුවන මානව මරණ ශුන්‍ය කිරීම.
- 2030 වන විට සුනඛ ජලභීතිකා රෝගය තුරන් කිරීම

2024 ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම්

- ලෝක ජලභීතිකා දින සැමරුම සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ දී පවත්වන ලදී.
- DHIS2 දත්ත පද්ධතිය පිහිටුවීම සඳහා ආරම්භක කටයුතු සිදු කිරීම.
- ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් අතර සහයෝගීතාවය වැඩි කර ගැනීම සඳහා සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් මූලික රැස්වීමක් පැවැත්වීම.
- දිවයිනේ ගෘහාශ්‍රිත සහ අයාලේ යන සුනඛයින් 1,033,138 දෙනෙකුට එන්නත් ලබා දී ඇත.
- දිවයිනේ ගැහැණු සුනඛයන් 29755 ක් වන්ධ්‍යාකරණයට ලක් කර ඇත.
- සුනඛ වන්ධ්‍යාකරණ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කර ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු මුදල (රු.මි)	භෞතික ප්‍රගතිය 2024.12.31	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 2024.12.31 (රු.මි)
සුනඛයින් වන්ධ්‍යාකරණය	185.3	ගැහැණු සුනඛයින් 29755 ක් වන්ධ්‍යාකරණය කරන ලදී	99.951
ප්‍රජා නායකයන් හරහා ජලභීතිකා රෝගය පිළිබඳව ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම.	0.7	කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ වැඩසටහන් 15 ක් පවත්වන ලදී	0.292
ජලභීතිකා රෝගය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා පෝස්ටර් , අත්පත්‍රිකා මුද්‍රණය	1	පෝස්ටර් හා අත්පත්‍රිකා මුද්‍රණය කරන ලදී	0.901
ජලභීතිකා රෝග පශ්චාත් නිරාවරණ ප්‍රතිකාර පුහුණු වැඩසටහන හා නව චක්‍රලේඛය හඳුන්වා දීම. (PEP)	1	වැඩසටහන් 05 ක් පවත්වන ලදී	0.953
ජලභීතිකා රෝගය පාලනය සහ සුනඛ සපාකෑම වැළැක්වීම පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම (ජලභීතිකා අධ්‍යාපනික සහතික මොඩියුලය අනුගමනය කරමින්)	0.9	වැඩසටහන් 06 ක් පවත්වන ලදී	0.461
පශු එන්නත් ක්ෂේත්‍ර සහකාරවරුන් හට සේවා පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	1.5	වැඩසටහන් 02 ක් පවත්වන ලදී	0.123
ලෝක ජලභීතිකා දිනය අනුස්මරණය	2	රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වන ලදී	0.242
දිස්ත්‍රික් ජලභීතිකා මර්දන කටයුතු අධීක්ෂණය	1	දිස්ත්‍රික් 4 ක් ආවරණය කර ඇත.	0.042
ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම (ජාතික හා දිස්ත්‍රික් මට්ටම්)	0.5	වැඩසටහන් 02 ක් පවත්වන ලදී	0.315
කාර්යාල පරිසරය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම හා කාර්යාලයීය උපකරණ මිළට ගැනීම	6	භාණ්ඩ ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා ට්‍රොලියක් මිළ දී ගන්නා ලදී	0.089
එකතුව	**199.92**		**103.369**

පසුගිය වසර 5 තුළ කාර්ය සාධනය

ජලභීතිකා පාලනය සහ වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් වලට එරෙහිව මානව ජලභීතිකා ප්‍රවණතාවය 1972 - 2024

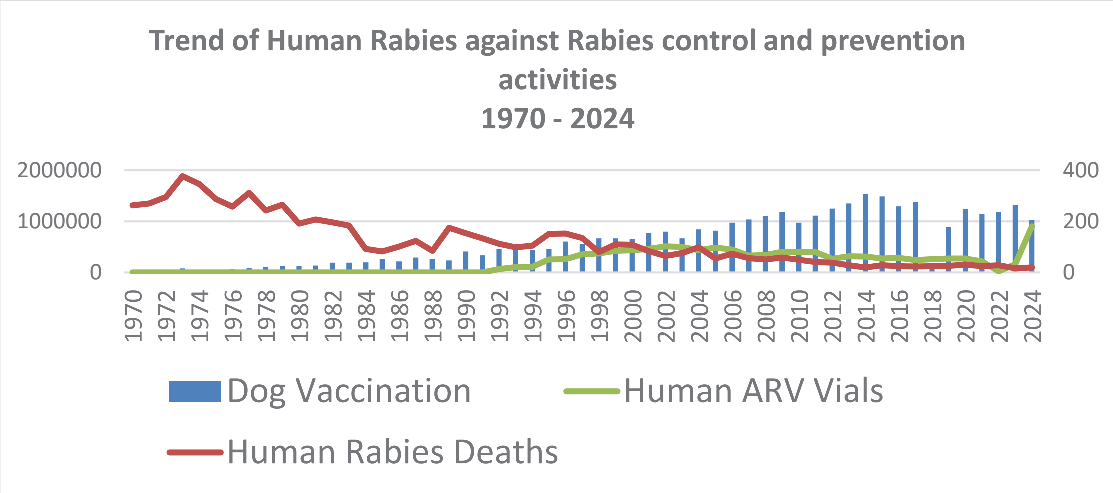

සුනඛ එන්නත්කරණය

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun
2020	107148	97239	71127	7131	66769	120890
2021	115377	99664	114349	82495	64164	67009
2022	110248	101117	128126	98700	96051	123365
2023	44680	29821	114778	97563	122479	121616
2024	112292	106856	108451	83489	96257	82659

	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
2020	113022	129190	147245	142983	138019	128024
2021	95839	89455	93149	130819	113357	118265
2022	57236	125376	121371	110058	96718	60501
2023	142936	130263	117429	101146	100480	98885
2024	122349	107673	68153	84106	114506	

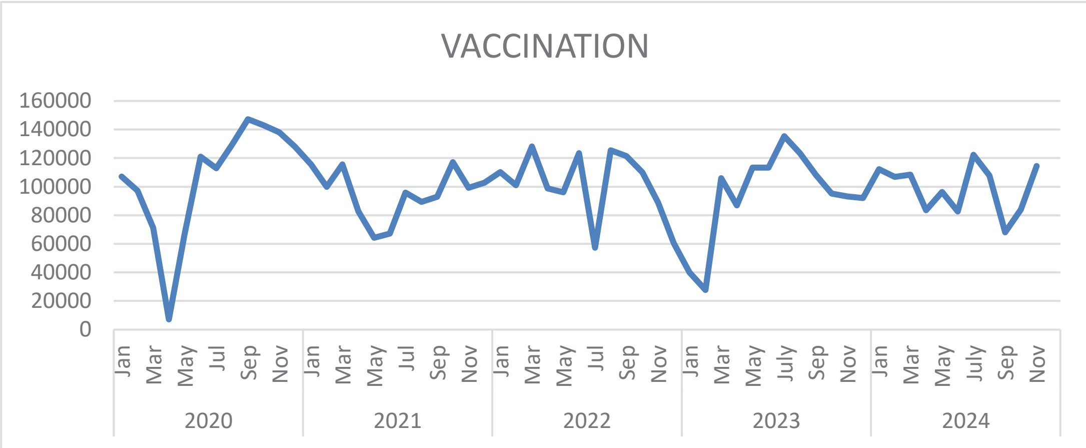

පසුගිය වසර 05 තුළ සුනඛ වන්ධ්‍යාකරණ දත්ත

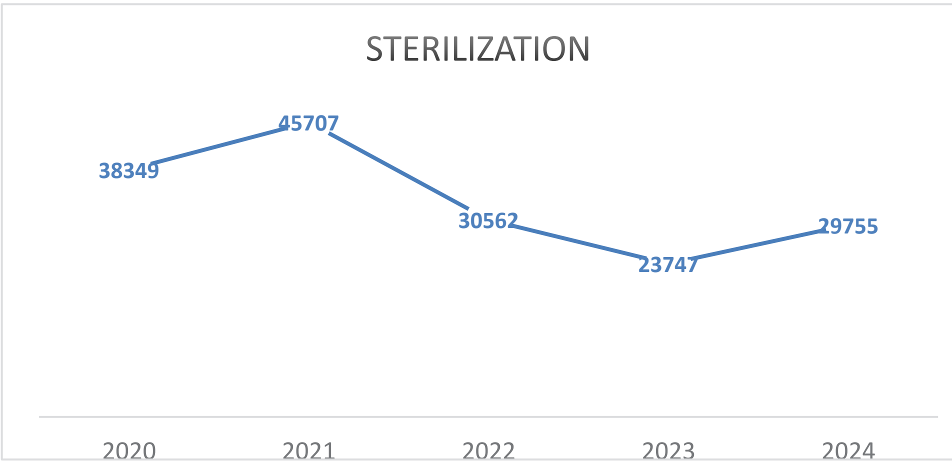

පසුගිය වසර 05 තුළ මානව ජලභීතිකා මරණ

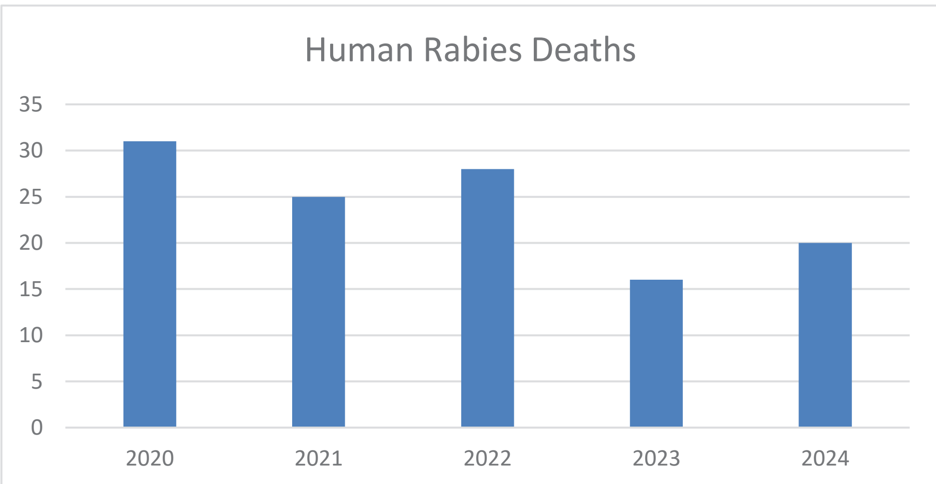

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු.

- පළාත් මට්ටමින් සේවක සංඛ්‍යාව වෙන් කිරීම යාවත්කාලීන කිරීම (එන්නත් කිරීමේ සේවක සංඛ්‍යාව) සහ ජලභීතිකා රෝග පාලන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සැපයුම් (උපකරණ සහ වාහන) සැපයීම.
- දිවයිනේ සුනඛ ගහන පාලන ක්‍රියාකාරකම් සහ එන්නත් ලබාදීම තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සහ වගකීම් සහගත සුරතල් හිමිකාරීත්ව සංකල්පය හඳුන්වාදීම.
- බල්ලන් (බළලුන්, අනෙකුත් සතුන්) හැර ජලභීතිකා මූලාශ්‍ර කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඔවුන් නිසා ඇතිවන ජලභීතිකා රෝගය පිළිබඳ අනාගත ප්‍රවණතා අධ්‍යනය කිරීම. එසේම මුල් අවධියේදී මෙම මූලාශ්‍ර මගින් ඇති තර්ජනය හඳුනාගෙන ඒවාට පිළියම් යෙදිය යුතුය.
- DHIS2 දත්ත පද්ධතිය සම්පූර්ණ කර ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ජලභීතිකා රෝගය පාලනය කිරීමේ ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් අතර සහයෝගීතාවය සහ සම්බන්ධීකරණය ශක්තිමත් කිරීම.

4.1.4 මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය

හැඳින්වීම

2016 දී ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් මැලේරියාව තුරන් කළ රටක් ලෙස සහතික කිරීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව මැලේරියාව නැවත ස්ථාපිත කිරීම (PoR) වැළැක්වීමේ අදියරේ මේ වන විට සිටී. කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය සංචාර වැඩිවීම සහ දිවයිනේ බොහෝ ප්‍රදේශවල මැලේරියාව සම්ප්‍රේෂණය කරන ඇනෝෆිලිස් මදුරුවන් සිටීම හේතුවෙන් මැලේරියාව නැවත හිස ඔසවන්නට ඇති හැකියාව ඉතා ඉහළ ය. 2024 දී ආනයනික මැලේරියා රෝගීන් තිස් අටක් වාර්තා විය.

දැක්ම

මැලේරියාවෙන් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මැලේරියාව නැවත ස්ථාපිත කිරීම වැළැක්වීම සඳහා දැඩි නිරීක්ෂණ, පුළුල් රෝග කළමනාකරණය, වසංගත පාලන සූදානම, සංචාරකයින්ට සහ ඉහළ අවදානම් කණ්ඩායම් වෙත තොරතුරු සැපයීම සහ වේගවත් ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා පුළුල් වැඩසටහනක් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම

අරමුණු

- ශ්‍රී ලංකාව තුළ මැලේරියාව යළි ස්ථාපිත වීම වැළැක්වීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියාව හේතුවෙන් සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව ශුන්‍ය ලෙස පවත්වා ගැනීම.

2024 වසරේ ප්‍රධාන ජයග්‍රහන

- පහත පියවරයන් හරහා ශ්‍රී ලංකාව 2024 දී මැලේරියාවෙන් තොර තත්ත්වය දිගටම පවත්වාගෙන ගියේය.

i. තීව්‍ර කරන ලද පරපෝෂිත නිරීක්ෂණ, අවදානම් කණ්ඩායම් හඳුනා ගැනීම සහ පසු විපරම් කිරීම, රෝහල්, රසායනාගාර, පෞද්ගලික අංශය සහ පෞද්ගලික සේවා වෛද්‍යවරුන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීම සහ මනා මදුරු ගහණ පාලනයකට උපකාරීවන කීට විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණ.
ii. නොමිලයේ මැලේරියා රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර සඳහා විශ්වීය ප්‍රවේශය මගින් ඉක්මන් රෝග කළමනාකරණය. සියලුම මැලේරියා ඖෂධ රට පුරා තිබීම.

- මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය මැලේරියා ආවේණික රටවලට යන සංචාරකයින් සඳහා මැලේරියා රෝග නිවාරණ ඖෂධ නොමිලයේ ලබා දීම අඛණ්ඩව සිදු කරයි.
  - ✓ 2024 වර්ෂයේ දී Mefloquine 250mg පෙති 20261 (ත්‍රිවිධ හමුදා සඳහා පෙති 2726, අනෙකුත් සංචාරකයින් සඳහා පෙති 17535), Chloroquine 150mg පෙති 9748 (ත්‍රිවිධ හමුදා සඳහා පෙති 8218, වෙනත් සංචාරකයින් සඳහා පෙති 1530), Doxycycline 100mg පෙති 1655 (ත්‍රිවිධ හමුදාව සඳහා පෙති 1243 ක්, අනෙකුත් සංචාරකයින් සඳහා පෙති 412 ක්) නිකුත් කරන ලදී.

  - ✓ මැලේරියා ආවේණික රටවලින් පැමිණෙන සියලුම දෙනා ජාතික මාර්ගෝපදේශවලට අනුව නිතිපතා පරීක්ෂාවට ලක් කෙරෙන අතර පසු විපරම් සඳහා නියමිත දිනයන් සහිත පරීක්ෂණ කාඩ්පත් නිකුත් කරනු ලැබේ.
- මැලේරියා රෝග විනිශ්චය ප්‍රමාද වීම වැලැක්වීම සඳහා රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ වෛද්‍යවරුන් මැලේරියාව පිළිබඳ යාවත්කාලීන කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කෙරේ.
- අවදානම් කණ්ඩායම් නිරීක්ෂණ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මැලේරියාව පිළිබඳ MOH සහ ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම දිස්ත්‍රික්ක 6 ක සිදු කරන ලදී.
- 2024 දී, මැලේරියා ආනයන අවදානම සම්බන්ධයෙන් දෛශික ජෛව විද්‍යාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා, AMC මූලස්ථානය සහ ප්‍රාදේශීය කීට විද්‍යා කණ්ඩායම් විසින් සෙන්ටිනල් අඩවි සමීක්ෂණ 166 ක් සහ ක්‍රියාකාරී ස්ථාන සමීක්ෂණ 327 ක් සහ ක්‍රියාකාරී කීට සමීක්ෂණ 1075 ක් සිදු කරන ලදී. තවද, AMC මූලස්ථානය සහ කලාප විසින් ප්‍රතික්‍රියාශීලී කීට විද්‍යාත්මක සමීක්ෂණ පනස් හතක් පවත්වන ලදී.
- අවශ්‍ය පරිදි සියලුම ප්‍රාදේශීය කණ්ඩායම් වෙත කීට විද්‍යා භාණ්ඩ සහ මදුරු උගුල් ලබා දෙන ලදී.
- කලාපවල මැලේරියාවේ නියැලී සිටින සෞඛ්‍ය කීට විද්‍යා නිලධාරීන් 32 දෙනෙකු සඳහා මැලේරියා වාහක වර්ගීකරණ කීට විද්‍යාව පිළිබඳ සේවාස්ථ පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී. බස්නාහිර පළාතේ සෞඛ්‍ය කීට විද්‍යා නිලධාරීන් 9 දෙනෙකු සඳහා මැලේරියා ක්ෂේත්‍ර ශිල්පීය ක්‍රම පිළිබඳව එක් පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- සෞඛ්‍ය කීට විද්‍යා නිලධාරීන් 32 දෙනෙකු සඳහා Anopheles මදුරු විශේෂවල රූප විද්‍යාත්මක හඳුනාගැනීම සම්බන්ධයෙන් තත්ත්ව සහතික ඇගයීම් වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී.
- රම්බොඩගල්ල මත්ස්‍ය අභිජනන සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේදී ප්‍රාදේශීය සහ මූලස්ථාන කාර්ය මණ්ඩලය 56 දෙනෙකුට කීට මත්ස්‍ය ඇතිකිරීම සහ කළමනාකරණ පුහුණුව පැවැත්විණි.
- දිගු කල් පවතින කෘමිනාශක දැල් (LLIN) සහ දෛශික පාලනය සඳහා රසායනික (IRS සඳහා Lambda Cyhalothrin සහ Larvicides ලෙස Temephos) ප්‍රමාණවත් තොග WHO වෙතින් AMC වෙත ලැබී ඇත.
- පරීක්ෂා කරන ලද රුධිර පටල සංඛ්‍යාව (මෙතෙක් ලැබී ඇති තොරතුරු මත පදනම්ව) 578,667
- සිදු කරන ලද RDT සංඛ්‍යාව (මෙතෙක් ලැබී ඇති තොරතුරු මත පදනම්ව) 2965
- පුද්ගලික අංශයේ රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් 6 සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්

මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් සහ අනෙකුත් රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සේවා-තුළ පුහුණු වැඩසටහන

පුහුණුවේ නම	වැඩසටහන් ගණන	කාලසීමාව	පුහුණු කළ සංඛ්‍යාව	අරමුදල
අලුතින් බඳවාගත් මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් (PHLTT) සඳහා පුහුණුව (Orientation training)	2	5	39	WHO
QA/QC PHLT සඳහා QA/QC පුහුණුව	1	2	32	WHO
ජ්‍යෙෂ්ඨ PHLTT සඳහා පුහුණු වැඩසටහන (Refresher Training)	2	2	41	WHO
පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාර කාර්මික ශිල්පීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන	5	1	101	GOSL
එක්සත් ජාතීන්ගේ රාජකාරි සඳහා සහභාගී වන ගුවන් හමුදා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන	1	1	11	GOSL
ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදා MLT සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්	1	5	2	-
	1	2	2	
ISO/IEC 17025:2017 අනුව රසායනාගාර තත්ත්ව කළමනාකරණ පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම (Sri Lanka Accreditation Board for Conformity Assessment විසින් සංවිධානය කරන ලදී)	1	2	4 PHLTT , (2 Entomologist, 1 SHEO, 1 HEO ,1 PHFO) sent	GOSL
ISO 15189:2022 ප්‍රලේඛනය සහ අවශ්‍යතා පිළිබඳ පුහුණුව (Sri Lanka Accreditation Board for Conformity Assessment විසින් සංවිධානය කරන ලදී)	1	2	I SPHLT, 1 HFO	GOSL

- PHLTT සඳහා මැලේරියා අන්වීක්ෂ ජාතික නිපුණතා තක්සේරුව.- සහභාගිවන්නන් 36 ක් ඇගයීමට ලක් කරන ලදී (වැඩසටහනකට 12 ,දින 5 වැඩසටහන් තුනක්).
    - ✓ ඈත ප්‍රදේශවල PHLTs සඳහා ප්‍රවීණතා පරීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී
    - ✓ අන්වීක්ෂය සහ අණුක රෝග විනිශ්චය සඳහා EQA වැඩසටහන් සඳහා සහභාගී විය
    - ✓ ප්‍රතිතනය සඳහා ඉල්ලුම් කිරීම සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග
- 2023 - 2027 මැලේරියාව නැවත ස්ථාපිත කිරීම වැළැක්වීමේ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම අවසන් කරන ලදී.
- මැලේරියා රෝගීන් කළමනාකරණය සහ ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ යාවත්කාලීන කර මුද්‍රණය කරන ලදී.
- තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල තාක්ෂණික සහාය කණ්ඩායම් රැස්වීම, සිද්ධි සමාලෝචන කමිටු රැස්වීම, මාසික RMO සමාලෝචන, අර්ධ වාර්ෂික කීට විද්‍යා සමාලෝචන සහ කෂේත්‍ර අධීක්ෂණ මගින් සියලුම PoR ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කරන ලදී.

- 2024-2028 Leishmaniasis වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා වූ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සකස් කර මුද්‍රණය කරන ලදී.
- 2024 ලෝක මැලේරියා දිනය සැමරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයේ ඉහළ නිලධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් 'යලි එපා මැලේරියාව' යන තේමාවෙන් යුත් මැලේරියා දින පාගමන සහ උපදේශන රැස්වීම කුරුණෑගලදී පැවැත්විණි. තවද මැලේරියාව පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා මාධ්‍ය හමුවක්, ජන මාධ්‍ය සන්නිවේදනය සහ සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ ප්‍රචාරණ කටයුතු සිදු කරන ලදී.
- 2024 දී WHO විසින් 'ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා, ලීෂ්මේනියාසිස්, ෆයිලේරියා සහ ඩෙංගු මර්දන වැඩසටහන් පිළිබඳ පුළුල් ඒකාබද්ධ සමාලෝචනය' සඳහා AMC ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය.
- ශ්‍රී ලංකා රජය (GOSL) 2024 වසර සඳහා ප්‍රාග්ධන අයවැයෙන් රුපියල් 14,557,524.22 ක් වැය කර ඇත (111-2-26-003-2509(084))
- මැලේරියාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ජර්නලයේ ලිපි දෙකක් ප්‍රකාශයට පත් කළේය
  - ✓ සෙනෙවිරත්න, එස්., ප්‍රනාන්දු, ඩී. වූලසිරි, පී. මැලේරියාව නැවත ස්ථාපිත කිරීමේ අදියර වැලැක්වීමේදී ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන ලද ප්ලාස්මෝඩියම් ෆැල්සිපරම් ආසාදනයක් හේතුවෙන් මැලේරියා මරණයක්. Malar J 22, 243 (2023). https://doi.org/10.1186/s12936-023-04681-5
  - ✓ සෙනෙවිරත්න, එස්., ප්‍රනාන්දු, ඩී. වික්‍රමසිංහ, ආර්. et al. මැලේරියා තුරන් කිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආනයනය කරන ලද දරුණු මැලේරියා ආසාදන පිළිබඳ වසංගත රෝග විශ්ලේෂණයක්. මලර් ජේ 23, 195 (2024). https://doi.org/10.1186/s12936-024-05014-w

මැලේරියාව තුරන් කිරීම සඳහා දැන්වීම් පුවරු ප්‍රදර්ශනය කිරීම

මැලේරියා අන්වීක්ෂ පරීක්ෂණ වල ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම

Leishmaniasis සඳහා කුරුණෑගල ක්ෂේත්‍ර චාරිකා

ගෝලීය මැලේරියා වැඩසටහනේ අධ්‍යක්ෂ සහ කලාපීය උපදේශක/ මැලේරියා - SEARO මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරයේ මූලස්ථානය වෙත පැමිණීම

4.1.5 ක්ෂය රෝග හා ළය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන

හැඳින්වීම

ක්ෂය රෝග මර්දන හා ළය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන (**NPTCCD**) යනු දිස්ත්‍රික් ළය සායන හරහා රට තුළ ක්‍රියාත්මක වන ක්ෂය රෝග මර්දන කටයුතු සඳහා වගකිව යුතු ජාතික මට්ටමේ සංවිධානයයි. ක්ෂය රෝග මර්දන හා ළය රෝග පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන (**NPTCCD**) දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලය සම්බන්ධීකරණය සහ තාක්‍ෂණික මග පෙන්වීම සහ රෝගීන් සඳහා කිසිදු බාධාවකින් තොරව හොඳ තත්ත්වයේ රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම සහතික කිරීම සඳහා අනෙකුත් සේවා සපයයි.

මීට අමතරව, **NPTCCD** විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ක්ෂය රෝගය වැළැක්වීමේ ප්‍රතිකාර දිගටම කරගෙන යාමට සහාය වීම, ක්ෂය රෝගය පිළිබඳ මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන හැසිරීම් වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම සාක්ෂි ජනනය කිරීම සඳහා ක්ෂය රෝගයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාකාරකම් පැවැත්වීම ඇතුළත් වේ.

ක්ෂය රෝගීන් සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දිස්ත්‍රික් ළය සායන 26ක්, දකුණු ශික්‍ෂණ රෝහලේ සහ මුල්ලේරියා මූලික රෝහලේ උප ළය සායන දෙකක් සහ ස්වසන රෝග පිළිබඳ ජාතික රෝහල හරහා සේවාවන් සපයනු ලැබේ. වැලිසර ජාතික ක්ෂය රෝග පිළිබඳ රසායනාගාරය , ගාල්ල, රත්නපුර, යාපනය සහ මහනුවර අතරමැදි සෙම පටල පරීක්ෂණාගාර, දිස්ත්‍රික් ළය සායන රසායනාගාර (26) සහ දිවයිනේ ඇති අන්වීක්ෂය මධ්‍යස්ථාන 160කට අධික ප්‍රමාණයක් හරහා රෝග විනිශ්චය සේවා සපයනු ලැබේ.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්ෂය රෝගය සහ අනෙකුත් ළය රෝග තුරන් කිරීම.

මෙහෙයුම

රට තුළ ක්ෂය රෝග සහ ළය රෝග මර්දන කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්‍ෂණය කිරීම මඟින් ක්ෂය රෝගයෙන් තොර ශ්‍රී ලංකාවක් බිහි කිරීමට කැපවීම තුලින් ජාතියේ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීම.

අරමුණු

- සාමාන්‍යයෙන් 2021 සහ 2025 අතර වාර්ෂිකව ළමුන් 600ක් ඇතුළුව ඖෂධ සංවේදී ක්ෂය රෝගීන් 10,000 ක් සොයා ගෙන සාර්ථකව ප්‍රතිකාර කිරීම.
- 2021- 2025 අතර සෑම වසරකම සාමාන්‍යයෙන් ක්ෂය රෝගය වැළැක්වීම සඳහා සුදුසුකම් 11,600 ක් සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීම.
- 2025 අවසානය වන විට පුද්ගලික අංශය මඟින් ක්ෂය රෝගය හඳුනා ගැනීම සඳහා සියළුම සිද්ධීන්ගෙන් 30% ක් පුද්ගලික අංශය මඟින් සිදු කරනු ඇත.
- සෑම ආකාරයකින්ම ක්ෂය රෝග පාලන ක්‍රියාකාරකම් අධීක්‍ෂණය සහ ඇගයීම ශක්තිමත් කිරීම.
- ක්ෂය රෝගය පිළිබඳව සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණ අධ්‍යනය වල ගුණාත්මකභාවය සහ එහි ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි කිරීම.
- ක්ෂය රෝග ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කිරීම සහ කළමනාකරණය සහ පාලනය සැලකිය යුතු ලෙස දියුණු කිරීම.

ජයග්‍රහණ සහ ප්‍රධාන සිදුවීම්

- **ක්ෂය රෝග පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම -** ක්ෂය රෝග පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම, බහු පාර්ශ්වික වගකීම් රාමුව, යුද හමුදා අංශයේ ක්ෂය රෝග පාලන ප්‍රයත්න සංක්‍රමණික සේවකයින් සඳහා පරීක්ෂණ ප්‍රොටෝකෝල සහ ක්ෂය රෝගීන් සඳහා සමාජ දීමනා වැනි වැදගත් මාතෘකා සාකච්ඡා කිරීම සඳහා ප්‍රධාන හවුල්කරුවන් එක්රැස් කරන ලදී.මෙම රැස්වීම පාර්ශ්වකරුවන් අතර සහයෝගීතාව සහ වගවීම ශක්තිමත් කළ අතර ක්ෂය රෝග මර්දන ප්‍රයත්නවල ප්‍රගතිය ඇති කළේය.

- **ePIMs පුහුණුව සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම -** තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල ePIMS හි ෆාමසි සහ රසායනාගාර මොඩියුල සඳහා විස්තීර්ණ පුහුණු සැසි පවත්වන ලදී. දත්ත සහ සම්පත් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලීන් විධිමත් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් කාර්යක්ෂම වැඩසටහන් කළමනාකරණය සඳහා ඩිජිටල් මෙවලම් භාවිතා කිරීමේදී සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම මෙම සැසිවල අරමුණු විය.

- **දිස්ත්‍රික් ළය සායන අධීක්ෂණය -** අධ්‍යක්ෂ, ප්‍රජා සෞඛ්‍ය විශේෂඥ වෛද්‍ය (CCP) සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත NPTCCD කණ්ඩායම දිවයින පුරා දිස්ත්‍රික් ළය සායන වෙත නිරන්තර අධීක්ෂණ චාරිකා පැවැත්වීය. මෙම චාරිකා මඟින් සේවා සැපයීමේ ගුණාත්මකභාවය ඇගයීම, සම්පත් ලබා ගැනීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීම සහ මෙහෙයුම් අභියෝගවලට මුහුණ දීම කෙරෙහි අවධානය යොමු විය . සමාලෝචනයේ ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර අතරට රෝග විනිශ්චය සේවා, ප්‍රතිකාර පිළිපැදීම, දත්ත කළමනාකරණය සහ රෝගී සත්කාර ඇතුළත් විය. ක්ෂය රෝග මර්දන ප්‍රයත්නයන් අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම සහතික කරමින් දිස්ත්‍රික් කාර්ය මණ්ඩලයට නිර්මාණාත්මක ප්‍රතිපෝෂණ සහ ස්ථානීය මගපෙන්වීම් ලබා දෙන ලදී.මීට අමතරව, අධීක්ෂණ චාරිකා ජාතික සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටම් අතර සන්නිවේදනය සහ සහයෝගීතාව ශක්තිමත් කිරීමේ වේදිකාවක් ලෙස සේවය කළේය .

- **හෙද නිලධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා මොඩියුල පුහුණු කිරීම්** - NPTCCD හි පුහුණු ඒකකය මඟින් මොඩියුල පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.මෙම සැසි හෙද නිලධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් (PHIs), දිස්ත්‍රික් ක්ෂය රෝග පාලන නිලධාරීන් (DTCOs) සහ දිස්ත්‍රික් ළය සායනවල වෛද්‍ය නිලධාරීන් ඉලක්ක කර ගත්හ. ක්ෂය රෝග මර්දන මෙහෙයුම්, රෝගීන් කළමනාකරණය සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ ප්‍රවීණතාවය ඉහළ නැංවීම මෙම පුහුණුවේ අරමුණ විය. මෙම සැසි මඟින් න්‍යායික දැනුම සහ ප්‍රායෝගික අභ්‍යාසවල සම්මිශ්‍රණයක් සපයන ලද අතර, උසස් තත්ත්වයේ ක්ෂය රෝග සේවා සැපයීමට සහ වැඩසටහනේ අරමුණු ඵලදායි ලෙස සපුරාලීමට සහභාගීවන්නන්ට සන්නද්ධවිය.

- **SAARC ළමා ක්ෂය රෝග සමුළුව** - නේපාලයේ TB සඳහා වන SAARC ළමා ක්ෂය රෝග සමුළුව කොළඹදී පැවැත්විණි. ජාත්‍යන්තර සහභාගීවන්නන් මෙම අවස්ථාවට පාහේ සම්බන්ධ වූ අතර, ළමා ක්ෂය රෝග ප්‍රතිකාර ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ කලාපීය සහයෝගිතාව පෝෂණය කිරීම පිළිබඳ ශක්තිමත් සාකච්ඡා සක්‍රීය කළේය

ආයතනයේ කාර්ය සාධනය - පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

ඇස්තමේන්තුගත ක්ෂය රෝග (නව සහ නැවත ඇතිවීම) දැනුම් දුන් අවස්ථා අතර පරතරය

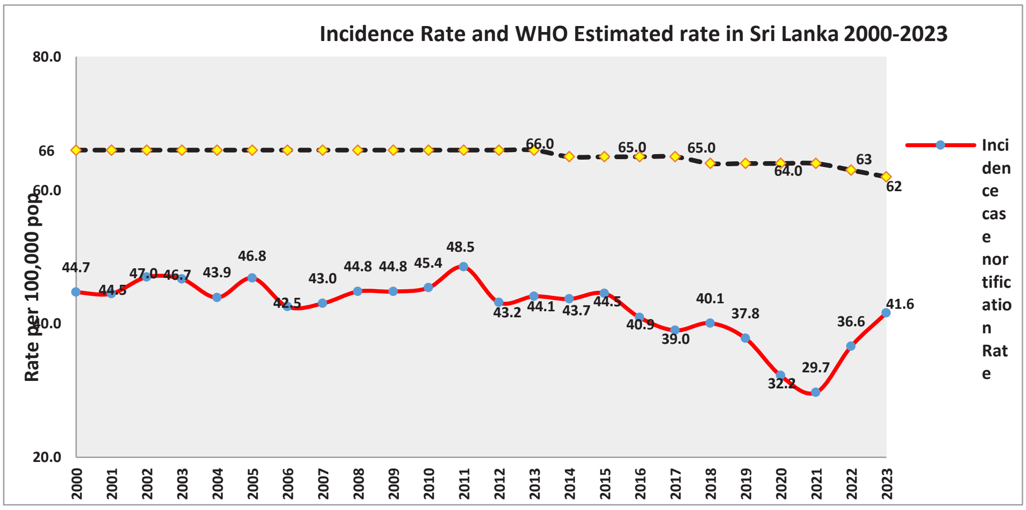

සිද්ධි හඳුනා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවය

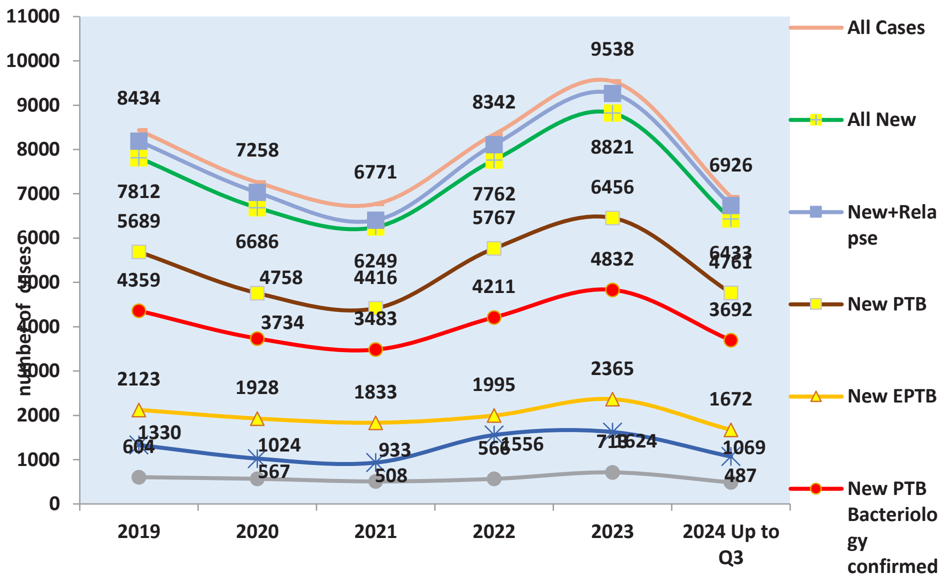

MDR සිද්ධි හඳුනා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවය

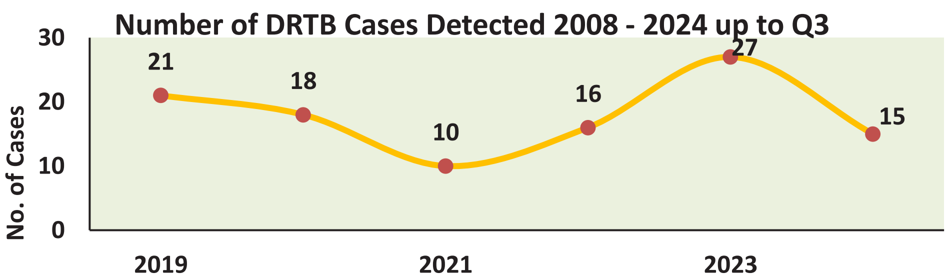

ප්‍රතිකාර සාර්ථක වීමේ අනුපාතය

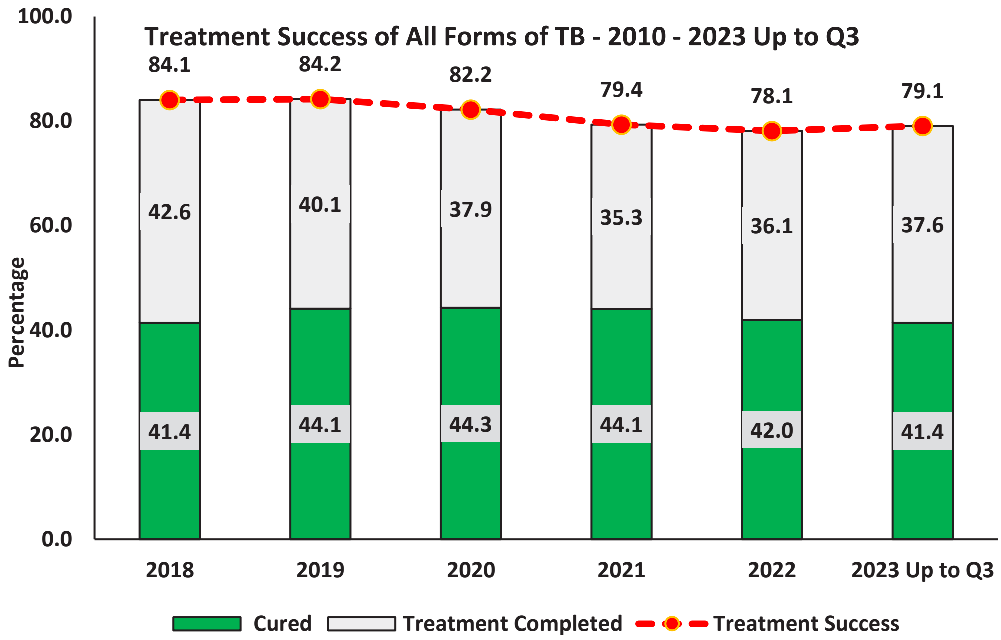

ප්‍රතිකාර ප්‍රතිඵල

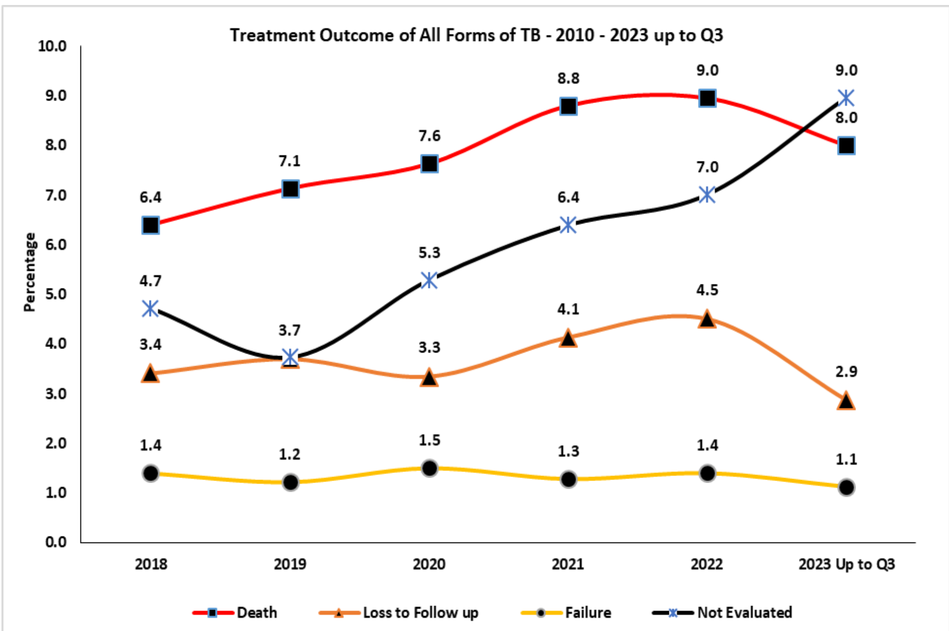

4.1.6 ජාතික පිළිකා පාලන වැඩසටහන

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික පිළිකා පාලන වැඩසටහන (NCCP) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහ රටේ පළාත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශවල අනෙකුත් ඒකක සමඟ සහයෝගයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය සම්බන්ධීකරණය කරයි.

සෞඛ්‍ය ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටුව පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිචාරයන් සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය උපදෙස් ලබා දෙයි. 2020-2024 ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්මට අනුව පිළිකා පාලන ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කෙරේ.

දැක්ම

වළක්වා ගත හැකි පිළිකා ඇතිවීමේ සම්භාවිතාව අවම, අඩු ජීවිත අවදානමක් ඇති, උසස් ජීවන තත්ත්වයක් සහිත සහ පිළිකාවෙන් අවම ආබාධ සහ පීඩා සහිත රටක්.

මෙහෙවර

'පිළිකා නිර්ණය කරන ද්‍රව්‍ය පාලනය කිරීම සහ ඒවාට එරෙහිව සටන් කිරීම මගින් පිළිකා ඇතිවීම අවම කිරීම, කල් ඇතිව හඳුනා ගැනීම සහතික කිරීම සහ සාක්ෂි මත පදනම් වූ ප්‍රවේශයක් හරහා මරණාසන්න ප්‍රතිකාර සඳහා සුව කිරීමේ ප්‍රතිකාර විකල්ප ආමන්ත්‍රණය කරන පරිපූර්ණ සහ ප්‍රවේශ විය හැකි අඛණ්ඩ පිළිකා ප්‍රතිකාර ලබා දීම'.

අරමුණු

- ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහිත ශක්තිමත් ඒකාබද්ධ, සම්බන්ධීකරණ, බහු-ආංශික, බහු-විනය ජාතික වැඩසටහනක් සමඟ පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා ජාතික ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිචාරයන් වේගවත් කිරීම සඳහා ඉහළ මට්ටමේ දේශපාලන නායකත්වය, උපදේශනය සහ පාලනය.
- ජීවන චක්‍රය පුරා අවදානම් සාධක ආමන්ත්‍රණය කරමින් ප්‍රාථමික ලෙස පිළිකා වැළැක්වීම.
- වැඩිදියුණු කළ සෞඛ්‍ය සාක්ෂරතාවය, පිළිකා සීඝ්‍රයෙන් හඳුනා ගැනීම සඳහා සේවා ලබා ගැනීම සහ ඉක්මන් ප්‍රතිකාර සහ රැකවරණය සහතික කිරීම සඳහා සම්බන්ධ කිරීම තුළින් පරීක්ෂා කිරීම සහ පූර්ව රෝග විනිශ්චය සහතික කිරීම.
- පිළිකා රෝග විනිශ්චය, ප්‍රතිකාර සහ සත්කාර පහසුකම් සඳහා තිරසාර සහ සාධාරණ ප්‍රවේශයක් සහතික කිරීම.
- සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා මට්ටම් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් දිවි ගලවා ගැනීමේ, පුනරුත්ථාපන සහ සහන සත්කාර පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය සහ ලබා ගැනීම සහතික කිරීම සහ පිළිකා රෝගීන් සඳහා සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වලට සහ රැකබලා ගන්නන්ට සහාය වීම.
- ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සහ පිළිකා පාලන ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵල ඇගයීම සඳහා නිවැරදි හා කාලෝචිත දත්ත සැපයීම සඳහා පිළිකා තොරතුරු පද්ධති සහ නිරීක්ෂණ ශක්තිමත් කිරීම.
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා එහි සොයාගැනීම් පර්යේෂණ සහ භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

2024 වර්ෂයෙහි ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

පිළිකා පාලන ක්‍රියාකාරකම්වල නායකත්වය සහ සම්බන්ධීකරණය

- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටු රැස්වීම පිළිබඳ රැස්වීම් දෙකක් සෞඛ්‍ය ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී.
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ඉදිරි පස් අවුරුදු ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලදී.
- පළාත් පිළිකා පාලන සමාලෝචන උතුරු, දකුණ, සබරගමුව සහ වයඹ පළාත්වල පවත්වන ලදී.

පිළිකා ප්‍රාථමිකව වැළැක්වීම සහ පිළිකා කල්තියා හඳුනා ගැනීම

- **ලෝක පිළිකා දිනය සැමරීම - 2024 පෙබරවාරි 4 වැනි දින** මුද්‍රිත, විද්‍යුත් සහ සමාජ මාධ්‍ය තුළ මාධ්‍ය සිදුවීම් පෙළගැස්වීමට මග පාදන සම්මන්ත්‍රණයක් පවත්වන ලදී. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (DGHS) විසින් නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛයක් මගින් සෞඛ්‍ය සේවකයින් බලමුලු ගන්වන ලදී.
- **පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාසය සැමරීම**: 2024 ඔක්තෝබර් මාසය තුළ දිස්ත්‍රික්ක 25ක් පුරා පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ පාගමන් 72ක් සිදු කරන ලදී.

පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාසය පාගමන් බැනර්

පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාස බැනර් දිවයින පුරා රෝහල්වල සහ MOH කාර්යාලවල ප්‍රදර්ශනය

- **ලෝක හිස සහ බෙල්ල ආශ්‍රිත පිළිකා දිනය සැමරීම - 2024 ජූලි 27**

අවදානම් සාධකවලට නිරාවරණය වීම සහ මුඛ පිළිකා කල්තියා හඳුනාගැනීමේ වැදගත්කම අවම කිරීම සඳහා පාසල් දරුවන් හරහා ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම සඳහා මුඛ විභව මාරාන්තික ආබාධ (OPMD) / මුඛ පිළිකා (OC) වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම පිළිබඳ චිත්‍ර තරගයක් දිස්ත්‍රික්ක 20 ක සංවිධානය කරන ලදී. චිත්‍ර තරගයේ ජයග්‍රහකයින් සඳහා ත්‍යාග සහ සහතිකපත් ප්‍රදානය කෙරිණි.

පිළිකා කලින් හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථාන

- **පිළිකා හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය (CEDC) පහසුකම් පුළුල් කිරීම:** නාරාහේන්පිට, මාතර, රත්නපුර, යාපනය, මඩකලපුව යන ස්ථානවල ක්‍රියාත්මක වන CEDC වලට අමතරව ඌව පළාතේ බදුල්ල ප්‍රදේශයේ නව CEDC ස්ථාපිත කරන ලදී.

පිළිකා කලින් හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථාන පිළිබඳ පත්‍රිකාව

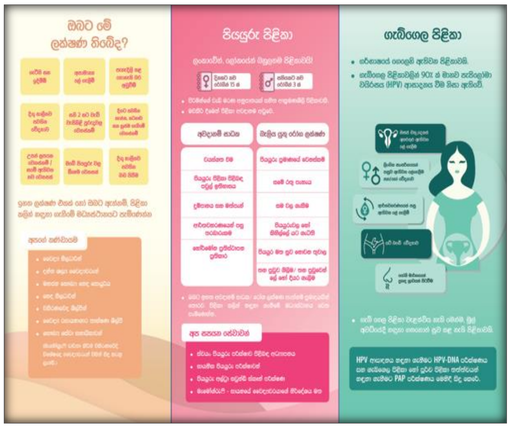

පිළිකා කලින් හඳුනාගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය - පසු විපරම් පොත

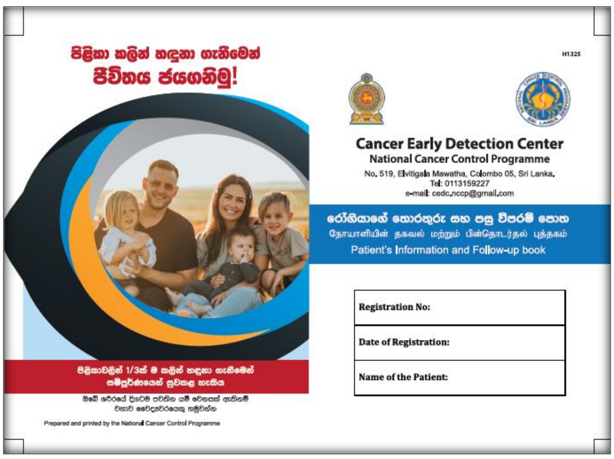

- සබරගමුව පළාතේ (රත්නපුර සහ කෑගල්ල) සහ ඌව පළාතේ (බදුල්ල සහ මොණරාගල) මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුළුල් පියයුරු පිළිකා කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ රැක බලා ගැනීමේ පුහුණුව 2024 වර්ෂය තුළ පවත්වන ලදී.
- OPMD සහ මුඛ පිළිකා කල්තියා හඳුනා ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික සත්කාර මට්ටමේ සේවය කරන දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන් (නිලධාරීන් 600 ක් පමණ) සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 20 ක් පවත්වන ලදී.

- රාජ්‍ය ආයතන පරිශ්‍ර තුළ බුලත්, දුම්කොළ සහ පුවක් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන භාවිතය සහ විකිණීම තහනම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා පෝස්ටර් 10,000ක් (සිංහල භාෂා 8,000ක් සහ දෙමළ භාෂා 2,000ක්) මුද්‍රණය කරන ලදී. සේවා ලබා ගැනීම සඳහා බහුතර මහජනතාව ග්‍රාම නිලධාරී කාර්යාල වෙත ප්‍රවේශ වීම නිසා එම ආයතන අතර පෝස්ටර් ඔවුන්ගේ කාර්යාලවල ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා බෙදා හරින ලදී.

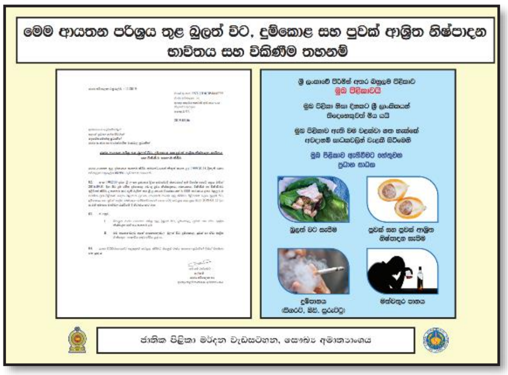

පිළිකා රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර

- පියයුරු සායනවල ප්‍රගතිය සහ ක්‍රියාකාරිත්වය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා පියයුරු සායන පිළිබඳ වාර්ෂික සමාලෝචනයක් සහ රජයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවල පියයුරු සායනවල සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුවක් පවත්වන ලදී.
- IAEA විශේෂඥයින්ගේ මෙහෙවර සහ විකිරණ ආරක්ෂණ මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ විකිරණ ශිල්පීන් සහ භෞතික විද්‍යාඥයින් පුහුණු කිරීම සහ "විකිරණ ආරක්ෂණ නිලධාරීන් සඳහා TOR" පිළිබඳ විකිරණ ආරක්ෂණ නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.
- රෙටිනොබ්ලාස්ටෝමා සහ නෙෆ්‍රොබ්ලාස්ටෝමා රෝග විනිශ්චය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාධි විද්‍යාඥයින්ගේ විද්‍යාලය සමඟ එක්ව සකස් කරන ලදී.

- ළමා පිළිකා රෝගීන් සඳහා පෝෂණ සත්කාර සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කරන ලද අතර ජාතික පිළිකා ආයතනයට පෝෂණ තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා උපකරණ ලබා දෙන ලදී.

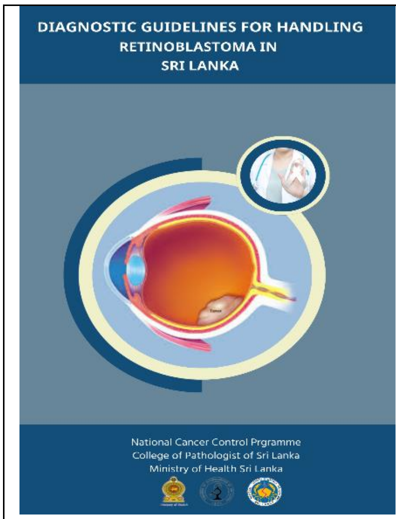

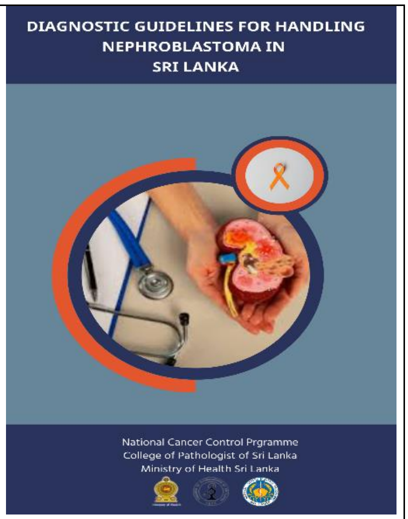

දිවි ගලවා ගැනීම සහ සහන සත්කාර

- පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානවල සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා දිවි ගලවා ගැනීම සහ සන්නිවේදන කුසලතා පිළිබඳ පුහුණුකරුවන්ගේ (TOT) වැඩමුළු ජාතික පිළිකා ආයතනය, ජාතික රෝහල කරාපිටිය, රත්නපුර ශික්ෂණ රෝහල සහ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේදී පවත්වන ලදී.

- 'ළමා පිළිකා රැකවරණ පොත් පිංච' යාවත්කාලීන කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විතියික සහ තෘතියික සත්කාර රෝහල්වල සහන සත්කාර උපදේශන සේවා සහ හොඳම භාවිතයන් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සිදු කරන ලදී.

පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීම සහ පර්යේෂණ

- පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානවල පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීමේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පිළිකා ලියාපදිංචිය පිළිබඳ දෙදින පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.
- බස්නාහිර පළාතේ ජනගහන පාදක ළමා පිළිකා ලේඛන කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා සංවේදී කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.
- පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා මහජන සෞඛ්‍ය වැදගත්කම පිළිබඳ පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන හරහා යාවත්කාලීන කරන ලද අතර අවසාන ලැයිස්තුව NCCP හි වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

පසුගිය වසර පහ තුල කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

ප්‍රාග්ධන වියදම්

	2020	2021	2022	2023	2024
ශ්‍රී ලංකා රජය	11,392,294.34	6,314,247.16	7,771,334.01	20,298,029.36	36,403,809.22
ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය	664,915.63	8,019,625.22	5,920,393.24	10,127,615.20	3,981,580.43
ලෝක බැංකුව	28,203,025.30	43,458,521.82	6,922,500.00	5,288,409.13	
මුළු වියදම	**40,260,235.37**	**57,792,394.20**	**20,614,227.25**	**36,714,053.69**	**40,385,389.65**

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්

- ලෝක සෞඛය සංවිධානයේ සහ ජාත්‍යන්තර පරමාණුක බලශක්ති නියෝජිතායතනයේ සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහ ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහභාගීත්වයෙන් පිළිකා පාලන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ IMPACT සමාලෝචනය පැවැත්වීම
- 2025-2030 පිළිකා වැළැක්වීම සහ පාලනය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම අවසන් කිරීම
- දැන්වීම් පුවරු භාවිතයෙන් රට පුරා පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාධ්‍ය ප්‍රචාරණයක් පැවැත්වීම
- පිළිකා පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ජාතික පිළිකා පාලන වැඩසටහන සහ පළාත් මට්ටමින් ප්‍රදර්ශන ඒකකය වැඩිදියුණු කිරීම
- 2025 දී කොලරෙක්ටල් පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ මාසය සැමරීම ආරම්භ කිරීම
- ඉල්ලා සිටින රෝහල් සඳහා කොල්පොස්කෝප්, සයිටොටොක්සික් අයිසොලේටර් සහ ප්‍රතිශක්ති රසායන විද්‍යා විශ්ලේෂක මිලදී ගැනීම
- සහන සත්කාර සේවා සංවර්ධනය සඳහා දිස්ත්‍රික් කණ්ඩායම් පිහිටුවීම
- අලුතින් සංවර්ධනය කරන ලද සහන සත්කාර සේවා සඳහා කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම.
- සහන සත්කාර උපදේශන සේවා සඳහා යටිතල පහසුකම් සැපයීම.
- ජාතික පිළිකා ලියාපදිංචි කිරීමේ වාර්තාව 2022 සහ 2023 අවසන් කිරීම සහ බෙදා හැරීම
- පිළිකා ලියාපදිංචිය සඳහා ඒකාබද්ධ විද්‍යුත් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම

4.1.7 ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් පාලන වැඩසටහන (NSACP)

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන (NSACP) ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර පාර්ශවකරුවන් රැසක් සමඟ එක්ව ශ්‍රී ලංකාවේ එච්.අයි.වී /ඒඩ්ස් ඇතුළු ලිංගිකව සම්ප්‍රේෂණය වන ආසාදන වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රතිචාරය සම්බන්ධීකරණය කරන ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංවිධානය වේ.

2023 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන, පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කර, ලිංගිකව සම්ප්‍රේෂණය වන රෝග සහ ඒඩ්ස් පාලනය සඳහා වන ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම (2023-2027) සහ 2023-2027 සඳහා අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් උපායමාර්ගික සැලැස්ම සම්පූර්ණ කරන ලදී. රෝහල් සැකසුම් තුළ එච්.අයි.වී පරීක්ෂණ සමාලෝචනය සහ එච්.අයි.වී පරීක්ෂණ පරිමාණය කිරීම දිවයින පුරා සිදු කරන ලදී.

ඒඩ්ස් වසංගත ආකෘතිය නව දත්ත සමඟ යාවත්කාලීන කරන ලද අතර එච්.අයි.වී සමඟ ජීවත් වන පුද්ගලයින් සඳහා නව ඇස්තමේන්තු සම්පූර්ණ කරන ලදී. 2022 වාර්ෂික වාර්තාව විශ්ලේෂණය කරන ලද දත්ත සමඟින් සකස් කරන ලද අතර එහි ප්‍රතිඵල පාර්ශවකරුවන් අතර බෙදා හරින ලදී.

ලිංගාශ්‍රිත රෝග සහ එච්.අයි.වී වැළැක්වීමේ සේවාවන් අථත්‍ය වේදිකා හරහා ප්‍රචලිත සේවකයින් සඳහා සංරක්ෂණ සහ සේවා තුළ පුහුණු වැඩමුළු හරහා සිදු කෙරේ. තවද, ප්‍රධාන ජනගහනය සඳහා වැළැක්වීමේ සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සායන KNOW4Sure වෙබ් අඩවිය හරහා වෙන්කරවා ගැනීම් සහ හමුවීම් සඳහා අවසර දීම ආරම්භ කර ඇත. මෙම දිස්ත්‍රික්කවල අධි අවදානම් කණ්ඩායම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා කේපී දිස්ත්‍රික්ක සඳහා වැළැක්වීමේ තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය ද විශාල කරන ලදී. එපමනක් නොව, අන්තර්ජාල සේවා සේවකයින් සඳහා සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි සකස් කරන ලදී.

එච්.අයි.වී පශ්චාත් නිරාවරණ රෝග නිවාරණය ප්‍රජා සායන දක්වා පරිමාණය කරන ලද අතර, ප්‍රජාව තුළ එහි කළමනාකරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.
රෝගීන්ගේ පිරිවැය-ඵලදායී කළමනාකරණය සඳහා, ART තන්ත්‍රය Efavirenz (EFV) මත පදනම් වූ රෙජිමේන්තුවකින් Dolutegravir (DTG) මත පදනම් වූ ක්‍රමයකට මාරු කරන ලදී. දැනට, ශ්‍රී ලංකාවේ, PLHIV වලින් 95.68% ක් සිටින්නේ DTG මත පදනම් වූ ART ක්‍රමයකි. ART ඖෂධ, කොන්ඩම් සහ එච්.අයි.වී වේගවත් පරීක්ෂණ සඳහා සහාය වන ලෙස ගෝලීය අරමුදලට ඒත්තු ගැන්වීමට අපට හැකි විය. මීට අමතරව, GFATM අරමුදල ප්‍රධාන ජනගහන වැළැක්වීමේ මැදිහත්වීම් සඳහා ද සහාය විය. එච්.අයි.වී ආසාදිත ගැබිණි මව්වරුන් වඩාත් හොඳින් කළමනාකරණය කර ගැනීම සඳහා සහ මවගෙන් දරුවාට එච්.අයි.වී සම්ප්‍රේෂණය වීම තුරන් කිරීම සඳහා, අපි දිවයින පුරා පිහිටි MCH කාර්ය මණ්ඩලය සහ ආයතන සඳහා EMTCT පිළිබඳ නැවුම් පුහුණුවක් පවත්වන ලදී.

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන, ගෝලීය අරමුදල සහ UNAIDS සමඟ එක්ව, ප්‍රධාන ජනගහන ප්‍රමාණය ඇස්තමේන්තු කිරීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ එච්.අයි.වී අවදානම් සහිත ප්‍රධාන ජනගහනය අතර ඒකාබද්ධ ජීව විද්‍යාත්මක හා චර්යාත්මක නිරීක්ෂණ (IBBS) සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කරයි. මෙය එච්.අයි.වී වසංගත රෝග පිළිබඳ ප්‍රක්ෂේපණ ඇස්තමේන්තු කිරීමට උපකාරී වන අතර අනාගතය සඳහා ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීමට මග පාදයි. ජාතික ලිංගාශ්‍රිත

රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන විසින් ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන ලිංගාශ්‍රිත රෝග සායන සඳහා ප්‍රතිපෝෂණ එකතු කිරීමේ පද්ධතියක් ඒකාබද්ධ කිරීම සමඟ ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන වෙබ් අඩවිය යාවත්කාලීන කිරීමේ ක්‍රියාවලියක නිරතව සිටී. විද්‍යුත් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (EIMS) කඩදාසි මත පදනම් වූ පද්ධතියේ සිට සම්පූර්ණ ඉලෙක්ට්‍රොනික පාදක තොරතුරු පද්ධතියට පරිවර්තනය වීමට උපකාරී වේ.

එපමනක් නොව, ජාතික ලිංගාශ්‍රිත රෝග/ඒඩ්ස් මර්දන වැඩසටහන e-ඉගෙනුම් වේදිකාව වැඩිදියුණු කිරීම EIMS පිළිබඳ දැනුම ප්‍රබෝධමත් කිරීමටත්, එහි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීමටත්, සක්‍රිය වැඩසටහන් ඵලදායි ලෙස අධීක්ෂණය කිරීමට සහ ඇගයීමට හැකියාව ලබා දීමටත් උපකාරී වේ.

ලිංගාශ්‍රිත රෝග සහ එච්අයිවී වැළැක්වීම සඳහා මවගෙන් දරුවාට එච්.අයි.වී සහ උපදංශ සම්ප්‍රේෂණය කිරීම තුරන් කිරීම සඳහා නැවත වලංගු කිරීම මෙන්ම HBV සහ HCV සේවා දීපව්‍යාප්තව පුළුල් කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාකාරකම් 2024 දී සිදු කෙරේ. රසායනාගාර නියමු -ලිංගික කළමනාකරණ මැදිහත්වීම් තරුණ තරුණියන්ගේ අවදානම් හැසිරීම් පාලනය කිරීම අරමුණු කරයි. බහුවිධ කාර්යමණ්ඩලයේ ශක්‍යතා වර්ධන පුහුණුව හරහා ප්‍රධාන ජනකොටස් වෙත මනෝ සමාජීය සහය සහ උපදේශන සේවා ව්‍යාප්ත කිරීම, කොළඹ සහ ගම්පහ ප්‍රජාව විසින් මෙහෙයවනු ලබන සිෆිලිස් පරීක්ෂණ ක්‍රියාවට නැංවීම, අපකීර්තිය සහ වෙනස් කොට සැලකීම අඩු කරන අතර හෙපටයිටිස් සහ සිෆිලිස් පැතිරීම මැඩලීමට උපකාරී වේ.

එච්.අයි.වී පරීක්ෂණ සහ ප්‍රතිකාර පහසුකම් ඉලක්ක කර ගැනීම, රසායනාගාර පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සහ ජාතික විමර්ශන රසායනාගාරය (NRL) සහ පර්යන්ත රසායනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම 2024 දී අවසන් කෙරේ. එපමණක් නොව, Cytomegalovirus PCR පරීක්ෂණ, Mycoplasma genitalium, සහ mening cryptococcalitis සඳහා පරීක්ෂණ ඇතුළත් කිරීමට රසායනාගාර පරීක්ෂණ වැඩිදියුණු කිරීම. මෙම ප්‍රතික්‍රියාකාරක 2024 දී ක්‍රියාත්මක වේ.

පසුගිය පස් අවුරුදු කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකය	2024 සඳහා ඉලක්කය	ප්‍රගතිය			
		2020	2021	2022	2023
එච්.අයි.වී ආසාදිතයන් සංඛ්‍යාව - අලුතින් අනාවරණය වී ඇත		363	411	608	694
ART මත PLHIV සංඛ්‍යාව		2166	2402	2807	3358
මවගෙන් දරුවාට සම්ප්‍රේෂණය වීම හේතුවෙන් එච්.අයි.වී ආසාදිත ළමුන් සංඛ්‍යාව - වසංගතය ආරම්භයේ සිට සමුච්චිත		88	90	90	97
EMTCT සේවා ලැබූ එච්.අයි.වී - ධනාත්මක කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය	%100	%100	%100	%100	%100
එච්.අයි.වී පොසිටිව් පරීක්ෂා කළ එච්.අයි.වී ආසාදිත කාන්තාවන්ට උපන් බිළිඳුන්ගේ ප්‍රතිශතය	0	0	0	0	0
EMTCT සේවා ලබා ගත් එච්.අයි.වී - ධනාත්මක කාන්තාවන්ට උපන් එච්.අයි.වී -ධනාත්මක ළදරුවන් සංඛ්‍යාව	%100	-	-	-	-
EMTCT සේවාවන් ලබා නොගත් එච්.අයි.වී -ධනාත්මක කාන්තාවන්ට උපන් එච්.අයි.වී -ධනාත්මක ළදරුවන් සංඛ්‍යාව	0	-	-	-	-

4.1.8 ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය

හැඳින්වීම

ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය (NDCU) යනු රට තුළ ඩෙංගු වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානයයි. ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය විසින් රට තුළ ඩෙංගු තත්ත්වය පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOH) මට්ටමින් සමීපව නිරීක්ෂණය කරන අතර, රෝග ව්‍යාප්තිය පුරෝකථනය කිරීමට, රෝග ව්‍යාප්තිය කල්තියා හඳුනා ගැනීමට සහ රෝග නිවාරණය සඳහා දිස්ත්‍රික්කවලට තාක්ෂණික සහාය ලබා දීමට දෛශික නිරීක්ෂණ දත්ත අධීක්ෂණය කරයි. ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඩෙංගු පැතිරීම පාලනය කිරීම. විශේෂ මදුරු මර්දන ව්‍යාපාර හරහා ඩෙංගු අධික දිස්ත්‍රික්ක සඳහා වාහක මර්දන කටයුතු සඳහා ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය මූල්‍ය ආධාර ද සපයයි. ඩෙංගු වාහක පාලනය සඳහා කෘමිනාශක මිලදී ගැනීම සහ සැපයීම ද ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය මගින් සිදු කෙරේ. ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය විසින් ඩෙංගු රෝගීන් අතර රෝගාබාධ සහ මරණ වැළැක්වීම සඳහා හොඳම සායනික පුහුණුව සහතික කිරීම සඳහා NIID සමඟ සහයෝගිතාවයෙන් වෛද්‍ය සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නිතිපතා පුහුණු වැඩසටහන් ද පවත්වයි.

දැක්ම

ඩෙංගු රෝගය හේතුවෙන් අවම සෞඛ්‍ය, ආර්ථික සහ සමාජීය බලපෑම් සහිත ශ්‍රී ලංකාවක්

මෙහෙයුම

සම්බන්ධීකරණ හවුල්කාරිත්වයන් සහ තිරසාර උත්සාහයන් තුළින් ඩෙංගු ආවේණිකත්වය වඩා හොඳින් පාලනය කිරීම සහ පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා සෑම තරාතිරමකම සැලසුම් කිරීම, පුරෝකථනය කිරීම සහ කලින් හඳුනාගැනීමේ හැකියාව ප්‍රශස්ත කිරීම.

ඉලක්කය සහ අරමුණු (2024 සිට 2030 දක්වා)

2030 වන විට ඩෙංගු ආශ්‍රිත මරණ අනුපාතය <0.07% සිට බිංදුව දක්වා අඩු කිරීම සහ 2022-2023 මූලික මට්ටමේ සිට රට තුළ ඩෙංගු රෝගය 75% (<100/100,000) කින් අඩු කිරීම.

- උපායමාර්ගික අරමුණ 1. රෝග නිරීක්ෂණ සහ අවදානම් තක්සේරුව
- උපායමාර්ගික අරමුණ 2. මුල් රෝග විනිශ්චය සහ සිද්ධි කළමනාකරණය
- උපායමාර්ගික අරමුණ 3. දෛශික නිරීක්ෂණ සහ පාලනය
- උපායමාර්ගික අරමුණ 4. ඩෙංගු ව්‍යාප්තිය කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ ඉක්මන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම
- උපායමාර්ගික අරමුණ 5. අවදානම් සන්නිවේදනය සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ බලමුලු ගැන්වීම
- උපායමාර්ගික අරමුණ 6. බහුආංශික ක්‍රියාවන් වැඩි දියුණු කිරීම
- උපායමාර්ගික අරමුණ 7. නවෝත්පාදන සහ පර්යේෂණ

විශේෂ සිදුවීම්/දී ජයග්‍රහණ 2024

- ඩෙංගු මරණ අනුපාතය 2020 දී 0.12% සිට 2024 දී 0.05% දක්වා අඩු විය.
- 2023 දී පුද්ගලයන් 407.5/100,000 සිට 2024 දී 225.0 දක්වා ඩෙංගු බවට සැක කෙරෙන රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාව 45% කින් අඩු විය.

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය ආධාර ඇතිව, ශ්‍රී ලංකාවේ (මැලේරියා, ඩෙංගු, ෆයිලේරියා සහ ලීෂ්මේනියාසිස්) වාහක බෝවන රෝග වැඩසටහන් සමාලෝචනයේ කොටසක් ලෙස 2024 මැයි මාසයේදී පුළුල් වැඩසටහන් සමාලෝචනයක් පවත්වන ලදී.
- ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකයට උපාය මාර්ගික සහ තාක්ෂණික නිර්දේශ ලබාදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ඩෙංගු වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා තාක්ෂණික උපදේශක කණ්ඩායමක් (TAG) පිහිටුවන ලදී. මෙම TAG හි සභාපතිත්වය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් දරනු ලබන අතර සමාරම්භක රැස්වීම 2024 මැයි 2 වන දින පවත්වන ලද අතර 2 වන රැස්වීම 2024 ඔක්තෝබර් 10 වන දින පැවැත්විණි.
- පොලිස්, ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සහාය ඇතිව ජාතික, පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ MOH මට්ටමින් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයෙන්, අධි අවදානම් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOH) ප්‍රදේශවල ඉලක්කගත මදුරු මර්දන ව්‍යාපාර පහක් පවත්වන ලදී. , සහ අනෙකුත් ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන්.
- 2024 ජනවාරි මාසයේ විශේෂ මදුරු මර්දන ව්‍යාපාරයකට සමගාමීව මහජන පැමිණිලි සඳහා 2024 ජනවාරි 7 සිට ජනවාරි 31 දක්වා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ඩෙංගු ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයක් ක්‍රියාත්මක විය.
- ඩෙංගු සායනික කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනයේ (NIID) වෛද්‍ය නිලධාරීන් 292 ක් සහ හෙද උපදේශකවරුන් 70 ක් ඇතුළුව හෙද නිලධාරීන් 278 ක් සඳහා පුහුණුව පවත්වන ලදී.
- බංගලාදේශය, භූතානය සහ මියන්මාරය යන වෛද්‍යවරුන් සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සායනික කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් (TOT) NDCU, NIID සහ ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමය විසින් WHO සමඟ එක්ව සංවිධානය කරන ලද ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනයේදී පවත්වන ලදී. වෛද්‍යවරුන් සහ හෙද නිලධාරීන් 30 දෙනෙකු පුහුණුව ලබා ඇත.
- ජාතික ඩෙංගු මරණ සමාලෝචනය 2024 සැප්තැම්බර් 5 වැනි දින පවත්වන ලදී. අතපසු වීමට ආසන්න රෝගීන් පිළිබඳ සාකච්ඡාව 2024 නොවැම්බර් 9 වැනි දින ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනයේදී පවත්වන ලදී.
- ඩෙංගු රෝගය වැඩි වශයෙන් පවතින දිස්ත්‍රික්ක ඉලක්ක කර ගනිමින්, ඩෙංගු රෝගයේ වත්මන් තත්ත්වය තක්සේරු කිරීම සහ ඵලදායී ලෙස පාලනය කිරීම සහ පැතිර යාම වැළැක්වීම සඳහා සැලසුම් කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී වසංගත ප්‍රතිචාරයක් ආරම්භ කරන ලදී.
- ද්විවාර්ෂික ජාතික ඩෙංගු සමාලෝචනය ජූලි 9 සිට 11 දක්වා සහ දෙසැම්බර් 10 සිට 12 දක්වා පවත්වන ලද අතර එහිදී වසංගත රෝග සහ කීට විද්‍යාත්මක අංශ දෙකම සමාලෝචනය කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ ඩෙංගු වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම (2024-2030) සකස් කර ඇත.
- ජාතික ඩෙංගු මර්දන ඒකකය, ලන්ඩනයේ ඉම්පීරියල් කොලේජ් හි තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ රටේ කාර්යාලය සමඟ සහයෝගයෙන්, ආකෘති නිර්මාණය සහ පුපුරා යාමේ පුරෝකථනය පිළිබඳ වැඩමුළුවක් 2024 ජුනි 10 සිට 14 දක්වා පවත්වන ලදී.
- UNICEF සමඟ එක්ව ඩෙංගු සඳහා අවදානම් සන්නිවේදන උපාය මාර්ගයක් සහ තොරතුරු පැකේජයක් සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

SMCC හි සංවාද සැසි පැවැත්වීම සහ පැතිර යන විට ඩෙංගු ක්ෂණික ඇමතුම් අංකය පවත්වාගෙන යාම

SMCC කාලය තුළ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ

වාහක බෝවන රෝග සමාලෝචන - සංක්ෂිප්ත රැස්වීම සහ විස්තර කිරීමේ රැස්වීම

ජාතික ඩෙංගු සමාලෝචනය - ජූලි 9 සිට 11 දක්වා

ජාතික ඩෙංගු සමාලෝචනය - දෙසැම්බර් 10 සිට 12 දක්වා

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

වගුව 1: 2019 සිට 2024 දක්වා ජාතික මට්ටමේ ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක

	ප්‍රගතිය					
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
වාර්තා වූ ඩෙංගු බවට සැක කෙරෙන රෝගීන් සංඛ්‍යාව	105,049	31,162	35,924	76,689	89,799	49,301 *
ඩෙංගු මරණ සංඛ්‍යාව	157	36	28	72	62	23
ඩෙංගු රෝගය ජනගහනය) (100,000කට	481.8	141.5	162.1	345.7	407.5	225.0*
ඩෙංගු මරණ අනුපාතය (%)	0.15	0.12	0.08	0.09	0.07	0.05
Aedes කීටයන් සඳහා පරිශ්‍ර දර්ශකය	9.8	8.6	9.2	9.3	9.0	9.03

*30.12.2024 මධ්‍ය දිනය වන විට

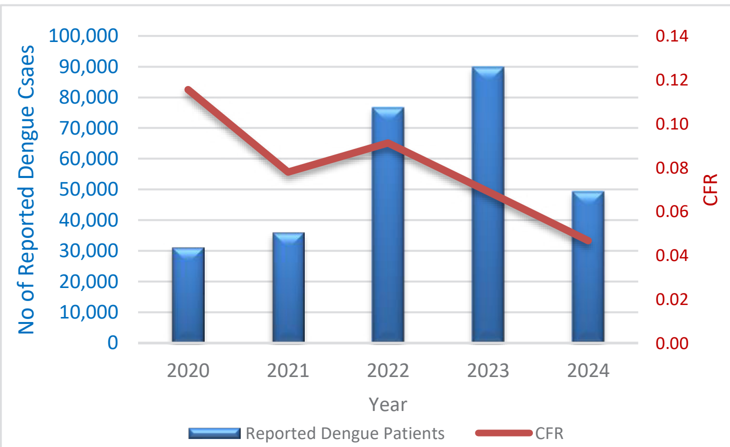

* මරණ අනුපාතිකය - වසරකට වැඩි කාලයක් ඩෙංගු වැළදී ඇති බවට හඳුනාගත් සියලුම පුද්ගලයින් අතර ඩෙංගු රෝගයෙන් මිය ගිය පුද්ගලයින්ගේ අනුපාතය.

රූපය 1: වසංගත රෝග ප්‍රවණතාවය සහ 2020 සිට 2024 දක්වා මරණ අනුපාතය

2024 විශේෂ මදුරු මර්දන ව්‍යාපාරවල සාරාංශය

පරිශ්‍රයේ වර්ගය	පරිශ්‍රය පරීක්ෂා කරන ලදී	විභව අභිජනන ස්ථාන සහිත පරිශ්‍ර	කීටයන් සහිත පරිශ්‍ර (%)	ගොඩනැගිල්ල ඇතුළත කීටයන්	ගොඩනැගිල්ලෙන් පිටත කීටයන්	පරිශ්‍රය එදිනම නිවැරදි කරන ලදී	නිවේදන නිකුත් කළා	නඩු පැවරීම්
නිවාස	267742	74568	11614	1031	11107	58759	8151	2125
පාසල්	1391	734	297	24	336	635	138	8
වෙනත් අධ්‍යාපන ආයතනය	905	353	114	10	126	245	62	13
රජයේ ආයතනය	2875	1288	432	92	357	1069	258	26
පෞද්ගලික ආයතන	13474	3812	829	122	774	2576	553	300
කර්මාන්තශාලා	918	360	137	12	159	271	86	50
ඉදිකිරීම් ස්ථාන	2353	998	287	56	248	723	177	67
ආගමික ස්ථාන	2793	1381	485	43	440	1169	250	13
පොදු ස්ථාන	961	441	64	4	153	286	43	3
අනෙකුත් සියලුම ස්ථාන	5087	1947	224	11	213	1386	253	22
එකතුව	**298499**	**85882**	**14483**	**1405**	**13913**	**67119**	**9971**	**2627**

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- GIS සිතියම්ගත කිරීම ඇතුළුව අලුතින් හඳුන්වා දුන් වෙබ් පාදක ඩෙංගු රෝග නිරීක්ෂණ පද්ධතියේ සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය නිරීක්ෂණය කිරීම.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විශේෂඥ කමිටුව විසින් යෝජනා කරන ලද පරිදි කීට විද්‍යා සමීක්ෂණ දත්ත වාර්තා කිරීම සඳහා MOH කාර්යාලවල වෙබ් පාදක කීට විද්‍යා නිරීක්ෂණ පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම.
- සමස්ත කොළඹ මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය සහ දෙහිවල MOH ප්‍රදේශය ආවරණය වන පරිදි Wolbachia මදුරු ව්‍යාපෘතිය පුළුල් කිරීම.
- යුනිසෙෆ් ආයතනය සමඟ එක්ව පාසල් ළමුන් සඳහා ඩෙංගු වැළැක්වීමේ සමාජ හා චර්යාත්මක සන්නිවේදන උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.

- ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනය (NIID) සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් ඩෙංගු සායනික කළමනාකරණය පිළිබඳව රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ හෙද නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම.
- ජාතික බෝවන රෝග පිළිබඳ ආයතනය සමඟ එක්ව අග්නිදිග ආසියානු කලාපයේ රටවල වෛද්‍ය සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ඩෙංගු සායනික කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහනක් දියත් කිරීම.
- 2007 අංක 11 දරන මදුරු මර්දන වැලැක්වීමේ පනත සංශෝධනය කිරීම.
- ඩෙංගු රෝගීන් කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ රෝග විනිශ්චය කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන ශක්තිමත් කිරීම.
- ඩෙංගු රෝගීන්ගේ සායනික ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අධි යැපුම් ඒකක සහිත ද්විතියික සහ තෘතීයික රෝහල් ශක්තිමත් කිරීම

4.1.9 ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ සහ පර්යේෂණ ඒකකය

හැඳින්වීම

ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ සහ පර්යේෂණ ඒකකය (NRDPRU) යනු, කාලික වකුගඩු රෝගය (CKD), හේතුව හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගය (CKDu) වැළැක්වීම සහ ප්‍රජාවට තරුණ වියේ සිටම නිරෝගී වකුගඩු පවත්වාගෙනයාම පිළිබඳ, සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දායක වන ජාතික මධ්‍යස්ථානයයි.

අරමුණු

- නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය වැළැක්වීම (නිවාරණය) සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහ ද්‍රව්‍යමය සහාය ලබා දීම.
- වකුගඩු රෝග සුව කිරීමේ ප්‍රතිකාර සඳහා තාක්ෂණික සහ ද්‍රව්‍යමය සහාය ලබාදීම.
- වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා තාක්ෂණික සහ අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යමය සහාය ලබා දීම.
- නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය සහිත (CKD) රෝගීන්ගේ ජීවන තත්වය යහපත් කරලීම සහ සමාජ සත්කාර වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබාදීම.

2024 ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම්

1. 2024 දී, නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය (CKD) කල්තියා හඳුනා ගැනීම සඳහා ප්‍රජාව පාදක කරගෙන පෙර හඳුනාගැනීමේ සායන පවත්වන ලදී. ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ හා පර්යේෂණ ඒකකය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් වලින් පුද්ගලයින් 7923 දෙනෙකු CKD සඳහා පරීක්ෂාවට ලක් කර ඇති අතර එයින් 7.5% (595) CKD ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතරද, 8.6% (685) වෙනත් රෝග තත්ත්වයන් දියවැඩියාව, අධි රුධිර පීඩනය සහ රක්තහීනතාවය ලෙස හඳුනාගන්නා ලදි. වැඩිදුර පරීක්ෂාවන් සඳහා අදාළ රෝගීන් රෝහල් වෙත යොමු කරන ලදී. CKD/CKDu රෝගීන් බහුල දිස්ත්‍රික්ක සඳහා රෝගීන් පෙර හඳුනාගැනීමේ සායන පැවැත්වීමට පහසුකම් සලසන ලද අතර රෝගීන් පෙර හඳුනා ගැනීම පිළිබඳ දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

2. පානීය ජලය සැපයීම -
   ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ප්‍රජාව සඳහා ප්‍රති ආශ්‍රැතිකරණ ජල පෙරණ යන්ත්‍ර (RO) ඉදිකිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. නව ප්‍රජා ප්‍රති ආශ්‍රැතිකරණ ජල පෙරණ 79ක් මෙම වර්ෂය තුල ඉදිකර ඇත.

3. වකුගඩු රෝගය වැළැක්වීම සහ ඒ පිළිබඳ දැණුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කරන ලදි.සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පණිවුඩ ඇතුලත් ස්ටිකර් නිර්මාණය කර දිස්ත්‍රික්කවල සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් සඳහා දායකත්වය සපයන ලදි.

4. වකුගඩු රෝග සත්කාර සඳහා සහාය වීම
   a. **රුධිර කාණ්ඩුකරණය සඳහා සහාය වීම -**
      කොළඹ ජාතික රෝහලේ සහ රත්නපුර ශික්ෂණ රෝහලේ වෛද්‍ය ශ්‍රේණියේ ප්‍රති ආශ්‍රැතිකරණ ජල පෙරණ යන්ත්‍ර 2ක් (MRO) ඉදිකිරීමට ආරම්භ කරන ලදී.
   b. **පරිතාන කාණ්ඩුකරණය සිදු කිරීමට සහාය වීම -**
      ආසන්න වශයෙන්, 2024 වර්ෂයේදී ස්වයංක්‍රිය පරිතාන කාණ්ඩුකරණය කරන (APD) රෝගීන් සංඛ්‍යාව 62 ක් සහ පරිතාන කාණ්ඩුකරණය (CAPD) කරනු ලබන රෝගීන් 872 ක් ප්‍රතිකාර ලබා ඇත.
   c. **සහන සත්කාරක සේවා -**
      අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මෙත්සිරිසෙවන ගොඩනැගිලි පරිශ්‍රයේ ක්‍රියාකාරිත්වය නැවත ආරම්භ කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. කොවිඩ් සමයෙන් පසු නැවතත් රුධිර කාණ්ඩුකරණය කරනු ලබන දුර බැහැර රෝගීන් සඳහා නැවතත් පහසුකම් සලසා දෙනු ලැබීය.

5. පර්යේෂණ - කොතලාවල ආරක්ෂක විද්‍යා ඇකඩමිය සහ චීන විද්‍යා ඇකඩමිය සමග සහයෝගීතාවයෙන් පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කරන ලදී. සාරාංශගත පර්යේෂණ වාර්තා දෙකක් ප්‍රකාශනය කරන ලදි.

6. පර්යේෂණ තොරතුරු සාකච්ඡා කිරීමේ සම්මන්ත්‍රණය - චීන විද්‍යා ඇකඩමිය සමග සහයෝගිතාවයෙන් පර්යේෂණයන් පිළිබඳ තොරතුරු බෙදාගැනීම පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණ දෙකක් පවත්වන ලදි.

7. ජාතික වකුගඩු අරමුදල මගින් වකුගඩු රෝග නිවාරණ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීමට සහයෝගය ලබාදීම.

8. රුධිර කාණ්ඩුකරණ ඒකක නඩත්තු කිරීම සහ වකුගඩු රෝගය පූර්ව හඳුනා ගැනීමේ සායන පැවැත්වීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීමට කටයුතු ආරම්භ කරන ලදි.

පසුගිය අවුරුදු 5 තුල කාර්ය සාධන ප්‍රගතිය

Table 01: ජාතික වකුගඩු රෝග නිවාරණ හා පර්යේෂණ ඒකකය මගින් සිදුකරන ලද වකුගඩු රෝගීන් පූර්ව හඳුනාගැනීමේ පරීක්ෂාවට ලක්කල පුද්ගලයින්ගේ සාරාංශගත වාර්තාව

වර්ෂය	වැඩසටහන් ගණන	පරීක්ෂාවට ලක්කල ගණන	CKD වලට හඳුනාගත් ගණන	හඳුනාගත් අනෙකුත් රෝග (DM, HPT, Anemia)	යොමුකල මුළු සංඛ්‍යාව
2021	2	665	22	85	107
			3.3%	12.8%	16.09%
2022	11	3239	198	367	565
			6.11%	11.3%	17.4%

2023	18	5116	619	313	885
			12.2%	6.1%	17.4%
2024	30	7923	595	685	1280
			7.5%	8.6%	16.1%

2025 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ කටයුතු

- රුධිර කාණ්ඩුකරණ ඒකක නඩත්තු කිරීම සහ පූර්ව වකුගඩු රෝග පරීක්ෂා කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ සම්පූර්ණ කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ප්‍රතිපත්ති ඒකකය සමඟ සම්බන්ධවී "වකුගඩු සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය" එළිදැක්වීමට ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- වකුගඩු රෝගී දත්ත පද්ධතිය සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම)Renal Registry
- වකුගඩු රෝගය පිළිබඳ)CKD/CKDu(පර්යේෂණ මෙහෙයුම් කමිටුවක් ආරම්භ කිරීම.
- නාගරික සංවර්ධන, ඉදිකිරීම් සහ නිවාස අමාත්‍යාංශය සමඟ සහයෝගයෙන් ජනතාවට තිරසාර හා ආරක්ෂිත ජල සැපයුමක් ලබා දීම සඳහා කටයුතු කිරීම.

ප්‍රජා පරීක්ෂණ වැඩසටහන

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන

වකුගඩු රෝග ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ පර්යේෂණ වැඩසටහන

4.2 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂණය

4.2.1 වසංගත රෝග සේවා

හැඳින්වීම

1959 වසරේ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහායෙන් ස්ථාපනය කරන ලද, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යංශයේ වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය, එදා-මෙදා තුර බෝවන රෝග ආවේක්ෂණය හා පාලනය පිළිබඳ ජාතික මධ්‍යස්ථානය ලෙස ජාතික මෙහෙවරක් ඉටු කරයි.

දැක්ම
සෞඛ්‍ය සම්පන්න ශ්‍රී ලංකාවක් තුල සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජනතාවක්

මෙහෙවර
රෝගාබාධ පාලනයෙන් හා වැළැක්වීමෙන් ඩවිත ගුණාත්මකභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

අරමුණු

- බෝවන රෝග ආවේක්ෂණය, පාලනය හා වැළැක්වීම පිළිබඳ වගවීම
- ව්‍යසන හා හදිසි අවස්ථාවල දී රෝග පාලන කටයුතු හා හදිසියේ මතුවන රෝග විමර්ශනය
- ජාතික ප්‍රතිශක්තීකරණ වැඩසටහන පිළිබඳ කේන්ද්‍රීය ආයතනය
- ජාතික ප්‍රතිශක්තීකරණ වැඩසටහන හා බෝවන රෝග පාලනය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධ කටයුතු ගැන සෞඛ්‍ය කාර්යමණ්ඩල හා වෛද්‍ය පශ්චාද් උපාධිධාරීන් පුහුණු කිරීම
- රෝගාබාධ වැළැක්වීම, පාලනය හා ළමා ප්‍රතිශක්තීකරණ වැඩසටහන පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පුහුණු මධ්‍යස්ථානය

2023 වර්ෂයේ හා 2024 වර්ෂයේ ජූනි 30 දක්වා අත්කර ගත් ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ හා විශේෂ සිදුවීම්

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ විශේෂඥ කණ්ඩායමකගේ තහවුරු කිරීමෙන් අනතුරුව හෙපටයිටිස් බී පාලනය කරන ලද රටක් වශයෙන් 2023 දෙසැම්බර් මසදී ශ්‍රී ලංකාව නම් කරන ලදී.
- තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක 9 ක් තුල වයස මාස 6-9 දක්වා වූ දරුවන් සඳහා සරම්ප, කම්මුල්ගාය, රුබෙල්ලා අමතර එන්නත් මාත්‍රාවක් ලබා දෙමින් අතිරේක ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙහිදී 96% එන්නත්කරණ ආවරණයක් ලගා කර ගැනීමට හැකි විය.
- එන්නත් ගබඩා කිරීම සඳහා ශීත කාමර සහිත ගොඩනැගිල්ලක් යුනිසෙෆ් සංවිධානයේ ආධාර මගින් 2023 දෙසැම්බර් මසදී සාදා නිම කරන ලදී
- වසංගත රෝග මරදන ඒකකය සඳහා යුනිසෙෆ් (UNICEF) සංවිධානයේ සහයෝගයෙන් නව විදුලි ජනන යන්ත්‍රයක් 2024 මැයි මසදී ස්ථාපනය කරන ලදී
- යුනිසෙෆ් (UNICEF) සංවිධානයේ සහයෝගයෙන් ශීත කාමර උෂ්ණත්ව සිතියම්ගත කිරීමේ අධ්‍යයනයක් 2024 අප්‍රේල් මසදී සාර්ථකව සිදු කරන ලදී.
- ජාතික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනෙහි ආවරණය සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක් 2024 මැයි මසදී සිදුකරන ලද අතර මේ සඳහා මුල්‍යමය දායකත්වය යුනිසෙෆ් ආයතනය මගින් ලැබුණි.

- දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

අනු අංකය	ව්‍යාපෘති විස්තරය	ඇස්තමේන්තු මුදල (රුපියල් මිලියන)	2024.06.30 දිනට භෞතික ප්‍රගතිය	2024ට06.30 දිනට මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රුපියල් මිලියන)
	ශ්‍රී ලංකා රජය - ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස්			
1.1	තොරතුරු අධ්‍යාපනය හා සන්නිවේදන ද්‍රව්‍ය සකස් කිරීම හා මුද්‍රණය කිරීම - සිංහල හා දෙමළ භාෂාවෙන් පෝස්ටර් සහ පත්‍රිකා		**අරමුදල් ලැබී නැත**	0
1.2	ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස් පාලනය කිරීම සහ වැළැක්වීම සඳහා ජනමාධ්‍ය හරහා ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම	5	මහ කන්නය තුලදී (සැප්-දෙසැ 2023) ජනමාධ්‍ය හරහා ප්‍රජාව දැණුවත් කිරීම සඳහා අවශ්‍යය පිරිවිතර සකස් කලද එම කාලය තුලදී අරමුදල් ලැබුනේ නැත	0
1.3	සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරි මට්ටමින් ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස් රෝගය පාලනය කිරීම සහ වැළැක්වීම		**අරමුදල් ලැබී නැත**	0
2	ව්‍යාප්තික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනේ සහ පෝලියෝ සරම්ප රුබෙල්ලා සහ නව ජන්ම රුබෙල්ලා රෝගවලින් තොර තත්වය පවත්වාගැනීම ආවේක්ෂණය කිරීම තක්සේරු කිරීම			
2.1	රෝහල් තුළ සහ වෙනත් ආයතන තුළ සරම්ප, රුබෙල්ලා හා පෝලියෝ පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ සමාලෝචන පැවැත්වීම	ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් වෙන් කරන ලද මුළු මුදල රු මිලියන 17.13	සැලසුම් කර තිබූ රැස්වීම් 7 න් 3 ක් පවත්වන ලදී. අරමුදල් ලබා ගැනීමේ අපහසුතා නිසා ඉතිරි රැස්වීම් පැවැත්වීමට නොහැකි විය. උදා 1 ව්‍යාපෘති යෝජනා අනුමත වීමෙන් පසු අරමුදල් නිදහස් වීමට මාස 4ක් පමණ ප්‍රමාද විය. 2 ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දේ තිබූ ආර්ථික අර්බුදය නිසා ඇති වූ ඉන්ධන හා අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය හිගය නිසා සැලසුම් කල පරිදි රෝහල් තුල වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය	0.0
2.2	රෝහල් තුළ සහ වෙනත් ආයතන තුළ සරම්ප, රුබෙල්ලා හා පෝලියෝ පිළිබඳ උපදේශන කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීම		රැස්වීම් 10 ක් සැලසුම් කර තිබූ නමුත් පැවැත්වීමට හැකි වුයේ එක් රැස්වීමක් පමණි මේ සඳහා හේතු කිහිපයක් බලපාන ලදී 1ට ව්‍යාපෘති යෝජනා අනුමත	0.0

			වීමෙන් පසු අරමුදල් නිදහස් වීමට මාස 4ක් පමණ ප්‍රමාද විය 2 ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දේ තිබූ ආරථික අර්බුදය නිසා ඇති වූ ඉන්ධන හා අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය හිගය නිසා සැලසුම් කල පරිදි රෝහල් තුල වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය	
2.3	පෝලියෝ සරම්ප/රුබෙල්ලා සහ නව ජන්ම රුබෙල්ලා තුරන් කිරීම පිළිබඳ වූ ජාතික සහතික කිරීමේ කමිටුව		සැලසුම් කරන ලද සමාලෝචන රැස්වීම් 7 න් 5ක් සම්පූර්ණ කරන ලදී ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය හා භාණ්ඩාගාරය මගින් අරමුදල් මුදා හැරීමේ ප්‍රමාදය නිසා ඉතිරි වැඩසටහන් සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකි විය	0.02
2.4	ජාතික පෝලියෝ විශේෂඥ කමිටුව හා උපදේශක කමිටු රැස්වීම		සැලසුම් කරන ලද රැස්වීම් 7 න් කිසිවක් පැවැත්වීමට නොහැකි විය. මේ සඳහා බලපෑවේද ඉහත දී සඳහන් කල හේතුමය 1. ව්‍යාපෘති යෝජනා අනුමත වීමෙන් පසු අරමුදල් නිදහස් වීමට ප්‍රමාද විය 2 ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දේ තිබූ ආරථික අර්බුදය නිසා ඇති වූ ඉන්ධන හා අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය හිගය නිසා සැලසුම් කල පරිදි රෝහල් තුල වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය 3ග මීට අමතරව මෙම කාලය තුල භාණ්ඩාගාරය මගින් මුදල් ලැබීම ප්‍රමාද වීමක්ද සිදු විය	0.03
3	උසස් ගුණාත්මක හා ආරක්ෂිත එන්නත්කරණ වැඩපිළිවෙලක් සඳහා ව්‍යාප්තික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන හා එන්නතින් පසු අතුරු ආබාධ තක්සේරු කිරීම			
3.1	ඉහළ ප්‍රතිශක්තිකරණ ආවරණ පවත්වා ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය කර්යමණ්ඩල උදෙසා පැවැත්වෙන ව්‍යාප්තික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන (ඇඡෂ) හා එන්නත්කරණයෙන් වැළකිය හැකි රෝග (ඕඡෂා) පිළිබඳ සමාලෝචන හා පුහුණු වැඩසටහන්	ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් වෙන් කරන ලද මුළු මුදල රු මිලියන 17.13	සැලසුම් කරන ලද වැඩසටහන් 68	3.33
3.2	එන්නත්කරණයෙන් පසු අතුරු ආබාධ පිළිබඳ දිස්ත්‍රික්ක සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම		සැලසුම් කරන ලද වැඩසටහන් 8න් 2ක් පවත්වන ලදී 2022 හා 2023 වර්ෂ 2 සඳහා ම ව්‍යාපෘති යෝජනා සකස් කලද ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය වෙතින් අරමුදල්	0.0

			ලැබුනේ 2023 වර්ෂයේ මුල් කාලයේදීය මිට අමතරව භාණ්ඩාගාරය වෙතින් මෙම වෙන් කරන ලද මුදල් ලබාදීමේ ප්‍රමාදයක්ද 2023 අප්‍රේල් හා මැයි මාස වලදී සිදු වූ අතර සැලසුම් කල වැඩසටහන් ප්‍රමාණය සම්පූර්ණ කල නොහැකි වීමට මෙම හේතු බලපාන ලදී.	
3.3	එන්නත්කරණයෙන් පසු අතුරු ආබාධ පිළිබඳ හේතු තක්සේරු පිළිබඳ විශේෂ සමාලෝචන කමිටුව		සැලසුම් කරන ලද වැඩසටහන් 8න් 5ක් පවත්වන ලදී 2022 හා 2023 වර්ෂ 2 සඳහා ම ව්‍යාපෘති යෝජනා සකස් කලද ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය වෙතින් අරමුදල් ලැබුනේ 2023 වර්ෂයේ ජනවාරි මසදීය සැලසුම් කල වැඩසටහන් ප්‍රමාණය සම්පූර්ණ කල නොහැකි වීමට මෙම හේතු බලපාන ලදී	0.12
3.4	ජාතික ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනේ මධ්‍යම මට්ටමේ කළමනාකරණය පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා උපදේශන රැස්වීම්		සැලසුම් කල පරිදි රැස්වීම 8ම අදාල කාලය තුලදී පවත්වන ලදී	0.0
4	ව්‍යාධ - රට තුළ මී උණ හා ලීෂ්මේනියාසිස් පාලනය සහ වැළැක්වීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සමාලෝචන රැස්වීම් සහ උපදේශන රැස්වීම් පැවැත්වීම			
4.1	අධි අවදානම් සහිත දිස්ත්‍රික්කවල මී උණ පිළිබඳ සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම	ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මගින් වෙන් කරන ලද මුළු මුදල රු මිලියන 17.13	සැලසුම් කල පරිදි රැස්වීම 8ම අදාල කාලය තුලදී පවත්වන ලදී	1.15
4.2	ලෙප්ටොස්පයිරෝසිස් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධන කමිටුව සමඟ උපදේශන රැස්වීම් පැවැත්වීම හා මාර්ගෝපදේශන සංශෝධනය කිරීම		සැලසුම් කරන ලද වැඩසටහන් 2 ම පැවැත්වීමට නොහැකි විය මේ සඳහා හේතු කිහිපයක්ම බලපාන ලදී 1.වර්ෂ 2 සඳහා ම ව්‍යාපෘති යෝජනා සකස් කලද ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය වෙතින් අනුමැතියෙන් පසු අරමුදල් ලැබීම ප්‍රමාද විය 2. භාණ්ඩාගාරය වෙතින් මෙම වෙන් කරන ලද මුදල් ලබාදීමේ ප්‍රමාදයක් සිදු වූ අතර සැලසුම් කල වැඩසටහන් ප්‍රමාණය සම්පූර්ණ කල නොහැකි වීමට මෙයද බලපාන ලදී	0
4.3	කුරුළු උණ පිළිබඳ කාර්තුක ජාතික කමිටු රැස්වීම්		ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය	0.10

	පැවැත්වීම මගින් අධි අවදානම් ස්වශන රෝග පිළිබඳ ආවේක්ෂණය දියුණු කිරීම		මගින් ලද අරමුදල් සඳහා 2023 දී සැලසුම් කරන ලද වැඩසටහන් 3ම සාර්ථකව නිම කරන ලදී	
4.4	පිළිකාකාරක හියුමන් පැපිලෝමා වෛරසය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ වයස අවු 20-70 අතර පිරිමින්ගේ ඇති කරන රෝගී තත්වයන් හා එය වලක්වා ගැනීමට භාවිත කල හැකි ක්‍රමෝපයන් සඳහා අවශ්‍ය පිරිවැය හා එහි සපලතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනය.		සම්පූර්ණයි	5.93
4.5	පුහුණුකරුගේ වැඩසටහන පුහුණු කිරීම සහ පළාත්ප්‍රාදේශීය / ප්‍රතිශක්තිකරණ සේවා සපයන්නන් සඳහා ප්‍රතිශක්තිකරණ සේවා සැපයීම සමාලෝචනය		සැලසුම් කර ඇති වැඩසටහන් 4 න් වැඩසටහන් 2 ක් සම්පූර්ණ කර ඇත.	0
4.6	ජාතික වසංගත සූදානම සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීම		වැඩසටහන් 2 ක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.	0
4.7	පැතිරීමේ සූදානම, ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ බෝවන රෝග නිරීක්ෂණ ශක්තිමත් කිරීම පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්		සැලසුම් කර ඇති වැඩසටහන් 4 න් වැඩසටහන් 2 ක් සම්පූර්ණ කර ඇත	0.24
4.8	ක්ෂේත්‍ර වසංගත රෝග පුහුණු වැඩසටහන (FETP)		වැඩසටහන් 1 ක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.	0
4.9	VPD තුරන් කිරීමේ අදියරේදී VPD සූදානම සහ ප්‍රතිචාර සැලසුම් පිළිබඳ නිරීක්ෂණ ශක්තිමත් කිරීම සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් සමාලෝචනය		වැඩසටහන් 4 ක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.	0
4.10	යුනිසෙෆ් - ක්‍රියාකාරකම් 1 ප්‍රතිශක්තිකරණ ආවරණය පිළිබඳ සමීක්ෂණය (1 දිස්ත්‍රික්කයක්)	4.7	සම්පූර්ණයි	3.4
4.11	ක්‍රියාකාරකම් 2 එන්නත් ගබඩා ශීත කාමර උෂ්ණත්ව කළමණාකරණය පිළිබඳ සමීක්ෂණය	4.2	සම්පූර්ණයි	3.50

පසුගිය 5 වසර තුල දිවයිනේ ආහාර හා ජල මූල රෝග ප්‍රවණතාව

වසර	වෛරස අක්මාව ඉදිමුම	අතීසාරය/ පාචනය	සන්නිපාත උණ
2019	352	1699	190
2020	245	875	138
2021	198	326	65
2022	255	463	87
2023	260	1039	53

2024 වසර සඳහා සැලසුම් කොට ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- වසංගත රෝග පිළිබද ක්ෂේත්‍ර පුහුණු සැසි පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත(FETP).
- මධ්‍ය තල කළමනාකරුවන් (Middle level Managers) සඳහා පුහුණු සැසි පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.

4.2.2 පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය

හැදින්වීම

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුල, ප්‍රධාන ආයතනයක් ලෙස මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්ෂණය සිදු කරයි. එහි විෂය පථය ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය, මාතෘ සෞඛ්‍ය, නවජන්ම සෞඛ්‍ය, ළමා හා තරුණ සෞඛ්‍ය, පවුල් සැළසුම්, කාන්තා සුභසාධන සායන හරහා රට පුරා විහිදේ. සෞඛ්‍ය සේවාවේ මෙම තීරණාත්මක අංශ මෙහෙයවන මධ්‍යම සංවිධානය ලෙස, පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය, සැලසුම් කිරීම සහ රට පුරා සිටින පුද්ගලයන්ගේ සහ පවුල්වල සමස්ත යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ඇගයීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. එහි බහුවිධ ප්‍රවේශය හරහා, කාර්යාංශය ජනගහනයේ විවිධ කොටස් වෙත විස්තීර්ණ සහ ප්‍රවේශ විය හැකි සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සහතික කිරීමට උත්සාහ කරයි, එමඟින් ජාතියේ සමස්ත මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය හා සමෘද්ධිය සඳහා දායක වේ.

දැක්ම

සියලුම කාන්තාවන්, ළමයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය සහ සෞඛ්‍ය විභවයන් ප්‍රශස්ත කර ඇති ශ්‍රී ලාංකික ජාතියක් ගොඩ නැගීම

මෙහෙයුම

විස්තීර්ණ, තිරසාර, සාධාරණ සහ ගුණාත්මක මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවාවන්, සංස්කෘතිකමය වශයෙන් පිළිගත හැකි සහ පවුල් හිතකාමී පසුබිමක් තුළ සැපයීම තුළින් සියලුම කාන්තාවන්ගේ, දරුවන්ගේ සහ පවුල්වල සෞඛ්‍ය මට්ටම ඉහළම මට්ටමට ළඟා කර ගැනීමට දායක වීම.

ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක

1. කාන්තාවන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ සහකරුවන්ගේ සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රශස්ත සෞඛ්‍ය සම්පන්නව ගැබ් ගැනීමට, එය ජීවිත කාලය පුරාම පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සැලසීම
2. ගර්භණීභාවය, දරු ප්‍රසූතිය සහ පශ්චාත් ප්‍රසව කාලය තුළ ගුණාත්මක සත්කාර සැපයීම තුළින් මවට සහ අලුත උපන් බිළිඳාට ආරක්ෂිත ප්‍රතිඵලයක් සහතික කිරීම.
3. ගුණාත්මක සත්කාර ලබා දීම හරහා පෙර ජන්ම හා නවජ රෝගාබාධ සහ මරණ අවම කිරීම සහතික කිරීම.
4. ප්‍රශස්ත රැකවරණයක් ලබා දීම තුළින් වයස අවුරුදු පහට අඩු සියලුම දරුවන්ට ජීවත් වීමට සහ ඔවුන්ගේ වර්ධනයට සහ සංවර්ධනය සඳහා ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ විභවයන් කරා ළඟා වීමට හැකියාව ලබා දීම.
5. වයස අවුරුදු 5 සිට 9 දක්වා ළමුන් සහ නව යොවුන් වියේ දරුවන් හිතකර සහ සම්පත්දායක ශාරීරික හා මනෝ සමාජීය පරිසරයක් තුළ වර්ධනය හා සංවර්ධනය සඳහා ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ හැකියාවන් අවබෝධ කර ගැනීමට වග බලා ගැනීම .
6. විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති දරුවන්ට සමාජයේ ඵලදායී සාමාජිකයන් ලෙස ක්‍රියා කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ මානසික, කායික සහ සමාජීය හැකියාවන් ප්‍රශස්ත ලෙස වර්ධනය කර ගැනීමට හැකියාව ලබා දීම.
7. අනපේක්ෂිත ගැබ් ගැනීම් වලක්වන අතරම ප්‍රශස්ත පරතරයක් ඇතිව අපේක්ෂිත දරුවන් සංඛ්‍යාවක් ලැබීමට සියලුම යුවළවල් වලට හැකියාව ලබා දීම .
8. ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය සහතික කරමින් පිරිමින්ගේ සහ කාන්තාවන්ගේ ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
9. උසස් තත්ත්වයේ මාතෘ හා ළමා සෞඛය සේවා සැපයීම සඳහා ජාතික, පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සෞඛ්‍ය කළමනාකරුවන් ප්‍රතිචාර දක්වන සහ වගකීමෙන් කටයුතු කරන බවට සහතික වීම.
10. තීරණ ගැනීම සඳහා සහාය වීම සඳහා ගුණාත්මක තොරතුරු ජනනය කරන මාතෘ හා ළමා සෞඛය වැඩසටහන ඵලදායී ලෙස අධීක්ෂණය කිරීම සහ ඇගයීම සහතික කිරීම.
11. මාතෘ හා ළමා සෞඛය හි ප්‍රතිපත්ති සහ භාවිතය සඳහා පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
12. මාතෘ සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පුද්ගලයන්, පවුල් සහ ප්‍රජාවන් අතර තිරසාර හිතකර හැසිරීම් සහතික කිරීම

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය (FHB) විසින් 2023-2024 වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් පහත පරිදි වේ.

මාතෘ සත්කාර වැඩසටහන

මාතෘ සත්කාර වැඩසටහන 2024 දී ශ්‍රී ලංකාව පුරා මාතෘ සහ අලුත උපන් දරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු මුලපිරීම් රාශියක් සිදු කරන ලදී.

- **උපදේශන රැස්වීම්:** මාතෘ රක්තහීනතාවය, 2024 වසර සඳහා මාතෘ ක්ෂුද්‍ර පෝෂක, ගර්භණී සමයේදී කැල්සියම් අතිරේකය, මාතෘ සත්කාර වැඩසටහන සඳහා කැල්සියම් කාබනේට් පෙතිවල මාත්‍රාව තීරණය කිරීම ආදිය සඳහා අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් 10 ක් පවත්වන ලදී.

- **මානසික සෞඛ්‍ය ගැටළු හඳුනා ගැනීමේ මෙවලම (Psychosocial Screening Tool) :** මාතෘ මානසික සෞඛ්‍යය ප්‍රමුඛතා ප්‍රශ්නයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ප්‍රසව හා පශ්චාත් ප්‍රසව කාන්තාවන් මනෝ සමාජීය ගැටළු සඳහා පරීක්ෂා කිරීමට මනෝ සමාජීය පරීක්ෂණ මෙවලමක් සංවර්ධනය වෙමින් පවතී. මෙම මෙවලම වලංගු කිරීමේ 4 වන අදියර මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් ප්‍රදේශවල පවත්වන ලදී. වලංගු කිරීම අවසන් කර දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රතිඵලය මෙවලම තවදුරටත් පිරිපහදු කිරීමට යෝජනා කළේය. මෙවලම සංශෝධනය කරන ලද අතර, පාර්ශවකරුවන්ගේ පුළුල් උපදේශනයක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත.
- **ගර්භනී කාන්තාවන්ගේ ගර්භණී බර වැඩිවීම සහ ඒ ආශ්‍රිත සාධක පිළිබඳ පෝෂණ මාසයේ දත්ත රැස් කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම:** ගර්භණී සමයේදී මාතෘ සහ දරුවන් ප්‍රසූත කරනලද කාන්තාවන් අතර බර වැඩිවීම පිළිබඳ සාධක තක්සේරු කිරීම සඳහා, 2024 පෝෂණ මාසය (ජූනි) තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් PHM ප්‍රදේශවල සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. මාර්ගගත දත්ත එකතු කිරීමේ පෝරමයක් සැලසුම් කර, අදාළ MOH/PHM ප්‍රදේශවලට යවන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය දැනට සිදු වෙමින් පවතී.
- **තත්ත්ව ඇගයීම් මෙවලම්: (Quality assessment tools)** රෝහල්වල පූර්ව ප්‍රසව ඒකක, ප්‍රසව කාමර, පශ්චාත් ප්‍රසව හා නව ජන්ම සත්කාර ඒකක සඳහා භාවිතා කළ යුතු තත්ත්ව ඇගයීම් මෙවලම් - 'ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දින' සැමරුම් උළෙලේදී, හොඳම ක්‍රියාකාරී රෝහල් තුනක් තෝරාගෙන ප්‍රදානය කරන ලදී.
- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ ශක්තිමත් කිරීම: දිවයින පුරා සියලුම MOH සායන සඳහා ඩිජිටල් රුධිර පීඩන මිනුම් උපකරණ 720 ක් ලබාගෙන බෙදාහරින ලද අතර මෙම ක්‍රියාකාරකම රජය විසින් අරමුදල් සපයන ලදී.

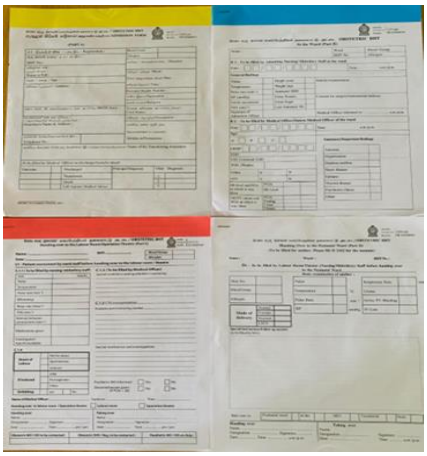

- **ප්‍රසව BHTs මුද්‍රණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම**

  ශ්‍රී ලංකාවේ බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල තෝරාගත් රෝහල්වල නියමුගත කරන ලද ප්‍රසව BHT (A, B, C & D), අදාළ තාක්ෂණික කණ්ඩායම්වල සාකච්ඡා සහ යෙදවුම් වට කිහිපයක් ඔස්සේ සංශෝධනය කරන ලදී. සංශෝධිත ප්‍රසව BHT මුද්‍රණය කර, 2024 දී දිවයින පුරා සියලුම මාතෘ ඒකක වෙත බෙදා හරින ලදී.
- මාතෘ සත්කාර ආකෘති මුද්‍රණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම: වාර්ෂික ගැබ් වාර්තා කෝටාව (H512 A & B) මුද්‍රණය කර දිවයිනේ සියලුම MOH ප්‍රදේශවලට ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව බෙදා හරින ලදී.
- **මූලික මාතෘ සත්කාර අත්පොත සංවර්ධනය කිරීම සහ මුද්‍රණය කිරීම:** මූලික මාතෘ රැකවරණය පිළිබඳ පූර්ව මාර්ගෝපදේශය ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා 2011 දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. එය යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙන්ම විශේෂඥ නොවන රෝග නිවාරණ අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන නව අත්පොතෙහි සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි අනුවාද මුද්‍රණය කරන ලදී. දෙමළ පිටපත දැනට පරිවර්තනය වෙමින් පවතී.

- **මූලික මාතෘ රැකවරණය පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම**: පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් දොළහක් (ToT) පළාත් නවයම ආවරණය වන පරිදි පවත්වන ලදී. දැනටමත් පුහුණු කර ඇති ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් සහ ප්‍රසව විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්, උපදේශක වෛද්‍යවරුන් සහ මනෝවෛද්‍යවරුන් විසින් පවත්වනු ලබන මූලික මාතෘ රැකවරණය පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පුහුණු කිරීම්, අඛණ්ඩව පවත්වනු ලැබේ. 2024 සැප්තැම්බර් 30 වන විට දිස්ත්‍රික් පුහුණු වැඩසටහන් 35ක් පවත්වා සෞඛ්‍ය සේවකයින් 1580ක් පුහුණු කර ඇත.
- **මාතෘ ආරක්ෂණ භාණ්ඩ**: වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය විසින් හසුරුවන, මාතෘ ආරක්ෂණ භාණ්ඩ ප්‍රසම්පාදන හා සැපයීම සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. දීර්ඝ ක්‍රියාවලියකින් පසු මාතෘ සත්කාර වැඩසටහනේ හඳුන්වා දුන් රක්තහීනතාවය නොමැති ගර්භනී කාන්තාවන් සඳහා බහු ක්ෂුද්‍ර පෝෂක පෙති භාවිතය දිවයිනේ සියලුම දිස්ත්‍රික්ක වෙත ව්‍යාප්ත කරන ලදී.
- IEC ද්‍රව්‍ය: UNFPA හි මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව, ප්‍රසව හා දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු අනතුරු සංඥා පිළිබඳ පෝස්ටර්, මුද්‍රණය කර දිවයින පුරා සියලුම මාතෘ සත්කාර සායන වෙත බෙදා හරින ලදී.

කාර්ය සාධන දර්ශක

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
සති 8 ට පෙර ලියාපදිංචි කරන ලද ගර්භනී මව්වරුන් %	80.6	80.9	81.8	80.8	81.7	81.9
% එක් සායනයකට වත් සහභාගී වූ ගැබිණි මව් වරුන් ගණන	95.4	95.6	95.2	96.9	96.6	96.9
රෝහල් වල සිදු වුන දරු උපත් %	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9	99.9
දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු PHM නිවසට පැමිණ මව සහ දරුවා පරීක්ෂා කල අවස්ථා %	93.3	94.2	92.2	93.2	94.2	94.3

අභ්‍යන්තර ප්‍රසව සහ අලුත උපන් සත්කාර වැඩසටහන

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ අභ්‍යන්තර ප්‍රසව හා අලුත උපන් සත්කාර වැඩසටහනේ අරමුණ වන්නේ කාන්තාවට, අලුත උපන් බිළිඳාට සහ පවුලේ අයට ධනාත්මක දරු උපත් අත්දැකීමක් සහතික කිරීම, විශිෂ්ට මාතෘ සහ පෙරනිම් ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම මෙන්ම සියලුම අලුත උපන් බිළිඳුන්ට ජීවත් වීමට, සමෘද්ධිමත් වීමට සහ ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ හැකියාවන් කරා ළඟා වීමට හැකියාව ලබා දීමයි.

ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

1. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතනවල අරමුදල් ආධාර ඇතිව සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතා වර්ධනය මගින් අභ්‍යන්තර ප්‍රසව හා අලුත උපන් බිළිඳු රැකවරණයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කරන ලදී.

- රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් 60 දෙනෙකුට 'මව්කිරි දීමේ උපදේශනය' පිළිබඳ දින පහක පුහුණුවීම් දෙකක් සඳහා පුහුණු කරන ලදී. MSc ප්‍රජා වෛද්‍ය විද්‍යාව, MSc මානව පෝෂණය සහ ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමාව පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි අභ්‍යාසලාභීන් සඳහා මව්කිරි දීමේ උපදේශන පුහුණුව දේශන සහ ප්‍රායෝගික සැසි මගින් ද මෙම ඒකකය මගින් ලබා දෙන ලදී.
- MD ළමා රෝග පිළිබඳ අභ්‍යාසලාභීන් පනස් දෙනෙකුට 'මව්කිරි දීමේ උපදේශනය' සහ 'අත්‍යවශ්‍ය අලුත උපන් සත්කාර' පිළිබඳව පුහුණු කරන ලදී.
- හදිසි ප්‍රසව හා අලුත උපන් බිළිඳු රැකවරණ (EmONC) පුහුණුව මාතෘ හා නව ජන්ම මරණ සහ රෝගාබාධ අවම කිරීම සඳහා මෙන්ම සත්කාරයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. යාවත්කාලීන කරන ලද EmNOC පුහුණු මොඩියුලය දෙදින පුහුණු වැඩසටහන් හතක් හරහා රට පුරා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 210ක් සඳහා පවත්වන ලදී.
- අලුත උපන් බිළිඳුන් නැවත පණ ගැන්වීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන නව ජන්ම උසස් ජීවිත ආධාර (NALS) පිළිබඳව සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් පනස් දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී.
- 'නව ජන්ම දැඩි සත්කාර පුහුණු' වැඩසටහන NICU වෙත ඇතුළත් කර ඇති සියලුම නවජ දරුවන්ට රැකවරණයෙහි ගුණාත්මකභාවය සහ සායනික ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ප්‍රතිලාභ ලබා දෙනු ඇත. සහභාගිවන්නන් සඳහා කාසල් වීදියේ කාන්තා රෝහලේ සහ උතුරු කොළඹ ශික්ෂණ රෝහලේ පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී.

2. මව්කිරි දීම යනු නව ජන්ම මරණ සහ රෝගාබාධ අවම කිරීම සඳහා සාක්ෂි මත පදනම් වූ මැදිහත්වීමකි. මව් ළදරු හිතකාමී රෝහල් මුලපිරීම (MBFHI) හරහා සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් මව්කිරි දීමට සහාය විය යුතුය. MBFHI හි පළමු දීප ව්‍යාප්ත අභ්‍යන්තර තක්සේරුව 2024 දී සිදු කරන ලදී. ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් 255 දෙනෙකු සඳහා ඇගයීම් ක්‍රියා පටිපාටිය පුහුණු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන පුහුණු වැඩසටහන් හතරක් පවත්වන ලදී. ඉන් අනතුරුව, MBFHI ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධ රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ වැඩසටහන් 27ක් පවත්වන ලද අතර, සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 810ක් පුහුණු කරන ලද අතර, අනතුරුව MBFHI පිළිබඳ ආයතනික තක්සේරුව රටපුරා සිදු කරන ලදී. මාතෘ රැකවරණය සපයන රෝහල් 86 න් 84 MBFHI තක්සේරුව සම්පූර්ණ කර ඇත.

3. සාමාන්‍ය ජනතාව අතර මව්කිරි දීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම: සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය සමඟ එක්ව පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය විසින් මව්කිරි දීම සහ වැඩ කරන කාන්තාවන් පිළිබඳ අධ්‍යාපනික වීඩියෝ නිර්මාණය කරන ලදී. වැඩ කරන මව්වරුන්ට මව්කිරි දීම සඳහා උපකාර කිරීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය පණිවිඩ නිර්මාණය කිරීම ද මේ සමඟ සිදු විය. මීට අමතරව, මව්කිරි දීම ප්‍රවර්ධනය, සහාය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජනමාධ්‍ය සම්මුඛ සාකච්ඡා කිහිපයක් 2024 පුරා සියත TV සහ SLBC ඔස්සේ පවත්වන ලදී.

4. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශ්‍රම කළමනාකරණය සහ නියමුකරණය පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශ සංශෝධනය කිරීම, ශ්‍රම සත්කාර මාර්ගෝපදේශය (WHO LCG) ප්‍රසූතියේදී සහ දරු ප්‍රසූතියේදී ඵලදායී, ගෞරවාන්විත රැකවරණයක් අරමුණු කර ගනිමින් සිදු කරන ලදී. සාමාන්‍ය අභ්‍යන්තර ප්‍රතිකාර සඳහා LCG ඒකාබද්ධ කිරීම සිසේරියන් සැත්කම් (CS) භාවිතය ප්‍රශස්ත කිරීමට සහ අනෙකුත් ප්‍රසව මැදිහත්වීම් සඳහා විභව ප්‍රතිලාභ ලබා දීමට මෙන්ම මාතෘ සහ පර්යන්ත සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල සහ කාන්තාවන්ගේ රැකවරණය පිළිබඳ අත්දැකීම් වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වේ.

5. සංජානනීය හයිපෝතයිරොයිඩ්වාදය සඳහා ජාතික අලුත උපන් පරීක්ෂණ වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම: සංජානනීය හයිපෝතයිරොයිඩ්වාදය සඳහා වූ අලුත උපන් බිළිඳුන් පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහන මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම අලුත උපන් බිළිඳුන්ට ජාතික අලුත උපන් පරීක්ෂණ (NBS) මුලපිරීමේ කොටසක් ලෙස විලුඹ රුධිර පරීක්ෂාවක් පිරිනමයි. බුද්ධිමය ආබාධිතභාවය. FHB අරමුදල් භාවිතා කරමින් වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය හරහා ප්‍රතික්‍රියාකාරක සහ පිරවූ ලියුම් කවර (බබල් තැපැල් කරන්නන්) මිලදී ගන්නා ලදී. සාම්පල එකතු කිරීමේ ආකෘති රෝහල් වෙත යවා ඇත.

6. අලුත උපන් බිළිඳුන් පිරික්සීමේ පැකේජය නියමු කිරීම: ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වීය අලුත උපන් දරුවන් පරීක්ෂා කිරීම පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශය, බරපතල සංජානනීය හෘද රෝග, සංජානනීය බිහිරි බව, අක්ෂි දෝෂ සහ බිලිරුබිනීමියාව සඳහා වන පරීක්ෂණ ආවරණය කිරීම, නවජ රෝග විශේෂඥයින්, ENT ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් ඇතුළු ප්‍රවීණයන්ගේ දායකත්වයෙන් සකස් කරන ලදී. ළමා හෘද රෝග විශේෂඥයින් සහ ළමා අක්ෂි වෛද්‍යවරුන්. තෝරාගත් රෝහල් පහක නියමු ව්‍යාපෘතියක් සැලසුම් කර ඇත: CSHW, DSHW, SLGFHW, TH කුරුණෑගල සහ TH යාපනය, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ගැටළු හඳුනා ගැනීමට සහ තිර-ධනාත්මක අනුපාත සහ ප්‍රතිඵල ඇතුළුව අලුත උපන් දරුවන් පරීක්ෂා කිරීම (NBS) පිළිබඳ දත්ත රැස් කිරීම. තෝරාගත් රෝහල්වල පුහුණු වැඩසටහන් පහක් පවත්වන ලද අතර සහභාගිවන්නන් 200 දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී. මීට අමතරව, ශ්‍රවණ තක්සේරු කිරීම් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය උපකරණ, එනම් OAE යන්ත්‍ර සහ රෝග විනිශ්චය තහවුරු කිරීම සඳහා AABR යන්ත්‍ර, මෙන්ම අක්ෂි අදාල රෝහල් වෙත බෙදා හරින ලදී.

7. විශේෂඥ රෝහල්වල SCBU/NICU පහසුකම් තක්සේරුව හරහා අලුත උපන් සත්කාර මට්ටම් යාවත්කාලීන කිරීම සහ නව ජන්ම ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ උපදේශන රැස්වීම් සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන. එක් එක් මට්ටම් සඳහා අවම නිර්ණායක සංශෝධනය කරන ලදී.

8. අලුත උපන් බිළිඳු රැකවරණය සැපයීමේදී ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුමේ සහ නිපුණතාවල ඇති අඩුපාඩු මඟහරවා ගැනීම සඳහා 'ක්ෂේත්‍ර අලුත උපන් සත්කාර පැකේජයක්' සහ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු මොඩියුලය සකස් කරන ලදී.

9. මාතෘ සහ අලුත උපන් සේවා සඳහා උපකරණ සැපයීම ශක්තිමත් කිරීම: 2024 දී, ආර්ථික අභියෝග මධ්‍යයේ වුවද ඒවා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහතික කරමින්, මාතෘ සහ අලුත උපන් සේවා සඳහා අත්‍යවශ්‍ය උපකරණ ලබා දෙන ලදී. UNICEF සහ UNFPA විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද භාණ්ඩ, ශ්‍රම කාමර, පශ්චාත් ප්‍රසව වාට්ටු, කිරි දෙන කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථාන සහ නව ජන්ම දැඩි සත්කාර ඒකක/විශේෂ සත්කාර ළදරු ඒකක ඇතුළු විවිධ රෝහල් වෙත බෙදා හරින ලදී.

10. IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම, පුහුණු අත්පොත් සහ මුද්‍රණය කිරීම: ජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ දැනුවත් කිරීම සඳහා කුසගින්න පිළිබඳ පෝස්ටර් සහ ළදරු හිතකාමී රෝහල් මුලපිරීම භාෂා තුනෙන්ම සංවර්ධනය කරන ලදී. මීට අමතරව, සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන්ට ඵලදායී සත්කාර ලබා දීම සඳහා සහාය වීම සඳහා පුළුල් මව්කිරි දීම පුහුණු අත්පොතක් සහ සහභාගිවන්නන්ගේ අත්පොත් මුද්‍රණය කරන ලදී. තවද, මාතෘ මරණ සහ රෝගාබාධ තවදුරටත් අඩු කිරීම සඳහා

පශ්චාත් ප්‍රසව නිරීක්ෂණ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නවීකරණය කරන ලද පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා (MOEWS) ප්‍රස්ථාර ද මුද්‍රණය කරන ලදී.

11. ආයතනික අධීක්ෂණය: කාසල් වීදියේ කාන්තාවන් සඳහා වන රෝහල, යාපනය, බීඑච් මාරවිල, කොළඹ නැගෙනහිර මූලික රෝහල, බීඑච් හෝමාගම සහ ටීඑච් කුරුණෑගල වැනි පහසුකම්වල අභ්‍යන්තර සහ අලුත උපන් බිළිඳු රැකවරණය පිළිබඳ අධීක්ෂණ සහ තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ සැපයීම සඳහා රෝහල් චාරිකා සිදු කරන ලදී. මහාචාර්ය හැනා සහ වෛද්‍ය රාජේෂ් බන්නා ඇතුළු ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ප්‍රවීණයන් ඔවුන්ගේ විශේෂඥතාව බෙදා ගැනීමට සහ සත්කාරයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීමට සමහර චාරිකාවලට එක් විය.

12. DDG PHS II හි ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් අලුත උපන් සහ ළමා සෞඛ්‍යය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුවේ (TACNCH) රැස්වීම් පහක් 2024 දී පැවැත්විණි. එම කමිටුව ප්‍රතිපත්ති විධාන ඉදිරිපත් කරමින්, ජාතික අලුත උපන් සහ ළමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් සඳහා තාක්ෂණික උපදේශක ආයතනය ලෙස සේවය කළේය.

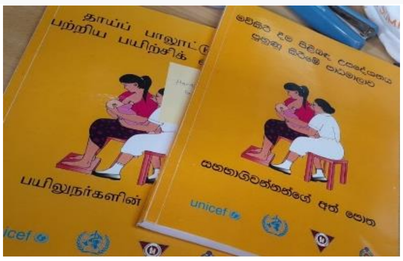

ළමා පෝෂණ වැඩසටහන

- වයස අවුරුදු 5 ට අඩු ළමුන්ගේ ජාතික පෝෂණ මාසය මානවමිතික තක්සේරුව 2024 ජුනි මාසයේදී පවත්වන ලදී. NM ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමට පෙර, සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා තාක්ෂණික යාවත්කාලීන කිරීම් පාහේ සිදු කරන ලදී. 2024 වර්ෂයේදී, උග්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන (SAM) සියලුම දරුවන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තක්සේරුවක් ද වාර්ෂික තක්සේරුව සමඟ මහජන සෞඛ්‍ය වින්නඹු මාතාවන් විසින් සිදු කරන ලදී. මෙම දත්ත වයස අවුරුදු 5 ට අඩු ළමුන් තුළ SAM හා සම්බන්ධ ආහාර සහ අනෙකුත් අවදානම් සාධක පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දුන්නේය. මෙම දත්ත පිළිබඳ ගැඹුරු විශ්ලේෂණයක් දැනට සිදු කෙරෙමින් පවතී.

- ජාතික මව්කිරි දීමේ මාසය ක්‍රියාත්මක කරන ලද්දේ මව්කිරි දීමේ සහය සහ ව්‍යාප්තියේ පවතින අසමානතා ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ අරමුණ ඇතිවය. මහජන සෞඛ්‍ය පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන් විසින් තවදුරටත් සහාය අවශ්‍ය ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම සඳහා MOH ප්‍රදේශවල මව්කිරි දීම සඳහා මව්වරුන්ගේ අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම සිදු කරන ලදී.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නව මාර්ගෝපදේශ මත පදනම්ව ජාතික ළදරු හා කුඩා දරුවන්ගේ ආහාර සැපයීම සහ වර්ධන අධීක්ෂණ සහ ප්‍රවර්ධන මාර්ගෝපදේශ සංශෝධනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.
- නව වැඩසටහන් අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ළමා සෞඛ්‍ය හා සංවර්ධන වාර්තාව සංශෝධනය කිරීමට මූලික සූදානම දිගටම පවතී.
- ළමා පෝෂණය පිළිබඳ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලවල අධීක්ෂණ කාණ්ඩ තාක්ෂණික වශයෙන් යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා සේවා-තුළ නැවුම් කිරීමේ වැඩසටහන් 2024 දී දිස්ත්‍රික්ක දෙකක (කුරුණෑගල සහ රත්නපුර) පවත්වන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍ය විද්‍යාලය සහ UNICEF විසින් පවත්වන ලද "ජීවිතයේ පළමු දින 1000 තුළ වර්ධන වේගය අඩාල වන කාලය සහ රටාව" යන මැයෙන් වර්ධනය අඩාල වීම පිළිබඳ අතීත අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් ප්‍රචාරය කරන ලද අතර ඒවා මත පදනම්ව නිර්දේශ සකස් කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී. UNICEF සහාය ඇතිව සොයාගැනීම්.

- MCH වැඩසටහනේ MCN සංරචකය විධිමත් කිරීමට සහ ශක්තිමත් කිරීමට දායක වූ මාතෘ හා ළමා පෝෂණ අනුකමිටු (MCNSC) රැස්වීම් හයක් 2024 දී පවත්වන ලදී.
- ළමා පෝෂණ සේවාවන් බාධාවකින් තොරව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට ආධාර කිරීම සඳහා පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ අරමුදල් උත්පාදනය කිරීම සහ අවදානමට ලක්විය හැකි ළමුන් සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා අන්තර් අංශ සහයෝගීතාවය වැඩි කර ගන්න ලදී.

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක: පෝෂණ මාසයේ දත්ත

අංකය	දර්ශකය (වයස අවුරුදු 5 ට අඩු දරුවන්ගේ)	වසර				
		2020	2021	2022	2023	2024
1	අඩුබර Underweight	13.1	12.2	15.3	17.1	17
2	මිටි බව Stunting	8.2	7.4	9.2	10.3	10.5
3	අඩු බර Wasting	8.6	8.2	10.1	10	9.3
4	අධි බර Overweight	0.8	0.78	0.59	0.43	0.49

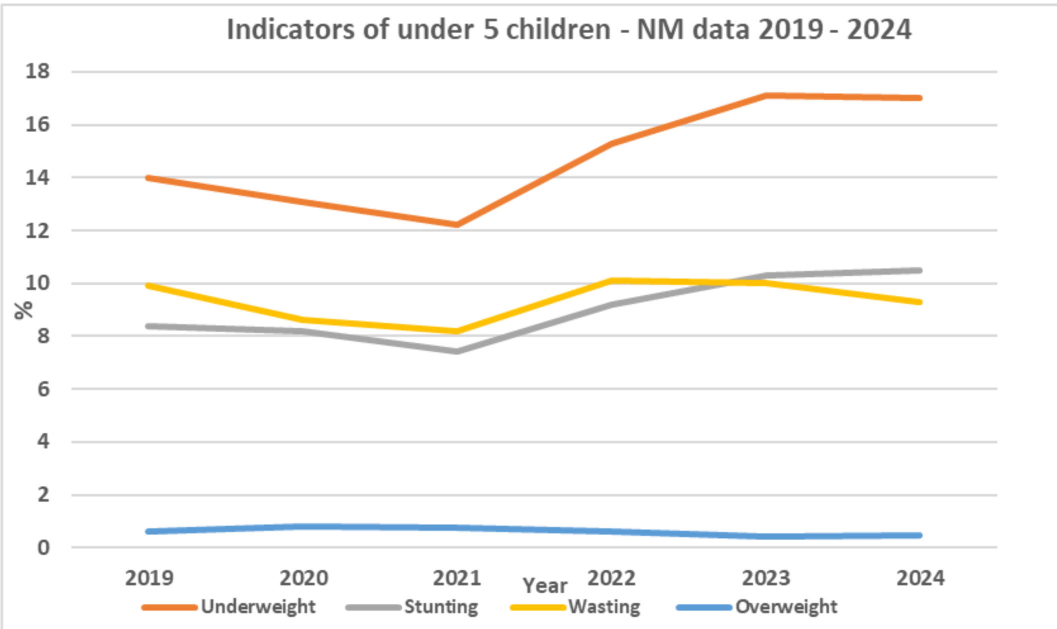

ළමා සංරක්ෂණ, සංවර්ධන සහ විශේෂ අවශ්‍යතා ඒකකය

1. UNICEF හි රැකවරණ (CFC) පැකේජය පරිවර්තනය කිරීම, අනුවර්තනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

CFC පැකේජය මගින් දෙමාපියන්, රැකබලා ගන්නන් සහ අනෙකුත් පවුලේ සාමාජිකයන් ඇතුළුව රැකවරණ සපයන්නන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය සහ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කර ඇත. එමගින් සේවා සඳහා වැඩි ප්‍රවේශයක් සහ උපකාරක ජාල සහ මානසික සෞඛ්‍යයට සහාය වීම සඳහා කුසලතා වැඩි දියුණු කෙරේ. එය අවසාන ප්‍රතිඵලය, යහපත් ළමා සංවර්ධන සහ මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනයට වනු ඇත. මෙම පැකේජය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන් (PHMs) සහ ඉදිරි පෙළ සෞඛ්‍ය සේවකයින් හරහාය. UNICEF හි මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව 2024 දී මෙම CFC පැකේජය ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දීම සඳහා පහත ක්‍රියාකාරකම් සිදු කර ඇත.

- බාහිර උපදේශනයක් හරහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ CFC ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ තත්ව විශ්ලේෂණය.
- CFC අත්පොත් සහ මෙවලම් කට්ටල සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම සහ අනුවර්තනය කිරීම.
- දින 5 ක විස්තීර්ණ පුහුණු වැඩසටහනක් හරහා CFC පැකේජය සඳහා රට තුළ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම.
- CFC පැකේජයේ අත්පොත් සහ මෙවලම් කට්ටල මුද්‍රණය කිරීම.
- පොළොන්නරුව සහ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කවල දින 5ක PHM පුහුණු වැඩසටහන් සාර්ථකව නිම කරන ලදී.
- ඉතිරි දිස්ත්‍රික්ක 24 හි PHM පුහුණු කිරීම 2025 දී අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

2. ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් තුනක "Arambh - මුල් මොහොත වැදගත්" ප්‍රජා පාදක මාපිය වැඩසටහනේ, අප රටට අනුවර්තනය කරන ලද, අනුවාදය නියමු කිරීම (pilot testing)

මෑතකාලීන සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ, දරුවන් හට දෙමාපිය රැකවරණය සැපයීම (care framework) සඳහා වන මූලපිරීම් කෙරෙහි රටවල් අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය එවැනි වැඩසටහන්වල ප්‍රතිඵලයක් වනු ඇති බවයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක තුළ මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය ප්‍රධාන සංවර්ධන ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සලකනු ලබන අතර, දෙමාපිය රැකවරණය සැපයීම දරුවන්ගේ සංවර්ධනයට සහ ඉගෙනීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කරයි.

දෙමව්පිය භාවය (parenting) පිළිබඳ වැඩසටහන් කිහිපයක් කලාපයේ හොඳම භාවිතයන් ලෙස මතු වූ අතර, ඉන් එකක් වන්නේ ඉන්දියාවේ මහාරාෂ්ට්‍ර ප්‍රාන්තයේ මහත්මා ගාන්ධි වෛද්‍ය විද්‍යා ආයතනයේ මුල් අවස්ථා වැඩසටහන වන "Arambh" ය. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් 3 ක මෙම වැඩසටහන අනුවර්තනය කිරීම සහ නියමු කිරීම සඳහා මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ලබා දීමට UNICEF එකඟ විය. 2024 දී මෙම වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දීම සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් සිදු කර ඇත.

- ගෝලීය සැකසුම තුළ හොඳම භාවිතයන් හඳුනා ගැනීමට සාහිත්‍ය සමාලෝචනය.
- "Arambh" සඳහා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මක් හඳුනා ගැනීමට සහ සංවර්ධනය කිරීමට තත්ව විශ්ලේෂණය සහ සම්පත් සිතියම්ගත කිරීම.
- කැගල්ලේ වතු ප්‍රදේශයක් ඇතුළුව මෙම වැඩසටහන නියමු කිරීමට මහනුවර, කැගල්ල, ගාල්ල සහ අම්පාර දිස්ත්‍රික්ක තෝරා ගන්නා ලදී .

- ඉන්දියාවේ විශේෂඥ කණ්ඩායම විසින් තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල සවිස්තරාත්මක තත්ව විශ්ලේෂණයක් සිදු කරන ලදී.

ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය පරිවර්තනය සහ අනුවර්තනය කිරීම සහ නියමු වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම 2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇත.

3. අවුරුදු පහේ සිට හත දක්වා වයස් පරාසයක් සඳහා විශේෂිත ඉගෙනුම් ආබාධ (SpLD) පරීක්ෂා කිරීම සඳහා මෙවලමක් සංවර්ධනය කිරීම සහ වලංගු කිරීම.

මුල් ළමාවිය උපතේ සිට වයස අවුරුදු අට දක්වා කාලය ලෙස අර්ථ දැක්විය හැක. සංවර්ධන ආබාධ සහිත දරුවන් කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ මැදිහත්වීම් සඳහා FHB විසින් ''ඇතුළත් වූ මුල් ළමාවිය සංවර්ධන වැඩසටහන'' (ඇතුළත්) පවත්වයි. හඳුනාගත් දරුවන් සංවර්ධන කිරීම තුලින් වැඩිදියුණු කර, රටේ යහපත් මානව ප්‍රාග්ධනයට දායක වන පිරිසක් බවට පත් කිරීම මෙහි අරමුනයි. 2024 දී, UNICEF හි මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව, වැඩසටහනේ හඳුනාගත් අඩුපාඩුවක් වූ වයස අවුරුදු පහේ සිට හත දක්වා වයස් සීමාවන් සඳහා විශේෂිත ඉගෙනුම් ආබාධ (SpLD) පරීක්ෂා කිරීම සඳහා මෙවලමක් සංවර්ධනය කිරීම සහ අනුමත කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් ආරම්භ කළේය.

සාහිත්‍ය සමාලෝචනය (literature review), මෙවලම සංවර්ධනය කිරීම, නියමු සහ ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් 2024 දී පවත්වන ලද අතර, 2025 මුල් භාගයේදී එම කාර්යය සම්පූර්ණ කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

4. ආබාධ සහිත දරුවන් රඳවා ගන්නා සහ ඔවුන්ට අධ්‍යාපනය ලබා දෙන, ළමාරක්ෂක ආයතන සඳහා අවම මාර්ගෝපදේශ (Minimum guidelines) සකස් කිරීම.

ළමා ආබාධ පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව විසින් එවැනි ආයතනවල නිසි නියාමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගැනීමෙන් පසු මෙය ආරම්භ කරන ලදී. මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධන කමිටුව ලෙස කමිටුවක් පත් කරන ලද, අතර අපි 2024 දී මේ පිළිබඳ කෙටුම්පත් ලේඛනය සකස් කළෙමු. දැනට එය විශේෂඥ සමාලෝචන සඳහා බෙදා හැර ඇත. 2025 දී ලේඛනය අවසන් කිරීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

5. දිවයිනේ සියලුම දිස්ත්‍රික්කවලට, මුල් ළමාවිය සංවර්ධන වැඩසටහන (ImcluDe) ව්‍යාප්ත කිරීම.

FHB විසින් 2020 දී IncluDe වැඩසටහන කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙන් ආරම්භ කළ අතර පසුව වසරවලදී මහනුවර, මඩකලපුව, ගම්පහ, කළුතර සහ ගාල්ල දක්වා ව්‍යාප්ත විය. යොමු කරන ලද දරුවන්ගේ ප්‍රතිඵලවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ඉහත දිස්ත්‍රික්කවල පෙන්නුම් කළද, අවහිරතා කිහිපයක් හේතුවෙන් අපට වැඩසටහන පුළුල් කිරීමට නොහැකි විය. මූල්‍යමය බාධාවන්, යටිතල පහසුකම් සහ මානව සම්පත් එම බාධක අතර තිබුණි. මානව සම්පත්, විශේෂයෙන් විශේෂඥ ප්‍රජා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සහ චිකිත්සකයින් නොමැතිකම ප්‍රධාන බාධකය ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

මානව සම්පත් හිඟය මඟහරවා ගැනීම සඳහා, FHB විසින් තෝරාගත් ඉහළ රෝහල්වල කැපවූ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ හෙද නිලධාරීන් හඳුනාගැනීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කළ අතර, ආබාධිත සේවා ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කරගනිමින් රෝහල් 20 ක මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමට කටයුතු කළේය. එම නිලධාරීන් අදාළ ස්ථානවල ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලැබේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ DDG MS I ගේ සහාය ඇතිව තෝරාගත්

රෝහල් වල සියලුම වෛද්‍ය සහ හෙද නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමටත්, සායන සංවර්ධනය කිරීම ආරම්භ කිරීමටත් අපට හැකි විය.

පාසල් සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

- **දැනට ක්‍රියාත්මක වන 'ආහාර පිළිබඳ නීති රාමුවේ' සිදු කළ යුතු සංශෝධන උදෙසා අදාළ පාර්ශවයන් උද්දේශණය කිරීම -** පාසල් දරුවන්ගේ ස්ථුලතාවය වැලැක්වීමේ වැඩසටහනේ අත්‍යවශ්‍ය කොටසක් වන ඉහත සඳහන් ආහාර පිළිබඳ නීති රාමුවේ සිදු කළ යුතු සංශෝධන පිළිබඳව අදාළ පර්ශවයන් සහ ආයතන දැනුවත් කිරීම පිණිස උද්දේශන වැඩසටහන් රැසක් ක්‍රියාත්මක කෙරිණ.
- **පාසල් තුළ සහ ඒ අවට පරිසරයේ ඇති පාසල් දරුවන් පරිභෝජනයට ගත හැකි සියලුම ආකාරයේ ආහාර පිළිබඳ පූර්ණ තක්සේරුවක් සිදු කිරීම -** පාසල් තුළ හා ඒ අවට ආහාර සහ පෝෂණ වටපිටාව පිළිබඳ තක්සේරු කිරීම සඳහා UNICEF ආයතනය මගින් හඳුන්වා දී ඇති ප්‍රශ්නාවලිය, ශ්‍රීලංකාව සඳහා අනුගත කිරීමේ හැකියාව සොයා බැලීමට, තෝරා ගත් නියදියක සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම UNICEF ආධාර ඇතිව සිදු කෙරේ.
- **පාසල් දරුවන්ගේ මනෝ සමාජයීය ගැටළු සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශවයන් උද්දේශය කිරීම -** නව යොවුන් දරුවන් අතර සිය දිවි හානි කර ගැනීම් වැඩි වන ප්‍රවනතාවය සැලකිල්ලට ගෙන මේ තත්වය පිටු දැකීමට පාසල් ප්‍රජාව මෙන්ම දෙමාපියන් බලගැන්වීමේ අරමුණ ඇතිව ඉහත ක්‍රියා කාරකම ට අදාලව උප ක්‍රියාකාරකම් දාමයක් සැලසුම් කර ඇත.

  මීට අදාලව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යංශයේ සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යංශයේ මැදිහත්වීම ඇතිව සියලු පාර්ශව කරුවන් ඇතුලත් විශේෂඥ කණ්ඩායමක් මේ වනවිට කමිටු රැස්වීම් 2ක් පවත්වා කුසලතා සංවර්ධනය සඳහා සුදුසු මෙවලම් හා ක්‍රමෝපායන සැලසුම් මේ වන විට සකස් කර ඇති අතර පාසල් දරුවන්ගේ මනෝ සමාජයීය ගැටළු සම්බන්ධයෙන් සේවා සපයන බිම් මට්ටමේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් උද්දේශණය කිරීම, සවි බල ගැන්වීම, පාර්ශව කරුවන් අතර සබඳතා ගොඩ නැගීමට සැලසුම් කර ඇත.

- **Healthy School life U-Tube නාලිකාව, ඉගෙනුම් වේදිකාව (Learning Management System)**
  පාසල් දරුවන්ගේ ස්ථුලතාවය වැලැක්වීම , වයසට නිසි ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය දැනුම, නව යොවුන් වයසේ දරුවනේ මනෝ සමාජයීය යහ පැවැත්ම සඳහා වූ ක්‍රියාකාරකම් ඇතුලත් වීඩියෝ පට සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසලක් නිර්මාණය කරන ආකාර ඇතුලත් කෙටි චිත්‍රපටි ඇතුලත් ව මෙම U-Tube නාලිකාව සංවර්ධනය කර දෙමාපියන්, ගුරුභවතුන් සහ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල සඳහා මාර්ගගත ඉගෙනුම් වේදිකාවක් සිංහල දමිල භාෂා දෙකෙන්ම සහ ඉංග්‍රීසි උපසිරසි සහිතව නිමවා ඇත.

- **ජීවන නිපුනතා සංවර්ධනය පිළිබඳ පුහුණු කරුවන් පුහුණු කිරීම-** ගාල්ල ,කුරුණෑගල, ගම්පහ දිස්ත්‍රික් ආවරණය වන පරිදි ජීවන නිපුනතා සංවර්ධනය පිළිබඳ පුහුණු කරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන්. (7ක් පවත්වා ඇත)
- **නව යොවුන් සහ තරුණ දරුවනේ මනෝ සමාජයීය යහ පැවැත්ම ඔප නැවීමට අදාලව වැඩසටහන් පැවැත්වීම.**

මීට අදාලව වැඩසටහන් 3ක් විශ්ව විද්‍යාල සමාජ විද්‍යා ශිෂ්‍යයන් සඳහා ජාතික මට්ටමින්ද තවත් වැඩසටහන් 2ක් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පාසල් දරුවන් සඳහා ද පවත්වා ඇත.

- **පුහුණු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය මෙවලම් මුද්‍රණය -** යහපත් දෙමාපිය භාවය පිළිබඳ අත්පොත සිංහල මාධ්‍ය පිටපත් 10000ක් ද දෙමළ මාධ්‍ය පිටපත් 3000ක් මුද්‍රණය කරන ලදී.

- **පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය ඇතුළු පාසැල් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය, මෙවලම් සහ උපකරණ සැපයීම -** දෘෂ්ටිය පරීක්ෂා කරන මෙවලම් (snellen chart), බර මනින තරාදි (bathroom scales) උස මනින පරිමාන 600ක් මිල දී ගෙන පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණ පහසු කම් සැලසීම සඳහා අදාළ මහජන සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාල වෙත යොමු කෙරිණ .මීට අමතරව පාසල් ආපන ශාලා ඇගයීම් පත්‍රිකා 3000ක් (H 1306) මුද්‍රණය කර සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාල වෙත ලබා දී ඇත.

- **පෝෂණ මාසය 2024 -** මෙම ක්‍රියාකාරකම 2024 ජුනි මාසය තුල පොෂණ මාසයට සමගාමීව ක්‍රියාත්මක වු අතර ඒ යටතේ එක් මහජන වෛද්‍ය සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක ප්‍රදේශයක් සඳහා පාසල් 2ක් බැගින් පවත්වන ලදී. මෙයින් පාසල් 2439ක 1,4,7,10 ශ්‍රේණිවල දරුවන් 904211ක් සමීක්ෂණයට ලක් විය.

  මෙහිදී 1,4,7,10 සිසුන්ගේ 2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව කෘෂ බව, අධි බර සහ ස්ථුලතාවය වැඩිවන ප්‍රවණතාවයක් පෙන්නුම් කෙරිණ. (කෘෂ බව 21 % සිට 26.8 % තෙක්, අධි බර 6 % සිට 7 % තෙක් සහ ස්ථුලතාවය 2.7% සිට 3.1% තෙක්)

පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය (2024/2023)

අංකය	දර්ශකය	2023	2024
1	පාසල් වෛද්‍ය පරීක්ෂණය සම්පූර්ණ කල ප්‍රතිශතය	99.1	83.2
2	පාසල් සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය සම්පූර්ණ කල ප්‍රතිශතය	98.8	98.8
3	වෛද්‍ය පරීක්ෂණයේ දී පරීක්ෂා කල ප්‍රතිශතය	91.8	77.9
4	කෘෂ බව සහිත දරුවන් ප්‍රතිශතය	18.7	19.0
5	මිටි බව සහිත දරුවන් ප්‍රතිශතය	5.8	6.7
6	අධි බර සහිත දරුවන් ප්‍රතිශතය	5.1	5.3
7	ස්ථුලතාවය සහිත දරුවන් ප්‍රතිශතය	2.2	2.4
8	සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පාසල් ප්‍රතිශතය	72.7	73.3

- **ගෝලීය පාසල් සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය – 2024 GSHS -** මෙය පාසල් ළමුන්ගේ ආහාර රටා, ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්, මානසික සෞඛ්‍ය, දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර භාවිතය ඇතුළු සෞඛ්‍යමත් හැසිරීම් රටා සහ ආරක්ෂණ සාධක පිලිබඳ දත්ත සැපයෙන ගෝලීයව සිදු කෙරෙන පරීක්ෂණයකි. මෙම තොරතුරු පැසල් වැඩසටහනට අදාලව ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීමටත්, සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමටත් වැදගත් වනු ඇත. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ තාක්ෂණික දායකත්වයෙන් ලොව පුරා රටවල සෑම වසර 5කට වරක් ම සිදු කරන මෙය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ සම්බන්ධීකරණය යටතේ මෙම සමීක්ෂණය සාර්ථකව නිමා විය.

නව යොවුන් සහ තරුණ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

1. **නව යොවුන් සහ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවා (AYFHS) පිළිබඳව පොලිස් නිලධාරීන් සඳහා උපදේශන සහ උද්දේශන වැඩසටහන්**

   2024 දී, අනුයුක්ත පොලිස් නිලධාරීන් සඳහා නව යොවුන් හා තරුණ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය' පිළිබඳ දිශානති සහ උපදේශන වැඩසටහන් සාර්ථකව පවත්වන ලදී. නව යොවුන් වියේ ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සේවාවන් බිම් මට්ටමේ ක්‍රමවත් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සහ සෞඛ්‍ය සේවකයින් මුහුණ දෙන නීතිමය බාධාවන් අවම කර ගැනීමේ අරමුණින් කල්මුණේ, ත්‍රිකුණාමලය, වවුනියාව, කිලිනොච්චිය සහ යාපනය ඇතුළු දිස්ත්‍රික්ක පහක මෙම වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

2. නව යොවුන් සහ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවා (AYFHS) තක්සේරුව

AYFHS ප්‍රමිතීන් අටට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් සහ MOH පාදක යොවුන් පියස (AYFHS) මධ්‍යස්ථාන හරහා සපයනු ලබන AYFHS හි ගුණාත්මක බව තක්සේරු කිරීම සඳහා Yowun Piayasa මධ්‍යස්ථාන 20 ක AYFHS ඇගයීම සිදු කරන ලදී. UNFPA හි අරමුදල් සහාය ඇතිව, AYFHS හි ප්‍රජා දැනුවත්භාවය, සේවා ලබා ගත හැකි බව සහ ආවරණය විස්තර දන ගැනීම සඳහා දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර, වාර්තාව නිකුත් කිරීමට නියමිතය.

3. නව යොවුන් සහ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවා (AYFHS) පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (TOT) වැඩසටහන් සහ දිශානති වැඩසටහන්

ක්ෂේත්‍ර මට්ටමින් නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය ගැටලු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේදී ඔවුන්ගේ කුසලතා සහ දැනුම වැඩිදියුණු කර ගැනීමේ අරමුණින්, තරුණයින් සමඟ වැඩ කරන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය මෙන්ම සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා AYFHS පිළිබඳ දින 3ක TOT වැඩසටහන් තුනක් සහ දිශානති වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී. AYFHS හි ක්ෂේත්‍ර චාරිකා සහ අධීක්ෂණය ඇතුළත් කොට සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා යාපනයේ සහ ත්‍රිකුණාමලයේ දිශානති වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලදී.

4. නව යොවුන් වියේ තරුණ හිතකාමී සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම (AYFHS)

ප්‍රජා මට්ටමින් AYFHS සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය, ප්‍රවේශය සහ ලබා ගැනීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා බහු පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් හතක් පවත්වන ලදී. මෙම රැස්වීම් සඳහා ක්ෂේත්‍ර සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය, රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය, තරුණ නායකයින් මෙන්ම සෞඛ්‍ය නොවන අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩලයද සහභාගී විය.

5. යෞවනයන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ව්‍යාපෘති, පුහුණු වැඩසටහන් සහ තරුණ සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සහ පවතින නව යොවුන් වියේ තරුණ සෞඛ්‍ය සේවාවන් සඳහා ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම සඳහා තරුණ නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් තරුණ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් රැස්වීම් පවත්වන ලදී. මෙම සපයන ලද යෙදවුම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, Yowun Piyasa මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කරමින් සේවාවන් වඩාත් තරුණ හිතකාමී බවට පත් කිරීමට වැඩිදුර ක්‍රියාමාර්ග හඳුනා ගන්නා ලදී. තම සෞඛ්‍යය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ දැනුම සහ කුසලතා ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම ප්‍රජා මට්ටමින් නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමට ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම සඳහා කළුතර තරුණ නායකයින් සඳහා එක් TOT වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.

6. **තරුණ පුද්ගලයින් සෞඛ්‍යය පිළිබඳ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටු රැස්වීම්**

ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍යයට අදාළ ගැටළු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා 2024 දී තරුණ පුද්ගලයින්ගේ සෞඛ්‍යය පිළිබඳ ජාතික මට්ටමේ තාක්ෂණික උපදේශක කමිටු රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී.

7. තරුණ ස්වේච්ඡා සේවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ආකෘතියේ නියමු ව්‍යාපෘතිය – උතුරු මැද පළාත

දිස්ත්‍රික් ආකෘතියේ ආරම්භය 2021 දී සිදු විය. FHB, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය බලධාරීන් සමඟ එක්ව WHO සහ රජරට විශ්ව විද්‍යාලයේ ව්‍යවහාරික විද්‍යා පීඨයේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අරමුදල් සහාය ඇතිව උපදේශක ආයතනය ලෙස ක්‍රියා කරයි. 2022 දී අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කවල PDHS, RDHS සහ සෙසු සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ සහභාගීත්වයෙන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාකාරකම් ඉදිරියට ගෙන යාමට රැස්වීම් කිහිපයක් පැවැත්විණි. 2024 දී, දිස්ත්‍රික් ආකෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීම සඳහා අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කවල ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අරමුදල් සහාය ඇතිව බාහිර සමාලෝචනයක් සහ අවසාන සමාලෝචන දෙකක් පවත්වන ලදී.

8. AYFHS සම්බන්ධ සිදු කරන ලද අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම්

- ආයතනික නව යොවුන් දරුවන් සහ තරුණයින් සඳහා ප්‍රශස්ත **AYFHS** සැපයීම සඳහා 'ආයතනික නව යෝවිවනයන් සඳහා අවම සත්කාර පැකේජය' අවසන් කිරීම**,** සේවාවේ සමානාත්මතාවය සහතික කිරීම.
- ක්ෂේත්‍ර මට්ටමින් ගුණාත්මක **AYFHS** සේවා සැපයීම සහතික කිරීම සහ රෝහල් සහ **MOH** මට්ටමින් **Yowun Piyasa** මධ්‍යස්ථාන පැවැත්වීම සඳහා මාර්ගෝපදේශය, **GOSL** අරමුදල් සහාය සමඟින් භාෂා තුනටම සංශෝධනය කිරීම සහ නැවත මුද්‍රණය කිරීම (ක්‍රියාකාරකම සිදු වෙමින් පවතී)
- **UNICEF** සහ **UNFPA** අරමුදල් සහාය සහිතව, සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාව සහ නව යොවුන් වියේ ලිංගික සහ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය (**ASRH**) ඇතුළු කරමින්, **Yowun Piyasa** වෙබ් අඩවිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා අන්තර්ගතය තීරණය කිරීමට උපදේශක රැස්වීම්
- නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ බාහිර සමාලෝචනය **2018-2025** ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහාය ඇතිව පවත්වන ලදී. තවද**,** නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍යය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සමාලෝචනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී සහ දිස්ත්‍රික් ආදර්ශ නව යොවුන් වියේ සහ තරුණ සෞඛ්‍යය ඉහළ නැංවීම සඳහා අදාළ බහු පාර්ශවකරුවන් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී.

මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ (FHB) මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකය විසින් මෙහෙයවනු ලබන මුඛ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන, ගර්භනී කාන්තාවන් සහ ළමුන් අතර මුඛ සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. ඔවුන් මාර්ගෝපදේශ සහ අදාල නීති සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වෘත්තීය සංවිධාන සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරයි. මෙම ඒකකය ජාතික, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් තාක්ෂණික සහාය සැපයීම, මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුව ලබා දීම සහ වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පර්යේෂණ පවත්වයි.

2024 තුළ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්

මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකය අත්‍යාවශ්‍ය සැපයුම් සහ උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය සහ බෙදාහැරීම ආරම්භ කරමින් 2024 වසරේදී සන්ධිස්ථාන කිහිපයක් අත්කර ගත්තේය. ෆිෂර් සීලන්ට් ඇසුරුම් 250ක් සහ ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් ඇසුරුම් 500ක් මිලදී ගැනීමෙන් පාසල් දන්ත වෛද්‍ය වැඩසටහනට ප්‍රතිලාභ ලැබිණි. මීට අමතරව, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අවශ්‍යතා සත්‍යාපනය කිරීම සඳහා පහසුකම් සමීක්ෂණයකින් අනතුරුව පාසල් දන්ත සායන (SDCs) සඳහා මයික්‍රොමෝටර් ඒකක 20 ක් සහ LED දන්ත පරීක්ෂණ

ලාම්පු මිලදී ගන්නා ලදී. වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේ (MSD) තොග හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා GIC පිරවුම් ද්‍රව්‍යවල හදිසි තොග මිලදී ගැනීම් සිදු කරන ලදී.

මෙම ප්‍රයත්නයන් ඉස්මතු කරමින්, 2024 මාර්තු 12 වන දින ලෝක මුඛ සෞඛ්‍ය දින සැමරුමේදී ප්‍රාදේශීය දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් (RDSS) සහ පාසල් දන්ත චිකිත්සකයින් (SSDT) වෙත ක්ෂුද්‍ර මෝටර් රථ ඒකක බෙදාදීම උත්සවාකාරයෙන් සිදු කරන ලදී. මෙම අවස්ථාවට ප්‍රධාන ආරාධිත අමුත්තා ලෙස සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා සහභාගී විය

ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් සහ පාසල් පාදක සීලන්ට් සඳහා යුනිසෙෆ් අරමුදල් සම්පාදනය කරන ලද අදියර ඉවත් කිරීමේ වැඩසටහන 2024 දී ප්‍රධාන අවධානයට ලක් විය. සැප්තැම්බර් සිට නොවැම්බර් දක්වා බස්නාහිර පළාත පුරා පෙර පාසල්වල ළමුන් පරීක්ෂා කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා අධීක්ෂණ චාරිකා 32 ක් පවත්වන ලදී. මෙම ප්‍රයත්නයන් මගින් 'පියවරෙන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය' නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සහතික විය.

උපදේශන සහ පුහුණු වැඩසටහන්

2024 දී ගම්පහ, කොළඹ සහ කළුතර දිස්ත්‍රික්කවල උද්දේශන වැඩසටහන් මගින් සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රවල කලාපීය පාර්ශවකරුවන් 138 ක් දැනුවත් කරන ලදී. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහාය ඇතුව, 2024 අගෝස්තු මාසයේදී පැවැත්වුණු සේවාස්ථ පුහුණු සැසි දෙකක් මගින්, දිස්ත්‍රික් මුඛ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 90 දෙනෙකුට ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් සහ ෆිෂර් සීලන්ට් යෙදීම් පිළිබඳ පුහුණුව ලබා දීමෙන් පුහුණුකරුවන් සංඛ්‍යාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

තවද, ETU පහසුකම් සහිත රජයේ රෝහල්වල OPD දන්ත සායනවල දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරු 30 දෙනෙක් හට, රෝහල් ගතව සිටින, රෝගී ළමුන් සඳහා ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් සහ ෆිෂර් සීලන්ට් ආලේප කිරීමට 2024 ඔක්තෝබර් 2 වන දින විශේෂිත පුහුණුවක් ලබා ඇත.

දැනුවත් කිරීමේ පොත් - පත්‍රිකා සකස් කිරීම සහ බෙදා හැරීම

තවත් වැදගත් ජයග්‍රහණයක් විය. මෙම ඒකකය ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් සහ ෆිෂර් සීලන්ට් යෙදුම් පිළිබඳ පත්‍රිකා, ෆ්ලෑෂ් කාඩ්පත්, බැනර් සහ වීඩියෝ ඇතුළු විවිධ සම්පත් සැලසුම් කර බෙදා හරින ලදී. උද්දේශන වැඩසටහන් අතරතුර, එක් එක් වැඩසටහන සඳහා මාර්ගෝපදේශ පොත් 100 ක් සහ ත්‍රෛභාෂා ආහාර ප්‍රස්ථාර 500 ක් බෙදා දෙන ලදී. ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් සහ ෆිෂර් සීලන්ට් යෙදුම් පිළිබඳ උපදේශාත්මක වීඩියෝ 2024 ජූනි 20 වන දින FHB වෙබ් අඩවියට සහ YouTube වෙත උඩුගත කරන ලදී. ප්‍රවේශ්‍යතාව ද පුළුල් කරන ලදී. දිස්ත්‍රික්ක 26 සහ NIHS කළුතර යන ප්‍රදේශවලින් ලැබුණු පසු-කතනයන් සමඟින් SDC සඳහා දත්ත පටිගත කිරීමේ ආකෘති අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා පහසුකම් සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලදී.

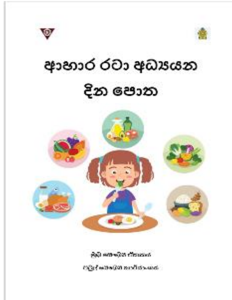

පාසල් දන්ත වෛද්‍ය සේවා පිළිබඳ වාර්ෂික සමාලෝචනය 2024 අගෝස්තු 8 සහ 9 යන දිනවල UNICEF හි අනුග්‍රහයෙන් කොළඹ ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේදී පැවැත්විණි. මෙම ජාතික සමාලෝචන රැස්වීම මගින් පාසල් දන්ත වෛද්‍ය සේවා සඳහා දත්ත පටිගත කිරීමේ ආකෘති සහ ඉලක්ක සංශෝධනය කරන ලදී. මෙය මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ සේවාව අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා, මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකයේ කැපවීම ශක්තිමත් කරන රැස්වීමක් විය .

උපදේශන රැස්වීම් - වැඩසටහන් සංවර්ධනය සඳහා සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දුන්නේය. 2024 ජූනි 12 වැනි දින පැවති ප්‍රධාන රැස්වීමකදී බස්නාහිර පළාතේ වයස අවුරුදු හයේ සහ ඊට අඩු ළමුන් සඳහා ෆ්ලෝරයිඩ් වාර්නිෂ් වැඩසටහනේ අදියරෙන් ඉවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් කළුතර NIHS ඇතුළු දිස්ත්‍රික්ක තුනක ප්‍රාදේශීය දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සහ අධීක්ෂණ පාසල් දන්ත චිකිත්සකයින් සමඟ සැලසුම් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු විය. එසේම "ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් දන්ත වෛද්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම" පිළිබඳ චක්‍රලේඛය අවසන් කිරීම සඳහා අතිරේක උපදේශන රැස්වීම් තුනක් පවත්වන ලද අතර, පාසල් දන්ත වෛද්‍ය සේවා ඉලක්ක සංශෝධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් රැස්වීම් තුනක් පවත්වන ලදී. ඉන්දියාවේ සෞඛ්‍ය තොරතුරු විශේෂඥ වෛද්‍ය යුජ්වාල් විසින් මෙහෙයවන ලද 'e-RHIMS වේදිකාවට යාවත්කාලීන කිරීම්' සමඟ දත්ත පද්ධති නවීකරණය කිරීමට සාර්ථක උත්සාහයක් දරන ලදී.

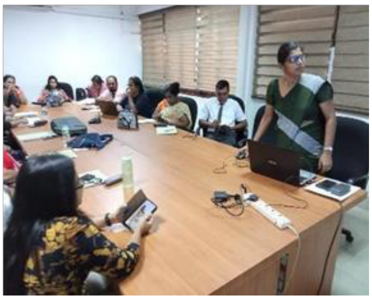

2024 දී පහසුකම් සමීක්ෂණ සහ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාකාරකම්වලට 2025 සඳහා පාසල් දන්ත සායන අවශ්‍යතා පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සත්‍යාපනය සහ අතිරේක ලේකම් පරිපාලක II සහ DDG (දන්ත වෛද්‍ය සේවා) වෙත දත්ත යොමු කරන ලද SSDT අවශ්‍යතා පිළිබඳ හදිසි සමීක්ෂණයක් ඇතුළත් විය. මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකය ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දන්ත වෛද්‍ය පීඨයේ තුන්වන වසරේ දන්ත වෛද්‍ය සිසුන් සමඟ ද මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහන යටතේ මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා පිළිබඳ දිශානති වැඩසටහනක් ඉදිරිපත් කළේය.

අවසාන වශයෙන්, සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා, FHB විසින් 2024 මැයි මාසයේ සිට සතිපතා aerobic සැසි සමඟ ව්‍යායාම වැඩසටහනක් සංවිධානය කරන ලද අතර, වසර

අවසානය වන විට සැසි 40 කට වඩා වැඩි විය. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් 2024 අප්‍රේල් 5 වැනි දින සංවිධානය කරන ලද "නිරෝගී ජීවන රටාවක් සඳහා තරුණ නායකයින් සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන" සඳහා කාර්ය මණ්ඩලය ද සහභාගී වූ අතර, සාකල්‍ය සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය තවදුරටත් අවධාරණය කළේය.

කාර්ය සාධන දර්ශක

	දර්ශකය	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ප්‍රතිපල දර්ශක **Outcome Indicators**	දත් දිරායාම නොමැති අවුරුදු 12 ක දරුවන්ගේ %	83.6	82.8	81.3	81.7	82.0	81.5
	Calculus නොමැති අවුරුදු 12 ක දරුවන්ගේ %	93.4	94.7	92.6	95.3	96.6	96.7
	සමස්ත සෞඛ්‍ය සම්පන්න අවුරුදු 12 ක දරුවන්ගේ %	46.0	47.60	62.7	61.4	59.4	62.1
ක්‍රියාවලි දර්ශක **Process Indicators**	අවුරුදු 12 ක දරුවන්ගේ පරීක්ෂා කිරීමේ %	Not recorded	43	35.1	74.9	80.6	71.8
	අවුරුදු 12 ක දරුවන්ගේ ආවරණ ප්‍රතිශතය	Not recorded	37.5	28.6	67.3	73.6	65.7

පවුල් සැලසුම් වැඩසටහන

- **පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා උපත් පාලන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම**

a. පවුල් සැලසුම් සේවා සැපයීම සඳහා, උපත් පාලන ද්‍රව්‍ය වන කොන්ඩම්, මුඛ පෙති, DMPA එන්නත්, IUD සහ Implants (වසර 3 සහ 5) රජයේ මුදලින් ලබාගෙන (වගුව 1) 2023 සහ 3 වන සහ 4 වන කාර්තුව තුළ සහ 2024 පුරා සියලුම දිස්ත්‍රික්ක වෙත බෙදා හරින ලදී.

වගුව 1. රජයේ අරමුදල්වලින් ලබාගත් උපත් පාලන උපකරණ

වසර	උපත් පාලන භාණ්ඩ	ප්‍රමාණය	පිරිවැය
2023	1. කොන්ඩම්	3,499,641	25,092,426.00
	2. පස් අවුරුදු Jadelle	30,000	52,530,000.00
	3. AD සිරින්ජ	700,000	20,090,000.00
2024	1. 03 Year Implant (Levoplant)	60,000	146,591,400.00
	2. DMPA	350,000	75,425,000.00
	3. OCP	650,010	27,950,430.00
	මුළු		**347,679,256.00**

b. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථික අර්බුදය සහ ප්‍රමාද වූ සාමාන්‍ය ප්‍රසම්පාදනය හේතුවෙන් පවුල් සැලසුම් වැඩසටහන සඳහා උපත් පාලන ක්‍රමවල හිඟයක් ඇති විය. රජයේ ඉල්ලීම පරිදි UNFPA විසින් රටේ හදිසි අවශ්‍යතාවයට අතිරේකව පහත සඳහන් උපත් පාලන ක්‍රම පරිත්‍යාග කරන ලදී. (වගුව 2)

වගුව 2. UNFPA විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද උපත් පාලන උපකරණ

වසර	උපත් පාලන භාණ්ඩ	ප්‍රමාණය	පිරිවැය
2023	1. IUD	61,500	8,056,500.00
	2. තුන් අවුරුදු Levoplant	75,500	155,303,500.00
2024	1. OCP	1,324,512	93,775,450.00
	2. DMPA with 2ml AD සිරින්ජ	517,200	119,990,400.00
	3. තුන් අවුරුදු Levoplant	40,000	82,280,000.00
	IUD	800	104,800.00
	එකතුව		**459,510,650.00**

- **පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා උපකරණ ලබා ගැනීම**

UNFPA (වගුව 3) වෙතින් පරිත්‍යාග මගින් උසස් තත්ත්වයේ Autoclaves 20ක් ලබා ගන්නා ලද අතර සලකා බලන කාල සීමාව තුළ FP සායන සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ රජයේ අරමුදල්වලින් ලබා ගන්නා ලදී (වගුව 4).

වගුව 3. UNFPA විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද උපකරණ			
වසර	භාණ්ඩ	ප්‍රමාණය	පිරිවැය
2023	Autoclaves	20	5,000,000.00
	එකතුව		**5,000,000.00**

D. වගුව 4. රජයේ අරමුදල්වලින් ලබාගත් උපකරණ			
වසර	භාණ්ඩ	ප්‍රමාණය	පිරිවැය
2023	රෝගීන් පරීක්ෂා කරන ඇඳන්	10	433,190.63
	උපකරණ ට්‍රොලි	10	553,423.13
	රෝගීන් පරීක්ෂා කරන ස්ථාන ලාම්පු	10	377,200.00
	සකස් කළ හැකි කැරකෙන පුටු	10	132,609.38
2024	Mosquito Forceps - Straight	500	1,045,000.00
	Mosquito Forceps - Curved	500	1,070,000.00
	ස්පොන්ජ් රඳවනයන්	100	379,000.00
	Cuscos Bivalve Speculums - මධ්‍යම	200	860,000.00
	Long artery forceps	40	118,000.00
	පියන සහිත සෘජුකෝණාස්රාකාර තැටි	20	150,000.00
	මිනි ඔටෝක්ලේව්ස්	5	975,000.00
	එකතුව		**6,093,423.14**

දිස්ත්‍රික්ක දහඅටක (18) පවුල් සැලසුම් සායන වෙත මෙම උපකරණ බෙදා දෙන ලදී. (අම්පාර, අනුරාධපුර, බදුල්ල, කොළඹ, ගාල්ල, ගම්පහ, හම්බන්තොට, කළුතර, මහනුවර, කෑගල්ල, කිලිනොච්චිය, කුරුණෑගල, මාතලේ, මාතර, මොනරාගල, නුවරඑළිය, පොළොන්නරුව, රත්නපුර).

- **ගුණාත්මක පවුල් සැලසුම් සේවා සඳහා සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම**

පවුල් සැලසුම් සේවා සැපයීම සඳහා සෞඛ්‍ය කාර්යමණ්ඩලයේ ධාරිතා ගොඩනැගීමට UNFPA සහාය ලබාදී ඇත. 2023 තුන්වන කාර්තුව තුළ වෛද්‍ය නිලධාරීන් 15 දෙනෙකු සඳහා තෙදින පුහුණු වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පවුල් සැලසුම් පිළිබඳ උපදේශනය, පවුල් සැලසුම් ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම යාවත්කාලීන කිරීම, IUD පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණුව සහ ආකෘති සහ රෝගීන් සඳහා බද්ධ කිරීම් ඇතුළත් කිරීම් පුහුණුවෙහි ප්‍රධාන අංගයන් විය. එසේම, ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වින්දන වෛද්‍යවරුන් සහ දැඩි සත්කාර වෛද්‍ය සංගමය මෙම වැඩමුළු අතරතුර ඇනෆිලැක්සිස් කළමනාකරණය පිළිබඳ අර්ධ දින සැසියක් පවත්වන ලදී. විශේෂයෙන්ම DMPA එන්නත් කිරීමෙන් පසු ඇනෆිලැක්ටික් ප්‍රතික්‍රියා වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට වෛද්‍ය නිලධාරීන් අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමට මෙම සැසිය වැදගත් විය.

මීට අමතරව, 2024 දී වෛද්‍ය නිලධාරීන් (MOs) සඳහා මේ හා සමාන වැඩසටහන් දෙකක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී 2024 දී සිදු කරන ලද පුහුණුව දකුණු, මධ්‍යම, ඌව සහ සබරගමුව පළාත්වල MOs සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පුහුණු කිරීම ලෙස පවත්වන ලදී. මෙම ප්‍රයත්නය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා සියලුම අධ්‍යයන ද්‍රව්‍ය සහ තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ අප ඒකකය විසින් සපයන ලදී.

✓ 2024 දී, ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සහ පවුල් සැලසුම් පිළිබඳ දින හතරක වැඩමුළු පවත්වන ලද අතර, මහජන සෞඛ්‍ය හෙද සහෝදරියන් (PHNS) 57 දෙනෙකු පවුල් සැලසුම් ක්‍රම පිළිබඳ උපදේශනය, පවුල් සැලසුම් ක්‍රම, ආකෘති සහ රෝගීන් පිළිබඳ IUD ඇතුළත් කිරීම් පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණුව පිළිබඳව පුහුණු කරන ලදී. MO පුහුණුවට සමානව PHNS පුහුණුව ද ධනාත්මක ප්‍රතිඵලයක් අපේක්ෂා කරමින් පුහුණු වැඩසටහන් පුහුණු කිරීමක් ලෙස සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, නව පුහුණුලාභීන් වෙත යාවත්කාලීන දැනුම බෙදා හැරීමේ අරමුණින් විශේෂ ශ්‍රේණියේ හෙද ගුරුවරුන් සඳහා විශේෂ පුහුණු වැඩසටහනක් ද පවත්වන ලදී.

✓ සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල RMSD ස්ථානාධිපතිවරුන් සඳහා සැපයුම් කළමනාකරණය පිළිබඳ වැඩමුළුවක් ද සිදු කරන ලද අතර ඔවුන් eRHMIS මත වෙබ් පදනම් වූ උපත් පාලන තොග ප්‍රතිලාභ (1158) ආකෘතියෙන් යාවත්කාලීන කරන ලදී. මෙය 2023 ඔක්තෝබර් 20 සහ 2024 අගෝස්තු 30 යන දිනවල සිදු කරන ලදී.

ධාරිතා ගොඩනැගීම හෝ පුහුණුව යනු WHO හි සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමේ සංකල්පයේ ඇති ගොඩනැඟිලි කොටස් හයෙන් එකකි. සේවා සපයන්නා හොඳින් පුහුණු, නිපුණතා සහ

ගුණාත්මක සේවාවන් සැපයීමට පෙළඹවිය යුතුය. අභ්‍යාසලාභීන් හට විශේෂිත IUD සංඛ්‍යාවක් ඇතුළත් කිරීම සහ සේවාලාභීන් වෙත තැන්පත් කිරීම මගින් පුහුණුකරුවන්ගේ කුසලතා තක්සේරු කරන ලදී. දක්ෂ යැයි සැලකෙන අභ්‍යාසලාභීන් සහතිකපත් ප්‍රදානය කරන ලදී.

- **සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ සාමාන්‍ය ජනතාව සඳහා FP සහ IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම**

a. උපත් පාලන ක්‍රම සහ උපත් පාලන ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම සංශෝධනය කිරීම සඳහා, පවුල් සැලසුම් සංගමය, හවුල්කාර රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයේ සහය ඇතිව, භාෂා තුනෙන්ම ෆ්ලෑෂ් කාඩ්පත් මුද්‍රණය කර, ෆ්ලෑෂ් කාඩ්පත් MOH ප්‍රදේශවල සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අතර බෙදා දෙන ලදී. මීට අමතරව, ස්වයං පියයුරු පරීක්ෂාව පිළිබඳ සීමිත පිටපත් ප්‍රමාණයක් මුද්‍රණය කර අභ්‍යාසලාභීන් අතර බෙදා දෙන ලදී.

b. FHB හි 'උපත් පාලන තේරීම්' යෙදුම සහ WHO MEC යෙදුම බාගත කිරීමට සියලුම අභ්‍යාසලාභීන් දිරිමත් කරන ලදී.

- **අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම**

2023 දී, ආධාරක අධීක්ෂණය සඳහා උපත් පාලන ව්‍යාප්තිය අඩු (මඩකලපුව සහ කල්මුණේ) නැගෙනහිර පළාතේ දිස්ත්‍රික්ක දෙකක සංචාරයන් සිදු කරන ලදී.

a. මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ - සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීවරුන් විසින් සපුරා නොමැති අවශ්‍යතා අවම කිරීම සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව විශේෂ සාකච්ඡාවක් පැවැත්විණි.

b. කල්මුණේ දිස්ත්‍රික්කය - FP සඳහා අවශ්‍ය නොවන ජෝඩු හඳුනාගැනීම සඳහා ගෘහස්ථ සමීක්ෂණයක් කල්මුණේ MOH ප්‍රදේශයේදී සිදු කරන ලදී. මෙම සොයාගැනීම් මුළු කල්මුණේ දිස්ත්‍රික්කයේ සියලුම MOH කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ සාකච්ඡා කර බෙදා ගන්නා ලදී.

2024 දී ද, 2024 දී (අනුරාධපුර සහ මුලතිව්) දිස්ත්‍රික්ක දෙකක (අනුරාධපුර සහ මුලතිව්) MOH හි උතුරු මැද සහ උතුරු පළාත්වල උපත් පාලන ක්‍රම සඳහා සපුරා නොමැති අවශ්‍යතාවය ඉහළ මට්ටමක පැවතුනි.

a. කැකිරාව MOH ප්‍රදේශයේ නිවාස සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලද අතර, අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ CCP, MOMCH සහ සියලුම MOHවරුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් දිස්ත්‍රික් සමාලෝචනය RDHS කාර්යාලයේදී සිදු කරන ලදී.

b. උතුරු පළාතේ පළාත් අධ්‍යක්ෂ සහ මුලතිව් ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂ සහ MOMCH සමඟ ඵලදායී සාකච්ඡාවක් සමඟින් මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කයේ ද එවැනිම වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

c. අනුරාධපුර ආර්එම්එස්ඩී හි අධීක්ෂණ චාරිකාවක් ද සිදු කරන ලදී.

700,000 H1153 (FP Record) සහ 700,000 H1155 (FP Client Record) ආකෘති ප්‍රමාණයක් 2023 අගෝස්තු සහ 2024 දෙසැම්බර් මාසවලදී මුද්‍රණය කරන ලදී. මෙම ආකෘති පිළිවෙලින් FP සේවාදායක සේවා සපයන්නන් විසින් නඩත්තු කළ යුතු අනිවාර්ය වාර්තා වේ.

d. මානව සහය ප්‍රජනක තාක්ෂණ (ART) සේවා සඳහා රෙගුලාසි සංවර්ධනය කිරීම

ART පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශයක බරපතල අවශ්‍යතාවය 2024 දී SLCOG හි සහයෝගීතාවයෙන් ඉටු විය. මේ සම්බන්ධයෙන් චක්‍රලේඛයක් (01-42/2024) නිකුත් කරන ලදී.

e. සූර්ය බලශක්ති පද්ධතිය

උපත් පාලන ගබඩාවල බලශක්ති පරිභෝජනය සඳහා UNFPA විසින් 50 KVA සූර්ය බලශක්ති ඒකකයක් පරිත්‍යාග කරන ලදී.

f. වැඩසටහන් ප්‍රතිඵල

කාලානුරූපව ප්‍රසම්පාදනය කිරීම, ධාරිතා වර්ධනය, සහායක අධීක්ෂණය සහ තාක්ෂණික සහාය සැපයීම තුළින් සේවාදායකයින්ට උපත් පාලන ක්‍රම ලබා ගැනීම, රටේ ආර්ථික අර්බුදයේ අභියෝග මධ්‍යයේ නවීන උපත් පාලන ව්‍යාප්තිය 2022 දී 59.4% සිට 2023 දී 60.2% දක්වා ඉහළ නැංවීමට දායක වී ඇත.

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක	2019	2020	2021	2022	2023
උපත් පාලන ව්‍යාප්ති අනුපාතය % (ඕනෑම ක්‍රමයක්) %	66.9	66	66.5	68.5	69.4
පැතිරීමේ අනුපාතය (නවීන ක්‍රම % (57 57.7 59.4	57.9	57	57.7	59.4	60.2
අවශ්‍යතා සපුරා නොමැති ජෝඩු	5.8	5.7	5.6	5.5	5.4
නවීනත්වය අනුව ඉල්ලුම තෘප්තිමත් වේ	79.6	79.5	80.0	80.3	80.5

සුව නාරී ඒකකය

- ශ්‍රී ලංකාවේ ගැබ්ගෙල පිළිකා පරීක්ෂාව සඳහා HPV DNA පරීක්ෂාව: 2030 වන විට ගැබ්ගෙල පිළිකා පරීක්ෂාව සඳහා 70% ආවරණය වන WHO අතුරු ඉලක්කය සපුරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව කැපවී සිටී. මෙම ප්‍රයත්නය ක්‍රමානුකූලව වැඩි කරනු ලබන අතර, එම නිසා එහි සාර්ථකත්වය සහතික කිරීම සඳහා අරමුදල් වෙන් කළ යුතුය. 2024 වසර අවසන් වන විට, ශ්‍රී ලංකා රජයේ (GOSL) අරමුදල් භාවිතා කර මිලදී ගත් රුපියල් මිලියන 35 ක් වටිනා පරීක්ෂණ කට්ටලවලට අමතරව රුපියල් මිලියන 101 ක් වටිනා HPV DNA පරීක්ෂණ කට්ටල පරිත්‍යාගයක් ශ්‍රී ලංකාවට ලැබෙනු ඇත. 2025 දී, ඉලක්කගත ජනගහනයෙන් 15%ක් ආවරණය වන පරිදි, ආසන්න වශයෙන් පරීක්ෂණ කට්ටල 30,000ක් (ඉහත ආකාරයට මිල දී ගෙන ඇත) භාවිතා කිරීමට අපි සැලසුම් කරමු - අවුරුදු 35 සහ 45 වයස් කාණ්ඩයේ කාන්තාවන්.
- Well Woman වැඩසටහනේ මාර්ගෝපදේශ සංශෝධන: මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සංරචකය ඇතුළත් කිරීමත් සමඟ Well Woman වැඩසටහන් මාර්ගෝපදේශය තවදුරටත් සංශෝධනය කරන ලදී. එය පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ අරමුදල්වලින් මුද්‍රණය කර සියලුම දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ට සහ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ට බෙදා හැරීමට නියමිතය.
- තොරතුරු, අධ්‍යාපනය සහ සන්නිවේදනය (IEC) ද්‍රව්‍යමය සංවර්ධනය - සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ (MOOH) දැනුවත් කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය වීම සඳහා UNFPA අරමුදල් සමඟ ෆ්ලැෂ් කාඩ්පත් කට්ටල දෙකක් සහ පෝස්ටරයක් සංවර්ධනය කරන ලදී.
- ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය සහ අධීක්ෂණ සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන්: අඩු කාර්ය සාධනයක් සහිත තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල MOOH හි ධාරිතා ගොඩනැගීම සහ අධීක්ෂණ ක්ෂේත්‍ර චාරිකා සිදු කරන ලදී. මෙම චාරිකාවලට දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් කළමනාකරුවන් සහ විශේෂඥය ව්‍යාධි විද්‍යාඥයින් (Consultant Pathologists) සහ සයිටොස්ක්‍රීනර්වරුන්ගෙන් (Cytoscreeners) සමන්විත පටක විද්‍යාඥ කණ්ඩායම සමඟ RDHS කාර්යාලයේ පැවැත්වූ රැස්වීම් ඇතුළත් විය.

- පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය (FHB) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයෙන් (MSD) සුව නාරී සායන සඳහා අවශ්‍ය පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ලබාගෙන දිස්ත්‍රික් කලාපීය වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය (RMSD) හරහා සියලුම MOH ප්‍රදේශවලට සපයන ලදී. ඉන්වෙන්ටරි කළමනාකරණ මෘදුකාංග වැඩසටහන භාවිතයෙන් සියලුම පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සහ ප්‍රතික්‍රියාකාරක පිළිබඳ වාර්තා පවත්වාගෙන යන ලදී.

වගුව 01. වයස අවුරුදු 35 සහ අවුරුදු 45 (2019-2024) කාන්තාවන් සුව නාරී සායනයට පැමිණීම

Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	2024 October
WWC සායනයට පැමිණි වයස 35ට අඩු කාන්තාවන් %	73.8	58.1	43.6	55.2	65.6	54.7
WWC සායනයට පැමිණි වයස 45ට අඩු කාන්තාවන් %	25.5	20.9	17.9	30.1	46.7	38.7

ඉහත වගුව 1 හි සඳහන් පරිදි, සුව නාරී ක්‍රියාකාරකම් රට පුරා ක්‍රමයෙන් ව්‍යාප්ත විය. 2023 දී අවුරුදු 35 වයස් කාණ්ඩයට අදාළව 65% ක පමණ ආවරණයක් සහ අවුරුදු 45 වයස් කාණ්ඩය සම්බන්ධයෙන් 46% ක පමණ ආවරණයක් ලැබී ඇත.

වගුව 02. වයස අවුරුදු 35 සහ 45 (2019-2024) කාන්තාවන්ගෙන් ලබාගත් පැප් පරීක්ෂණ ප්‍රතිශතය

දර්ශකය	2019	2020	2021	2022	2023	2024 October
WWC සායනයට පැමිණි වයස 35ට අඩු කාන්තාවන් ගෙන් PAP පටල ලබාගත් %	67.8	53.1	40.3	50.3	60.6	50.7
WWC සායනයට පැමිණි වයස 45 අඩු කාන්තාවන් ගෙන් PAP පටල ලබාගත් %	24.1	19.6	17.0	28.3	43.3	36.2

වගුව **03.** සායනයට පැමිණීම සහ රෝගාබාධ අනාවරණය විය **(2019-2024)**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024 October
පියයුරු ගැටළු හඳුනාගත් කාන්තාවන් %	1.7	1.7	1.6	2.2	2.3	2.6
හඳුනා ගත් නව දියවැඩියා රෝගීන් %	3.4	3.9	5.7	7.9	4.7	5.7
හඳුනා ගත් නව අධි රුධිර පීඩනය සහිත රෝගීන් %	3.4	3.8	4.1	4.5	4.8	5

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සහ කාන්තා සෞඛය ඒකකය

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සහ කාන්තා සෞඛ්‍ය ඒකකය පසුගිය දශක දෙකක කාලය තුළ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කරගත් ප්‍රචණ්ඩත්වය (GBV) ආමන්ත්‍රණය කිරීම සහ පූර්ව නිගමන සත්කාර ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

ප්‍රධාන මුල පිරීම්වලට ඇතුළත් වන්නේ:

- GBV ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් වූ අය සඳහා යොමුවක් සැකසීම: GBV ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් වූ අය සඳහා සෞඛ්‍ය, නීති, පොලිස් සහ සමාජ සේවා ඇතුළු විවිධ අංශ අතර සහයෝගී ප්‍රතිචාරයක් ඇති කිරීම සඳහා කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ නියමු අධ්‍යයනයක් ආරම්භ කරන ලදී. මේ මගින් ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් වූ අය සඳහා ලබා දිය හැකි සහය වැඩි කිරීමට මෙම අධ්‍යනය භාවිත කිරීමට අරමුණු කර ගෙන ඇත.

කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මහජන සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීම

- GBV දිවි ගලවා ගත් අයට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවකයන්ගේ හැකියාව ගොඩනැගීම - GBV ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් වූ අයවලුන්ට සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රතිචාර සඳහා විධිමත්මාර්ග ගොඩනැගීම: මිතුරු පියස මධ්‍යස්ථානවල සහ මාතෘ හා ප්‍රසව වෛද්‍ය සායනවල (MOMCHs) අලුතින් බඳවා ගත් වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා GBV ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක් වූවන්ට ඔවුන් ඒ සඳහා කුමන ආකාරයකින් සිය ප්‍රතිචාර දැක විය යුතුද යන්න පිළිබඳ පුහුණු වැඩමුළු පවත්වන ලදී.

අලුතින් බඳවාගත් මිතුරු පියස කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සහ GBV පිළිබඳ දින 4 ක පුහුණු වැඩසටහන, මිතුරු පියස කාර්ය මණ්ඩලයේ (දෙමළ මාධ්‍ය) දැනුම යාවත්කාලීන කිරීමේ පුහුණු වැඩසටහන සහ දිස්ත්‍රික්ක 4 ක මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා GBV සහ Preconception care වැඩසටහන පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් 4 ක් පැවැත්වේ.

- **මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව:** පුද්ගල, පවුල් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් සිදු කරන GBV වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් සහ ප්‍රජාව තුළ GBV වලින් දිවි ගලවා ගත් අයට රැකවරණය සැපයීම සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (MOH) ප්‍රදේශවල නිවාරණ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය හරහා සිදු කෙරේ. කුරුණෑගල, මහනුවර, මාතලේ, නුවරඑළිය, දිස්ත්‍රික්කවල මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයට, දැනුම හා කුසලතා ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් ඇති වන අභියෝග ජය ගැනීමට, ජාතික මාර්ගෝපදේශ සහ සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි භාවිතා කරමින් සදාචාරාත්මක හා නීතිමය ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමට පුහුණු කරන ලදී.

- අලුත විවාහ වූ ජෝඩු සඳහා පූර්ව සංකල්ප සත්කාර පැකේජය පිළිබඳව විවාහ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් දැනුවත් කිරීම: රත්නපුර, කෑගල්ල, මහනුවර, මාතලේ, පොළොන්නරුව සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කවල විවාහ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සඳහා අලුත විවාහ වූ ජෝඩු සඳහා පූර්ව සංකල්ප සත්කාර පැකේජය පිළිබඳ සංවේදී කිරීමේ වැඩසටහන් සිදු කරන ලදී.

දර්ශකය	වර්ෂය		
	2022	2023	Target for 2024
මිතුරු පියස මධ්‍යස්ථාන වලදී, අදාල වර්ෂය තුල GBV හිංසනයට ලක්ව දිවි ගලවා ගත් අයගේ සංඛ්‍යාව	10871	12198	8% කින් වැඩිවී ඇත (13174)
අලුතින් පිහිටවූ මිතුරු පියස මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	83	85	5% කින් වැඩිවී ඇත (89)
මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ක්ෂේත්‍ර මට්ටමින් සපයන ලද, අදාල වර්ෂය තුල GBV හිංසනයට ලක්ව දිවි ගලවා ගත් අයගේ ප්‍රතිශතය	9.10%	11.10%	13.10%
පූර්ව නිගමන සැසිවලට සහභාගි වූ අලුත විවාහ වූ ජෝඩු ප්‍රතිශතය	50.50%	58.40%	68.40%

මිතුරු පියස මධ්‍යස්ථාන ව්‍යාප්ත කිරීම: GBV වලින් ප්‍රචණ්ඩත්වයට පත් වූ අය සඳහා සහය ලබා දීම සඳහා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව 4 දක්වා වැඩි කරමින්, BH කැබිතිගොල්ලෑව නව මිතුරු පියස මධ්‍යස්ථානයක් ආරම්භ කරන ලදී.

මාතෘ රෝග සහ මරණ නිරීක්ෂණ වැඩසටහන

2023 ජනවාරි සිට 2023 දෙසැම්බර් දක්වා ශ්‍රී ලංකාව සෘජු හා වක්‍ර හේතූන් මත මාතෘ මරණ 65 ක් පමණ සිදුව ඇත. මාතෘ මරණ සංඛ්‍යාවේ කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරන අතර, 2024 ජනවාරි සිට 2024 නොවැම්බර් දක්වා වාර්තා වූ මුළු මාතෘ මරණ සංඛ්‍යාව තවදුරටත් අඩු වී ඇත. මෙම මරණ ක්ෂේත්‍ර මට්ටමින් මෙන්ම ආයතනික මට්ටමින්ද ඉතා සූක්ෂම ලෙස විමර්ශනය කර, එක් එක් සිද්ධිය ආශ්‍රිත තත්ත්වයන් පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකි විය.

විස්තීර්ණ සමාලෝචන ක්‍රියාවලියක් සහතික කිරීම සඳහා, මෙම විමර්ශනවල සොයාගැනීම් ආයතනික මාතෘ මරණ සමාලෝචන (IMDRs) හිදී සාකච්ඡා කරන ලදී. මියගිය රෝගීන්ගේ රැකවරණය සඳහා සම්බන්ධ වූ සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන්ට එක්වී ඔවුන්ගේ විමර්ශනවල සොයාගැනීම් සාකච්ඡා කිරීමට වේදිකාවක් ලෙස මෙම සමාලෝචන ක්‍රියා කළේය. මෙම සහයෝගී ප්‍රවේශය, බහුවිධ ඉදිරිදර්ශනයක් සඳහා ඉඩ ලබා දුන්නේය. මන්ද අදාළ සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය ඔවුන්ගේ තීක්ෂණ බුද්ධිය සහ ප්‍රවීණත්වය බෙදා ගැනීමට දිරිමත් කරන ලදී. සමාලෝචනවල ගුණාත්මක භාවය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම හේතුවෙන්, පවුල් සෞඛ්‍ය

කාර්යාංශයේ (FHB) සහ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රසව හා නාරිවේද වෛද්‍යවරුන්ගේ විද්‍යාලයේ නියෝජිතයින්, සෘජු සහ වක්‍ර මාතෘ මරණ සඳහා පවත්වන ලද සියලුම IMDR සඳහා සහභාගී විය.

2023 ජනවාරි සිට 2024 නොවැම්බර් දක්වා කාලය තුළ අප IMDR 97 ක සක්‍රීයව නිරත වූ අතර මග පෙන්වීම සහ සහාය සැපයීම සඳහා සෑම සැසියකටම සහභාගී විය. සමහර IMDR සමාලෝචන ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සඳහා එක් දිනක් තුළ සිදු කරන ලද අවස්ථා කිහිපයක් ඇතුළත් වේ.

මෙම සමාලෝචනවලට (desk reviews) සියලුම සෘජු හා වක්‍ර මාතෘ මරණ පිළිබඳ සියුම් පරීක්ෂණයක් ඇතුළත් වූ අතර, සාක්ෂි සංස්ලේෂණය කිරීම සහ පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගැනීම අරමුණු කර ගෙන ඇත. සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් සහතික කිරීම සඳහා, ජාතික මට්ටමේ විවිධ විශේෂඥ ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥ උපදේශකයන්ගෙන් සමන්විත විශේෂඥ මණ්ඩලයක් එක්රැස් කරන ලදී. මෙම බහුවිධ ජාතික මට්ටමේ ප්‍රවේශය මාතෘ මරණ සඳහා දායක වන සංකීර්ණ සාධක පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට ඉඩ සලසයි.

මාතෘ මරණ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ සහ විමර්ශනය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මාතෘ මරණ පිළිබඳ රහස් පරීක්ෂණ (CEMD) ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රියාකාරී පියවරක් ගෙන ඇත. බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල රහස්‍ය විමර්ශන ක්‍රමය දියත් කිරීමත් මගින් මාතෘ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීමට සහ මාතෘ මරණ අනුපාතිකය අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව දක්වන කැපවීම පෙන්නුම් කරයි. 2025 වන විට දීපව්‍යාප්තව ව්‍යාප්ත කිරීමේ සැලසුමක් සහිතව 2024 වර්ෂයේදී මධ්‍යම පළාතට මෙම CEMD ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කරන ලදී.

මූලික රෝහල් සහ ඊට ඉහළින් රට පුරා වර්ගීකරණය කර ඇති සියලුම රෝහල්වල මාතෘ සහ ප්‍රසව මරණ නිරීක්ෂණ සහ ප්‍රතිචාර (MPDSR) කමිටු පිහිටුවා ඇත. මෙම කැපවූ කමිටු මාතෘ මරණ සහ ප්‍රසව මරණ යන දෙඅංශයේම විමර්ශන ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේදිකාවක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) ශ්‍රී ලංකාවේ MPDSR මූලපිරීම් සඳහා වටිනා සහයෝගය සහ අරමුදල් සපයා ඇත.

බස්නාහිර සහ දකුණු පළාත්වල පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (ToT) වැඩසටහන් දෙකක් පැවැත්වීම - මෙම වැඩසටහන් මගින් සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් ඔවුන්ගේ අදාළ කලාප තුළ MPDSR ක්‍රියාකාරකම් ඵලදායි ලෙස සිදු කිරීමට අවශ්‍ය කුසලතා සහ දැනුමෙන් සන්නද්ධ කිරීම අරමුණු කර ඇත. අනෙක් අතට, මෙම පුහුණුකරුවන් 2022 සිට සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා කලාපීය පුහුණුවීම් 18 ක් පවත්වා ඇත. 2025 දී නැගෙනහිර පළාතේ පුහුණුවීම් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇති පරිදි MPDSR පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් සහ රෝහල් කණ්ඩායම් පුහුණු කිරීම 2024 අවසන් වන විට මධ්‍යම පළාතේ අවසන් කර ඇත.

MPDSR පුහුණුකරු මාර්ගෝපදේශය සහ MPDSR පරිශීලක මාර්ගෝපදේශය සංවර්ධනය කර ඇත. මෙම මාර්ගෝපදේශ MPDSR ක්‍රියාවලිය, ප්‍රොටෝකෝල සහ හොඳම භාවිතයන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක සහ ප්‍රමිතිගත තොරතුරු සපයයි.

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය: (වගුවක් / ප්‍රස්ථාරයක්)

වසර	2017	2018	2019	2020	2021	2022
MMR	39	32	29.2	29.5	47	33
මාතෘ මරණ ගණන	128	105	91	89	134 (කොරෝනා මාතෘ මරණ 60 COVID ඇතුළුව(	91

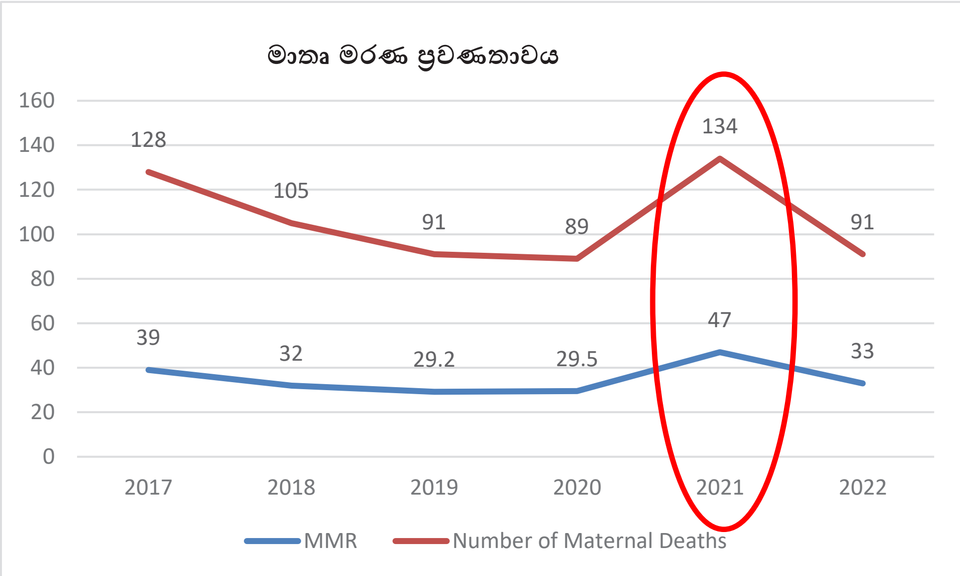

අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් ඒකකය

- ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා තක්සේරු කිරීම සඳහා අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් ඒකකයේ උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරයාගේ නායකත්වයෙන් යුත් කණ්ඩායමක් පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය 2024 ජනවාරි මාසයේදී කොළඹ නාගරික ප්‍රදේශයේ ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ සායන කිහිපයකට යන ලදී. සායනය වෙත යාමෙන් පසු, CMC ප්‍රදේශයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ පරිපාලනය සමඟ සාකච්ඡාවක් ද පැවැත්විණි මාලිගාවත්ත සායනය
- පාසල් සෞඛ්‍ය සමාලෝචන මාර්ගගතව පවත්වනු ලැබේ - පළාත්, ජනවාරි, පෙබරවාරි, මාර්තු 2024
- RHMIS බාහිර සමාලෝචන – ප්‍රජනක කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක බාහිර සමාලෝචනයක් සිදු කරන ලද අතර බිම් මට්ටමේ දත්ත භාවිතය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර චාරිකා කිහිපයක් පෙබරවාරි – මාර්තු මාසයේදී සිදු කරන ලදී.

බාහිර සමාලෝචනයේ සොයාගැනීම් සියලුම පාර්ශවකරුවන් අතර බෙදා හරින ලදී

- ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම ‘ද්වි-වාර්ෂික MOMCH සමාලෝචන වැඩමුළුව’

දිස්ත්‍රික් මාතෘ සහ ළමා වැඩසටහන් වල ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා, CMC සහ NIHS ඇතුළු රටේ සෞඛ්‍ය දිස්ත්‍රික්ක 28 හි මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ සියලුම වෛද්‍ය නිලධාරීන් (MOMCH) සහ උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්ගේ (CCP) සහභාගීත්වයෙන්, 2024 අප්‍රේල් මාසයේදී, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේ දී, තෙදින වැඩමුළුවක් පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය ලේකම්, සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (මහජන සෞඛ්‍ය සේවා II) යන අයගේ සහභාගීත්වය කැපී පෙනුනි.

- ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවන ‘ද්වි-වාර්ෂික MOMCH සමාලෝචන වැඩමුළුව’

දෙවන Bi Annual MOMCH සමාලෝචන වැඩමුළුව ද, CMC, NIHS ප්‍රදේශ ඇතුළු රටේ සෞඛ්‍ය දිස්ත්‍රික්ක 28 ම මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ සියලුම වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් වස්කඩුව කළුතර, වස්කඩුව Citrus හෝටලයේ තෙදින වැඩමුළුවක් ලෙස පැවැත්වින. මෙය සෞඛ්‍ය ලේකම් සහ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ ප්‍රධානවත්වයෙන්, 2024 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී පැවැත්විණි. මෙම වැඩමුළුවේ කොටසක් ලෙස සහභාගිවන්නන් විසින්, ගෘහස්ථ සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම සඳහා, NIHS ප්‍රදේශයේ තෝරාගත් PHM ප්‍රදේශවල ක්ෂේත්‍ර චාරිකාවක් ද පවත්වන ලදී.

- **ජාතික පෝෂණ මාසය 2024**

  ජාතික පෝෂණ මාසයේ ක්‍රියාකාරකම් 2024 ජුනි මාසයේදී පවත්වන ලද අතර දත්ත විශ්ලේෂණය කර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ට සහ මාධ්‍ය වෙත ඩෑෂ් පුවරුවක් ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී. දත්ත විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කර වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. දෙකම FHB නිල වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැකිය https://fhb.health.gov.lk/index.php/en/

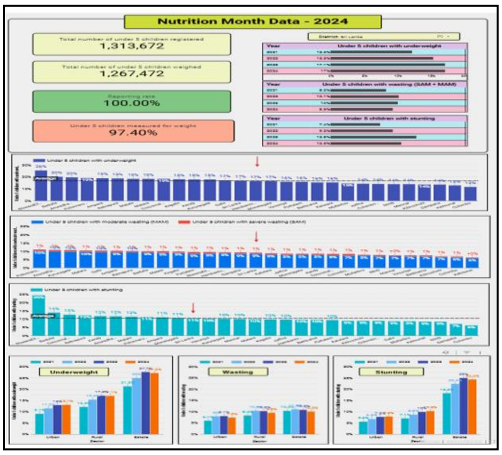

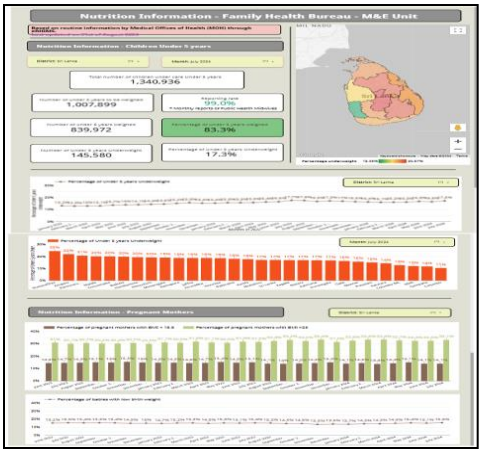

- සාමාන්‍ය පෝෂණ තොරතුරු පුවරුව නිතිපතා යාවත්කාලීන වන අතර, FHB වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගත හැක

- නිවෙස් වල පෝෂණය පිලිබඳ සැබෑ තොරතුරු හඳුනා ගැනීම සඳහා, 2024 පෝෂණ මාසයේදී නිවාස සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය කර ඉදිරිපත් කරන ලදී. SAM සහ MAM සහිත සියලුම ළමුන් tracking ක්‍රමයට ඇන්ඩ්‍රොයිඩ් පදනම් කරගත් දත්ත රැස් කිරීම මගින් පවුල් සෞඛ්‍ය සේවකිවන් හරහා ලබාගෙන, දෘශ්‍යමාන කිරීමට අපි උපකරණ පුවරුව නිර්මාණය කර හඳුන්වා දෙන ලදී.

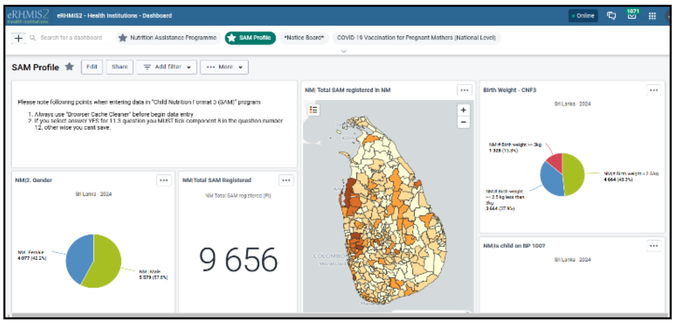

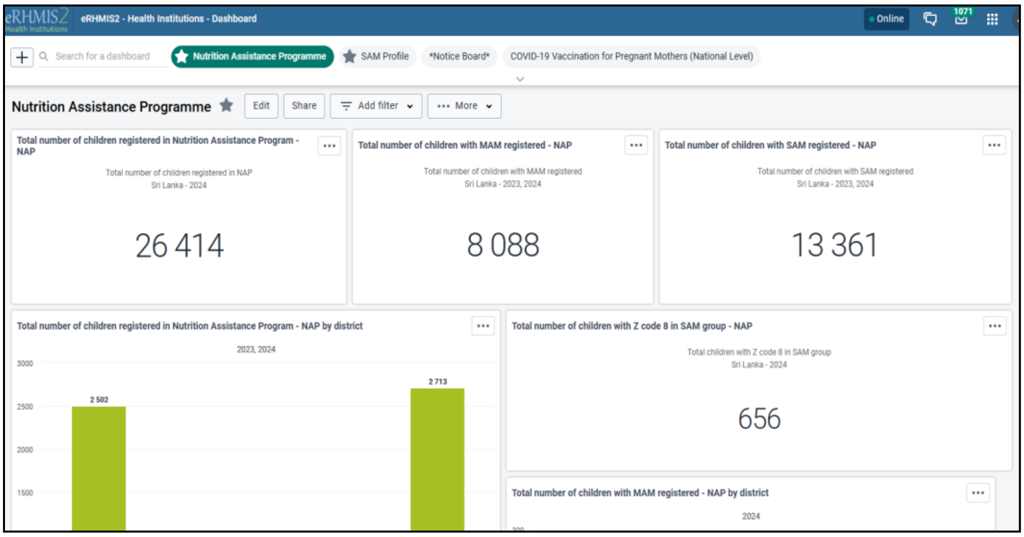

- **ජාතික MCH සමාලෝචන**

  සියලුම දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි ජාතික MCH සමාලෝචන විශාලන තාක්ෂණය මෙන්ම භෞතික සමාලෝචන භාවිතයෙන් සිදු කරන ලදී

- **eIMMR** – හරහා මාතෘ සහ අලුත උපන් සෞඛ්‍ය දත්ත ග්‍රහණය කර ගැනීම

රජයේ රෝහල් 96 ක පුහුණුවක් සම්පූර්ණ කර ඇති අතර, MNH මොඩියුලය 2024 සැප්තැම්බර් දක්වා, සියලුම රජයේ රෝහල්වලින් MNH දත්ත ග්‍රහණය කර ගැනීමට හඳුන්වා දෙනු ලැබේ

- **2024 නව අධීක්ෂණ රාමුව හඳුන්වාදීම මත පළාත් 3 ක පුහුණුවීම් අවසන් කරන ලදී. අනෙකුත් පළාත් 6, 2025 දී අවසන් කිරීමට නියමිතය.**

- පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය – සඳහා MNH HMIS සියලුම පුහුණුවීම් අවසන් කර ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පෞද්ගලික අංශයේ රෝහල්වලින් සියලුම MNH දත්ත සිදුවීම් වාර්තා කිරීමක් ලෙස ග්‍රහණය කර ගැනීමට පද්ධතියක් ස්ථාපිත කරන ලදී

- ඔවුන්ගේ පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා සියලුම දිස්ත්‍රික්ක විසින් කළමනාකරණය කිරීමට පුහුණු දත්ත ගබඩාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

සැලසුම් සහ සංවර්ධන ඒකකය

- **WHO** වැඩසටහන් සැලසුම් මොඩියුලය සියලුම උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍යවරුන්, මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් **(MOMCH)** සහ සැලසුම් වෛද්‍ය නිලධාරීන් **(MO-සැලසුම්)** ඉලක්ක කර ගනිමින් පියවරෙන් පියවර ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දෙන ලදී. වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම පිළිබඳ එක් ප්‍රධාන පුහුණුවක් **2024** දී අවසන් කරන ලදී. අලුතින් පත් කරන ලද **CCPs, CCD, MOMCHs, MO** සැලසුම් කිරීම සහ **FHB** හි වෛද්‍යවරුන්ගෙන් **16** දෙනෙක් **RMNCAYH** වැඩසටහන් සැලසුම්කරණයට සම්බන්ධ සියලුම ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් පාහේ ආවරණය කරමින් පුහුණුව සම්පූර්ණ කළහ.

දර්ශකය	වර්ෂය		
	2022	2023	**2024**
වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම පිළිබඳ පුහුණු වූ දිස්ත්‍රික්ක ප්‍රතිශතය	ND	0.8	**0.8**

- මහජන සෞඛ්‍ය හෙදියන්ගේ (**PHNS**) රාජකාරි ලැයිස්තු අදාළ සියලුම පාර්ශවකරුවන් සමඟ අත්‍යා හා ශාරීරික රැස්වීම් මාලාවක් පැවැත්වීමෙන් පසු සංශෝධනය වෙමින් පවතින අතර, නව මහජන සෞඛ්‍ය වින්නඹු මාතාවන් (**PHM** ප්‍රදේශ) හඳුනා ගැනීමට සහ ස්ථාපිත කිරීමට නව මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කර අනුමත කරන ලදී.) ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීමට.
- ආපදා සූදානම් කිරීමේ රැස්වීම් දෙකක් (දිස්ත්‍රික් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා) සහ පශ්චාත් ආපදා රැස්වීම් තුනක් පාහේ පවත්වන ලදී. ගර්භනී මව්වරුන්, අලුත උපන් බිළිඳුන් සිටින මව්වරුන් සහ ගංවතුර ඇතුළු ස්වභාවික විපත්වලින් පීඩාවට පත් වූ කාන්තාවන් සංඛ්‍යාව ගණනය කර ඇති අතර 2024 දී මාතෘ කට්ටල (MK) සහ ගෞරවනීය කට්ටල (DK) 2000 කට අධික ප්‍රමාණයක් බෙදා දෙන ලදී. භාණ්ඩ UNFPA විසින් පරිත්‍යාග කරන ලදී.
- බාහිර උපදේශකයෙකු බඳවාගෙන, වැඩමුළු දෙකක් සහ අත්‍යා රැස්වීම් අටක් පවත්වනු ලබන අතර, හදිසි අවස්ථා වලදී ලිංගික හා ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය පිළිබඳ **TOT (SRH)** සඳහා පුහුණු ද්‍රව්‍ය **2024** දී භාෂා තුනෙන්ම සංවර්ධනය කරන ලදී. මෙය **FPASL** විසින් සෘජුවම අරමුදල් සපයන ලදී.
- හදිසි අවස්ථා වලදී ලිංගික සහ ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය පිළිබඳ එක් පුහුණු වැඩසටහනක් 2025 දී UNFPA විසින් අරමුදල් සපයන ලද මහනුවර RDHS ප්‍රදේශයේ මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පවත්වන ලදී.
- ආපදා වලදී **SRH** හදිසි අවස්ථා හැසිරවීමට ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා **MISP** සූදානම තක්සේරු කිරීමේ (**MRA**) මෙවලම් පෙට්ටිය දේශීය සන්දර්භයට සම්මත කිරීම **2024** දෙසැම්බර් මාසයේදී සිදු කරන ලදී. මෙය **FHB** සහාය ඇතිව බාහිර උපදේශකයෙකු විසින් සිදු කරන ලද අතර **UNFPA** විසින් අරමුදල් සපයන ලදී. **UNFPA** හි ආසියාතික කලාපයීය ප්‍රධානී **Heather Loranz** කොළඹ පැවති **MRA** වැඩමුළුව පුරාවට සහභාගී වූවාය

- 2011 දී සම්පාදනය කරන ලද MCH ප්‍රතිපත්තියට නැවත පැමිණීම අවශ්‍ය බැවින්, විශේෂඥයින් කණ්ඩායමක් ප්‍රතිපත්ති පරතරය විශ්ලේෂණයක් සිදු කරන ලදී. 2024 දී FHB හි වැඩසටහන් කළමනාකරුවන් හත් දෙනෙකු සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා කරමින් අරමුදල් නොලබන භෞතික රැස්වීම් 17 ක් පවත්වන ලදී.
- FHB කාර්ය මණ්ඩලය ඉංග්‍රීසි ලිපි ලිවීම පිළිබඳව පුහුණු කිරීම සඳහා එක් දින පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ආදේශකයක් වන Skills Development Fund Limited (SDFL) හි සුදුසුකම් ලත් කණ්ඩායමක් විසින් එක්දින වැඩමුළුව සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. මෙය FHB හි GOSL සහ සුභසාධක සංගමය විසින් ඒකාබද්ධව අරමුදල් සපයන ලදී.

- 2024 දී පවත්වන ලද පවුල් සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික කමිටුවේ (NCFH) රැස්වීම් දෙකක්. සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්වෙන රැස්වීම්, MCH ක්ෂේත්‍රයේ කළමනාකරණ ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීමේ ප්‍රධාන පැතලි ආකෘතියයි.

- FHB හි ඒකක සඳහා ලැප්ටොප් දෙකක් සහ ඩෙස්ක්ටොප් 11ක් මිලදී ගෙන බෙදා හරින ලදී.
- FHB සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ගෘහභාණ්ඩවලින් කොටසක් මිල දී ගෙන අවශ්‍යතා ඇති ඒකක වෙත බෙදා හරින ලදී. තාක්ෂණික එකඟ නොවීම් හේතුවෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය තවමත් අවසන් කර නොමැත.

සමීක්ෂණ ඒකකය

පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ පර්යේෂණ ඒකකය 2024 ඔක්තෝබර් 1 සිට නැවත ස්ථාපිත කරන ලදී

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

- ජාතික හදිසි ප්‍රසව හා නවජ සත්කාර (EmONC) සමීක්ෂණය පැවැත්වීම.
- මහජන සෞඛ්‍ය විගණන මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය.
- මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ දිස්ත්‍රික් වෛද්‍ය නිලධාරීන් (MOMCHs) සඳහා සැලසුම් ඒකකය සමඟ සහයෝගයෙන් පර්යේෂණ හා ව්‍යාපෘති යෝජනා ලිවීමේ වැඩමුළුවක් පැවැත්වීම.
- පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශයේ අදාළ ඒකක මගින් සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණ සමස්ත සම්බන්ධීකරණය.

4.2.3 සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය (HPB) යනු ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ ජාතික මධ්‍යස්ථානයයි. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් ප්‍රවේශයක් ගනිමින් කාර්යාංශයේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කාර්යාංශයේ පරිපාලන අංශය සමඟ තාක්ෂණික ඒකක හතක් ක්‍රියා කරයි. වසරේ සෑම දිනකම පැය විසි හතර පුරා ලබා දෙන ක්ෂණික ඇමතුම්-1999 'සුවසැරිය' සේවාව, වෙබ් අඩවිය, ෆේස්බුක් පිටුව සහ යූ ටියුබ් නාලිකාව හරහා සහ සතිපතා මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීම මගින් පුරවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය සන්නිවේදන අවශ්‍යතා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය මගින් සිදුකෙරේ.

දැක්ම

එකිනෙකා හා ස්වභාවධර්මය සමඟ සතුටින් හා සුහදව ජීවත්වන බලකරණය වූ නිරෝගී ජාතියක බිහිවීම

මෙහෙවර

සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථානය ලෙස පුද්ගලයන්ට, ප්‍රජාවන්ට සහ පරිසරයට බලපාන සෞඛ්‍ය නිර්ණායකයන්ට ආමන්ත්‍රණය කිරීමට, ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්මේ හිමිකාරිත්වය ගැනීමට ප්‍රජාව බලගැන්වීම

මූලික අරමුණ

සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය තුළින් ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතර සමස්ත සෞඛ්‍යය සහ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම

නිශ්චිත අරමුණු

- පුද්ගලයන්ගේ සහ ප්‍රජාවන්ගේ වෙනස් කළ හැකි සෞඛ්‍ය නිර්ණායක වැඩිදියුණු කිරීම
- පුද්ගලයන්ගේ සහ ප්‍රජාවන්ගේ අවදානම් හැසිරීම් අවම කිරීම
- උපකාරක සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයන්/සැකසීම් ස්ථාපිත කිරීම
- සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයන්/සැකසීම් භාවිතය වැඩි දියුණු කිරීම
- සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කිරීම

ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම් 2024

වගුව 1-සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ තාක්ෂණික ඒකක මගින් ලබා ගත් විශේෂ ජයග්‍රහණ

තාක්ෂණික ඒකක	විශේෂ ජයග්‍රහණ
ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාවලිය සහ සතුටු ගම්මාන සැකසුම් පිළිබඳව සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් 700ක් පුහුණු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහන් 15ක් 2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාවලිය සහ සතුටු ගම්මාන සැකසුම් පිළිබඳව දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් 50 දෙනෙකු පුහුණු කිරීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ පුහුණුකරුවන්ගේ පුහුණු වැඩසටහනක් සම්පූර්ණ කර ඇත. 3. නව සතුටු ගම්මාන සැකසුම් 100ක් පිහිටුවීමට පහසුකම් සැලසීමේ පුහුණු වැඩසටහන්. වතු කොට්ඨාශ 60 ක් ඇතුළුව, නව සතුටු ගම්මාන 110 ක් පිහිටුවන ලදී. 4. දිවයින පුරා MO-NCD 25ක් සඳහා උපදේශන TOT සම්පූර්ණ කර ඇත. 5. යෞවනයන් අතර තරබාරුකම සහ තරබාරුකම අඩු කිරීම සම්බන්ධ අන්තර්ක්‍රියාකාරී ඩිජිටල් IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම. 6. HPB FB පිටුව ඉහළ ප්‍රවේශයක් සහිත සමාජ මාධ්‍ය පළ කිරීම් පළ කළේය. 7. අලුතින් පිහිටුවන ලද සතුටු ගම්මාන සැකසුම් 150 ක් සඳහා අභිප්‍රේරණ සහ අගය කිරීමේ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම - ටී-ෂර්ට්, කැප් සහ ස්වේච්ඡා හැඳුනුම්පත්.
සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය සහ ජීවන කුසලතා, මාධ්‍ය සහ ප්‍රචාරක ඒකකය	1. ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය, ඖෂධ සෞඛ්‍යය (සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන) පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම සහ ධනාත්මක අන්තර්ක්‍රියා හරහා ලිංගික හිංසනය (GBV) වැළැක්වීම (ඉලක්ක කණ්ඩායම සඳහා අභිරුචිකරණය කර ඇත) 2. ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය (ආර්තව සෞඛ්‍ය සහ CSE) සහ ජීවන කුසලතා පුහුණු වැඩසටහන පිළිබඳ පුහුණු ආධාරක වර්ධනය කිරීම 3. පිරිමින්ගේ සෞඛ්‍යය සහ නව යොවුන් වියේ ලිංගික සහ ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය (CSE) පිළිබඳ සන්නිවේදන උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම 4. ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය පිළිබඳ තොරතුරු, අධ්‍යාපන සහ සන්නිවේදන මෙවලම් මුද්‍රණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම (වසර 5 සඳහා ඖෂධ දින දර්ශනය) සහ HPB හි පවත්වනු ලබන මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ/පුවත්පත් සාකච්ඡා/ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡාව/ප්‍රවෘත්ති නිවේදන සහ අනෙකුත් අදාළ වීඩියෝවල වීඩියෝ සංවර්ධනය කිරීම. 5. අවුරුදු 35 සහ 45 වයස් කාණ්ඩ සඳහා නිර්මාණය කර ඇති සුවනාරි

	මධ්‍යස්ථාන පිලිබඳ ෆේස්බුක් පිටුව කළමනාකරණය කිරීම 6. නිත්‍ය මාධ්‍ය සිදුවීම් (මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ/පුවත්පත් සාකච්ඡා/ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡාව) පැවැත්වීම සහ නිශ්චිත සෞඛ්‍ය දිනවල මාධ්‍ය නිවේදනය නිකුත් කිරීම.
පුහුණු, ප්‍රදර්ශන, තොරතුරු සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීමේ සහ රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	**(A) පුහුණු සහ ධාරිතා ගොඩනැගීම** 1. රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ජාතික වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පුහුණුවීම් සහ සමාලෝචන පැවැත්වීම 2. තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් සංවර්ධනය කිරීම 3. කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මූලික සන්නිවේදන කුසලතා පුහුණුව පැවැත්වීම 4. සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්, වෛද්‍ය සිසුන් සහ පශ්චාත් උපාධි සිසුන් සඳහා දිශානති පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම **(B) තොරතුරු, අධ්‍යාපනය සහ සන්නිවේදන ද්‍රව්‍ය** 5. ජාතික හදිසි සෞඛ්‍ය තත්වයන්/ආපදා ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සන්නිවේදන සහ සමාජ අලෙවිකරණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම - ගංවතුර, සරම්ප පැතිරීම 6. සරම්ප දෙගිඩියාව මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ජාතික සන්නිවේදන / අන්තර් පුද්ගල සන්නිවේදන පුහුණුව 7. විවිධ රෝග සඳහා මුද්‍රිත සහ ශ්‍රව්‍ය තොරතුරු සහ සන්නිවේදන මෙවලම් සංවර්ධනය කිරීම සහ දිවයින පුරා බෙදා හැරීම සහ තොරතුරු සහ සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීම සඳහා අනෙකුත් විශේෂ ව්‍යාපාර සමඟ කටයුතු කරමින් ඒ සඳහා විශේෂඥ දැනුම ලබා දීම. ජාතික මට්ටමේ ප්‍රදර්ශන පැවැත්වීම සහ සහභාගී වීම සහ තොරතුරු සහ සන්නිවේදන මෙවලම් නිපදවීම. 8. PMCI 600 ක ඩිජිටල් සංඥා (DS) පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම සහ DS පද්ධතිය සඳහා කෙටි වීඩියෝ, සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන තනතුරු සහ සජීවිකරණ නිෂ්පාදනය කිරීම. 9. ජල සනීපාරක්ෂාව සහ අත් සනීපාරක්ෂාව (WASH) වැඩසටහන සහ එහි පුහුණුවීම් පැවැත්වීම. 10. මාධ්‍ය ආයතනවල ජංගම සෞඛ්‍ය සායන පැවැත්වීම 11. ප්‍රතික්ෂුද්‍ර ජීවී ප්‍රතිරෝධය පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව නියෝජනය කිරීම සහ DDG-LS සමඟ වසර 5 ක සන්නිවේදන ව්‍යාපාරයක් සැලසුම් කිරීම සහ පැවැත්වීම
ප්‍රතිපත්ති, උද්දේශනය, අවදානම් සන්නිවේදනය සහ සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. මහජන සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථා සඳහා ජාතික අවදානම් සන්නිවේදන උපාය මාර්ගික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2. ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ගික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 3. උද්දේශක පුහුණු පැකේජය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම් තුනක් පවත්වන ලදී. 4. ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් සඳහා AAP පුහුණු මොඩියුලය සංවර්ධනය කරන ලදී. 5. පළාත් මට්ටමින් AAP ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් සඳහා පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී. 6. පළාත් සහ දිස්ත්‍රික්කවල සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන් සහ සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය ඉලක්ක කර ගනිමින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන රැකියා ස්ථාන සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. 7. අවදානම් සන්නිවේදනය පිළිබඳ තාක්ෂණික කාරක සභා රැස්වීම් 4ක්

	පවත්වන ලදී. 8. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ආදර්ශ රැකියා ස්ථානයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ පෙරදැරිව එහි කාර්ය මණ්ඩලය උදෙසා පුහුණු වැඩසටහන් 4ක් පවත්වන ලදී. 9. පැය 24 පුරා සුවසැරිය ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයෙන් ලැබුණු මහජන ගැටළු සහ කටකතා වාර්තා සම්පාදනය කර බෙදා හැරීම.
පවුල් සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සන්නිවේදනය සහ චර්යා පර්යේෂණ ඒකකය	1. දිස්ත්‍රික්ක 25ක් නියෝජනය කරමින් "ප්‍රජා සුවතාවය සඳහා හවුල්කාරිත්වයන් ශක්තිමත් කිරීම: පවුල් පෝෂණය කිරීම, වර්ධනය වන ආර්ථිකයන් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි කිරීම" යන තේමාව මත මව් හවුල් (MSG) 2024 ජාතික සමාලෝචනය පවත්වන ලදී. 2. මහනුවර, රත්නපුර සහ මාතර දිස්ත්‍රික්කවල දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ උපදේශන/පුහුණු/සමාලෝචන වැඩසටහන් පැවැත්වීම. 3. තොරතුරු අධ්‍යාපන සහ සන්නිවේදන මෙවලම් (IEC) සැලසුම් කිරීම සහ බෙදා හැරීම. ප්‍රජා මට්ටමින් සෞඛ්‍ය සහ පෝෂණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මව්වරුන්ගේ උපකාරක කණ්ඩායම් ශක්තිමත් කිරීම. 4. බස්නාහිර පළාතේ ආදර්ශ මව්වරුන්ගේ උපකාරක කණ්ඩායමක් ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යාම, ඉලක්කගත ප්‍රදේශවල උපදේශන, පුහුණු සැසි සහ ක්ෂේත්‍ර චාරිකා පවත්වමින් 5. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් MSG ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන යෙදුම උත්ශ්‍රේණි කරන ලදී 6. ප්‍රකාශනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකා: ● ශ්‍රී ලංකාව තුල ආහාර පැකට් මුහුණත ලේබල් කිරීමේ පද්ධතිය: එය ආහාර පාරිභෝගික හැසිරීමට බලපාන්නේද? සහ මිලදී ගැනීමේ තීරණ මත ලේබල් කිරීමේ බලපෑම ගවේෂණය කිරීමට. ● සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයේදී කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI) යෙදීම: ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන සෞඛ්‍ය ආයතනයක අත්දැකීමක් පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනයක්. **ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකාව :** මුදල් හුවමාරු කිරීම් සහ mHealth භාවිතා කරමින් මුලා අර්බුදය තුළ අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් අතර ආහාර විවිධත්වය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැඩිදියුණු (ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක දෙකක අත්දැකීම්)
මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. සතුටු ගම්මාන, මව් උපකාරක කණ්ඩායම්, පෙර පාසල් සහ පාසල් වැනි ස්ථාපිත සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් තුළ මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය වැඩි දියුණු කිරීම. මෙය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පුහුණුකරුවන්ගේ වැඩසටහන් වල දෙදින පුහුණුවීම් තුනක් පවත්වන ලදී. 2. “ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා ඒකාකාර මුඛ සෞඛ්‍ය පණිවිඩ” පොත් පිංච සංශෝධනය කරන ලදී. උපදේශන රැස්වීම් තුනක් පවත්වන ලද අතර, අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නවීකරණය කරන ලද ඩෙල්ෆි තාක්ෂණය භාවිතා කරන ලදී. 3. සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ සහභාගීත්වයෙන් ප්‍රාථමික ශ්‍රේණියේ ගුරුවරුන් සඳහා මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පුහුණු ද්‍රව්‍ය ජාතික වශයෙන් දියත් කිරීම. 4. නාට්‍ය චිකිත්සකයෙකුගේ සහාය ඇතිව පෙර පාසල් ළමුන් සඳහා නාට්‍ය පාදක කථා හතරක් නිර්මාණය කරන ලදී.
උපාය මාර්ගික තොරතුරු, සැලසුම්, අධීක්ෂණ,	**A. උපාය මාර්ගික තොරතුරු ඒකකය** 1. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඉලක්ක, ඒ පිළිබඳ තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (e-HEAPMIS) තුළ ග්‍රහණය

ඇගයීම් සහ පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	කර ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා විද්‍යුත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය යාවත්කාලීන කර ශක්තිමත් කිරීම. 2. දැනට අක්‍රියව පවතින සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ වෙබ් අඩවිය නව දැක්මකින් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ආරම්භ කිරීම. සංවර්ධන කටයුතු 2025 මුලදී අවසන් කෙරේ. 3. පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම මෙන්ම ඉහළ පරිශීලක පිළිගැනීමක් සහ භාවිතයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම. **B. සැලසුම් ඒකකය** 4. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ගික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීම සඳහා, ජාතික සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන මාර්ගෝපදේශ පොත භාෂා 3න්ම සකස්කොට මුද්‍රණය කිරීම. 5. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන මැදිහත්වීම් ප්‍රජාව සමග එක්ව සිදු කිරීම උදෙසා HPB ප්‍රජා සාමූහිකත්ව කණ්ඩායම (People Engagement Network-PEN) කණ්ඩායම පවත්වාගෙන යාම සහ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක 10 කද (කොළඹ, ගම්පහ, කළුතර, ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට, මහනුවර, මාතලේ, නුවරඑළිය, කුරුණෑගල), එවැනි PEN කණ්ඩායම් පිහිටුවීම. **C. අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් ඒකකය** 6. දිස්ත්‍රික් සහ ජාතික මට්ටමේ කාර්ය සාධනය පිළිබඳ කාර්තුමය සහ වාර්ෂික (2024) සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සමාලෝචන පැවැත්වීමෙන් ජාතික සහ උප ජාතික මට්ටමින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම. 7. වාර්ෂික HPB ඒකක කාර්ය සාධන සමාලෝචනය සහ කාර්තුමය කාර්ය සාධන වාර්තා සංවර්ධනය කිරීම මගින් HPB ඉලක්ක සාර්ථක කර ගැනීම. **D. ජාතික පෙරපාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසුම් සංවර්ධන වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම** 8. දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක 26, කොළඹ මහා නගර සභාව, මහා නුවර මහා නගර සභාව සහ කළුතර ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනයන්හි පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන පිළිබඳ දින 2ක උද්දේශනය, මැදිහත්වීම් සහ පුහුණු වැඩසටහන් සිදු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික්කවලට පහසුකම් සැලසීම. මෙහිදී සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන අංශ අදාළ නිලධාරීන් 2600ක් ආවරණය කර ඇත. 9. වැඩසටහන වෙත දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සහාය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් මෙන්ම සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන නිලධාරීන් සඳහා දින 2ක නේවාසික පෙරපාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන සහ සිද්ධි අධ්‍යයන සමාලෝචනය 10. සියලුම පළාත්වල පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන 2024 හි වාර්ෂික සමාලෝචනය සිදු කිරීම. 11. නව දර්ශක අනුව නවීකරණය කරන ලද පෙරපාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් මාර්ගෝපදේශයක් මුද්‍රණය සඳහා භාෂා 3 න් ම සකස් කරන ලදී. 12. ළමා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ සමාජ හා චර්යා වෙනස්වීම් සඳහා වූ ජාතික වැඩසටහන පාර්ශව අමාත්‍යාංශ 14ක් සමඟින් ස්ථාපිත කරන ලද අතර, SBCC පැකේජය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කැපවීම ලබා

	ගැනීම සඳහා එහි 1 වන ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමාගේ සභාපතීත්වයෙන් සහ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තුමාගේ සභාපතිත්වයෙන් ළමා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිලිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී කමිටුව පැවැත්විණි. 13. ළමා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන සඳහා සමාජ සහ චර්යාත්මක වෙනස්වීම් පැකේජය සඳහා තොරතුරු අන්තර්ගත සැකසීම සහ අන්තර්ගත වලංගුකරණය සම්පූර්ණ කර නිර්මාමකරණය සඳහා භාර දී තිබීම . 14. ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් සකස් කරන ලද පෙරපාසල් විෂයමාලා රාමුව තුලට ළමා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා වන සමාජ සහ චර්යා විපර්යාස සන්නිවේදන මොඩියුලය ඇතුළත් කිරීම.
පරිපාලන කාර්යාලය	1. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාවක් ප්‍රවර්ධනය සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය පරිශ්‍රයේ ඇවිදීමේ මං තීරුව සැකසීම ආරම්භ කිරීම

දැනට පවතින සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

වගුව 2- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ තාක්ෂණික ඒකක මගින් ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය (රුපියල් මිලියන)	31.12.2024 වනවිට භෞතික ප්‍රගතිය	31.12.2024 වනවිට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1. ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	UNICEF- 3.190 UNICEF - 4.5 GOSL -0.784826 GOSL -5.005	100% 30% 100% 60%	100% 0% 100% 0%
2. සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය සහ ජීවන කුසලතා, මාධ්‍ය සහ ප්‍රචාරක ඒකකය	UNFPA- 13.6 WHO-1.1 GOSL -0.676 GOSL - 3 (NCD, MCH votes)	75% 0% 100% 50%	25% 0% 72% 25%
3. පුහුණු, ප්‍රදර්ශන, තොරතුරු සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීමේ සහ රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	GOSL-3.2	100%	
4. ප්‍රතිපත්ති, උද්දේශනය, අවදානම් සන්නිවේදනය සහ සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	GOSL - 1.75 WHO- 0.288 UNICEF - Direct Funding	80% 100% 100%	31% 100% Direct Funding
5. පවුල් සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සන්නිවේදනය සහ චර්යා පර්යේෂණ ඒකකය	GOSL – 0.9 UNICEF - Direct Funding	100% 100%	100% Direct Funding
6. මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	GOSL -3.4 UNICEF- 0.2	- 60% -100%	47% 100%

7. උපාය මාර්ගික තොරතුරු, සැලසුම්, අධීක්ෂණ, ඇගයීම් සහ පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	UNICEF- 13,904,494.50 GOSL -5.0 UNFPA - 2.4	100% 60% 29.67%	100% (13,904,494.50) 75% (3,747,025.00) 50% (0.7)
8. පරිපාලන කාර්යාලය	GOSL – 27.63	මිලදී ගැනීම 100%, නඩත්තු කිරීම <20%	3.92(14.19%)

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

වගුව 3- පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකය	වාර්ෂික ප්‍රගතිය					
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
1. අවම වශයෙන් එක් ක්‍රියාකාරී මව් හවුලක් සහිත පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකා ප්‍රදේශයන්හි ප්‍රතිශතය %*	69.0%	66.89%	62.04%	59.26%	80.2%	72.4%
2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන යෙදුම සමඟ මාර්ගගතව ලියාපදිංචි වූ මවුල් හවුල් ප්‍රතිශතය %	-	<1%	<1%	5.8%	17.8%	20.9%
3. පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් ගණන	23	69	71	91	52	47
4. සතුටු ගම්මාන සැකසුම් එකක්වත් ස්ථාපිත සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ ප්‍රතිශතය **%**	**-**	70.5 (සතුටු ගම්මාන)	81 (287 සතුටු ගම්මාන)	86.7 (307/354)	84.75% (300/354)	100%

5. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ මුහුණු පොතේ පිටුතුල සාමාන්‍ය ප්‍රවේශය	-	මිලියන 3.6	මිලියන 4.84	මිලියන 2,199,340 (30.76%)	1,687,256 මාසික සක්‍රිය ප්‍රවේශය (25.8%)	-

2025 වසර සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

වගුව 3- 2025 වසර සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

තාක්ෂණික අංශය	සැලසුම් කර ඇති විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්
1. ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. සමාජ මාධ්‍ය සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය 2. යෞවනයන් අතර තරබාරුකම සහ තරබාරුකම අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් අන්තර්ක්‍රියාකාරී ඩිජිටල් IEC ද්‍රව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීම 3. නව සතුටු ගම්මාන 100ක් පිහිටුවීම 4. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ ප්‍රීතිමත් ගම්මාන ආයතන සඳහා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් 500කගේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම 5. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු මොඩියුලය ක්‍රියාත්මක කිරීම
2. සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය සහ ජීවන කුසලතා, මාධ්‍ය සහ ප්‍රචාරක ඒකකය	1. පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (ToT) වැඩසටහන් පැවැත්වීම • සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සවිබල ගැන්වීම සඳහා ජීවන කුසලතා • සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන අංශ සඳහා ඔසප් සෞඛ්‍යය සහ පාරිසරික බලපෑම. • දිස්ත්‍රික්ක හයක සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා "ප්‍රීතිමත් පවුලක්" වැඩසටහන්. 2. ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මූලික සන්නිවේදන කුසලතා පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම (සෞඛ්‍ය ඒකකවල වෛද්‍ය නිලධාරීන් - MOH, AMOH, PHNS, SPHM, SPHI, PHM, PHI) උපදේශාත්මක වීඩියෝ 5ක් නිර්මාණය කිරීම මගින් පහසුකම් සැලසීම. 3. විස්තීරණ ලිංගික අධ්‍යාපනය පිළිබඳ වසරකට සමාජ මාධ්‍ය ටයිල් 52ක් සැකසීම (සෑම මසකටම ටයිල් හතරක්) 4. සුවනාරී සායන ප්‍රවර්ධන මුහුණු පොතේ පළ කිරීම සඳහා සජීවිකරණ වීඩියෝ 12ක් සැකසීම 5. ඔසප් සෞඛ්‍යය සහ පාරිසරික බලපෑම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සමග එකට කටයුතු කිරීම (සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා සඳහා වැඩමුළු සහ IEC සංවර්ධනය) 6. පිරිමින්ගේ සෞඛ්‍යය, මාතෘ සෞඛ්‍යය, යහපත් කාන්තාවන්, යොවුන් ලිංගික සෞඛ්‍ය, පවුල් සැලසුම්, ලිංගික හිංසනයට වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය කිරීම

3. පුහුණු, ප්‍රදර්ශන, තොරතුරු සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීමේ සහ රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සාමාන්‍ය (මූලික) අන්තර් පුද්ගල සන්නිවේදන පුහුණු වැඩසටහන-වැඩසටහන 1- සන්නිවේදනය සඳහා ජාතික ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම 2. ජාතික වැඩසටහන රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් සහ සමාලෝචන පැවැත්වීම 3. MOH, වෛද්‍ය සිසුන් සහ පශ්වාත් උපාධි සිසුන් සඳහා දිශානති පුහුණු වැඩසටහන් 4. ජාතික හදිසි සෞඛ්‍ය තත්ත්වයන්/ආපදා ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සන්නිවේදන සහ සමාජ අලෙවිකරණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම 5. විවිධ රෝග සඳහා IEC නිෂ්පාදනය කිරීම සහ දිවයින පුරා බෙදා හැරීම, සහ එහි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා ඩිජිටල් සංඥා පද්ධතිය සඳහා කෙටි වීඩියෝ සහ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන තනතුරු, සජීවිකරණ නිෂ්පාදනය කිරීම. 6. ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ජල සනීපාරක්ෂාව සහ අත් සනීපාරක්ෂාව (WASH) වැඩසටහන පිළිබඳ පුහුණුවීම් පැවැත්වීම 7. ජාතික මට්ටමේ ප්‍රදර්ශන පැවැත්වීම සහ සහභාගී වීම සහ ඒ අනුව IEC නිෂ්පාදනය
4. ප්‍රතිපත්ති, උද්දේශනය, අවදානම් සන්නිවේදනය සහ සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් අවදානම් සන්නිවේදන පුහුණුව සඳහා පහසුකම් සැලසීම, "මහජන සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථා සඳහා ජාතික අවදානම් සන්නිවේදන උපායමාර්ගික සැලැස්ම, ශ්‍රී ලංකාව 2023-2025" සමාලෝචනය කිරීම සහ ඇගයීම. 2. පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම් පැවැත්වීමෙන් සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම, HPB ආදර්ශ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවා ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම, සහ 100% MOH ආවරණය ඉලක්ක කර ගනිමින් සියලුම අංශවල සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වෘත්තීය ස්ථාන ආකෘතිය ස්ථාපිත කිරීම. 3. අවදානම් සන්නිවේදනය පිළිබඳ TAC රැස්වීම් පැවැත්වීම. 4. උප-ජාතික මට්ටමේ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් -2025 හි දක්වා ඇති පරිදි සැලසුම්ගත RCCE ක්‍රියාකාරකම් පැවැත්වීම සහ තොරතුරු විද්‍යාව කළමනාකරණය කිරීම. 5. RCCE හි අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ සහ අනුවර්තන වැඩිදියුණු කිරීම් සඳහා කැප වූ සම්පත් වෙන් කිරීම. 6. පැය 24 පුරා සුවසැරිය ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයෙන් ලැබුණු මහජන ගැටළු සහ කටකතා වාර්තා සතිපතා සම්පාදනය කර බෙදා හැරීම.
5. පවුල් සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සන්නිවේදනය සහ චර්යා පර්යේෂණ ඒකකය	1. ප්‍රජා මට්ටමේ පෝෂණ ගැටළු විසඳීම සඳහා මව්වරුන්ගේ කණ්ඩායම් (MSG) ශක්තිමත් කිරීම සහ බලමුලු ගැන්වීම 2. මෙම මුලපිරීම ජාතික මට්ටම දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමේ අරමුණින් ඉලක්කගත ඉගැන්වීම් සහ පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් හරහා බස්නාහිර පළාතේ ස්ථාපිත ආදර්ශ මව්වරුන්ගේ උපකාරක කණ්ඩායම් තුන වැඩිදියුණු කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම. 3. MSG ස්ථාපිත කිරීම සඳහා මහජන සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුවක් පැවැත්වීම සහ MSG ශක්තිමත් කිරීම

	4. MSG මගින් ගම් මට්ටමින් උපදේශන වැඩසටහන් පැවැත්වීම හරහා ගමේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සැකසීමට පහසුකම් සැලසීමට සාමාජිකයින් සංවර්ධනය.
6. මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. මුඛ සෞඛ්‍ය දැනුවත් කිරීම සඳහා IEC ද්‍රව්‍ය පහක් සාදන්න. 2. ළමුන් අතර සීනි පරිභෝජනය සීමා කිරීම සඳහා වීඩියෝවක් සංවර්ධනය කරන්න 3. මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ADC/ CDC වෙත අනුයුක්තව සිටින දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කරන්න. 4. මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ ADC/ CDC වෙත අනුයුක්ත කර ඇති කාර්ය සාධන දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් සමාලෝචනය කරන්න. 5. මුඛ සෞඛ්‍ය පණිවිඩ පොත් පිංච මුද්‍රණය කර දිස්ත්‍රික් මට්ටමට බෙදා හැරීම
7. උපාය මාර්ගික තොරතුරු, සැලසුම්, අධීක්ෂණ, ඇගයීම් සහ පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය	1. නවීකරණය කරන ලද සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ වෙබ් අඩවිය දියත් කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම 2. දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම මගින් HPB හි ඉලෙක්ට්‍රොනික් දත්ත පද්ධතිය (e-HEAPMIS) නැවත සක්‍රීය කිරීම 3. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන මාර්ගෝපදේශය හරහා සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන සහ ප්‍රවර්ධන පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉලක්ක ආවරණය ශක්තිමත් කිරීම සහ චක්‍රලේඛනය නිකුත් කිරීම 4. පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන මාර්ගෝපදේශය, චක්‍රලේඛය සහ ප්‍රගති සමාලෝචන සැලැස්ම නියමිත ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ජාතික පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම 5. ළමා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා සමාජ සහ චර්යා වෙනස්වීම් සන්නිවේදන පැකේජය දියත් කිරීම සහ දිස්ත්‍රික් සම්පත් සංචිත සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පුහුණු කිරීම් ආරම්භ කිරීම 6. පෙර පාසල් ගුරුවරුන් 500 ක් සඳහා පෙර පාසල් විෂයමාලා රාමුව තුළ SBCC පැකේජය ඒකාබද්ධ කිරීම සහ පුහුණු කිරීම ආරම්භ කිරීම 7. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන අධීක්‍ෂණය, සහ පෙරපාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සමාලෝචන අඛණ්ඩව සිදු කිරීම 8. දරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය පිලිබඳ චර්යා සොයාබැලීමේ SUNRISE මූලික පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතිය පැවැත්වීම
8. පරිපාලන කාර්යාලය	2. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාවක් ප්‍රවර්ධනය සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය පරිශ්‍රයේ ඇවිදීමේ මං තීරුව සකසා සම්පූර්ණ කිරීම 3. නේවාසිකාගාර කාමර සහ නේවාසිකාගාර ගොඩනැගිල්ල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම අවසන් කිරීම

ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

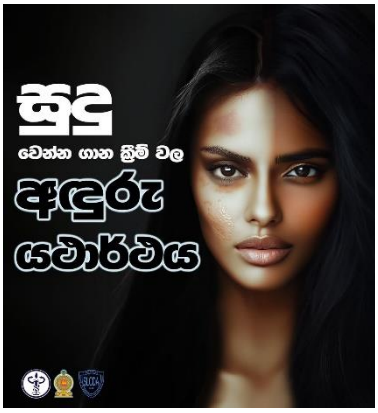

සෞඛ්‍ය සන්නිවේදනය සහ ජීවන කුසලතා, මාධ්‍ය සහ ප්‍රචාරක ඒකකය

පුහුණු, ප්‍රදර්ශන, තොරතුරු සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීමේ සහ රෝහල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

ප්‍රතිපත්ති, උද්දේශනය, අවදානම් සන්නිවේදනය සහ සේවා ස්ථාන සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

පවුල් සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සන්නිවේදනය සහ චර්යා පර්යේෂණ ඒකකය

මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

උපාය මාර්ගික තොරතුරු, සැලසුම්, අධීක්ෂණ, ඇගයීම් සහ පෙර පාසල් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය

4.2.4 ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය වැඩසටහන

හැඳින්වීම

මානසික සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලය යනු ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය වැඩසටහනේ වගකීම දරන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජාතික මට්ටමේ කේන්ද්‍රස්ථානයයි. ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය ,උපාය මාර්ගික සැලසුම්කරණය, වැඩිදියුණු කළ යටිතල පහසුකම්, මානව සම්පත් හා මානසික සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කිරීම සහ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය වැඩසටහන අධීක්ෂණය හා ඇගයීම සඳහා මෙම ඒකකය වගකිව යුතුය.

දැක්ම

මානසික යහපැවැත්ම සහ මානව හිමිකම් අගය කොට ප්‍රවර්ධනය කරන සමාජයක්, මානසික ආබාධ සහිත පුද්ගලයින්ට විස්තීර්ණ, ඒකාබද්ධ, ඵලදායි සහ සංස්කෘතිකමය වශයෙන් සුදුසු මානසික සෞඛ්‍ය සහ මනෝ සමාජීය සත්කාර, අපකීර්තියෙන් හා වෙනස් කොට සැලකීමෙන් තොර වීම.

මෙහෙවර

සැමට මානසික යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය, රෝග නිවාරණය, ප්‍රතිකාර සහ පුනරුත්ථාපනය, මනෝ සමාජීය සත්කාර සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවශ්‍ය පරිසරයක් ඇති කිරීම.

අරමුණු

- මානසික සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි දායකත්වය, නීති සම්පාදන, භාරකාරත්වය, පර්යේෂණ සහ කළමනාකරණ කාර්යයන් ශක්තිමත් කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ මානසික රෝගාබාධවල බලපෑම අඩු කිරීම සඳහා පුළුල් මානසික සෞඛ්‍ය සේවා සහ සහාය ලබා දීම බල ගැන්වීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා අවශ්‍ය මානව සම්පත්, යටිතල පහසුකම් සහ මූල්‍යකරණ සැපයීම් ශක්තිමත් කිරීම.
- මානසික රෝගාබාධ හා බැඳුණු අපවාද සහ වෙනස් ලෙස සැලකීම අවම කිරීම සහ මානසික යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රජාව බල ගැන්වීම.

2024 ජයග්‍රහණ / විශේෂ සිදුවීම්

- 2024 ලෝක මානසික සෞඛ්‍ය දිනය සැමරීම සඳහා "රැකියා ස්ථානයේ මානසික සෞඛ්‍යය" යන තේමාව යටතේ සම්මන්ත්‍රණයක් ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේ දී පවත්වන ලදී.
- පාසල් ළමුන් අතර මානසික යහපැවැත්ම පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන අංශය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් මත්ද්‍රව්‍ය අනිසි භාවිතය වැළැක්වීම සහ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පෙනී සිටින රෝගීන් කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු කිරීම් පැවැත්වීම.
- තරුණ, යොවුන් වියේ සහ වැඩිහිටියන් සඳහා මානසික සුවතා වැඩසටහන් පැවැත්වීම.
- ප්‍රජා සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම,
- සියදිවි හානිවීම් අවම කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාකාරි සැලැස්ම දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම.

- පශ්චාත් සීමාවාසික මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම.
- ළමා මානසික සෞඛ්‍යය පිලිබඳව විශේෂඥ මනෝ වෛද්‍යවරුන්ගේ ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම.
- පාසල් සිසුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම.
- "මානසික සෞඛ්‍ය සේවාලාභීන් සහ සහය සපයන්නන්ගේ සංවිධාන සඳහා මඟ පෙන්වීම" අත්පොත මුද්‍රණය කිරීම.
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මානසික සෞඛ්‍ය සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම.

දැනට පවතින සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තරය.

	මුලු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	2024.12.31 දිනට භෞතික ප්‍රගතියය	2024.12.31ට මුල්‍ය ප්‍රගතිය	
1.මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය				
			මුදල (මිලියන)	ප්‍රතිශතය
1.1 අනුස්මරණ දින සැමරීම ලෝක මානසික සෞඛ්‍ය දිනය සහ සිය දිවි නසා ගැනීම් වැළැක්වීමේ දිනය.	1.35	ලෝක මානසික සෞඛ්‍ය දිනය වෙනුවෙන් සම්මන්ත්‍රණයක් WHO ප්‍රතිපාදන යටතේ	-	-
1.2 ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය කමිටුව මෙහෙය වීම.	0.2	NCMH රැස්වීම් එකක් 2024.05.07 වන දින පැවැත්වීම.	0.0072	3.6%
රාජකාරී ලැයිස්තු සහ රැකියා විස්තරය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම්- MOMH(FP) සහ ,මානසික සෞඛ්‍ය පුහුණු මොඩියුලය සංවර්ධනය කිරීම.		-		
පාරිභෝගික සහ රැකවරණ සමිති, පුද්ගලික මානසික සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා මාර්ගෝපදේශ සැකසීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම්	2	2024 අප්‍රියෙල් 10 වන දින අවසන් රැස්වීම පවත්වන ලදී. සෝදුපත් කියවීම අවසන් කර මුද්‍රණය කිරීමට ඇත.		
1.3 සකස් කිරීම සහ මුද්‍රණය කිරීම. **1.31මානසික සෞඛ්‍ය සේවාලාභීන් සහ සහය සපයන්නන්ගේ විධාන සඳහා මගපෙන්වීම.**	2		0.093	4.65%

1.32 ස්නායු රෝග සඳහා පවතින සේවාවන් සඳහා නාමාවලිය මුද්‍රණය කිරීම.				
1.4 වීඩියෝ ක්ලිප් සහ LED කියෝස්ක් ඇතුලු මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ IEC ද්‍රව්‍ය සකස් කිරීම.	16	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
1.5 ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ඒකකවල කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා උපදේශන සහ සන්නිවේදනය පිළිබඳ පුහුණුව	9	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
1.6 ප්‍රජා නායකයින් සහ බහු පාර්ශවකරුවන් සඳහා මානසික යහ පැවැත්ම සහ මනෝ සමාජීය යහ පැවැත්ම පිළිබඳ පුහුණුව	2.7	මානසික යහ පැවැත්ම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වැඩිහිටියන්ට යටවත්ත, මාතලේ,මල්ලවපිටිය, කුරුණෑගල හා මාවතගම යන ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාස වලද ප්‍රාදේශිය ලේකම් කාර්යාල නිලධාරීන් සඳහා යටවත්ත, මාතලේ, රිදීගම, නුවර එළිය ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාස වලද වයඹ මානව සම්පත් සංවර්ධන අධිකාරියේ ද පවත්වන ලදී.	2.528	93.6%
1.7 වෙනත් අමාත්‍යාංශ වල/ ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සඳහා මානසික යහ පැවැත්ම සහ මනෝ සමාජීය යහ පැවැත්ම පිළිබඳ පුහුණුව	1.5	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
1.8 මත් ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැළැක්වීම පිළිබඳ පුහුණුව	0.92	කුරුණෑගල, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්ක වල තරුණ ප්‍රජාව සඳහා සහ මාතලේ පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථානයෙ හි පවත්වන ලදී.	0.667	72.5%
1.9 තෙදින ප්‍රධාන පුහුණුව ඇතුළුව දිස්ත්‍රික්ක 10ක පෙර පාසල් ගුරුවරුන් සඳහා මානසික යහ පැවැත්ම සහ මනෝ සමාජීය යහ පැවැත්ම පිළිබඳ පුහුණුව	6.75	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
1.10 ප්‍රජා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය	0.56	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%

පිළිබඳ ධාරිතාව වැඩි කිරීම				
1.11 පාසල් සිසුන් සහ තරුණයින් අතර මානසික යහ පැවැත්ම	44	කැලණිය, මීගමුව, ගම්පහ, මිනුවන්ගොඩ, මතුගම, කළුතර, හොරණ යන අධ්‍යාපන කලාප වල පාසල් ළමුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කොළඹ අධ්‍යාපන කලාපයේ ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. පුහුණු කරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහනක් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වන ලදී	1.46	3.3%
1.12 බහු ආංශික කණ්ඩායම් සඳහා මානසික සෞඛ්‍ය යහපැවැත්ම සහ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම පිළිබඳ පුහුණු	3.5	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
1.13 සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහ අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වල දෙපාර්තමේන්තු වල කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා රැකියා ස්ථානයේ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන	0.04 8	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
2. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය				
2.1 පුනරුත්ථාපන කඳවුරු සහ මානසික සෞඛ්‍ය අංශ සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය උපාංග ලබා ගැනීමට ප්‍රසම්පාදන හා සැපයීම්	5	ඉල්ලීම් ලැබී නැත	-	0%
2.2 පුනරුත්ථාපන අංශ සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම්	40	ඉල්ලීම් ලැබී නැත	-	0%
3. සියදිවි නසා ගැනීම් වැළැක්වීම				
3.1 විශේෂඥ කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීම	0.18	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත.	-	-
3.2 1926 දුරකථන සේවාව සඳහා වූ සංසදය පැවැත්වීම.	0.00 3	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත.	-	-
3.3 ප්‍රාථමික සත්කාරක සේවා වල නියුතු නිලධාරීන් සඳහා මනෝවිද්‍යාත්මක මරණ පරීක්ෂණ පැවැත්වීම පුහුණු කිරීම	1.5	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත.	-	-

04. මද්‍යසාර ඇතුළු ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම.				
4.1 ජාතික මට්ටමේ උපදේශන වැඩසටහන් පැවැත්වීම	1.35	නොපවත්වන ලදී	-	0%
5. මානව සම්පත් සංවර්ධනය				
5.1 බහු ආංශික කණ්ඩායම් සඳහා මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන	3.3	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.2 ප්‍රජාව සමඟ ප්‍රථමයෙන් සම්බන්ධ වන හඳුනා ගත් නිලධාරීන් සඳහා සියදිවි නසා ගැනීම් වැලැක්වීම පිළිබඳ පුහුණුව	2.42	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.3 1926 මානසික සෞඛ්‍ය උපකාරක මාර්ගය පිළිබඳ පුහුණුව - වැඩසටහන් දෙකක්	3.76	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත.අවසන් කිරීමට ඇති කාලය 2025 පළමු කාර්තුව තෙක් දිගු කර ඇත. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදු වෙමින් පවතී.	-	-
5.4 1926 මානසික සෞඛ්‍ය උපකාරක සේවාවේ නැවුම් පුහුණුව	1.32	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත.අවසන් කිරීමට ඇති කාලය 2025 පළමු කාර්තුව තෙක් දිගු කර ඇත. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදු වෙමින් පවතී.	-	-
5.5 කෘමි නාශක හා වල් නාශක අලෙවිකරුවන් පුහුණු කිරීම	0.15	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.6 ඖෂධ වෙළෙඳුන් සඳහා සියදිවි හානි කර ගැනීම් අවම කර ගැනීම සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්	0.15	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.7 මත්ද්‍රව්‍ය අනිසි භාවිතය කළමණාකරණය පිළිබඳ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ පුහුණුව	6	අනුරාධපුර, මඩකළපුව, මොණරාගල, කෑගල්ල, ගම්පහ, කල්මුණේ, නුවර, නුවර එළිය සහ මාතලේ දිස්ත්‍රික්ක වල වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය අනිසි භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පෙනී සිටින බාහිර රෝගීන් කළමනාකරණය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ පුහුණු කිරීම සිදු කරන ලදී.	0.42	7%

		මාතලේ මත්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහි වූවන් පුනරුත්ථාපනය කිරීම.		
5.8 බහුවිධ නිපුණතා සාමාජික කණ්ඩායම් සඳහා දේශීය පුනරුත්ථාපන පුහුණු	5	සිදු කර නැත	-	0%
5.9 සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු කිරීම- මනෝ සමාජීය සහය- හදිසි අවස්ථාවන් සඳහා	2	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.10 ප්‍රජා සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන සඳහා අනුයුක්ත නිලධාරීන් සඳහා පුහුණුව	1	WHO ප්‍රතිපාදන ලැබී ඇත. මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ වැඩසටහන පවත්වා ඇත.	-	-
5.11 MHPSS වැඩසටහන එක් දිස්ත්‍රික්කයක දින තුනක වැඩසටහන් සහ දෙකක් පසු විපරම් වැඩසටහන පැවැත්වීම.	4	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.12 ප්‍රජාව බල ගැන්වීම, ප්‍රජාව සැකසුම්/වැඩසටහන් සහ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය	2	මොනරාගල දෙමටමල් විහාරය සහ කුරුණෑගල ප්‍රා.ලේ කොට්ඨාස වල ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීම් සහ මානසික සෞඛ්‍ය යහපැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සිදු කර ඇත.	1.934	96.7%
5.13 ප්‍රාථමික සත්කාරක සේවා වල නියුතු වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා මානසික රෝග කලින් හඳුනා ගැනීම සහ වැළැක්වීම සහ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ධාරිතා වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම	5	කොළඹ මහ නගර සභාවේ දෙදින වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී	0.08	1.6%
5.14 ළමා මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ බහු ආංශික පාර්ශවකරුවන් පුහුණු කිරීම	4.2	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.15 ළමා මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමේ පුහුණු වැඩසටහන්	2.4	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.16 ළමා මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ විශේෂඥ මනෝ වෛද්‍යවරුන්ගේ ධාරිතාවය වර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන්	0.85	ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේ දී දින දෙකක වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී	0.37	43.5%

5.17 පාරිභෝගික සේවා සමාජ අතර නිබුණතා හුවමාරු කර ගැනීම	2	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.18 කේන්ද්‍රීය මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කිරීම	0.55	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.19 දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ වැඩමුළු ක්‍රියාත්මක කිරීම (සියදිවි හානි කිරීම් අවම කිරීම සහ පාරිභෝගික සත්කාර)	1.8	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.20 දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවයෙන් පරිභාහිර බහු ආංශික පාර්ශවකරුවන්	2.6	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.21 තාක්ෂණික අධ්‍යක්ෂක කාර්යාලවල වෛද්‍යවරුන්ගේ දැනුම යාවත් කාලීන කිරීමේ පුහුණු වැඩසටහන්	0.56	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.22 මනෝ චිකිත්සක සමාජ සේවකයන්ගේ ධාරිතාව වර්ධනය නිරීමේ වැඩසටහන්	1	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
5.23 මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා ළමා මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ධාරිතාව වැඩි කිරීමේ සහ පුහුණු වැඩසටහන්	5	කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන රෝහල් වල මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා HONOS assessment පිළිබඳ පුහුණුව	0.025	0.5%
5.24 පශ්චාත් සීමාවාසික මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා දිශානති වැඩසටහන් සහ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ මොඩියුලය	0.15	2024 ඔක්තෝම්බර් සහ නොවැම්බර් මාස වල සිදු කරන ලදී	0.1	66.67 %
6.පර්යේෂණ හා කාර්ය සාධන අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම				
6.1 මානසික සෞඛ්‍ය පිළිබඳ පර්යේෂණ	1.5	පුහුණුවන්නන් නැත	-	0%
6.2 MHMIS පිළිබඳව අවසාන පරිශීලකයන් පුහුණු කිරීම	1	සැලසුම් කරන ලද නමුත් පුහුණුවන්නන් සහ ස්ථානයට ගැළපෙන දින නොමැති වීම නිසා නොපවත්වන ලදී.	-	0%
6.3 වාර්ෂික වාර්ථාව සහ සඟරාව (Bulletin) පළ කිරීම	0.1	e - සඟරාව සකස් කරන ලදී.	-	0%
6.4 ජාතික/ පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් වලට සහභාගී වීම සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ සිදු කිරීම.	2.5	මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම සහ ක්ෂේත්‍ර අධීක්ෂණය. මාතලේ, මොනරාගල, රත්නපුර, ගම්පහ, මාතර සහ පුත්තලම	0.024	0.96%

		දිස්ත්‍රික්ක වල සිදු කරන ලදී.		
6.5 දේශීය හෝ විදේශීයව දත්ත පරිපාලන කණ්ඩායම් සාමාජිකයින්ගේ ධාරිතාව වැඩි කිරීම සහ අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම	3.5	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
6.6 මානසික සෞඛ්‍ය සංසදය පැවැත්වීම	0.9	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
6.7 මානසික සෞඛ්‍ය සඳහා වන පැතිරීම ගැන විමසීමේ සමීක්ෂණ	4	WHO විසින් සිදු කරන ලදී.	-	-
6.8 මද්‍යසාර සමීක්ෂණය	4	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
6..9 මද්‍යසාර සමුළුව	1.5	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
6.10 Zoom පැකේජය මිලදී ගැනීම	0.07	මිලදී ගන්නා ලදී	0.048	68.57 %
6.11 වෙබ් සත්කාරක සේවාව පවත්වාගෙන යාම		2024 සඳහා මුදල් ගෙවන ලදී.	0.012	17.14 %
7. අපස්මාරය සහ අනෙක් ස්නායු රෝග				
7.1 අපස්මාරය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ මාසය වන නොවැම්බර් මාසය තුළදී ඒ සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.	1	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%
7.2 අපස්මාරය සහ අනෙකුත් ස්නායු රෝග වල කලමණාකරණය කිරීම පිළිබඳව සෞඛ්‍ය සේවකයින්ගේ ධාරිතාව වැඩි කිරීමේ වැඩසටහන් (ස්නායු රෝග සඳහා සේවාවන් සතුටුදායක මට්ටමෙන් ප්‍රජාවට ලබා දීම වැඩි දියුණු කිරීම)	1.65	2024 ජූලි 29,30 දෙදින තුළ අනුරාධපුර Cey Bank Rest හි දී පවත්වන ලදී.	0.58	35.15 %
7.3 මානුෂීය හදිසි අවස්ථා වලදී ස්නායු රෝග සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ සහ ජීවිතාරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය උපාංග වල පැවැත්ම පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සේවකයන් සඳහා පුහුණුව	1.5	මානව සම්පත් හිඟතාවය නිසා නොකරන ලදී.	-	0%

පසුගිය අවුරුදු පහක කාර්ය සාධන ප්‍රවනතාවය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකය	2024 සඳහා ඉලක්කය	ප්‍රගතිය			
		2020	2021	2022	2023
ජනගහනය 100,000 සඳහා සියදිවි නසා ගැනීමේ අනුපාතය	2030 වන විට 1/3ක් අඩු කිරීම	14.2	15.2	15.6	15.6
මානසික රෝග සඳහා සායන වල මුල් වරට ලියාපදිංචිවන්නන්ගේ අනුපාතය (ජනගහනය 100 සඳහා 000)	465.7	443	332.6	400.4	461.1

රූපය 1 ශ්‍රී ලංකාවේ 2018-2023 කාලය තුල සියදිවි නසාගැනීමේ අනුපාතය
(මූලාශ්‍ර - ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය)

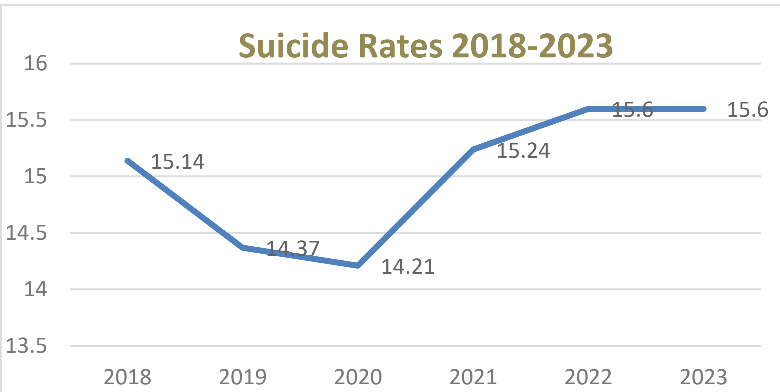

ශ්‍රී ලංකාවේ 2ෙ017-2023 කාලය තුල රෝහල් ගතවීම් මත පදනම්ව මානසික ආබාධ ඇතිවීමේ ප්‍රවනතාව
(මූලාශ්‍ර - සෞඛ්‍ය සංඛ්‍යාලේඛණ අංශය- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය)

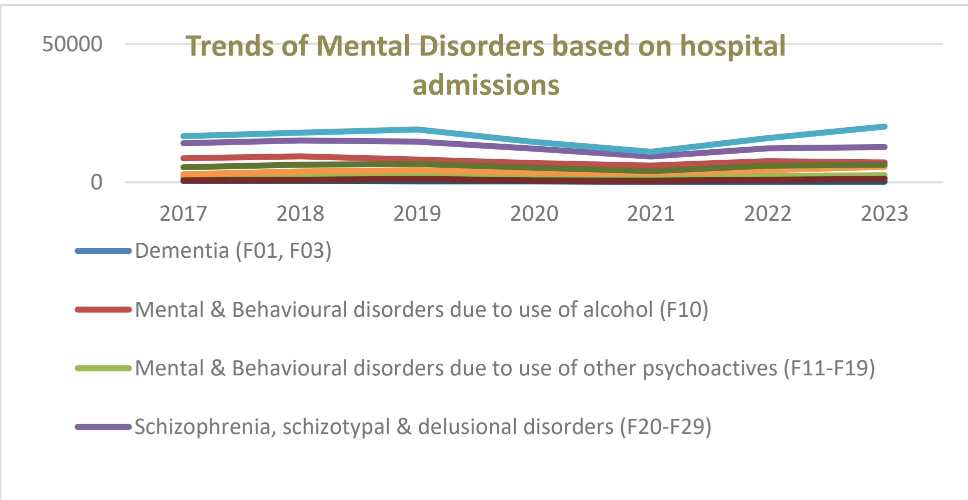

රූපය 3 - ශ්‍රී ලංකාවේ 2019-2023 කාලය තුල තෝරාගත් ස්නායු ආබාධ වල ප්‍රවනතාව
(මූලාශ්‍ර - සෞඛ්‍ය සංඛ්‍යාලේඛණ අංශය- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය)

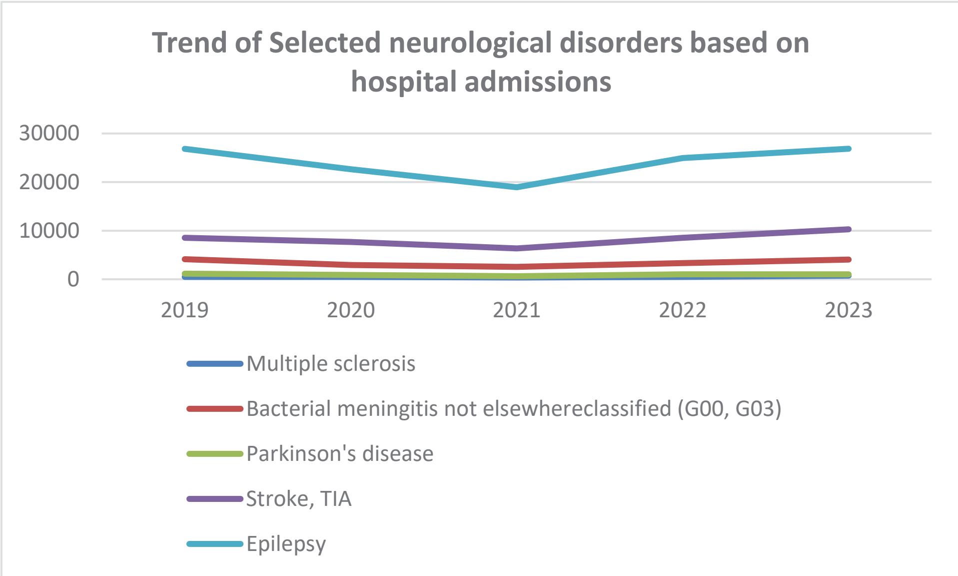

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු.

- පාසල් ළමුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම උදෙසා පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම.
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ මානසික සෞඛ්‍ය සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම.
- පශ්චාත් සීමාවාසික මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම.
- 1926 මානසික සෞඛ්‍ය සත්කාරක සේවය සපයන්නන් පුහුණු කිරීම.
- කේන්ද්‍රීය මානසික සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවරුන් සඳහා ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම.
- ප්‍රජා සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම.
- සියදිවි හානිකර ගන්නන්ගේ මනෝවිද්‍යාත්මක මරණ පරීක්ෂණ පැවැත්වීම සඳහා දිස්ත්‍රික් නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම.
- සියදිවි හානිවීම් අවම කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාකාරි සැලැස්ම දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ උපදේශනය සඳහා වන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මානසික සෞඛ්‍ය රෝගීන් අනායතනීයකරණය සහ දීර්ඝකාලීන සේවාස්ථාන වලින් ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ජාලයන් වෙත සංක්‍රමණය කිරීම සඳහා වන නියමු ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- සියදිවි නසා ගැනීම් පිළිබඳ වගකීම්සහගත වාර්ථාකරණය පිළිබඳව ජනමාධ්‍ය කරුවන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩඑටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

4.2.5 බෝ නොවන රෝග ඒකකය

දැක්ම

බෝ නොවන රෝග, මරණ, ආබාධිත තත්ත්වයන්ගෙන් බරක් නැති රටක්

මෙහෙයුම

තවදුරටත් රටේ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට බාධාවක් නොවන පරිදි නිදන්ගත හා උග්‍ර බෝ නොවන රෝග (බෝ නොවන රෝග) හේතුවෙන් රෝගාබාධ, මරණ සහ ආබාධිතභාවය වළක්වා ගත හැකි සහ වළක්වා ගත හැකි බර අඩු කිරීමට දායක වීම සහ ජනගහනය සෞඛ්‍ය, යහපැවැත්ම සහ ඵලදායිතාව සහ බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට ළඟා වීම සහතික කිරීම.

හැඳින්වීම

බෝ නොවන රෝග පාලනය නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් බෝ නොවන රෝග යටතට පැමිණේ. එයට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තුනක් ඇත: බෝ නොවන රෝග අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, ජාතික පිළිකා පාලන හා වැළැක්වීමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, මානසික සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය.

බෝ නොවන රෝග අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ කාර්ය සාධනය.

පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාව තුළ බෝ නොවන රෝග (බෝ නොවන රෝග) පෙර නොවූ විරූ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සැලකිය යුතු රෝගාබාධ, මරණ සහ ආබාධිත තත්ත්වයන් ඇති වී තිබේ. 2016 වසරේ සිදු වූ සියලුම මරණ වලින් 80% කට වඩා බෝ නොවන රෝග නිසා සිදු වූ අතර, මරණ සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ හෘද වාහිනී රෝග (CVDs) 34% ක් වන අතර, පිළිකා (14%), දියවැඩියාව (9%) සහ නිදන්ගත ශ්වසන රෝග (8%). 1980 ගණන්වල සිට ශ්‍රී ලංකාවේ මරණ සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව ලෙස රුධිර සංසරණ පද්ධතියේ රෝග පවතින අතර දියවැඩියා රෝගය හේතුවෙන් සිදුවන මරණවල ක්‍රමානුකූල වැඩිවීමක් දක්නට ලැබේ. ඇස්තමේන්තු කර ඇති පරිදි රට තුළ බෝ නොවන රෝග වලින් සෑම වසරකම පුද්ගලයින් 120 000 අකාලයේ මිය යයි. වයස අවුරුදු 30 ත් 70 ත් අතර බෝ නොවන රෝග හේතුවෙන් මරණයට පත්වීමේ සම්භාවිතාව 17% ක් වන අතර, කාන්තාවන්ගේ 13% ට සාපේක්ෂව පිරිමින් තුළ සම්භාවිතාව 22% කි.

රෝගාබාධ සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, හෘදයාබාධ හා දියවැඩියා රෝගය හේතුවෙන් රෝහල් ගතවීම් පසුගිය දශක දෙක තුළ ස්ථාවර වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. දියවැඩියා රෝගයහි ව්‍යාප්තිය වසර ගණනාවක් පුරා වැඩිවන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරන අතර, පූර්ව දියවැඩියාව ද එවැනිම ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි, බහුතරයක් අනාවරණය කර නොමැත (2). STEPS සමීක්ෂණයට අනුව, වැඩිහිටියන් හතරෙන් එකක් පමණ අධි රුධිර පීඩනයෙන් පෙළෙන අතර වැඩිහිටි ජනගහනයෙන් 14% දියවැඩියා රෝගීන් වේ.

2007 - 2016 සඳහා වන සෞඛ්‍ය ප්‍රධාන සැලැස්ම මගින් බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම ප්‍රමුඛ මැදිහත්වීමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ විශේෂිත බෝ නොවන රෝග ඒකකයක් පිහිටුවීමට හැකි වූ අතර, බිම් මට්ටම දක්වා බෝ නොවන රෝග කළමනාකරණය සහ වැළැක්වීම සඳහා තාක්ෂණික මගපෙන්වීම් ලබා දෙන ලදී.

බෝ නොවන රෝග හා සම්බන්ධ සියලුම වැඩ අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම බහුආංශික වන අතර බෝ නොවන රෝග ප්‍රතිපත්තිය (නවතම 2022) සහ බහුආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් (නවතම 2023 - 2028) මගින් ආවරණය කෙරේ.

2030 වන විට පහත සඳහන් ඉලක්ක සපුරා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාව අපේක්ෂා කරයි

(*2015 දත්ත මූලික අගයන් ලෙස භාවිතා කිරීම)

- හෘද වාහිනී රෝග, පිළිකා, දියවැඩියා හෝ නිදන්ගත ශ්වසන රෝග වලින් නොමේරූ මරණ අනුපාතය 33% සාපේක්ෂ අඩු කිරීම
- ප්‍රමාණවත් ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් වල පැතිරීම 15% සාපේක්ෂ අඩු කිරීම
- මත්පැන් භාවිතය 20% සාපේක්ෂ අඩු කිරීම
- ලුණු/සෝඩියම් සාමාන්‍ය ජනගහන පරිභෝජනයෙහි 15% සාපේක්ෂ අඩු වීම
- වයස අවුරුදු 15ට වැඩි පුද්ගලයින්ගේ වර්තමාන දුම්කොළ භාවිතයේ ව්‍යාප්තිය 30% කින් සාපේක්ෂ අඩුවීම
- රුධිර පීඩනය වැඩිවීමේ ව්‍යාප්තිය 25% සාපේක්ෂ අඩු කිරීම
- තරබාරුකම සහ දියවැඩියාව වැඩිවීම නැවත්වීම
- ආහාර පිසීමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය ලෙස ඝන ඉන්ධන (දැව, බෝග අවශේෂ, වියලන ලද ගොම, ගල් අඟුරු සහ අඟුරු) භාවිතා කරන කුටුම්භ අනුපාතයෙහි 50% සාපේක්ෂ අඩු වීම
- හෘදයාබාධ සහ ආඝාත වැළැක්වීම සඳහා 50% සුදුසුකම් ලත් පුද්ගලයින් ඖෂධ ප්‍රතිකාර සහ උපදේශනය (ග්ලයිසමික්‍ය පාලනය ඇතුළුව) ලබා ගනී.
- රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයේම ප්‍රධාන බෝ නොවන රෝග සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන සාමාන්‍ය ද්‍රව්‍ය ඇතුළු අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ, දැරිය හැකි මිලකට මූලික තාක්ෂණයන් 80%ක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලබා ගැනීම.

උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය

- දුම්කොළ නිවාරණය සහ නැවැත්වීමේ මැදිහත්වීම් සහ මූලපිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය කිරීම සහ ඇගයීම සඳහා බහු-ආංශික ප්‍රවේශයක් පිළිබඳව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ, වෘත්තීය විද්‍යාල සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල පාර්ශවකරුවන් සමඟ තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමක් පවත්වන ලදී.
- බහු ආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම එළිදැක්වීමට සමගාමීව, 2023 වර්ෂයේදී සකස් කරන ලද බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා වූ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ද බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා වූ ජාතික සභාවේ දී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් ඉහළ නිලධාරීන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් **2024** ජනවාරි **09** වැනි දින එළි දැක්විණි.
- බෝ නොවන රෝග සඳහා ජාතික මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම් **Q1, Q2** සහ **Q3** කාර්තු සඳහා පැවැත්විණි.
- බෝ නොවන රෝග සඳහා ජාතික උපදේශක මණ්ඩලය Q1, Q2 සහ Q3 කාර්තු සඳහා පවත්වන ලදී.
- බහු ආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශ කටයුතු සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය සහ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය සමඟ 2024.04.02 දින රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.
- ජාතික වාර්ෂික බෝ නොවන රෝග සඳහා සමාලෝචනය 2024 අප්‍රේල් 25 සහ 26 යන දිනවල දිස්ත්‍රික් MO NCD වල සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී.
- දිස්ත්‍රික් ක්‍රියාකාරකම් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා මාසික **MO NCD** රැස්වීම් පවත්වන ලදී.
- ලෝක අධි රුධිර පීඩනය දිනය (**2024.05.17**) කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානයේ දී දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගීතාවයෙන් රුධිර පීඩන පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. පරීක්ෂණය අතරතුර අධි රුධිර පීඩනය සහ අධි රුධිර සීනි සඳහා පුද්ගලයින් **900** ක් පමණ

පරීක්ෂා කරන ලදී. කොළඹ දුම්රිය ස්ථානයේ ප්‍රධාන උත්සවයට සමගාමීව**,** දිවයින පුරා අනෙකුත් දුම්රිය ස්ථානවල සහ පොදු ස්ථානවල අධි රුධිර පීඩනය පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහන් දිස්ත්‍රික් **NCDs** වෛද්‍ය නිලධාරීන් විසින් පවත්වන ලදී.

- රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන අංශ**,** සිවිල් සමාජ සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල බහුවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහයෝගීතාවයෙන් බෝ නොවන රෝග සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය සමරන ලදී. අමාත්‍යාංශ පරිශ්‍රයේ සිට විහාර මහා දේවී උද්‍යානය දක්වා පෙළපාලියක් සංවිධානය කර තිබූ අතර මධ්‍යසාර හා මත්ද්‍රව්‍ය තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයේ අන්තර් ක්‍රියාකාරී සැසිවලින් සහ වීදි නාට්‍යවලින් සමන්විත වැඩසටහනක් එළිමහන් රංග පීඨයේදී පැවැත්විණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමා ඇතුළු සම්භාවනීය ආරාධිතයින් එළිමහන් රංග පීඨයේ පැවති පෙළපාලියට සහ වැඩසටහනට සහභාගී විය.

- ලෝක හෘද දිනය (සැප්තැම්බර් **29) 2024** සැප්තැම්බර් **30** වන දින කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානයේ දී දුම්රිය මගීන් සඳහා රුධිර පීඩනය, රුධිර ග්ලූකෝස් සහ රුධිර කොලෙස්ටරෝල් පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහනක් සමඟින් සමරන ලදී

- ලෝක දියවැඩියා දින සැමරුම සඳහා බෝ නොවන රෝග සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා දියවැඩියා සම්මේලනය සහ ශ්‍රී ලංකා අන්තරාසර්ග විද්‍යා විද්‍යාලය සමඟ සම්බන්ධ විය.

- හෘද රෝග පුනරුත්ථාපන මාර්ගෝපදේශය ශ්‍රී ලංකා හෘද රෝග විශේෂඥයින්ගේ විද්‍යාලය විසින් සකස් කරන ලද අතර බෝ නොවන රෝග සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

- රට තුළ ඔක්සිජන් සායන සහ බාහිර කෘත්‍රිම ශ්වසන ආධාරක උපකරණ සේවා සායන ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

- ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම
  පාසල්වල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ චක්‍රලේඛය ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා උපදේශක රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.
  ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද්විවාර්ෂික තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී.

- සහන සත්කාර
  ද්විතියික සහ තෘතියික වශයෙන් සහන සත්කාර උපදේශන සේවා ස්ථාපිත කිරීම දිරිමත් කිරීම සඳහා ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන සහ ආසියා ශාන්තිකර සත්කාරක සහ සහන සත්කාර ජාලය සමඟ එක්ව වෘත්තීය විද්‍යාල නියෝජිතයින්, තෝරාගත් රෝහල් ප්‍රධානීන් සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සඳහා පවත්වන ලද සහන සත්කාර පිළිබඳ උපදේශන වැඩමුළුව රැකවරණ ආයතන.

2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම

● සුවදිවි සායන වල තිරගත කිරීම සඳහා සහභාගී වීම දිරිමත් කිරීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය සටහනක් නිල ෆේස්බුක් පිටුව හරහා සංවර්ධනය කර මුදා හරින ලදී.

● ශාරීරික ක්රියාකාරකම් ප්රවර්ධනය කිරීම

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් විද්‍යුත් සහ මුද්‍රිත මාධ්‍ය හරහා පවත්වනු ලබන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය: කරුණු පත්‍රිකා, නිල ෆේස්බුක් පිටුව සහ වෙබ් අඩවිය හරහා සමාජ මාධ්‍ය පළ කිරීම් සහ පාසල් ළමුන් අතර ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන සජීවිකරණ වීඩියෝ දර්ශන නිර්මානය කරන ලදී.

● සහන සත්කාර

ලෝක රෝග නිවාරණ දිනය සැමරීමේ මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී විය.

● ලෝක අධි රුධිර පීඩනය පිළිබඳ දිනය සහ ලුණු දැනුවත් කිරීමේ සතිය සැමරීම සඳහා මාධ්‍ය හමු සඳහා සහභාගී විය.

• **MOO NCD** සහ **PHNOO** දිස්ත්‍රික්ක සඳහා ලෝක දියවැඩියා දිනය සැමරීම සඳහා දියවැඩියා රෝගීන් අතර ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වේලක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී.

- **බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ අන්තර් පාසල් දැනුම මිනුම තරඟාවලිය**

බෝ නොවන රෝග අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ අන්තර් පාසල් ප්‍රශ්න විචාරාත්මක තරඟයක් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමඟ සහයෝගයෙන් සංවිධානය කරන ලද අතර මෙම තරඟය හරහා මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ දැනුවත් කිරීම තුළින් හැසිරීම් වෙනස් කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ වේ.

භාෂා තුනෙන්ම පුවත්පත් ලිපි මගින් අයදුම්පත් කැඳවන ලදී. සියලුම රජයේ පාසල්වල 8 සහ 9 ශ්‍රේණිවල සිසුන් 5 දෙනෙකුගෙන් යුත් කණ්ඩායමක් තරඟය සඳහා ආරාධනා කර ඇත. අධ්‍යාපන කලාප 86ක් ආවරණය වන පරිදි පළාත් 9න්ම දිස්ත්‍රික්ක 25ක පාසල් 626කින් අයදුම්පත් ලැබුණි.

කලාප මට්ටමේ ප්‍රශ්න විචාරාත්මක තරඟය අගෝස්තු 31 වන දින පැවැත්වුණු අතර, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා පාසල් 93ක් සුදුසුකම් ලබා ඇත. ඔක්තෝබර් මස 26 වන දින පිළිවෙළින් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සහ පළාත් මට්ටමේ ප්‍රශ්නාවලිය පිළිවෙළින් උදෑසන සහ පස්වරුවේ පවත්වන ලදී. පාසල් 27ක් පළාත් මට්ටමේ ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ අතර අවසානයේ පාසල් 9 බැගින් එක් පළාතකින් පාසල් 1 බැගින් අවසන් පූර්ව වටයට සුදුසුකම් ලබයි.

අවසන් පූර්ව වටය සහ අවසන් මහා තරඟය පිළිවෙළින් 2025 ජනවාරි 25 සහ 2025 පෙබරවාරි 7 දින කොළඹදී පැවැත්වීමට නියමිතය.

- බෝනොවන රෝග සහ ඒවායේ අවදානම් සාධක කල්තියා හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම
- **2024** බෝ නොවන රෝග සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ ලැයිස්තුව සකස් කර බෙදා හරින ලදී.
- දිස්ත්‍රික් **MO NCD** සඳහා විශාලනය හරහා **MO NCD refresher** පුහුණු දෙකක් පවත්වන ලදී.
- ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන් සඳහා දැනට පවතින දියවැඩියාව පිළිබඳ කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ සංශෝධනය කිරීම සඳහා භෞතිකව සහ විශාලන වේදිකාවේ රැස්වීම් මාලාවක් පවත්වන ලදී. මාර්ගෝපදේශයට අමතරව**,** දියවැඩියා කළමනාකරණ ප්‍රොටෝකෝලය ද සංවර්ධනය කරන ලදී. මේවා සායනික වෘත්තීය විද්‍යාල සමඟ සහයෝගයෙන් සංවර්ධනය කරන ලදී.
- දිස්ත්‍රික් **MOO NCD** සඳහා උපදේශන ක්‍රම සහ මෙවලම් පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී

- බෝ නොවන රෝග පිරික්සුම් ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම.
- පරීක්ෂණ ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම පිළිබඳ චක්‍රලේඛයක් සකස් කර සියලුම PDHS සහ RDHS වෙත බෙදා හරින ලදී. මෙම චක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක කිරීම මඟින් සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන සේවා සඳහා සේවාලාභීන්ට හිතකර සේවා පැය/දින පහසුකම් සැලසීම, වැඩකරන ජනගහනය ඇතුළත් කිරීම සඳහා පරීක්ෂණ සේවා පුළුල් කිරීම සහ 'ජනගහනය වෙත ළඟා වීමට අපහසු' (වතු, නාගරික අඩු සේවා සපයන ජනාවාස) සඳහා සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමට පහසුකම් සැලසේ.
- ජාතික බෝ නොවන රෝග පරීක්ෂණ වැඩසටහන සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන මට්ටමින් පවත්වන ආකාරය සහ සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතිය සියලුම සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ක්‍රමානුකූලව ක්‍රමානුකූලව සිදු කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව අතථ්‍ය පුහුණුව පවත්වන ලදී.
- ශාරීරික ක්රියාකාරකම් ප්රවර්ධනය කිරීම
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් MOO NCD සඳහා නැවුම් පුහුණුවක් පවත්වන ලදී

- සහන සත්කාර

සහන සත්කාර සඳහා දිස්ත්‍රික් MOO NCD හි කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් හඳුනා ගැනීමට සහ බෝ නොවන රෝග සමඟ ජීවත් වන රෝගීන් සඳහා සහන සත්කාර ඒකාබද්ධ කිරීමට ජාතික පිළිකා නිවාරණ වැඩසටහන සමඟ පවත්වන ලද උපදේශන රැස්වීම්.

සහන සත්කාර සඳහා දිස්ත්‍රික් MOO NCD හි භූමිකාවන් සහ වගකීම් පිළිබඳ චක්‍රලේඛය සකස් කර සියලුම PDHS, RDHS සහ MOO NCD අතර බෙදා හරින ලදී.

දිස්ත්‍රික් MOO NCD සඳහා සහන සත්කාර හඳුන්වාදීම පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු වැඩසටහන.
මහජන සෞඛ්‍ය හෙද නිලධාරීන් සඳහා මාසික ප්‍රතිලාභ (PHNOO), දෛනික සටහන් පොත සහ නිවෙස් පදනම් කරගත් සත්කාර වාර්තාව සකස් කරන ලද අතර PHNOO ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් කිරීමට අදාළ චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමයේ සහන සහ ජීවිතාරක්ෂාව පිළිබඳ කාර්යසාධක බලකායේ සහයෝගීතාවයෙන් අවසන් ජීවිත ආරක්ෂණ මාර්ගෝපදේශ සංශෝධන කරන ලදී.

සහන සත්කාර අවශ්‍ය රෝගීන් සඳහා ද්විතියික සහ තෘතියික සත්කාර රෝහල්වල සිට ප්‍රජා මූලික සත්කාර දක්වා විධිමත් යොමු කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් සකස් කරන ලදී.

රෝග නිවාරණ සත්කාර උපදේශන සේවා සහ තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් සංවර්ධනය පිළිබඳ සමාලෝචන වැඩසටහනක් පැවැත්වීමේදී ජාතික පිළිකා මර්දන වැඩසටහන සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී.

2025-2030 සහන සත්කාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීම සඳහා අදාළ සියලුම පාර්ශවකරුවන් සමඟ උපදේශන රැස්වීම් හතරක් පවත්වන ලදී. ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පත ඉංග්‍රීසියෙන් සකස් කර ඇත

4. නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ
- තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල දිස්ත්‍රික් කණ්ඩායම් සමඟ සහයෝගයෙන් සුව දිවි මධ්‍යස්ථාන වල උපකාරක අධීක්ෂණ චාරිකා සිදු කරන ලදී.
- ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ ජාතික මාර්ගගත සමාලෝචනය 2024 ජනවාරි මාසයේදී පවත්වන ලද අතර එහිදී එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයේ ජයග්‍රහණ ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වේලක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ජාතික සබැඳි සමාලෝචනය 2024 ජූනි මාසයේදී පවත්වන ලදී.
- ඔක්තෝබර් සඳහා PHNOO කාර්ය සාධන මාසික සමාලෝචනය 2024 දෙසැම්බර් මාසයේදී පවත්වන ලදී

අනතුරු වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික වැඩසටහන

2024 ජනවාරි සිට **2024** දෙසැම්බර් දක්වා

බෝ නොවන රෝග ඒකකය (**NCD**) ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ අනතුරු වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණය සඳහා ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කරයි. විවිධ ඒකක, අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, අධිකාරීන්, පෞද්ගලික අංශයන් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන (**NGO**) සමඟ සහයෝගයෙන් **NCD** ඒකකය පුළුල් ජාතික අනතුරු වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාවට නංවා ඇත.

ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

මෙම වැඩසටහන උපායමාර්ගික ක්ෂේත්‍ර හතරක් වටා ව්‍යුහගත කර ඇත:

1. උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය

2. සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම

3. පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය සහ ධාරිතාව ගොඩනැගීම

4. නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ

මෙම උපාය මාර්ග පහත සඳහන් ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර ආමන්ත්‍රණය කරයි: මාර්ග ආරක්ෂාව, දියේ ගිලීම් වැළැක්වීම , සතුන් නිසා සිදුවන අනතුරු වැළැක්වීම, විෂ සහ සර්ප දෂ්ට කිරීම් වැළැක්වීම,

නිවාස ආරක්ෂාව, සේවා ස්ථානයේ ආරක්ෂාව, ළමා ආරක්ෂාව, වැඩිහිටි ආරක්ෂාව, පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය සහ ජාතික අනතුරු ආවේක්ෂණය

උපායමාර්ගික ප්‍රදේශය **1:** උපදේශනය, හවුල්කාරිත්වය සහ නායකත්වය

- ජාතික මට්ටමින් විවිධ පාර්ශව දැනුවත් කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ සහාය ලබා ගැනීමට, අනතුරු වැළැක්වීමේ ජාතික කමිටුව (**NCPI**) පවත්වන ලදී.
- අධ්‍යාපන, කෘෂිකර්ම, ධීවර, සංචාරක, මුදල්, පාරිභෝගික කටයුතු, පළාත් අමාත්‍යාංශ, සහ නගර සභා ඇතුළු විවිධ අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තු වෙත අනතුරු වැළැක්වීම සහ ප්‍රථමාධාර ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර ලෙස හඳුනා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කරන ලදී.
- රජයේ, රාජ්‍ය නොවන සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය අංශවල (**RDHS/PDHS**) පාර්ශවකරුවන්ට අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ බහු-ආංශික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (**MSAP**) හඳුන්වා දීම සඳහා ~~සත්කාරක~~ උපදේශක -සැසි පවත්වන ලදී.
- දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අනතුරු වැළැක්වීමේ මෙහෙයුම් කමිටු සහ ආරක්ෂිත ප්‍රජා මෙහෙයුම් කමිටු පිහිටුවන ලදී.
- නිවාස, පෙරපාසල්, ක්‍රීඩා පිටි සහ විනෝද ක්‍රීඩා උද්‍යාන (**theme parks**) ඉදිකිරීමේ දී, එහි ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී (**MOH**) අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම ආරම්භ කළේය.
- වත්මන් මහජන සෞඛ්‍ය වැඩසටහනට අනතුරු වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධ කෙරින.

උපායමාර්ගික ප්‍රදේශය **2:** සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සහ අවදානම් අවම කිරීම

- ක්ෂේත්‍ර **10** ක් ඔස්සේ අනතුරු වැළැක්වීමේ තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් (**TWGs**) පිහිටුවා, ඒ ඒ තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් මගින් අනතුරු වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඉදිරියට සිදු කිරීම.
- සුරක්ෂිත ප්‍රජා වැඩසටහන පිළිබඳ මහජනතාව සහ පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම සහ නව සුරක්ෂිත ප්‍රජාවන් පිහිටුවීම සඳහා තාක්ෂණික මගපෙන්වීම් ලබා දීම.
- පෙර පාසල් සහ දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුවේ කෙටුම්පත සකස් කර අවසන් කරන ලදී.
- අනතුරු සම්බන්ධ ජාතික සැමරුම් සඳහා දායක විය:
    - ජාතික තුවාල වැළැක්වීමේ සතිය (ජූලි **3** සිට **7** දක්වා).
    - ගෝලීය මාර්ග ආරක්ෂණ සතිය (මැයි **2024).**
    - ලෝක දියේ ගිලීම වැළැක්වීමේ දිනය (ජූලි **25, 2024).**
    - ජාතික විෂ නිවාරණ සතිය (ඔක්තෝබර් **2** වන සතිය).
    - ලෝක මාර්ග අනතුරු වලට ගොදුරු වූවන් අනුස්මරණ දිනය.

- මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම:
  - රියදුරන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සඳහා මාර්ග පරීක්ෂා කිරීම්.
  - ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිනුම් තටාක සඳහා ආරක්ෂිත ප්‍රමිතීන්.
  - උත්සව වලදී ක්‍රීඩා ආශ්‍රිත අනතුරු වළක්වා ගැනීම.
- වැඩිහිටි රැකවරණ නිවාස සඳහා පිරික්සුම් ලැයිස්තු නිර්මාණය කිරීම ආරම්භ කළ අතර විෂ, සර්ප දෂ්ට කිරීම් සහ සතුන් සපා කෑම් වැළැක්වීම පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කරන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකා දියේ ගිලීමේ තත්ත්ව වාර්තාව සමාලෝචනය සහ ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී

උපායමාර්ගික ප්‍රදේශය **3:** පශ්චාත් සිදුවීම් රැකවරණය සහ ධාරිතාව ගොඩනැගීම

- දිස්ත්‍රික් සහ **MOH** මට්ටමින් ප්‍රථමාධාර පුහුණු කණ්ඩායම් පිහිටුවීම සඳහා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ ලබා දීම.
- මූලික ප්‍රථමාධාර පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශයක් සහ මූලික ප්‍රථමාධාර පිළිබඳ ජාතික විෂය මාලාවක් සකස් කරන ලදී.
- වෛද්‍ය සහ මහජන සෞඛ්‍ය සේවකයින් සඳහා පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (**TOT**) වැඩසටහන් පැවැත්වීම:
  - පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ප්‍රජා වෛද්‍ය විශේෂඥයින් (**CCP**) සහ දිස්ත්‍රික් බෝ නොවන වෛද්‍ය නිලධාරීන් (**MONCD**).
  - ධීවර ප්‍රජාවන් පුහුණු කිරීම සඳහා නාවික හමුදා වෛද්‍ය බලකා නිලධාරීන්

- පළාත්, දිස්ත්‍රික් සහ රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා අනතුරු දත්ත කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු සැසි සම්බන්ධීකරණ සහ පහසුකම් සැපයීම

උපායමාර්ගික ප්‍රදේශය **4:** නිරීක්ෂණ, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ පර්යේෂණ

- ජාතික අනතුරු ආවේක්ෂණ පද්ධතිය (**NISS**) ශක්තිමත් කරන ලදී.
- රථවාහන අනතුරු (**RTAs**) පිළිබඳ දත්ත හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කරන ලදී.
- **NISS** කාර්ය සාධනය පිළිබඳ දිස්ත්‍රික්, පළාත් සහ ජාතික සමාලෝචන පැවැත්වීම.
- ජාතික අනතුරු ආවේක්ෂණ පද්ධතිය ජාතික වශයෙන් සමාලෝචනය සහ කාර්ය සාධනය අගැයීම සඳහා ජාතික ප්‍රගති සමාලෝචනය සහ සම්මාන උළෙල සංවිධානය කරන ලදී.
- **NISS** රෝහල් සහ සියලුම **MOH** සඳහා අනතුරු මරණ පරීක්ෂණ සහ සමාලෝචන හඳුන්වා දෙන ලදී.

NCD ඒකකය, සිය උපාය මාර්ගික මුලපිරීම් සහ සහයෝගීතා ප්‍රයත්නයන් හරහා ශ්‍රී ලංකාවේ අනතුරු වල අඩු කර ගැනීම සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා ඇත. 2024 දී අත්පත් කරගත් ප්‍රගතිය, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සාමූහික කැපවීම සහ සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබිඹු කරයි. ඉදිරියට යන විට, මෙම වැඩසටහන මගින් ජාතික මට්ටමින් අනතුරු වැළැක්වීම සහ කළමනාකරණ ප්‍රයත්නයන් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම ජයග්‍රහණ මත ගොඩනැගීම අරමුණු කරයි.

4.2.6 පාරිසරික සහ වෘත්තීය සෞඛ්‍යය

හැඳින්වීම

ආහාර සුරක්ෂිතතාව ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන සෞඛ්‍ය පද්ධතියේ ප්‍රධාන අංගයකි. සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (DGHS) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ආහාර අධිකාරිය (CFA) වේ. පාරිසරික, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (DDG) යටතේ ඇති ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය (FCAU) ආහාර සුරක්ෂිතතා අධීක්ෂණයේ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස වගකීම දරමින් ජාතික ආහාර සුරක්ෂිතතා ගැටලු නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරයි. පාරිසරික, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් FCAU හි අධ්‍යක්ෂ කාර්ය මණ්ඩලයට නියාමන සේවා සම්බන්ධීකරණය, අධීක්ෂණය සහ පාරිභෝගිකයින් සඳහා ආරක්ෂිත සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර ලබා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වෙත තාක්ෂණික මඟ පෙන්වීම ලබා දෙයි.

දැක්ම

සැමට සුරක්ෂිත ආහාර සැපයීම තුළින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක්

මෙහෙයුම

පරිභෝජනය කරන, බෙදා හරින, අලෙවි කරන හෝ නිෂ්පාදනය කරන ආහාර ආහාර, සුරක්ෂිතතාව සහ සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල බව සහතික කිරීම මගින් පාරිභෝගික සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම සහ පාරිභෝගික විශ්වාසය ගොඩනැගීම.

අරමුණු

- වළක්වා ගත හැකි සෞඛ්‍ය අවදානම් වලින් පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම
- වඩා හොඳ පාරිභෝගික තේරීමක් සඳහා පාරිභෝගිකයින්ට තොරතුරු සැපයීම
- තරඟකාරී වෙළඳපල සඳහා සහාය වන සාධාරණ සහ ඵලදායී, විද්‍යාව පදනම් කරගත් ආහාර රෙගුලාසි හරහා පාරිභෝගිකයින් ආරක්ෂා කිරීම

- ජාතික ආහාර ආවෙක්ශනය, බලාත්මක කිරීම සහ ආහාර නැවත කැඳවීම් සම්බන්ධීකරණය කිරීම
- රටට ඇතුල්වන තැන් වල වරායන්හි ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට සහාය වීම

ප්‍රධාන ජයග්‍රහනණ

- බලයලත් නිලධාරීන්ගේ කාර්යසාධනය තක්සේරු කිරීම සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතා දිස්ත්‍රික් සමාලෝචන පැවැත්වීම.
- 2023 ආහාර සමීක්ෂණය පවත්වන ලද අතර, පොදුවේ පරිභෝජනය කරන තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍යවල ඇති ඇෆ්ලැටොක්සින්, මාළු වල ක්ෂුද්‍ර ප්ලාස්ටික්, පොල්තෙල්වල බහුඅරෝමැටික හයිඩ්‍රොකාබන (PAH) සහ සෝයා සහ බඩ ඉරිඟු වල ජානමය වශයෙන් වෙනස් කරන ලද ජීවීන් (GMO) හඳුනා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරින.
- ආහාර සුරක්ෂිතතා ප්‍රතිපත්තියේ පළමු කෙටුම්පත සාර්ථක ලෙස සකස් කරන ලද අතර, ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා ශක්තිමත් රාමුවක් සඳහා අඩිතාලම දැමීන .
- ලෝක ආහාර සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම සඳහා මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයක් පවත්වන ලද අතර, ආහාර සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ හොඳම භාවිතයන් දැනුවත් කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට වේදිකාවක් සැපයින.
- ජාතික ආහාර සුරක්ෂිතතා සමීක්ෂණයේ (2021-2022) සොයාගැනීම් පාර්ශවකරුවන් වෙත ඵලදායී ලෙස බෙදාහරින ලද අතර, ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දැනුවත් තීරණ ගැනීමට සහ සහයෝගී ප්‍රයත්නයන් සඳහා පහසුකම් සැපයින.
- ආහාර සුරක්‍ෂිතතාවයට සම්බන්ධ නිලධාරීන්ගේ දැනුම සහ ප්‍රවීණත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්විම.
- ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනයේ රසායනික ආහාර රසායනාගාරයේ විශ්ලේෂණාත්මක හැකියාවන් ඇෆ්ලැටොක්සින් විශ්ලේෂණ ක්ෂේත්‍රය සඳහා ශක්තිමත් කෙරින.
- උත්සව කාලවලදී (අලුත් අවුරුදු සමයේ සහ වසර අවසාන උත්සව සමයේ) ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කරමින් ආහාර සුරක්ෂිතතා සති දෙකක් රට පුරා පැවැත්විම.
- පාරිසරික සෞඛ්‍ය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා අධ්‍යක්ෂ කාර්ය මණ්ඩල තුළ සිටින නිලධාරීන්ගේ ධාරිතාව සහ කුසලතා ඉහළ නැංවීම සඳහා කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පිටතට යොමුවූ පුහුණු සැසියක් ඇතුළු පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් සාර්ථකව පැවැත්විම.

ජයග්‍රහනණ /විශේෂ සිදුවීම්

A. ධාරිතාව ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන්

අ) ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට සම්බන්ධ නිලධාරීන්ගේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම
ආහාර සුරක්‍ෂිතතාවයට සම්බන්ධ නිලධාරීන්ට සමස්ත ආහාර දාමය හරහා ආහාර සුරක්ෂිතතා කළමනාකරණය පිළිබඳ මනා දැනුමක් තිබිය යුතුය. එබැවින් මෙම නිලධාරීන් සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම වැදගත් වේ.

ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ දින දෙකක නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන් තුනක්, පේරාදෙණිය, ගන්නෝරුව, "සේවා පුහුණු ආයතනය" හිදී පවත්වන ලදී. වයඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ආහාර විද්‍යා හා තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් කථිකාචාර්යවරුන් තෝරා ගන්නා ලදී. මීට අමතරව, ISO

පද්ධති සහතික කිරීම සහ විගණනය පිළිබඳ කර්මාන්තමය අත්දැකීම් ඇති සම්පත් පුද්ගලයින් තෝරා ගන්නා ලදී. උපදේශක ප්‍රජා වෛද්‍ය, පාරිසරික, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා වෛද්‍යවරු(EOHFS), සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී, ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂක, අධීක්ෂණ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක, දිස්ත්‍රික් අධීක්ෂණ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක ඇතුළු දිස්ත්‍රික්ක 23 ක නිලධාරීන් 292 දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී.

ආ) පාරිසරික සෞඛ්‍ය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතා අධ්‍යක්ෂ කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම

"රැකියා-ජීවිත සමතුලිතතාවය, විශ්ලේෂණය කර එය සාක්ෂාත් කර ගැනීම" මැයෙන් එක් පුහුණු වැඩසටහනක් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිජන පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනයේදී පවත්වන ලදී.

කණ්ඩායම් ගොඩනැගීමේ කුසලතා පිළිබඳව කිතුල්ගල ඇඩ්වෙන්චර් මූලික කඳවුරේදී පිටතට යොමුවූ පුහුණු වැඩසටහන පැවැත්විණි.

B. ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

අ) ලෝක ආහාර සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම සඳහා මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණය

ලෝක ආහාර සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම වෙනුවෙන් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශයේ සහයෝගයෙන් මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්විණි. 2023 වසරේ තේමාව වූයේ ''ආහාර සම්මතයන් ජීවිත බේරා ගනී'' යන්නයි . මෙම මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයේ අරමුණ වූයේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳව මාධ්‍යවේදීන් සහ එමගින් සාමාන්‍ය ජනතාව දැනුවත් කිරීමයි.

ආ) 2021-2022 ජාතික ආහාර සමීක්ෂණයේ සොයාගැනීම් බෙදා හැරීම

2021-2022 දීප ව්‍යාප්ත ආහාර සමීක්ෂණයේ සොයාගැනීම් අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් අතර බෙදා හරින ලද අතර නිවැරදි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයේදී පොල්තෙල් සහ මිරිස්වල ඇති ඇෆ්ලැටොක්සින්, සහල්, මාළු සහ කරවලවල බැර ලෝහ, කරවල, පලතුරු, එළවළු සහ කොළවල පවතින පළිබෝධනාශක අපද්‍රව්‍ය වැනි ආහාර සුරක්ෂිතතා ගැටලු හඳුනා ගැනීම සඳහා සාම්පල ලබා ගන්නා ලදී. මීට අමතරව, යෝගට්, සීනි පැණි බීම (SSB), නූඩ්ල්ස්, ටෝෆු, පළතුරු යුෂ සහ පළතුරු බීම, බයිට් පැක් සහ මුරුක්කු, ජෙලි කෝප්ප, රස කළ කිරි සහ මෝල්ටඩ් බීම, කිරිපිටි අනුමත නොකළ ආකලන, කල් තබා ගන්නා ද්‍රව්‍ය හෝ වර්ණක ද්‍රව්‍ය සඳහා පරීක්ෂා කරන ලදී. ආහාර (වර්ණ කේතීකරණ) රෙගුලාසි සමඟ ලේබලයේ ඇති වර්ණ කේතවල ගැළපුම ද පරීක්ෂා

කරන ලදී. තවද, කිරි (UHT සහ Pasteurized) සහ බත් සහ ව්‍යංජන පැකට් ක්ෂුද්‍රජීවීන් පැවැත්ම සඳහා පරීක්ෂා කරන ලදී. පශු ඖෂධ අවශේෂ පැවැත්ම සඳහා ශීත කළ කුකුල් මස් සාම්පල පරීක්ෂා කරන ලදී. තැලේට් සඳහා බෝතල් කළ ජලය සහ පොල්තෙල් පරීක්ෂා කරන ලදී.

කාර්යසාධන දර්ශක

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකය	2023 සඳහා ඉලක්කය	ප්‍රගතිය		
		2021	2022	2023
සමස්ත සමාලෝචනවලින් සිදු කරන ලද ආහාර සුරක්ෂිතතා සමාලෝචන ගණන සහ%	සියලුම RDHS ප්‍රදේශ සහ කොළඹ මහ නගර සභාව සහ ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනය ප්‍රදේශය සඳහා 100% ක් සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතා සමාලෝචන 28ක් සැලසුම් කර ඇත	100% (පළාත් සමාලෝච න)	100% (දිස්ත්‍රික් සමාලෝච න)	22/28 (78%)
ජාතික ආහාර සමීක්ෂණ අවසන් කිරීම	ජාතික ආහාර සමීක්ෂණය පැවැත්වීම	100%	100%	100%
ආහාර සුරක්ෂිතතා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය	පළමු කෙටුම්පතසම්පූර්ණ කිරීම	50%	75%	90%
වෙබ් පාදක තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය යලි සැකසීම සම්පූර්ණ කිරීම	වෙබ් පාදක තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය යලි සැකසීම	-	70%	80%
සැලසුම් කර ඇති සම්පූර්ණ ආහාර සුරක්ෂිතතා සති ගණන සහ %	උත්සව කාලවලදී ආහාර සුරක්ෂිතතා සති පැවැත්වීම	100%	100%	100%
ලෝක ආහාර සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම	දැනුවත් කිරීම සඳහා මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්වීම			100%
ආහාර සුරක්ෂිතතාවයට සම්බන්ධ නිලධාරීන් සඳහා ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන අවසන් කිරීම	පුහුණු වැඩසටහන් තුනක් පැවැත්වීම	-	-	100%

ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ ලියාපදිංචි කර ඇති බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කළ ජල නිෂ්පාදන පහසුකම් පරීක්ෂා කිරීමේ සංඛ්‍යාව සහ %.	සියලුම ලියාපදිංචි බෝතල් කළ හෝ ඇසුරුම් කළ ජල නිෂ්පාදන පහසුකම් පරීක්ෂා කිරීම	68/1033 6.66%	294/1102 26.67%	412/1243 33.15%
ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ ලියාපදිංචි අයඩීකරණය කළ ලුණු නිෂ්පාදන/ප්‍රවාහන කම්හල් පරීක්ෂා කිරීමේ සංඛ්‍යාව සහ %.	සියලුම අයඩීකෘත ලුණු නිෂ්පාදන/ප්‍රවාහන කම්හල් පරීක්ෂා කිරීම	75/156 48%	77/164 47%	99/202 49%
ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ ලියාපදිංචි අයඩීකරණය කළ ලුණු නිෂ්පාදන/ප්‍රවාහන කම්හල් පරීක්ෂා කිරීමේ සංඛ්‍යාව සහ %	සියලුම අයඩීකෘත ලුණු නිෂ්පාදන/ප්‍රවාහන කම්හල් පරීක්ෂා කිරීම	38/69 55%	04/70 5.71%	06/52 11.54%
ආහාර උපදේශක කමිටු සහ අනුකමිටු රැස්වීම් ගණන සහ %	රැස්වීම් 84 ක් පැවැත්වීම (12 FAC, 12 තාක්ෂණික, 12 සෞඛ්‍ය හිමිකම්, 48 රෙගුලාසි)	69/91 75.8%	71/91 78.02%	64/84 76.19%

සම්පූර්ණ කරන ලද ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය	3භෞතික ප්‍රගතිය 1.12.2023	මූල්‍ය ප්‍රගතිය 31.12.2023
කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම	254206.5	100%	100%
සමාලෝචන සහ මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ	1839870	100%	100%
තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම	41580	100%	100%
ආහාර විශ්ලේෂණ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම	1,332,177.35	80%	80%

4.2.7 වතු සහ නාගරික සෞඛ්‍ය

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ දී වතු ප්‍රජාව හා නාගරික අඩු ආදායම්ලාභී ප්‍රජාව ලෙස ප්‍රධාන කණ්ඩායම් දෙකක් හඳුනා ගෙන ඇත. එම ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නඟා සිටුවීමේ ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකකය පෙන්වා දිය හැකිය.

මෙම ප්‍රජාව අතර නිවාස සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, යටිතල පහසුකම්වල ඇති අඩුපාඩු ඇතුළු සමාජ ආර්ථික ගැටළු හඳුනා ගත හැකිය. එමෙන්ම ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවන් සැපයීමේදී චර්යාත්මක අඩුපාඩු සහ අයහපත් සෞඛ්‍ය පුරුදු ඔවුන් මෙලෙස අවධානම් කණ්ඩායම් ලෙස හඳුනා ගැනීමට හේතු පාදක වී ඇත.

වතු හා නාගරික ක්ෂේත්‍ර දෙක සඳහාම ආවේණික වූ සෞඛ්‍ය ගැටළු සහ අඩුපාඩු අවම කර ගැනීමත්, එම ප්‍රජාව සඳහා ප්‍රශස්ථ සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම තහවුරු කිරීම වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකකයේ ප්‍රධාන කාර්යය භාරය වී ඇත.

දැක්ම

සෞඛ්‍ය සම්පන්න, ඵලදායී සහ සවිබලගැන්වූ වතු හා නාගරික ජනගහනයක් සහිත ශ්‍රී ලංකාවක් බිහිකිරීම.

මෙහෙවර

යටිතල සහසුකම් සංවර්ධනය, මානව සම්පත් කළමණාකරණය, හා සැමට ප්‍රමාණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ වතු හා නාගරික ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය නඟා සිටුවීම සඳහා වැඩසටහන් සැළසුම් කර ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරිම.

අභිමතාර්ථ

ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබාදීම මඟින් වතු සහ නාගරික ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම.

අරමුණ

වතු සෞඛ්‍යය අංශය

- ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වෙමින් වතු ප්‍රජාවට ද නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවාව ලබාදීම තහවුරු කිරීම
- වතු ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධව කටයුතු කරන සෞඛ්‍ය සහ සෞඛ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන් සමඟ අන්තර් පාර්ශවීය සහයෝගිතාවයෙන් යුතුව ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ සේවාවක් සැපයීම තුළින් වතු ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය වැඩිදියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන්, රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාරමය වැඩසටහන් වතු ප්‍රජාව සඳහාද ක්‍රියාත්මක කිරීමට වතු කළමණාකාරීත්වය සහ ප්‍රාදේශීය මහජන සෞඛ්‍ය කාර්යය මණ්ඩල අතර ඵලදායී සන්නිවේදන පද්ධතියක් ඇති කිරීම.
- තිරසාර ලෙස වතු ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය නංවාලීමේ අරමුණින් සියළු සැළසුම් හා සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සඳහා ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සළකා බැලීම හා ඇතුළත් කිරීම තහවුරු කිරීම
- වතු අංශයෙහි ප්‍රමුඛ සෞඛ්‍ය ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම නිතිපතා අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම.

නාගරික සෞඛ්‍ය අංශය

- පළාත් පාලන ආයතන සමඟ සහයෝගිත්වය වර්ධනය කිරීම තුළින් නාගරික ජනතාව වෙත ඵලදායී සහ උපරිම ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබාදීමට කටයුතු කිරීම
- නාගරික ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය නංවාලීමේ අරමුණින් සියළු නාගරික සැළසුම් හා සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, හා සෞඛ්‍ය නිර්දේශ ඇතුළත් කිරීම.
- රෝග නිවාරණ හා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා නාගරික ජනතාව සවිබලගැන්වීම.
- නාගරික ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්තවය ඉහළ නැංවීම සඳහා සිදු කරන මැදිහත්වීම අධීක්ෂණය, පසු විපරම හා ඇගයීම.

2024 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්- වතුඅංශය

- වතු සමාගම් යටතේ පවතින වතු සෞඛ්‍ය ආයතන පවරා ගැනීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රමුඛතා ගත කළ වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 25ක් සඳහා අවශ්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා සකස් කිරීම හා අනු කමිටු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම.
- ප්‍රමුඛතා ගත කළ වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 11ක් රජයට පවරා ගැනීමට අදාළ ජාතික ක්‍රම සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ගෙන ඇත.
- හඳුනා ගත් වතු ක්ෂේත්‍ර තුළ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ගම්මාන ඇති කිරීම (Happy Estate) නුවරඑළිය, කෑගල්ල,බදුල්ල, මාතර,ගාල්ල, රත්නපුර, මොනරාගල, නුවර .කළුතර)
- වතු ජනතාවගේ දෘෂ්‍ය තීව්‍රතාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම
- වතු අංශයේ ක්‍රියාත්මක කරන සෞඛ්‍ය වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම.
- පෝෂණ මට්ටම් නිර්ණය කිරීම සඳහා සමීක්ෂණ සැළසුම් කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන මෙවලම් (Calendars) සකස් කිරීම.
- වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය අංශයේ ඉදිරි පස් අවුරුදු උපායමාර්ගික සැළැස්ම සකස් කිරීම සඳහා ආරම්භක වැඩසටහන ජාතික මට්ටමේ අදාළ නිළධාරීන් සම්බන්ධ කරගනිමින් පැවැත්වීම දැනට ක්‍රියාත්මක වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 44 තුළින් ලබාදෙන සෞඛ්‍ය සේවාවන් පිළිබඳව සමීක්ෂණයක් සිදු කර තවදුරටත් අවශ්‍ය වන වැඩිදියුණු කිරීම් හඳුනා ගැනීම
- ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන වෙත ලබා දෙන ත්‍රිපෝෂ බෙදා හැරීම සම්බන්ධව අධීක්ෂණය කිරීම හා ක්‍රමවත් කිරීමට පියවර ගැනීම

2024 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්- නාගරික සෞඛ්‍ය අංශය

- නාගරික ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය නඟාසිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම අරමුණු කරගනිමින් ජාතික නාගරික සෞඛ්‍ය මෙහෙයුම් කමිටුව රැස් කිරීම.
- ජාතික නාගරික සෞඛ්‍ය මෙහෙයුම් කමිටුව මඟින් තීරණය කරන ලද අනුකමිටු පිහිටුවීම සහ ඊට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම
- නාගරික මහජන සෞඛ්‍ය කටයුතුවල ස්වභාවය සොයාබැලීම සඳහා දිස්ත්‍රික් සහ පළාත් මඟින් අවශ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීම
- සමාලෝචනය, විශ්ලේෂණය, සහ නිරීක්ෂණය
- නාගරික සෞඛ්‍ය කටයුතවල සහ ඒ සඳහා වන මානව සම්පත හා අනෙකුත් සම්පත් පිළිබඳ සමාලෝචනය කිරීම,
- නාගරික කොමසාරිස්වරුන් සමඟ විශ්ලේෂණාත්මක සාකච්ජා සිදු කිරීම
- නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකක නිරීක්ෂණ වාර්තා සහ දත්ත/ තොරතුරු ලබා ගැනීම රැස් කිරීම.
- 2021 දී ස්ථාපනය කළ සුවතා මධ්‍යස්ථානයන් හි කාලීන ගැටළු සහ දැනට පවතින ස්වභාවය පිළිබඳ විපරම් කිරීම සහ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම.

- කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාව අතර ව්‍යායාම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ හා ව්‍යායාම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- කොළඹ නාගරික බල ප්‍රදේශයේ බෝ නොවන රෝග හඳුනා ගැනීම සඳහා ජංගම සායන සැළසුම් කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදාළ ඒකක, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් නියෝජනය කරමින් පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ සහ දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ මෙන්ම විශේෂඥ වෛද්‍ය නිළධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් පවත්වන වන ලද රැස්වීම මඟින් ඉදිරි පස් අවුරුදු උපායමාර්ගින සැළස්ම සෑදීමට අවශ්‍ය මගපෙන්වීම ලබා ගැනීම.
- කොළඹ මහනගර සහා බල ප්‍රෙද්ශය තුළ පිහිටි අඩුආදායම්ලාභී මහල් නිවාස වැසියන්ගේ පෝෂණය සහ යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මැදිහත්වීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

2024 වර්ෂයේ වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය අංශය ක්‍රියාත්මක කිරිමට අපේක්ෂිත ක්‍රියාකාරකම්.

- වතු හා නාගරික යන දෙඅංශයෙහිම මෙහෙයුම් කමිටු රැස් කිරීම හා අනුකමිටු රැස්කර ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම
- 2026 වසරේ සිට ඉදිරියට වසර 5ක් සඳහා වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය අංශයට අදාළ උපායමාර්ගික සැළැස්ම සකස් කිරීම
- වතු හා නාගරික අංශයන්හි සෞඛ්‍ය කටයුතු සම්බන්ධව ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම
- පවරා ගැනීමේ කටයුතු ආරම්භ කර ඇති වතු සෞඛ්‍ය ආයතන 44හි ඉදිරි කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙනයාම සහ පවරා ගැනීමට යෝජිත වතු සෞඛ්‍ය ආයතනවලින් ප්‍රමුඛතා ගත කළ වතු සෞඛ්‍ය ආයතනයන් පවරා ගැනීමේ මූලික අදියරේ පියවරයන් ගැනීම
- ආරම්භ කරන ලද Happy Estate හි පසු විපරම් කිරීම සහ නව ගම්මාන 50ක් ආරම්භ කිරීම
- වතු සහ නාගරික අංශයන්හි ප්‍රජාව සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම .
- වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය අංශයන්හි සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේදී අදාළ ආයතන අතර අන්තර් සම්බන්ධතාවය ක්‍රමවත්ව හා විධිමත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පියවර ගැනීම
- වතු හා නාගරික ජනතාව සඳහා සෞඛ්‍ය සේවාවන් සපයන නිලධාරීන් සඳහා ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන් පැවැත්වීම
- වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය අංශයන්ට සුවිශේෂී වූ සෞඛ්‍ය ගැටළු හඳුනා ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණ සහ පර්යේෂණ පැවැත්වීම.

4.2.8 නිරෝධායන සේවා

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිරෝධායන ඒකකය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශසීමාවේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව පවත්වාගෙන යාමේ ප්‍රධාන හවුල්කරුවෙකි. මෙම ඒකකයේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ ජාත්‍යන්තරව පැතිරෙන රෝග හා වෙනත් මහජන සෞඛ්‍ය තර්ජන පැතිරීම සීමා කිරීම, ජාත්‍යන්තර ගමනාගමනය සහ වෙළඳාමට බාධාවක් නොවන ලෙස ඒවාට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග මඟින් ජාත්‍යන්තර සංචාරකයින්, ගුවන් යානා සහ නැව් කාර්ය මණ්ඩලය සහ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය සහ යහපැවැත්ම ඇතුළු මිනිස් සෞඛ්‍යයට සිදුවන හානිය වැළැක්වීමයි.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නිරෝධායන ඒකකය, දේශසීමා පාලන වගකීම සහිත වෙනත් ආයතන වන ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය, රේගුව, ජෛව ආරක්ෂණය, සමුද්‍රීය හා ගුවන් ප්‍රවාහන, සත්ව සෞඛ්‍ය, රෙගුලාසි / ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම හා සංක්‍රමණ වගකීම් සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් ඒකක සමඟ කටයුතු කරයි.
නිරෝධායන ඒකකය යටතේ ඇති මහජන සෞඛ්‍ය කාර්යාල වන්නේ ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපලවල ඇති ගුවන්තොටුපල සෞඛ්‍ය කාර්යාල (බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල, මත්තල රාජපක්ෂ ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොල-මත්තල, යාපනය ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල - පලාලි, කොළඹ ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ රත්මලාන), ජාත්‍යන්තර වරායන්හි පිහිටා ඇති සෞඛ්‍ය කාර්යාල (කොළඹ, ගාල්ල, ත්‍රිකුණාමලය, හම්බන්තොට, නොරොච්චෝල සහ කන්කසන්තුරේ), වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ පිහිටා ඇති සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය සහ ආගමන සෞඛ්‍ය ඒකකයන්ය.

නිරෝධායන ඒකකයේ සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය කහ උණ, මෙනින්ගෝකොකල් මෙනින්ජයිටිස් සහ පෝලියෝ වලට එරෙහිව සංචාරකයින්ට එන්නත් ලබා දීම සිදු කරයි.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, අන්තර්ජාතික සංක්‍රමණික සංවිධානය (International Organization for Migration/ IOM) සමග එක්ව, නේවාසික වීසා බලපත්‍ර අයදුම්කරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය තක්සේරුවක් සිදු කර මැලේරියාව, බරවා රෝගය, ක්ෂය රෝගය සහ එච්. අයි. වී. (HIV) රෝග සඳහා පරීක්ෂණ සිදු කරයි. එම රෝගී අයදුම්කරුවන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදාළ මහජන සෞඛ්‍ය ඒකක වෙත ප්‍රතිකාර, අධීක්ෂණය සහ පසුවිපරම් සඳහා යොමුකිරීම නිරෝධායන ඒකකයේ ආගමන සෞඛ්‍ය ඒකකය මඟින් සිදු කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ බෝවන රෝග දැනුම් දීමේ ඉතිහාසය 19 වන සියවසේ අග භාගය දක්වා දිවයයි. දිවයිනේ බෝවන රෝග දැනුම් දීමේ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 1897 දී නිරෝධායන හා රෝග වැළැක්වීමේ ආඥා පනත හඳුන්වා දී ඇත. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR)-2005 ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව නීත්‍යානුකූලව බැඳී සිටී. නිරෝධායන ඒකකය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ අන්තර්ජාතික සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR)-2005 හි සම-ජාතික කේන්ද්‍රීය ස්ථානයකි.

දැක්ම

ජාත්‍යන්තර රෝග පැතිරීමකින් තොරව රට පවත්වා ගැනීම.

මෙහෙවර

ජාත්‍යන්තර ගමනාගමනය හා වෙළඳාමට සැලකිය යුතු බාධාවක් නොකර රටට රෝග ඇතුළු වීම හෝ මහජන සෞඛ්‍ය අවදානම් සහිත සිදුවීම් වැළැක්වීම, පාලනය කිරීම සහ එමඟින් ශ්‍රී ලංකාව ආරක්ෂා කිරීම.

ඉලක්කය

ලෝකයේ ගමනාගමනය හා වෙළඳාමට අවම මැදිහත්වීමක් සහිතව ජාත්‍යන්තර රෝග පැතිරීමට එරෙහිව උපරිම ආරක්ෂාව සහතික කිරීම. අන්තර්ජාතික බලපෑමක් සහිත මහජන සෞඛ්‍ය හදිසි අවස්ථාවක (Public Health Emergency of International Concern/ PHEIC) හෝ එම අවස්ථා වලට තුඩු දිය හැකි තත්වයන්ට සූදානම් වීම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග මෙයට ඇතුළත් ය.

අරමුණු

- ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR)-2005 ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම ශක්තිමත් කිරීම
- රට තුළ දේශසීමා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සහතික කිරීම
- නිරෝධායන ඒකකය, සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය සහ රටට ප්‍රවේශවන ස්ථානවල ඇති මහජන සෞඛ්‍ය කාර්යාලවල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම

2024 දී ජයග්‍රහණ සහ විශේෂ සිදුවීම්

- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2024-2028 සංවර්ධන වැඩමුළුව (National Action Plan for Health Security 2024-2028 Development Workshop) 2024 වර්ෂයේ පෙබරවාරි 27 සිට 29 දක්වා අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) සමඟ සහයෝගයෙන් සාර්ථකව සංවිධානය කරන ලදී.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය (WHO SEARO) මගින් පැවැත්වූ ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR) සිදුවීම් සන්නිවේදනය පිළිබඳ කලාපීය සමාකරණ අභ්‍යාසයක් වන South-East Asia Regional Practice of All Hazard IHR Event Communication (SAPHIRE) 2024 සඳහා 2024 මාර්තු 12 වන දින සහභාගී වී දායකත්වය දැක්වීය.
- 2024 මාර්තු 28 වන දින යාපනය ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළේ පැවැත්වූ පූර්ණ පරිමාණ හදිසි අභ්‍යාසයට (Full-Scale Emergency Exercise) නිරෝධායන ඒකකයේ, බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළේ සහ යාපනය ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළේ, සෞඛ්‍ය කාර්යාලවල සේවය කරන වෛද්‍යවරුන් සහභාගී විය .
- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සඳහා සම්පත් සිතියම්කරණ වැඩමුළුව (Resource Mapping Workshop for National Action Plan for Health Security) තාක්ෂණික විශේෂඥයින්, මූල්‍ය සම්බන්ධ සම්පත්දායක පුද්ගලයින් සහ පරිත්‍යාගශීලී නියෝජිත ආයතනවල (Donor agencies) නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් 2024 වර්ෂයේ

මැයි මස 20 සිට 22 දක්වා කොළඹදී, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) සමඟ සහයෝගයෙන් සංවිධානය කරන ලදී.

- රටට ප්‍රවේශවන ස්ථානවල, නිරෝධායන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සහ ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR)-2005 පිළිබඳව උපාධි අපේක්ෂක වෛද්‍ය සිසුන් ,ආයුර්වේද වෛද්‍ය සිසුන්, උපාධි අපේක්ෂක හෙද සිසුන් සහ හෙද ඩිප්ලෝමා අභ්‍යාසලාභීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක අභ්‍යාසලාභීන් මෙන්ම ප්‍රජා වෛද්‍ය විෂය ධාරාවේ, වෛද්‍ය පරිපාලන විෂය ධාරාවේ, වෛරස් විද්‍යා විෂය ධාරාවේ, ආපදා කළමනාකරණ ඩිප්ලෝමා හදාරන පශ්වාත් උපාධි අභ්‍යාසලාභී වෛද්‍යවරුන් දැනුවත් කිරීමේ කාර්යයන් නිරෝධායන ඒකකයේදී, සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලයේදී සහ රටට ප්‍රවේශ ස්ථානවල පිහිටි සෞඛ්‍ය කාර්යාලවල දී සිදු කරන ලදී.
- 2024 මැයි 28 වන දින සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය සහ යුනිසෙෆ් (UNICEF) විසින් පවත්වන ලද සෞඛ්‍ය අංශ සඳහා අත් සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ වැඩමුළුවට (Hand Hygiene for Health Sector Workshop) වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ ඇති සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලයේ සහ නිරෝධායන ඒකකයේ වෛද්‍යවරු සහභාගී විය.
- ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණික සංවිධානය (International Organization for Migration / IOM) විසින් 2024 වර්ෂයේ ජුනි මාසයේදී කොළඹ වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලයට, අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ කිහිපයක් පරිත්‍යාග කර ඇත.
- නිරෝධායන ඒකකයේ සේවය කරන වෛද්‍ය නිලධාරීන් ඇතුළු රටට ප්‍රවේශවන ස්ථාන වල පිහිටි සෞඛ්‍ය කාර්යාලවල වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ගුවන් තොටුපළ, වරාය සහ ගුවන් යානා ප්‍රවාහයන්වල ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (International Health Regulations / IHR) මූලික තාක්ෂණික පිළිබඳ දින පහක පුහුණු වැඩසටහන 2024 ජූලි 29 සිට 2024 අගෝස්තු 02 දක්වා පවත්වන ලදි.
- 2024 නොවැම්බර් 13 දින ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) විසින් පවත්වන ලද ගෝලීය හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන සමාකරණ අභ්‍යාසයට (GEOCX 2024) සහභාගී විය.
- 2024 නොවැම්බර් 27 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේදී ප්‍රධාන තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍ර 15 කම පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් IHR -2005 හි රාජ්‍ය පාර්ශවයේ වාර්ෂික වාර්තා කිරීමේ මෙවලම (State Party Annual Reporting Tool) පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීමක් සංවිධානය කර පවත්වන ලදි.
- 2024 වර්ෂය සඳහා ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි (IHR)-2005 පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම (National Steering Committe Meeting) 2024 දෙසැම්බර් 4 වැනි දින සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් කාර්යාලයේදී (DGHS) සංවිධානය කර පැවැත්විණි.
- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (NAPHS) 2024-2028 සමාලෝචනය කිරීමේ උපදේශන රැස්වීම 2024 දෙසැම්බර් 19 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේදී සංවිධානය කර, අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදි.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

➢ **GOSL අරමුදල්**

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය (රු. මිලියන)	භෞතික ප්‍රගතිය 2024.01.01 සිට 2024.11.30 දක්වා	2024.01.01 සිට 2024.11.30 දක්වා මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1. සංචාරකයින් සඳහා කහ උණ එන්නත් ලබා දීම	සාමාන්‍ය කාර්යයකි	වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ සහකාර වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලයේදී කහ උණ වැළැක්වීම සඳහා සංචාරකයින් 6675 දෙනෙකුට කහ උණ සඳහා එන්නත් ලබා දෙන ලදී.	---
2. නැව් සඳහා සනීපාරක්ෂක සහතිකය නිකුත් කිරීම සඳහා නැව් පරීක්ෂා කිරීම	සාමාන්‍ය කාර්යයකි	නෞකා සනීපාරක්ෂක සහතිකය නිකුත් කිරීම සඳහා නෞකා 636ක් පරීක්ෂා කරන ලදී	---
3.නිරෝධායන ඒකකයේ සමාලෝචන රැස්වීම්	මිලියන 0.2	2024 මාර්තු මාසයේදී මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලදී. 2024 ජූනි මාසයේදී භෞතිකව සමාලෝචන රැස්වීම පවත්වන ලදී	2024 ජූනි රැස්වීම සඳහා වෙන් කළ මුදලින් රු. 39,750ක් යොදවා ඇත.
4. වෙබ් අඩවිය සමඟ පරිපාලන පැනලය අලුත් කිරීම	මිලියන 0.2	සම්පූර්ණ කරන ලදී.	2024 සඳහා ලැබුණු අරමුදල් යොදවා ඇත.
5.IHR 2005 හි මූලික ධාරිතාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපකරණ මිලදී ගැනීම	මිලියන 2	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි (MOH) සැපයුම් ඒකකයෙන් උපකරණ තවමත් ලැබී නැත	2024 සඳහා DDG PHS 1 වෙතින් අරමුදල් වෙන් කරන ලදී. මිලදී ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සැපයුම් ඒකකය වෙත ඉල්ලීමක් කරන ලදී.

- **WHO Biennium අරමුදල් 2024 - 2025**

ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු පිරිවැය (රු.)	**2024.01.01 සිට 2024.12.31 දක්වා** භෞතික ප්‍රගතිය	**2024.01.01 සිට 2024.12.31 දක්වා** මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රු.)
1. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය නියාමනය **(IHR)** පිළිබඳ රාජ්‍ය පාර්ශවයේ වාර්ෂික වාර්තාව පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම **2024**	812,500.00 කි	කාර්යය සම්පූර්ණ කරන ලදී. MoH සහ WHO වෙත වාර්තාව යවා ඇත	666,366.19 කි
2. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි **(IHR) 2005** පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම	162,513.14 කි	කාර්යය සම්පූර්ණ කරන ලදී. MoH සහ WHO වෙත වාර්තාව යවා ඇත	82,800.00 කි
3. සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම **(NAPHS) 2024-2028** සමාලෝචනය කිරීමේ උපදේශන රැස්වීම	776,965.00 කි	කාර්යය සම්පූර්ණ කරන ලදී. MoH සහ WHO වෙත වාර්තාව යවා ඇත	562,666.50 කි

පසුගිය පස් අවුරුදුතුල කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

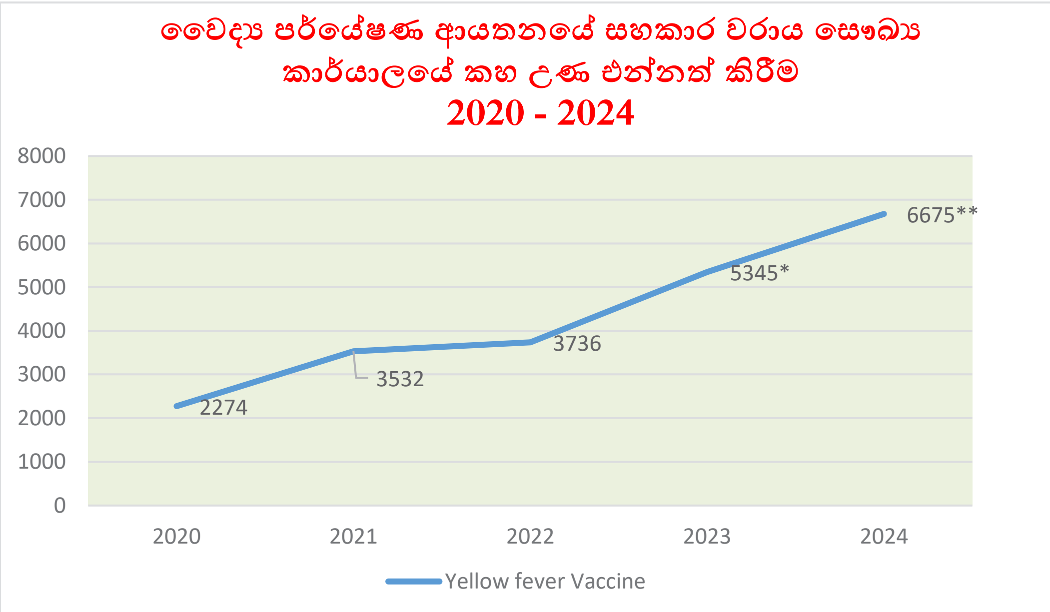

** කහ උණ එන්නත් 2023 මාස කිහිපය තුළ නොතිබුණි.*
***2024 නොවැම්බර් 30 දක්වා දත්ත පමණි*

*2022, 2023 සහ 2024 මාස කිහිපය තුළ Meningococcal එන්නත් ලබා ගත නොහැකි විය
**2024 නොවැම්බර් 30 දක්වා දත්ත පමණි

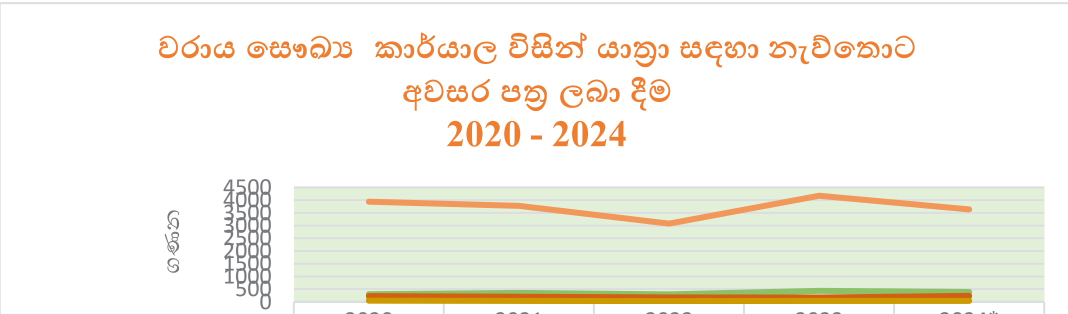

	2020	2021	2022	2023	2024*
Colombo Port	3936	3775	3,076	4,172	3,640
Galle Port	111	53	69	13	95
Hambantota Port	304	350	297	435	395
Trincomalee Port	225	208	182	172	237
Norochcholai Port	48	42	30	42	37

*2024 නොවැම්බර් 30 දක්වා දත්ත පමණි

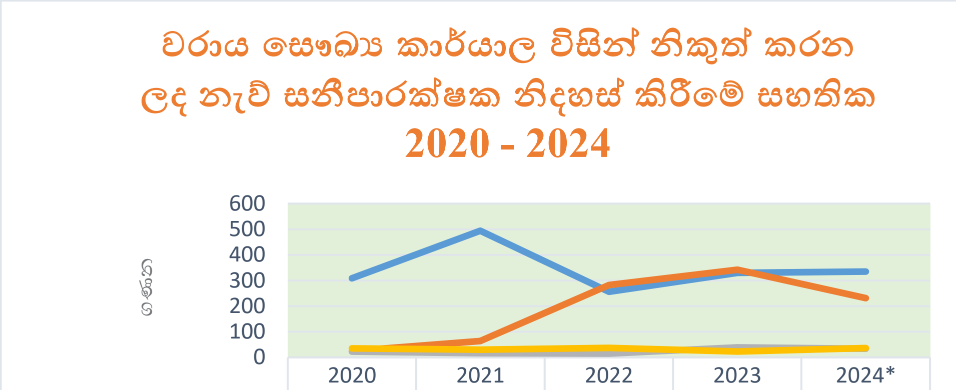

	2020	2021	2022	2023	2024*
Colombo Port	309	494	256	330	335
Galle Port	25	64	282	342	231
Hambantota Port	23	17	15	39	34
Trincomalee Port	35	30	37	23	36

2024 නොවැම්බර් 30 දක්වා දත්ත පමණි

2024 සඳහා සැලසුම් කර තිබූ විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- ✓ ආසියා සංවර්ධන බැංකු (ADB) අරමුදල්වලින් ත්‍රිකුණාමල වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය සහ ත්‍රිකුණාමල වරායේ හුදකලා මධ්‍යස්ථානය (Isolation Centre) ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- ✓ කොළඹ වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- ✓ කොළඹ වරායේ නව වරාය සෞඛ්‍ය කාර්යාලයක් ඉදි කිරීම.

විශේෂ සිදුවීම්වල ඡායාරූප

1. 2024-2028 සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීමේ වැඩමුළුව.

2. 2024 මැයි මාසයේදී පැවැත්වූ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සඳහා සම්පත් සිතියම්කරණ වැඩමුළුව (Resource Mapping Workshop for NAPHS).

3. 2024 මාර්තු මාසයේදී යාපනය ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලේ පැවැත්වුණු පූර්ණ පරිමාණ හදිසි අභ්‍යාසය

4. 2024 ජූලි 29 සිට 2024 අගෝස්තු 02 දක්වා පැවති ගුවන් තොටුපළ , වරාය සහ ගුවන් යානා ප්‍රවායන්හි IHR මූලික මූලික ධාරිතාවන් පිළිබඳ දින පහක පුහුණු වැඩසටහන

5. 2024 නොවැම්බර් 27 වැනි දින රාජ්‍ය පාර්ශව වාර්ෂික වාර්තාකරණ (SPAR) මෙවලම පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට පැවැත්වුණු උපදේශන රැස්වීම

6. ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම - 2024 දෙසැම්බර් 04

7. සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (NAPHS) 2024-2028 සමාලෝචනය කිරීමේ උපදේශන රැස්වීම - 2024 දෙසැම්බර් 19

4.2.9 වැඩිහිටි, තරුණ, ආබාධිත හා අභ්‍යන්තරික අවතැන්වූවන් වෙනුවෙන් සේවා

තරුණ වැඩිහිටි හා ආබාධිත වූවන් පිළිබඳ අංශයේ දැක්ම සහ මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය සැලසුමට අනුව රට තුල වෙසෙන තරුණ වැඩිහිටි හා ආබාධිත පුද්ගලයන්ගේ සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, රෝග නිවාරණය හා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය මගින් තරුණ වැඩිහිටි හා ආබාධිත පුද්ගලයන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්වයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහල නැංවීම වේ

වැඩිහිටි සෞඛ්‍ය

දැක්ම

නිරෝගී, ක්‍රියාශීලී, සහ ඵලදායි වැඩිහිටි ප්‍රජාවක් ඇති කිරීම.

අරමුණ

- වැඩිහිටියන්ගේ ශාරිරික, මානසික හා සාමාජීය යහපැවැත්ම වැඩි දායුණු කිරීම.
- අනාගතයේදී වඩා ක්‍රියාශීලී, වඩා ඵලදායි වැඩිහිටි ප්‍රජාවක් බිහි කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සෞඛ්‍ය පහසුකම් ළඟාකර ගැනීම.

ආබාධිත සෞඛ්‍ය

දැක්ම
ආබාධිත වූවන්ගේ ජීවන තත්වයේ ගුණාත්මක භාවය වැඩි දායුණු කිරීම.

අරමුණ
ආබාධිත වූවන් සඳහා සැපයෙන සෞඛ්‍ය සේවා දියුණු කිරීම.

තරුණ සෞඛ්‍ය

දැක්ම

නිරෝගී සහ වඩා ඵලදායි යෞවන හා තරුණ ප්‍රජාවක් බිහි කිරීම

අරමුණ

යෞවනයන්ගේ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සහ යහ පැවැත්ම දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම, ආකල්ප හා ජීවන කුෂලතා දියුණු කිරීම.

2023 වසරේදී සම්පූර්ණ කරන ලද කාර්යයන්			
ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තු මුදල. රු.	මූල්‍ය ප්‍රගතිය n 31.12.2024	භෞතික ප්‍රගතිය(%) 31.12.2024
01. තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවකයින් සඳහා ICOPE පුහුණුව (WHO)	1,147,342.40	953328.00	83
02. අතරමැදි සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම්වල (WHO) කම්පනයෙන් පසු ආබාධිත පුද්ගලයින් සඳහා සේවා සැපයීම සඳහා ජාතික මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම සඳහා උපදේශන වැඩමුළුව	1,278,719.00	1,259,700.00	98.5

2024 සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වන ක්‍රියාකාරකම්

විස්තරය	වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදනය රු.මිලි.	වියදම රු.මිලි.	ප්‍රගතිය %
01. තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කයේ (GOSL) ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා සේවකයින් සඳහා ICOPE පුහුණුව	2,000,000.00	343,700.00	17.2
02 ICOPE සහ නිරෝගී වයසට යාම (GOSL) සඳහා සමාලෝචන රැස්වීම	2,000,000.00	30500.00	1.53
03. විශ්‍රාම ගැන්වීමට පෙර දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන (GOSL)	2,000,000.00	875,019.94	43.8
04. සෞඛ්‍ය සම්පන්න වයසට යාම සහ IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය පිළිබඳ උපදේශන වැඩසටහන (GOSL)	1,500,000.00	21350.00	1.4
	3,000,000.00	115,657.70	3.9
05. වැඩිහිටි ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය සහ මුද්‍රණය (GOSL)	2,000,000.00	305,398.75	15.3

06. වැඩිහිටි සත්කාර බෙදාහැරීමේ ආකෘතිය වලංගු කිරීම සහ මුද්‍රණය (GOSL) 07. විෂය සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර දින සැමරීම (GOSL)	1,500,000.00	173,650.00	11.6
01. තරුණ ප්‍රතිපත්ති සහ මුද්‍රණ සංශෝධනය (GOSL) 02.තරුණ තොරතුරු පත්‍රිකා සංවර්ධනය - නියමු සහ මුද්‍රණය (GOSL)	2,000,000.00 2,000,000.00	0 0	Planning stage Planning stage
එකතුව		**1,865,276.39**	

පසුගිය අවුරුදු 05 තුල කාර්යය සාධනය

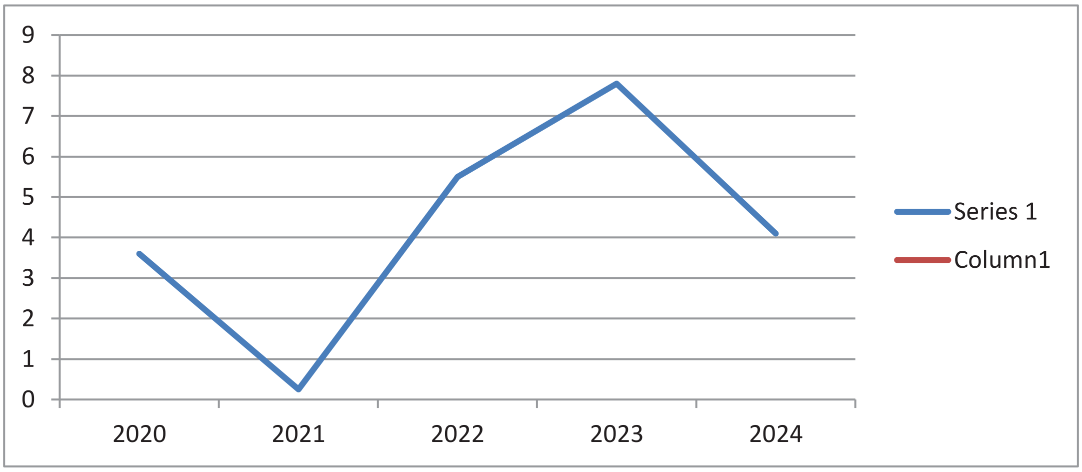

4.2.10 ජාතික දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර පිළිබඳ අධිකාරිය

දැක්ම

දුම්කොළ හා මද්‍යසාර වලින් තොර දේශයක් සහ මහජනතාවක්

මෙහෙවර

දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පාදක කොටගත් උපද්‍රවයන් අපගේ සමාජය නිදහස් කරගැනිම සඳහා සියලු සමාජීය අංශ ඒකරාශි කිරිම

අරමුණු

- මහජන සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා දුම්කොළ හා මද්‍යසාර (සහ අනෙකුත් මත්ද්‍රව්‍ය) හා සම්බන්ධ පුළුල් සහ විශේෂිත ක්‍රියාමාර්ග හඳුනා ගැනීම.
- නිෂ්පාදනය, අලෙවිකරණය, ප්‍රචාරණය සහ දුම්කොළ හා මද්‍යසාර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන පරිභෝජනය පිළිබඳව ඇගයීම් සහ අධීක්ෂණය කරිම තුළින් දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර ආශ්‍රිත හානි වැළැක්වීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන වෙත ප්‍රවේශවීමට ඇති අවස්ථා අවම කිරීමෙන් පුද්ගලයන්, විශේෂයෙන්ම ළමුන් දුම්පානයෙන් හෝ මද්‍යසාර භාවිතා කිරීම අධෛර්යමත් කරනු ලබන විධිවිධාන සැකසීම.
- සුපිරිසිදු වාතාශ්‍රය රැක ගැනීම පිළිබඳ නීති සකස් කිරීම, සම්මත කරගැනීම, ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ලබා ගත හැකි අවකාශ සීමා කිරිම මඟින් ප්‍රජාව දුම්කොළ හා මද්‍යසාරවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර මඟින් ජනතාවට සිදු කරන හානිය වළක්වා ගැනීම සඳහා දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නිවාරණ වැඩසටහන් ඇතුළුව වෙනත් සියලු ක්‍රියාමාර්ග උපායමාර්ග යෝජනා කිරිම හා ක්‍රියාවට නැංවීම.

කර්තව්‍ය

- දුම්කොළ නිෂ්පාදන හා මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවට උපදෙස් දීම.
- ජනමාධ්‍ය අනුග්‍රාහකත්වයෙන් සහ ප්‍රජා පාදක වැඩසටහන් මඟින් සෞඛ්‍ය වර්ධනය දිරි ගැන්වීම සහ සහාය වීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන හා මද්‍යසාර නිෂ්පාදන පරිභෝජනයෙන් උද්ගත වන හානිය අවම කර ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග නිර්දේශ කිරීම.
- අනීතික ඖෂධ භාවිතය වැළැක්වීම හෝ අවම කිරිම සඳහා ජාතික අන්තරායකාරී ඖෂධ පාලක මණ්ඩය විමසා වැඩපිළිවෙළවල් සකස් කිරීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන නීතිමය, බදුකරණ, පරිපාලන සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම.
- ඒ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරි පිළිබඳ සමීක්ෂණ හා ඇගයිම් කිරීම.
- ප්‍රතිපත්තිවල ගැටලු සමීක්ෂණය කිරීම අවශ්‍ය විය හැකි පරිදි ප්‍රතිපත්තිවල යම් වෙනස්කම් ඇති කිරිමට රජයට උපදෙස් ලබා දීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර සම්බන්ධ ගැයලු පිළිබඳ පර්යේෂණ පර්යේෂණ දිරිගැන්වීම සහ ඊට සහාය වීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන හා මද්‍යසාර නිෂ්පාදන සැකසීම, පරිභෝජනය හා අලෙවියට අදාළ ආර්ථික සෞඛ්‍ය, හා වෙනත් ගැටලු සමීක්ෂණය කිරීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පාවිච්චිය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණ පැවැත්වීම, ප්‍රවර්ධනය හා

සම්බන්ධීකරණය

- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරිමෙහි ලා අවශ්‍ය රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන නියෝජිතායතන සහ පෞද්ගලික අංශයේ සංවිධානවල සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ සමීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාකාරි ප්‍රජා සහභාගිත්වය දිරිගැන්වීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පිළිබඳ අදාළ ගැටලු පිළිබඳව මහජනයාගෙන් තොරතුරු භාරගැනිම සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට අදාළ ආයතනවලට නිර්දේශ කිරීම.
- දුම්කොළ නිෂ්පාදන හා මද්‍යසාර නිෂ්පාදන සැකසීම හා පරිභෝජනය තුළින් උද්ගත වන හානිය අවම කිරිම සම්බන්ධයෙන්, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන නියෝජිත ආයතන හා සංවිධාන විසින් කරගෙන යන සියලු කටයුතුවල සම්බන්ධිකරණ නියෝජිත ආයතනය ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරිමට කටයුතු කිරීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර ආශ්‍රිත සියලු විමර්ශනවල ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම.
- දුම්කොළ හා මද්‍යසාර ආශ්‍රිත කරුණු වලදී දේශිය, කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය ඇති කර ගැනීම.

2024 ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

(2024 ජනවාරි 1 සිට 2024 ජුනි 30 දක්වා)

ක්‍රියාත්මක කළ ක්‍රියාකාරකම්	ඉලක්ක කණ්ඩායම්	සාධන
දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ උපදේශන සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව - හතරවන කණ්ඩායම	සහතිකපත් අපේක්ෂකයින්	• දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ උපදේශන සහතික පත්‍ර පාඨමාලාවේ සිව්වන කණ්ඩායම න්‍යායික හා ප්‍රායෝගික විභාග දෙකෙන්ම සමත් අපේක්ෂකයින් 37 දෙනෙකු විසින් සාර්ථකව නිම කරන ලදී. • සහතිකපත් ප්‍රදානය කිරීමේ උත්සවය 2024 අප්‍රේල් 30 වැනි දින බත්තරමුල්ල සෙත්සිරිපාය II අදියරේදී පැවැත්විණි. • වෛද්‍ය පී.ජී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් මහීපාල මහතා ප්‍රධාන ආරාධිතයා ලෙස කටයුතු කළ අතර දේශන මණ්ඩලය සහ අනෙකුත් සම්භාවනීය අමුත්තන් සහභාගි විය
දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන	විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්	• දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳව විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සවිබල ගැන්වීම අරමුණු කරගත් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් 2024 ජනවාරි 31 වන දින NSBM හරිත විශ්ව විද්‍යාලයේ දී පවත්වන ලද අතර, සිසුන් 150 ක් ක්‍රියාකාරීව සහභාගී විය.
දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම	පාසල් සිසුන්	• පාසල් සිසුන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් 2024 පෙබරවාරි 14 වැනි දින හෝමාගම

සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ පාසල් සිසුන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන		මහින්ද රාජපක්ෂ විද්‍යාලයේ දී පාසල් සිසුන් සඳහා පැවැත්විණි. • මෙම වැඩසටහන සඳහා 10 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍ය නායකයින් 50 දෙනෙකු සහභාගී විය.
දුම්කොළවලින් තොර ප්‍රදේශ පිහිටුවීම සහ NATA පනත පිළිබඳ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා පුහුණුව	මහජන සෞඛ්‍ය පරික්ෂකවරුන්	• දුම්කොළවලින් තොර ප්‍රදේශ පිහිටුවීම සහ ශක්තිමත් කිරීම මෙන්ම NATA පනත පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ පුහුණු සැසියක් 2024 පෙබරවාරි 22 වන දින ගාල්ල පළාත් සෞඛ්‍ය පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේදී පැවැත්විණි. • මෙම වැඩසටහන මගින් අභ්‍යාසලාභී මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් 75 දෙනෙකු ඔවුන්ගේ ගැටළු විසඳීම සඳහා අන්තර් ක්‍රියාකාරී සාකච්ඡාවල නිරත විය.
දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සඳහා ප්‍රදර්ශන කුටිය	මහජනතාව	• දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය (NATA) විසින් 2024 මාර්තු 26 වැනි දින සෙත්සිරිපාය II අදියරේදී ප්‍රදර්ශන කුටියක් පවත්වන ලදී. • මෙම උත්සවය කාන්තා හා ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් සංවිධානය කරන ලද ප්‍රදර්ශනයක කොටසකි.
මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා අතිරේක පුහුණුව	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන්	• අභ්‍යාසලාභී මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් 2024 අප්‍රේල් 4 වන දින කළුතර ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යා ආයතනයේදී පවත්වන ලදී. • අභ්‍යාසලාභී මහජන සෞඛය පරීක්ෂකවරුන් 150 දෙනෙකු සහභාගී වූ මෙම සැසිය දුම්කොළවලින් තොර කලාප පිහිටුවීම සහ NATA පනත පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම ශක්තිමත් කළේය. .
බාලිකා මාර්ගෝපදේශක සිසුන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන	පාසල් සිසුන්	• NATA ආයතනය විසින් දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳව බාලිකා මාර්ගෝපදේශක සිසුන් දැනුවත් කිරීමේ සැසියක් ද කැස්බෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේදී පවත්වන ලදී. • මෙම සැසියට 30 දෙනෙක් ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගි වන්නට විය.
ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දින සැමරුම - 2024	බාලදක්ෂයින්, බාලදක්ෂිකාව න්	• 2024 මැයි 31 වන දින ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය සැමරීම සඳහා, "දුම්කොළ කර්මාන්තයේ ඇඟිලි ගැසීම් වලින් දරුවන් ආරක්ෂා කිරීම" පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින්, වෝටර්ස් එජ්,

		ඊගල් ශාලාවේදී වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. • මෙම අවස්ථාවට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ගෞරවනීය අමුත්තන් සහ බාලදක්ෂයින් බාලදක්ෂිකාවන් ඔවුන් භාරව කටයුතු කරන නිලධාරින් සහභාගි විය.
දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නිවාරණය පිළිබඳ ජාතික සම්මන්ත්‍රණය - (NSTAP) 2024	පර්යේෂකයන්	• 2024 මැයි 31 වන දින පැවති ජාතික සම්මන්ත්‍රණය, දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීමේ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන් එක්රැස් කරන ලදී. • සංයුක්ත වාර්තා පොතක් එළිදක්වන ලද අතර, ආයතන සහ පර්යේෂකයන් අදාළ අධ්‍යයනයන් පිළිබඳ ඔවුන්ගේ සොයාගැනීම් ඉදිරිපත් කළහ. • වැඩසටහන කොළඹ වෝටර්ස් එජ් ඊගල් ශාලාවේදි පැවැත් වූ අතර ඒ සඳහා පුද්ගලයින් **220** දෙනෙකු සහභාගී විය. බාලදක්ෂ, **GirlGude,** වෙනත් පර්යේෂණ නිලධාරීන්, පාසල් ගුරුවරුන්, බාලදක්ෂ නායකයින්, විදුහල්පතිවරුන් සහ අනෙකුත් සාමාජිකයින් එදිනට පැමිණියහ.
සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය , බෝ නොවන රෝග ඒකය, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය එක්ව ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය වෙනුවෙන් ප්‍රදර්ශනයක් පැවැත්වීම	මහජනතාව	• 2024 ජූනි 7 වන දින, NATA විසින් විහාරමහාදේවි විවෘත රඟහලේ ප්‍රදර්ශන කුටියක් පැවැත්විය. • සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ NCD ඒකකය විසින් සංවිධානය කරන ලද ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දින සැමරුම් උත්සවයේ කොටසක් ලෙස මෙය පැවැත්විණි.
දුම්කොළ, මද්‍යසාර සහ ද්‍රව්‍ය භාවිතය අඩු කිරීමේ උපාය මාර්ග පිළිබඳ වැඩසටහන	කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කාර්මික කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව සිසුන්	• 2024 ජූනි 12 වැනි දින ප.ව. 1.00 සිට ප.ව. 3.00 දක්වා Zoom හරහා විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත් වූ උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා දුම්කොළ, මද්‍යසාර සහ ද්‍රව්‍ය භාවිතය පහත හෙළීමේ උපාය මාර්ග පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ සැසියක් පවත්වන ලදී.
දහම් පාසල් සිසුන් සඳහා දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නිවාරණය සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ වැඩමුළුවක් පැවැත්වීම	දහම් පාසල් සිසුන්	• ජූනි මස 22 වන දින, දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ දහම් පාසල් සිසුන් සඳහා වැළැක්වීම පිළිබඳ සාර්ථක වැඩසටහනක්, කැලණි තරුණ බෞද්ධ සංගමය හා එක්ව පැවැත්විණි. • මෙම වැඩසටහනට දහම් පාසල් ළමුන් 75ක් සම්බන්ධ විය. • එම වැඩසටහන කිරිබත්ගොඩ YMBA ශ්‍රවණාගාරයේදී පැවැත්විණි.

මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්	මහජනතාව	• අධිකාරියේ නිල ෆේස්බුක් පිටුවට අනුගාමිකයින් 4847ක් , අධිකාරියේ යූ ටියුබ් නාලිකාවට ග්‍රාහකයින් 231 සහ අධිකාරියේ ඉන්ස්ටග්‍රෑම් පිටුවට අනුගාමිකයින් 38 ප්‍රවේශ වී ඇත. 2024 වර්ෂයේදී අධිකාරියේ ෆේස්බුක් පිටුව පරිශීලනය කරන ලද ගණන 6000- 10,000 ක්අතර වෙනස්වීම් වලට ලක්ව ඇත.
1948 මනෝ උපදේශන සේවාව	ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර භාවිත කරන්නන්	• උපදේශන සේවාව සඳහා ලැබුණු මුළු ඇමතුම් සංඛ්‍යාව 1947ක් වූ අතර 2024 වර්ෂයේ මැයි මාසය දක්වා සේවාලාභීන් 475ක් උපදේශනය ලබා ගෙන ඇත.
චිත්‍රපටි සමාලෝචනය	මහජනතාව	• 2024 ජූනි 31 වන විට දුම්කොළ හා මද්‍යසාර ආශ්‍රිත දර්ශන හඳුනාගැනීම සඳහා චිත්‍රපටි 30ක් සමාලෝචනය කරන ලද අතර ඉන් 25ක් මද්‍යසාර සහ දුම්කොළ දර්ශන ඇතුළත් කරමින් දු.ම.ජා.අ. පනත උල්ලංඝනය කර ඇති බව අනාවරණය විය. නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලෙස ප්‍රසිද්ධ රඟුම් පාලක මණ්ඩලයට දැනුම් දුණි.
දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පනත උල්ලංඝනය කළ ප්‍රසිද්ධ හෝටල්වල පැවැත්වූ Happy Hour වැඩසටහනට එරෙහිව ක්‍රියා කිරිම	හෝටල්	• දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පනත යටතේ 37(2) උල්ලංඝනය කරමින් ක්‍රියාත්මක කළ Happy Hour වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරිමට එරෙහිව ක්‍රියා කිරිම. • ඉහත පනත උල්ලංඝනය නොවන ආකාරයෙන් ආහාර හා පාන සහිත පැකේජ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දිමට ක්‍රියා කිරිම හා එයට වට්ටමක් ලබාදීමේදී නීතිමය බාධාවක් නොමැති බව මෙහිදි තහවුරු කිරිම

සිදුකරමින් පවතින සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තර

අංකය	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (LKR. Mn) 2024	**2024.06.30 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය**	**2024. 06.30 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය (LKR.Mn)**
1	NATA පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම	1.2	• **NDDCB, ADIC, SLMA,** සහ **IOGS** සමඟ දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර පිළිබඳ නීති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර අඛණ්ඩ වැඩ සහ සාකච්ඡාවට අදාළව මෙම සාකච්ඡාව ගනු ලැබිණි.	**0.079247**

			• **CA (WRIT)** /436/2021 - සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අන්තර්ජාලය හරහා මත්පැන් වෙළඳාමට ඉඩ නොදෙන බවට සහතිකයක් ලබා දෙන ලදී. • **CA (WRIT)** / 563/ 564/ 598/ 604/ 2021 - සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව යෝජනා කළේ පොදු ස්ථාන සඳහා මීටර් 100 ක දුරින් ඇති සුපිරි වෙළඳසැලට බලපත්‍රයක් නිකුත් නොකිරීමට තීරණය කරන ලදී. • **CA (WRIT)**/21/2022 -අතුරු නිදහස් කිරීමේ තර්කය සඳහා නියම කරන ලද ඩන්හිල් ස්විච් නඩුව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. • වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සඳහා බලයලත් නිලධාරීන් සමඟ රැස්වීම් පැවැත්වීම. • **2024 ජූනි 31** වන විට V - NATA **යෙදුමෙන් පැමිණිලි 102ක් ලැබී ඇති අතර සියලුම පැමිණිලිවලට එරෙහිව ගෙන ඇති නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.** • **මෙන්තෝල් රසැති ඩන්හිල් සිගරට් ශ්‍රී ලංකාව තුළ තහනම් කිරීමට අදාළ පියවර ගන්නා ලදී.**	
2	අධ්‍යාපන හා පුහුණු	7	• සිව්වන කණ්ඩායමේ උපදේශන පාඨමාලාව රජයේ නිලධාරීන් 37 දෙනෙකු සඳහා පවත්වන ලදී 1948 ක්විට්ලයින් සේවාව නඩත්තු කිරීම. • කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වැඩමුළු සහ පුහුණු කිරීම් පවත්වන ලදී. • සංවර්ධිත සහ බල ගැන්වූ ප්‍රජා පෙරමුණු කණ්ඩායම් සහ පාසල් පදනම් කරගත් කණ්ඩායම් ඇති කිරීම. • තිරසාර දුම්කොළවලින් තොර කලාප ස්ථාපිත කිරීම • දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නැවැත්වීම සහ වැළැක්වීම පිළිබඳ අදාළ පුහුණු කිරීම්/වැඩමුළු/සමාලෝචන පැවැත්වීම • 1948 Quit Line සේවාවේ උපදේශකවරුන් / නඩත්තුව සඳහා පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම. • **TOT** වැඩසටහන් පැවැත්වීම, මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම, ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්ගේ ජාලයක් ස්ථාපිත කිරීම, ප්‍රජා මට්ටමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම • පාසල් සිසුන් සහ විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්, දහම් පාසල් සිසුන් සඳහා දුම්කොළ හා මද්‍යසාර නිවාරණ වැඩසටහන් පැවැත්වීම • ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දින වැඩසටහනට සමගාමීව සියලුම සාමාජිකයින් 220 දෙනෙකු සඳහා වෝටර්ස් එජ් හෝටලයේ ඊගල් ශාලාවේදී වැඩසටහනක් පැවැත්වීම.	**1.04920828**

3	දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන සහ උපදේශන වැඩසටහන	8.7	• දුම් රහිත දුම්කොළ භාවිතය පාලනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම • අධ්‍යාපනික ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය, IEC ද්‍රව්‍ය සංවර්ධනය, මාධ්‍ය ප්‍රචාරණ සංවර්ධනය සහ දියත් කිරීම • දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ අනෙකුත් අදාළ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම • TOT වැඩසටහන් පැවැත්වීම, • දුම්කොළ හා මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය විසින් 2024 ජූනි මස 7 වන දින විහාරමහාදේවි විවෘත රඟහලේ ප්‍රදර්ශන කුටියක් පවත්වන්නට විය. මෙය ලෝක දුම්කොළ විරෝධි දිනය නිමිත්තෙන් පවත්වන ලදි.	**0.31864376**
5	අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම	3	• ලෝක දුම්කොළ විරෝධී දිනය සහ ලෝක අමද්‍යප දිනය/උපදේශන වැඩසටහන් පවත්වන ලදී • තව දුරටත් දියුණු කරන ලද **V - NATA** ජංගම යෙදුම් කාලෝචිත ලෙස නඩත්තු කරන ලදී. • අදාළ පාර්ශ්වයන් විසින් සිදු කරනු ලබන කාලානුරූපී දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරිම.	**0.10388276**
6	පර්යේෂණ සහ තොරතුරු පද්ධතිය	4.1	• **NATA** වෙබ් අඩවියට අදාළ ගෙවීම් සහ වාර්ෂික වාර්තා සහ ප්‍රගති වාර්තාවලට අදාළ නඩත්තු/ගෙවීම් • දැනුම හිඩැස් ආමන්ත්‍රණය කිරීමට සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට අධ්‍යයනයන් සිදුකිරිම. • **NSTAP** සම්මන්ත්‍රණයෙන් පසුව විද්‍යාත්මක සභරාවක් ස්ථාපිත කිරීම/ පර්යේෂකයන් සහ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්ව අතර දැනුම බෙදා ගැනීමට වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීම • **ERC** කමිටුවේ හොඳින් ස්ථාපිත කිරීම, **ERC-NATA** විසින් නැවත සමාලෝචනය කරන ලද පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සිදු කිරිම • දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර නීති විරෝධී වෙළඳාම අවම කිරීම සඳහා සංවර්ධිත යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරිම • 2024 මැයි මස 31 වන දින වෝටර්ස් එජ් ඊගල් ශාලාවේදී දුම්කොළ තහනම් කිරීමේ වැඩසටහනක් සහ **NSTAP** පවත්වන ලදී. • 2024 ජූනි මස 24-30 පැවති තායිලන්ත කමිටු රැස්වීමට සභාපති ඇලන් ලුඩොවයික් සහ නීති නිලධාරී විරාජ් බණ්ඩාරනායක යන මහත්වරුන් සහභාගී විය. එහිදි දුම්කොළ හා මද්‍යසාර කර්මාන්තයට එරෙහිව **Track &**	**0.1940265**

			Tracing පද්ධතියක් සකස් කිරීමට තීරණය කරන ලදී.	
7	ගොඩනැගිලි සහ ව්‍යුහයන්/ ගෘහ භාණ්ඩ සහ කාර්යාල උපකරණ	1.00	• මිලදී ගත් ගෘහ භාණ්ඩ, කාර්යාල උපකරණ සහ කාර්යාල කොටස් කිරීම සිදු කිරීම • **1948 Quitline** සේවාව සඳහා **Wifi** රවුටරය මිලදී ගැනීම	**0.004929**
		25.00		**1.749937**

පසුගිය වසර පහ තුළ කාර්ය සාධන ප්‍රවණතා

වගුව 1: නිකුත් කන ලද දුම්වැටි සංඛ්‍යාව සහ බදු ප්‍රමාණය (මූලාශ්‍රය: (මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා රේගුව)

වර්ෂය	නිෂ්පාදනය කරන ලද දුම්වැටි ගණන (බිලියන)	විකුණන ලද දුම්වැටි ගණන (බිලියන)	බදු ප්‍රමාණය (රු. බිලියන)
2019	2.54	2.62	87.55
2020	2.30	2.29	90.23
2021	2.29	2.38	90.70
2022	3.00	2.83	104.91
2023	2.21	2.30	112.68

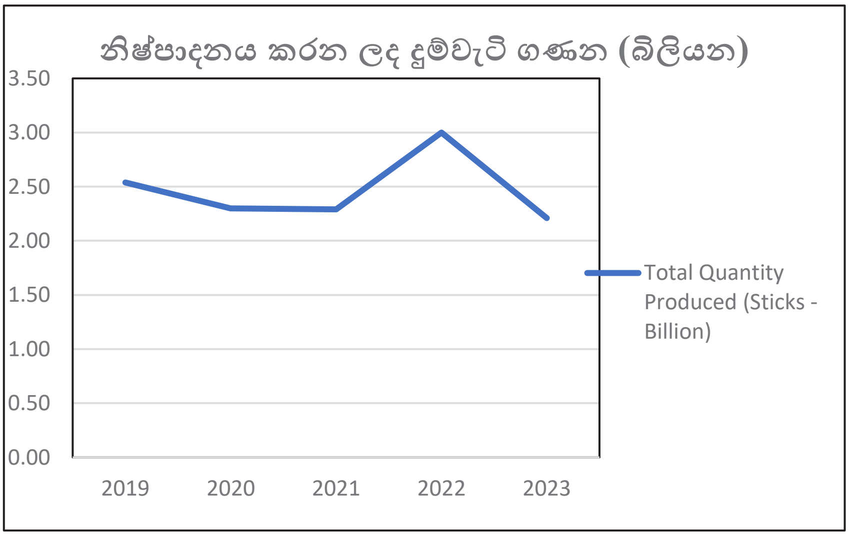

එක් එක් වර්ෂය තුළ අලෙවි කළ දුම්වැටි සංඛ්‍යාව

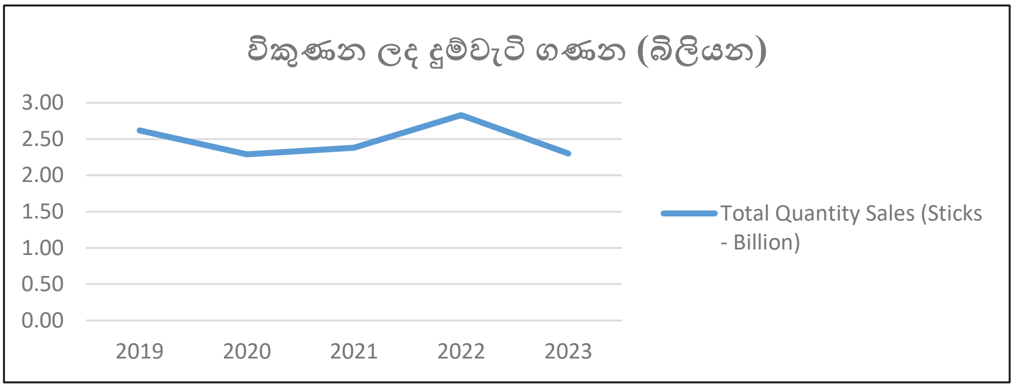

ඒ ඒ වර්ෂයේ දුම්කොළ වෙනුවෙන් අය කරගත් බදු මුදල

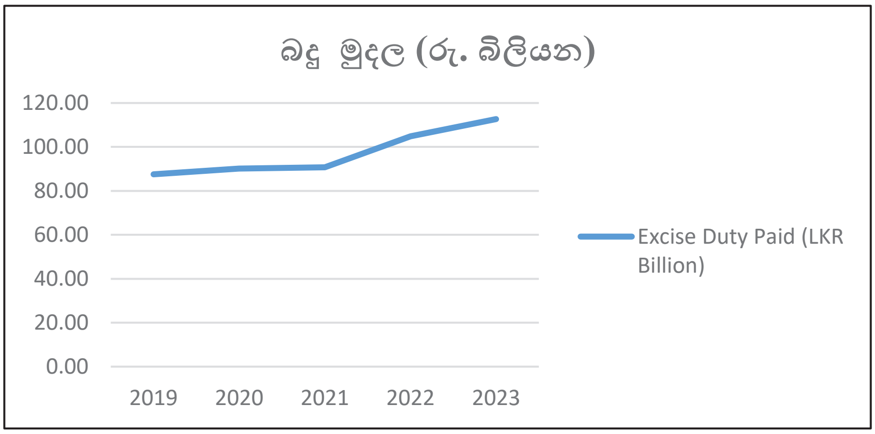

<u>**පොල් හා පිරිසැකසූ අරක්කු අලෙවිය (අඩංගු මද්‍යසාර ප්‍රමාණය ලීටර් වලින්)**</u>

2019	2020	2021	2022	2023
1,630,152.470	1,384,881.328	1,334,460.47	1,452,714.33	921,937.68

<u>**මොලැසස් අරක්කු නිෂ්පාදනය (අඩංගු මද්‍යසාර ප්‍රමාණය ලීටර් වලින්)**</u>

2019	2020	2021	2022	2023
1,277,971.023	632,062.934	623,760.670	678,160.97	687,011.94

<u>**විශේෂ අරක්කු නිෂ්පාදනය (අඩංගු මද්‍යසාර ප්‍රමාණය ලීටර් වලින්)**</u>

2019	2020	2021	2022	2023
19,980,410.902	18,280,252.552	21,116,918.31	22,553,932.47	16,695,261.47

බෝතල් කළ රා නිෂ්පාදන (අඩංගු මද්‍යසාර ප්‍රමාණය ලීටර් වලින්)

2019	2020	2021	2022	2023
3,644,159.850	3,595,094.440	3,439,023.977	12,980,239.82	16,122,801.42

මෝල්ට් මද්‍යසාර (බියර්) : මද්‍යසාර ප්‍රතිශතය 5%ට අඩු (අඩංගු මද්‍යසාර ප්‍රමාණය ලීටර් වලින්)

2019	2020	2021	2022	2023
1,426,643.05	852,370.810	781,249.37	15,246,182.71	13,525,703.32

2024 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කළ විශේෂ ක්‍රියාකාරකම්

- නිසි සහ පාරදෘශ්‍ය දුම්කොළ බදු සූත්‍රයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) සහාය ඇතිව ගෝලීය තරුණ දුම්කොළ සමීක්ෂණය (GYTS) සිදු කිරිම.
- සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ඇතිව නිරීක්ෂණ හා පිරික්සීමේ පද්ධතියක් සකස් කිරීම.
- දුම්වැටි සඳහා සන්නාම රහිත ඇසුරුම් ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම.
- තනි දුම්වැටි අලෙවිය තහනම් කිරීම.
- සියලුම පොදු ස්ථානවල දුම්කොළ භාවිතය තහනම් කිරීම.
- දුම්රහිත දුම්කොළ කලාප සක්‍රීය කිරීම.

4.2.11 සෞඛ්‍යාරක්ෂණ ගුණාත්මක හා සුරක්ෂිතතා සේවාවන් සැපයීම

හැඳින්වීම

2012 දී පිහිටුවන ලද අධ්‍යක්ෂක සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව (DHQS), ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය වේ. අදාළ ආයතනවල තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා DHQS මගින් B කාණ්ඩයේ මූලික රෝහල්වලට ඉහළින් ඇති සියලුම රෝහල්වල සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලවල තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකක (QMU) දීප ව්‍යාප්ත ජාලයක් ලෙස පිහිටුවා ඇත.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාව උදෙසා ප්‍රශස්ත, ගුණාත්මක, සහ ආරක්ෂිත සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම.

මෙහෙවර

ජනතා අපේක්ෂාවන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් සහ සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ආරක්ෂාව සහතික කරන අතරම අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් තුළින් උපරිම ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම සඳහා **සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවලට පහසුකම් සැලසීම.**

අරමුණු

- ඔවුන්ගේ මනාපයන්, අපේක්ෂාවන් හා වටිනාකම් සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වන සහ රෝගීන් කේන්ද්‍ර කරගත් පාරිභෝගික කේන්ද්‍රීය සත්කාර සඳහා ආයතනික සැකසුම් ශක්තිමත් කිරීම.
- සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම හා රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා ඵලදායී නායකත්වයක් ස්ථාපිත කිරීම සහ පාලනය හා පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම.
- රෝගියා සඳහා හොඳම ප්‍රතිඵලය සහතික කිරීම සඳහා සාක්ෂි පදනම් කරගත්, සදාචාරාත්මකව පිළිගත් සායනික භාවිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- රෝගීන්ගේ හා කාර්ය මණ්ඩලයේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා ඖෂධ, ක්‍රියා පටිපාටි හා අහිතකර සිදුවීම් වලින් අවදානම අවම කිරීම.
- සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සහ පරිසර හිතකාමී සෞඛ්‍ය සේවා සංවිධාන නිර්මාණය කිරීමේදී හවුල් වටිනාකම් සහතික කිරීම සඳහා තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ උපාය මාර්ග අභ්‍යන්තරීකරණය කිරීම.
- සෞඛ්‍ය සේවාවේ ඵලදායිතාව, ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව ඉහළ නැංවීම සඳහා දක්ෂ, සෞඛ්‍ය සම්පන්න සහ තෘප්තිමත් ශ්‍රම බලකායක් සංවර්ධනය කිරීම.
- තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීම සහ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

2024 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්‍ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට (DHQS) 2024 වර්ෂය තුළ පහත ජයග්‍රහණ අත්කර ගත හැකි විය.

- **ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීමේ ජාතික උත්සවය**

2024.09.07 වන දින Marino Beach Hotel හිදී 'රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා රෝග විනිශ්චය වැඩිදියුණු කිරීම' යන තේමාව යටතේ ජාතික උත්සවය පවත්වනු ලැබූ අතර, අත්දැකීම් බෙදාහදා ගැනීම සහ රෝහල් මගින් හොඳම භාවිතයන් ප්‍රදර්ශනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තෝරාගත් හොඳම ව්‍යාපෘති ප්‍රදානය කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

- **වාර්ෂික හා කාර්තුමය කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම්**

තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ රෝහල් කාර්ය සාධනය තක්සේරු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික්ක 26 ක රේඛීය අමාත්‍යාංශ සෞඛ්‍ය ආයතන (53) සහ පළාත් සෞඛ්‍ය ආයතන (B මූලික රෝහල් වර්ගයට ඉහළින්) මාර්ගගත කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් ද්විවාර්ෂිකව පවත්වන ලදී. කාර්ය සාධනය වාර්තා කිරීම සඳහා නවීකරණය කරන ලද තත්ත්ව කාර්ය සාධන ඇගයීම් මෙවලම භාවිතා කරන ලදී.

- **පුහුණු වැඩසටහන් සහ වැඩමුළු පැවැත්වීම**

- උසස් ඵලදායිතාවයකින් යුත් නිපුණ සහ තෘප්තිමත් ශ්‍රම බලකායක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා DHQS පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වයි.
- රෝහල් සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලවල කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් 306 දෙනෙකු සඳහා සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ තුන්දින පුහුණුකරුවන්ගේ පුහුණු වැඩසටහන් (TOT) 4ක් පවත්වන ලදී.

- සායනික විගණනයට අදාළ දැනුම හා කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් වෛද්‍ය, හෙද සහ සහායක කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු සහභාගිවන්නන් 35 දෙනෙකු සඳහා සායනික විගණන පිළිබඳ එක් වැඩමුළුවක් පවත්වන ලදී.
- 2024 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී වෛද්‍ය පරිපූරක, පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා සහ සෞඛ්‍ය සේවා සහායක වෘත්තීන්ට අයත් සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය 110ක් සඳහා ආරක්ෂාව සහ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් තුනක් පවත්වන ලදී.
- 2024 නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවලදී සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි (SOPs) පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලද අතර, එහිදී සහභාගිවන්නන් 107 දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී.
- මහනුවර ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලයේ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ගුණාත්මක මූලපිරීම් පිළිබඳ එක් අතථ්‍ය පුහුණු වැඩසටහනක් 2024 ජනවාරි 29 වන දින පවත්වන ලදී.
- හෙද සොහොයුරියන් සහ වෛද්‍ය විද්‍යා පරිපූරක වෘත්තීන් සඳහා ජූනි19 සහ ජූලි 4 යන දිනවල ශ්‍රී ලංකා ජාතික රෝහල විසින් සංවිධානය කරන ලද සායනික විගණන පිළිබඳ පුහුණු වැඩමුළු දෙකකට අධ්‍යක්ෂ DHQS සහ උපදේශකයින් සම්පත් දායකයින් ලෙස සහභාගී විය .
- 2024 ජූලි 11 සහ 12 යන දිනවල BMICH හිදීවෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් සහ ඖෂධවේදීන් සඳහා පැවැත්වූ ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණය සම්බන්ධීකරණය.

- චක්‍රලේඛ සකස් කිරීම හා බෙදා හැරීම
  - ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත වන Look Alike Sound Alike (LASA) ඖෂධ සහ අධි අනතුරු ඇඟවීමේ (ඉහළ අවදානම්) ඖෂධ (HAM) ලැයිස්තුවට අදාළ චක්‍රලේඛය සහ දෝෂ වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග
  - ඖෂධ බෙදා හැරීමේදී නිසි ලෙස ලේබල් කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ චක්‍රලේඛය
  - ඖෂධ ආරක්ෂණ කටයුතු සඳහා සම්බන්ධක ඖෂධවේදියෙකු පත් කිරීම සඳහා චක්‍රලේඛය

- රෝගී නිරීක්ෂණ සටහන ව්‍යාප්ත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම - පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ ලකුණු, දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් තුනක් සංවිධානය කර ඇත.

- මාර්ග සිතියම අවසන් කිරීම සහ ප්‍රතිපත්තියේ ඉදිරි ගමන, සහ දේශීය හා විදේශීය උපදේශන සඳහා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලීන්, මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය සහ මිනින්දෝරු පුහුණුව සඳහා මිනින්දෝරුවන් තෝරා ගැනීම ඇතුළු ඇතැම් ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම.

- ඖෂධ ආරක්ෂණ අනුකමිටු (එකක්), ආසාදන වැලැක්වීමේ අනුකමිටු (එකක්) සහ සායනික පාලන අනුකමිටු (දෙකක්) රැස්වීම් පවත්වන ලදී.

- ජනවාරි 30 වන දින රෝගීන් සඳහා වූ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාලයේ (PPSN) මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීමක් පවත්වන ලදී .

- ශ්‍රී ලංකා ළමා රෝග විශේෂඥ වෛද්‍ය සංගමයේ සහයෝගීතාවයෙන් ළමුන් සහ වැඩිහිටියන් තුළ අලුතින් ඇති වන අපස්මාර තත්වයන් කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශය සමාලෝචනය සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (2024 පෙබරවාරි 27 සිට 29 දක්වා) විසින් සකස් කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා වූ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට DHQS දායක විය.

- ලෝක සෞඛ්‍ය රැස්වීම පදනම් කරගත් ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය ඒකකය විසින් 2024 අප්‍රේල් 30 සහ මැයි 02 යන දිනවල සංවිධානය කරන ලද සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් සඳහා වන ගෝලීය සෞඛ්‍ය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික (GHD) පුහුණුවීම් සඳහා සහභාගී විය.
- 2024 මැයි සහ ජුනි මාසවලදී PSSP අරමුදල් ඇතිව ශික්ෂණ, විශේෂිත, මූලික සහ ප්‍රාදේශීය රෝහල් වෙත අධීක්ෂණ චාරිකා 12ක් සිදු කරන ලදී.
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සැලසුම් ඒකකය විසින් 2024 ජුනි 2 සිට 3 දක්වා සංවිධානය කරන ලද ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (PHSEP 2024-2028) සඳහා ක්‍රියාකාරකම් සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා වූ වැඩමුළුවට සහභාගී විය .

- 2024 ජුනි 12වන දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පරිසර හා වෘත්තීය සෞඛ්‍ය ඒකකය විසින් සංවිධානය කරන ලද සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල පවත්වන ලද ජාතික WASH සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල බෙදා හැරීමේ වැඩමුළුවට සහභාගී විය .

- 2024 දෙසැම්බර් 2 සහ 3 යන දිනවල ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සඳහා ව්‍යාපෘති යෝජනා ලිවීමේ වැඩමුළුවට සහභාගී විය .

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

	ව්‍යාපෘති විස්තරය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2024.12.31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	2024.12.31 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රු. මිලියන)
1.	පාරිභෝගික ප්‍රතිපෝෂණ යාන්ත්‍රණය ශක්තිමත් කිරීම		රෝගීන්ගේ තෘප්තිමත් සමීක්ෂණ සාරාංශ වාර්තා ලැබී ඇත. විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	මාර්ගගතව පවත්වන ලදී
2.	රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන 52 ක තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකවල කාර්තුමය කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම (දින 03)		රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල වාර්ෂික කාර්ය සාධන සමාලෝචනය 2023 සහ 2024 Q1/Q2 ප්‍රගති සමාලෝචනය අන්තර්ජාලය ඔස්සේ පවත්වන ලදී. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	මාර්ගගතව පවත්වන ලදී
3.	දිස්ත්‍රික්ක/RDHS ප්‍රදේශ 26 ක රෝහල්වල (මූලික රෝහල් වර්ගය B ඉහළ) තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකවල දිස්ත්‍රික් කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (DPRM)		2023 වාර්ෂික කාර්ය සාධන සමාලෝචනය සහ 2024 Q1/Q2 පළාත් රෝහල්වල ප්‍රගති සමාලෝචනය මාර්ගගතව පැවැත්විණි. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	මාර්ගගතව පවත්වන ලදී
4.	සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව පැවැත්වීම	0.07	එක් සායනික පාලන අනුකමිටුවක් සහ එක් IPC අනුකමිටුවක් පවත්වන ලදී	0.100
5.	වෙබ් අඩවිය නඩත්තුව	0.20	ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.	0.00
6.	මාර්ගගත රැස්වීම් වේදිකාවක් මිලදී ගැනීම	0.065	මාර්ගගත වේදිකාවක් මිලදී ගන්නා ලදී. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	0.051

7.	ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සේවා ආයතන සඳහා තත්ත්ව ඇගයීම් මෙවලම වෙබ් පාදක පද්ධතියක් බවට සංවර්ධනය කිරීම	0.20	සංවර්ධිත මෙවලමක් එක් රෝහලක පූර්ව පරීක්ෂාව කර ඇත. වෙනස් කිරීම් සිදු වෙමින් පවතී.	0.00
8.	තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ, ගෘහ භාණ්ඩ සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතා සැපයීම මගින් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ශක්තිමත් කිරීම	0.50	ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.	0.00
9.	සායනික විගණන වැඩමුළු (දින 02)	0.10	ක්‍රියාකාරකම් සංශෝධනය කරන ලදී. සහභාගිවන්නන් 35 දෙනෙකුගෙන් එක් වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	0.095
10.	ජාතික සායනික මාර්ගෝපදේශ / ප්‍රොටෝකෝල / අත්පොත් / සමීක්ෂණ ආකෘති සංවර්ධනය සහ සංශෝධනය	0.10	රෝගියා නිරීක්ෂණ සටහන මුද්‍රණය කිරීම - පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ ලකුණු MSD හරහා සිදු කෙරේ. ශ්‍රී ලංකා ස්නායු විශේෂඥයින්ගේ සංගමයේ සහයෝගීතාවයෙන් ළමුන් සහ වැඩිහිටියන් තුළ අලුතින් ඇති වන අපස්මාර තත්වයන් කළමනාකරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධීකරණය කර ඇත.	0.00
11.	ප්‍රමිති/මාර්ගෝපදේශ/රෝගී ආරක්ෂණ පත්‍රිකා -මුද්‍රණය	0.50	අරමුදල් නොමැතිකම නිසා සිදු නොකෙරේ	0.00
12.	ඖෂධ සිදුවීම් වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය රෝහල්වලට හඳුන්වා දීම සහ සමාන සිදුවීම් ඇතිවීම වැළැක්වීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම.		පෝරමය භාවිතා කිරීම සහ DHQS වෙත යැවීම පිළිබඳව විවිධ සංසදවලදී රෝහල් දැනුවත් කෙරේ.	
13.	බරපතල ඖෂධ දෝෂ සිදුවීම් ප්‍රාදේශීය රෝහල් QMU හිදී පළමුව කාර්තුමය පදනමින් DHQS වෙත යොමු කිරීම.		අභියෝග හඳුනා ගැනීමට සහ වැළැක්වීමේ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා සිදුවීමකින් පසු රෝහලකට යන ලදී	
14.	ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය සැමරීම	1.50 කි	2024 සැප්තැම්බර් 7 වැනි දින පවත්වන ලද ලෝක රෝගී ආරක්ෂණ දින සැමරුම. ක්‍රියාකාරකම් අවසන්.	1.078
15.	රෝහල්වල රෝගීන්ගේ ආරක්ෂිත ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය/අධ්‍යයන චාරිකා	0.08	ශික්ෂණ, විශේෂිත, මූලික සහ ප්‍රාදේශීය රෝහල් වෙත අධීක්ෂණ චාරිකා 12ක් පවත්වන ලදී.	0.043
16.	රේඛීය අමාත්‍යාංශරෝහල්වල, පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල තත්ත්ව කළමනාකරණ වැඩසටහන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා තත්ත්ව	160.70 කි	අරමුදල් බෙදා හැරීම සඳහා යෝජනා තක්සේරුව අවසන්. ගෝලීය අරමුදල් අනුමැතිය සඳහා යවා ඇත	0.00

	කළමනාකරණ ඒකක හරහා විශ්ලේෂණය මගින් හඳුනාගත් පරතරවලට විසඳුම් ලබා දීම. රෝග විනිශ්චය ආසාදන සහ පාලනය සඳහා පෙන්වා දී ඇති සියලුම රෝගීන් යොමු කිරීම වැනි රෝග ව්‍යාපාර තුන මගින් පෙන්වා දී ඇති අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ප්‍රමුඛතාවය දෙනු ලැබේ.			
17.	තාක්ෂණික සහාය ඇතිව උපදේශන රැස්වීම් දෙකක් සමඟ ප්‍රමිති පිරිපහදු කිරීම (එක් එක් රැස්වීමකදී මොඩියුල කිහිපයක් ආවරණය කෙරේ)	13.00	ප්‍රතීතනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ග සිතියමට අනුව ක්‍රියාකාරකම් සංශෝධනය කර ඇත. ආරම්භ කිරීමට නියමිතය	0.00
18.	තෝරාගත් රෝහල් කිහිපයක මූලික තක්සේරුව සිදුකිරීමට හැකියාව ගොඩනැගීම	38.00 කි	ප්‍රතීතනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ග සිතියමට අනුව ක්‍රියාකාරකම් සංශෝධනය කර ඇත. මිනින්දෝරු පුහුණුව සඳහා විදේශ උපදේශන ප්‍රසම්පාදනය සිදු වෙමින් පවතී. මිනින්දෝරුවරුන් තෝරා ගැනීම සඳහා නාමයෝජනා කැඳවා ඇත.	0.00
19.	මාර්ග සිතියමක් සැකසීම සහ සංවර්ධනය කිරීමේදී ප්‍රතීතනය ඉටු කළ හැකි කාර්යභාරය කුමක්ද යන්න තක්සේරු කිරීම සහ මෙය පෙන්වා දෙන්නේ නම් අනාගත ප්‍රයත්නයන් සඳහා උපාය මාර්ග ඇතුළුව ඊළඟ පියවර සමාලෝචනය කිරීම සඳහා තාක්ෂණික සහාය මගින් උපදේශන/සම්මුතිය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලිය සහාය වීම.	22.00	ක්‍රියාකාරකම් 'ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරි මාවත' ලෙස සංශෝධනය කරන ලදී ප්‍රතීතනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ග සිතියමට අනුව. දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු 13ක් සහ අධීක්ෂණ චාරිකා සැලසුම් කර ඇත. ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.	0.00
20.	වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර මත පදනම්ව පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහනක් ලෙස සෞඛ්‍ය කළමනාකරුවන් සඳහා නායකත්ව සංවර්ධන වැඩසටහන (කෙටිකාලීන ශිෂ්‍යත්ව 30/ ගුණාත්මක විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථාන වෙත ඇමුණුම්, ඒකාබද්ධ දේශීය හා විදේශීය පුහුණුව)	19.50 කි	ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රතිව්‍යුහගත කර ඇත. මූලික රෝහල්වල සහ ඊට ඉහළින් සිටින QMU කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයින් සඳහා නායකත්ව සංවර්ධනය සහ ඵලදායී Lean කළමනාකරණය පිළිබඳ අභිරුචිගත දින 3 ක පුහුණු වැඩසටහන. වැඩසටහන් සැලැස්ම සහ යෝජනාව සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයා සහ GF විසින් අනුමත කරන ලදී. ප්‍රසම්පාදනය කරගෙන යාමට HiQi ව්‍යාපෘතියට සම්පත් නොමැති බැවින්, DHQS වෙතින් මිල කැඳවීමට ලේකම් අනුමැතිය ඉල්ලා සිටිනු ඇත.	0.00
21.	විශ්වවිද්‍යාල/MOH පුහුණු පාසල්වල පුහුණුවට ඇතුළත් කිරීම සඳහා තීරණාත්මක කාර්ය	2.00	WHO ව්‍යාපෘතියක් ලෙස සමාන විෂයමාලා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සිදුවෙමින් පවතින බැවින් ක්‍රියාකාරකම් සිදු නොකෙරේ.	0.00

	මණ්ඩල (වෛද්‍යවරුන්, හෙදියන් සහ පරිපූරක/ පරිපූරක වෘත්තීන්) උපාධි අපේක්ෂක විෂයමාලාවලට ඇතුළත් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂිත මොඩියුල සංවර්ධනය කිරීම. රෝග ව්‍යාපාර තුනකට සම්බන්ධ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් සපයනු ලබන පරිපූරක වෛද්‍ය / අතිරේක වෘත්තීන් (MLT, Radiographers, PHLTs, PHM/PHI) සඳහා සංවර්ධිත මොඩියුලය HRH මොඩියුලය හරහා ක්‍රියාත්මක කෙරේ.			
22.	මධ්‍යම මට්ටමේ කළමනාකරුවන් 60 දෙනෙකු සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රවීණයන් සම්පත් දායකයින් ලෙස ක්‍රියා කරන ගෝලීය හොඳම භාවිතයන්ගෙන් ඉගෙන ගැනීමට අභ්‍යන්තර පුහුණුව	1.10	2024 නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවලදී පුහුණු වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වන ලද අතර එහිදී සහභාගිවන්නන් 107 දෙනෙකු පුහුණු කරන ලදී.	0.77
23.	CPD මොඩියුලය ඉගැන්වීම සඳහා පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම	6.25	2024 ජූලි, ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවල වැඩසටහන් හතරක් පවත්වන ලදී. තවත් වැඩසටහන් දෙකක් සිදු කිරීමට නියමිතය.	2.835 කි
24.	CPD අත්පොත පරිවර්තනය සහ මුද්‍රණය කිරීම	5.00	ඉංග්‍රීසි ලේඛනය මුද්‍රණය කිරීම ආරම්භ කර ඇත.	0.00
25.	ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වැඩ කරන කණ්ඩායම පෝෂණය කිරීම සඳහා පහසුකම් මට්ටමින් බහු-විනය සායනික සමිති පිහිටුවීම	0.35	ක්‍රියාකාරකම් වෛද්‍ය විද්‍යාවට පරිපූරක වෘත්තිකයන්, පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා කාණ්ඩ සහ සෞඛ්‍ය සේවා ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සහායකයින් සඳහා එක්දින පුහුණු වැඩසටහන් තුනක් ලෙස ප්‍රතිව්‍යුහගත කර ඇත. 2024 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී පවත්වන ලදී.	0.34
26.	SLMA (ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සංගමය) සහ වෘත්තීය විද්‍යාල සමඟ සහයෝගයෙන් සියලුම පළාත්වල 'සායනික පාලනය' පිළිබඳ CPD වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සහ නියමු කිරීම	2.89	පුහුණු වැඩසටහන් 12 න් පළමු පුහුණු වැඩසටහන 2024 නොවැම්බර් 18 වන දින පවත්වන ලදී.	0.15
27.	තත්ත්ව කාර්ය සාධන ඇගයීම් මෙවලම ප්‍රමිතිකරණය සහ සංශෝධනය කිරීම සහ	0.488	මෘදුකාංගය සංවර්ධනය කිරීමේදී සහ පසුව රැස්වීම් පවත්වනු ලැබේ	0.00

	අනෙකුත් තත්ත්ව ප්‍රමිතික එකතු කිරීම			
28.	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ තත්ත්ව සහ තොරතුරු ඒකකය සහ රෝග ව්‍යාපාර තුන ඒකාබද්ධව විවිධ මට්ටම්වල රෝහල් (මූලික රෝහල්, දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල්, ශික්ෂණ රෝහල්) වල ගුණාත්මක කාර්ය සාධනය තක්සේරු කිරීම සඳහා රෝහල් තත්ත්ව කාර්ය සාධන ඇගයීම් මෙවලමක් (QPET) සඳහා දත්ත ඇතුළුව රෝහල්වලින් ගුණාත්මක වැඩිදියුණු කිරීමේ දත්ත රැස් කිරීම සහ වාර්තා කිරීම සඳහා අතිරේක HMIS මොඩියුල (ය) සංවර්ධනය.	2.00	නේවාසික ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීමට සෞඛ්‍ය ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය ලැබිණි. HIU වෙතින් server space ඉල්ලා ඇත. දැනට data elements අවසන් කරමින්.	0.00
29.	රෝග තුනකට අදාළ තොරතුරු ඇතුළුව රෝහල් මට්ටමේ තත්ත්ව දත්ත සහ තත්ත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීම් නිතිපතා වාර්තා කිරීමට, නව QPET මගින් පැන නගින ගැටලු මෙන්ම අනෙකුත් තත්ත්ව ගැටලු මාතෘකා සාකච්ඡා කිරීමට වාර්ෂික සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ බුලටින් (Healthcare Quality and Safety Bulletin) සැලසුම් කිරීම සහ බෙදා හැරීම.	0.285	වාර්ෂික සෞඛ්‍ය සේවා තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව බුලටින් කෙටුම්පත් කරමින් පවතින අතර 2022,2023 සහ 2024 වසරවල දත්ත ඇතුළුව 2025 මුල් භාගයේදී ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ.	0.00
30.	සායනික විගණන, මෙහෙයුම් පර්යේෂණ සහ තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති හරහා පද්ධති පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන ශක්තිමත් කිරීම	0.50	පර්යේෂණ යෝජනාව සහ සදාචාරාත්මක අනුමැතිය සඳහා කෙටුම්පත් ප්‍රශ්නාවලිය අවසන් වෙමින් පවතී.	0.00
31.	තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ අංග හතක් සඳහා ප්‍රමිතීන් වර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශන රැස්වීම්	23.80 කි	ක්‍රියාකාරකම් රෝහල් ප්‍රතීතන ප්‍රමිතීන් සහ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය ලෙස සංශෝධනය කර ඇත. ප්‍රතීතනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ග සිතියමට අනුව. 2024 නොවැම්බරයේ පවත්වන ලද වෘත්තීය විද්‍යාල සඳහා බඳවා ගැනීමේ රැස්වීම. ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින විද්‍යාල මගින් මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය.	0.46

32.	එක් එක් මට්ටම් (ජාතික, ශික්ෂණ, දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල්, මූලික, ප්‍රාදේශීය) තෝරාගත් රෝහල් දෙකක ප්‍රමිති නියම කිරීම	11.00	ප්‍රමිති නියමුවන් ලෙස සංශෝධිත, ප්‍රතිතනය සඳහා සංවර්ධිත මාර්ග සිතියමට අනුව ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.	0.00

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය.

දර්ශකය	වසර				
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
කාර්තුමය කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (PRMs) පවත්වන ලදී	50%	100%	100%	100%	100%
ද්විවාර්ෂික කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් / දිස්ත්‍රික් කාර්ය සාධන සමාලෝචන රැස්වීම් (DPRMs) පවත්වන ලදී.	100%	100%	100%	100%	100%
5S, CQI සහ TQM මත ප්‍රධාන පුහුණුකරුවන් පිළිබඳ පුහුණුව ලැබූ (ප්‍රතිශතයෙන්) කාර්ය මණ්ඩලය සංඛ්‍යාව, රෝගියාගේ ආරක්ෂාව සහ සායනික විගණනය	262/300 (87%)	135/200 (68%)	193/200 (96%)	100/150 66.66%	151/200 (75.5%)
සායනික විගණනය පිළිබඳ පුහුණුව ලැබූ (ප්‍රතිශතයේ) කාර්ය මණ්ඩල සංඛ්‍යාව		87/100 (87%)	164/150 (109%)	72/100 72%	121/80 (151%)
අහිතකර සිදුවීම් වාර්තා කිරීම ආරම්භ කළ සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන ප්‍රතිශතය		97%	97%	98%	88%

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ප්‍රතිපාදන යොදා ගනිමින් පහත ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර ඇත.

- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංශෝධනය කිරීම සහ ඉදිරි වසර 5 සඳහා (2026-2030) නව ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සංවර්ධනය කිරීම.

- 2021-2025 ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සංශෝධනය කිරීම, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ තෙවන ගෝලීය රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අභියෝගය: හානියකින් තොරව ඖෂධ ලබා දීම සහ 2026-2030 සඳහා නව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම .

- සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්ව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුව සහ අනුකමිටු (ඖෂධ සුරක්ෂිතතාව, IPC සහ ප්‍රතීතනය) හරහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ තත්ත්වය සහ ආරක්ෂාව සඳහා පාලනය ශක්තිමත් කිරීම.

- ලෝක රෝගී සුරක්ෂිතතා දිනය 2025 සැමරීම.

- ආරක්ෂිත සංස්කෘතිය සහ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ආරක්‍ෂිත සංස්කෘතික ඇගයීම් මෙවලම පිළිබඳ සෞඛ්‍ය සේවකයින්ගේ ධාරිතාව ගොඩනැගීම.

- 'බහුවිධ කණ්ඩායම් (MDT) රැස්වීම් මාර්ගෝපදේශයක්' හඳුන්වාදීම සහ එය රජයේ රෝහල්වල ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- රෝගී සත්කාරයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම: 'සායනික සත්කාර කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ කමිටුවක්' පිහිටුවීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- ආසාදන වැලැක්වීමේ සහ පාලනය (IPC) ප්‍රතිපත්තිය සහ මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය දියත් කිරීම.

- ප්‍රධාන සැත්කම් සඳහා WHO ශල්‍ය ආරක්ෂණ පිරික්සුම් ලැයිස්තුව සම්පූර්ණ කිරීමේදී අනුකූලතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වීඩියෝවක් නිර්මාණය කිරීම.

- ශික්ෂණ රෝහල්වල ඖෂධ ආරක්ෂණ ප්‍රදර්ශන ස්ථාන දෙකක් හඳුනා ගැනීම, ඖෂධ ආරක්ෂණ ප්‍රායෝගික පැකේජයක් නියමු කිරීම සහ අවසන් කිරීම සහ දිවයිනේ ශික්ෂණ රෝහල්වල ඖෂධ ආරක්ෂණ ප්‍රායෝගික පැකේජය ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- ශ්‍රී ලංකාවේ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා වන රෝගීන්ගේ මෙහෙයුම් කමිටුවේ (PFPS-SL) රැස්වීම් පැවැත්වීම, රෝගීන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ රෝගීන්ගේ ආරක්‍ෂාව පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ රෝගීන්ගේ ආරක්‍ෂිත ජාලය සඳහා උපදෙස් ලබා දීම සහ පවතින රෝගීන් සවිබල ගැන්වීම.

- යාවත්කාලීන කරන ලද WHO ඖෂධ ආරක්ෂණ විෂයමාලා මාර්ගෝපදේශයට එරෙහිව පවතින ඖෂධ, හෙද සහ වෛද්‍ය විෂයමාලා සිතියම්ගත කිරීම සහ හඳුනාගත් සංරචක ශ්‍රී ලංකාවේ වෘත්තීය විෂයමාලා තුනටම ඇතුළත් කිරීම.

- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සායනික විගණන පුහුණුව උසස් තත්ත්වයේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සහතික කිරීම, රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව වැඩි කිරීම සහ සායනික ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීම.

- සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් සඳහා CPD අත්පොත භාවිතා කරමින් රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ පුහුණුකරුවන් (TOT) සේවයේ පුහුණු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධන (CPD) වැඩසටහනක් පැවැත්වීම

- රෝහල්වල ඖෂධ ආරක්ෂිතව භාවිතා කිරීම සඳහා ආරක්ෂිත පද්ධති ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල සම්බන්ධක ඖෂධවේදීන් පුහුණු කිරීම.

- WHO GPSN යටතේ උප සමූහයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව සඳහා රෝගී ආරක්ෂණ ජාලයක් සංවර්ධනය කිරීම.

4.2.12 ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අංශය (DPRD)

හැඳින්වීම

ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කේන්ද්‍රස්ථානය වන ජාතික ආපදා කළමනාකරණ රාමුව සඳහා වන මූලික ලක්ෂ්‍යය වන්නේ ආපදා වලින් පසු අවතැන් වීමේ මරණ, රෝගාබාධ සහ සෞඛ්‍ය බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා සූදානම් වීම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් හරහා උපායමාර්ගික, සාක්ෂි පදනම් කරගත් මග පෙන්වීමක් ලබා දීමයි.

දැක්ම

ආරක්ෂිත ප්‍රජාවන් සඳහා ප්‍රත්‍යස්ථ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයක්..

මෙහෙවර

ආපදා, හදිසි අවස්ථා සම්බන්ධයෙන් සෞඛ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට ආපදා අවදානම් අවම කිරීම ඒකාබද්ධ කිරීම සහ සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා ප්‍රතිචාර සඳහා ආධාරකරුවන් ලෙස ප්‍රජාවන් සවිබල ගැන්වීම තුළින් සුරක්ෂිත ශ්‍රී ලංකාවක් සඳහා දායක වීම.

අරමුණු

- ආරක්ෂිත රෝහල් මුලපිරීම හරහා සෞඛ්‍ය පහසුකම්වල ව්‍යුහාත්මක, ව්‍යුහාත්මක නොවන සහ ක්‍රියාකාරී ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා මානව සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ සම්බන්ධීකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා තොරතුරු සහාය, දැනුම කළමනාකරණය සහ පර්යේෂණ වැඩිදියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රජා සහභාගීත්වය වැඩි දියුණු කිරීම.
- සෞඛ්‍ය අංශයේ ආපදා කළමනාකරණයට ප්‍රතිඵල මත පදනම් වූ අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම ඒකාබද්ධ කිරීම.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වන වසර තුළ සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්

01.විකිරණ සහ න්‍යෂ්ටික හදිසි අවස්ථා සඳහා සූදානම් කිරීම හා ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳ රෝහල් ධාරිතාව ගොඩනැගීම (ශික්ෂණ රෝහල බදුල්ල, අපේක්ෂා රෝහල මහරගම, ශික්ෂණ රෝහල මඩකලපුව, ශික්ෂණ රෝහල කුරුණෑගල)

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO), සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය (DPRD) සමඟ එක්ව, 2022-2023 වර්ෂ සඳහා WHO ද්වි-වාර්ෂික සැලැස්මේ ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස විශේෂිත විකිරණ හා න්‍යෂ්ටික නිරීක්ෂණ උපකරණ මිලදී ගෙන බෙදා ඇරීම සිදුකර ඇත. බදුල්ල ශික්ෂණ රෝහල, අපේක්ෂා රෝහල මහරගම, මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහල සහ කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහල යන සෞඛ්‍ය ආයතන හතරෙහි විකිරණ හා න්‍යෂ්ටික හදිසි අවස්ථා සඳහා සූදානම් කිරීමේ සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම මෙම උපකරණ ලබා දීමේ අරමුණයි. මෙම මිලදී ගැනීම සඳහා වූ මුළු වියදම දළ වශයෙන් රු. මිලියන 7.88 ක් වූ අතර ඒ සඳහා මූල්‍ය සහාය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් ලබා දෙන ලදී.

02. සෞඛ්‍ය හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන සඳහා පුහුණුව

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය (DPRD), ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) සමඟ එක්ව නිලධාරීන් 35 දෙනෙකු සඳහා සිව් දින පුහුණු සැසියක් සංවිධානය කරන ලදී.

රත්නපුර, කෑගල්ල, නුවරඑළිය, බදුල්ල, කොළඹ, ගම්පහ, කළුතර, ගාල්ල, යාපනය, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව යන ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල, වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය, සහ නැගෙනහිර සහ බස්නාහිර පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල නියෝජනය කරමින් ආපදා කටයුතුවලට සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල මෙම පුහුණු සැසියට සහභාගි විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික මට්ටමේ සහ උප මට්ටමේ සෞඛ්‍ය හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානවල (HEOCs) හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීම මෙම පුහුණුවේ අරමුණ විය.

03. වයඹ සහ උතුරු මැද පළාත් සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ අවදානම් තක්සේරු කිරීම්, හදිසි ආපදා පෙර සූදානම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම, මුද්‍රණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම

ආපදා අවස්ථාවන්හිදී සෞඛ්‍ය අංශය කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායීව ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ආපදා පෙර සූදානමේ හා සැලසුම් සකස්කර තිබීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

2022-2023 වර්ෂ සඳහා WHO ද්වි-වාර්ෂික සැලැස්මේ ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආපදා පෙර සූදානම් සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය විසින් දෙදින නේවාසික උපදේශන රැස්වීමක් සංවිධානය කරන ලදී. වයඹ සහ උතුරු මැද පළාත් සඳහා පැවති මෙම රැස්වීමේදී අවදානම් තක්සේරු කිරීම් සහ දිස්ත්‍රික් ආපදා පෙර සූදානම සහ ප්‍රතිචාර සැලසුම් සකස් කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමු විය.

වයඹ සහ උතුරු මැද පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලය (කුරුණෑගල, පුත්තලම, අනුරාධපුර හා පොලොන්නරුව) මෙන්ම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සැලසුම් සකස්කරන්නන්ද මෙම වැඩසටහන සඳහා සක්‍රියව සහභාගී වූ අතර ඒ සඳහා DPRD විසින් පහසුකම් සපයන ලදී.

04. ශ්‍රී ලංකාවේ අන්තරායකර රෝග කාරක පිළිබඳ ජාතික ඉන්වෙන්ටරිය ක්‍රියාත්මක කිරීම (Implementation of the National Inventory of Dangerous Pathogens (NIDP))

ජෛව විද්‍යාත්මක අවිආයුධ පිළිබඳ සම්මුතිය **(BWC) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කේන්ද්‍රීය රාජ්‍ය ආයතනය ලෙස සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ** ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය, **ශ්‍රී ලංකාවේ ජෛව ආරක්ෂණ ධාරිතාව වැඩි දියුණු** කිරීමේ ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අන්තරායකර රෝග කාරක පිළිබඳ ජාතික ඉන්වෙන්ටරියක් ක්‍රියාත්මක **කිරීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී.**

මෙම ක්‍රියාකාරකම නෙදර්ලන්තයේ මහජන සෞඛ්‍ය හා පරිසරය පිළිබඳ ජාතික ආයතනය (RVIM) සහ ජිනීවා හි ජීව විද්‍යාත්මක අවි පිලිබඳ සම්මුතිය (BWC) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආධාරක ඒකකය (ISU) සමඟ සහයෝගයෙන් සිදු කෙරේ.

මේ අනුව,

ශ්‍රී ලංකාවේ නියමු අධ්‍යයන ආරම්භය

- දත්ත ඇතුළත් කිරීම සම්බන්ධ රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීමේ සහ පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වන ලදී. දත්ත ඇතුළත් කිරීම සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටි පිළිබඳව ඔවුන්ට මග පෙන්වීම සඳහා පරිශීලක අත්පොතක් නිර්මාණය කර එය රසායනාගාර කේන්ද්‍රස්ථාන (focal points) වෙත අතර බෙදා හරින ලදී.
- මූලික ඉදිරිපත් කිරීම 2023 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස අවසන් විය.

05. ආපදා පෙරහුරු අභ්‍යාස මගින් රෝහලේ සූදානම පරීක්ෂා කිරීම

ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය (DPRD) විසින් බහුවිධ ආපදාවන් සඳහා රෝහල්හි සූදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා, සිදුකරන රෝහල් ආපදා පෙර සූදානම් අභ්‍යාස පැවැත්වීමට මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය සපයයි. ඒ අනුව පහත සඳහන් සෞඛ්‍ය ආයතන 10 ක 2023 වර්ෂය සඳහා ආපදා කළමනාකරණ අභ්‍යාස 10 ක් පවත්වන ලද අතර 2024 දී, පහත ලැයිස්තුගත කර ඇති සෞඛ්‍ය ආයතන 12 ක ආපදා කළමනාකරණ අභ්‍යාස 12 ක් පවත්වන ලදී.

2023 වසර සඳහා - නැගෙනහිර කොළඹ මූලික රෝහල මුල්ලේරියාව, මූලික රෝහල කිරිබත්ගොඩ, මූලික රෝහල ගම්පොල, මූලික රෝහල පුත්තලම, මූලික රෝහල ඇඹිලිපිටිය, මූලික රෝහල දික්ඔය, මූලික රෝහල නිකවැරටිය, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මාතලේ, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල කිලිනොච්චි, හා මූලික රෝහල දියතලාව
රු. 1,600,000.00 ක ප්‍රතිපාදන මේ සඳහා භාවිතා කරන ලදී.

2024 වසර සඳහා - ශික්ෂණ රෝහල කළුබෝවිල, ජාතික රෝහල නුවර, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මීගමුව, ශ්‍රී ලංකා ජාතික රෝහල, මූලික රෝහල කඹුරුපිටිය, මූලික රෝහල කන්තලේ, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල පොලොන්නරුව, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල අම්පාර, ශික්ෂණ රෝහල මඩකලපුව, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මන්නාරම, මූලික රෝහල කල්මුනේ උතුර, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මුලතිව්.

06. ආපදා කළමනාකරණ පුහුණු වැඩසටහන්

ආපදා පෙර හුදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය වසර පුරා සෞඛ්‍ය ආයතන කිහිපයක සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් සඳහා, ආපදා කලමනාකරණ පුහුණු සහ කුසලතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් සඳහා සම්බන්ධ විය.

- 2023 වර්ෂයේදී සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් 600 ක් වෙනුවෙන් පහත සඳහන් රෝහල්වල පුහුණු වැඩසටහන් 12 ක් (ආපදා කළමනාකරණ) පවත්වන ලද අතර ඒ සඳහා රුපියල් මිලියන 2 ක් , ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකයේ ප්‍රාග්ධන වැය ශීර්ෂයෙන් ලබා දෙන ලදී.
  ශික්ෂණ රෝහල කුරුණෑගල , ශික්ෂණ රෝහල පේරාදෙණිය, ශික්ෂණ රෝහල රාගම, ශික්ෂණ රෝහල අනුරාධපුර, ශික්ෂණ රෝහල කළුබෝවිල, ශික්ෂණ රෝහල බදුල්ල, ශික්ෂණ රත්නපුර, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මාතර, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල පොළොන්නරුව, මූලික රෝහල අක්කරෙයිපත්තු, මූලික රෝහල හෝමාගම සහ මූලික රෝහල හොරණ.
- 2024 වර්ෂයේදී සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් 400 ක් වෙනුවෙන් පහත සඳහන් සඳහන් රෝහල්වල පුහුණු වැඩසටහන් 08 ක් (ආපදා කළමනාකරණ) පවත්වන ලද අතර ඒ සඳහා රුපියල් මිලියන 1.7 ක් , ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකයේ ප්‍රාග්ධන වැය ශීර්ෂයෙන් ලබා දෙන ලදී.
  ශික්ෂණ රෝහල කළුතර , ශ්‍රී ලංකා ජාතික රෝහල, මූලික රෝහල අක්කරේපත්තු, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මොනරාගල, දිස්ත්‍රික් මහා රෝහල මාතර, ශික්ෂණ රෝහල කුරුණෑගල, ශික්ෂණ රෝහල් පේරාදෙණිය හා ශික්ෂණ රෝහල කරාපිටිය

07. ජාතික ආපදා පෙරහුරු අභ්‍යාසය

ජාතික ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අභ්‍යාසය 2024 වසරේ බෙලිහුල්ඔය නොන්පෙරියල්හි විවේගානන්ද විද්‍යාලයේ දී සිදු කරන ලදී. මෙම අභ්‍යාසය අතරතුර, දුෂ්කර ප්‍රදේශයක ආපදාවකට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අනුකරණය කිරීම සඳහා වෛද්‍ය කඳවුරක් පවත්වන ලදී. මීට අමතරව, 2023 වසර තුල සිදු කරන ලද රෝහල් ආපදා පෙරහුරු අභ්‍යාස සමාලෝචනය ද සිදු කරන ලදී.

08. වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරකම් වලදී අධීක්ෂණය කිරීම

සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ වෘත්තීය ක්‍රියාමාර්ග වලදී සියලුම සේවාවන්ට අවම බාධා කිරීම් සහ සියලුම අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහතික කිරීම සඳහා ආපදා පෙර සූදානම් හා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති සෞඛ්‍ය ආයතන සහ රෝහල් සම්බන්ධීකරණය සඳහා සහාය ලබා දුන්නේය.

09. 2023 දී තෝරාගත් රෝහල්වල පවත්වන ලද ආරක්ෂිත රෝහල් තක්සේරුකරණයේ ප්‍රතිඵල බෙදා හැරීම පිළිබඳ වැඩමුළුවක් පැවැත්වීම

ආරක්ෂිත රෝහල් මුලපිරීම යනු ව්‍යුහාත්මක ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තුළින් ආපදා සහ හදිසි අවස්ථා වලදී රෝගීන්ගේ සහ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා බොහෝ රටවල් විසින් භාවිතා කර ඇති ක්‍රමවේදයකි. WHO ද්විවාර්ෂික ක්‍රියාකාරකම්වල (2024 - 2025) කොටසක් ලෙස, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආපදා පෙර සූදානම් සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ඒකකය (DPRD) විසින් 2024 අගෝස්තු 15 වන දින ජාතික මට්ටමින් සහභාගිවන්නන් 60 දෙනෙකු (2023 දී මෙම වැඩසටහන් පවත්වන ලද තෝරාගත් රෝහල් 15ට අයත්) සඳහා ආරක්ෂිත රෝහල් තක්සේරුකරණයේ සොයාගැනීම් සාකච්ඡා කිරීම සඳහා එක් දින වැඩමුළුවක් සංවිධානය කරන ලදී.

4.3 පෝෂණය

පෝෂණ විෂයට අමාත්‍යාංශ කිහිපයක අදාළ කාර්යයන් ඇති අතර සම්බන්ධීකරණ ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය වේ.

පෝෂණ අංශය

හඳුන්වාදීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙනුවෙන් රට පුරා පෝෂණ මැදිහත්වීම් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේපෝෂණ කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා අපි අනෙකුත් අදාළ අමාත්‍යාංශ, සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ ද සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන්නෙමු.

අපගේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය, අදාළ උපාය මාර්ග සහ මාර්ගෝපදේශ ඇතුළු පෝෂණය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාවට නැංවීමයි. ඒවාට අමතරව, පෝෂණ අංශය සෞඛ්‍ය හා සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සේවා අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන්, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ අනෙකුත් ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් පවත්වයි.

පෝෂණ අංශය ශ්‍රී ලාංකේය පුරවැසියන්ට පෝෂණීය ස්ථාවර ජාතියක් ගොඩනැගීම සඳහා සේවය කිරීමට නොපසුබටව කටයුතු කර ඇත.

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාව පෝෂණය වූ ජාතියක් කරා

මෙහෙවර

පෝෂණය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහතික කිරීම

අරමුණු

- වැඩිදියුණු කළ සේවා සැපයීම සඳහා බහු-ආංශික හවුල්කාරිත්වයන් සමඟ පෝෂණ සංවේදී සහ විශේෂිත මැදිහත්වීම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සඳහා කේන්ද්‍රීය කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීම .
- සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය තුළ අදාළ කාර්යාංශය/අධ්‍යක්ෂ සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම
- ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය, ආහාර පදනම් කරගත් ආහාර මාර්ගෝපදේශ ඇතුළු මාර්ගෝපදේශ සහ පෝෂණ සත්කාර සේවා සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන් ඇතුළු ප්‍රතිපත්ති සැකසීම.
- අදාළ මානව සම්පත් ධාරිතා ගොඩනැගීමේදී සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පුරවැසියන් විසින් ප්‍රශස්ථ පෝෂණය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අදහසින් ජීවන චක්‍ර ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම

ශ්‍රී ලංකාවේ පෝෂණ පැතිකඩ/ තත්ත්වය

	ජාතික පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඉලක්ක 2022 සිට 2030 දක්වා	**ආසන්නතම සමීක්ෂණ/ ආවේක්ෂණ තොරතුරු වල ප්‍රගතිය**
	2030 වන විට අවුරුදු 05 ට අඩු දරුවන්ගේ මිටිබව 17.3 % (DHS, 2016) සිට 10% දක්වා අඩු කිරීම	ජාතික පෝෂණ මාසය 2024 – **10.5%** *Dietary Adequacy survey 2022- 12.7%

	2030 වන විට අවුරුදු 05 ට අඩු දරුවන්ගේ කෘෂබව 15.1% (DHS, 2016) සිට 5% ට වඩා අඩු කිරීම	ජාතික පෝෂණ මාසය 2024 – 9.3%
	2030 වන විට අඩු බර උපත් 15.7% (DHS, 2016) සිට 10% දක්වා අඩු කිරීම	RHMIS Routine Data 2023-14.8 %
	2030 වන විට අඩු ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකයක් සහිත අවුරුදු 10 – 18 වයස් කාණ්ඩයේ දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය 26.9% (MRI, 2018) සිට 18% දක්වා අඩු කිරීම	*Dietary Adequacy survey 2022-21.7%
	අවුරුදු 05 ට අඩු අධිබර දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය 0.6% (MRI, 2012), යෞවනයන් අතර අධිබර සහ ස්ථූලතාව 7.6% සහ 2.2% (MRI, 2018) → 2030 වන විට වැඩි නොවී පවත්වා ගැනීම	ජාතික පෝෂණ මාසය 2024- 0.49% *Dietary Adequacy survey 2022-1.2%
	2030 වන විට වැඩිහිටියන් සහ වයස්ගත වූවන් අතර අධිබර 29.3% (NCD සමීක්ෂණය, 2015) සිට 15% දක්වා අඩු කිරීම 2030 වන විට ස්ථූලතාව 5.9% සිට තවදුරටත් අඩු කිරීම	*(STEP සමීක්ෂණය)-2021 කාන්තාවන්ගේ අඩුබර -9.6% කාන්තාවන්ගේ අධිබර - 32.4% කාන්තාවන්ගේ ස්ථූලතාව - 15.2%
	2030 වන විට නීරක්තිය සහ අනෙකුත් ක්ෂුද්‍ර පෝෂක ඌනතා 10% ට වඩා අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම	*National Nutrition and Micronutrient Survey in Sri Lanka: 2022 <u>නීරක්තිය</u> අවුරුදු 05ට අඩු දරුවන් -14.6% අවුරුදු 05-09 අතර දරුවන් - 10.2% අවුරුදු 10-17 අතර දරුවන් - 18.3% ගර්භනී මව්වරුන් - 15% <u>යකඩ ඌනතාවය</u> අවුරුදු 05ට අඩු දරුවන් -5.4% අවුරුදු 05-09 අතර දරුවන් - 5.9% අවුරුදු 10-17 අතර දරුවන් - 5% ගර්භනී මව්වරුන් - 11% <u>විටමින් ඩී ඌනතාවය</u> අවුරුදු 05ට අඩු දරුවන් -26.2% අවුරුදු 05-09 අතර දරුවන් - 23.9% ගර්භනී මව්වරුන් - 35.6%
	ගෘහස්ථ ආහාර අනාරක්ෂිත බව 10.3% (DCS, 2014) සිට 2030 වන විට 5% දක්වා අඩු කිරීම	ආහාර අනාරක්ෂිතබව (2022 අගෝස්තු) ශ්‍රී ලංකාව - 37%

2024 ජනවාරි සිට 2024 දෙසැම්බර් දක්වා විෂමපෝෂණය පිටු දැකීමට ගන්නා ලද ක්‍රියා මාර්ග

- **පෝෂණ ගැටළු පිටු දැකීමට දිස්ත්‍රික්ක ඉලක්ක කරගත් මැදිහත්වීම් ක්‍රියාවට නැංවීම (දිස්ත්‍රික් පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම - (DNAP)**

2024 දී - විවිධ දිස්ත්‍රික්කවල දිස්ත්‍රික් පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සමාලෝචනය කළ අතර, දිස්ත්‍රික් 23 ක් සඳහා පෝෂණ ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කිරීමට දිස්ත්‍රික්ක ඉලක්ක කර ගත් මැදිහත් වීම් ක්‍රියාවට නැංවීමට අරමුදල් නිදහස් කරන ලදි. වැඩසටහන් 149 ක් කුරුණෑගල, ගාල්ල, මාතර, මොණරාගල, පොළොන්නරුව, අනුරාධපුර, මාතලේ, නුවර, අම්පාර, ත්‍රිකුණාමලය, කල්මුණේ, රත්නපුර, කෑගල්ල, බදුල්ල,කොළඹ, හම්බන්තොට, ගම්පහ, පුත්තලම, වව්නියා, කිලිනොච්චි, මුලතිව්, යාපනය දිස්ත්‍රික්කවල පවත්වන ලදි. 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට වියදම් කළ මුදල රුපියල් මිලියන 4.921කි.

2024 දී දිස්ත්‍රික් පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි යෝජනා පත්‍රය සැකසීම පිළිබඳව සියලුම මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් හා දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ උපදේශන රැස්වීම් 02 ක් පවත්වන ලදී. සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල ව්‍යාපෘති වාර්තා රැස්කරන ලදී. කොළඹ මහ නගර සභාව හා කළුතර සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනය ද ඇතුළුව දිස්ත්‍රික්ක සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කලාප වලින් යෝජනා පත්‍ර 23ක් ලැබුණි. මේ වන විට යෝජනා පත්‍ර 22ක් සඳහා සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමාගේ අනුමැතිය ලැබී ඇත.

- **වර්ධන හා පෝෂණ නිරීක්ෂණ ආවේක්ෂණ (GNMS) පද්ධතිය**

වර්ධන හා පෝෂණ **නිරීක්ෂණ ආවේක්ෂණ** පද්ධතියේ ජංගම යෙදවුම හා වෙබ් අඩවි යෙදවුම ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහයෝගයෙන් සකසන ලදී. කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මිල්ලනිය හා මදුරාවල සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාසවල **වර්ධන හා පෝෂණ නිරීක්ෂණ ආවේක්ෂණ (GNMS) පද්ධති**යේ නියමු වැඩසටහන් සිදු කර ඇත. මිල්ලනිය හා මදුරාවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවල සිටින සෞඛ්‍ය නොවන කාර්ය මණ්ඩලය, වෙබ් අඩවි යෙදවුම් භාවිතා කරන අයුරු මෙන්ම හඳුනාගත් සෞඛ්‍ය - නොවන අවදානම් සාධක සඳහා මැදිහත් වීම පිළිබඳව පුහුණු වැඩසටහන් සිදු කරන ලදී. බාහිර සමාලෝචකයකු විසින් **වර්ධන හා පෝෂණ නිරීක්ෂණ ආවේක්ෂණ (GNMS) පද්ධතිය** ඇගයීමට ලක් කර මේ වන විට සමාලෝචනය අවසන් කර ඇත. සමාලෝචකගේ නිර්දේශය අනුව යමින් GNMS පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතී.

- **පෝෂණ නියාමන කමිටුව මෙහෙයවීම**

පෝෂණ නියාමන කමිටුවේ මුලසුන සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමා විසින් හොබවන අතර, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම, උපායමාර්ගික මඟ පෙන්වීම සහ රජයේ සෞඛ්‍ය, සෞඛ්‍ය නොවන අංශවල ක්‍රියාවට නැංවීමේ පාර්ශ්වකරුවන් මෙන්ම අනෙකුත් සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ ප්‍රතිපෝෂණය ආමන්ත්‍රණය කරනු ලබයි. 2024 වසරේදී පෝෂණ නියාමන කමිටු රැස්වීම් 03ක් (2024 ජනවාරි 19, 2024 ජුනි 19 හා සැප්තැම්බර් 25) පවත්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ විෂමපෝෂණය පිටු දැකීමට පවතින බාධක පිළිබඳව සාකච්ඡා කළ අතර, පෝෂණ ගැටළු පිටු දැකීමට උපාය මාර්ග ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා තීරණ ගන්නා ලදී.

- **හදිසි පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2022 – 2024**

  ආර්ථික අර්බුදය සහ මුහුණ පෑමට ආසන්නව පවතින ආහාර අර්බුදය හේතුවෙන් සිදුවන ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීම වැළැක්වීමට නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (මහජන සෞඛ්‍ය සේවා) II මුල පිරීමෙන් හදිසි පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2022 – 2024 සකසන ලදී. හදිසි පෝෂණ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම එළි දක්වා ඇත. කෙටි කාලීන ක්‍රියාකාරී සැලැසුම් සම්පූර්ණ කර ඇත.

- **උග්‍ර තීව්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් (SAM) පෙළෙන ආර්ථික අපහසුතා ඇති දරුවන් සඳහා කැපකරු සත්කාර ක්‍රමය**

  වයස අවුරුදු 5 ට අඩු උග්‍ර තීව්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන ආර්ථික අපහසුතා වලට ලක්වී ඇති පවුල් වල සිටින දරුවන් සඳහා කැපකරු සත්කාර ක්‍රමය හඳුන්වා දීමට වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කර ඇත. මූල්‍ය ගණුදෙනු කටයුතු විනිවිදභාවයකින් යුතුව පවත්වා ගනිමින් මෙය පරිත්‍යාග එකතු කිරීමේ වේදිකාවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ. සියළුම සන්නිවේදන මෙවලම් සැකසීම අවසන් කර ඇති අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය එළි දැක්වීමට නියමිතව පවතී.

- **2024-2030 ජාතික ක්ෂුද්‍ර පෝෂක උපාය මාර්ගික සැලැස්ම** සැකසීම

  2023 වර්ෂයේදී, 2017-2022 වර්ෂ සඳහා වූ ක්ෂුද්‍ර පෝෂක උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සමාලෝචනය කරීම අවසන් කර ඇති අතර, ලබා දුන් නිර්දේශ වලට අනුකූලව නව සැලැස්ම සැකසීම ආරම්භ කරන ලදී.

  2024 වර්ෂයේදී, 2017-2022 වර්ෂ සඳහා වූ ක්ෂුද්‍ර පෝෂක උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සමාලෝචන වාර්තාවේ නිර්දේශ වලට අනුව නව සැලැස්ම සැකසීම ආරම්භ කරන ලදී. විශේෂිත අරමුණු 6 ක් සඳහා උපාය මාර්ගික රාමුව සැකසීම සඳහා විශේෂඥ හමු 14 ක් පවත්වන ලදී. 2024-2030 ක්ෂුද්‍ර පෝෂක උපාය මාර්ගික සැලැස්මෙහි අවසන් කටුපිටපත් වාර්තාව සූදානම් කර ඇති අතර මුද්‍රණය කර එළිදැක්වීමට නියමිතව පවතී.

➢ **2024 ජාතික පෝෂණ මාසය**

2024 ජාතික පෝෂණ මාසය ලෙස ජූනි මස ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, වත්මන් පෝෂණ ගැටළු පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට පෝෂණ අංශය වාර්ෂිකව පෝෂණ මාසය තුළ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලබයි. 2024 වර්ෂය සඳහා තෝරාගත් තේමාව " සෞඛ්‍යමත් ආහාර: අපේ අයිතියයි" වන අතර අරමුණ සෞඛ්‍යමත්ආහාර සඳහා පාරිභෝගිකයා බල ගැන්වීම වේ.

ප්‍රධාන තේමාව යටතේ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී ක්ෂේත්‍ර 2 ක් හඳුනා ගන්නා ලදී;

1. පාරිභෝගිකයින්ට තම ආහාර වල අන්තර්ගතය පිළිබඳව දැන ගැනීමට ඇති අයිතිය.
2. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වටපිටාවක් සඳහා දරුවන්ට ඇති අයිතිය සුරක්ෂිත කිරීම.

2024 සිට 2024 ජූනි දක්වා විෂමපෝෂණය ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග

➢ **2024 ජාතික පෝෂණ මාසය**

2024 ජූනි මස "සෞඛ්‍යමත් ආහාර: අපේ අයිතියයි" යන තේමාව හා "සෞඛ්‍යමත් ආහාර සඳහා පාරිභොගිකයා බලගැන්වීම" යන අරමුණ යටතේ ජාතික පෝෂණ මාසය පවත්වන ලදී. නිවසේ දී පිළියෙල කරගත් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර තෝරා ගැනිම සඳහා ප්‍රජාව බලගැන්වීම හා අති-සැකසූ ආහාර ද ඇතුළුව සෞඛ්‍යට අහිතකර ආහාර හඳුනාගැනීම හා මිලදී ගැනීමෙන් වැළකීම සඳහා ඔවුන්ගේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම මෙහි අරමුණ විය. පෝෂණ මාසයේ ක්‍රියාකාරකම් ලෙස දරුවන් ඉලක්ක කර ගත් වෙළඳ දැන්වීම් වල ගොදුරක් නොවීමට සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය හා මහජනතාව දැනුවත් කිරීම ද ඇතුලත් විය.

පාරිභෝගිකයන් (වැඩිහිටියන් හා ළමුන්) කැලරි අධික ආහාර පරිභෝජනය කිරීම අඩු කිරීම මෙහි අභිප්‍රාය විය. මෑතකාලීනව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගැටළුවක්ව පවතින ගෝලීය ගැටළුවක් වන අධි බර හා තරබාරු බවට එරෙහිව සටන් කිරීමට මෙය උපකාරී වේ.

➢ **සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර පුරුදු ප්‍රවර්ධනය කිරීම- ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා ආහාර මාර්ගෝපදේශ**

සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය (සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් /සහකාර සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන්, ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හෙද නිලධාරී, ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හෙද සොයුරිය, පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක) සමඟින් ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා ආහාර මාර්ගෝපදේශ ශ්‍රී ලංකාව පුරා ව්‍යාප්ත කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන 2023 මාර්තු මස ආරම්භ කළ අතර 2024 අප්‍රේල් වන විට දිස්ත්‍රික්ක 20 ක් ආවරණය කර ඇත.

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ ලෝක ආහාර වැඩසටහන සමඟ එක්ව සියළුම පලාත් ආවරණය කරමින් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට අදාල අධිකාරීන් සඳහා ශ්‍රී ලාංකිකයින් සඳහා ආහාර මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳව උපදේශන වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

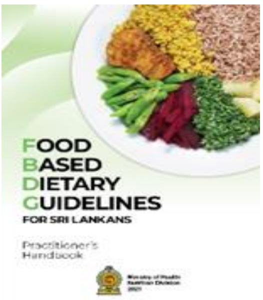

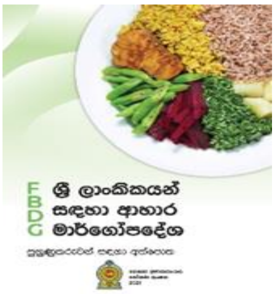

➢ **මධ්‍යස්ථ තීව්‍ර මන්දපෝෂණයෙන් (MAM) පෙළෙන දරුවන් සඳහා ආහාර අතිරේකය- ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහන**

ඇෆ්ලටොක්සීන් මට්ටම සඳහා දැනට පවතින දැඩි සීමා බලා නව සාක්ෂි මත පදනම්ව ත්‍රිපෝෂවල ඇෆ්ලටොක්සීන් මට්ටම සඳහා සීමාව තීරණය කිරීමට සමාලෝචනයක් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. තවද, බඩඉරිඟු වලින් සකසනු ලබන ත්‍රිපෝෂ වෙනුවට වඩාත් යෝග්‍ය විකල්පයක් ලෙස සහල් වලින් නිපදවන ත්‍රිපෝෂ යොදා ගැනීමට ඇති හැකියාව සොයා බැලීමට මේ වන විට නියමු අධ්‍යයනයක් සිදු කරනු ලබයි.

➢ **ක්ෂුද්‍ර පෝෂක ඌනතා වැළැක්වීම සඳහා - සහල් සබලකරණ වැඩසටහන**

2023 වසරේ දී නියමු අධ්‍යයනයක් ලෙස පාසල් ආහාර වැඩසටහන (SMP) හරහා පාසල් ළමුන්ට සබලකරණයකල සහල් ලබා දීම සිදු කරන ලදී.

එය මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක කීපයක සිදු කරමින් පවතී. සබලකරණය කරන ලද සහල් ලබා දීම ශ්‍රී ලංකාව පුරා ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර, පාසල් ආහාර වැඩසටහන ඔස්සේ සබලකරණය කල සහල් ලබා දීමේ බලපෑම තක්සේරු කිරීමට අධ්‍යනයක් සැලසුම් කර ඇත.

- **සෞඛ්‍ය සම්පන්න පාසල් ආපනශාලා ප්‍රවර්ධනය කිරීම**

  පාසල් ආපනශාලා මාර්ගෝපදේශය යාවත්කාලීන කර ක්‍රියාවට නැංවීමට තීරණය කර ඇති අතර, එහි සංශෝධන කටයුතු දැනටමත් සිදු කරමින් පවතී.

- **රෝහල් ආහාර චක්‍රලේඛය**

  වෛද්‍ය ආයතන වල සිටින රෝගීන්ට හා සේවකයන්ට ආහාර වේල් ලබා දීම සඳහා දැනට පවතින චක්‍රලේඛය යාවත්කාලීන කිරීම ආරම්භ කර ඇත. සංශෝධනය කරන ලද අත්පොතෙහි පළමු කටුපිටපත සකසා ඇත. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රසම්පාදන ඒකකය සමඟ අමු ආහාර ප්‍රසම්පාදන පිළිබඳව සාකච්ඡා කර දැනට පවතින ආහාර ලැයිස්තුව සංශෝධනය කර ඇත. මෙය ලබන වසරේ ප්‍රසම්පාදන සඳහා භාවිතා කරනු ලබයි.

- **ජාතික පෝෂණ ආවේක්ෂණ පද්ධතිය**

  ජාතික පෝෂණ ආවේක්ෂණ පද්ධතියක ඇති අවශ්‍යතාව රැස්වීම් කිහිපයකදීම ඉස්මතුවූ අතර, මෙම පද්ධතිය ඔස්සේ රැස් කළ යුතු තොරතුරු හඳුනාගැනීමට සෞඛ්‍ය අංශයේ හවුල්කරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පළමු විශේෂඥ හමුව පවත්වන ලදී.

- **නාගරික අඩු ආදායම් වටපිටාවවල පෝෂණ තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ වැඩසටහන**

  සිරිමුතු උයන නිවාස සංකීර්ණයේදී සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ, වතු හා නාගරික සෞඛ්‍ය ඒකකය සමඟ එක්ව නියමු ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කරන ලදී. පෝෂණ මැදිහත්වීම් සැලසුම් කිරීමට විශේෂඥ හමු හා ක්ෂේත්‍ර චාරිකා කීපයක් සිදු කරන ලදී.

4.4 මුඛ සෞඛ්‍ය සේවා

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

2023 වර්ෂයේදී යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රු.මි. 8.6ක මුදලක් වැය කර මුඛ සෞඛ්‍ය ආයතනය මහරගම, ශික්ෂණ රෝහල කුරුණෑගල, මඩකලපුව යන රෝහල් සඳහා Computed Radiography System මිලදී ගෙන බෙදා හැර ඇත. රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රෝහල් සඳහා බෙදා දීමට රු.මි.35ක වටිනාකමින් යුත් දන්ත වෛද්‍ය පුටු 30ක් , රු.මි 6ක වටිනාකමින් යුත් Scaler Machine 40ක් හා රු.මි 1.7 ක වටිනාකමින් යුත් Micro Motor Drill System 04ක් මිලදී ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්තු අත්සන් කර ඇත. තවද Light Curing Machine 40ක් මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන කමිටු අනුමැතිය හිමව ඇත. එමෙන්ම ජාතික දන්ත වෛද්‍ය රෝහලේ හා මහරගම මුඛ සෞඛ්‍ය ආයතනයේ දන්ත වෛද්‍ය උපකරණ නඩත්තු කිරීම සඳහා රු.මි.2.3 ක් වැය කර ඇත.

පවතින යටිතල පහසුකම් පවත්වාගෙන යාම හා දන්ත වෛද්‍ය සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රු.මි. 90ක් පමණ වටිනාකමින් යුත් පහත දන්ත වෛද්‍ය උපකරණ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කරමින් පවතී. දන්ත වෛද්‍ය පුටු 15, Computed Radiography System 11, Scaler Machine 20, Light Curing machine 20, Micro Motor 10, Air Compressors 10, Endo Motors with Apex Locators 25, Pulp Testors 10, Electronic GP Cutters 30, Implant Prosthetic Kit 10.

මානව සම්පත් සංවර්ධනය

2024 වසරේදී සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන් 85 දෙනෙකු සඳහා ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සභාවේ අනුමත සෞඛ්‍ය ආයතන සඳහා පත්වීම් ලබා දී ඇත. 2023 වසරේදී සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන් ලෙස පුහුණුවට බඳවා ගන්නා ලද දන්ත වෛද්‍ය උපාධිධාරීන් 83 දෙනෙකු II ශ්‍රේණියේ දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් වශයෙන් සේවයට බඳවා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී.

2023/2024 කාලය තුල විශේෂඥ වරුන් වශයෙන් සුදුසුකම් ලැබීම සඳහා වන විදේශ පුහුණුව නිම කර මුඛ හනුක හා වක්ත්‍ර විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් පස් දෙනෙකු (05), විකලාංග විශේෂඥ වෛද්‍ය වරුන් හතර දෙනෙකු (04), දන්ත සංරක්ෂණ විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් දෙදෙනෙකු (02), ප්‍රජා දන්ත විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් තිදෙනෙකු (03), දන්ත ව්‍යාධිවේදය පිළිබඳ විශේෂඥ වෛද්‍යවරයෙකු (01) සේවයට එක් වී ඇත.

මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය

රු මි 1.5 ක් වැය කර 2020/21 වාර්ෂික මුඛ සෞඛ්‍ය වාර්තාව මුද්‍රණය කර මුඛ සෞඛ්‍ය සේවාව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ආයතන, පරිපාලකයන්, විශ්ව විද්‍යාල, රෝහල් දන්ත සායන වෙත බෙදා හැර ඇත.

මහරගම මුඛ සෞඛ්‍ය ආයතනයේ මුඛ රෝග නිවාරණ ඒකකය මඟින් රෝගීන් වෙත බෙදා දීම සඳහා සකසන ලද ආහාර රටා අධ්‍යන දින පොත් 500ක් රු.185,000.00ක මුදලක් වැය කර මුද්‍රණය කර ඇත.

2024 මාර්තු මාසයේදී "සතුටු මුවයි... සුවැති සිරුරයි" තේමා කොට ගනිමින් ලෝක මුඛ සෞඛ්‍ය දිනය සමරන ලදී. එහි ප්‍රධාන වැඩ සටහන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ගාල්ලේදී පවත්වන ලද අතර, සියළු දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි අධි අවධානම් යොවුන් හා වැඩිහිටි කණ්ඩායම් සඳහා මුඛ පරීක්ෂාව, පෙර පාසල් හා පාසල් දරුවන්ගේ මුඛ සනීපාරක්ෂාව අරමුණු කර

ගත් වැඩ සටහන් මුඛ පිළිකා පූර්ව පිළිකා ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර ඒ සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ සහිත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කිරීමද සිදු කරන ලදී.

දන්ත වෛද්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් 2023 වර්ෂයේ දී කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ බාහිර රෝගී අංශවල සේවය කරන දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්ට සමාලෝචන රැස්වීමක් ද 2024 වසරේදී ප්‍රාදේශීය දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍ය වරුන්ගේ සේවාවන්ගේ සමාලෝචන රැස්වීමක්ද පවත්වා ඇත.

මීට අමතරව රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබන බාහිර රෝගී අංශවල දන්ත සායන වල සායන භාර දන්ත වෛද්‍යවරුන් සඳහා සමාලෝචන රැස්වීමක් 2024 ජූලි මස පැවැත්වීමට කටයුතු සූදානම් කර ඇත. එමෙන්ම සියළු අධීක්ෂණ පාසල් දන්ත චිකිත්සක නිලධාරිණියන් සඳහා පොදු සුපරීක්ෂණ ආකෘතියක් සැකසීම අරමුණු කර ගනිමින් වැඩසටහනක් පැවැත්වීමට සූදානම් කර ඇත.

තවද දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්ගේ දැනුම හා කුසලතාවයන් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා දන්ත වෛද්‍ය සංගමය මඟින් පැවැත්වූ 2024 වාර්ෂික අධ්‍යයන සම්මේලනයට සහභාගී වීම සඳහා රාජකාරී නිවාඩු ලබාදීමට ද කටයුතු කර ඇත.

පාසල් දන්ත සේවාවේ කාර්යක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා පවුල් සෞඛ්‍ය කාර්යාංශය සමඟ එක්ව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මගින් නව චක්‍රලේඛයක් සැකසීමේ කටයුතු කෙරෙමින් පවතී.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අරමුදල් යටතේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන වැඩ සටහන්

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අරමුදල් යටතේ සකසන ලද ජාතික මුඛ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ නිරීක්ෂණ ලබා ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇත.

2025/26 ජාතික මුඛ සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික සැලැස්ම ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ශාඛාව වෙත යැවීමට කටයුතු කර ඇත. වසර 10 වරක් පවත්වන මෙම ජාතික මුඛ සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය සඳහා මූලික මට්ටමේ සාකච්ඡා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය හා අනෙකුත් පාර්ශව සමඟ ආරම්භ කර ඇත. මෙම සමීක්ෂණය ශ්‍රී ලාංකිකයන් 10,000 සහභාගි කර ගනිමින් සියලුම දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි වයස් කණ්ඩායම් 5ක් සඳහා (5,12,15,35-44,65-74) සිදු කෙරේ.

ජංගම දන්ත වෛද්‍ය සේවාව

දන්ත සේවා අංශයට අනුයුක්ත ජංගම දන්ත වෛද්‍ය බස් රථය 2023/2024 වසර තුල ජංගම දන්ත සායන 220 ක් පමණ පවත්වා ඇති අතර, එමඟින් මුඛ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයින් 6600කට පමණ සේවා සලසා ඇත. මෙම ජංගම දන්ත වෛද්‍ය බස් රථය මඟින් මූලික වශයෙන් ළමා නිවාස, වැඩිහිටි නිවාස, පෙර පාසල් හා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් පවත්වනු ලබන "සුව උදාන" වැඩ සටහන යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ජංගම දන්ත සායන ආවරණය කරනු ලබයි.

4.5 ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය (NBTS)

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවාව මධ්‍යගත සම්බන්ධීකරණයකින් යුක්ත සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ එක් විශේෂ අංශයකි. සියලුම රජයේ සහ පෞද්ගලික රෝහල්වලට රුධිර හා රුධිර නිෂ්පාදන සැපයීමේ ජාතික වගකීම ජාතික රුධිර පාරවිලයන ඉටු කරයි. ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය මත පදනම්ව පර්ෂද රුධිර බැංකු 24 කින් සහ ඒවාට අයත් රෝහල් රුධිර බැංකු 109 කින් සමන්විත වේ.

දැක්ම

ලොවටම ආදර්ශයක් වූ ගුණාත්මක බැවින් පිරිපුන් ජාතික රුධිර සේවාවක් සුරක්ෂිත කිරීම.

මෙහෙවර

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශයන්ට හා ජාතික අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව ගුණාත්මක වූත් සුරක්ෂිත වූත් ප්‍රමාණවත් හා ඵලදායී වූත් රුධිර සැපයුමක් හා වෙනත් අනුබද්ධ රසායනාගාර ප්‍රතිකාර අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ සේවාවන් පවත්වාගෙන යාම.

අරමුණු

- ලේ බැංකු මගින් සිදු කරන මූලික රුධිර පරීක්ෂණ සහ පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම හා නව ලේ බැංකු ස්ථාපිත කිරීම.
- සුරක්ෂිත රුධිර පාරවිලයන සඳහා සමාජය දැනුවත් කිරීම සහ රුධිර මධ්‍යස්ථානවලදී රුධිරය පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා රුධිර දායකයින් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- රුධිර පාරවිලයන විද්‍යාවට අනුව රසායනාගාර සේවා හා අධි තාක්ෂණික පරීක්ෂණ කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම.
- රුධිර සංඝටක වෙන් කිරීමේ හා සංඝටක ගබඩා කිරීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් වැඩි දියුණු කිරීම.
- අඛණ්ඩ වෘත්තීය නිපුණතා සංවර්ධනය.
- රුධිර පාරවිලයන සේවාවේ තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම හා තත්ත්ව පරීක්ෂණ ඇගයීම් හා තත්ත්වය සහතික කිරීමේ ක්‍රියාවලි සඳහා සක්‍රිය දායකත්වය සැපයීම.
- ගොඩනැඟිලි යථාවත්ව පවත්වාගෙන යාම සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී ක්‍රමවත් නඩත්තුව.
- ඩිජිටල්කරණය තුළින් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම.
- රුධිරය සහ රුධිර සංඝටක ප්‍රවාහනය සඳහා අදාළ පහසුකම් පුළුල් කිරීම.
- රුධිර පාරවිලයනකදී සිදුවන සියලු තාක්ෂණික ගැටලු , වැරදීම්, ප්‍රතික්‍රියා අධීක්ෂණය කිරීම සහ එය වළක්වා ගැනීමට නව ඇගයීම් පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.

මූලික කාර්යයන්

- ජංගම ලේ දන්දීමේ කඳවුරු සහ රෝහල් ලේ බැංකු තුළ දී රුධිරය එකතු කිරීම.
- රුධිරය රුධිර සංඝටක වලට වෙන් කිරීම
- රුධිරය මගින් බෝ විය හැකි රෝග සඳහා හා රුධිර වර්ගය සොයා ගැනීමට අදාළ රසායනාගාර පරීක්ෂණ සිදු කිරීම.
- රුධිර සංඝටක සුදුසු තත්වයන් යටතේ ගබඩා කිරීම හා ප්‍රවාහනය කිරීම.

- රජයේ හා පෞද්ගලික රෝහල්වල ප්‍රතිකාර ලබන රෝගීන්ගේ රුධිර අවශ්‍යතා සඳහා රුධිරය හා රුධිර සංඝටක නිකුත් කිරීම.
- රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාව හා සම්බන්ධ රෝගීන් ට ප්‍රතිකාර කිරීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහාය ලබා දීම.
- රුධිර පාරවිලයනය හා අවයව බද්ධ කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රතිකාර ක්‍රම සඳහා දායකත්වය ලබා දීමමූලික සෛල සැකසීම) ., ප්ලාස්මා හුවමාරුව, රුධිර පට්ටිකා වර්ධක සාධක ඇසුරින් සිදු කරන ප්‍රතිකාර
- සුදු රුධිරාණු ආශ්‍රිත ප්‍රතිදේහජනක හඳුනා ගැනීම සහ ඉන්ද්‍රියයන් බද්ධ කිරීම සඳහා ගැළපුම් පරීක්ෂණ සිදු කිරීම .
- ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහයෝගිතා මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස කටයුතු කිරීම.

වර්ෂ 2024 දී ජයග්‍රහණ/ විශේෂිත සිදුවීම්

- රුධිරය බැහැර කිරීමේ මට්ටම 1% දක්වා අඩු කිරීමට හැකි වීම.
- 100%ක් ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාග පවත්වාගෙන යාම.
- ERASMUS (ආරක්ෂිත රුධිර පරිත්‍යාග සහ සැපයුම සඳහා පාරවිලයන වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් සඳහා ඉහළ බලපෑමක් ඇති කර තිරසාර අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් සංවර්ධනය කිරීම) ව්‍යාපෘතිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම.
- අඛණ්ඩව ප්‍රතීතන ක්‍රියාවලියක් සහ ISO15189 ප්‍රතීතනය සාර්ථකව ලබා ගැනීම.
- සංවර්ධිත ප්‍රාථමික සෛල දායක ලේඛනය, මෘදුකාංග, වෙබ් පිටුව හරහා ආරම්භක පරිත්‍යාගශීලීන් බඳවා ගැනීම.
- ඛණ්ඩනය සඳහා අතිරික්ත ප්ලස්මා අපනයනය සාර්ථකව නිම කිරීම.
- ප්‍රතීතනය සඳහා AABB සහතිකය ලබා ගැනීම.
- ජාතික CPD සැපයුම්කරුවෙකු ලෙස ලියාපදිංචි වීම.
- NRL Australia විසින් සිදු කරනු ලබන ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන සඳහා කලාපීය EQAS සැපයුම (අදියර 1 සම්පූර්ණ කර අදියර 11 ආරම්භ කිරීම)

දැනට ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	31.12.2024 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	31.12.2024 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
ERUSMUS	2024 සඳහා යූරෝ 44765 (17 රු. මිලියන 17)	60% (මිළදී ගැනීමේ ඇණවුම නිකුත් කර ඇත. නමුත් භාණ්ඩ ලැබීමට නියමිතයි)	0%

පසුගිය වසර 5 ක කාර්යසාධන ප්‍රවණතාව

වගුව 1: රුධිර එකතු කිරීම වාර්ෂිකව වැඩි දියුණු කිරීම

වසර	ස්වේච්ඡා රුධිර පරිත්‍යාග සංඛ්‍යාව	ආදේශන රුධිර පරිත්‍යාග එකතුව	මුළු එකතුව
2019	444,515	0	444,515
2020	397,833	0	397,833
2021	385,054	0	385,054
2022	424,127	0	424,127
2023	466, 041	0	466,061
2024	415,706 (2024 නොවැම්බර් දක්වා)	0	415,706

රූපය 1: 100% ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ පදනම අඛණ්ඩව නඩත්තු කිරීමත් සමඟ රුධිර එකතු කිරීම වාර්ෂිකව වැඩිවීම.

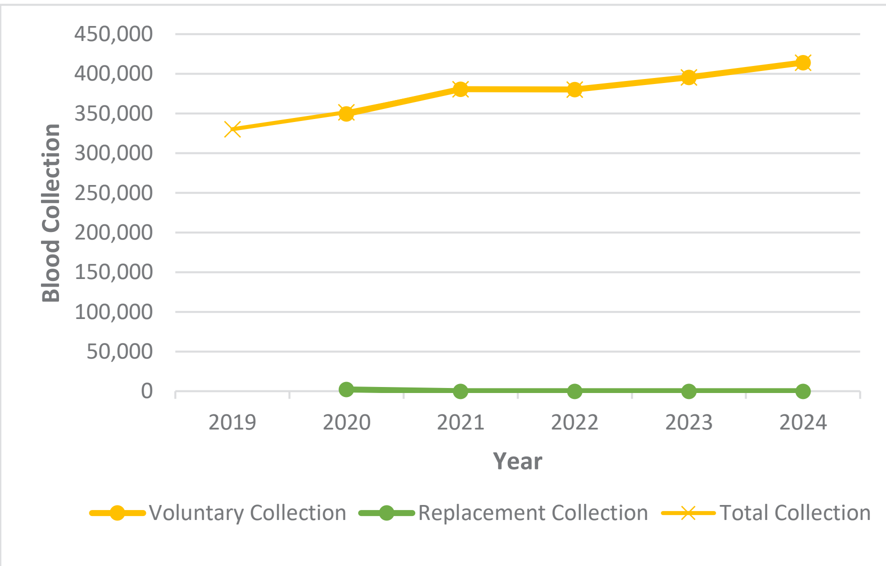

වගුව **2:** ජනගහනය **1000** කට වාර්ෂික රුධිර එකතුව

වසර	ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් රුධිරය එකතු කිරීම	වසරකට ජනගහනය **1000** කට රුධිර එකතු කිරීම
2019	444,515	21
2020	397,833	19
2021	385,054	17
2022	424,127	20
2023	466,061	21
2024	415,706 (2024 නොවැම්බර් දක්වා)	20

රූපය **2:** ජනගහනය **1000** කට වාර්ෂික රුධිර එකතුව

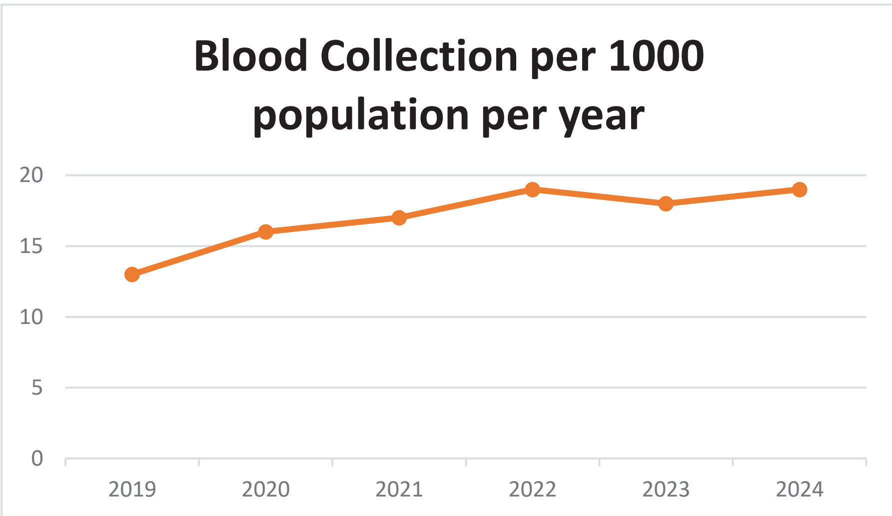

වසර	2019	2020	2021	2022	2023
මුළු රුධිර එකතුව	444,515	397,833	385,054	414,227	466061
එච්.අයි.වී (පොසිටිව්මූලික පරීක්ෂණ)	694	533	422	1196	1327
ව්‍යාප්තිය	0.16%	0.13%	0.11%	0.282%	0.285%
එච්.අයි.වී. (තහවුරු කළ)	44	34	56	60	71
ව්‍යාප්තිය	0.01%	0.0085%	0.01%	0.014%	0.015%
හෙපටයිටිස් B(පොසිටිව් මූලික පරීක්ෂණ)	528	252 යි	751	221	208
ව්‍යාප්තිය	0.12%	0.06%	0.20%	0.052%	0.044%
හෙපටයිටිස් C (පොසිටිව් මූලික පරීක්ෂණ)	804	613	495	354	449
ව්‍යාප්තිය	0.18%	0.15%	0.13%	0.083%	0.096%
VDRL(පොසිටිව් පරීක්ෂණ)	1344	960	1496	2296	1398
ව්‍යාප්තිය	0.30%	0.24%	0.39%	0.541%	0.299%
TPPA (පොසිටිව් සිපිලිස් පරීක්ෂණ)	119	96	153	143	211
ව්‍යාප්තිය	0.03%	0.024%	0.04%	0.033%	0.045%
මැලේරියා(පොසිටිව්)	0	0	0	0	0
ව්‍යාප්තිය	0%	0%	0%	0%	0%

පොසිටිව් මූලික පරීක්ෂණ - තහවුරු කළ පොසිටිව් පරීක්ෂණ ,මැලේරියා පරපෝෂිතයන් හඳුනා ගැනීම; සිපිලිස් රෝග කාරක සඳහා පරීක්ෂණ

*(2024 දත්ත ඇගයීම අවසන් කර නොමැත)

වගුව 4: පටක සැසඳුම් රසායනාගාර සංඛ්‍යාලේඛන සංසන්දනය (ජාතික රුධිර මධ්‍යස්ථානය)

පටක හඳුනාගැනීමේ සහ සැසඳුම් පරීක්ෂණ	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 පන්තිය (Class 1)	1702	1743	2030	2045	2457	2422
11 පන්තිය(Class 11)		1654	2029	2024	2345	2339
සැසඳුම් පරීක්ෂණ	703	666	835	928	868	752
බී 27	543	27/57/51 737	27/57/51 838	27/57/51 729	943	27/57/51 1020
PRA (1 පන්තිය, II පන්තිය)	1255	1175	1391	1420		1912
අවයව බද්ධ කිරීම සඳහා						
වකුගඩු (රෝගීන්, පරිත්‍යාගශීලියා)	1704	1454	1665	1700	1936	1880
ඇට මිදුළු (රෝගීන්, පරිත්‍යාගශීලීන්)	387	182	338	324	378	421
පට්ටිකා පරිත්‍යාගශීලීන්	84	89	01	0	85	46
මොළය මිය ගිය රෝගීන්	41	18	26	48	35	41

2024 දී පවත්වන ලද CME වැඩසටහන්

	මාතෘකාව	සහභාගීවන්නන්	සංඛ්‍යාව
1.	ජාතික රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන් තේරීමේ මාර්ගෝපදේශනය සැකසීම. (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	**ලියාපදිංචි වූ දේශීය සහ විදේශීය සහභාගීවන්නන් 360**
2.	ප්‍රතිදේහ වටා සිද්ධි පදනම් සාකච්ඡාව. (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
3.	පරිත්‍යාග පරීක්ෂණ රසායනාගාරයක ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කරන්නේ කෙසේද? (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	

4.	ශ්‍රී ලංකාවේ රක්තපාත නිරීක්ෂණ අංශය (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
5.	100% ස්වේච්ඡා පරිත්‍යාග සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ උපාය මාර්ග- ශ්‍රී ලාංකික අත්දැකීම් (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
6.	රුධිර සංරචක නිෂ්පාදනය පිළිබඳ තත්ත්ව සහතිකය (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
7.	TTIහි වැළැක්වීමේ උපාය මාර්ග සහ ප්‍රතික්‍රියාශීලී පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ පසුවිපරම් (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
8.	අපි පරිත්‍යාගශීලීන්ට උපහාර දැක්විය යුත්තේ ඇයි? (Webinar මාලාව මත රුධිර බැංකුකරණය)	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්	
9.	ප්ලස්මා ඛණ්ඩනය පිළිබඳ වැඩමුළුව	වි. වෛද්‍යවරුන් , පශ්චාත් උපාධිධාරීන්, කාර්යයභාර වෛද්‍ය නිළධාරීන්, වෛද්‍යවරුන්	55
10.	පරිත්‍යාගශීලීන් බඳවා ගැනීමේ නව ඉලක්ක සහ ජංගම රුධිර පරිත්‍යාග ශක්තිමත් කිරීම.	වි. වෛද්‍යවරුන්, කාර්යයභාර වෛද්‍ය නිළධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු	170
11.	පරිත්‍යාගශීලීන් බඳවා ගැනීමේ නව ඉලක්ක සහ ජංගම රුධිර පරිත්‍යාග ශක්තිමත් කිරීම.	වි.ශ්‍රේ. හෙද නිළධාරී, හෙද සොයුරින්, හෙද නිළධාරීන්	96
12.	තත්ත්ව කළමණාකරන පද්ධතිය හැඳින්වීම, සංවිධානය, නළමණාකරනය 7 ISO 15189 (2022) හදුන්වා දීම.(තත්ත්ව කළමණාකරන පද්ධතිය මගින් රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මූලිකාංග පිළිබඳ දේශන)	වි. වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්,කනිෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය, රසායනාගාර සහයකයින්	78
13.	1. පෞද්ගලිකත්වය සහ ආරක්ෂාව (තත්ත්ව කළමණාකරන පද්ධතිය මගින් රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මූලිකාංග පිළිබඳ දේශන)	වි. වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්,කනිෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය, රසායනාගාර සහයකයින්	26
14.	2. සිදුවීම් කළමණාකරනය සහ නිවරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග (තත්ත්ව කළමණාකරන පද්ධතිය මගින් රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මූලිකාංග පිළිබඳ දේශන)	වි. වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික විද්‍යාඥයින්,කනිෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය, රසායනාගාර සහයකයින්	45
15.	3. ජෛව ආරක්ෂාව සහ අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරනය (තත්ත්ව කළමණාකරන පද්ධතිය	වි. වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන්, හෙද නිළධාරීන්, වෛද්‍ය රසායනාගාර කාර්මික	29

	මගින් රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මූලිකාංග පිළිබඳ දේශන)	විද්‍යාඥයින්,කනිෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය, රසායනාගාර සහයකයින්	
16.	ශ්‍රී ලංකා Stem Cell රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ ලේඛනය සහ ප්‍රාණ වැඩසටහන	වි.වෛද්‍යවරුන්, වෛද්‍ය නිළධාරීන් , හෙද නිළධාරීන්, මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරු	121

තත්ත්ව පාලන රසායනාගාර කාර්ය සාධනය

සිදුවීම් කාණ්ඩය	වාර්තාගත සිදුවීම් ගණන
පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් රුධිරය එකතු කිරීමේදී ඇති වූ දෝෂ	38
පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ පරීක්ෂණ සාම්පල එකතු කිරීමේදී ඇති වූ දෝෂ	2
රුධිර දායකයා හා සම්බන්ධ දෝෂ	11
රුධිර පට්ටිකා, Apheresis යන්ත්‍රය හා ක්‍රියාවලීන් හා සම්බන්ධ දෝෂ	9
රුධිර පට්ටිකා, Apheresis හා රුධිර පරිත්‍යාගකරන්නන් හා සම්බන්ධ දෝෂ	1
රුධිර පට්ටිකා, Apheresis පශ්චාත් පරිත්‍යාග සහ පරිත්‍යාගශීලී ප්‍රතික්‍රියා	3
රහස්‍ය ඒකක බැහැර කිරීම	1
රුධිර සංරචක සැකසීමේ දෝෂ	28
රුධිර සංඝටක ලේබල් කිරීමේ දෝෂ	2
රුධිර සංඝටක හැසරවීමේ දෝෂ	8
රුධිර සංඝටක ප්‍රවාහනය ක්‍රියාවලීන් හා සම්බන්ධ දෝෂ	17
පරීක්ෂණ ක්‍රියා පටිපාටි සහ වාර්තා යැවීම සඳහා රෝගියාගේ රුධිර සාම්පල එකතු කිරීමේදී ඇති වූ දෝෂ	2
වෙනත්	1

2025 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- ERASMUS ව්‍යාපෘතිය
- WHO සහයෝගිතාව
- WHO සහ NRL Australia සමග සහයෝගීතාවයෙන් අග්නිදිග ආසියානු රටවල් සඳහා TTI EQAS
- ප්‍රාථමික සෛල ලේඛනය හඳුන්වා දීමෙන් ප්‍රාථමික සෛල බද්ධ කිරීම ශක්තිමත් කිරීම
- ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවයේ ඩිජිටල් දත්ත ලබා ගැනීමේ පද්ධති (BBMS) පුළුල් කිරීම
- රුධිරය පරිත්‍යාග කරන්නන්ට ඊළඟ පරිත්‍යාග දිනය සිහිපත් කිරීම, පරිත්‍යාග කළ රුධිර ඇසුරුම රෝගියෙකුට නිකුත් කරන විට දැනුම් දීම, රුධිර පරිත්‍යාගශීලියාට ඔවුන්ගේ උපන් දිනයට සුභ පැතීමට කෙටි පණිවුඩ පද්ධතියක් සකස් කිරීම
- GMP හඳුන්වාදීම
- රක්තපාත රෝග/ bed side පාරවිලයන පිළිවෙත් සම්බන්ධ රෝහල් පදනම් කර ගත් ඉගැන්වීම් වැඩසටහන්
- TTI පරීක්ෂණාගාර සඳහා ISO සහතිකය ලබා ගැනීම
- අභ්‍යන්තර රුධිර පරිත්‍යාගයන් දිරිමත් කිරීම

- පුද්ගලික අංශයේ රුධිර බැංකු කාර්යමණ්ඩලය සඳහා මොඩියුලර් ර්වගයේ පුහුණු වැඩසටහනක් සංවර්ධනය කිරීම, එය වසරක් තුළ සම්පූර්ණ විෂය නිර්දේශය දින 5-6 මොඩියුලර් ආවරණය කරයි.
- සමාකරණ රසායනාගාර පිහිටු වීම
- ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය වෙත පට්ටිකා ප්‍රතිශක්ති විද්‍යාව හඳුන්වාදීම
- වසරකට පර්යේෂකයන් 100 යුත් පර්යේෂණ වැඩසටහනක් පැවැත්වීම
- LISS නිෂ්පාදනය
- EQUAS වැඩසටහනට පහසුකම් සැපයීම සඳහා නියැදි බැංකුවක් පිහිටුවීම
- ප්‍රාථමික සෛල පරිත්‍යාග කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කිරීම
- ලේඛන සංරක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම
- ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවයේ මාර්ගෝපදේශය යාවත්කාලීන කිරීම
- ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය සතු ප්‍රමිතීන් යාවත්කාලීන කිරීම
- ජාතික පරිත්‍යාගශීලී උපහාර වැඩසටහනක් පැවැත්වීම
- AABB ප්‍රමිති මත පදනම්ව පර්යන්ත රුධිර බැංකු සඳහා ප්‍රමිතිකරණ ක්‍රියාවලිය
- රෝගියාගේ රුධිර කළමනාකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ප්ලස්මා ඛණ්ඩනය කිරීමේ වැඩසටහන ශක්තිමත් කිරීම
- දුර්ලභ රුධිර පරිත්‍යාගශීලීන් ලියාපදිංචි කිරීම

2024 වර්ෂය තුළ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

- අග්නිදිග ආසියානු කලාපයේ රුධිර පාරවිලයන සේවාව සංවර්ධනය සඳහා උපදේශන සේවා
- TTI EQAS වැඩසටහන ආරම්භ කිරීම
- රුධිරය බැහැර කිරීමේ අනුපාතය අඩු කිරීම
- ප්‍රතීතනය සඳහා AABB සහතිකය ලබා ගැනීම
- ජාතික CPD සැපයුම්කරුවෙකු වශයෙන් ලියාපදිංචි වීම
- ERUSMUS ව්‍යාපෘතිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම
- 100% ස්වේච්ඡා රුධිර පරිත්‍යාග කිරීම පවත්වා ගෙන යාම
- සංවර්ධිත ප්‍රාථමික සෛල දායක ලේඛනය,මෘදුකාංග, වෙබ් පිටුව සහ ආරම්භක පරිත්‍යාගශීලීන් බඳවා ගැනීම
- ඛණ්ඩනය සඳහා අතිරික්ත ප්ලස්මා අපනයනය සාර්ථකව නිම කිරීම
- පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ උපහාර වැඩසටහන සාර්ථකව නිම කිරීම

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- SEARO කලාපය සඳහා TTI EQAS
- දේශීය හා විදේශීය අභ්‍යාසලාභීන් වෙත ERASMUS ව්‍යාපෘතිය හරහා ඉගැන්වීම් සහ පුහුණු අවස්ථා පුළුල් කිරීම
- ප්‍රාථමික සෛල බද්ධ කිරීම ශක්තිමත් කිරීම.
- රුධිර බැංකුවට හොඳ නිෂ්පාදන පිළිවෙත් හඳුන්වා දීම
- උපකරණ ඉන්වෙන්ටරි කළමණාකරණ මෘදුකාංග සංවර්ධනය කිරීම
- TTI Screening සඳහා NAT ක්‍රියාත්මක කිරීම
- අනුපිළිවෙල පදනම් කර ගත් HLA Typing හඳුන්වාදීමෙන් HLA රසායනාගාර උත්ශ්‍රේණි කිරීම
- ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය සඳහා විකිරණ පහසුකම් පුළුල් කිරීම

4.6 රසායනාගාර සේවය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ රසායනාගාර සේවා ඒකකය රජයේ සෞඛ්‍ය අංශයේ රසායනාගාර හරහා ප්‍රවර්ධන, රෝග නිවාරණ, සහ පුනරුත්ථාපන සේවා සඳහා සහාය ලබා දේ. ජාතික රසායනාගාර පද්ධතිය, ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය, ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වගකිව යුතු ප්‍රධාන කේන්ද්‍රස්ථානය නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - රසායනාගාර සේවා (DDG-LS) වන අතර රසායනාගාර සේවා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමඟ එක්ව සියලුම රාජ්‍ය අංශයේ රසායනාගාර සඳහා තාක්ෂණික මග පෙන්වීම ලබා දෙයි. වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI), සහ ජාතික රුධිර පාරවිලයන සේවය (NBTS) නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - රසායනාගාර සේවාහි විෂය පථය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අනෙකුත් ප්‍රධාන ආයතන දෙක වේ. පෞද්ගලික අංශයේ රසායනාගාර පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාව මගින් නියාමනය කරනු ලැබුවද රසායනාගාර සේවා ඒකකය ඒවාට තාක්ෂණික මගපෙන්වීම් ලබා දේ.

රජයේ රෝහල් මගින් පටක ව්‍යාධි විද්‍යාව, රසායනික ව්‍යාධි විද්‍යාව, රක්තවේදය, ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව සහ පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාව යන ප්‍රධාන විශේෂඥතා පහක් යටතේ රසායනාගාර සේවා සපයනු ලැබේ.

ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල රසායනාගාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා රසායනාගාර මාර්ගෝපදේශය (2019) අනුව ආයතනික මට්ටම අනුව රසායනාගාර සේවා මට්ටම් හතරක් (1-4) වර්ගීකරණය කර ඇත. (ප්‍රාථමික වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ඒකක, ප්‍රාදේශීය රෝහල්, මූලික රෝහල්, දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල් සහ ඉන් ඉහළ). ජාතික විමර්ශන රසායනාගාරය වන වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI) සාමාන්‍ය රසායනාගාර පරීක්ෂණවලට අමතරව බැක්ටීරියා විද්‍යාව, මයිකොලොජි, පරපෝෂිත විද්‍යාව, ප්‍රතිශක්ති විද්‍යාව, වෛරස් විද්‍යාව යනාදී විෂයයන් සම්බන්ධ විශේෂ පරීක්ෂණ සිදු කරයි.

දැක්ම

ප්‍රමිතිකරණය සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සංවිධාන විසින් සකස් කරන ලද වෛද්‍ය රසායනාගාර සඳහා ප්‍රමිතීන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම.

මෙහෙයුම

අදාළ සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන්ට කාලෝචිත, විශ්වාසදායක, උසස් තත්ත්වයේ රෝග විනිශ්චය සේවා සැපයීම.

ප්‍රධාන කාර්යයන්

- රජයේ රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල සහ විශේෂ රෝග මර්ධන ව්‍යාපාරවල රසායනාගාර සේවා ශක්තිමත් කිරීම සහ නියාමනය කිරීම.
- පළාත් සෞඛ්‍ය ආයතනවල රසායනාගාර සේවා පුළුල් කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම
- රසායනාගාර සඳහා උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම
- රසායනාගාර උපකරණ නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීම සඳහා අරමුදල් සැපයීම
- රෝග විනිශ්චය සේවා සැපයීම හරහා රෝග වැළැක්වීම, පාලනය සහ නිරීක්ෂණ සඳහා සහාය වීම
- රසායනාගාර සේවාවන්ට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය
- රසායනාගාර කාර්ය මණ්ඩලයේ පුහුණුව සහ අධ්‍යාපනය
- සියලුම රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය රසායනාගාරවල කාර්ය මණ්ඩලයන්ට නව සංවර්ධනයන් පිළිබඳ මගපෙන්වීම ලබාදීම
- රසායනාගාර සේවාවන්ට අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ හවුල්කාරිත්වය, සන්නිවේදනය සහ සම්බන්ධීකරණය
- රට තුළ ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කිරීම

- රසායනාගාර සේවා සඳහා හදිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීම ඇතුළුව පවතින හෝ නව අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා ක්ෂේත්‍රය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා රසායනාගාර අංශය පිළිබඳ SWOT විශ්ලේෂණය සිදු කිරීම.
- රසායනාගාර අංශයේ ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම

රසායනාගාර සේවාවන්හි මූල්‍ය කළමනාකරණය

සෞඛ්‍ය ආයතනවල රසායනාගාර උපකරණ අත්පත් කර ගැනීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා වන මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන පිළිබඳ හය වසරක දළ විශ්ලේෂණයක් පහත වගුවේ දැක්වේ.

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන පිළිබඳ වසර හයක දළ විශ්ලේෂණය

		2019	2020	2021	2022	2023	2024 (30/06/2024 දක්වා)
උපකරණ මිලදී ගැනීම	ප්‍රතිපාදන ලබාදී ඇත (රුපියල් මිලියන ගණනින්)	740	230	557	200	250	520
	ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර ඇත (රුපියල් මිලියන ගණනින්)	739	230	548	25	250	328* 192**.
උපකරණ නඩත්තු කිරීම	ප්‍රතිපාදන ලබාදී ඇත (රුපියල් මිලියන ගණනින්)				40	40	200
	ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර ඇත (රුපියල් මිලියන ගණනින්)				6.87	36	16

* ප්‍රතිපාදන නිකුත් කර ඇත

**ටෙන්ඩර් සඳහා අනුමත කර ඇත

2023 සහ 2024 වසර සඳහා මූල්‍ය ප්‍රගතිය පහත වගුවෙන් දැක්වේ

2023 සහ 2024 වසර සඳහා මූල්‍ය ප්‍රගතිය

වැඩසටහන්/ ක්‍රියාකාරකම්/ අයිතම විස්තරය	වස්තු කේතය	අරමුදල් මූලාශ්‍රය	2023			2024		
			2023.12.31 දක්වා වෙන් කර ඇති අයවැය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	2023.12.31 දිනට සමුච්චිත වියදම් (රුපියල් මිලියන)	2023.12.31 දිනට භෞතික ප්‍රගතිය	2024.06.30 දක්වා වෙන්කර ඇති අයවැය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	2024.06.30 දිනට සමුච්චිත වියදම් (රුපියල් මිලියන)	භෞතික ප්‍රගතිය 2024.06.30 වන විට

රෙජිය අමාත්‍යාංශ ආයතන සඳහා නව රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම	111-2-13-013-2103-11	GOSL	250	250	100%	520	328* 192**	
පළාත් රෝහල්වල රසායනාගාර සඳහා රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම. (මෙම ගෙවීම් සඳහා සෞඛ්‍ය ලේකම් විශේෂ අනුමැතිය ලබා දී ඇත)	111-2-13-003-2509-38-12	PSSP	30	80.38	267%	-	-	-
රෙජිය අමාත්‍යාංශ ආයතන සඳහා රසායනාගාර උපකරණ අළුත්වැඩියා කිරීම, සේවා කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීම.	111-2-13-013-2103-11	GOSL	40	36	90%	200	16	8%
ජංගම විද්‍යාගාරය සඳහා ප්‍රතික්‍රියාකාරක	111-2-13-003-2509-38-12	PSSP/ GOSL	1.5	.036	2.4%	.5	.44	89%
නියැදි ප්‍රවාහනය සඳහා මාර්ගෝපදේශ ස්ථාපිත කිරීම	111-2-13-003-2509-38-12		0.5	.442	76%			
පළාත් රෝහල්වල රසායනාගාර සඳහා රසායනාගාර උපකරණ මිලදී ගැනීම යටතේ ජංගම විද්‍යාගාර බස් රථය සඳහා කේන්ද්‍රාපසාරී උපකරණ 2 මිලදී ගැනීම (2023)	111-2-13-003-2509-38-12	PSSP				1.03	1.03	100%

2. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට (AMR) එරෙහිව සටන් කිරීම

බැක්ටීරියා, පරපෝෂිතයන්, වයිරස් සහ දිලීර මගින් ඇති වන ආසාදන වැඩි වන පරාසයක, ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය (AMR) හේතුවෙන් ඵලදායී ලෙස ආසාදන වැළැක්වීම සහ ප්‍රතිකාර කිරීම තර්ජනයට ලක් වී ඇත. AMR යනු මානව වර්ගයා මුහුණ දෙන සැලකිය යුතු ගෝලීය මහජන සෞඛ්‍ය තර්ජන වලින් එකකි. ප්‍රතිජීවක ඖෂධවලට ප්‍රතිරෝධී රෝග හේතුවෙන් සෑම වසරකම ලොව පුරා මරණ 700,000 ක් පමණ සිදුවන අතර මෙම ප්‍රවණතාවය අවම කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග නොගතහොත් අනාගතයේදී මිලියන ගණනක මරණ සහ දිගුකාලීන රෝගාබාධ නොවැළැක්විය හැකිය.

සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (DGHS) ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටුව (NAC-AMR) හි සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කරන අතර සත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සම සභාපතිවරුන් ලෙස

කටයුතු කරයි. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් රසායනාගාර සේවා (DDG LS) යනු රටේ ජාතික ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාව පිලිබඳ කේන්ද්‍රස්ථානයයි.

2.1 2017- 2022 - ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම සමාලෝචනය කරන ලද අතර ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා සංශෝධිත ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම - 2023- 2028 සකස් කරන ලදී.

2017 දී, ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය (AMR) පිළිබඳ සිය ජාතික උපාය මාර්ගික සැලැස්ම (NSP) සකස් කරන ලද අතර, එය ගෝලීය ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සමඟ සමපාත විය. පසුව, ජාතිය "එක් සෞඛ්‍ය" ප්‍රවේශයක් (One Health) අනුගමනය කරමින් විවිධ අංශ හරහා සහයෝගී ප්‍රයත්නයන් හරහා ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමට සාමූහික ප්‍රයත්නයක් අරඹන ලදී.

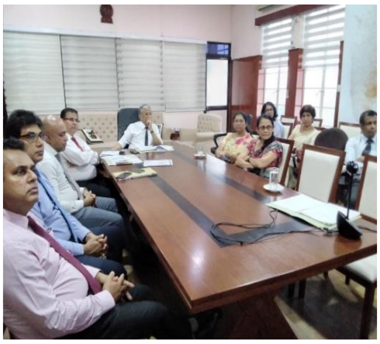

ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්මේ (NSP) පස් අවුරුදු කාලය අවසන් වූ පසු, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව අවසාන කාලීන සමාලෝචනය සිදු කරන ලදී. මේ සඳහා මානව සෞඛ්‍යය, ගොවිබිම සහ ජලජ සතුන්ගේ සෞඛ්‍ය, කෘෂිකර්මය සහ පරිසරය පිළිබඳ විශේෂඥ දැනුම ඇතුළත් ජාතික උපදේශක කණ්ඩායමක් පත් කරන ලදී.

2023 අප්‍රේල් සහ සැප්තැම්බර් අතර, විස්තීරණ වාර්තාවක් සැකසීමට තුඩු දුන් විවිධ පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධ කර ගනිමින් සමාලෝචන රැස්වීම් මාලාවක් සිදු විය. මෙයින් පසුව, ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම - 2023-2028 (NSP) සංවර්ධනය කර, දියත් කර, සියලුම තෝරාගත් රෝහල් (sentinel hospitals) වෙත බෙදා හරින ලදී. වසර දෙකක ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාකාරකම් යෝජනා කරන ලද අතර එම කටයුතු සඳහා පිරිවැය ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.

2.2 ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම - 2023 - 2028 සඳහා පිරිවැය සහ අයවැය සකස් කිරීමේ වැඩමුළුව

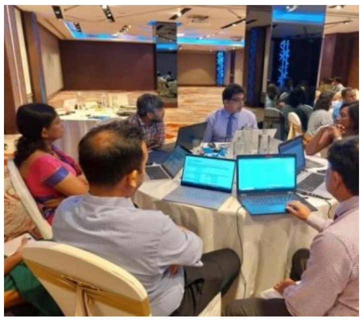

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහාය ඇතිව ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ ජාතික උපායමාර්ගික සැලැස්ම - 2023 – 2028 සඳහා පිරිවැය සහ අයවැය සකස් කිරීමේ වැඩමුළුව පවත්වන

ලදී. මෙම වැඩමුළුවේදී වියදම් සකස් කිරීමේ සම්බන්ධීකාරකවරුන් 60 දෙනෙකු පමණ පුහුණු කරන ලදී.

2.3 ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය නිරීක්ෂණ කටයුතු

'WHONET' මෘදුකාංගය යනු ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය නිරීක්ෂණ වැඩසටහන සඳහා දත්ත රැස් කිරීම, එකතු කිරීම සහ දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිතා කරන මෙවලමයි. 2023 වසර තුළ රෝහල් 22 ක සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩලය 117 ක් සඳහා භෞතික සහ අතථ්‍ය සහභාගීත්වයෙන් WHONET මෘදුකාංග පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී .

ක්‍රියාකාරිත්වය	විස්තරය	භෞතික ප්‍රගතිය
ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය නිරීක්ෂණ පද්ධතිය සඳහා WHONET භාවිතා කරමින් දත්ත එකතු කිරීම සහ දත්ත විශ්ලේෂණය පිළිබඳ ධාරිතාව ගොඩනැගීම සඳහා ප්‍රායෝගික පුහුණු වැඩසටහන.	ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය නිරීක්ෂණ වැඩසටහන සඳහා දත්ත රැස් කිරීම, එකතු කිරීම සහ විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිතා කරන මෙවලම වන WHONET මෘදුකාංගය මත රෝහල් 22 ක සෞඛ්‍ය සේවකයින් 117 දෙනෙකු සඳහා ප්‍රායෝගික පුහුණු වැඩසටහන පවත්වන ලදී.	සම්පූර්ණ කරන ලද වැඩමුළු ගණන: 7/7 - 100%
2022 AMR දත්ත GLASS වේදිකාවට ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ (2023-10-31 ට පෙර ඉදිරිපත් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත)	සෙන්ටිනල් අඩවි රෝහල් 24 ක්, (ප්‍රොටෝකෝලය මත පදනම්ව නියැදි තේරීම) රුධිරය, මළපහ සහ මුත්‍රා සාම්පල එකතු කරන ලදී.	

ප්‍රතිජීවක සංවේදීතා ප්‍රස්ථාරය

2.4 SDG ඉලක්කය 3.d.2 | තෝරාගත් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධී ජීවීන් නිසා රුධිර ප්‍රවාහ ආසාදන

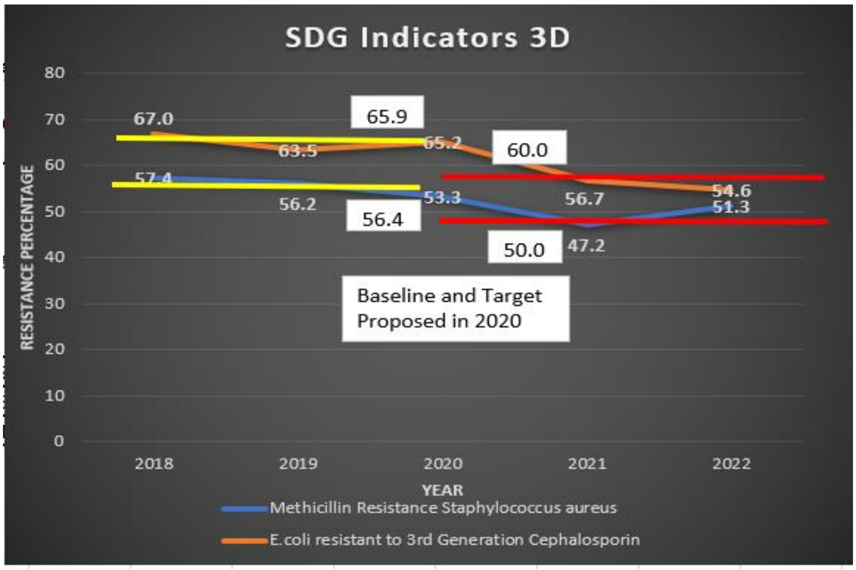

2.5 AWaRe චක්‍රලේඛය

ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියට වැඩි වැඩියෙන් බලපාන අතර ප්‍රතිජීවක අනිසි ලෙස භාවිතා කිරීම සහ අධික ලෙස භාවිතා කිරීම මෙහි ප්‍රධාන ධාවකයයි. ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට එරෙහිව සටන් කිරීමේ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී 2016 දී Red Light ප්‍රතිජීවක චක්‍රලේඛය හඳුන්වා දෙන ලද අතර එය මූලික වශයෙන් ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සේවයේ යෙදී සිටින රජයේ රෝහල්වල ක්‍රියාත්මක විය.

අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ තෝරා ගැනීම සහ භාවිතය පිළිබඳ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ විශේෂඥ කමිටුව විසින් 2017 දී දේශීය ප්‍රතිජීවක භාරකාරත්වයේ ජාතික සහ ගෝලීය මට්ටම් ප්‍රයත්නයන්ට සහාය වීම සඳහා මෙවලමක් ලෙස සංවර්ධනය කරන ලද AWaRe වර්ගීකරණය අනුගමනය කරමින් රට තුළ භාවිතා වන අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිජීවක, Access, Watch, සහ Reserve කණ්ඩායම් ලෙස වර්ගීකරණය කිරීමට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය නිර්දේශ කරයි.. මෙම වර්ගීකරණය මගින් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධය මත විවිධ ප්‍රතිජීවකවල බලපෑම සලකා බලමින්, ඒවායේ සුදුසු භාවිතයේ වැදගත්කම අවධාරණය කරයි. ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම වර්ගීකරණය සම්මත කර 2024 අප්‍රේල් මස AWaRe චක්‍රලේඛය ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

2.6 වෛද්‍ය පරිපාලකයින්, වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ ඖෂධවේදීන් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය සම්බන්ධව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්.

වෛද්‍ය පරිපාලකයින් සඳහා ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය, ඖෂධ තාර්කිකව නියම කිරීම සම්බන්ධයෙන් වෛද්‍ය පරිපාලකයින්, වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ ඖෂධවේදීන් පුහුණු කිරීම. සහභාගිවන්නන් 130 ක් පමණ පුහුණු කරන ලදී.

2.7 ඒකාබද්ධ බාහිර ඇගයීමට සහභාගී වීම - සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සහ හදිසි අවස්ථා සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි මූලික හැකියාවන්)

රසායනාගාර සේවා විසින් පහත සඳහන් අංශ සම්බන්ධයෙන් 2023 දී WHO වෙත ශ්‍රී ලංකාව ඇගයීම සිදු කරන ලදී.

- ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව
- ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය
- ජාතික රසායනාගාර පද්ධතිය
- ආසාදන වැලැක්වීම සහ පාලනය

2.8 WAAW - ජාතික උත්සවය සහ රෝහල්වල සමාන්තර දැනුවත් කිරීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සහ ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සමඟ එක්ව AMR WAAW 2023 ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

- ඖෂධවේදීන් සඳහා ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන
- ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් නිලධාරීන් පත්කිරීම
- SLCM සහ විශ්ව විද්‍යාල මගින් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය පිළිබඳ නාට්‍ය තරඟය
- SLCM සහ විශ්ව විද්‍යාල මගින් ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය පිළිබඳ ප්‍රශ්න විචාරාත්මක තරඟය

පළාත	ස්ථානය	පුහුණු වූ ඖෂධවේදීන් සංඛ්‍යාව
දකුණු පළාත	ශික්ෂණ රෝහල -කරාපිටිය	51
නැගෙනහිර පළාත	ශික්ෂණ රෝහල - මඩකලපුව	50
මධ්‍යම පළාත	ජාතික රෝහල - මහනුවර	51
බස්නාහිර පළාත	වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය	50

පළාත	ස්ථානය	පුහුණු කරන ලද වෛද්‍යවරුන් ගණන
උතුරු පළාත	ශික්ෂණ රෝහල -යාපනය	54
දකුණු පළාත	ශික්ෂණ රෝහල- කරාපිටිය	54
නැගෙනහිර පළාත	ශික්ෂණ රෝහල - මඩකලපුව	57
මධ්‍යම පළාත	ජාතික රෝහල - මහනුවර	47
බස්නාහිර පළාත	වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය	51

වෛද්‍ය, දන්ත වෛද්‍ය, පශු වෛද්‍ය, හෙද, සම සෞඛ්‍ය හා කෘෂිකර්ම යන පීඨවල සිසුන් අතර “එක් සෞඛ්‍ය සංකල්පයක් සමඟ එක්ව ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය වැලැක්වීම” යන තේමාව යටතේ නාට්‍ය

තරගයක් පැවැත්විය. සිංහල/දෙමළ/ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් එක් නාට්‍යයකට නළු නිළියන් ලෙස උපරිම සිසුන් 5ක් සහිතව නාට්‍යය පිළිබඳ මිනිත්තු 10ක වීඩියෝවක් එවන ලෙස සිසුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. වීඩියෝ ක්ලිප් 24ක් ලැබුණු අතර විනිසුරුවරුන් තිදෙනෙකු විසින් SLCM කාර්යාලයේදී විනිශ්චය කරන ලදී.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහයෝගය ඇතිව Sri Lanka College of Microbiologists (SLCM) විසින් සංවිධානය කරන ලද අන්තර් වෛද්‍ය පීඨ ප්‍රශ්නාවලිය - 2023 ලෝක ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය දැනුවත් කිරීමේ සතිය (WAAW) සම්බන්ධව සාර්ථකව පැවැත්විණි.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකා සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සහාය ඇතිව SLCM කාර්යාලය විසින් ප්‍රශ්නාවලිය මධ්‍යගතව පවත්වන ලදී. වෛද්‍ය පීඨ එකොළහක ශිෂ්‍ය කණ්ඩායම් ඔවුන්ගේ පීඨ පරිශ්‍රයෙන් තත්‍ය කාලීනව තරග කළහ.

2.9 ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය භාරකාරත්වය

ප්‍රතිජීවකවල අධික භාවිතය සහ අනිසි භාවිතය ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවයට වඩාත් වැදගත් සාධක වේ. එබැවින්, ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය භාරකාරත්ව වැඩසටහන යටතේ, ප්‍රතිජීවක බෙහෙත් වට්ටෝරු ප්‍රස්ථාරය ක්‍රියාත්මක වේ.

ප්‍රතිජීවක බෙහෙත් වට්ටෝරු ප්‍රස්ථාරය ක්‍රියාත්මක කිරීම රෝහල් හරහා වගකිවයුතු ප්‍රතිජීවක භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ තීරණාත්මක පළමු පියවරකි. ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ මගපෙන්වීම ඇතිව, මෙම ප්‍රස්ථාරය ප්‍රතිජීවක නිර්දේශ කිරීමේ ක්‍රම ප්‍රශස්ත කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික මෙවලමක් ලෙස සේවය කරයි. ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාත්මක දත්ත සහ ප්‍රතිරෝධ රටා මත පදනම්ව සුදුසු ප්‍රතිජීවක තේරීම් ගෙනහැර දැක්වීමෙන්, ප්‍රතිරෝධය වර්ධනය අවම කරන අතරම ප්‍රතිකාර කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම එහි අරමුණයි. පළමු අදියර ලෙස, ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් සිටින ස්ථානවල පිටපත් 3,500,000ක් 2024 දී බෙදා හැරීමට සැලසුම් කර ඇත. ඉන්පසුව වාර්ෂිකව 4,700,000 මුද්‍රණය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

මෙම මුලපිරීම ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය ට එරෙහිව සටන් කිරීමට සහ ප්‍රතිජීවක ප්‍රතිරෝධීතාවය භාරකාරත්ව මාර්ගෝපදේශය හරහා රෝගීන්ගේ ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීමට කැපවීමක් අවධාරනය කරයි.

3. ජාතික ජෛව සුරක්ෂිතතා සහ ජෛව ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීම

මානව, සත්ව, ශාක සහ පාරිසරික අංශවල ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව සහතික කිරීමේ වැදගත්කම ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් හඳුනාගෙන ඇත. DDG/LS යනු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව සඳහා වන ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානයයි. සමස්ථ මග පෙන්වීම සහ නීති සම්පාදනය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වගකිව යුතු ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික උපදේශක කමිටුව පිහිටුවා ඇත. මෙම කමිටුව 2019 වසරේ රසායනාගාර ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමට ආරම්භ කරන ලදී. COVID-19 අර්බුදය මධ්‍යයේ වැඩ අධික වීම හේතුවෙන් මුලදී නවතා දැමුණු අතර, එම මුලපිරීම 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී නැවත ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. එක් සෞඛ්‍ය සංකල්පය යටතේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමක් ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලියට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්ති ඒකකය මගින් පහසුකම් සපයනු ලබන අතර, ජෛව සුරක්ෂිතතාව සහ ජෛව ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාතික උපදේශන කමිටුවේ සාමාජිකයින් සහ අනෙකුත් විශේෂඥයන් සමඟ සහයෝගීතාවයෙන් කටයුතු කරන ලදී.

4. රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (NLIMS) සඳහා මෙහෙයුම් කමිටුවක් (SC) සහ තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමක් (TWG) පිහිටුවා ඇත. අද වන විට, TWG රැස්වීම් එකොළහක් සිදු වී ඇති අතර, NLIMS සඳහා විවිධ විකල්ප සාකච්ඡා කර ඇත. මෙම රැස්වීම්වලට රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධති (LIMS) කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ දැනුම බෙදාගැනීමේ සැසිද ඇතුළත් කර ඇත.

මුලදී, විෂය පථ ලේඛන නිර්මාණය කරන ලද්දේ ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යා, රසායනික ව්‍යාධි විද්‍යාව, පටක ව්‍යාධි විද්‍යාව සහ රක්තවේද විද්‍යාඥයින්ගේ විද්‍යාල විසිනි. මෙම තනි විෂය පථ ලේඛන පසුව NLIMS සඳහා ඒකාබද්ධ විෂය පථ ලේඛනයක් බවට ඒකාබද්ධ කරන ලදී.

තවද, NLIMS ප්‍රසම්පාදනය සඳහා යොමු නියමයන් (TOR) සකස් කර ඇත. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට සහාය වීම සඳහා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් (TEC) පිහිටුවීමට නියමිතය.

ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා TEC පත් කරන ලදී. TEC එකේ සාමාජිකයන් හත් දෙනෙකුගෙන් ගෙන් සමන්විතය. සංවර්ධිත ToR මෙම TEC සාමාජිකයින් විසින් අත්සන් කර ඇත. වැඩිදුර ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සඳහා ToR ව්‍යාපෘති කාර්යාලයට ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතය. ව්‍යාපෘති කාර්යාලය විසින් අවශ්‍ය ලංසු තැබීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කිරීමට නියමිතය.

4.6.1 වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය

හැඳින්වීම

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI) යනු ශ්‍රී ලංකාවේ කීර්තිමත් රෝග විනිශ්චය රසායනාගාරයක් වන අතර ජෛව වෛද්‍ය සහ ව්‍යවහාරික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රමුඛතම ජාතික ආයතනය වේ. මෙම ආයතනය වෛරස් විද්‍යාව, බැක්ටීරියා විද්‍යාව, පරපෝෂිත විද්‍යාව, ජලභීතිකා රෝගය, පෝෂණය, ජෛව රසායන විද්‍යාව, පටක ව්‍යාධි විද්‍යාව, රක්තවේදය, ප්‍රතිශක්ති විද්‍යාව, කීට විද්‍යාව, අණුක ජීව විද්‍යාව, ඖෂධවේදය, මයිකොලොජි, සෞඛ්‍ය තොරතුරු විද්‍යාව, සහ සත්ව අධ්‍යයනයන් ඇතුළුව පුළුල් පරාසයක විවිධ ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි පර්යේෂණ සිදු කරයි. මෙම ආයතනය නව්‍ය පර්යේෂණ මුලපිරීම් සහ ප්‍රගතිශීලී ක්‍රමවේදයන් හරහා MRI වෛද්‍ය දැනුම දියුණු කිරීම සහ මහජන සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීම අතින් ඉදිරියෙන්ම සිටී.

දැක්ම

රටේ ප්‍රමුඛතම සෞඛ්‍ය සේවා පර්යේෂණ, අධ්‍යාපන හා පුහුණු ආයතනය වීම සහ රෝගීන්ට ආයතනික, කලාපීය සහ ජාතික වශයෙන් ඉහළම ගුණාත්මක රසායනාගාර පරීක්ෂණ සහ විශේෂඥ රසායනාගාර රෝග විනිශ්චය සහ උපදේශන ලබා දීම.

මෙහෙයුම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් නියම කර ඇති ජාතික සෞඛ්‍ය ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා ලෝක මට්ටමේ වෛද්‍ය පර්යේෂණ හරහා ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ සෞඛ්‍යය වැඩිදියුණු කිරීම

අරමුණු

ජාතික සෞඛ්‍ය ඉලක්ක සමඟ සමගාමීව ලෝක මට්ටමේ වෛද්‍ය පර්යේෂණ සිදුකිරීමෙන් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ සෞඛ්‍යය වැඩිදියුණු කිරීම.

- ප්‍රධාන රෝග ආකාර හරහා මූලික රසායනාගාර පදනම් වූ විද්‍යාවේ සිට සායනික අත්හදා බැලීම් දක්වා විහිදෙන විස්තීරණ ජෛව වෛද්‍ය පර්යේෂණ සඳහා පහසුකම් සැලසීම.
- ආයතනික ධාරිතාව සහ විෂය පථය තුළ රසායනාගාර රෝග විනිශ්චය, රෝගීන් අධීක්ෂණය සහ මහජන සෞඛ්‍ය පිළිබඳ වෘත්තිකයන් සහ ප්‍රවීණයන් සංවර්ධනය කිරීම.

- සායනික භාවිතයට සහ ජන සෞඛ්‍යයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපාන පර්යේෂණවලට ප්‍රමුඛත්වය දීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සමඟ සමීපව සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම.
- මහජන සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල සහ ජනගහනයේ යහපැවැත්ම සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ වැඩිදියුණු කිරීම් ගෙන ඒම සඳහා ඉහළ විභවයක් සහිත පර්යේෂණ මූලාරම්භයන් අවධාරණය කිරීම.

2023.01.01 සිට 2024.06.30 දක්වා ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

වාර්ෂික කාර්ය සාධන වාර්තාව 2023.01.01-2024.06.30 වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය

දෙපාර්තමේන්තුව	ජයග්‍රහණ / කාර්ය සාධනය /ව්‍යපෘති
පෝෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	අ) "වතු සහ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන්හි මාස 6-36 අතර ළමුන් අතර වැඩි දියුණු කළ පෝෂණ සත්කාර පැකේජයකින් පසු බර වැඩිවීම පිළිබඳ පර්යේෂණයක් පවත්වන ලදී. ආ) ප්‍රකාශිත ලිපිය "ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන ලද තෝරාගත් ඌන උපයෝගි කරගත් පලතුරු වල පෝෂණ සංයුතිය සහ ප්‍රතිඔක්සිකාරක ක්‍රියාකාරකම්" ඇ) ප්‍රකාශිත සාරාංශය: මහජන සෞඛ්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විවිධ සූපශාස්ත්‍ර තෙල්වල මේද අම්ල සංයුතිය ඉහළ සංතෘප්ත පොල්තෙල් සමඟ සංසන්දනය කිරීම. ඇ) අඛණ්ඩ පර්යේෂණ 1) ආසියානු ආහාර සංයුති දත්ත සමුදාය පිහිටුවීම 2) දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන ලද භාවිතයට සූදානම් චිකිත්සක ආහාර (RUTF) සෑදීම සහ පිළිගත හැකි අත්හදා බැලීම
තත්ත්ව කළමනාකරණ ඒකකය	ජාතික ඵලදායිතා ලේකම් කාර්යාලයේ මගපෙන්වීම ඇතිව S පහේ සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම. සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම
අණුක ජීව විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව	**රසායනාගාර සේවා කාර්ය සාධනය 2024** සෘජු සායනික නියැදි පරීක්ෂණ නොමැත අණුක ජීව විද්‍යාව සම්බන්ධ පර්යේෂණ/ රෝග විනිශ්චය කටයුතු **සිදුවෙමින් පවතින ක්‍රියාකාරකම්** ක්ලෝපිඩොග්‍රල් වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම මත ජාන විකෘතිය පිළිබඳ හෘද රෝග අධ්‍යයනය (Histology දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ) Zeebra මසුන්ගේ ජානමය ලක්ෂණ හඳුනාගැනීම (සත්ව නිවාස දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ) උණ රෝගීන්ගේ වෛරස් රෝග කාරක (පර්යේෂණ) හඳුනාගැනීම මදුරුවන්ගේ arboviruses හඳුනාගැනීම (කීට විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ) ජලභීතිකා වෛරසය සංසරණ ජානමය අනුපිළිවෙල (ජලභීතිකා දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ) දිලීර වල ජානමය ලක්ෂණ (මයිකොලොජි දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ) අමු කිරි සාම්පලවල ලිස්ටීරියා දූෂණය හඳුනා ගැනීම (ආහාර හා ජල දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ / නිරීක්ෂණ) multiple sclerosis රෝගය සඳහා ජානමය සාධක හඳුනා ගැනීම (ස්නායු විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පර්යේෂණ / spotted fever රෝගය සඳහා අණුක රෝග විනිශ්චය-NHSL) **කාර්ය සාධනය වැඩිදියුණු කිරීම.** පූර්ණ කාලීන පර්යේෂණ රසායනාගාරයක් බවට පත් කිරීමෙන් පසු ප්‍රකාශන 30 ක්, බොහෝ අඛණ්ඩ පර්යේෂණ සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් එවා ඇති සිසුන් සඳහා SARS-CoV-2 අනුපිළිවෙල පුහුණු වැඩසටහනක්

රසායනාගාර සත්ව විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව	• කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨය මගින් පවත්වනු ලබන රසායනාගාර සත්ව විද්‍යාව පිළිබඳ ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවේ ප්‍රායෝගික සැසිය පැවැත්වීම සහ ශිෂ්‍ය ව්‍යාපෘති තුනක් අධීක්ෂණය කිරීම. • රසායනාගාර සත්ව විද්‍යාව සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා සංගමය සමඟ එක්ව රසායනාගාර සත්ව පහසුකම් සේවකයින් සඳහා පුහුණු වැඩමුළුව. • SLALAS සමඟ එක්ව රසායනාගාර සත්ව පෝෂණය පිළිබඳ වැඩමුළුව. • SLALAS සමග සහයෝගීව රසායනාගාර සත්ව විද්‍යාව පිළිබඳ සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව. • විකල්ප ආකෘතියක් ලෙස Zebrafish පිළිබඳ වැඩමුළුව SLALAS සහ SAAT සමඟ සහයෝගයෙන් පවත්වන ලදී. • නව සේවා : රසායනාගාර සත්ව ආහාර නිෂ්පාදනය වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ රසායනාගාර සත්ව මධ්‍යස්ථානයේ සිදු කෙරෙන සුවිශේෂී ක්‍රියාකාරකම්වලින් එකකි. වයඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ පශු සම්පත් හා කුරුළු විද්‍යා අංශයේ සිසුන් ආහාර නිෂ්පාදනය පිළිබඳව පුහුණු කිරීම.
බැක්ටීරියා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව II, ආහාර හා ජලය ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාගාරය	ආහාර හා ජල ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාගාරය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට ආහාර හා ජල ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව පිළිබඳ නියාමන රසායනාගාරයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට එහි සේවාවන්ට අමතරව, අපනයන සහ ආනයන කර්මාන්ත සහ පුද්ගලික පාරිභෝගිකයන් සඳහා විශ්ලේෂණ සේවා සපයනු ලැබේ. ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ ආහාර හා ජල ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාගාරය ශ්‍රී ලංකා ප්‍රතීතන මණ්ඩලය යටතේ ISO 17025 ප්‍රතීතනය ලත් රසායනාගාරයකි. ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් පරීක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා කරමින් ප්‍රමිතියට අනුකූල වන පරිදි තත්ත්ව කළමනාකරණ පද්ධතිය නඩත්තු කර අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කරනු ලැබේ . නව සේවා: Listeria හි අණුක වර්ග කිරීම ෂිගා ටොක්සින් නිපදවන E coli (STEC) හඳුනාගැනීම PCR කැම්පිලෝබැක්ටර් PCR Campylobacter MIC ආහාර ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව අන්තර් රසායනාගාර සංසන්දනය
ප්‍රතිශක්තිකරණ දෙපාර්තමේන්තුව	ජාත්‍යන්තර සමාලෝචනය කරන ලද සඟරාවල පර්යේෂණ ප්‍රකාශන 4ක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ප්‍රතිශක්තිකරණයේ සහ දෝෂ පිළිබඳ ලිපියක් ඉහළ බලපෑම් සාධකයක් සහිත සම සමාලෝචනය කරන ලද සඟරාවක ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ප්‍රථම වරට ප්‍රතිශක්තිකරණයේ සහජ දෝෂ 5ක් හඳුනාගෙන ඇත ප්‍රතිශක්තිකරණයේ සහජ දෝෂයක් ඇති රෝගීන් 15 දෙනෙකු ජානමය වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඔවුන්ගෙන් 10 දෙනෙකු වගකිව යුතු ජානයේ කලින් වාර්තා නොවූ විකෘතියක් ඇති බව සොයා ගන්නා ලදී. දකුණු ආසියාවේ ඇල්ෆා ගැල් අසාත්මිකතා (ප්‍රමාද වූ රතු මස් ආසාත්මිකතාවයක්) පිළිබඳ පළමු වාර්තා දකුණු ආසියාවේ පළමු පොල් අසාත්මිකතාව මාලාව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වරට බුලත් සඳහා අසාත්මිකතා හඳුනා ගැනීම.
බැක්ටීරියා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - සායනික ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා අංශය	සායනික බැක්ටීරියා විද්‍යාගාරය බැක්ටීරියා විද්‍යාව, සෙරොලොජි සහ අණුක ජීව විද්‍යාව පිළිබඳ ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණ 36ක් සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියේ ISO 15189 (සායනික / වෛද්‍ය රසායනාගාරය) සඳහා ප්‍රතීතනය ලබා දී ඇත.

	ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ අ) වැඩමුළුව NEQAS සහභාගිවන්නන් සඳහා සායනික ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව පිළිබඳ ජාතික පුහුණු වැඩමුළුව - ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාඥයින් සහ වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණවේදීන් සඳහා. ආ) ජාතික විමර්ශන රසායනාගාරය, බැක්ටීරියා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකාව අග්නිදිග ආසියා කලාපය සඳහා ප්‍රවීණතා පරීක්ෂණ සැපයුම්කරු ලෙස කලාපීය මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාරය බවට පත්වීම. නව සේවා 'එන්නත් මගින් වැළැක්විය හැකි ආක්‍රමණශීලී බැක්ටීරියා රෝග (IBVPD) සඳහා ගෝලීය රසායනාගාර ජාලය' සඳහා 'අධීක්ෂණ කේන්ද්‍රස්ථානය' ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් 'එන්නත් මගින් වැළැක්විය හැකි ආක්‍රමණශීලී බැක්ටීරියා රෝග (IBVPD) සඳහා ගෝලීය රසායනාගාර ජාලය' සඳහා 'අධීක්ෂණ කේන්ද්‍රස්ථානය' ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ බැක්ටීරියා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සායනික ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව සහ අණුක ජීව විද්‍යාගාරය (සායනික ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව සඳහා වන ජාතික විමර්ශන රසායනාගාරය) පිළිගැනේ. 'එන්නත් මගින් වැළැක්විය හැකි ආක්‍රමණශීලී බැක්ටීරියා රෝග (IBVPD) සඳහා ගෝලීය රසායනාගාර ජාලය' ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලද Global IB-VPD නිරීක්ෂණ ජාලයේ වැදගත් අංගයකි. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණු වන්නේ Streptococcus pneumoniae, Hemophilus influenzae සහ Neisseria meningitidis වල රෝග බර නිරීක්ෂණය කිරීම සහ රට තුළ IB-VPD වසංගත රෝග විස්තර කිරීමයි.
වෛරස් විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව	වෛරස් විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව බොහෝ වෛරස් ආසාදන හඳුනා ගැනීම සඳහා වෛරස් සංස්කෘතිය, ප්‍රතිදේහජනක හඳුනාගැනීම, අණුක හඳුනාගැනීම සහ සෙරොලොජි සඳහා වන පරීක්ෂණ ඇතුළුව පුළුල් පරාසයක පරීක්ෂණ (විශ්ලේෂණ 72) ඉදිරිපත් කරයි. සුදුසු පරීක්ෂණ තෝරාගැනීමේදී සහ ප්‍රතිඵල අර්ථ නිරූපණය කිරීමේදී වෛද්‍යවරුන්ට සහාය වීම සඳහා රසායනාගාරය පුළුල් උපදේශන සේවාවක් සපයයි. ඩෙංගු, JE, හෙපටයිටිස්, හර්පීස් සිම්ප්ලෙක්ස්, enterovirus ආසාදන, ඉන්ෆ්ලුවෙන්සා වෛරස්, රුබෙල්ලා, සරම්ප සහ අනෙකුත් පොදු වෛරස් ආසාදන සඳහා රෝග විනිශ්චය පරීක්ෂණ පිරිනමනු ලැබේ. වසර පුරා සිදු කරන ලද රසායනාගාර නිරීක්ෂණ වැඩසටහන් රාශියක් ඇත. එනම් 1. උග්‍ර ෆ්ලැසිඩ් අංශභාගය (පෝලියෝ) නිරීක්ෂණ 2. ඉන්ෆ්ලුවෙන්සා නිරීක්ෂණ 3. ඩෙංගු නිරීක්ෂණ 4. ජපන් එන්සෙෆලයිටිස් නිරීක්ෂණ 5. Rotavirus නිරීක්ෂණ 6. රුබෙල්ලා සහ සරම්ප නිරීක්ෂණ 7. හෙපටයිටිස් ප්‍රතිදේහ නිරීක්ෂණ වෛරස් විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව වෛද්‍යවරුන්, පශ්චාත් උපාධි සිසුන්, MLT සිසුන්, හෙදියන්, වෛද්‍ය සිසුන් සහ අදාළ කාර්ය මණ්ඩලය පුහුණු කිරීම සඳහා දැඩි ලෙස කැපවී සිටී. මෙම දෙපාර්තමේන්තුව ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව, වෛරස් විද්‍යාව, පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාව, ව්‍යාධි විද්‍යාව, පශු වෛද්‍ය විද්‍යාව වැනි පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා සඳහා සහභාගී වේ.

Hematology දෙපාර්තමේන්තුව	ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ නිදන්ගත මයිලෝයිඩ් ලියුකේමියාව හඳුනා ගැනීම; bcr-abl ජාන අධ්‍යයනය - FISH තාක්ෂණය මගින්; අත්හදා බැලීම් සාර්ථකය. පත්‍රිකා කිහිපයක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.
ජලභීතිකා රෝග සහ එන්නත් තත්ත්ව පාලන දෙපාර්තමේන්තුව	ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ නව සේවා බාහිර තත්ත්ව සහතික ඇතුළු අනෙකුත් සියලුම පර්යන්ත ජලභීතිකා විද්‍යාගාර සඳහා විමර්ශන රසායනාගාරය ලෙස සේවා සැපයීම.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතන ගොඩනැගිලිවල අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ, පරීක්ෂණ ධාරිතාව පුළුල් කිරීම.

පසුගිය අවුරුදු 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකය	ප්‍රගතිය				
	2019	2020	2021	2022	2023
සිදු කරන ලද රසායනාගාර පරීක්ෂණ ගණන	1,424,915	1,331,953	1,234,001	1,058,018	1,362,909
හසුරුවන පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති ගණන	51	15	41	46	48
පුහුණු වූ සිසුන් සංඛ්‍යාව - කීට විද්‍යා පාසල	26 (කාණ්ඩ-2017/2019)	15 (කාණ්ඩ-2020/2022)	15 (කාණ්ඩ-2020/2022)	15 (කාණ්ඩ-2020/2022) + 29 (කාණ්ඩ-2021/2023)	29
පුහුණුව ලැබූ සිසුන් සංඛ්‍යාව-MLT පාසල	48 2017-2019 කණ්ඩායම	36 (2020-2022) නැවත විභාගය 2017-2019	36 (2020-2022)	36 (2020-2022)	24

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- 14 මහල් ගොඩනැගිල්ල
- රසායනාගාර තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය (LIMS)
- රසායනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
- වඩාත්ම අවශ්‍ය පරීක්ෂණ වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම.

4.6.2 වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය

හැඳින්වීම

දිවයින පුරා පිහිටි රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතන සඳහා ඖෂධ,ශල්‍ය අයිතම, රසායනාගාර අයිතම, විකිරණශීලි අයිතම සහ මුද්‍රිත පෝරම සැපයීම සම්බන්ධයෙන් වගකීම් දරණ කේන්ද්‍රස්ථානය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය වේ. එමෙන් ම වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය, පෞද්ගලික අංශය ද ඇතුළුව මෙරට සියලු රෝහල් සඳහා අන්තරායකර ඖෂධ (narcotics) සැපයීමේ තනි සැපයුම්කරු වේ.

දැක්ම

කාර්යක්ෂම හා ඵලදායි වෛද්‍ය සැපයීම් කළමනාකරණය තුලින් රාජ්‍ය අංශයේ සියලුම ආයතනයන් වලට අවශ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවාව ලබා දීම සඳහා අඛණ්ඩ වෛද්‍ය සැපයීම් (ශල්‍ය, ඖෂධ හා රසායනාගාර අයිතම) තහවුරු කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ වෛද්‍ය සැපයීම් කළමනාකරණයෙහි විශිෂ්ඨත්වයේ කේන්ද්‍රස්ථානයේ වීම.

මෙහෙවර

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව නිසි අයිතම, නිසි ගුණාත්මකභාවය, නිසි ප්‍රමාණය, නිසි මිල, නිසි ස්ථානය සහ නිසි කාලය යන සය වැදැරුම් සකල්ප බුදුන් පමුණුවා ගනිමින් රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතනයන් සහ රෝහල් හි අඛණ්ඩ කාර්යක්ෂම හා ඵලදායි ඖෂධ, ශල්‍ය, රස්යනගර අයිතම සැපයීම් තහවුරු කිරීම මගින් නිරෝගිමත් ජාතියක් ගොඩ නැංවීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට ප්‍රශංසනීය දායකත්වයක් ලබා දීම.

අරමුණ

6R සංකල්ප (නිසි අයිතම, නිසි ගුණාත්මකභාවය, නිසි ප්‍රමාණය, නිසි මිල, නිසි ස්ථානය සහ නිසි කාලයට නිසි පුද්ගලයාට) කරා ළඟාවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් රජයේ රෝහල් වෙත නිසි කලට වෛද්‍ය සැපයීම් (ඖෂධ, ශල්‍ය අයිතම, රසායනාගාර අයිතම, විකිරණශීලි අයිතම, අන්තරායකර අයිතම හා මුද්‍රිත පොරම) සැපයීම.

2023.01.01සිට 30.06.2024 තුල සිදු කරන ලද ප්‍රධාන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

රජයේ අරමුදල්වලින් (GOSL) 2023 වසර සඳහා වෛද්‍ය සැපයුම් මිලදී ගන්නා ලදී.

2023 වර්ෂය වෛද්‍ය සැපයුම් සඳහා ලැබුණු ප්‍රතිපාදන සහ ඒ සඳහා අදාල වියදම් පහත වගුවේ දැක්වේ.

වැය ශීර්ෂය	විස්තරය	මුළු ප්‍රතිපාදන රු.මි	සම්පූර්ණ වියදම රු.මි	මූල්‍ය ප්‍රගතිය %
111-2-25-003-1204(II)	Medical Supplies (MSD & Hospitals (GOSL))	49,100.00	45,661.41	93.00

111-2-25-001-1204 (11)	SPC (GOSL)	45,700.00	45,672.40	99.94
111-2-25-001-1204 (12)	SPC (foreign fund)	55,000.00	25,217.79	45.85
111-2-25-002-1204 (11)	SPMC	26,700.00	26,672.00	99.90
Total		176,500.00	143,223.60	81.15

2024.01.01 සිට 31.05.2024 දක්වා කාලය තුල ලැබුණු ප්‍රතිපාදන සහ ඒ සඳහා අදාල වියදම් පහත වගුවේ දැක්වේ.

වැය ශීර්ෂය	විස්තරය	මුළු ප්‍රතිපාදන රු.මි	සම්පූර්ණ වියදම රු.මි	මූල්‍ය ප්‍රගතිය %
111-2-25-003-1204 (11)	Medical Supplies (MSD & Hospitals GOSL)	40,000.00	14,455.13	36.13
	SPC (Foreign fund)	30,000.00	1,994.36	6.64

දිවයින පුරා රෝහල්වල පවතින තත්වයෙන් අසමත් වෛද්‍ය සැපයුම් අපහරණය 2023 වර්ෂය තුල සාර්ථකව සිදු කරන ලදී.
යාපනය, කිලිනොච්චි, මුලතිවු, මන්නාරම්, වවුනියා, අනුරාධපුර, පොලොන්නරුව, කුරුණෑගල, පුත්තලම, බදුල්ල, කලුතර, කෑගල්ල, නුවරඑළිය, මොණරාගල, රත්නපුර, ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට, මාතලේ, ගම්පහ, ත්‍රිකුණාමලය, අම්පාර සහ කොළඹ යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි සියලුම රජයේ අමාත්‍යාංශයට අයත් රෝහල් වල සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සෞඛ්‍ය ආයතන වල එක්රැස්ව තිබූ තත්වයෙන් අසමත් වෛද්‍ය සැපයුම් අපහරණය 2023.12.31 දක්වා නිකුත් කර ඇති තත්වයෙන් අසමත් වෛද්‍ය සැපයුම් පිළිබඳවක්‍රලේඛ මත පදනම්ව සිදු කර අවසන් කරන ලදී.
දිවයිනේ රෝහල් තුල ඖෂධ, ශල්‍ය අයිතම සහ රසායනාගාර අයිතම හිඟය අවම කිරීම සඳහා ඖෂධ ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලද අතර එය ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ, සෞඛ්‍ය ලේකම් සහ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය(NMRA), රාජ්‍ය
ඖෂධ සංස්ථාව (SPC) සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ඇතුළු සියලුම පාර්ශ්වකාර ආයතනවල නියෝජිතයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වන ලදී.
රැස්වීම්වල සාරාංශය පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

රැස්වීම්	පවත්වන ලද රැස්වීම් සංඛ්‍යාව	
	2023	2024
ගරු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලද රැස්වීම්	-	5
සෞඛ්‍ය ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලද රැස්වීම්	-	12
සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලද රැස්වීම්	16	5

MSD හි වෛද්‍ය සැපයීම් ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචනය 2023 වර්ෂයේ අගෝස්තු මාසයේදී ආරම්භ කරන ලදී.

අනුකමිටු රැස්වීම් 13ක් සහ ප්‍රධාන කමිටු රැස්වීම් 1ක් පහත සඳහන් ඖෂධ කාණ්ඩ යටතේ පවත්වන ලදී . හෘද වාහිනී පද්ධතියට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී භාවිත කරන ඖෂධ, මාංශ පේශී සහ සන්ධි රෝග සඳහා ප්‍රතිකාර සඳහා භාවිත කරන ඖෂධ, විෂබීජ නාශක සහ ව්‍යාසාධක, මධ්‍යම ස්නායු පද්ධතියට බලපාන ඖෂධ, පෝෂණයට හා රුධිරයට බලපාන ඖෂධ, ආසාදන සඳහා භාවිත කරන ඖෂධ, මාරාන්තික රෝගවලට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී සහ ප්‍රතිශක්තිකරණය සඳහා භාවිත කරන ඖෂධ, කන, නාසය සහ ඔරොෆරින්ක්ස් යන රෝගවලට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී භාවිත කරන ඖෂධ, ප්‍රසව හා නාරිවේදය, මුත්‍රා මාර්ගයේ ආබාධ සඳහා භාවිතා කරන ඖෂධ, නිර්වින්දනය සහ ප්‍රතිදේහ සඳහා භාවිතා කරන ඖෂධ, ප්‍රතිශක්තිකරණ නිෂ්පාදන සහ එන්නත්, සම මත ක්‍රියා කරන ඖෂධ සහ ආමාශ ආන්ත්‍රික පද්ධතියට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා ක්‍රියා කරන ඖෂධ.

වෛද්‍ය සැපයීම් කළමණාකරණය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2023 වර්ෂය සඳහා ඖෂධ චිකිත්සක කමිටු (DTC) රැස්වීම් 311ක පැවැත්වීමට වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

2024 වර්ෂයසඳහා සියලුම රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන, පළාත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල සහ ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල වෙත නව චක්‍රලේඛයක් යවන ලදී. ඒ අනුව රේඛිය අමාත්‍යාංශයට අයත් ආයතන මසකට වරක් ද පළාත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල මාස තුනකට වරක්, ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල මාස තුනකට වරක් ඖෂධ චිකිත්සක කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීමට කටයුතු යෙදිය යුතුය. 2024 වර්ෂය සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශ ආයතන යන්හි රැස්වීම් 250ක් ද, පළාත් සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල යන්හි රැස්වීම් 9 ක් ද , ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල යන්හි 92 ක් ද පැවැත්වීම සඳහා සම්බන්ධිකරණ කටයුතු සිදු කරන ලදී.

SEARO හි ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකා කාර්යාලයේ මගපෙන්වීම යටතේ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ප්‍රති-ක්ෂුද්‍ර ජීවී පරිභෝජන (AMC) නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව (SPMC), රාජ්‍ය ඖෂධ සංස්ථාව (SPC) සහ ජාතික ඖෂධ තත්ත්ව සහතික කිරීමේ රසායනාගාරය (NMQAL) සහ MSD යන ආයතනවල සහයෝගීතාවයෙන් මූලික වැඩමුළු පවත්වන ලදී.

වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් සහකාරවරුන් (MSAs) 66 දෙනෙකු සඳහා "සැපයුම් දාම කළමනාකරණය" පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන සාර්ථකව නිම කරන ලද අතර, අනෙකුත් කාණ්ඩ සඳහා වැඩිදුර පුහුණුව ඉදිරියේදී සැළසුම් කර ඇත.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

"දිවයින පුරා සියලු පළාත්වල රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රෝහල්, පළාත් සහා යටතේ ඇති රෝහල් සහ ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය සැපයීම් අංශවල ඖෂධ ගබඩා වැඩිදියුණු කිරීම" ව්‍යාපෘතිය 2023 වර්ෂය තුළ සාර්ථකව සිදු කර ඇත. ඒ පිලිබඳ සාරාංශය පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	ප්‍රතිපාදන (රු.මි)	වියදම (රු.මි)	මුල්‍ය ප්‍රගතිය (%)	ඉලක්කය	සම්පූර්ණ කරන ලද ආයතන	භෞතික ප්‍රගතිය %
2023	167.5	107.5	64.18	54	50	92.59

2024 වර්ෂය තුල සෞඛ්‍ය ආයතන සඳහා ලබා දුන් ප්‍රතිපාදන පිලිබඳ විස්තර පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

වර්ෂය	ප්‍රතිපාදන (රු.මි)	සෞඛ්‍ය ආයතන වෙත ලබා දුන් ප්‍රතිපාදන (රු.මි)	2024 වර්ෂය සඳහා ඉලක්කගත කල ආයතන සංඛ්‍යාව	වෙන් කල ඉතිරි ප්‍රතිපාදන ලබා දුන් ආයතන සංඛ්‍යාව	මුළු ආයතන සංඛ්‍යාව	මුළු වියදම (15.06.2024 දක්වා)	මූල්‍යමය ප්‍රගතිය %
2024	374	261.02	45	32	77	53.2	20

පසුගිය වසර 5 තුල වෛද්‍ය සැපයීම් කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය.

- 2020 සිට 2024 දක්වා නිකුත් කරන ලද වෛද්‍ය සැපයුම්වල වටිනාකම.

අයිතම වර්ගය	2020 (Mn)	2021 (Mn)	2022 (Mn)	2023.05.31 දක්වා (Pronto පද්ධතිය අනුව) (Mn)	2023.06.01 - 2023.12.31 දක්වා SWASTHA පද්ධතියට අනුව) (Mn)	2023 total (Mn)	2024 (up to 2024.06.15) (Mn)
ඖෂධ	45,219	88,161	64,725	31,412	81,773	112,184	44,097
ශල්‍ය	18,835	26,069	18,079	12,165	15,707	27,872	13,020
රසායනාගාර	4,206	10,221	3,962	2,063	3,776	5,839	11,538

සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

1. ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය වෙත පහත ව්‍යාපෘති යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී.
   - පළාත් මට්ටමේ ගබඩා, ප්‍රාදේශීය රෝහල් (B & C වර්ගයේ), ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ඒකක (PMCs) හි ගබඩා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සහ ප්‍රවාහන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් (ව්‍යාපෘති කාලය 2025 - 2029) වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් වෛද්‍ය සැපයුම් සැපයුම් ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම.
   - දීපව්‍යාප්ත සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනවල සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් සඳහා ඖෂධ සුපරීක්ෂාකාරීත්වය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන.
   - සිසිල් ඖෂධ ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා සිසිල් ලොරි 20ක් මිලදී ගැනීම.
   - වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේ ගබඩා ක්‍රියාවලි සඳහා ෆෝක්ලිෆ්ට් 15ක් මිලදී ගැනීම.

2. කාර්ය මණ්ඩල-සේවා පුහුණු
   - වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේ තොග පාලන නිලධාරීන් සඳහා ඖෂධ ප්‍රසම්පාදනයේ තත්ත්ව සහතිකය වැඩිදියුණු කිරීම පිළිබඳසැලසුම් කරන ලද පුහුණුව.
   - සහකාර අධ්‍යක්ෂවරුන්, රාජ්‍ය කළමනාකරණ සහකාරවරුන් සහ සංවර්ධන නිලධාරීන් සඳහා සේවා පුහුණුව සඳහා සැලසුම් කර ඇත.

3. 2025 වර්ෂයේදී ශල්‍ය උපකරණ සහ රසායනාගාර අයිතම සඳහා වට්ටෝරු සමාලෝචනය සිදු කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) මගින් ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීම සඳහා ව්‍යාපෘති යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

5 යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

සෞඛ්‍ය දර්ශක සහ ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහ වැඩිදියුණු කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය වන සෞඛ්‍ය අංශයේ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ වැදගත්කම සෞඛ්‍ය අංශ විසින් හොඳින් හඳුනාගෙන ඇත. අඛණ්ඩ ආයෝජනවලින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගනිමින්, වෛද්‍ය උපකරණ, ප්‍රවාහන සහ ගොඩනැගිලි ඇතුළත් රටේ සෞඛ්‍ය යටිතල පහසුකම්වල ක්‍රමානුකූල දියුණුවක් වසර ගණනාවක් පුරා නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

ප්‍රාථමික, මූලික,මහ, දිස්ත්‍රික් සහ තෘතිය යන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සෑම අංශයකම ගුණාත්මක හා කාර්යක්ෂම සේවාවක් අඛණ්ඩව සැපයීම රටෙහි වේගවත් වර්ධනයක් හා සංවර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම සන්දර්භය තුළ, රජය රටේ ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නා ලෙස සිය කාර්යභාරය අඛණ්ඩව කරගෙන යන අතර, සෞඛ්‍යය සඳහා පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය ආයෝජන වසර ගණනාවක් පුරා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් තිබේ.

සෞඛ්‍ය සේවාවල ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීමට පියවර ගන්නා අතරම සාමාන්‍ය ජනතාවගේ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති ගණනාවක් රජය තවදුරටත් අඛණ්ඩව කරගෙන යයි. ඉදිකිරීම් හැරුණු විට රජයේ සෞඛ්‍ය අංශයේ වෛද්‍ය උපකරණ පැවතියද වසරින් වසර වැඩිදියුණු වෙයි.

5.1 ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශය (BES) රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රෝහල්වල වෛද්‍ය උපකරණ අවශ්‍යතා සැලසුම් කිරීම, ප්‍රසම්පාදනය, සැපයීම, ස්ථාපනය කිරීම, අලුත්වැඩියා කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් වගකිව යුතුය.වෙබ් ලිපිනය: www.bmes.lk

මීට අමතරව, BES පහත සේවාවන් සපයයි.

1. වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා තාක්ෂණික විශේෂඥතාව/උපදේශන/නිර්දේශය.
2. වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා ගර්භිත සහතික නිකුත් කිරීම.
3. වෛද්‍ය උපකරණ කළමනාකරණය.
4. අවසාන පරිශීලකයින් සහ තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුව.
5. රජයේ සහ පෞද්ගලික ආයතනවල ඉංජිනේරු උපාධි අපේක්ෂකයින්/ශිෂ්‍යයින් සඳහා සීමාවාසික පුහුණුව/ කාර්මික පුහුණුව සඳහා පහසුකම්.

BES හි වැඩපල පහසුකම් සහ උපකරණ සහ අමතර කොටස් සඳහා ගබඩා පහසුකම් පවතී.

කාර්ය මණ්ඩල විස්තර

තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය		තාක්ෂණික නොවන කාර්ය මණ්ඩලය	
අධ්‍යක්ෂ	01	ගණකාධිකාරී	01
ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු	14	පරිපාලන නිලධාරි	01
ෆෝමන්	40	සංවර්ධන නිලධාරීන්	14
කාර්මික ශිල්පි	41	කළමනාකරණ සහකාර	21
		වෛද්‍ය සැපයුම් සහකාර	08
		SKS	63
		රියදුරන්	13

BES හට පහත පරිදි රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල්වල ප්‍රාදේශීය ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු ඒකක ඇත.

- අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල
- මහනුවර ජාතික රෝහල
- මඩකලපුව ශික්ෂණ රෝහල
- රත්නපුර ශික්ෂණ රෝහල
- මහරගම අපේක්ෂා රෝහල
- බදුල්ල ශික්ෂණ රෝහල
- යාපනය ශික්ෂණ රෝහල
- රාගම ශික්ෂණ රෝහල
- කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහල
- ගාල්ල ජාතික රෝහල
- මොනරාගල දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල
- අම්පාර දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල
- නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල
- කන්තලේ මූලික රෝහල
- NBC නාරාහේන්පිට

දැක්ම

ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවාවන්හි දකුණු ආසියානු විශිෂ්ටත්වයේ මධ්‍යස්ථානය බවට පත්වීම.

මෙහෙවර

ආරක්ෂාව, ගුණාත්මකභාවය, විශ්වසනීයත්වය සහ නිරවද්‍යතාව පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන් සාක්ෂාත් කර ගනිමින් රටේ රජයේ රෝහල් සඳහා සුදුසු නවීන වෛද්‍ය උපකරණ තාක්ෂණයන් ලබා දීමෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දැක්ම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සහාය වීම.

අරමුණු

- රේඛීය අමාත්‍යාංශ රෝහල් සඳහා සුදුසු වෛද්‍ය උපකරණ නියමිත වේලාවට ලබා ගැනීම සහතික කිරීම.
- අවශ්‍ය මට්ටමින් උපකරණ ක්‍රියාකාරී කාලය පවත්වා ගැනීම සඳහා අමතර කොටස් සහ උපාංග තිබීම සහතික කිරීම.

2024 දී ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- ලබා දෙන ලද වෛද්‍ය උපකරණ

No	උපකරණවල නම	නිකුත්කල ප්‍රමාණය
1	සකස් කළ හැකි ඇඳන්	21
2	අම්බු බෑග්	15
3	වායු සම්පීඩකය	01
4	නිර්වින්දන යන්ත්‍රය	03
5	BI PAP යන්ත්‍රය	65
6	රුධිර තරල උණුසුම්	20
7	රුධිර වායු විශ්ලේෂකය	02
8	BP උපකරණය	644
9	BP උපකරණ ඩිජිටල්	1020
10	BP උපකරණ මර්කරි	165
11	C PAP යන්ත්‍රය	35
12	අතින් අල්ලා ගත් ඩොප්ලර්	09
13	ඔටෝ ක්ලේව්	18
14		01
15	Defibrillator	02
16	ඩිජිටල් උෂ්ණත්වමානය	01
17	බ්‍රොන්කොස්කොප් සහ තෝරා පිටපත් පද්ධතිය	01
18	C Arm X Ray	06
19	X-Ray යන්ත්‍ර ස්ථිතික	01
20	X-Ray යන්ත්‍රය අතේ ගෙන යා හැකි	05
21	X-Ray යන්ත්‍රය C අත්	90
22	වාතාශ්‍රය ප්‍රවාහනය	05
23	වාතාශ්‍රය ICU	03
24	වාතාශ්‍රය අනතුරු ඇඟවීම	05
25	අල්ට්‍රා සවුන්ඩ් ස්කෑනර්	07

26	ප්‍රවාහන වාතාශ්‍රය	02
27	ප්‍රවාහනය (අතේ ගෙන යා හැකි)	01
28	උෂ්ණත්වමානය ඩිජිටල්	102
29	සිරින්ජ පොම්ප	04
30	CR පද්ධති දන්ත වෛද්‍ය	01
31	CT සිමියුලේටර්	25
32	CTG යන්ත්‍රය	29
33	දන්ත පුටුව	18
34	ECG යන්ත්‍රය	30
35	හදිසි ට්‍රොලි	125
36	ඇඟිලි තුඩු ස්පන්දන ඔක්සිමීටරය	70
37	ඇඟිලි තුඩු ස්පන්දනය	19
38	දියර උණුසුම්	01
39	සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වයංක්‍රීය ජෛව රසායන විශ්ලේෂකය	01
40	සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වයංක්‍රීය න්‍යෂ්ටික අම්ලය	02
41	Gastroscope	09
42	අතින් ගෙන යා හැකි ඩොප්ලර්	04
43	අතින් ගෙන යා හැකි ඩොප්ලර්	60
44	ඉහළ ප්‍රවාහ ඔක්සිජන් යන්ත්‍රය	03
45	අධි පීඩන විෂබීජහරණය	03
46	හෝමෝන විශ්ලේෂකය	26
47	ICU ඇඳන්	05
48	ICU මොනිටර	63
49	ඉන්ෆියුෂන් පොම්පය	05
50	IR උෂ්ණත්වමානය	09
51	වෛද්‍ය මැනිකින්ස්	46
52	බහු-මොනිටරය (WD)	17
53	බහුපාර මොනිටරය (OT)	19
54	මල්ටිපාරා නිරීක්ෂණ ICU	103
55	නෙබියුලයිසර්	01
56	OAE යන්ත්‍රය	53
57	ඔක්සිජන් සාන්ද්‍රණය	24
58	චූෂණ උපකරණ (DJ)	17
59	චූෂණ උපකරණ SJ	17
60	සකර් එස්.ජේ	08
61	සේලයින් ස්ටෑන්ඩ්	02
62	ශීතකරණය	01
63	උෂ්ණත්වමානය ඩිජිටල්	03
64	IR උෂ්ණත්වමානය	05

- BES සහ රෝහල් විසින් ලබා ගන්නා ලද නව වෛද්‍ය උපකරණවල මුළු වටිනාකම: රු. මිලියන 4,885 කි
- අලුත්වැඩියා කරන ලද/වැඩි දියුණු කරන ලද සහ සේවා කොන්ත්‍රාත්තුවලට ඇතුළත් වූ වෛද්‍ය උපකරණවල මුළු වටිනාකම: රු. මිලියන 6,000 කි

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (USD)	31/12/2024 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	31/12/2024 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
BES අලුත්වැඩියා කිරීම	1,675,153.00	10%	20%
ජංගම වැඩමුළුව	457,721.00	90%	0%
වෛද්‍ය උපකරණ තොග කළමනාකරණ පද්ධතිය (MEIMS)	569,724.00	5%	0%
BME මෙවලම් සහ උපකරණ	2,581,150.00	30%	3%
ධාරිතා වර්ධනය පුහුණු වැඩසටහන්	416,253.00	10%	0%

පසුගිය වසර 05 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

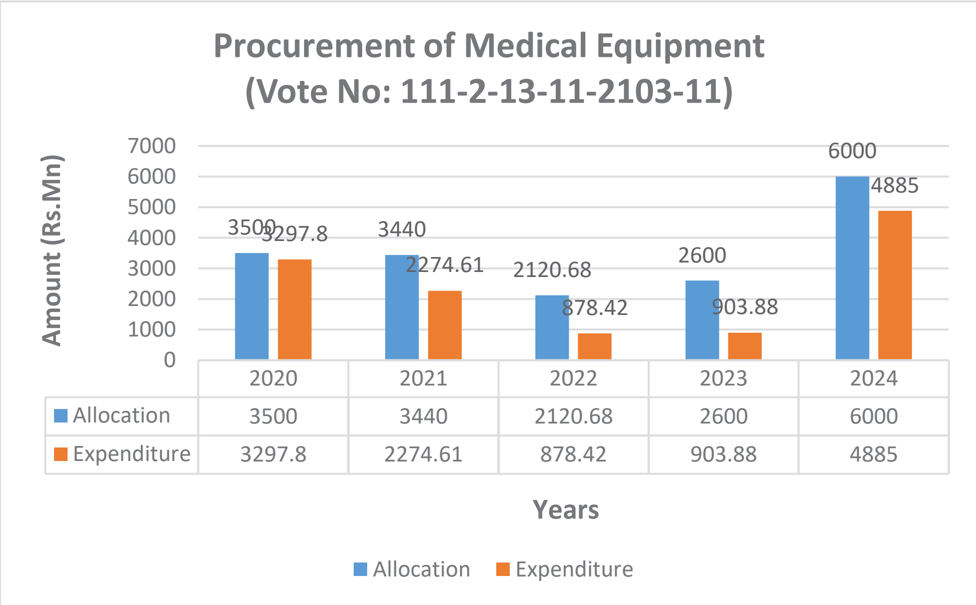

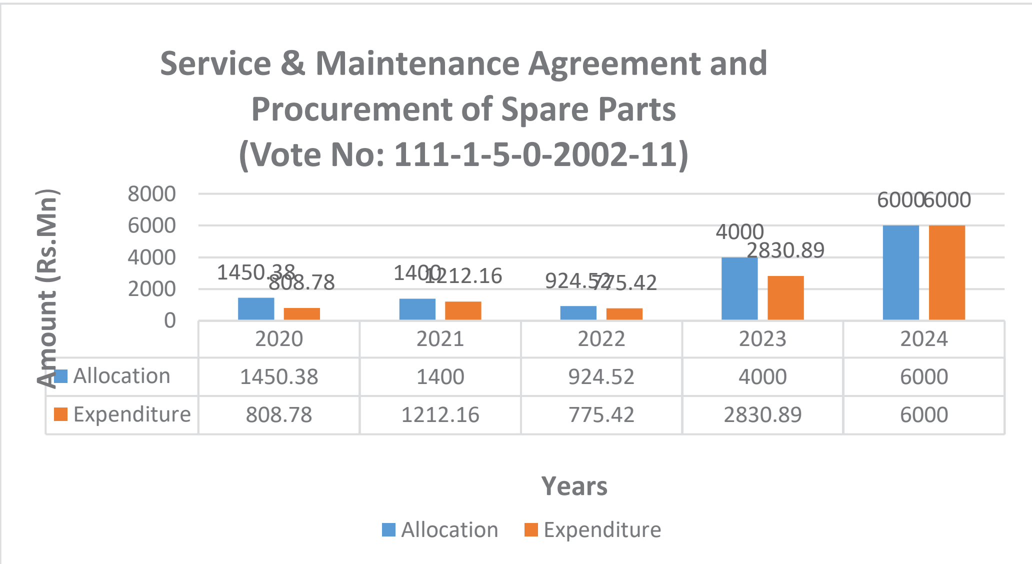

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- **ජංගම වැඩමුළු භාවිතයෙන් වෛද්‍ය උපකරණ ක්‍රමාංකන වැඩසටහන.**
- **රෝහල්වල නව ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු ඒකක පිහිටුවීම.**
- **රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය (අවසාන භාවිතා කරන්නන්) සඳහා වෛද්‍ය උපකරණ පුහුණු වැඩසටහන**
- **ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වෛද්‍ය උපකරණ පිළිබඳ දේශීය තාක්ෂණික පුහුණු වැඩසටහන්.**
- **ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා විදේශීය තාක්ෂණික පුහුණු වැඩසටහන්.**
- **ජෛව වෛද්‍ය උපකරණ තෝරාගැනීම සහ ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීම සඳහා වෙබ් පාදක පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.**

5.2 ඉදිකිරීම්

වැඩසටහන්,ව්‍යාපෘති සහ ආයතන විස්තර

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ඉංජිනේරු අංශය රට පුරා සෞඛ්‍ය සේවා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, නඩත්තු කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. රෝහල්, සායන, පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන ඇතුළු සියලුම සෞඛ්‍ය පහසුකම් ආරක්ෂාව, ක්‍රියාකාරීත්වය සහ තිරසාර බව පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සැලසුම් කර, ගොඩනඟා, නඩත්තු කිරීම සහතික කිරීම සඳහා මෙම අංශය කැපවී සිටී.

දැක්ම

සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ ප්‍රමුඛයෙකු වීම, සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නංවන සහ සියලුම පුරවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය වැඩිදියුණු කර අති නවීන, තිරසාර සෞඛ්‍ය පහසුකම් සහතික කිරීම.

මෙහෙවර

අපගේ මෙහෙවර වන්නේ ආරක්ෂාව, කාර්යක්ෂමතාව සහ තිරසාරභාවය පිළිබඳ ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන ලෝක මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා යටිතල පහසුකම් සැලසුම් කිරීම, ගොඩනැගීම සහ නඩත්තු කිරීමයි. නව්‍ය සෞඛ්‍ය පහසුකම් ලබා දීමෙන් සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කැපවීමට සහාය වීම අපගේ අරමුණයි.

අරමුණු

අපගේ පරමාර්ථය වන්නේ උපාය මාර්ගික සැලසුම්කරණය, නව්‍ය ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ තිරසාර භාවිතයන් තුළින් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමයි. ගුණාත්මකභාවය, ආරක්ෂාව සහ කාර්යක්ෂමතාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමෙන්, සියලුම පුරවැසියන්ට සුවිශේෂී සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මෙහෙවරට සහාය වීම අපගේ අරමුණයි.

ප්‍රධාන අරමුණු

- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය : ජනගහනයේ පරිණාමය වන අවශ්‍යතා සපුරාලන අති නවීන සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැලසුම් කිරීම සහ ඉදිකිරීම.
- නඩත්තු කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම් : ආරක්ෂාව සහ මෙහෙයුම් ප්‍රමිතීන් තහවුරු කිරීම සඳහා පවතින සෞඛ්‍ය යටිතල පහසුකම් අඛණ්ඩව නඩත්තු කිරීම සහ කාලෝචිත ලෙස වැඩිදියුණු කිරීම සහතික කිරීම.
- අනුකූලතාව සහ ප්‍රමිති : සියලුම ඉංජිනේරු ව්‍යාපෘතිවල ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය, ආරක්ෂාව සහ පාරිසරික රෙගුලාසි දැඩි ලෙස පිළිපැදීම.
- තිරසාරභාවය : පාරිසරික බලපෑම අවම කිරීම සහ සම්පත් කාර්යක්ෂමතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති සංවර්ධනයේ සෑම අදියරකදීම පාරිසරික වශයෙන් තිරසාර භාවිතයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- නවෝත්පාදන සහ තාක්ෂණය : ක්‍රියාකාරීත්වය සහ රෝගී සත්කාර වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා නවතම තාක්ෂණික දියුණුව සහ නව්‍ය විසඳුම් ඒකාබද්ධ කිරිම.
- සහයෝගීතාවය සහ හවුල්කාරිත්වය : ව්‍යාපෘති ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීමට සහ හොඳම භාවිතයන් බෙදා ගැනීමට රාජ්‍ය ආයතන, පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ ශක්තිමත් හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීම.
- ධාරිතා ගොඩනැගීම : ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඉහළම මට්ටමේ විශේෂඥතාව සහ කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීම සඳහා අපගේ කණ්ඩායමේ අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධනය කිරිම.
- කාර්යක්ෂම සම්පත් කළමනාකරණය : ආයෝජන සඳහා උපරිම වටිනාකමක් සහතික කරමින්, නියමිත වේලාවට සහ අයවැය තුළ ව්‍යාපෘති සැපයීම සඳහා සම්පත් වෙන් කිරීම සහ කළමනාකරණය ප්‍රශස්ත කිරීම.

ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ඉංජිනේරු අංශය 2023 වර්ෂයේ සිට සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ කිහිපයක් සහ විශේෂ සිදුවීම් කිහිපයක් ඉස්මතු කිරීමට ආඩම්බර වේ. අපගේ කැපවූ කණ්ඩායම සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ යටිතල පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට වෙහෙස නොබලා කටයුතු කර ඇති අතර ඉහළම ප්‍රමිතීන් වන ආරක්ෂාව, කාර්යක්ෂමතාව සහ තිරසාර බව සහතික කරයි.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

අංකය	ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	භෞතික ප්‍රගතිය % - 2023.12.31	මූල්‍යමය ප්‍රගතිය %- 2023.12.31
1	කළුබෝවිල මිලේනියම් වාට්ටුව ඉදිකිරීම, පීසීයූ සහ පරිපූරක වෛද්‍ය සේවා ගොඩනැගිල්ල(පහළමහල් සහිත මහල් 9ක ගොඩනැගිල්ල)	989	97%	75%
2	ලුනාව රෝහල වැඩිදියුණු කිරීම- ලුනාව රෝහලට මහල් 5 ක ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම	1035	35%	29%
3	මීගමුව රෝහල පුනරුත්ථාපනය කිරීම(මහල් 6)	692	98%	85%
4	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම (II අදියර)(මහල් 4)(කළුතර)	181	95%	80%
5	සීමාවාසික වෛද්‍ය නිල නිවාස ඉදිකිරීම (මහල් 3) (කළුතර)	137	95%	89%
6	ගිලන් රථ ගරාජය සහ සුළු සේවක විවේකය (මහල් 3) කළුතර ඉදිකිරීම	57	100%	70%
7	කළුතර වෛද්‍ය වාට්ටු සංකීර්ණය ඉදිකිරීම (අදියර II)(මහල් 8)	2818	45%	8%
8	කළුතර ජල ටැංකිය (මීටර් 300) ඉදිකිරීම	34	100%	97%
9	ශල්‍යාගාරයක්සහිත තට්ටු හයක ගොඩනැගිල්ල-මූලික රෝහල හොරණ	1330	11%	18%

10	පයාගල කාර්යාලය (දෙමහල්) ඉදිකිරීම	73	85%	73%
11	මුඛ සෞඛ්‍ය ඒකකයේ ඉදිකිරීම් (මහල් 8) ශික්ෂන රෝහල කරාපිටිය	997	41%	32%
12	ශල්‍ය / වෛද්‍ය ඒකක (මහල් 10 (කරාපිටිය)	690	49%	42%
13	හෘද රෝග ඒකකය-රත්නපුර මුලික රෝහල	1075	0%	14%
14	කැත්ලැබ් (මහල් 3)-මහ රෝහල -අම්පාර	355	8%	14%
15	නින්දවුර් මුලික රෝහල නව ගොඩනැගිලි සංකීර්ණය (මහල් 8 ගොඩනැගිලි 2)	4163	19%	20%
16	මාතෘ සංකීර්ණ අදියර 111(මහල් 8)-කුරුණෑගල	915	99%	67%
17	ශල්‍යාගාර සංකීර්ණය සහ වාට්ටුව ඉදිකිරීම (මහල් 3) (හලාවත)	85	80%	74%
18	බදුල්ල පළාත් මහ රෝහලේ දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් (මහල් 10 ක් සහ ඔන්කොලොජි තෙමහල්) ඉදිකිරීම.	2836	22%	21%
19	මොණරාගල දිස්ත්‍රික් රෝහලේ යෝජිත වාට්ටු සංකීර්ණය (මහල් 5)	793	15%	24%
20	වකුගඩු රෝග ඒකකය (මහල් 9) (කරාපිටිය)	885	99%	89%
21	වකුගඩු සත්කාර ප්‍රතිකාර ඒකකය ඉදිකිරීම (මහල් 6) (මඩකලපුව)	384	92%	86%

22	වකුගඩු සත්කාර ප්‍රතිකාර ඒකකය (මහල් 4) (හම්බන්තොට) ඉදිකිරීම	210	23%	49%
23	බදුල්ල වකුගඩු සත්කාර ප්‍රතිකාර ඒකකය (මහල් 10) ඉදිකිරීම	668	18%	35%
24	DMH විශේෂිත මාතෘ සත්කාර ඉදිකිරීම (මහල් 4)	250	70%	93%
25	ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම (මහල් 17)	5980	58%	54%
26	කාසල් ප්‍රජනක ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම (මහල් 2)	105	75%	70%
27	LRH ලිට්ල් හාර්ට් සෙන්ටර් - ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම (තට්ටු 12)	2440	67%	57%
28	හෙද පීඨය (මහල් 20) සහ නවාතැන් ගොඩනැගිල්ල (මහල් 6) (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර)	7172	15%	34%
29	කළුතර අධ්‍යයන හා පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල (මහල් 4) ඉදිකිරීම	714	37%	20%
30	මාතර දේශන ශාලාව (මහල් 4) පරිපාලන ගොඩනැගිලි නේවාසිකාගාර ගොඩනැගිල්ල සඳහා යෝජිත දැයට කිරුළ විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	776	95%	89%
31	අනුරාධපුර අධ්‍යයන හා	789	49%	35%

	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම			
32	කරාපිටිය විශේෂිත ළමා ඒකකය	1092	24%	48%
33	මඩකලපුව හෘද රෝග ඒකකය ඉදිකිරීම (මහල් 4)	324	83%	85%
34	යාපනය හදිසි අනතුරු සහ හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකකය ඉදිකිරීම, II අදියර	1225	69%	77%
35	හලාවතවෛද්‍ය වාට්ටු සංකීර්ණය (මහල් 6)	584	45%	42%
36	මහනුවර තැලසීමියා රෝගීන් සුව කිරීම සඳහා ඇටමිදුළු බද්ධ කිරීමේ ඒකකය	1702	35%	33%
37	මහනුවර පිළිකා ප්‍රතිකාර ඒකකය ඉදිකිරීම (අදියර 2) (මහල් 12)	1500	43%	57%

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

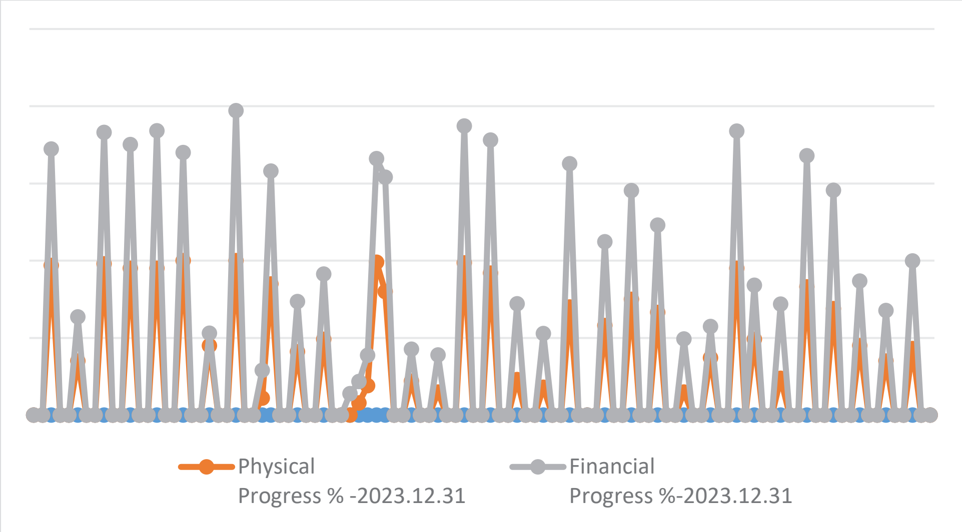

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් මාලාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිර ඇත.අපගේ සෞඛ්‍ය සේවා යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සහ රට පුරා රෝගීන්ගේ සත්කාර වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කර ගෙන ඇත. මෙම මුල පිරීම් ලෝක මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවා සියලුම පුරවැසියන් වෙත ලබා දීම සඳහා අපගේ අඛණ්ඩ කැපවීමේ කොටසකි. මෙම වසර තුළ ප්‍රධාන රෝහල් ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් අවසන් කර විවෘත කරන බව සහතික කිරීමට අපි ආඩම්බර වෙමු.

- DMH හි විශේෂිත මාතෘ සත්කාර ඒකකයක් ඉදිකිරීම (මහල් 4)

අරමුණ : නවීනතම මාතෘ සත්කාර පහසුකම් සැපයීම, මව්වරුන් සහ අලුත උපන් බිළිඳුන් සඳහා පුළුල් සහ විශේෂිත රැකවරණයක් සහතික කිරීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : කොළඹ 08

- පයාගල MOH කාර්යාලය ඉදිකිරීම

අරමුණ : පයාගල කලාපයේ සෞඛ්‍ය සේවාවල පරිපාලන හැකියාවන් සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : පයාගල

- කළුතර සීමාවාසික වෛද්‍ය නිල නිවාස (මහල් 3) ඉදිකිරීම

අරමුණ : සීමාවාසික වෛද්‍යවරුන් සඳහා ප්‍රමාණවත් නිවාස පහසුකම් සැපයීම, ඔවුන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය සහ යහපැවැත්ම සඳහා හිතකර පරිසරයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : කළුතර

- කළුතර පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල (දෙවන අදියර) (මහල් 4) ඉදිකිරීම

අරමුණ : පරිපාලන යටිතල පහසුකම් පුළුල් කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය සේවා කාර්යක්ෂම කළමනාකරණයට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : කළුතර

- කාසල් රෝහලේ ප්‍රජනක ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම (මහල් 2)

අරමුණ : උසස් වෛද්‍ය පහසුකම් සහිත ප්‍රජාවගේ ප්‍රජනක සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලමින් විශේෂිත ප්‍රජනක ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : කොළඹ 08

- යෝජිත දැයට කිරුළ විශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

අරමුණ : අධ්‍යාපනික සහ පරිපාලන යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, පුහුණුව සහ නවාතැන් සඳහා නවීන පහසුකම් සැපයීම.
සම්පූර්ණ කිරීම සහ විවෘත කිරීම : 2024
ස්ථානය : මාතර

මෙම ව්‍යාපෘති තුළින් අපගේ ජාතියේ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අපගේ කැපවීම පිළිබිඹු වේ. මෙම උපාය මාර්ගික වර්ධනයන් නියමිත වේලාවට නිම කිරීම සහ ආරම්භ කිරීම වඩා හොඳ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල සඳහා සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සපයනු ඇති අතර අපගේ සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි සමස්ත කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායීතාවය ඉහළ නංවනු ඇතැයි අපි විශ්වාස කරමු.

5.3 සුවිශේෂී විදේශ අරමුදල් සපයන ලද ව්‍යාපෘති

	ව්‍යාපෘතිය	මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය
1	ප්‍රථමික සෞඛ්‍ය පද්ධති ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය - ලෝක බැංකුව)	36,440.00
2	බාහිර රෝගී සේවා සංකීර්ණය සංවර්ධනය - කොළඹ ජාතික රෝහල (ශ්‍රී ලංකා රජය-චීන රජය)	14,600.00
3	හෙල්මට් කෝල් මාතෘ රෝහල ඉදිකිරීම - කරාපිටිය,ගාල්ල (ශ්‍රී ලංකා රජය-ජර්මන් රජය)	4,480.00
4	තෝරාගත් රෝහල් වල සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම (EXIM Bank of China)	15,292.00
5	ද සොයිසා මාතෘ රෝහල සඳහා නව උපත් සහ ප්‍රසව විමර්ශන මධ්‍යස්ථානය (එක්සත් රාජධානිය - සම්පත් බැංකුව)	830.00
6	සෞඛ්‍ය පද්ධතීන් වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - ADB	10,500.00
7	සෞඛ්‍ය හා වෛද්‍ය සේවා වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය-ජයිකා)	16,594.00
8	කොවිඩ් 19 හදිසි ප්‍රතිචාර සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති පෙර සූදානම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකා රජය -ලෝක බැංකුව)	79,614.00
9	ශ්‍රී ලංකාවේ ජෛව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු අංශයේ ධාරිතාව ගොඩනැංවීම (ශ්‍රී ලංකා රජය - කොරියානු රජය)	634.00
10	සෞඛ්‍ය පද්ධතීන් වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (ADB)	24540.00
11	ඒඩ්ස් ක්ෂය රෝගය සහ මැලේරියාවට එරෙහිව සටන් කිරීමට ගෝලීය අරමුදල (GFATM)	1,548.00

5.4 ප්‍රවාහන

සෞඛ්‍ය ආයතනවල අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් සපයමින් සේවා සැපයීමේදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රවාහන ඒකකය ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ප්‍රවාහන අංශයේ සේවා ස්ථානය හා ඉන්ධන පිරවුම්හල මුල්ලේරියාව නගරයේ පිහිටුවා ඇත. ඉහත ස්ථාන පිහිටුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අක්‍රමිකතා වළක්වා ගැනීමටත් වියදම් ඉතිරි කර ගැනීමටත් හැකි වී තිබේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වාහනවල විස්තර පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

වාහන වර්ගය	Over 2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
ගිලන් රථ	702	30	12	-	250	87	-	-	-	03	192	-	-	-	-	-	-	1276
ඩබල් කැබ්	403	09		92	-	-	05	35	-	11	03	-	25	-	38	-	-	621
කාර්	48	-	-	05	-	-	-		03			02						58
ලොරි රථ	120	-		-	-									09			03	132
වෑන්	93	03		09	-	-	17	-	48	07	-	-		-09	-	-	-	186
මිනි වෑන්	30	-			-													30
බවුසර්	09	-			-													09
ජීප් රථ	122	1	-	-	---		02	-02		02	-	-	-	-	-	-	-	129
බස් රථ	76	-	-		-					08	05							89
REF LORRY	11	-	-		10													21
ත්‍රී රොද රථ	53	-	-		-													53
B/C VEHICLE	07	-	-		-													07
වෑන් (ජංගම)	34	-	-		-													34
XRAY වාහන	1	-	-		-													01
කෘෂ කැබ් රථ	10	-	--	-	-	-	10											20
යතුරු පැදි	1010	125	-	140	150	-	-	-	05	-	-	-	-	-	-	-	-	1430
කුඩා ට්‍රක් රථ	-	-	-															50
ට්‍රැක්ටර්	02	-																02
එකතුව	2731	168	12	246	410	87	34	37	56	81	200	02	25	18	40	-	-	4150

6. මානව සම්පත් සංවර්ධනය

දැක්ම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, සමාජීය, මානසික සහ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයට ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව දායක විය හැකි සුදුසුකම් ලත් සෞඛ්‍ය මානව සම්පතක් ගොඩනැංවීම.

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර යේ අධ්‍යාපනය, පුහුණු සහ පර්යේෂණ පැතිකඩවල තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශ හා අවශ්‍ය සහායයන් ලබාදෙන ප්‍රමුඛ ඒකකය හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය ඇගයීම් හා පසුවිපරම් සිදු කරන මධ්‍යම ආයතනය වීම තුළින් දැනුමෙන් හා හැකියාවෙන් සපිරි, කාර්යක්ෂම, සඵලදායී, රෝගීන් මූලික කරගන්නා නවතාවයෙන් යුත් සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයක් බිහිකිරීමට දායක වීම.

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය විෂය පථය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අතර පුහුණු, පර්යේෂණ හෙද (අධ්‍යාපන) සහ ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනය යන අංශයන් සම්බන්ධ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් යටතේ අධීක්ෂණය වේ.

නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ) විසින් මෙහෙයවනු ලබන මෙම ඒකකය මගින් ඒ ඒ විෂයපථයන් හි අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් ප්‍රායෝගික පුහුණු පාඨමාලාවන් හා අඛණ්ඩ ඉගෙනීමේ වැඩසටහන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගෙන කටයුතු කරන අතර එමගින් සෞඛ්‍ය සේවාවන් හි ගුණාත්මක භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ජාතික සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට උත්සාහ කරනු ලබයි.

වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන් හැර අනෙකුත් සියලුම සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මූලික පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම, පුහුණුව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ තාක්ෂණික මග පෙන්වීම සඳහා අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය වගකීම දරනු ලබයි. මීට අමතරව, පශ්චාත් මූලික පාඨමාලාවන් හා සේවාස්ථ පුහුණු වැඩසටහන් තුළින් සෞඛ්‍ය ශ්‍රම බලකායේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ද ඒකකය වගකීම දරන අතර ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනයේ (NIHS) හි පරිපාලන සහ තාක්ෂණික අධීක්ෂණය ද මෙම අංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ.

සෞඛ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ද අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය ඒකකය ලංකා වෛද්‍ය සභාව, විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් අදාළ අධ්‍යයන සහ වෘත්තීය ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරයි.

විශේෂයෙන්ම මාර්ගගත ඉගෙනුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (LMS) හරහා රජයේ වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධන (CPD) වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කරමින් පවතින අතර වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධන අවස්ථා වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් පශ්චාත් වෛද්‍ය උපාධි ආයතනය (PGIM) සහ රජයේ වෛද්‍ය පීඨ සමඟ මෙම ඒකකය මධ්‍යම කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියාකරනු ලබයි. එමෙන්ම අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ශ්‍රම බලකායේ ධාරිතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ හැකියාව පුළුල් කිරීමට ද කටයුතු කරනු ලබයි.

අරමුණු

අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා සමපාත වූ විස්තීරණ අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් හා වැඩසටහන් මගින් සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ ධාරිතාවයන් හා නිපුනතාවයන් වැඩිදියුණු කිරීම වේ.

සාධනය කරගන්නා ලද විශේෂිත වැඩසටහන්- 2024

බඳවාගැනීම් හා මූලික පුහුණු පාඨමාලාවන්

- **මූලික පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා බඳවා ගැනීම**

පුහුණුව සඳහා බඳවා ගැනීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පරිපාලන අංශ, සැලසුම් ඒකකය සහ මානව සම්පත් සම්බන්ධීකරණ ඒකකය සමඟ සාකච්ඡා කර තීරණය කරනු ලැබේ. 2024 වසරේ පුහුණු පැතිකඩ පහතින් දක්වා ඇත

S.No.	කාර්ය මණ්ඩල කාණ්ඩය	බඳවා ගත් සංඛ්‍යාව 2023	පුහුණුව සම්පූර්ණ කළ සංඛ්‍යාව 2023	බඳවා ගත් සංඛ්‍යාව 2024	පුහුණුව සම්පූර්ණ කළ සංඛ්‍යාව 2024
1.	හෙද ඩිප්ලෝමා ව				
2.	වෛද්‍ය රසායනාගාර ශිල්පී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	187 (BSc)	0	0
3.	ඖෂධවේදී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	94
4.	භෞත චිකිත්සක උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	0
5.	වෘත්තීය චිකිත්සක උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	47
6.	විකිරණ ශිල්පී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	27 (BSc)	0	52
7.	පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා ඩිප්ලෝමාව	0	219	1117	976
8.	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	321
9.	සෞඛ්‍ය කීට විද්‍යා නිලධාරී ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	29
10.	බන්තු රේඛන ශිල්පී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	57
11.	විද්‍යුත් නිකර්පණ රේඛන ශිල්පී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	17
12.	අක්ෂි තාක්ෂණවේදී උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	8	0	24
13.	දන්ත තාක්ෂණවේදී ඩිප්ලෝමාව	0	9	0	15
14.	පාසැල් දන්ත චිකිත්සක උසස් ඩිප්ලෝමාව	0	13	0	37
15.	මහජන සෞඛ්‍ය රසායනාගාර ශිල්පී ඩිප්ලෝමාව	0	0	0	5
16.	අංගාදේශක හා සෘජුකාරණඥ ඩිප්ලෝමාව	0	7	0	7
		3047	**2665**	**3148**	**5280**

- **හෙද නිලධාරීන් සඳහා පශ්චාත් මූලික පුහුණුව**

2024 දී සිදු කරන ලද පශ්චාත් මූලික පුහුණු වැඩසටහන් කාණ්ඩවලට බඳවා ගත් හෙද නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව සහ පුහුණුව සම්පූර්ණ කරන ලද සංඛ්‍යාව

S.No.		කාලසීමාව	බඳවා ගත් සංඛ්‍යාව		සම්පූර්ණ කළ සංඛ්‍යාව	
1.	මානසික සෞඛ්‍ය හෙද පාඨමාලාව	සය මාසික	**2023**	**2024**	**2023**	**2024**
2.	ඉගැන්වීම් හා අධීක්ෂණ පාඨමාලාව	අවු. 1 ½	100	55	0	55
3.	වාට්ටු කළමණාකරණය හා අධීක්ෂණ පාඨමාලාව	අවු. 1 ½	27	0	27	0
4.	පූතිකා පුහුණු පාඨමාලාව	සය මාසික	0	0	0	0
5.	මහජන සෞඛ්‍ය හෙද නිලධාරී පාඨමාලාව	අවු. 1 ½	0	386	0	0
6.	මහජන සෞඛ්‍ය හෙද සොයුරී පාඨමාලාව	අවු. 1 ½	81	84	81	84
7.	ප්‍රජා මහජන සෞඛ්‍ය හෙද පුහුණු පාඨමාලාව	සය මාසික	0	0	116	0
8.	දැඩි සත්කාර හෙද පුහුණු පාඨමාලාව	අවු. 1	0	0	0	0
9.	සහන සත්කාර හෙද පුහුණු පාඨමාලාව	අවු. 1	0	149	0	0
10.	මහජන සෞඛ්‍ය හෙද අචාර්ය පුහුණු පාඨමාලාව	සය මාසික	0	0	33	0

වෙනත් වැඩසටහන්

පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාව මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් 2024 දී අලුතින් පිහිටුවන පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා පුහුණු පාසැල් සඳහා පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් 1,000ක් පුහුණු කරන ලදී. මෙම පාසල් හෙද පුහුණු පාසල්වල ධාරිතා සීමාවන්ගෙන් තොරව පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන්ගේ අධ්‍යාපනයේ තීරණාත්මක වෙනසක් සනිටුහන් කරයි. බිම් මට්ටමේ උසස් තත්ත්වයේ සේවා සැපයීම සහතික කිරීම සඳහා නව පුහුණු ව්‍යුහයන් සමඟ පරිපාලන, අධ්‍යයන සහ ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු සියලුම පාර්ශවකරුවන් පෙළගැස්වීමේ අවශ්‍යතාවය මෙමගින් මූලිකව අවධාරනය කරනු ලබයි

දැක්ම

පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන්ගේ ප්‍රමුඛ ආයතනයක් වීම, නවීන ඉගැන්වීම්, පර්යේෂණ සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වය තුළින් මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවාවේ විශිෂ්ටත්වය පෝෂණය කිරීම.

මෙහෙවර

අනාගත පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් උසස් හා අවශ්‍ය දැනුම, කුසලතා හා දයානුකම්පාවෙන් සවිබල ගැන්වුණු සහ ගෝලීය වශයෙන් සෞඛ්‍ය පද්ධතිය සංවර්ධනයට දායක වන පිරිසක් බිහි කිරීම.

අරමුණු

- පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරී මූලික පුහුණු වැඩසටහන සඳහා බඳවාගත් සිසුන් සඳහා සම්මත පුහුණු වැඩසටහනක් පැවැත්වීම.
- පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරී මූලික පුහුණු වැඩසටහනේ සිසුන්ට ප්‍රමිතිගත, කරුණු සහ නිගමන මත පදනම් කරගත් පුහුණුවක් ලබා දීම සහතික කිරීම

ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

- පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් (පුහුණුකරන්නන්) සඳහා දෙදින නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන
- සියලු පාර්ශවකරුවන් සඳහා දෙදින නේවාසික සංවේදීකරණ වැඩසටහන
- වෛද්‍ය පරිපාලකයින් සඳහා දෙදින නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන
- තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුව (TAC) පත් කිරීම
- ඊ. පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරී මූලික පුහුණු පාඨමාලාවේ ජීවන කුසලතා මොඩියුල සැකසීම සඳහා දින හතරක නේවාසික පුහුණු වැඩසටහන
- පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරී මූලික පුහුණු පාසල් විවෘත කිරීම
- UNFPA සමඟ විෂයමාලා ශ්‍රේණිගත කිරීම ආරම්භ කිරීම හා සූතිකා පුහුණුව සඳහා M&E සැලැස්ම වැඩිදියුණු කිරීම
- ඉගෙනුම් කළමනාකරණ පද්ධතියේ (LMS) අන්තර්ගතය සංවර්ධනය කිරීම
- විෂයමාලාව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සම්පත් සංසදයක් පිහිටු වීම
- මහමෝදර, නාරාහේන්පිට, මඩකලපුව සහ කිරිබත්ගොඩ පුහුණු මධ්‍යස්ථාන සංවර්ධනය කිරීම.

අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධන (CPD) වැඩසටහන

හැඳින්වීම

අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධනය (CPD) යනු ඔවුන්ගේ වෘත්තීය ජීවිතය පුරාවට වෘත්තීය කුසලතා සහ දැනුම අඛණ්ඩව වර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. වෘත්තිකයන් තම විශේෂඥතාව පවත්වා ගැනීමට සහ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහාත් වෘත්තීය ප්‍රවණතා සමඟින් රැඳී සිටීමට සහ ඔවුන්ගේ ක්ෂේත්‍රයේ වෙනස්කම්වලට අනුවර්තනය වීම සඳහාත් අවශ්‍ය භෞතික සහ මාර්ගගත වැඩමුළු, සම්මන්ත්‍රණ, සහ පුහුණු සැසි වැනි ක්‍රියාකාරකම් මෙයට ඇතුළත් වේ.

දැක්ම

නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන ලෝකයක් තුළ ඉගෙනීමේ සංස්කෘතියක් පෝෂණය කිරීම තුළින් විශිෂ්ටත්වය දැක්වීමට සහ අනුවර්තනය වීමට වෘත්තිකයන් බල ගැන්වීම.

මෙහෙවර

වෘත්තීය වර්ධනයට, කාර්ය සාධනය වැඩි දියුණු කිරීමට සහ වෘත්තීය භාවිතයේ නවීකරණයට ප්‍රවේශ විය හැකි, උසස් තත්ත්වයේ ඉගෙනුම් අවස්ථා ලබා දීම.

අරමුණු

- ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරක්ෂිත සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන්ගේ දැනුම, කුසලතා සහ ආකල්ප වර්ධනය කිරීම,

- සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් සඳහා ගෝලීය සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය විසින් පිළිගත් ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියෙන් යුත් ජාතික CPD ලකුණු දීමේ ක්‍රමවේදය ස්ථාපිත කිරීම,
- මූල්‍ය දිරිගැන්වීම්, ශිෂ්‍යත්ව සහ වෘත්තීය සංවර්ධනය සඳහා ජනනය කරන ලද CPD ලකුණු දීමේ ක්‍රමවේදය මගින් පහසුකම් සැලසීම.
- සංවර්ධිත රටවලට සමාන වාර්ෂික ඇගයීම් සහ නැවත වලංගු කිරීම සඳහා NCPD වැඩසටහන වැඩිදියුණු කිරීම.

ජයග්‍රහණ/විශේෂ සිදුවීම්

1. ජාතික CPD වැඩසටහන දියත් කිරීම

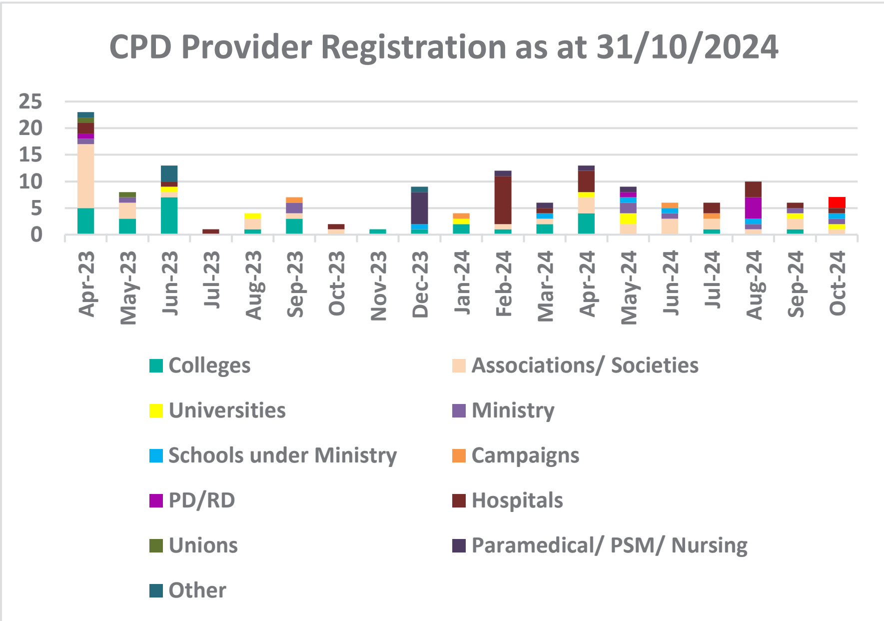

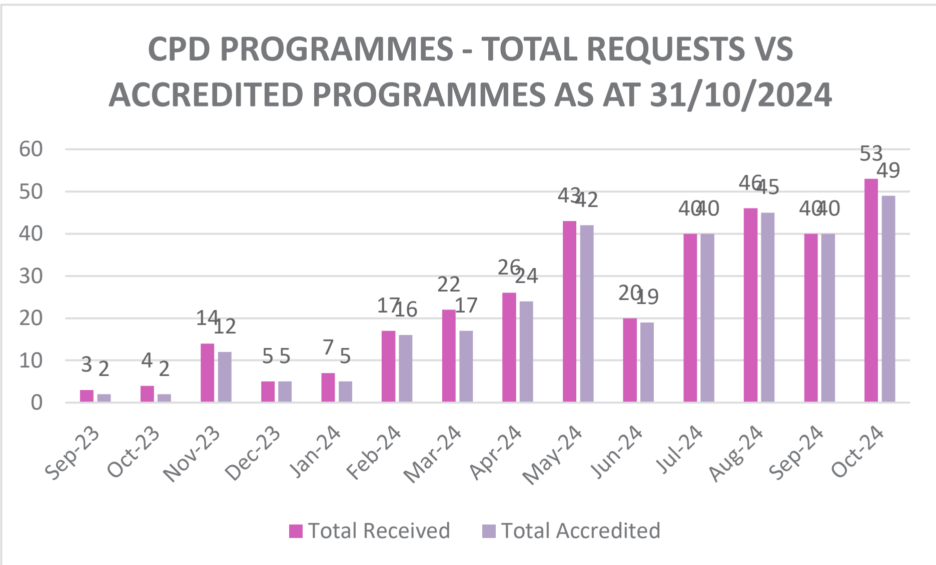

ET&R ඒකකය විසින් පවත්වනු ලබන විශේෂ පුහුණු වැඩසටහන් - 2024

- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ පදනම් ආයතනයේ දායකත්වයෙන් මාර්ගගත ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පවත්වන ලද වැඩසටන
- විකිරණ ශිල්පීන් 73 ක් සඳහා විකිරණ ආරක්ෂණ පුහුණු වැඩසටහන් 03 ක් පැවැත්වීම .
- හෙද නිලධාරීන් සඳහා උපදේශකත්වය පිළිබඳ වැඩමුළුව
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා මූල්‍ය රෙගුලාසි පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන (මාර්ගගතව)
- සැපයුම් සහකාරවරුන් 82ක් සඳහා සැපයුම් දාම කළමනාකරණය පිළිබඳ වැඩමුළුව
- ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යා විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ විද්‍යායතනය සමහ සම්බන්ධ වී වෛද්‍ය නිලධාරීන්, හෙද නිලධාරීන් හා වෛද්‍ය රසායනාගාර විද්‍යාඥ හා ඖෂධවේදීන් ආදී 1100ක් පමණ වූ සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පළාත් මට්ටමින් වැඩසටහන් 10 ක් පවත්වීම.
- වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා අල්ට්‍රා සවුන්ඩ් ස්කෑන් පුහුණු වැඩසටහන පැවැත්වීම.
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පදනම් ආයතනය මගින් කාර්යාල කළමනාකරණ පුහුණු වැඩසටහන පැවැත්වීම.
- කායික විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ විද්‍යායතනය සමග සම්බන්ධීකරණයෙන් අත්‍යවශ්‍ය හෙද රැකවරණය සම්බන්ධ වැඩසටහන් 03 ක් ජාතික රෝහල කොළඹ, ජාතික රෝහල මහනුවර හා දිස්ත්‍රික් රෝහල මොණරාගල දී පැවැත්වීම
- ජාතික රෝහල කොළඹ, ජාතික සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනය කලුතර හා මෙම ඒකකයේ පුස්තකාලයන් සඳහා පොත් මිල දී ගැනීම
- සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා තොරතුරු දැන ගැනීමේ පනත පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ පුහුණු වැඩසටහන

පර්යේෂණ

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යාපන, පුහුණු සහ පර්යේෂණ ඒකකයේ පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කරයි. එය ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සභාව සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පර්යේෂණ කළමනාකරණ කමිටුවේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමේදී ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම, සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ආචාරධර්ම මාර්ගෝපදේශ ස්ථාපිත කිරීම සහ ජාතික සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීම සඳහා මෙම ඒකකය වගකීම දරන අතර සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ක්‍රමවේද පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා පරිපාලනමය සහාය ලබා දීම හා පර්යේෂණ දීමනා ලබාදීම මගින් රට තුළ සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය හා වැඩිදියුණු කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ වේ

මෙහෙයුම

ධාරිතා ගොඩනැගීම, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහයෝගීතාවය සහ දැනුම ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සහාය වන තිරසාර පර්යේෂණ සංස්කෘතියක් ස්ථාපිත කිරීම මගින් සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රමුඛත්වය දීම.

පරමාර්ථය

සෞඛ්‍ය පර්යේෂණවල ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලයේ අරමුණ වන අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අංශයට වර්තමාන සහ අනාගත මහජන සෞඛ්‍ය ගැටලු හා අභියෝගවලදී ක්‍රියාකාරීව ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හැකි වීම.

2024 වසරේ ජයග්‍රහණ

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තු සකස් කිරීම.

දැනට ක්‍රියාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති විස්තර

ව්‍යාපෘති විස්තරය	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු පිරිවැය	2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට භෞතික ප්‍රගතිය	2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට මූල්‍ය ප්‍රගතිය
පුහුණුව පිළිබඳ අත්වැල් සහිත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩමුළුව-1	Rs.226,000.00	සම්පූර්ණ කළා	Rs.226,000.00
පුහුණුව පිළිබඳ අත්වැල් සහිත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩමුළුව-2	Rs.172,300.00	සම්පූර්ණ කළා	Rs.161,047.00
පුහුණුව පිළිබඳ අත්වැල් සහිත පර්යේෂණ ක්‍රමවේද වැඩමුළුව-3	Rs. 181,700.00	සම්පූර්ණ කළා	Rs. 174,287.00
පේරාදෙණිය ශික්ෂණ රෝහලේ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය-2024	Rs.226,000.00	සම්පූර්ණ කළා	Rs. 226,000.00
සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීම - වැඩමුළුව 1	Rs.332,007.75	සම්පූර්ණ කළා	Rs.332,007.75
සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනා ගැනීම - වැඩමුළුව 2	Rs. 304,804.80	සම්පූර්ණ කළා	Rs.229,804.00
ආයතන පදනම් කරගත් ආචාර ධර්ම සමාලෝචන කමිටු සඳහා ආචාර ධර්ම අධීක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම පිළිබඳ වැඩමුළුව		සම්පූර්ණ කළා	
සෞඛ්‍ය ආශ්‍රිත පර්යේෂණ සඳහා පරිපාලන අවසරය ලබා දීම		ඉදිරිපත් කළ පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව-17 -පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 7ක් සඳහා පරිපාලන අවසරය ලබා දෙන ලදී	
ERC මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය		WHO යෝජනාවේ අනුමැතිය බලාපොරොත්තුවෙන්	
පර්යේෂණ කළමනාකරණ කමිටුව සඳහා ToR සංවර්ධනය කිරීම සහ පර්යේෂණ අධීක්ෂණ කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම		සම්පූර්ණ කළා	
පර්යේෂණ දීමනාව සඳහා සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සැකසීම සහ අවසන් කිරීම.		නව ඉදිරිපත් කිරීම් - 40 පර්යේෂණ ප්‍රගති වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම් - 16	

		අවසාන පර්යේෂණ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම් -34	
පර්යේෂණ මාර්ගයෙන් දෙවන කාර්යක්ෂමතා කඩඉම් විභාගය හරහා ශ්‍රේණියේ උසස්වීම් සඳහා විද්‍යාත්මක සේවා නිලධාරීන් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම		පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 30ක් ඇගයීම සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබුණි	

පසුගිය වසර පහ තුල කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

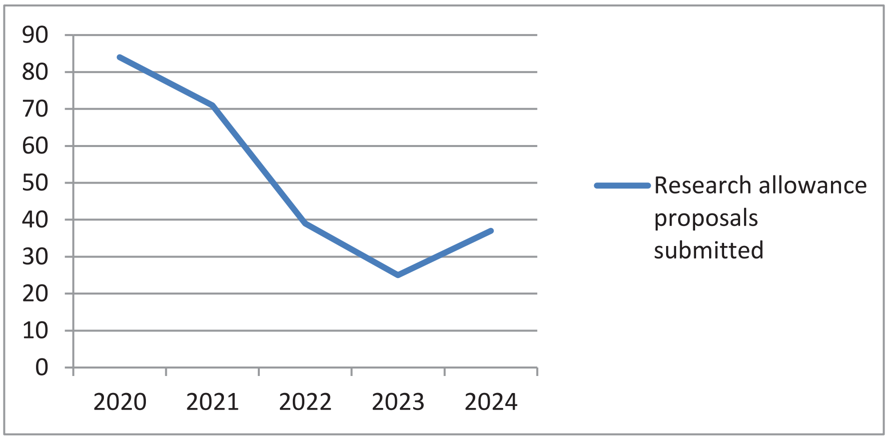

No.	වැඩසටහන	2019	2020	2021	2022	2023
1.	මූලික පුහුණුව සඳහා ලියාපදිංචි වූ අංකය	835	4489	-	1664	3047
2.	සාර්ථකව නිම කරන ලද අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යාව	2541	1853	812	1170	2665
3.	පශ්චාත් මූලික හෙද පුහුණුව සම්පූර්ණ කරන ලද අභ්‍යාසලාභීන් සංඛ්‍යායාව	173	751	952	1198	257
4.	පවත්වන ලද සේවාස්ථ පුහුණු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	කණ්ඩායම්- 708 තනිපුද්ගල - 358	කණ්ඩායම්- 1017 තනිපුද්ගල - 143 Lang Tr.16	කණ්ඩායම - 603 තනිපුද්ගල - 155 Lang Tr.4	කණ්ඩායම්- 5859 තනිපුද්ගල - 115 Lang Tr. 201	කණ්ඩායම්- 10249 තනිපුද්ගල - 88

		භාෂා පුහුණුව 110				
5.	පර්යේෂණ දීමනා ගෙවීම සඳහා ලැබුණු පර්යේෂණ යෝජනා ගණන	114	29	97	135	71

සෞඛ්‍ය පර්යේෂණ පමුඛතා හඳුනාගැනීමේ වැඩමුළු

ERC සාමාජිකයින් සඳහා වැඩමුළු

7 සංස්ථා මණ්ඩල කළමනාකරණ ආයතන

7.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව (SPMC), 1957 අංක 49 දරන කාර්මික සංස්ථා පනත යටතේ 1987 වර්ෂයේදී පිහිටුවන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණය සඳහා වාණිජමය වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ නිපදවීම උදෙසා 37 වසරක සේවයක් සපුරා ඇත. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව එම සංස්ථාව විසින්ම සංවර්ධනය කරන ලද වට්ටෝරු 66 ක් ඖෂධීය නාමයෙන්, බොහොමයක් ඖෂධ කාණ්ඩ ආවරණය වන පරිදි නිපදවයි.

සංස්ථාවේ ප්‍රධාන කාර්යය

- තමා විසින්ම හෝ බද්ධ ව්‍යාපාරයකට, රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වයට හෝ වෙනත් සමාන ගිවිසුමකට ඇතුලත් වී ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීම, සැකසීම, ගබඩා කිරීම, ඇසුරුම් කිරීම හෝ නැවත ඇසුරුම් කිරීම
- පාලිත සමාගම් නිර්මාණය කිරීම
- අනාගත ආයෝජකයන් සමඟ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් වීම
- ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීම සහ සැකසීම සඳහා තාක්ෂණික සහය ලබා දීම
- ඖෂධ ප්‍රමිතිකරණය කිරීම ඇතුලු ඖෂධ සම්බන්ධ සියලු පර්යේෂණ කිරීම සහ,
- සංස්ථාව විසින්ම හෝ බද්ධ ව්‍යාපාර මගින් හෝ වෙනත් එවැනි ගිවිසුම් මගින් නිපදවන ලද ඖෂධීය නිෂ්පාදිතයන් අලෙවි කිරීම

වෙළඳපල වෙත මුදා හරිනු ලබන සියලුම ඖෂධීය නිෂ්පාදිතයන් බ්‍රිතාන්‍ය ෆාමකෝපියා (BP), එක්සත් ජනපද ෆාමකෝපියා (USP) හා ඉන්දියන් ෆාමකෝපියා (IP) ප්‍රමිතීන්ට සහ අපගේම (SPMC) ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව නිපදවේ. "යහපත් නිෂ්පාදන පුරුදු (GMP)" රෙගුලාසි සහ ක්‍රියාවලියන් නිතරම අභ්‍යන්තරික තත්ව විගණන සහ කර්මාන්තශාලාව සුපරික්ෂා කිරීම් මඟින් සිදුකරයි.

එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO) විසින් නියම කරනු ලැබ ඇති "යහපත් නිෂ්පාදන පුරුදු (GMP)" අනුගමනය කරයි.

වර්ෂය තුළ සපයන ලද සේවාවන්

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව, ඉතා ගුණාත්මක, ක්‍රියාකාරී, සෑණ ඖෂධීය ස්වරූප අඛණ්ඩව නිෂ්පාදනය කර ඒවා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව සහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සෘජු බෙදාහරින්නන් වෙත සැපයීම සිදු කර ඇත.

- මානව සම්පත් සංවර්ධනය (2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින දක්වා)

සේවක ප්‍රභේදය	සේවක සංඛ්‍යාව
ජ්‍යේෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	19
කණිෂ්ඨ කළමනාකරුවන්	37
තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය	144
ලිපිකාර හා ආශ්‍රිත ශ්‍රේණි	32
සුළු කාර්ය මණ්ඩලය	91
පුහුණුවන	19
කොන්ත්‍රාත් පදනමින්	-
එකතුව	342

- ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

අලෙවි හා කාර්යසාධනය **(2024 ජනවාරි 01 දින සිට 2024 නොවැම්බර් 30 වන දින දක්වා)**

රුපියල් මිලියන

අලෙවිය	**26,539**
මෙහෙයුම් ලාභය	2,322
බද්දට පෙර ශුද්ධ ලාභය	2,896
බද්දට පසු ශුද්ධ ලාභය	2,027

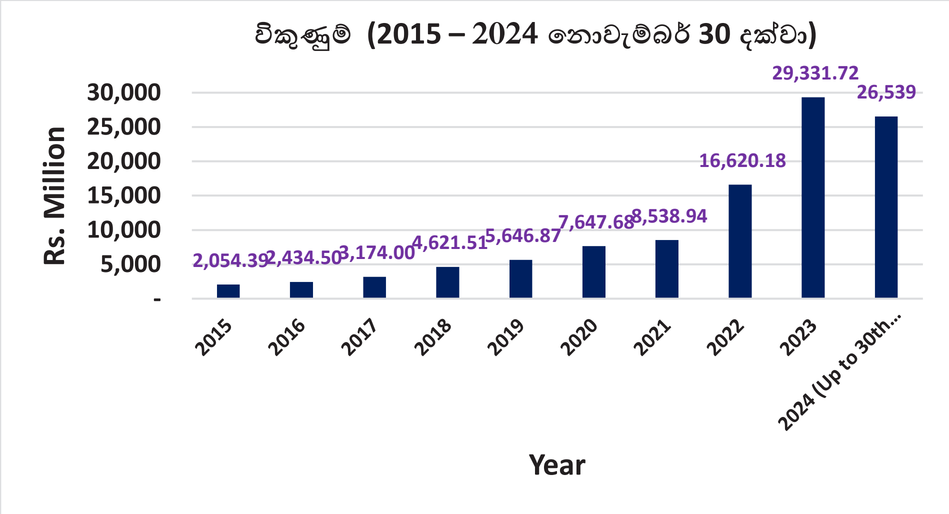

2024 ජනවාරි 01 දින සිට 2024 නොවැම්බර් 30 දක්වා නිෂ්පාදන නිමැවුම - පෙති හා කරල් ඒකක මිලියන 2966.927.

අළෙවි මාර්ග 2024 ජනවාරි 01 දින සිට 2024 නොවැම්බර් 30 දින දක්වා

අළෙවි සංයුතිය	වටිණාකම (රුපියල් මිලියන)	%
සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව	24842	94%
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සෘජු බෙදාහැරීම් ජාලය	1697	6%
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව	-	-
එකතුව	**26539**	

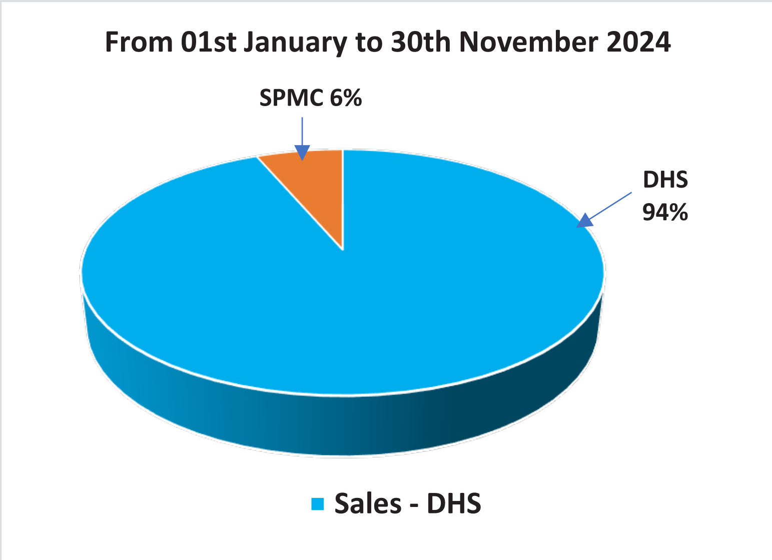

සංවර්ධන කාර්යයන්

- ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB), විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය (MoPE) සහ ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය (SLSEA) සමඟ එක්ව අති නවීන, රෝග සඳහා ඔරොත්තු දෙන සහ බලශක්ති කාර්යක්ෂම මධ්‍යගත වායු සමීකරණයක් සාර්ථකව ස්ථාපනය කර ඇත. මෙම පද්ධතියට පරිශ්‍රයේ ඇති වාතයේ ගුණාත්මකභාවය නිරීක්ෂණය කිරීමට සහ පාලනය කිරීමට හැකියාවක් ඇත. මෙම පද්ධතියේ ඇති තවත් වාසියක් නම් පරිශ්‍රයේ වැඩ කරන පුද්ගලයින් අඩු වායු දූෂණයට සහ ක්ෂුද්‍රජීවීන්ට නිරාවරණය වීම අඩු කිරීමයි.

- ශ්‍රී ලංකා - ලෝක බැංකු COVID 19 හදිසි ප්‍රතිචාර සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති සූදානම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (CERHSP) යටතේ පෙනිසිලින් කලාපය සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු අවසන් කර ඇත. මේ මඟින් SPMC හි ඇති වසර 37 කට ආසන්න පැරණි පෙනිසිලින් කලාපය නව යන්ත්‍ර සූත්‍ර ඇතුළත්ව සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කර එම කලාපයේ ධාරිතාව වැඩි කර ඇත.

- SPMC විසින් නව මුඛ- ඝන ඖෂධීය ස්වරූප (oral solid dosage form) කම්හලක් හොරණ මිල්ලෑව ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත කිරීමට සැලසුම් කරමින් පවතීනාගරික . සංවර්ධන අධිකාරියෙන් (UDA) 99 බදු ගිවිසුම මත ඉඩමක් ලබා ගන්නා ලදී. දැනට ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් කිරීමට උපදේශකයකු තෝරා ගැනීම සඳහා උපදේශක ප්‍රසම්පාදන කමිටුවක් පත් කර ඇත.

- නව සිසිලන පද්ධතියක් සැපයීම, ස්ථාපනය කිරීම සහ පරීක්ෂා කිරීම තවමත් සිදු වෙමින් පවතී. මෙතුලින් බිල්පත් පද්ධතිය සමඟ පයිප්ප සහ ගොඩනැගිලි ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමට හැකිවේ.

- ප්‍රශස්ථ මට්ටමින් නිමි ඖෂධ ගබඩා කිරීම සඳහා දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

- ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය (NMRA) විසින් තත්ත්ව කළමනාකරණ පද්ධතියක් (QMS) ස්ථාපිත කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට නිර්දේශ කර ඇත. උපදේශකයෙකු තෝරාගෙන ඇති අතර ඔහු විසින් එම කාර්යයන් ආරම්භ කර ඇත.

නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම 2024 (NMRA ලියාපදිංචිය ලබාගෙන ඇත)

සෙලෙකොක්සිබ් කරල් බී. පී. මි. ග්‍රෑ. 200
මොන්ටෙලුකාස්ට් පෙති අයි. පී. මි.ග්‍රෑ.5
මීතයිල් ප්‍රෙඩ්නිසොලෝන් පෙති යූ.එස්.පී. මි. ග්‍රෑ 4
මොන්ටෙලුකාස්ට් පෙති අයි. පී. මි.ග්‍රෑ.10

2025 වර්ෂය සඳහා සැලසුම්කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කාර්යයන්

- පෙති හා කරල් නිෂ්පාදනය කිරීමට අති නවීන නිෂ්පාදනාගාරයක් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කිරීම.
- නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම

මෙට්ෆෝමින් පෙති බී. පී. මි. ග්‍රෑ.850
එසොම්ප්‍රසෝල් ගැස්ට්‍රෝ රෙසිස්ටන්ට් පෙති අයි. පී. මි. ග්‍රෑ. 20
ටෙල්මිසාටන් පෙති අයි.පී මි. ග්‍රෑ.20
ටෙල්මිසාටන් පෙති අයි.පී මි. ග්‍රෑ.40
ලෙවටිරාසෙටම් පෙති යූ.එස්.පී. මි. ග්‍රෑ. 250
මයිකොෆිනොලේට් මොෆෙටිල් පෙති යූ.එස්.පී. මි. ග්‍රෑ.250
සිටාග්ලිප්ටින් පෙති බී.පී මි. ග්‍රෑ.100
මෙට්ෆෝමින් හයිඩ්‍රොක්ලෝරයිඩ් සස්ටේන් රිලීස් පෙති (SR) බී.පී. මි. ග්‍රෑ.500
ඩොක්සිසයික්ලින් පෙති මි. ග්‍රෑ.100
නිෆිඩිපින් පෙති මි. ග්‍රෑ.20

- චීන රජයේ ප්‍රදානයක් ලෙස තත්ත්ව පාලන කටයුතු සඳහා රසායනාගාර පහසුකම් පුළුල් කිරීමට සැලසුම් කිරීම.

7.2 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව 1971 වර්ෂයේ දී ආරක්ෂාකාරී ප්‍රත්‍යක්ෂ සහ තත්ත්වය සහතික කළ ඖෂධ සහ ශල්‍ය පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සාධාරණ මිලකට ලබා දීම සඳහා පිහිටුවන ලදී.

2024 කාලවකවානු තුළ රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව ජනතාවට සුවිශේෂී සේවාවක් ඉටුකරමින් නව අරමුණු සහ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට සමත් වී ඇත.

2024 ජනවාරි 01 - නොවෙම්බර් 30 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය තුළදී රුපියල් මිලියන 52,602 ක පිරිවැටුමක් වර්තා කර ඇත.

ඉහත සඳහන් පිරිවැටුම සාක්ෂාත් කර ගැනීමෙන්, 2024 නොවැම්බර් 30 දිනෙන් අවසන් වූ කාලසීමාව සඳහා රුපියල් මිලියන 1,823 ක බදු ගෙවීමට පෙර ලාභයක් උපාය ඇත. රජයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 42 ක ඖෂධ හා ශල්‍ය පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සැපයීමට අමතරව පෞද්ගලික වෙළඳපොල තුළද වර්තා ගත රුපියල් බිලියන 10ක විකුණුම් ප්‍රමාණයක් වර්තා කර ඇත.

2024 වසර තුළ ශාඛා 11 ක් එක් කරමින් වාර්තාගත ශාඛා 63 ක් කරා ළඟා වීමට ඔසු සල ජාලය පුළුල් කිරීම ඉහත සඳහන් අලෙවිය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට උපකාරී වේ. ඔසු සල ජාලය පුළුල් කිරීමට අමතරව, SLBC ස්වදේශිය නාලිකාවේ සුභාරතී වැඩසටහන් 40 ක් හා මහජන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 14 ක් සංවිධානය කර මහජන දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම මගින් අපගේ ආයතනික සමාජ වගකීම් ඉටු කිරීම අරමුණු ලගා කර ගෙන ඇත. ජාතික මට්ටමේ ප්‍රදර්ශන 01 ක් සඳහා ද සහභාගී විය.

මානව සම්පත් කළමනාකරණ ක්ෂේත්‍රය තුළ, 2024 වසරෙන් අවසන් වූ වසර තුළ ආයතනය පුළුල් කිරීමට සමගාමීව අපි නව රැකියා 80ක් උත්පාදනය කර ඇත.

7.3 විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ රෝහල

හැඳින්වීම

1998 අංක 31 දරන විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ පදනම පනත ලෙස හඳුන්වනු ලබන පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින් විජය කුමාරතුංග අනුස්මරණ රෝහල ස්ථාපිත කරන ලදී. දිවංගත විජය කුමාරතුංග මහතා සිහිවීම පිණිස මෙම රෝහල ආරම්භ කරන ලද අතර එය කටුනායක සීදූව නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ අක්කර 3 ක භූමි ප්‍රමාණයක පිහිටා ඇත.

1999 ඔක්තෝම්බර් මස 09 වන දින එවකට ජනාධිපතිනිය වූ චන්ද්‍රිකා බණ්ඩාරනායක කුමාරතුංග මැතිණිය විසින් රෝහල නිල වශයෙන් මහජනතාව සඳහා විවෘත කරන ලදී.

මෙම රෝහල ආරම්භයේ දී එය බාහිර රෝගී අංශයකින් සහ වාට්ටු 02 කින් සමන්විත වූ අතර ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සේවා සැපයුනි.

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් රෝහල කළමනාකරණය කරන අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, සභාපතිවරයෙකු සහ අධ්‍යක්ෂවරුන් 5 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ. රෝහල්බල ප්‍රදේශයට සීදූව, ජා ඇල, කටුනායක, රද්දොළුගම සහ BOI-කටුනායක ඇතුළත් වේ.

2024 දී රෝහල බාහිර රෝගී අංශයක්, PCU, දන්ත, අක්ෂි අංශය, සාමාන්‍ය ශල්‍ය ඒකකය, වෛද්‍ය ඒකකයකින් සමන්විත විය. ඊට අමතරව පැමිණෙන පදනම සහිත අන්තරාසර්ග සායනය සහ විශේෂ සායනයක් ලෙස සුවනාරි සායනයක් ද පැවැත්වින.

රෝහල් විස්තර

භාවිතය සහ පහසුකම් විස්තර		
	ඒකක ගණන	05 වාට්ටු
	ඇඳන් ගණන	118
	විශේෂඥ වෛද්‍ය සංඛ්‍යාව	ස්ථිර පදනම මත විශේෂඥ වෛද්‍ය - 3 (විශේෂඥ ශල්‍ය වෛද්‍ය, 02 අක්ෂි ශල්‍ය වෛද්‍ය) අමාත්‍යාංශයෙන් අනුයුක්ත විශේෂඥ වෛද්‍ය -1 (විශේෂඥ නිර්වින්දන වෛද්‍ය) අමාත්‍යාංශයෙන් අනුයුක්ත විශේෂඥ වෛද්‍ය -1(විශේෂඥ කායික වෛද්‍ය)

මානව සම්පත් පිළිබඳ විස්තර

තනතුර	දැනට පවතින සේවක සංඛ්‍යාව (31/12/2024	
	ස්ථිර වැඩ බලන	වැඩ බලන
අධ්‍යක්ෂ	0	0
විශේෂඥ නිර්වින්දන වෛද්‍ය	0	1
විශේෂඥ කායික වෛද්‍ය	0	1
විශේෂඥ වෛද්‍ය පවුල් සෞඛ්‍ය	0	0
විශේෂඥ ශල්‍ය වෛද්‍ය	1	0
විශේෂඥ වෛද්‍ය අන්තරාසර්ග	0	0
අක්ෂි ශල්‍ය වෛද්‍ය	2	0
ප්‍රධාන වෛද්‍ය නිලධාරී	1	0
වෛද්‍ය නිලධාරී	17	0
දන්ත ශල්‍ය වෛද්‍ය	0	0
අභ්‍යන්තර විගණක	0	0
ගණකාධිකාරී	1	0
ලියාපදිංචි වෛද්‍ය නිලධාරී	2	0
විශේෂ ශ්‍රේණියේ හෙද නිලධාරි	0	1
හෙද සොහොයුරිය	0	0
හෙද නිලධාරී	77	0
පරිපාලන නිලධාරී	1	0
ඖෂධවේදී	6	0
රේඩියෝග්‍රැෆර්	1	0
Medical Laboratory Technologist	3	0
අක්ෂි තාක්ෂණවේදි	4	0

පෝෂණවේදී	0	0
ෆෝමන්	0	0
AC කාර්මික	0	0
හෘද රෝග විශේෂඥ	2	0
කළමනාකරණ සහකාර	11	0
ඩිස්පෙන්සර්	2	0
ඩයට් භාරකාරිය	1	0
වාට්ටු ලිපිකරු	0	0
ගෘහ පාලක	0	0
වෛද්‍ය වාර්තා කාමර සහකාර	0	0
සෞඛ්‍ය රියදුරු	5	0
විදුලි කාර්මිකයා	1	0
නඩත්තු ශ්‍රමය	2	0
රසායනාගාර සහකාර	2	0
අරක්කැමි	2	0
ගෙවතු වගා කරන්නා/පිළිගැනීමේ නිලධාරියා/	1	0
දුරකථන ක්‍රියාකරු	59	0
එකතුව	204	3
එකතුව	207	

ඇතුළත්; ප්‍රධාන වෛද්‍ය කාර්යාලය අධ්‍යක්ෂ (රාජකාරි ආවරණය) ලෙස කටයුතු කරයි
හෙද සහෝදරිය විශේෂ ශ්‍රේණියේ හෙද නිලධාරි (වැඩ බලන) ලෙස සේවය කරයි

භාවිතා කිරීමේ විස්තර

සපයන ලද සේවාව	Total No of Patients
අක්ෂි සැත්කම් (ප්‍රධාන)	9789
අක්ෂි සැත්කම් (සුළු)	576
සැත්කම් (ප්‍රධාන)	407
සැත්කම් (සුළු)	546
රෝහල බාහිර රෝගී අංශය	100505
රෝහල බාහිර රෝගී අංශය 2-එන්නත් කිරීම	806
රෝහල බාහිර රෝගී අංශයක් 2-සැරහුම්	2532
PCU	18123
රෝගීන්ගේ එකතුව-WARD ඇතුළත් කිරීම	15590
සායන	

අක්ෂි සායන	43038
ලේසර් ප්‍රතිකාර	340
දන්ත	5261
වෛද්‍ය	43107
සැත්කම්	6108
මනෝචිකිත්සක	2187
සුවනාරි සායනය	137
පවුල් සැලසුම්කරණය	10
තුවාල සත්කාර ඒකකය	6419
NCD සායනය	480
අන්තරාසර්ග සායනය	10451
ලය රෝග / ශ්වසනය	328
නෙෆ්‍රොලොජි	273
සායන එකතුව	
පරීක්ෂණ	
රසායනාගාර පරීක්ෂණ	49168
X-Ray	3545
E.C.G.	4622
එන්ඩොස්කොපි ඒකකය	306
Refraction Test	10121
OCT Test	2850

2024 දී ජයග්‍රහණ/ විශේෂ සිදුවීම්

- **නවෝත්පාදන, නව ආයතන සහ සිදුවීම්**
- ලේ දන්දීමේ වැඩසටහන 2024 පෙබරවාරි 16 වැනි දින පවත්වන ලදී
- 2024 පෙබරවාරි 17 වැනි දින තරුණ පරම්පරාවේ දියවැඩියා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන.
- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන ඒකකය විසින් 2024 පෙබරවාරි 19 වන දින රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සහ ඔවුන්ගේ පවුලේ අය සඳහා රුධිර සීනි පරීක්ෂාව සිදු කරන ලදී.
- 2024-06-02 දින එම ප්‍රදේශයේ අඩු වරප්‍රසාද සහිත පුද්ගලයින් සඳහා වේයන්ගොඩදී අක්ෂි කඳවුරක් පවත්වන ලදී.
- 2024 ජූලි 01 වැනි දින ශල්‍යාගාරය නැවත විවෘත කිරීමේ උත්සවය
- 2024 ඔක්තෝම්බර් 03 වැනි දින රෝහල් සභාපතිනි ගරු චන්ද්‍රිකා බණ්ඩාරනායක මහත්මිය විසින් කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ ඔවුන්ගේ රාජකාරි ගැටළු සාකච්ඡාව
- 2024 ඔක්තෝම්බර් 12 වැනි දින රෝහලේ 25 වැනි සංවත්සරය සඳහා පිරිත් පිංකම.
- 2024 ඔක්තෝබර් 13 වැනි දින රෝහලේ 25 වැනි සංවත්සරය වෙනුවෙන් දානමය පිංකම.
- දියවැඩියා දින වැඩසටහන 2024 නොවැම්බර් 30.
- පියයුරු පිළිකා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන 2024 දෙසැම්බර් 10.

7.4 ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල 1984 සැප්තැම්බර් 17 වන දින ආරම්භ කරන ලද අතර 2023 වසර වන විට වසර 39 ක විශිෂ්ටත්වයක් සම්පූර්ණ කරන ලද අතර, පාර්ලිමේන්තු පනතක් වන 1983 අංක 54 දරන ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර රෝහල් පනත මගින් ස්ථාපිත කර බලගන්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ සුව කිරීමේ සෞඛ්‍ය සේවාවන්ට අතිරේකව සහ වෛද්‍ය උපාධි අපේක්ෂකයින්, පශ්චාත් උපාධිධාරීන් සහ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සඳහා රෝහල පිහිටුවන ලදී. ඉහළ සුදුසුකම් ලත්, පළපුරුදු සහ දක්ෂ වෛද්‍ය, හෙද සහ තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය රෝගී සත්කාර සහ අනෙකුත් රෝහල් කටයුතුවල නියැලී සිටී.

මෙම රෝහල ජපාන රජයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජනතාවට ලැබුණු ත්‍යාගයකි. අනාගත ඉල්ලීම් සපුරාලීම සඳහා තවදුරටත් පුළුල් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන සහිත හොඳින් සැලසුම් කරන ලද ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයක් එහි ඇත. මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් සැලකිය යුතු මූල්‍ය දායකත්වයක් ද රෝහලට ලබා දෙනු ලැබේ.

මහජනතාවගේ වත්මන් අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා රෝහලේ සේවාවන් පුළුල් කිරීම සඳහා වැඩිවන ඉල්ලුමක් පවතී.

දැක්ම

කලාපයේ තෝරාගත් සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නා බවට පත්වීම

මෙහෙවර

දැනුමැති ශ්‍රම බලකායක් විසින් උසස් තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් සදාචාරාත්මක හා මිත්‍රශීලී වාතාවරණයක් තුළ දැරිය හැකි, දයානුකම්පිත සහ පුළුල් උසස් තත්ත්වයේ සහ ආරක්ෂිත සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීම සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සෞඛ්‍ය සේවා නිපුණතාවය වර්ධනය කිරීම.

විශේෂඥතා ඒකක

- සාමාන්‍ය වෛද්‍ය විද්‍යාව
- සාමාන්‍ය ශල්‍යකර්ම
- ප්‍රසව හා නාරිවේදය
- ළමා රෝග
- නිර්වින්දන විද්‍යාව
- නවජ ජන්ම රෝග විද්‍යාව
- අක්ෂි වෛද්‍ය විද්‍යාව
- ඔටෝරිනොලරින්ජෝලොජි
- ස්නායු විද්‍යාව
- චර්ම රෝග විද්‍යාව
- හෘද විද්‍යුත් කායික විද්‍යාව
- ස්නායු ශල්‍යකර්ම
- හෘද විද්‍යාව
- හෘද-උරස් සැත්කම්
- විකලාංග
- වකුගඩු විද්‍යාව
- ප්‍රවේණික සහ වකුගඩු බද්ධ කිරීම
- රූමැටොලොජි සහ පුනරුත්ථාපනය
- අන්තරාසර්ග විද්‍යාව
- හිස්ටෝ ව්‍යාධි විද්‍යාව
- ක්ෂුද්‍රජීව විද්‍යාව
- රක්තවේදය
- රසායනික ව්‍යාධි විද්‍යාව
- රුධිර බැංකුව සහ රුධිර පාරවිලයන වෛද්‍ය විද්‍යාව
- විකිරණවේදය
- රසායනික ව්‍යාධි විද්‍යාව

භාවිතය සහ පහසුකම් විස්තර

දර්ශකය	2023
1. රෝගීන්ගේ ඇඳන් ගණන	1008
2. රෝගීන් ඇතුළත් කර ගත් මුළු සංඛ්‍යාව	49854
3. ලබා ගත හැකි විශේෂඥයින් සංඛ්‍යාව	43
4. ඇතුළත් කිරීම් ගණන ICU	2357
5. ETU හරහා ඇතුළත් කිරීම් සංඛ්‍යාව	25713

6. ප්‍රසව හා නාරිවේද වෛද්‍යවරුන් ඇතුළත් කිරීම	4047
7. රැඳී සිටින සාමාන්‍ය කාලය (දින)	4.35
8. රෝහල් ඇඳන් පදිංචිය (%) a. සාමාන්‍ය වාට්ටුවේ ඇඳන් පදිංචිය (%) b. ගෙවන වාට්ටුවේ ඇඳන් පදිංචිය (%) (1 පන්තිය) c. ගෙවන වාට්ටුවේ ඇඳන් පදිංචිය (%) (11 පන්තිය)	58.57% 57.80% 115.42% 52.05
9. බාහිර රෝගී දෙපාර්තමේන්තුවට පැමිණි සංඛ්‍යාව	25322
10. ගණන. හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකක සංචාර	35769
11..ඇඳුම් පැළඳුම් ගණන	11101
12. පැවති සායන ගණන	4297
13. සායන සඳහා සහභාගී වූ මුළු රෝගීන් සංඛ්‍යාව	169500
14.රුධිර එකතු කිරීමේ මුළු සංඛ්‍යාව	4525

ජයග්‍රහණ - 2023 සහ 2024 මුල් භාගය (2024 ජුනි 30 දක්වා)

සේවා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන

- රසායනාගාර සේවා පුළුල් කිරීම
- හදිසි සත්කාර විධිමත් කිරීම
- NVQ4 ට සමාන්තරව සත්කාරක පුහුණු වැඩසටහන
- කොක්ලියර් බද්ධ කිරීමේ සැත්කම් (ENT) හි වැඩිදියුණු කළ කාර්ය සාධනය
- හෘද සැත්කම් සාර්ථකව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම
- රෝහලේ ජල ගබඩා ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම
- සනීපාරක්ෂක පහසුකම්වල භෞතික තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම
- (ගොඩනැගිලි ප්‍රතිසංස්කරණය කර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා පියවරෙන් පියවර සැලැස්මක් සකස් කිරීමට කළමනාකරණයට හැකි වී තිබේ. මෙම දුෂ්කර කාර්යය සිදුවෙමින් පවතී. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණය සම්පූර්ණ කිරීම නවීන පෞද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සමඟ තරඟ කරන විට SJGH ට වාසියක් ලබා දෙනු ඇත. පහසුකම්.)
- 2023 වර්ෂය තුළ සහ මේ දක්වා සියලුම කාණ්ඩවල කාර්ය මණ්ඩලය ආවරණය වන පරිදි නව පුහුණු සහ සංවර්ධන වැඩසටහන් හඳුන්වා දී පවත්වන ලදී
- රෝහල් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය ස්ථාපිත වෙමින් පවතී.

- ඖෂධ, ඇඳුම් පැළඳුම්, ශල්‍යකර්ම සහ අනෙකුත් අයිතම කඩදාසි වැඩ නොමැතිව පද්ධතිය මගින් කළමනාකරණය කළ හැකි තොග පාලන පද්ධතිය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා රෝහලේ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිය තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදී.
- 2023 - 2024 සඳහා නව වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම

පසුගිය වසර පහ තුල කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

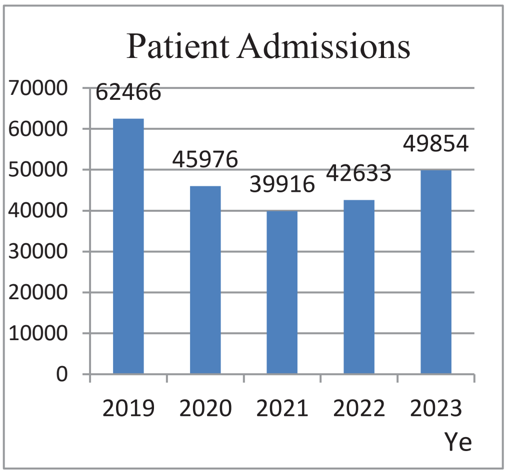

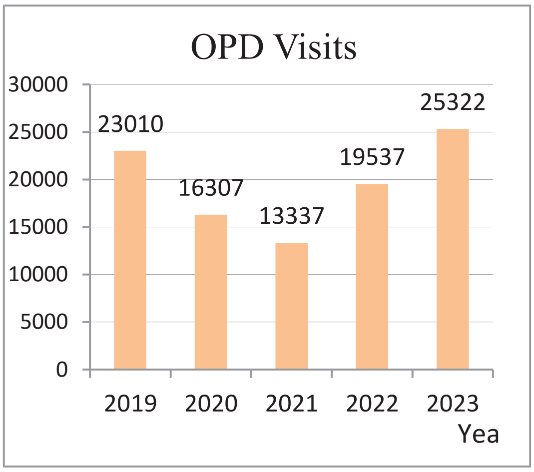

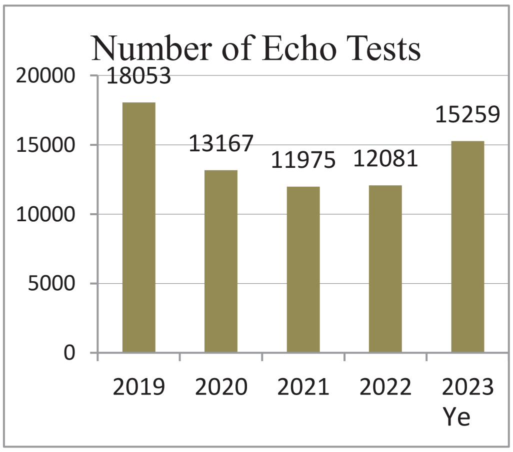

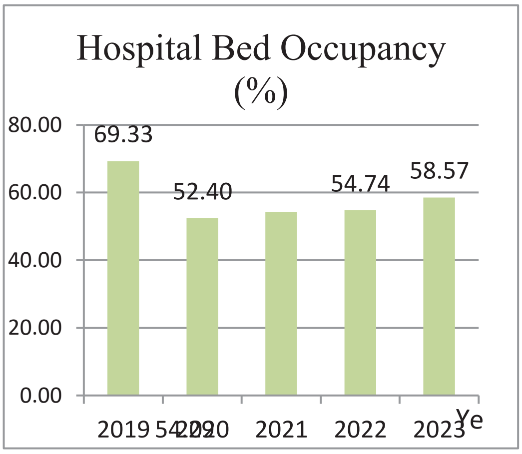

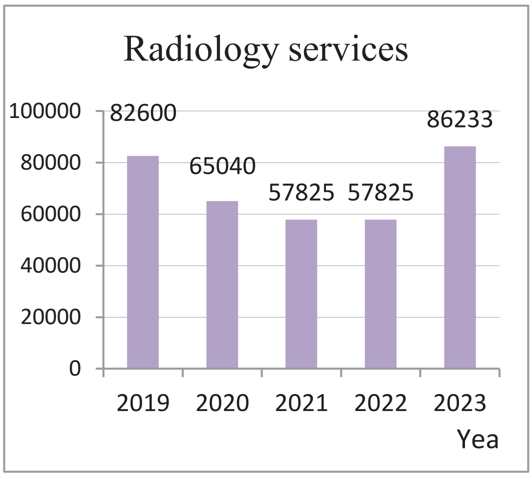
Radiology services
100000
80000
60000
40000
20000
0
82600
65040
57825
57825
86233
2019
2020
2021
2022
2023
Yea

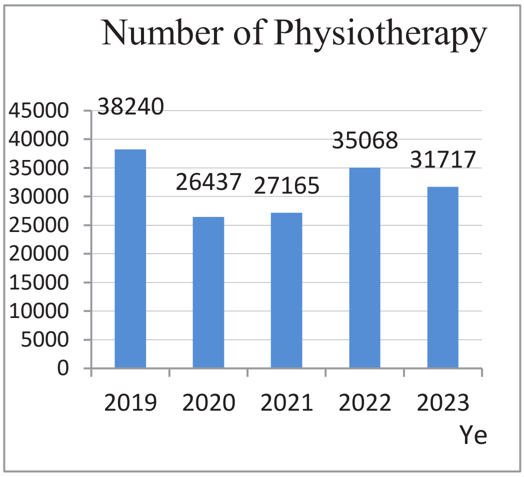
Number of Physiotherapy
45000
40000
35000
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0
38240
26437
27165
35068
31717
2019
2020
2021
2022
2023
Ye

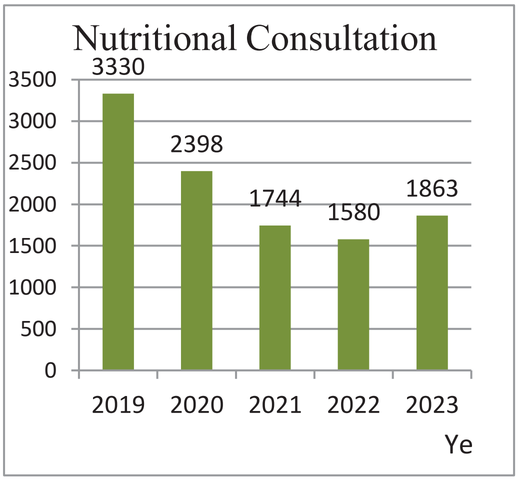
Nutritional Consultation
3500
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
3330
2398
1744
1580
1863
2019
2020
2021
2022
2023
Ye

Psychological counseling done
2500
2000
1500
1000
500
0
2035
1687
1431
1758
1905
2019
2020
2021
2022
2023
Yea

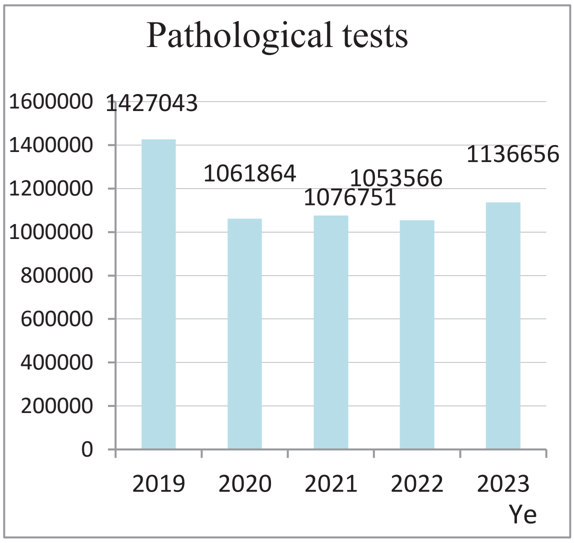
Pathological tests
1600000
1400000
1200000
1000000
800000
600000
400000
200000
0
1427043
1061864
1076751
1053566
1136656
2019
2020
2021
2022
2023
Ye

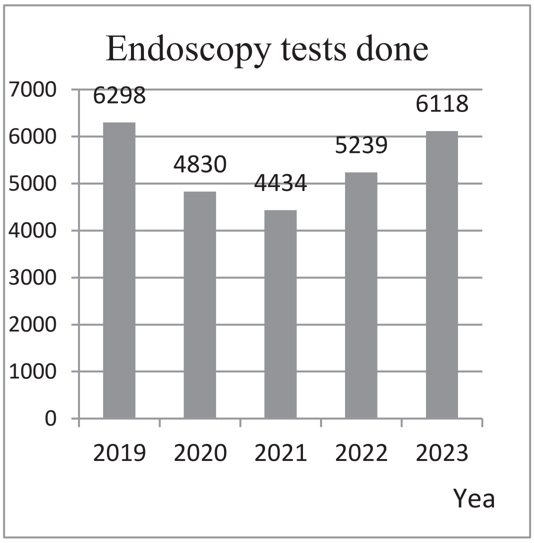
Endoscopy tests done
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
6298
4830
4434
5239
6118
2019
2020
2021
2022
2023
Yea

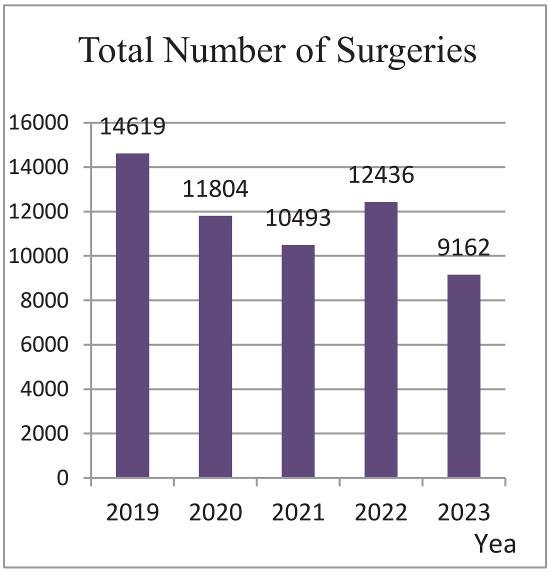
Total Number of Surgeries
16000
14000
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
14619
11804
10493
12436
9162
2019
2020
2021
2022
2023
Yea

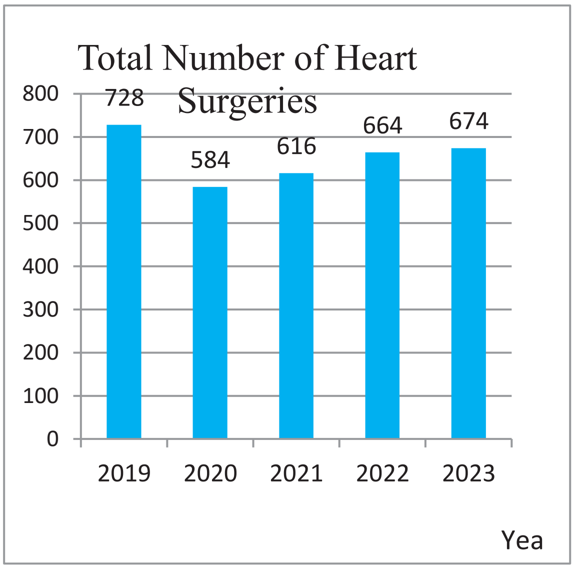
Total Number of Heart Surgeries
800
700
600
500
400
300
200
100
0
728
584
616
664
674
2019
2020
2021
2022
2023
Yea

8. පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශ සංවර්ධනය

හැඳින්වීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා හරහා සුරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ වටිනාකම හඳුනා ගනී. ජාතික මාර්ගෝපදේශ සහ සම්මතයන්ට වලට අනුකූලව පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය ආයතනවල ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ සංවර්ධන ඒකකය සහ පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශ නියාමන සභාව විසින් හඳුන්වා දෙන ලද අධීක්ෂණ සහ විප්ලව යාන්ත්‍රණයක් නිතිපතා අනුගමනය කරයි. මෙම ඒකකය පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ නව සෞඛ්‍ය සේවා ආයතනයක් සැලසුම් කිරීමට සහ ගුණාත්මක හා රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව පවත්වා ගනිමින් රෝගී සත්කාරක සේවා පිළිබඳ රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුම හා කුසලතා ඉහළ නැංවීම සඳහා තාක්ෂණික සහාය ලබා දෙයි.

දැක්ම

ගුණාත්මක රෝගී සත්කාර සේවා සපයන විශිෂ්ට පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියක්.

මෙහෙයුම

ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීමේදී ප්‍රමිතීන් නියාමනය කිරීම, අධීක්ෂණය කිරීම සහ ඇගයීම මගින් විශිෂ්ට පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම.

ඉලක්ක

ගුණාත්මකභාවය සහ රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම මගින් පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම.

අරමුණු

- ලියාපදිංචි පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් පවත්වාගෙන යා යුතු ප්‍රමිතීන් සංවර්ධනය කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම.
- එවැනි පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ප්‍රමිති ඇගයීම් ක්‍රමයක් පවත්වාගැන්ම.
- බඳවා ගැනීම් සඳහා අවම සුදුසුකම් සහ පුද්ගල පුහුණුවේ අවම ප්‍රමිතීන් සියලුම පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් පිලිපැදිම සහතික කිරීම.
- එවැනි පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන මගින් ක්‍රියත්මක කරනු ලබන හෝ සපයනු ලබන රෝගී සත්කාර සේවාවල ගුණාත්මක බව සහතික කිරීම

පුද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවාවල කාර්ය සාධනය 2023

1. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ නීති ඒකකය සමඟ දැනට පවතින පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන (ලියාපදිංචි කිරීමේ) පනත සංශෝධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
2. කාණ්ඩ 11 යටතේ පළාත් සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ගේ ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම මගින් පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල ලියාපදිංචිය සහ බලපත්‍ර අලුත් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කිරීම;
   - පුද්ගලික රෝහල් සහ සාත්තු නිවාස සහ මාතෘ නිවාස
   - වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන/ පරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන/ දිවා සුරැකුම් වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන/ චැනල් උපදේශන සේවා
   - වෛද්‍ය රසායනාගාර සේවා
   - පෞද්ගලික ගිලන්රථ සේවා
   - පූර්ණ කාලීන දන්ත ශල්‍යකර්ම
   - පූර්ණ කාලීන සර්වාංග වෛද්‍ය සේවා / බෙහෙත් ශාලා/ වෛද්‍ය සායන
   - පූර්ණ කාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ සේවා
   - අර්ධකාලීන දන්ත සැත්කම්
   - අර්ධකාලීන සර්වාංග වෛද්‍ය සේවා / බෙහෙත් ශාලා/ වෛද්‍ය සායන
   - අර්ධකාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ සේවා
   - වෙනත් පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන
3. ලියාපදිංචි පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් පවත්වාගෙන යා යුතු ප්‍රමිතීන් සංවර්ධනය කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සහ එවැනි පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ප්‍රමිතීන් ඇගයීමේ ක්‍රමයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම
4. පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන වෙත පරීක්ෂණ සහ නිරීක්ෂණ චාරිකා.
5. අවශ්‍ය නම් සහ අවශ්‍ය විටෙක සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් අධ්‍යක්ෂ ඒකක, ශ්‍රී ලංකා වෛද්‍ය සභාව, සෞඛ්‍ය අංශයේ වෘත්තීය සමිති සහ වෘත්තීයමය සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
6. ව්‍යාපෘති යෝජනා ඇගයීමෙන් පසු නව පෞද්ගලික රෝහල් පිහිටුවීම සඳහා මූලික අනුමැතිය ලබා දීම.
7. පෞද්ගලික රෝහල්වල වකුගඩු සහ අක්මා බද්ධ කිරීමේ ශල්‍යකර්ම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අවසරය ලබා දීම සඳහා PHSD මගින් අදාළ ලිපි ලේඛන සැකසීම.
8. විදේශීය විශේෂඥයින්ගේ තාවකාලික ලියාපදිංචියට අදාළ ලිපි ලේඛන සැකසීම.
9. පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවලට එරෙහිව කාලීන විමර්ශනය සහ ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාමාර්ග බලාත්මක කිරීම මගින් පැමිණිලි හැසිරවීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය වැඩිදියුණු කිරීම.
10. මානව සම්පත්, බෝවන සහ බෝ නොවන රෝග සහ බද්ධ කිරීමේ සැත්කම් පිළිබඳ දත්ත ඇතුළුව පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවල නිසි තොරතුරු පද්ධති ස්ථාපිත කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම.

11. බඳවා ගැනීම් සඳහා අවම සුදුසුකම් සහතික කිරීම උදෙසා පුහුණු පහසුකම් සැපයීම සහ පුද්ගල පුහුණුවේ අවම ප්‍රමිතීන් සියලුම පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් අනුගමනය කිරීම.

- PHSD, PHSRC, NAITA සහ APHNH සමඟ එක්ව දැනට පෞද්ගලික රෝහල්/වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානවල සේවයේ නියුතු “පෞද්ගලික අංශයේ හෙදියන්” සඳහා යාවත්කලීන /හිඩැස් පිරවීමේ පාඨමාලා පැවැත්වීම ආරම්භ කිරීම.

- PHSD, PHSRC, NAITA සහ SLDA සහයෝගීතාවයෙන් දැනට දන්ත ශල්‍යකර්ම / සායනවල සේවයේ නියුතු "දන්ත ශල්‍ය සහකාරවරුන්" සඳහා යාවත්කලීන /හිඩැස් පිරවීමේ පාඨමාලා පැවැත්වීම ආරම්භ කිරීම.

12. පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශ විසින් විවිධ ක්‍රියා පටිපාටි සහ වෛද්‍ය රසායනාගාර පරීක්ෂණ සඳහා අය කරන සුදුසු ගාස්තු/මිල සකස් කිරීම.

13. පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන විසින් සපයනු ලබන සේවාවන්හි ගුණාත්මක භාවය වර්ධනය කිරීම. රෝග නිවාරණ සේවා පැවැත්වීමේදී ජාතික මාර්ගෝපදේශ හා ප්‍රමිතීන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම සහ ඒවාට අනුකූලව කටයුතු කිරීම සහ අදාළ තොරතුරු වසංගත රෝග විද්‍යා අංශය වෙත යොමුකිරීම උදා: ඩෙංගු වැළැක්වීම.

14. ජාතික පිළිකා පාලන ප්‍රතිපත්තිවල හඳුනාගෙන ඇති පරිදි පිළිකා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන සහ රෝග විනිශ්චය රසායනාගාර ලෙස ක්‍රියා කරන පෞද්ගලික රෝහල් මගින් ජාතික පිළිකා ලේඛනාගාරයට තොරතුරු සැපයීමට දායක වීම.

15. රෝගී සත්කාර සැපයීම සඳහා වන මගපෙන්වීම රෝග නිවාරණ, පුනරුත්ථාපන සහ සහන සත්කාර සඳහා පහසුකම් සැපයීම.

16. අදාළ පළාත්වල තෝරාගත් පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන වෙත නිරීක්ෂණ චාරිකා කිරීමෙන් අනතුරුව පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කයීාල සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් උපදේශන වැඩමුළු පැවැත්වීම.

17. MOH ප්‍රදේශවල PHI ගේ සහාය ඇතිව පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශය සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක් ආරම්භ කිරීම.

පසුගිය වසර 5 කාර්ය සාධන ප්‍රවණතාවය

2019 සිට 2023 වසර සඳහා PHSRC හි ලියාපදිංචි ආයතන සංඛ්‍යාව

PHSRC 2019 සිට 2023 දක්වා ලියාපදිංචි ප්‍රගතිය								
No	ප්‍රවර්ග	Abbreviation	2019	2020	2021	2022	2023	As at 26/06/2024
			Applied	Applied	Applied	Applied	Applied	Applied
1	පූර්ණ කාලීන දන්ත ශල්‍යාගාර	FDS	49	49	40	43	51	29
2	පූර්ණ කාලීන කායික වෛද්‍ය	FGP	208	178	154	121	182	107

	සේවා							
3	පූර්ණ කාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ සේවා	FMS	10	6	4	3	4	4
4	පුද්ගලික වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන	MC	264	233	247	247	304	181
5	පුද්ගලික වෛද්‍ය රසායනාගාර	L	645	673	657	702	941	682
6	වෙනත් පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන	OPMI	105	128	115	130	177	113
7	අර්ධ-කාලීන දන්ත ශල්‍යාගාර	PDS	38	34	26	25	63	32
8	අර්ධ-කාලීන කායික වෛද්‍ය සේවා	PGP	411	316	251	226	551	294
9	අර්ධ-කාලීන වෛද්‍ය විශේෂඥ සේවා	PMS	7	6	6	4	8	5
10	පුද්ගලික ගිලන්රථ සේවා	AS	11	11	9	13	13	9
11	පුද්ගලික රෝහල්	PH	146	151	172	179	190	130
	එකතුව		1894	1785	1681	1693	2484	1586

දත්ත සමුදාය 26/06/2024 වන විට

PHSRC 2019 සිට 2023 දක්වා ලියාපදිංචි වීමේ ප්‍රගතිය

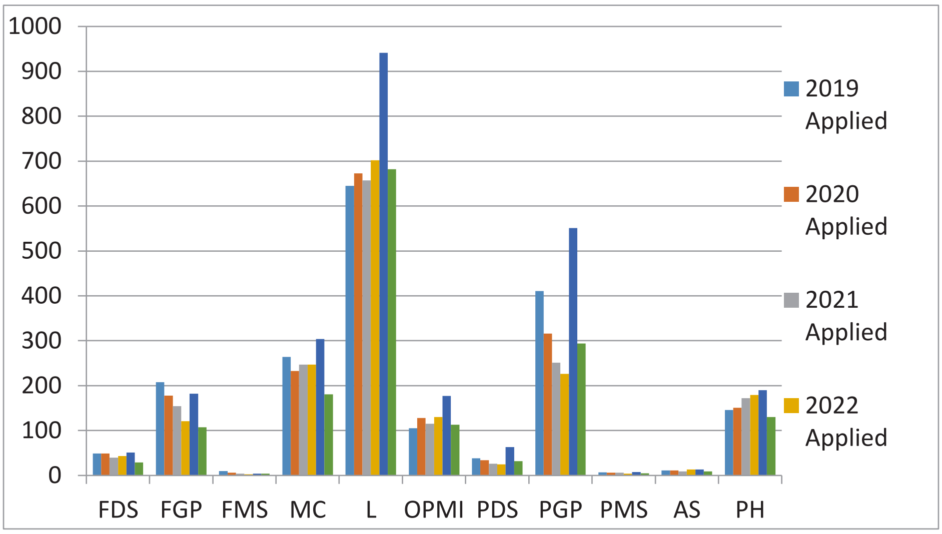

පෞද්ගලික රෝහල්වල ඇඳන් සංඛ්‍යාව

ප්‍රවර්ග	
මුළු පුද්ගලික රෝහල් සංඛ්‍යාව	212
මුළු ඇඳන් සංඛ්‍යාව	5788

2024 සඳහා සැලසුම් කර ඇති විශේෂ සංවර්ධන කටයුතු

- පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා දීප ව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම.
- PMI විසින් සපයනු ලබන රැකවරණය සහ පහසුකම් ඇගයීම සඳහා රෝහල් ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ක්‍රමයක් (PMI ශ්‍රේණිගත කිරීම) ආරම්භ කිරීම.
- ව්‍යාජ වෛද්‍යවරු තුරන් කිරීම සඳහා දීපව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම.

කෙටි යෙදුම්
APHNH : පුද්ගලික රෝහල් සහ සාත්තු නිවාස සංගමය
D/ PHSD : පුද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ සංවර්ධන අධ්‍යක්ෂ කයීලය
NAITA : ජාතික ආධුනික සහ කාර්මික පුහුණු අධිකාරිය
PMI පනත : පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන (ලියාපදිංචි) පනත, 2006 අංක 21
PMIs : පුද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන
SLDA: ශ්‍රී ලංකා දන්ත වෛද්‍ය සංගමය
S/ PHSRC : පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාවේ ලේකම් කාර්යාලය

9. ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම් හා නියාමන අංශය

දැක්ම

උසස් ගුණාත්මක බවින් යුත් ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම හා නියාමනය තුලින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහි කිරීම.

මෙහෙවර

ඖෂධ නිෂ්පාදනය සහ සැපයීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා සැලසුම් සකස් කිරීම මෙන්ම ඖෂධවල ගුණාත්මක බව නියාමනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආයතන සඳහා නිසි කලට ඖෂධ සැපයීම මගින් ඉහල සෞඛ්‍ය මට්ටමකට ළඟා වීම.

අරමුණු

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජනතාවක් බිහි කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අවශ්‍ය වන්නා වූ ගුණාත්මක හා ප්‍රමිතිගත ඖෂධ නිෂ්පාදනය, සැපයීම හා නියාමනය සිදු කිරීම ඖෂධ නිෂ්පාදනය හා සැපයීම් අංශයේ ප්‍රධාන වගකීම වේ. නිසි ප්‍රමිතියෙන් තොර බාල ඖෂධ ලංකාවට ආනයන කිරීම සම්පූර්ණයෙන් තහනම් කිරීමට පියවර ගැනීම හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කළ හැකි සියලුම ඖෂධ හා ඒ ආශ්‍රිත උපකරණ මෙරට තුළම නිෂ්පාදනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම මෙම අංශයේ ප්‍රමුඛ වගකීමක් වේ. ඒ අනුව දේශීය හා විදේශීය ආයෝජකයන් දිරිගැන්වීම හරහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කල හැකි සියලුම ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාව තුළම නිෂ්පාදනය කර ඖෂධ ආනයනය සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය අවම කර ප්‍රමිතියෙන් උසස් ඖෂධ සහනදායි මිලට ජනතාවට ලබා දීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස "ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප" මෙරට පිහිටුවීමට දැනටමත් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. ඒ තුලින් වර්ෂ 2025 වනවිට මෙරට ඖෂධ අවශ්‍යතාවයෙන් 60% ක් මෙරට තුළදීම නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

ප්‍රධාන කාර්යයන්

- ඖෂධවල ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශවලට යටත්ව රසායනාගාර පහසුකම් පුළුල් කිරීම.
- ප්‍රමිතියෙන් යුත් ඖෂධ නිෂ්පාදනය, ආනයනය හා වෙළඳපළ තුල පාරිභෝගික සුරක්ෂිතතාව ආරක්ෂා වන පරිදි මිල ගණන් ක්‍රියාත්මක කරවීමත්, ඖෂධ වෙළඳපළ ඒකාධිකාරය වැළැක්වීම සඳහා සහ ප්‍රමිතියෙන් යුත් ඖෂධ සැල් ප්‍රවර්ධනය සඳහා නියාමන ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම.
- ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා දේශීය ව්‍යාපාරිකයන් හා ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායන් සකස් කිරීම.

ප්‍රධාන ජයග්‍රහණ

- **අනුරාධපුර ඔයාමඩුව ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය**

ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව රට තුළ නිෂ්පාදනය කළ හැකි සියලුම ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාව තුළම නිෂ්පාදනය කර ඖෂධ ආනයනය සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය අඩු කර තත්ත්වයෙන් උසස් ඖෂධ සාධාරණ මිලට ජනතාවට ලබා දීම සඳහා දේශීය ව්‍යාපාරිකයන් හා ආයෝජකයන් දිරි ගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස දේශීය වශයෙන් පවත්නා ඖෂධ ඉල්ලුම සපුරා ගැනීමට ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා වෙන් වූ "ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප" පිහිටුවීමේ වැඩසටහන යටතේ අනුරාධපුර ඔයාමඩුව, හොරණ මිල්ලෑව හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ආරුබොක්ක යන ප්‍රදේශයන්හි ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාප ඉදිකිරීමට කටයුතු ආරම්භ කර ඇත.

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ආරුබොක්ක ප්‍රදේශයෙහි ස්ථාපිත කිරීමට යෝජිත ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර එමගින් මූලික වශයෙන් ඉලක්ක කරනුයේ විදේශ වෙළඳපළයි. හොරණ මිල්ලෑව ස්ථාපිත කරනු ලබන ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩි කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඔයාමඩුව ප්‍රදේශයේ ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපයක් ස්ථාපිත කිරීමට කටයුතු ආරම්භ කළ අතර ඒ සඳහා අක්කර 80 ක භූමි ප්‍රමාණයක් මහවිලච්චිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය විසින් ලබා දෙන ලදී. ජාතික ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය 2020.11.26 දින ලබාගැනීමෙන් පසු ප්‍රසිද්ධ පුවත්පත් දැන්වීම් හරහා 2021.01.10 දින මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා දේශීය ආයෝජකයන්ගෙන් අභිලාෂ යෝජනා කැඳවීම (EOI) සිදුකරන ලදී. ඒ යටතේ ව්‍යාපෘති යෝජනා 31ක් ලැබුණු අතර එම ව්‍යාපෘති යෝජනා සියල්ලම මේ සඳහා විශේෂයෙන් පත් කරන ලද විශේෂඥ කමිටුවකට යොමුකර ඔවුන්ගෙන් නිර්දේශ ලබා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව අවසාන වශයෙන් දේශීය ආයෝජකයින් 20 දෙනකු මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. තවද කලාප සංවර්ධන (Zone Development) කටයුතු සඳහා ව්‍යාපෘති යෝජනා 3 ක් ලැබී තිබුණු අතර එම යෝජනා ඇගයීම් සඳහා පත්කළ කමිටුව විසින් Spectrum Pharmatec Lanka ආයතනය තෝරා ගන්නා ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2021.03.23 වන දින හිමි විය. එසේම පාරිසරික තක්සේරු වාර්තාව මධ්‍යම පාරිසරික අධිකාරිය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පාරිසරික අනුමැතිය 2021.07.15 දින හිමි විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වන සමස්ත ආයෝජනය රුපියල් මිලියන 28,200 පමණ වන අතර එකී සමස්ත ආයෝජනය, තෝරා ගනු ලැබූ ආයෝජකයින් විසින්ම දරනු ලබයි. එසේම මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා සෘජු රැකියා අවස්ථා 2,000 පමණ හා වක්‍ර රැකියා 5,000 පමණ ජනිත වනු ඇත.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ තෝරාගත් කලාප සංවර්ධකයා අතර “සංවර්ධන සහ කළමනාකරණ ගිවිසුම” අත්සන් කිරීම සඳහා 2021.08.26 දින නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ නීතිමය අවසරය ලැබිණි. ඉන්පසුව, 2021.08.30 දින ගිවිසුම අත්සන් කරන ලදී. ඒ අනුව, කලාප සංවර්ධකයා දැනටමත් කලාපයේ මූලික සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් දැනටමත් එම කලාපයට විදුලිය හා ජල සැපයුම ලබාදී ඇත.

ආයෝජනයේ ප්‍රතිලාභ සහතික කිරීම සඳහා 2023 වසරේ තෝරාගත් ආයෝජකයින් 20 දෙනා සමඟ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වසර 10ක කාලයක් සඳහා ආපසු මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුමකට එළැඹ ඇත. ඒ අනුව එම කලාපය තුළ ඖෂධ වර්ග 407ක් සහ ශල්‍ය උපකරණ වර්ග 82ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, යෝජිත ඖෂධ නිෂ්පාදන කලාපය මගින් දේශීය ඖෂධ අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 60 ක් ආවරණය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ආයෝජකයින් සඳහා වන ඉඩම් ඔප්පු මේ වන විට ඉඩම් අමාත්‍යාංශය මගින් ලබා දීමට කටයුතු කරමින් පවතී. එසේම, ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරියේ අනුමැතිය සඳහා කර්මාන්තශාලා ගොඩනැගිලි සැළසුම් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර ඉන් සමහරක් සඳහා මේ වන විට අනුමැතිය හිමි වී ඇත.

- **"ස්වස්ථ" වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය.**

ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතන වල ඖෂධ, ශල්‍ය පරිභෝජ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ රසායනාගාර අයිතම මිලදී ගැනීම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් 2008 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ කර ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් 1159 අතරින් 256 ක් පමණ එම පද්ධතිය (MSMIS) මගින් ආවරණය කර ඇත. එම ව්‍යාපෘතියේ සැපයුම්කරු සමග අත්සන් කර තිබූ ගිවිසුම් කාලය අවසන්වීමත් සමග ඖෂධ මිලදී ගැනීම් සහ බෙදාහැරීමේ කටයුතු හා සම්බන්ධ ඖෂධවේදීන්, වෛද්‍යවරුන් සහ අනෙකුත් සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රයෝගික ගැටළු සහ යෝජනා මත, මේ පිළිබද පරිගණක විශේෂඥ මතය විමසූ අතර එහිදී යෝජනා වූ නව තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය වන "ස්වස්ථ" සඳහා 2022 ජනවාරි 10 වන දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබිණි.

"ස්වස්ථ" ව්‍යාපෘතිය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම රෝහල් සහ සෞඛ්‍ය ආයතන ආවරණය වන පරිදි සේම රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව, රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාව සහ ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය යන ආයතනද එකිනෙකට සම්බන්ධ වන අයුරින් නිර්මාණය කිරීම අවසන් අරමුණ වේ. මේ සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට සම්පූර්ණ අයිතිය හිමි, වඩාත් කාර්යක්ෂම, පිරිවැය සඵලදායි සහ සත්‍ය හා තත්‍ය තොරතුරු නිවැරදිව අධීක්ෂණය කළ හැකි තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය විය.

ඒ සඳහා යෝජනා කැඳවීම 2022 ජනවාරි මාසයේ සිදු කල අතර ඉන් තේරීපත් වූ සැපයුම්කරු වෙත එම පද්ධතිය නිර්මාණය කිරීම සඳහා 2022 මාර්තු මාසයේදී භාරදෙන ලදී. පරිගණක මෘදුකාංගය නිර්මාණය කිරීම, පරිගණක ජාලගත කිරීම සහ ඒවාට අන්තර්ජාල සබඳතා ලබාදීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන කොටස් ත්‍රිත්වය වේ. රු.මිලියන 76 ක වියදමකට යටත්ව මෙම ව්‍යාපෘතිය නිර්මාණය කිරීම සිදු වේ. මේ වන විට නිර්මාණය කරන ලද මෘදුකාංගය නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මහනුවර ප්‍රදේශයේ තෝරාගත් රෝහල් 5ක් අතර සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

අදාල පාර්ශවකරුවන්ගේ යෝජනා සහ අදහස් පදනම් කරගනිමින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් තෝරාගත් මෘදුකාංග සංවර්ධන ආයතනය විසින් මෘදුකාංගය නිර්මාණය කිරීමේ වැඩ කටයුතු අවසන් කර ඇත. තවද, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩමුළු සහ කලාපීය මට්ටමේ පුහුණු වැඩසටහන් ද සාර්ථක ලෙස අවසන් කර ඇත.

මේ අනුව 130 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ප්‍රධාන ඖෂධවේදීන්, ඖෂධවේදීන් සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන් පුහුණුකරුවන් පුහුණු කරන්නන් ලෙස පුහුණුව ලබා දී ඇත. ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ පුහුණු වැඩමුළු සියළු දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල කේන්ද්‍රකොට පැවැත්වූ අතර සමස්ථයක් ලෙස නිලධාරීන් 1000 ක් පමණ පුහුණු කර ඇත. මෙම සියලු ප්‍රාදේශීය පුහුණු වැඩමුළු පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ හා ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ වරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. එහි විස්තර පහත සඳහන් පරිදි වේ.

දිනය	පළාත	සහභාගී වූ නිලධාරීන් ගණන
27.12.2022	උතුරු පළාත	112
18.01.2023	මධ්‍යම පළාත	80
19.01.2023	වයඹ පළාත	102
20.01.2023	උතුරුමැද පළාත	73
25.01.2023	දකුණු පළාත	130
27.01.2023	නැගෙනහිර පළාත	102
08.02.2023	සබරගමුව පළාත	57
10.02.2023	ඌව පළාත	52
24.03.2023	බස්නාහිර පළාත අදියර I	54
01.06.2023	බස්නාහිර පළාත අදියර II	51
06.06.2023	බස්නාහිර පළාත අදියර III	44

"ස්වස්ථ" වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ පද්ධතියේ වෙබ් දිගුවේ නාමය ලෙස https://swastha.health.gov.lk/ ලෙස ලියාපදිංචි කර ඇති අතර 2023 ජුනි මස 12 වන දින සිට ස්වස්ථ පද්ධතිය වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය, ප්‍රදේශීය වෛද්‍ය සැපයීම් අංශ හා රෝහල් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

එසේම 2023 අගෝස්තු 23 වන විට ස්වස්ථ පද්ධතිය ප්‍රාදේශීය රෝහල් දක්වා ද ව්‍යාප්ත කරන ලදී. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ කාණ්ඩවලට අයත් නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් කිහිපයක් සම්පූර්ණ කරන ලදී. එහි විස්තර පහත සඳහන් පරිදි වේ.

දිනය	ශ්‍රේණිය	සහභාගී වූ ගණන
2023.04.20	වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	44
2023.06.07	වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණවේදී	50
2023.06.13	විකිරණ ශිල්පීන්	50
2023.07.12	ඌව පළාතේ “සී” කාණ්ඩයේ රෝහල් සඳහා	69
2023.07.13	නැගෙනහිර, දකුණ, උතුරුමැද පළාත් වල “සී” කාණ්ඩයේ රෝහල් සඳහා	67
2023.07.21	බස්නාහිර හා උතුරුමැද පළාත් වල “සී” කාණ්ඩයේ රෝහල් සඳහා	80
2023.07.31	උතුරු පළාතේ “සී” කාණ්ඩයේ රෝහල් සඳහා	45
2023.12.27	ඖෂධ සංයෝජක	32
2024.01.18	වෛද්‍ය සැපයීම් අංශයේ රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය කළමනාකරණ සහකාරවරුන් සහ සංවර්ධන නිලධාරීන්	14
2024.01.29	වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	27
2024.01.31	වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	25
2024.02.01	වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	28
2024.02.15	ගණකාධිකාරී	17
2024.02.17	ඖෂධවේදී / වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	31
2024.03.02	ඖෂධවේදී / වෛද්‍ය සැපයීම් සහකාර	19
2024.03.18	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක	9

මේ වන විට ස්වස්ථ වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය මගින් රෝහල්, MOHs, දන්ත සායන සහ පාසල් දන්ත සායන ඇතුළු සියලුම සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන සියල්ල ආවරණය කර ඇත.

දේශීය වෛද්‍ය අංශය

පෙළ ගැස්ම

01. හැඳින්වීම

02. දැක්ම සහ මෙහෙවර

03. කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්

04. දේශීය වෛද්‍ය අංශය හා ඒ යටතේ ඇති ආයතන

05. දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ ආයතනික කාර්යයන්

06. දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ සංවර්ධන කාර්යයන්

07. දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය

08. ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

I. ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල් සහ පර්යේෂණ රෝහල්

II. බණ්ඩාරණායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය

III. දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය

IV. ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව

V. ආයුර්වේද ඔසු උයන්

VI. අනුරාධපුර ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය

09. හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය

I. හෝමියෝපති රෝහල

II. හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව

10. ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව

11. 2025 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන්

12. 2025 මූල ධන ආයෝජන

හැඳින්වීම

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය පද්ධතිය තුළ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ඉහළ දැනුම් සම්භාරයෙන් යුතු ක්ෂේත්‍රයකි. එය ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි සහ දේශීය චිකිත්සා යන අංගවලින් පෝෂණය වන අතර එයට අතිරේකව හෝමියෝපති වැනි විකල්ප වෛද්‍ය ක්‍රමයන්ගෙන්ද සමන්විත වේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ දේශීය වෛද්‍ය අංශය විසින් මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, උපායමාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම සහ මෙහෙයුම් හා අධීක්ෂණය සිදු කෙරේ. එහිදී මෙම ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය සඳහා වූ නව උපායමාර්ග හඳුනාගෙන ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කෙරේ.

2023/2024 වර්ෂයන්හිදී දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතිය සඳහා හේතුවන බොහෝ කාර්යයන් සිදු කිරීමට හැකියාව ලැබුණි. ඒ අතර 1961 අංක 31 දරණ ආයුර්වේද පනත සඳහා කාලීන සංශෝධන ගෙන ඒම, ආයුර්වේද නීති සංග්‍රහය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ දේශීය වෛද්‍ය ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වාදීම සුවිශේෂී වේ.

දේශීය වෛද්‍ය කර්මවල කාර්යක්ෂමතාවය, සුරක්ෂිතභාවය සහ ගුණාත්මකභාවය තවදුරටත් තහවුරු කිරීම සඳහා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් දිරිමත් කළ යුතු අතර ඒ සඳහා වැඩි වශයෙන් ආයෝජනය කළ යුතුය. විද්‍යාත්මක අධ්‍යයන, සායනික අත්හදාබැලීම් සහ සම්ප්‍රදායික දැනුම සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා විශ්ව විද්‍යාල, පර්යේෂණ අධ්‍යයන සහ වෘත්තිකයන් සමඟ වඩා සමීපව හා සහයෝගීත්වයෙන් කටයුතු කළ යුතුව ඇත.

එසේම ක්ෂේත්‍රයේ නියාමනය සහ ප්‍රමිතිකරණ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් ශක්තිමත් විය යුතුව ඇත. දේශීය ඖෂධවල ප්‍රමිතිය හා ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ මෙහිදී වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. එසේම ඖෂධීය ශාක වගාකිරීම, සකස් කිරීම, ගබඩාකිරීම, නිෂ්පාදනය සහ බෙදාහැරීම මෙන්ම ප්‍රතිකාර සේවා පවත්වා ගැනීම සඳහා වන නියාමනයන් තවදුරටත් ශක්තිමත් විය යුතුය.

පාරම්පරික වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් සඳහා වන පුහුණු අවස්ථාවන් පුළුල් කළ යුතු අතර ප්‍රමිතිගත විෂයමාලා සංවර්ධනය සහ දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යා පිළිබඳ පර්යේෂණ ඉලක්ක කරගත් පුහුණු අවස්ථා ඇති කිරීම තුළින් වෘත්තිකයන්ගේ කුසලතාවයන් වැඩිදියුණු වන අතරම ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනයටද මහෝපකාරී වේ. එමෙන්ම දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය සහ සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතිය අතර සහයෝගීතාවය(integration) වැඩිදියුණු කළ යුතු අතර ඒ තුළින් සහයෝගී සත්කාර සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම, දැනුම හුවමාරුව සහ ඒකාබද්ධ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවීම තුළින් මහජනහිතකාමී පිරිමැසුම්දායක සෞඛ්‍ය සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීමට ප්‍රවේශයක් සලසා ගත හැක.

දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් දේශීය ඖෂධ සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය කිරීම කාලීන වූ අවශ්‍යතාවයකි. දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවේ සුවිශේෂී ලක්ෂණ, ප්‍රතිලාභ හා සංස්කෘතික වැදගත්කම ඉස්මතුකරමින් සංචාරක ආකර්ෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් රට තුළට විදේශීය විනිමය ගෙන දීමට මහත් පිටුවහලක් වේ.

එසේම, ඖෂධීය ශාක හා සම්පත් තිරසර භාවිතය සහ සංරක්ෂණය ඉතා වැදගත් වේ. සම්ප්‍රදායික දැනුම සහ වෛද්‍ය ක්‍රම සඳහා බුද්ධිමය දේපළ ආරක්ෂණය තහවුරු විය යුතු අතරම ජාත්‍යන්තර සංවිධාන, පර්යේෂණ ආයතන සමඟ මනා සබඳතා ගොඩනගමින් ක්ෂේත්‍රයේ අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් අවශ්‍ය ඒකාබද්ධ පර්යේෂණ, දැනුම හුවමාරු කරගැනීම් සහ යහපත් භාවිතයන් සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් සහයෝගීව කටයුතු කළ යුතු වේ.

බෝ නොවන රෝග වළක්වා ගැනීමට හා පාලනය සඳහා සම්ප්‍රදායික ප්‍රවේශයන් වෙනුවට දේශීය වෛද්‍ය දැනුම තුළින් පෝෂණ ගුණයෙන් අනූන වූ දේශීය ආහාර සහ ආහාර සංස්කරණ විධි ජනගත කිරීම, ශාරීරික හා මානසික සමබරතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා යෝග සහ බෞද්ධ දර්ශනය පදනම් වූ "සති අභ්‍යාස" (සිහිය පිහිටුවීම) වැනි මනස සවිමත් කිරීම තුළින් චිත්තවේග හා ආවේග පාලනය කිරීම සඳහා නව ක්‍රමෝපායයන් තවදුරටත් ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුව ඇත.

ඒ අනුව නව රජයේ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා උපායමාර්ගයන්ට අනුගතව සෞඛ්‍යමත් ජාතියක් ගොඩනැංවීම සඳහා දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දායකත්වය නොඅඩුව ලබාදීමට දේශීය වෛද්‍ය අංශය කැපවී සිටී.

දැක්ම

සෞඛ්‍යමත් ජාතියක්

මෙහෙවර

රටේ තිරසර සංවර්ධනය තහවුරු කරමින් දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමවේදයන්හි විශිෂ්ඨත්වය සහ අනෙකුත් සියලුම ක්‍රමයන්හි උපයෝගීතාවයෙන් නිරෝගීමත් ජාතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරිම

කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවර්ධනයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසුවිපරම් කිරීම හා ඇගයිම

- පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රම සංරක්ෂණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමට පියවර ගැනීම
- ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි සහ හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය හා නියාමනය කිරීම
- ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි හා හෝමියෝපති ඖෂධ නිෂ්පාදනය
- ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි හා හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමවලට අවශ්‍ය අමු හා නිෂ්පාදිත ඖෂධ ආනයනය, විකිණීම හා බෙදාහැරීම
- ආයුර්වේද, සිද්ධ, යුනානි ආදී දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අදාළ රෝහල්, පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතන සහ ඖෂධ වෙළඳසැල් පිහිටුවීම හා කළමනාකරණය
- ඖෂධ පැලෑටි හා සකස් කළ ආයුර්වේද, සිද්ධ හා යුනානි ඖෂධ අපනයනය නියාමනය කිරීම
- ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනයන් නියාමනය කිරීම
- ඖෂධ පලෑටි වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා දේශීය ඖෂධ වර්ග වැඩිදියුණු කිරීම ආශ්‍රිත ව්‍යාපෘති අදාළ ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරමින් ඉටු කිරීම
- ආයුර්වේද නිෂ්පාදකයන්, ආයුර්වේද වෛද්‍ය වෘත්තිකයන් හා ආයුර්වේද අතුරු වෛද්‍ය සේවක පිරිස් ලියාපදිංචි කිරීම
- ආයුර්වේද රෝහල්, ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතන, පුහුණු ආයතන සහ ඔසුසල් පිහිටුවීම, මෙහෙයවීම සහ ප්‍රවර්ධනය
- සංචාරකයින් සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීමට දේශීය පාරම්පරික හා ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර ක්‍රම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙමින් සංචාරක මණ්ඩලයේ සම්බන්ධීකරණය හා නියාමනය තුළ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවට අදාළ ඖෂධ සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම පිළිබඳව පර්යේෂණ පැවැත්වීම දිරිගැන්වීම
- දේශීය වෛද්‍ය සේවයේ පරිපාලනය සහ පිරිස් කළමනාකරණ කටයුතු

දේශීය වෛද්‍ය අංශය යටතේ ඇති ආයතන

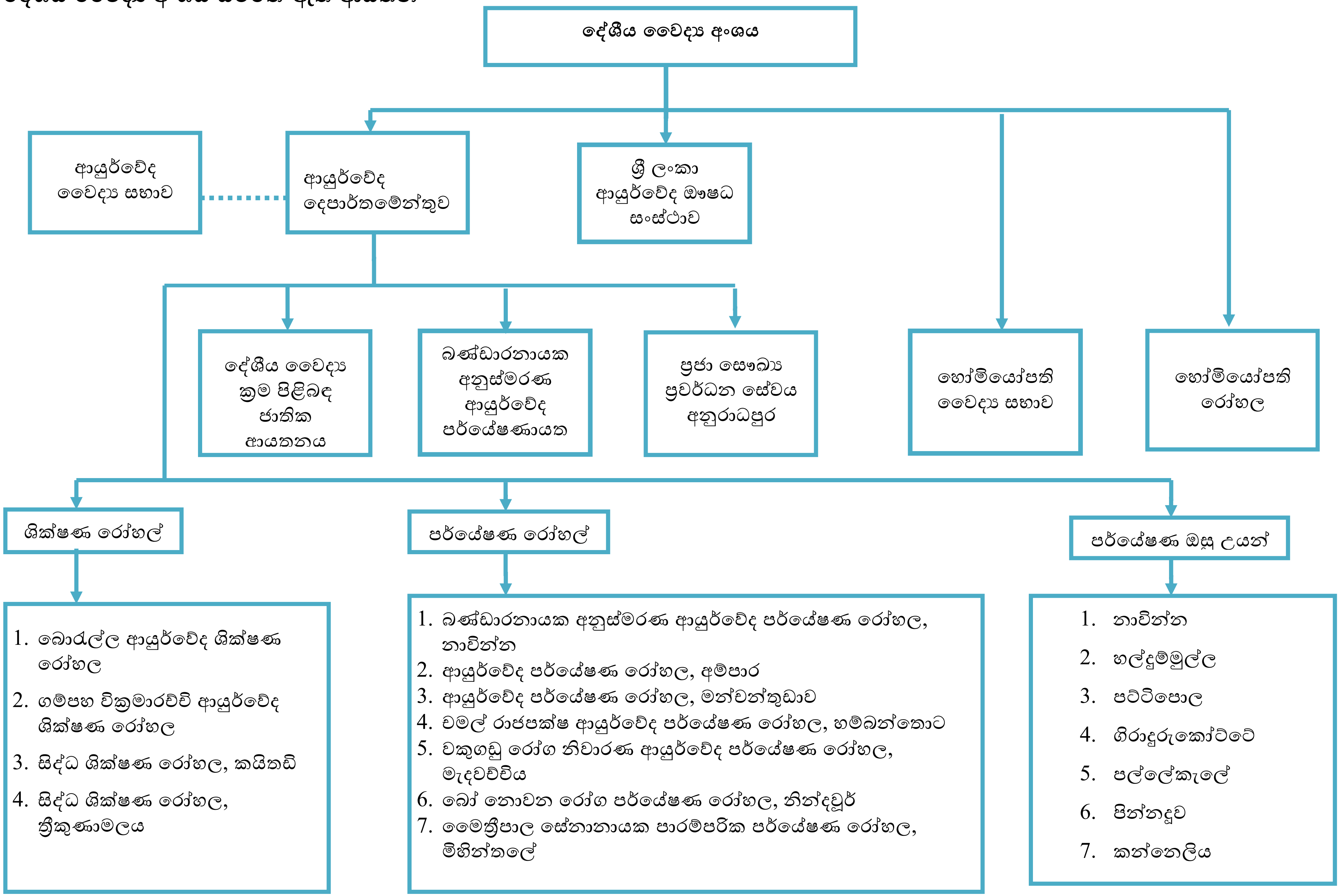

දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ ආයතනික කාර්යයන්

කාර්ය මණ්ඩල විස්තරය - (මාණ්ඩලික නිලධාරීන්)

අනු අංකය	තනතුර	සේවය	වැටුප් කේතය	පන්තිය/ ශ්‍රේණිය	අනුමත තනතුරු සංඛ්‍යාව	දැනට සිටින සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව
01.	අතිරේක ලේකම්	ශ්‍රී.ලං.ප.සේ.	SL 3	**විශේෂ**	02	02	-
02.	ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්	ශ්‍රී.ලං.ප.සේ.	SL 1	I	01	01	-
03.	ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී	ශ්‍රී.ලං.ග.සේ.	SL 1	I	01	01	-
04.	අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ලං.ප.සේ.	SL 1	I	01	01	-
05.	අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ලං.ක්‍ර.සේ.	SL 1	I	01	01(රා.ඉ.)	-
06.	අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ලං.ආ.වෛ.සේ.	SL 1	I	01	-	01
07.	ගණකාධිකාරී	ශ්‍රී.ලං.ග.සේ.	SL 1	III / II	01	-	01
08.	අභ්‍යන්තර විගණක	ශ්‍රී.ලං.ග.සේ.	SL 1	III / II	01	-	01
09.	සහකාර/නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ලං.ප.සේ.	SL 1	III / II	01	-	01
10.	සහකාර/නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ලං.ක්‍ර.සේ.	SL 1	III / II	01	-	01
11.	සහකාර/නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ	ශ්‍රී.ල.ඉ.සේ.	SL 1	III / II	01	-	01
12.	සහකාර ලේකම්	ශ්‍රී.ලං.ප.සේ.	SL 1	III / I	01	-	01
13.	නීති නිලධාරී	දෙපාර්තමේන්තුගත	SL 1	III / II	01	01	-

- කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අංක DMS/0016/2023/Vol-I හා 2023.05.30 දිනැති ලිපිය මගින් SL I වැටුප් කේතය හා ඊට ඉහළ වැටුප් කේත හිමි කාර්ය මණ්ඩලයට අදාළ තනතුරු ඒකාබද්ධ කර නව කාර්ය මණ්ඩලය අනුමත කර ඇත. ඒ අනුව දේශීය වෛද්‍ය අංශයට අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය ඉහත සඳහන් පරිදි වේ.

- කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අංක DMS/0016/2023/Vol-I හා 2023.05.30 දිනැති ලිපිය මගින් අධ්‍යක්ෂ(ශ්‍රී .ලං.ප.සේ.) තනතුර III / II ශ්‍රේණියේ තනතුරක් ලෙස අනුමතව තිබූ අතර, එම දෙපාර්තමේන්තුවේ අංක DMS/0016/2023/Vol-I හා 2023.07.06 දිනැති ලිපිය මගින් අධ්‍යක්ෂ(ශ්‍රී .ලං.ප.සේ.) තනතුර I ශ්‍රේණියේ තනතුරක් ලෙස සංශෝධනය කර ඇත.

නීති හා අණපනත්

- 1961 අංක 31 දරණ ආයුර්වේද පනත සංශෝධනය කිරීම
- දේශීය වෛද්‍ය ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වාදීම
- ආයුර්වේද නීති සංග්‍රහය අංක 2379/02 හා 2024.04.08 වන දින දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මඟින් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.
- පෞද්ගලික ආයුර්වේද ආරෝග්‍ය ශාලා, බෙහෙත් ශාලා සහ ආයුර්වේද ස්වස්ථ සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන අධීක්ෂණය හා නියාමන කටයුතු සඳහා වූ නියෝග කෙටුම්පත නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත.
- 2024.09.15 දින අංක 1884/36 දරණ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලද 2014 අංක 01 දරණ ලියාපදිංචි ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ(වෘත්තීය චර්යා) රීති සංශෝධනයට නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත යාමු කර ඇත.

ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන්

2024.12.31 දක්වා ක්‍රියාත්මක කළ පුහුණු වැඩසටහන්

අනු අංකය	පුහුණු වැඩසටහන	ප්‍රතිලාභීන්	වැඩසටහන් ගණන	වැය වූ මුදල (රු.)
01.	කාර්යාල ක්‍රම සහ කාර්ය පටිපාටික රීති	සංවර්ධන නිලධාරි/ කළමනාකරණ සහකාර	04	42,740.00
02.	Workshop on Advance Excel	සංවර්ධන නිලධාරි/ කළමනාකරණ සහකාර	02	165,000.00
03.	බඳවාගැනීමේ පටිපාටිය	සංවර්ධන නිලධාරි /කළමනාකරණ සහකාර	01	78,000.00
04.	කා.කා.ස. කාර්යභාරය හා වගකීම්	කාර්යාල කාර්ය සහායක	01	39,000.00
05.	Positive psychology and stress management	සංවර්ධන නිලධාරි/ කළමනාකරණ සහකාර	01	78,000.00
06.	විනය කාර්ය පටිපාටි	සංවර්ධන නිලධාරි/ කළමනාකරණ සහකාර	01	39,000.00
	එකතුව		**10**	**441,940.00**

සංවර්ධන අංශයේ දායකත්වය

- **බිම්ස්ටෙක් සමග සහයෝගිතාව (Cooperation with BIMSTEC)**

පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ බිම්ස්ටෙක් කාර්ය සාධක බලකායේ [**Sixth BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine -** (BTFTM)] හයවන රැස්වීම 2024 නොවැම්බර් 28 වැනි දින මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ කොළඹ දී පැවැත්විණි.

එහිදී පහත මාතෘකා පිළබඳ අවධානය යොමු කරමින් සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සමාලෝචනය කරන ලදී.

- BIMSTEC TM Portal සහ BIMSTEC TM Pharmacopoeia සංවර්ධනය කිරීම
- COVID-19 සහ දියවැඩියාව සඳහා භාවිතා කරන සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ පර්යේෂණ ක්‍රමානුකූලව සමාලෝචනය කිරීම සහ විද්‍යාත්මක සඟරාවල ප්‍රොටෝකෝල ප්‍රකාශයට පත් කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම සඳහා පත් කරන ලද විශේෂඥ කණ්ඩායමේ නිර්දේශ
- සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය උපාධි අන්‍යොන්‍ය වශයෙන් හඳුනා ගැනීම සඳහා විෂයමාලා සමගාමී කිරීම.
- බිම්ස්ටෙක් ආයුර්වේද සහ පාරම්පරික වෛද්‍ය විශ්වවිද්‍යාලයක් පිහිටුවීම.
- පාරම්පරික වෛද්‍ය දැනුම (TMK), ජාන සම්පත් (GR) සහ බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් (IPR) පිළිබඳ දෙවැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුව සහ නෝඩල් කණ්ඩායම් රැස්වීම.

හත්වන බිම්ස්ටෙක් සමුළුව (7th Meeting of the BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine (BTFTM))2025 වර්ෂයේ අගෝස්තු මස දී හා පාරම්පරික වෛද්‍ය දැනුම (TMK), ජාන සම්පත් (GR) සහ බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් (IPR) පිළිබඳ දෙවැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුව [2nd Conference on Traditional Medicine Knowledge, Genetic resources and International Property Rights and the Nodal Group Meeting back – to – back with the conference] 2025 වර්ෂයේ මැයි මාසයේදී පැවැත්වීමට නියමිත අතර එහි සත්කාරකත්වය ශ්‍රී ලංකාව විසින් සිදු කෙරේ.

- **ශ්‍රී ලංකාවේ ලිංගික හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කරගත් හිංසනය (Sexual and Gender – based violence in Sri Lanka) (SGBV) පිටු දැකීම සඳහා වූ බහු - ආංශික ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම - II (2024 – 2028) (Multi Sectoral National Action Plan to Address SGBV)**

කාන්තා, ළමා කටයුතු සහ සමාජ සවිබල ගැන්වීම් අමාත්‍යාංශය අදාළ අමාත්‍යාංශ සමඟ එක්ව 2024 - 2028 වසර සඳහා විස්තීර්ණ SGBV ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීමේ කටයුතු අවසන් කර ඇති අතර එය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ කාර්යයන් මේ වන විට සැලසුම් කරමින් පවතී.

- **සාම්ප්‍රදායික සහ හෝමියෝපති ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ ඉන්දීය ජනරජයේ රජය සහ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ රජය අතර අවබෝධතා ගිවිසුම(Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of India and the Government of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka on Cooperation in the Field of Traditional Systems of Medicine and Homeopathy)**

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලයේ සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නිරීක්ෂණවලට අනුව සංශෝධනය කර නැවත 2024.02.07 වැනි දින විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෙත බාරදී ඉන්දීය පාර්ශවයට දැනුම් දීමට කටයුතු කර ඇත. තවද එම අවබෝධතා ගිවිසුමට අදාළ සංශෝධනයන් සිදු කර ඇති අතර අවබෝධතා ගිවිසුමට එළඹීම සඳහා වූ පසුබිම සකස් කරමින් පවතී.

විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන්

No	Course Name	Country	Duration	number of officers
1	Special Training Program for Yoga Trainer's Iteration III	India	08.01.2024 - 02.02.2024	2
2	Special Training Program	India	09.02.2024 - 01.03.2024	2

	for Yoga Trainer's Iteration III			
3	International Training Programme on Computer of Laboratories and their Management Systems	India	29.01.2024 - 16.02.2024	1
4	International Public Health Management Development Program Iteration - II	India	06.02.2024 - 15.02.2024	1
5	Seminar on Traditional Medicine Development under the Global Development Initiative	China	16 to 29 May 2024,	2
6	Seminar on the Application of Traditional Chinese Medicine in the Prevention and Treatment of Chronic Diseases	China	06 .06.2024- 24 .06. 2024	6
7	Seminar on the Application of Traditional Chinese Medicine in the Prevention and Treatment of Chronic Disease	China	06 .06.2024- 24 .06. 2024	2
8	Seminar on Public Health Management for Sri Lanka	China	03.09.2024 -16 .09. 2024	23
9	Seminar on Traditional Chinese Medicine Culture for BRI Partner Countries.	China	06. 10. 2024 - 24 .11. 2024	4
10	Seminar on the Application of Traditional Chinese Medicine in western medicine clinical practice	China	10. 10. 2024 – 23.10.2024	3

- **ලංකාවේ දේශීය වෛද්‍ය ජාතික ප්‍රතිපත්තිය (The National Traditional Medicine Policy of Sri Lanka)**

දැඩි අවශ්‍යතාවයක්ව පැවති දේශීය වෛද්‍ය ජාතික ප්‍රතිපත්තිය 2024 ජුලි මස 15 වන දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර ඇත. අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය වෛද්‍ය ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මේ වන විට ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

- **WHO International Classification of Diseases 11th Revision Traditional Medicine Chapter (ICD – TM2)**

රෝග සහ ඒ ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර වර්ගීකරණය (ICD) යනු මරණ සහ රෝගී දත්ත ක්‍රමානුකූලව වාර්තා කිරීම, විශ්ලේෂණය, අර්ථ නිරූපණය සහ සංසන්දනය කිරීම සඳහා වන ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතියයි. මෙය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් හඳුන්වා දී ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවට ගැළපෙන පරිදි සකස් කර ඊට අදාළ කෙටුම්පත ත්‍රෛභාෂාවෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

දේශීය වෛද්‍ය අංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති/වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය

I. සංරක්ෂණ සහා සවිබල ගැන්වීම

පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රමය සංරක්ෂණය කරමින් පාරම්පරික වෛද්‍යවරයාගේ ජීවන තත්ත්වය නඟා සිටුවීමත්, ස්වකීය වෛද්‍ය වෘත්තියේ අනන්‍යතාවය සුරකිමින් පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රමයේ ප්‍රගමනයට පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් දායක කර ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමින් ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සභා සවිබල ගැන්වීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

2024 වර්ෂය සඳහා රු.මි. 3.0ක ප්‍රතිපාදන මේ සඳහා වෙන්ව තිබූ අතර ඒ යටතේ සංරක්ෂණ සභා සාමාජිකයින් දැනුවත්කිරීම් හා සවිබලගැන්වීමේ කටයුතු සිදු කිරීම, කුඩා පරිමාණ ඖෂධ නිෂ්පාදන ලබාදීම සහ පුස්තකාල සේවා පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම යන කටයුතු මේ යටතේ සිදු කරන ලදී.

භෞතික හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය

ක්‍රියාකාරකම	ප්‍රගතිය	
	භෞතික	මූල්‍ය (රු)
සංරක්ෂණ සභා සාමාජිකයන් දැනුවත් කිරීම හා බල ගැන්වීම	ජාතික මට්ටමෙන් වැඩසටහන් 06ක් සහ ප්‍රාදේශීය වැඩසටහන් 11ක් පවත්වා ඇත. ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය ඖසු පැල සුලභ කිරීම සඳහා සංරක්ෂණ සභා වෛද්‍යවරුන් වෙත ඖසු පැල ලබාදීමද මේ යටතේ සිදු කර ඇත.	2,965,800.74
කුඩා පරිමාණ ඖෂධ නිෂ්පාදන යන්ත්‍ර ලබාදීම	ශ්‍රී ලංකා ජාතික ඉංජිනේරු පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මඟින් සුළු නිස්සාරණ යන්ත්‍ර 07ක් සපයාගෙන තෝරාගත් සංරක්ෂණ සභා වෙත ලබාදීමට කටයුතු කර ඇත.	
පුස්තකාල පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය	සංරක්ෂණ සභා සඳහා පුස්තකාල අල්මාරි 04ක් සපයා ඇති අතර පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය පොත් ද ලබාදී ඇත.(සංරක්ෂණ සභා 17ක් සඳහා)	

II. පෝෂණ මන්දිර ස්ථාපිත කිරීම

වස විසෙන් තොර පෝෂණීය දේශීය ආහාර ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීම තුළින් බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීමේ අරමුණින් පෝෂණ මන්දිර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව 2024 වර්ෂය සඳහා රු.මි. 2.5ක ප්‍රතිපාදන මේ සඳහා වෙන්ව ඇති අතර එම ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කරමින් අත්තනගල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් බල ප්‍රදේශයේ පෝෂණ මන්දිරයක් හා කෝට්ටේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුළ කැඳසලක් ස්ථාපිත කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

III. හෝමියෝපති ක්‍රම සංවර්ධනය

රජයේ හෝමියෝපති රෝහල සංවර්ධනය සහ ඒ ආශ්‍රිත පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය සඳහා රු.මි. 2.5ක ප්‍රතිපාදන 2024 වර්ෂය සඳහා වෙන්ව ඇත. ඒ යටතේ රෝහලේ රසායනාගාර ගොඩනැගිල්ලේ අළුත්වැඩියා කටයුතු, මුළුතැන්ගෙයි අළුත්වැඩියාව සහ වේයන් මර්ධනය සඳහා ප්‍රතිකර්ම යෙදීම

ඇතුළු සංවර්ධන කටයුතු මේ වන විට නිමවා ඇත. එමෙන්ම රෝහලේ රසායනාගාර පර්යේෂණ සේවාවන් ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් රු.මි. 5.0ක ප්‍රතිපාදන වෙන් වී ඇති අතර, ඒ යටතේ මූලික අදියරේදී හඳුනාගත් රසායනාගාර උපකරණ සම්පාදනය සිදු කර ඇත.

IV. ආයුර්වේද සමඟ සහයෝගී සත්කාර ක්‍රියාත්මක කිරීම

ඒකාබද්ධ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර හඳුන්වාදීම සඳහා වූ රජය පිළිගත් වැඩපිළිවෙල අනුව ඒ සඳහා අදාළ රෝහල් සූදානම් කිරීම වෙනුවෙන් රු.මි. 5.0ක ප්‍රතිපාදනයක් 2024 අයවැය මඟින් වෙන් කර තිබුණි. මේ යටතේ ජාතික ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල (බොරැල්ල) සූදානම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය හා අළුත්වැඩියා කටයුතුද මේ වන විට සිදු කර ඇත. එසේම මධ්‍යම පළාතේ පල්ලෙකැලේ පළාත් ආයුර්වේද රෝහලේ පහසුකම් නැංවීම සඳහාද සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මි. 5.0ක ප්‍රතිපාදනයක් ලබාදෙන ලද අතර එහි 65%ක පමණ ප්‍රගතියක් මේ වන විට වාර්තා කර ඇත.

V. බෝ නොවන රෝග පාලනය සහ වැළැක්වීම සඳහා දේශීය වෛද්‍ය මැදිහත්වීම

බෝ නොවන රෝග වැළැක්වීම සහ පාලනය සඳහා දේශීය වෛද්‍ය දැනුම හා එහි ජීවන දර්ශනය ප්‍රායෝගිකව භාවිතා කිරීම පිණිස ජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ පෙළඹවීම සඳහා මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කෙරේ. 2024 වර්ෂය වෙනුවෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මඟින් රු.මි. 20.0ක ප්‍රතිපාදනයක් මේ සඳහා ලබා දී ඇත.

ඒ යටතේ පාරම්පරික ආහාර වට්ටෝරු හා ආහාර සංස්කරණ ක්‍රම ජනතාවට හඳුන්වාදීම, මහජන සංකේන්ද්‍රිය දේශීය ආහාර හා පෝෂණය පිළිබඳ දැනුම හා භාවිතයන් වැඩිදියුණු කිරීම, මන්දපෝෂණ ගැටළුව මඟහරවා ගැනීම සඳහා දේශීය ක්‍රමවල යථාභූත අත්දැකීම බෙදා ගැනීම, යෝග අභ්‍යාස ජනගත කිරීම සහ බෝ නොවන රෝග පූර්ව හඳුනාගැනීම් සහ අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා යොමු කිරීමට අදාළ වෛද්‍ය සායන පැවැත්වීම,බෝ නොවන රෝග පාලනයට අදාළ පර්යේෂණ සහ පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන්/වෛද්‍ය සිසුන් හා දේශීය වෛද්‍ය අංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක ආයතන/රෝහල්/ඖසු උයන් කාර්ය මණ්ඩල සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සාර්ථකව සිදු කර ඇත.

මෙහිදී "ඖෂධ වෙනුවට ආහාර" යන සංකල්පය ජනගත කිරීමට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර ඒ යටතේ පෝෂණ ගුණයෙන් අනූන දේශීය ආහාර හා ආහාර සංස්කරණ ක්‍රම ප්‍රචලිත කිරීමට විශාල දායකත්වයක් ලබා දී ඇත. එසේම බෝ නොවන රෝග පාලනය සඳහා අනුරාධපුර ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ඒකකය සමඟ ඒකාබද්ධ වැඩසටහන් ගණනාවක්ද පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලදී.

නිදහස් ආයුර්වේද බෙහෙත් ශාලා

මේ සඳහා වෙන් වූ රු.මි. 100.0ක ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව මඟින් නිදහස් ආයුර්වේද බෙහෙත් ශාලා වෙත ඖෂධ ලබාදීම සඳහා පහත පරිදි පළාත් සඳහා වෙන් කර අදාළ ඖෂධ ලබාදීමට කටයුතු කර ඇත.

අනු අංකය	පළාත	ලබා දුන් ඖෂධ වටිනාකම (රු.)
01.	බස්නාහිර	13,130,888.87
02.	සබරගමුව	9,000,000.00
03.	ඌව	6,500,000.00
04.	දකුණ	13,400,000.00
05.	මධ්‍යම	13,719,675.63
06.	උතුරු මැද	10,549,435.50

07.	උතුර	18,500,000.00
08.	නැගෙනහිර	7,000,000.00
09.	වයඹ	8,200,000.00
	එකතුව	**100,000,000.00**

2024 වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද විශේෂ වැඩසටහන්

i. දේශීය වෛද්‍ය අංශය සඳහා වන වෙබ් අඩවිය සකස් කිරීම

දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ අක්‍රියව පැවති වෙබ් අඩවිය නව මුහුණුවරකින් හා අවශ්‍ය සියළු තොරතුරු ඇතුළත්ව සකස් කර එළි දැක්වීම සිදු කරන ලද අතර එය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධාන වෙබ් අඩවිය සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත.(www.mim.gov.lk)

ii. පාරම්පරික වෛද්‍ය වෘත්තිකයින් සඳහා ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචිය ලබාදීම.

පාරම්පරික වෛද්‍ය කර්මයේ නියැලෙන නමුත් ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචිය ලබා නොගත් තැනැත්තන් ලිඛිත හා වාචික පරීක්ෂණයකට යොමු කර ඉන් සුදුසුකම් සපුරන ලද 83 දෙනෙකු සඳහා පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් ලෙස ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචිය ලබාදීමට කටයුතු කර ඇත.

iii. "Ayur Expo" ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ එළි දැක්වීම

දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණයන්ට ගෝලීය වේදිකාවක් තැනීමේ අරමුණින් පවත්වනු ලබන "Ayur Expo" ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ එළිදැක්වීම 2024.05.03 කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨයේදී පවත්වන ලදී. දේශීය වෛද්‍ය අංශය, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව හා කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන අංශය ඒකාබද්ධව මෙය සංවිධානය කළ අතර එහිදී දේශීය මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ක්ෂේත්‍රයට අදාළව සිදු කළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා 270කට අධික සංඛ්‍යාවක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

iv. ඉන්දියානු හෝමියෝපති ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය

ශ්‍රී ලාංකික සිසු සිසුවියන් දස දෙනෙකු සඳහා ඉන්දියාවේ හෝමියෝපති වෛද්‍ය උපාධිය හැදෑරීමට අදාළ ශිෂ්‍යත්ව සහ ගුවන් ටිකට්පත් ප්‍රදානය සිදු කර ඇත. ඉන්දීය රජය මඟින් ඉන්දු ශ්‍රී ලංකා දෙරටේ මිත්‍රත්වය තහවුරු කරලමින් බටහිර බෙංගාලයේ කල්කටාවේ පිහිටි ජාතික හෝමියෝපති ආයතනය මඟින් හෝමියෝපති වෛද්‍ය උපාධිය හැදෑරීම සඳහා මෙම ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය සිදු කෙරේ

දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය

2024.12.31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රගතිය

වැය විෂයය	ප්‍රතිපාදනය (රු.)	වියදම (රු.)	වියදම් ප්‍රතිශතය(%)
දේශීය වෛද්‍ය අංශය			
පුනරාවර්තන	**439,895,000.00**	**402,465,304.42**	**91.49**
සාමාන්‍ය පරිපාලනය/වෙනත් වැඩසටහන්	381,395,000.00	351,371,655.66	92.13
ආයතන සේවා රාජ්‍ය ආයතන			
හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව	31,500,000.00	26,330,413.51	83.59
හෝමියෝපති රෝහල	27,000,000.00	24,763,232.25	91.72
ප්‍රාග්ධන	**20,000,000.00**	**15,236,701.12**	

සාමාන්‍ය පරිපාලනය විශේෂ වැඩසටහන්	6,000,000.00	4,560,210.79	76
හෝමියෝපති කවුන්සලය	1,000,000.00	26,050.00	2.61
සංරක්ෂණ සභා	3,000,000.00	2,965,800.74	98.86
පෝෂණ මන්දිර ස්ථාපනය කිරිම	2,500,000.00	2,082,102.75	83.28
හෝමියෝපති ක්‍රම සංවර්ධනය	2,500,000.00	2,258,273.92	90.33
රජයේ හෝමියෝපති රෝහලේ රසායනාගාර පර්යේෂණ සේවාවක් පිහිටුවීම	5,000,000.00	3,344,262.92	66.88
මුළු එකතුව	**459,895,000.00**	**417,702,005.54***	**90.82**
වෙනත්	ප්‍රතිපාදන (රු.)	වියදම (රු.)	වියදම් ප්‍රතිශතය (රු.)
ආයුර්වේද සමඟින් සහයෝගී සත්කාර	5,000,000.00	2,311,021.45	46.22
බෝ නොවන රෝග	20,000,000.00	9,249,115.01	46.25
එකතුව	**25,000,000.00**	**9,249,115.01***	**37.00**

***දෙසැම්බර් මස භාණ්ඩාගාර පරිගණක මුද්‍රිත වාර්තා සමඟ ගැළපීමට යටත් වේ.**

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

2024.12.31 දිනට ප්‍රගතිය

ආයතන හා පාලන අංශය

අනු අංකය	කාර්යය	සේවක ගණය	සංඛ්‍යාව
01.	බඳවා ගැනීම්	ආයුර්වේද සේවා සහායක	9
02.	උසස්වීම් ලබාදීම	ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් I ශ්‍රේණියට ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් II ශ්‍රේණියට ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් III ශ්‍රේණියට	520 534 23

දේශීය පුහුණු වැඩසටහන්

අංකය	වැඩසටහනේ නම	පැවැත්වූ ආයතනය	සහභාගී වූ නිලධාරීන් ගණන	වැඩසටහනේ කාලසීමාව	පාඨමාලා ගාස්තුව
01.	නිවාඩු ලිපිකරුවන්ගේ කාර්යභාරය හා වගකීම	Skill Development Fund Ltd	2	2024.02.29 සහ 2024.03.01	26,000.00
02.	දෙමළ භාෂා ප්‍රවීනතාවය - පැය 150	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව	35	2024.03.12 – 2024.07.11	112,500.00

03.	Advanced Excel පිළිබඳ වැඩමුළුව	ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනය	8	2024.09.27 සහ 28	132,000.00
04.	අධීක්ෂකවරුන්ගේ සංවර්ධනය (Development of Supervisors)	ජාතික ශ්‍රම අධ්‍යයන ආයතනය	2	2024.10.30	10,000.00
05.	නායකත්ව සංවර්ධනය	ජාතික ශ්‍රම අධ්‍යයන ආයතනය	7	2024.10.24	35,000.00
06.	කාර්යාල සටහන් ලිවීම රාජකාරී ලිපි ලිවීම	ජාතික ශ්‍රම අධ්‍යයන ආයතනය	4	2024.10.29	20,000.00

සංවර්ධන අංශයේ ප්‍රගතිය

භෞතික සම්පත් සංවර්ධන කටයුතු

2024 වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතීන්ගේ භෞතික හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය (2024.12.15 දිනට)

අංකය	ව්‍යාපෘතිය	වැය ශීර්ෂය	ප්‍රතිපාදනය	භෞතික ප්‍රගතිය %	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
ප්‍රධාන කාර්යාලය					
1	ගිණුම් අංශය බෙදා වෙන් කිරීමේ කටයුතු	220-1-2001	3,497,785.61	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
2	රියදුරු නිල නිවස අලුත්වැඩියා කිරීම	220-1-2001	1,000,000.00	50%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය					
3	කාන්තා නේවාසිකාගාරය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-4-2001	1,447,741.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
4	පිරිමි නේවාසිකාගාරය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-4-2001	2,552,189.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
5	බිත්ති කබඩ් හා දේශන ශාලා පරිශ්‍රය වැඩිදියුණු කිරීම - අදියර 1	220-4-2001	1,000,000.00	50%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල					
6	ගොඩනැගිලි අංක 2 වහල අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	1,584,399.57	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
7	තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලේ වහල අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,500,000.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
8	ජලනල පද්ධතිය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,725,000.00	95%	බිල්පත් යොමුකර ඇත

9	ඉතිරි ජලනල අලුත්වැඩියා සහ වහල අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,740,000.00	95%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
10	අනෙකුත් ඉතිරි අලුත්වැඩියා කටයුතු	220-2-2001	4,278,000.00	95%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
11	පරිපාලන නිලධාරී කාමරය, මේට්‍රන් කාමරය, හෙද නිලධාරීගේ කාමරය හා ගබඩාව වැඩිදියුණු කිරීම	220-2-2001	1,680,000.00	60%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල				
12.	ඖෂධ නිෂ්පාදනාගාරයේ වහල සකස් කිරීම	220-2-2001	879,000.00	100%	100%
	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - ත්‍රිකුණාමලය				
13.	බාහිර රෝගී අංශයේ වහල හා වැසිකිළි අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	15,600,000.00	60%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කයිතඩි				
14	ගෙවන කාන්තා වාට්ටුව නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	9,814,000.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
15	මුළුතැන්ගෙය නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	2,268,000.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
16	ෆාමසි ගොඩනැගිල්ල නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	4,318,000.00	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතනය				
17	වාට්ටු අංක 1 නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	3,499,590.57	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
18	වාට්ටු අංක 2 නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	3,499,495.66	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
19	පිරිමි වාට්ටුව හා කොරිඩෝව අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,499,187.53	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
20	කාණු පද්ධතිය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,499,576.56	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
21	බාහිර රෝගී අංශයේ වහල අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	3,499,732.87	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
22	පරිපාලන ගොඩනැගිල්ලේ සිවිලිම,සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ කාපට් නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	3,499,827.66	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත

23	කාන්තා වාට්ටුව හා ජලනල පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම	220-2-2001	3,019,946.66	100%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
24	හෙද නේවාසිකාගාරය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-2-2001	994,689.56	75%	බිල්පත් යොමුකර ඇත
ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල - මැදවච්චිය					
25	පුතිකා වල සහ උරා ගැනීමේ වල සඳහා සම්බන්ධතාවය ලබා දීම	220-2-2001	545,676.00	100%	100%
පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ජාතික ඔසු උයන - හල්දුම්මුල්ල					
26	ස්ථානභාර නිල නිවස අලුත්වැඩියා කිරීම	220-5-2001	2,000,000.00	100%	100%
පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන - ගිරාදුරුකෝට්ටේ					
27	සේවක විවේක කාමරය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-5-2001	1,000,000.00	100%	100%
පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන - පට්ටිපොළ					
28	සංචාරක නිවාසය අලුත්වැඩියා කිරීම	220-5-2001	2,000,000.00	100%	100%
එකතුව			**93,311,838.25**		

අංකය	ව්‍යාපෘතිය	වැය ශීර්ෂය	ප්‍රතිපාදනය	භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
1	ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැලිල්ලේ වහල අලුත්වැඩියා කිරීම	111-1-1-2001	44,900,000.00	50%	20%
2	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතනයේ විද්‍යාගාර සංකීර්ණය නවීකරණය කිරීම	111-1-2-2001	8,482,511.42	50%	0
3	ගිරාදුරුකෝට්ටේ ඔසු උයනෙහි සේවක විවේක කාමරය හා කුස්සිය අලුත්වැඩියා කිරීම	111-1-5-2001	651,800.00	50%	0
4	හල්දුම්මුල්ල ඔසු උයනෙහි ස්ථානභාර නිල නිවස අලුත්වැඩියා කිරීම	111-1-5-2001	4,438,302.35	50%	0
5	ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහලෙහි අලුත්වැඩියාවන්	111-1-2-2001	991,000.00	60%	0
6	පල්ලෙකැලේ ඔසු උයනෙහි අභ්‍යන්තර මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය	111-1-5-2001	1,524,440.00	50%	0

	කිරීම				
	එකතුව		**60,988,053.77**		

****බිල්පත් පියවීමට පවතී.**

ආයුර්වේද ජාතික ශික්ෂණ රෝහලේ අටමහල් ගොඩනැගිල්ලේ දෙවන අදියර සඳහා රු.මි. 450ක ප්‍රතිපාදන 2024 වර්ෂය සඳහා වෙන්ව ඇත. ඒ යටතේ රු.මි. 323.80ක හඳුනාගත් කාර්ය කොටස් වර්ෂය තුළ සිදු කිරීමට සැලසුම් කර තිබූ අතර එහි ප්‍රගතිය පහත දැක්වේ

අනු අංකය	ව්‍යාපෘතිය	ප්‍රතිපාදනය (රු.)	භෞතික ප්‍රගතිය	මූල්‍ය ප්‍රගතිය
01.	ආලින්දය ඉදිකිරීම හා භූමිය සකස් කිරීම	63,315,000.00	50%	20%
02.	ජෙනරේටර් සැපයීම	158,000,000.00	50%	20%
03.	ජල තටාකය හා ගිණි ආරක්ෂණ පද්ධතිය සැකසීම	63,315,000.00	75%	75%
04.	විදුලි සැපයුම ලබාදීම සඳහා වියදම	2,132,091.50	25%	100%
05.	ට්‍රාන්ස්පෝමරය සවිකිරීම සඳහා තක්සේරු වාර්තාවට ගෙවීම	25,000.00	100%	100%
06.	ට්‍රාන්ස්පෝමරයට අදාළ කේබල් සවිකිරීමේ ගාස්තු	37,015,365.62	25%	100%
	එකතුව	**323,802,457.12**		

හිසතෙල් ගෑමේ රාජ්‍ය මහෝත්සවය පැවැත්වීම

සිංහල හා හින්දු අලුත් අවුරුද්ද නිමිත්තෙන් පවත්වනු ලබන හිසතෙල් ගෑමේ රාජ්‍ය මහෝත්සවය 2024.04.15 වන දින හැඳල පුරාණ රජමහා විහාරස්ථාන පරිශ්‍රයේදී පවත්වන ලදී.

ශිල්පීය අංශය- 2024.06.30 දිනට ප්‍රගතිය

ආයතන ලියාපදිංචි කිරීම

අංක	ලියාපදිංචි කළ ආයතනය	සංඛ්‍යාව	ලැබූ ආදායම (රු)
1	ආයුර්වේද ඔසුසල්	459	640,980.00
2	ආයුර්වේද ඖෂධාගාර	361	1,673,220.00
3	ප්‍රවාහන සහතික හා ආයුර්වේද ඖෂධාගාර ගබඩා	111	68,300.00
4	ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන	131	201,420.00
5	හෝටල්වල පංචකර්ම ආයතන	16	49,200.00
6	පංචකර්ම ආයතන	9	32,400.00
එකතුව		**1,087**	**2,665,520.00**

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මගින් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම

අංක	නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රය	සංඛ්‍යාව	ලැබූ ආදායම (රු.)
1	වියළි ඖෂධ ආනයන බලපත්‍ර නිකුත් කළ සංඛ්‍යාව	283	141,500.00
2	සංචාරක හෝටල්වල ක්‍රියාත්මක පංචක ආයතන	29	326,000.00
3	පංචකර්ම ආයතන	10	90,500.00
4	දේශීය නිෂ්පාදන සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කළ සංඛ්‍යාව	367	413,280.00
5	දේශීය නිෂ්පාදන සඳහා මාධ්‍ය බලපත්‍ර නිකුත්	26	15,200.00
6	නිදහස් වෙළෙඳ බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම	28	15,000.00
7	ආනයනික නිෂ්පාදන සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කළ සංඛ්‍යාව	143	1,569,250.0 0
8	සාම්පල ආනයන බලපත්‍ර නිකුත් කළ සංඛ්‍යාව	18	9,200.00
9	ආනයනික නිෂ්පාදන සඳහා මාධ්‍ය බලපත්‍ර	4	2,400.00
එකතුව		**908**	**2,582,330.0**

ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනාගාර සඳහා කංසා, පරිපාක ස්ප්‍රීතු නිර්දේශ ලබාදීම

කාර්යය	**ආයතන සංඛ්‍යාව**	**නිර්දේශ කළ ප්‍රමාණය**	**ආදායම (රු)**
පරිපාක ස්ප්‍රීතු නිකුත් කිරීම	04	28700	-
කංසා නිකුත් කිරීම	33	570.02	16,500.00
එකතුව			**16,500.00**

- පරිපාක ස්ප්‍රිතු නිකුත් කිරීම සඳහා - සුරාබදු කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත නිර්දේශ ලිපි නිකුත් කරනු ලැබේ.
- කංසා නිකුත් කිරීම සඳහා - ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව වෙත නිර්දේශ ලිපි නිකුත් කරනු ලැබේ.

විභාග අංශයේ ප්‍රගතිය

2024 වර්ෂය තුළ පවත්වන ලද විභාග

අංක	ක්‍රියාකාරකම	සහභාගී වූ සංඛ්‍යාව
01.	හෙද නිලධාරීන් සඳහා වන සේවාරම්භක පුහුණු වැඩසටහනෙහි අවසාන ඇගයීම් පරීක්ෂණය - 2024	15
02.	පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් ලියාපිදංචි කිරීමේ ලිඛිත පරීක්ෂණය - 2024	253
03.	ආයුර්වේද උපස්ථායක ත්‍රෛමාසික පුහුණු පාඨමාලාවේ අවසාන ඇගයීම් ලිඛිත, වාචික හා ප්‍රායෝගික පරීක්ෂනය - 2024	84
04.	ආයුර්වේද ශාස්ත්‍රී වාර්ෂික පරීක්ෂණයෙහි ලිඛිත පරීක්ෂණය - 2024	278
05..	කොරියානු කටු චිකිත්සක පාඨමාලාවේ අවසාන ඇගයීම් පරීක්ෂණය - 2024	47
06.	PL 01 ක්ෂේත්‍ර අංක යටතේ බඳවාගත් කාර්යාල කාර්ය සහායක, සේවා සහායක තනතුරු සඳහා වන කාර්යක්ෂමතා කඩයිම් පරීක්ෂණය - 2024	338

	රජයේ ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ කාර්යක්ෂමතා කඩයිම් පරීක්ෂණය - 2024	78
07.	ආයුර්වේද ශාස්ත්‍රී වාර්ෂික පරීක්ෂණයෙහි වාචික හා ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණය- 2024	වාචික - 111
08.	ප්‍රජා සෞඛ්‍ය සංවර්ධන නිලධාරීන් සඳහා 11 වන ශ්‍රේණියේ කාර්යක්ෂමතා කඩයිම් පරීක්ෂණය - 2024	31

ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල් සහ පර්යේෂණ රෝහල්

I. ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල්

මූලික තොරතුරු

රෝහල	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල - බොරැල්ල	ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල - යක්කල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කයිතඩි	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කෝනේෂ්පුර්
ආරම්භය	**1929.06.10**	**1984**	**1973.06.29**	**2009.07.06**
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
වාට්ටු ගණන	11	4	5	2
ඇඳන් සංඛ්‍යාව	216	108	130	8
වෛද්‍යවරුන් ගණන	103	55	16	6
හෙද කාර්යමණ්ඩලය	31	17	3	3
අනෙකුත් කාර්යමණ්ඩලය	250	88	54	15

ශික්ෂණ පහසුකම් ලබා දෙන ලද වෛද්‍ය සිසුන්

රෝහල	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල - බොරැල්ල	ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල - යක්කල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කයිතඩි	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කෝනේෂ්පුර්
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
ශික්ෂණ පහසුකම් ලබා ගත් ප්‍රතිලාභින් සංඛ්‍යාව	2,000	367	101	1,400

රෝගී ප්‍රතිකාර සේවා ලබාදීම

රෝහල	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල - බොරැල්ල	ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල - යක්කල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කයිතඩි	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කෝනේෂ්පුර්
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
බාහිර	168,943	36,874	22,071	15,206
නේවාසික	3,438	1,149	993	83
සායන	-	45,258	13,438	1,918
පංචකර්ම	3,221	1,437	363	90
එකතුව	**175,602**	**84,718**	**36,865**	**17,297**

ප්‍රජා සෞඛ්‍ය සත්කාරක සේවා ලබාදීම

රෝහල	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල - බොරැල්ල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කයිතඩි	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල - කෝනේෂ්පුර්
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**
ජංගම සායන	5,977	248	96
දැනුවත් කිරීම්	-	11	2
විශේෂිත සායන	-	114	1,228

2024 වර්ෂයේ ඖෂධ නිෂ්පාදනය - ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල්

රෝහල	ආයුර්වේද ජාතික ශික්ෂණ රෝහල බොරැල්ල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල කයිතඩි	ගම්පහ වික්‍රමාරච්චි ශික්ෂණ රෝහල යක්කල	සිද්ධ ශික්ෂණ රෝහල කෝනේෂ්පුරම් ත්‍රිකුණාමලය
ආසව	640	-	283.5	-
තෛල	5,726.5	1,989	1,095.75	51,223
සිරප්	150	149.5	7.5	11.625
ක්වාථ	30,055	-	344	-
කෂාය	19,069	1,932	3,504.24	-
අනුපාන	-	596.25	71.25	-
නේත්‍රා බිංදු	-	-	3.175	-
ගුලි	494	86.589	-	1.5
කල්ක	384.65	-	215.05	-
ලේප	139.27	39.203	195.15	0.45
චූර්ණ	1,914.63	703.346	657.452	4.62
ක්ෂාර	424	-	-	-
පාණ්ඨ	149.6	733.758	1,311.26	-
පත්තු	158.4	1,077.357	295.32	-
ලේහ	-	26,895	28	-
තැවිලි	47.5	-	211.77	-
වටි	3.3	-	-	-
වර්ති	0.435	-	-	-
රස බෙහෙත්	22.6	3,779	-	-
පංච වල්කල	175.8			
යුනානි ඖෂධ	-	-	84.570	-

පර්යේෂණ රෝහල් - මූලික තොරතුරු

රෝහල	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතනය නාවින්න	ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මැදවච්චිය	චමල් රාජපක්ෂ ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල හම්බන්තොට	සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල අම්පාර	මෛත්‍රීපාල සේනානායක පාරම්පරික ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මිහින්තලය	යුනානි ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මන්වන්තොඩුවාව	ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල නින්දවූර්
ආරම්භය	**1962.10.14**	**2017.08.06**	**2010.02.14**	**1990.01.01**	**2019.09.29**	**2009.12.01**	**2017.01.28**
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
වාට්ටු ගණන	4	4	5	2	-	2	-
ඇඳන් සංඛ්‍යාව	68	108	150	31	11	26	-
වෛද්‍යවරුන් ගණන	48	55	16	7	2	4	2
හෙද කාර්ය මණ්ඩලය	7	17	3	5	0	0	-
අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩලය	105	88	59	41	13	30	5

රෝගී සත්කාර සේවා (2024)

රෝහල	ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල නාවින්න	ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල අම්පාර	මෛත්‍රීපාල සේනානායක පාරම්පරික පර්යේෂණ රෝහල මිහින්තලේ	ආයුර්වේද ශික්ෂණ රෝහල මංචන්තුඩාව	රජයේ ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල (බෝ නොවන) නින්දවූර්
බාහිර	30,800	26,916	3,867	10,475	5,501
නේවාසික	823	460	-	-	-
සායන	33,196	-	-	-	-
පංචකර්ම		-	-	-	-
එකතුව	**64,819**	**27,376**	**3,867**	**10,475**	**5,501**

ප්‍රජා සෞඛ්‍ය සත්කාරක සේවා ලබාදීම

රෝහල	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතනය නාවින්න	සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල අම්පාර	මෛත්‍රිපාල සේනානායක පාරම්පරික ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මිහින්තලය	යුනානි ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල මන්වන්තොඩුවාව	ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල නින්දවූර්
වර්ෂය	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**	**2024**
ජංගම සායන	181	-	100	294	398
ප්‍රදර්ශන	-	1	-	-	-
දැනුවත් කිරීම්	4	-	-	-	29
විශේෂිත සායන	-	-	-	-	273

2024 වර්ෂයේ ඖෂධ නිෂ්පාදනය - ආයුර්වේද පර්යේෂණ රෝහල්

රෝහල	අම්පාර	නාවින්න	මන්වන්තුඩාව	හම්බන්තොට	මැදවච්චිය
		බෝතල්			
ආසව	**-**	1.010	**-**		
තෛල	105	1,476	310	69.8	76.9
ක්වාථ	-	5,590	-	3,849.8	7,875
පාන	-	3,533.67	-		
කෂාය	1,033.540	3,636.44	-	249.8	226.9
වෙනත් තැම්බූ වතුර				211	60.5
අනුපාන	719.375	-	-	7.5	22.2
		කිලෝ ග්‍රෑම්			
කල්ක	**-**	220	**-**		**220**
ලේප	-	614.5	29.75		
චූර්ණ	108.1	2,008.894	54.5	52.712	2,008.894
පාණ්ඩ	8	-	-	3.055	
පත්තු	131.035	45	17	56.135	45
තැවිලි	180.05	-	-	95.475	
පොට්ටනි	-	-	1,525.5		
වර්ති	-	1,517	-		1,517

II.බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය

බාහිර රෝගී අංශය (2024.11.30 දිනට)

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	**ප්‍රමාණය**
බාහිර රෝගී ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම	දෛනික පැමිණීමේ සාමාන්‍යය	191
		(134% වර්ධන වේගයකි)

බාහිර රෝගීන් සඳහා විශේෂ ප්‍රතිකාර සේවා සැපයීම	දෛනික පැමිණීමේ සාමාන්‍යය	113
		(124% වර්ධන වේගයකි)
බාහිර රෝගීන් සඳහා ඖෂධ නිකුත් කිරීම	එක් රෝගියකු සඳහා වැය වූ මුදල (රු.)	230.91

නේවාසික රෝගී අංශය (2024.11.30 දිනට)

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
නේවාසික රෝගී සත්කාර සේවා සැපයීම	Bed Supply Rate *	0.028
	Hospital Admission Rate *	0.335
	Bed Occupancy Rate (%)**	50%

* කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට අදාළ වන පරිදි ගණනය කර ඇත.
**වාට්ටු සංකීර්ණයේ අළුත්වැඩියා කටයුතු හේතුවෙන් නේවාසික පහසුකම් සැපයීමතරමක් පහළ අගයක පැවතිණි.

තත්ත්ව සහතික, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
1. දේශීය ඖෂධ ප්‍රමිතිකරණ සහ තත්ව පාලන		
ඖෂධ සඳහා ප්‍රමිති පරාමිතීන් සකස් කිරීම, ගුණාත්මකභාවය හා තත්ත්වය සහතික කිරීම	ඖෂධ සංඛ්‍යාව	4
2. පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය		
වර්ෂය තුල ආරම්භ කල හා කරගෙන යනු ලබන ආයතනික පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	3
අනෙකුත් පර්යේෂණ ආයතන ,විශ්ව විද්‍යාල සමඟ සහයෝගීව සිදු කරන ලද පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	9
ඖෂධ නිෂ්පාදන සංවර්ධන ආශ්‍රිත පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	3
ප්‍රසිද්ධ කරන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකා	පර්යේෂණ පත්‍රිකා සංඛ්‍යාව	11
3. සේවාවන් (තාක්ෂණික සහ ව්‍යාප්ති)		
නිෂ්පාදන/ ඖෂධ/ අමුද්‍රව්‍ය වල ප්‍රමිතිය නිර්ණය කිරීම සඳහා රසායනාගාර සේවා සැපයීම	ප්‍රමිතිය පරීක්ෂා කළ නිෂ්පාදන/ ඖෂධ සංඛ්‍යාව	50
විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්/ බාහිර ආයතන සඳහා විද්‍යාගාර පහසුකම් හා තාක්ෂණික දැනුම සැපයීම.	සිසුන්/ ආයතන සංඛ්‍යාව	4
	නියැදි සංඛ්‍යාව	20
විද්‍යාගාර පරීක්ෂණ සම්බන්ධ පුහුණු වැඩසටහන	මූලික උපාධි අපේක්ෂක ප්‍රතිලාභීන්	9
	පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂක ප්‍රතිලාභීන්	3
දේශීය ඖෂධ තත්ත්ව පාලනය සහ ප්‍රමිතිකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන	මූලික උපාධි අපේක්ෂක ප්‍රතිලාභීන්	220
	ප්‍රතිලාභී ආයුර්වේද සංරක්ෂණ සහා වෛද්‍ය වෘත්තිකයන්	30
	ප්‍රතිලාභී පාරම්පරික වෛද්‍ය වෘත්තිකයන්	50

සායනික පර්යේෂණ අංශය

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
1. වර්ෂය තුල ආරම්භ කල හා කරගෙන යනු ලබන ආයතනික පර්යේෂණ		
කාය චිකිත්සා අංශය	පර්යේෂණ ප්‍රමාණය	2
ශාලාක්‍ය අංශය	පර්යේෂණ ප්‍රමාණය	1
අගද අංශය	පර්යේෂණ ප්‍රමාණය	1
ස්ත්‍රී රෝග හා ප්‍රසූත අංශය	පර්යේෂණ ප්‍රමාණය	1
2. වර්ෂය තුළ ප්‍රකාශයට පත් කළ පර්යේෂණ වාර්තා		
ස්ත්‍රී රෝග හා ප්‍රසූත අංශය	ජාත්‍යන්තර ප්‍රකාශන	3
	ජාතික ප්‍රකාශන	2
3. සායනික පුහුණුව		
ආධුනික වෛද්‍ය ශිෂ්‍ය	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	75
පශ්චාත් උපාධි ශිෂ්‍ය	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	6

ඖෂධීය ශාක අංශය

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
1. පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය		
වර්ෂය තුල ආරම්භ කල හා කරගෙන යනු ලබන ආයතනික පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	3
අභ්‍යන්තර අංශ සමඟ සහයෝගීව සිදු කරන ලද පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	1
අනෙකුත් පර්යේෂණ ආයතන, විශ්ව විද්‍යාල සමඟ සහයෝගීව සිදු කරන ලද පර්යේෂණ	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	7
ආදිවාසී ප්‍රජාව භාවිතා කරන ඖෂධීය ශාක පිළිබඳව සමීක්ෂණය- ගල්ඔය ජාතික උද්‍යානය (වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු සහයෝගීත්වය සහිතව)	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%
ප්‍රකාශන	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	75%
ශාක හා අමුද්‍රව්‍ය නිදර්ශක හඳුනාගැනීම	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රමාණය	239
2. උද්‍යාන සංවර්ධනය		
උද්‍යාන අලංකරණය සඳහා ඇස්තමේන්තු සැකසීම (රාජකීය උද්භිද උද්‍යානයේ තාක්ෂණික සහාය සහිතව)	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%
අභ්‍යන්තර ජල පොකුණ අළුත්වැඩියා සඳහා ඇස්තමේන්තු සැකසීම (වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ තාක්ෂණික සහාය සහිතව)	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%
3. සේවාවන් (තාක්ෂණික සහ ව්‍යාප්ති)		
පුහුණු හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු	වැඩමුළු ප්‍රමාණය	7
ඖෂධ උද්‍යාන සැකසීම සඳහා තාක්ෂණික සහාය සැපයීම	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%

ශාකාගාර නිදර්ශක 100ක් යාවත්කාලීන කිරීම	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%

සාහිත්‍ය අංශය

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
1. පුස්තකාල සංවර්ධනය (පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මත කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයේ තාක්ෂණික දායකත්වයෙන් සිදු කරන ලදී)		
පුස්තකාල පොත් සංගණනය.	ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව	949
පරිශීලක පහසුව සඳහා වර්ණ සහිත අංකනය හා පරිශීලක ලැයිස්තුවක් සැකසීම	ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව	3092
පුස්තකාල ග්‍රන්ථ එකතුව වර්ධනය කිරීම	පරිත්‍යාග සංඛ්‍යාව	75
2. පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණය (පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මත ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ තාක්ෂණික දායකත්වයෙන් සිදු කරන ලදී)		
පුස්කොළ පොත් වර්ගීකරණය හා නාමකරණය	ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව	377
පුස්කොළ පොත් කළු මැදීම හා පත් ඉරු පිළිසකර කිරීම	ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව	377
පුස්කොළ පොත් සඳහා කම්බා එකතු කිරීම	කම්බා ප්‍රමාණය	265
පුස්කොළ පොත් අනුලේඛනය කිරීම	අවසන් කළ ප්‍රමාණය	8
	ක්‍රියාකරමින් පවතින ප්‍රමාණය	2
අනුලේඛනය කළ පුස්කොළ පොත් මුද්‍රණය කිරීම	අවසන් කළ ප්‍රමාණය	2
	මුද්‍රණය සඳහා යොමු කර ඇති ප්‍රමාණය	4
	මුද්‍රණයට සූදානම් කර ඇති ප්‍රමාණය	2
පුස්තකාල සේවා		
සාහිත්‍ය පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා පුස්තකාල සේවා පහසුකම් සැලසීම	අභ්‍යන්තර කාර්යමණ්ඩල ප්‍රතිලාභීන්	119
	සීමාවාසික වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභීන්	17
	උසස් අධ්‍යාපන සිසුන් (රුහුණු වි.වි., ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර වි.වි., පේරාදෙණිය වි.වි., කොළඹ වි.වි., SLIIT)	16

පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
1. පාරම්පරික දේශීය වෛද්‍යවරුන් පිළිබඳ සංගණනය කිරීම, ගුරු කුල හඳුනාගැනීම, ඊට අදාළ තොරතුරු පදනම් කරගෙන වෛද්‍ය පරම්පරා හා වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ලේඛනයක්, දත්ත පද්ධතියක් හා විද්‍යුත් පුස්තකාලයක් ස්ථාපිත කිරීම		
දත්ත රැස්කිරීමට තොරතුරු පත්‍රිකා මුද්‍රණය කිරීම	පත්‍රිකා ප්‍රමාණය	22500
දත්ත පත්‍රිකාව පිළිබඳව පළාත් සහා මට්ටමින් දනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු පැවැත්වීම	වැඩමුළු සංඛ්‍යාව	3
පරිගණක මෘදුකාංගය නිර්මාණය කිරීම සඳහා මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයේ ව්‍යාපාර අංශය සමඟ ගිවිසුම්ගත වීම	පරිගණක මෘදුකාංග	1
2. පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියට සමගාමී අනෙකුත් කටයුතු		
පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදීම	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%
පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදීම	අවසන් කළ වැඩ ප්‍රතිශතය	100%

ආචාරධර්ම සමාලෝචන කමිටුව (ERC)

ක්‍රියාකාරකම	භෞතික ප්‍රගතිය	
	දර්ශකය	ප්‍රමාණය
පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සමාලෝචනය කිරීම	අවසන් කළ ප්‍රමාණය	15
	ක්‍රියාකරමින් පවතින ප්‍රමාණය	6
පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීම	අනුමත කළ ප්‍රමාණය	14
පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති ප්‍රතික්ෂේප කිරීම	ප්‍රතික්ෂේප කළ ප්‍රමාණය	2
පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති ඉවත්කරගැනීම	ඉවත් කරගත් ප්‍රමාණය	0

මූල්‍ය ප්‍රගතිය

ක්‍රියාකාරකම	මූල්‍ය ප්‍රගතිය			භෞතික ප්‍රගතිය
	වෙන් කළ ප්‍රතිපාදන	වියදම (රු.)	ප්‍රගතිය (%)	
නිමි ඖෂධ මිළදී ගැනීම	17,658,000.00	17,657,140.91	100.0%	100%
වියළි ඖෂධ මිළදී ගැනීම	11,000,000.00	10,375,822.43	94.3%	100%
ශල්‍ය ද්‍රව්‍ය මිළදී ගැනීම	1,055,000.00	1,053,591.63	99.9%	100%
නේවාසික රෝගීන්ට හා කනිෂ්ට සේවකයන්ට ආහාර සැපයීම	10,000,000.00	9,473,663.12	94.7%	100%
ගෑස් හා දර මිළදී ගැනීම හා පිරිසිදු කිරීම් සේවා *	8,000,000.00	4,639,361.59	58.0%	
ආරක්ෂක සේවා ලබාගැනීම	3,900,000.00	3,869,164.94	99.2%	100%

පාරම්පරික දැනුම සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය *	10,000,000.00	8,196,569.00	82.0%	100%
අළුත්වැඩියා කටයුතු **	25,000,000.00	18,013,268.97	72.1%	100%
වාට්ටු සංකීර්ණ හා බාහිර රෝගී අංශ අළුත්වැඩියාව		10,019,175.19		
පරිපාලන ගොඩනැගිල්ල අළුත්වැඩියාව		3,499,827.66		
ජලපවහන හා අපවහන පද්ධතියේ අළුත්වැඩියාව		3,499,576.56		
හෙද නිලධාරි නිලනිවාස අළුත්වැඩියාව		994,689.56		

* වැඩ අවසන් කළ ප්‍රමාණයට අදාළව බිල්පත් ලැබීමට නියමිතයි
** 100% වැඩ අවසන් කර ඇති අතර වැඩ අවසන් කළ 27.9% ක ප්‍රමාණයට අදාළව බිල්පත් ලැබීමට නියමිතයි

III. දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ ජාතික ආයතනය

භෞතික හා මූල්‍යමය ප්‍රගතිය
2024.12.15 දිනට

අනු අංකය	ප්‍රධාන වැඩසටහන /ව්‍යාපෘතිය	භෞතික ප්‍රගතිය		මූල්‍ය ප්‍රගතිය (රු)
		වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව / මොඩියුල සංඛ්‍යාව	
1	පාඨමාලා සඳහා මොඩියුලය සහ විෂයමාලා සකස් කිරීම, සමාලෝචනය හා ප්‍රමිතිගත කිරීම	7	මොඩියුල් - 03 අත්පොත් - 02	109,301.50
2	සීමාවාසික වෛද්‍ය පුහුණුව	6	පුහුණුලාභීන් -677	971,723.45
3	පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් සඳහා වූ පුහුණු වැඩසටහන්	10	පුහුණුලාභීන් - 496	1,214,725.00
4	ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා ධාරිතා පුහුණු වැඩසටහන්	14	පුහුණුලාභීන් -466	1,331,991.80
5	ප්‍රජා සෞඛ්‍යය ආයුර්වේද වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා	4	පුහුණුලාභීන් -81	338,702.00
6	වෛද්‍ය සහායක කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්	8	පුහුණුලාභීන් -310	701,072.32
7	අනධ්‍යන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ධාරිතා පුහුණු වැඩසටහන්	5	පුහුණුලාභීන් -86	587,910.00
8	වැඩිහිටි සත්කාර වැඩසටහන	9	පුහුණුලාභීන් -305 මොඩියුල-02 අත්පොත්- 03	2,611,466.02
9	විශේෂ වැඩසටහන්	3	පුහුණුලාභීන් -193	83,045.00
10	පෞද්ගලික පාඨමාලා	1	පුහුණුලාභීන් -20	461,067.50

එකතුව	**67**	**පුහුණුලාභීන් -2634** **මොඩියුල-05** **අත්පොත්- 05**	**8,379,804.59**

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුවේ සමස්ථ මූල්‍ය ප්‍රගතිය 2024.12.31 දිනට

කාණ්ඩය/වැය විෂය/අයිතමය	ප්‍රතිපාදන (රු.)	වියදම (රු.)	ප්‍රතිශතය %
පුනරාවර්තන වියදම්			
සාමාන්‍ය පරිපාලනය	157,210,000.00	139,964,860.00	89%
රෝහල් සේවා	2,210,900,000.00	2,124,877,383.00	96%
අධ්‍යාපන හා පුහුණු	44,690,000.00	41,051,347.00	92%
ඖෂධ වගා හා සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය	112,895,000.00	108,127,384.00	96%
පුනරාවර්තන වියදම් එකතුව	**2,525,695,000.00**	**2,414,020,974.00**	**96%**
ප්‍රාග්ධන වියදම්			
සාමාන්‍ය පරිපාලනය	15,000,000.00	11,761,164.00	78%
රෝහල් සේවා	667,500,000.00	191,867,556.00	29%
අධ්‍යාපන හා පුහුණු	12,000,000.00	10,514,558.00	88%
ඖෂධ වගා හා සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය	8,500,000.00	7,569,254.00	89%
ප්‍රාග්ධන වියදම් එකතුව	**703,000,000.00**	**221,712,531.00**	**32%**
මුළු එකතුව	**3,228,695,000.00**	**2,635,733,505.00**	**82%**

IV. ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (2023/2024)

අයිතමය	2023 රුපියල්	2024.12.17 රුපියල්
රජයේ ප්‍රතිපාදන	5,346,000.00	0.00
උපයාගත් ආදායම	18,922,783.00	17,510,891.82
මුළු ලැබීම්	24,268,783.00	17,510,891.82

ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචි වෛද්‍යවරුන්

අයිතමය	2024.12.17දිනට මුළු වෛද්‍යවරු
සාමාන්‍ය සර්වාංග	
1. ලියාපදිංචි සංඛ්‍යාව සාමාන්‍ය(සර්වාංග)	17,126
උපාධිධාරීන්	4,282

ඩිප්ලෝමාධාරීන්	5,828
පාරම්පරික -සර්වාංග	7,016
පාරම්පරික විශේෂ	
2. මුළු ලියාපදිංචි සංඛ්‍යාව(පාරම්පරික - විශේෂ)	27,644
ලියාපදිංචි මුළු වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	27,485
මියගොස් ඇති වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	4,110

- ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව විසින් 2024 වර්ෂයේ මේ දක්වා වාචික පරීක්ෂණ මණ්ඩල 29ක් පවත්වා ඇති අතර වාචික පරීක්ෂණ සඳහා කැඳවූ සංඛ්‍යාව 432කි. මෙහිදී වාචික පරීක්ෂණ සඳහා සහභාගී වූ සංඛ්‍යාව වන 332 දෙදෙනකුගෙන් 103ක් ඉන් සමත්ව පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් ලෙස ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචිය ලැබීමට සුදුසුකම් ලබා ඇත.
- 2024.12.17 දින වන විට සර්වාංග වෛද්‍යවරුන් 1,438ක් හා විශේෂ වෛද්‍යවරුන් 372ක් සිය ලියාපදිංචිය අලුත් කර ඇත.
- ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාව සිය සේවාලාභීන්ගේ පහසුව තකා දිවයින පුරා ජංගම සේවා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ඒ අනුව 2024 වර්ෂයේ මේ දක්වා ජංගම කාර්යාල 03ක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර ඉන් සේවා ලබා ගත් වෛද්‍යවරු සංඛ්‍යාව 254කි.

සිදු කරන ලද අනෙකුත් විශේෂ කාර්යයන්

අයිතමය	**2024.12.17 දිනට ප්‍රගතිය (සංඛ්‍යාව)**
වෛද්‍ය සහතික තහවුරු කිරීම	215
ලියාපදිංචි ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සඳහා හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීම	729
වාහන නිල ලාංඡන නිකුත් කිරීම	127
නිකුත් කළ වෛද්‍ය සහතික පොත් සංඛ්‍යාව	1,370
ලියාපදිංචි වෛද්‍යවරුන්ගේ අතිරේක සුදුසුකම් ඇතුළත් කිරීම	23
ලියාපදිංචි වෛද්‍යවරුන් සඳහා චරිත සහතික නිකුත් කිරීම	24

ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ ලියාපදිංචිය අළුත් කිරීම

		2023	**2024.12.17**
ලියාපදිංචිය අළුත් කර ඇති වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	සර්වාංග	945	1,438
	විශේෂ	294	372
එකතුව		**1,239**	**1,810**

V. ඔසු උයන් සංවර්ධන කාර්යයන්

1. ඖෂධීය භෝග වගා කිරීම මගින් උද්‍යාන අලංකරණය කිරීම.
2. ඔසු උයන් වටා ආරක්ෂිත වැට සකස් කිරීම. (ගිරාදුරුකෝට්ටේ සහ පින්නදූව)
3. සියළුම ඔසු උයන්හි දුර්ලභ පැළ රෝපණය කිරීම.
4. සුවධරණී ඔසුගොවි ගම්මාන වැඩසටහන සඳහා පැළ ලබා දීම.
5. ඒ ඒ කලාපයට ගැලපෙන ඖෂධ භෝග වගා කිරීම.
   - හල්දුම්මුල්ල - මලිත, අරත්ත, කුරුඳු
   - ගිරාදුරුකෝට්ටේ - අරත්ත, තල
   - පින්නදූව - ඉඟුරු, ගම්මිරිස්-
   - පට්ටිපොළ - වදකහ,දාරිහරිද්‍ර
   - පල්ලෙකැලේ - කොල්ලන් කොල

පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන්වලින් අමු හා වියළි ඖෂධ වර්ග ලබා දීම

අංක	ඔසු උයන	ඖෂධ ප්‍රමාණ(කි.ග්‍රෑ.)	ලබා දුන් ආයතනය
1	පියල් මාරසිංහ ජාතික පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ජාතික ඔසු උයන හල්දුම්මුල්ල	47	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව
		කිලෝ 391 ග්‍රෑම් 650	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය
2	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන පට්ටිපොළ	කිලෝ 02 ග්‍රෑම් 400	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය
		04	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල, බොරැල්ල
3	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන පල්ලේකැලේ	කිලෝ 150	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල - බොරැල්ල
4	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන ගිරාදුරුකෝට්ටේ	100	බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය
		කිලෝ 152 ග්‍රෑම් 650	ආයුර්වේද ජාතික රෝහල ආයුර්වේද
		54	ඌව පළාත් ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව
		4.5	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන් මගින් පැළ නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය

අනු අංකය	ඔසු උයන	2024		
		නිෂ්පාදනය කළ පැළ ප්‍රමාණය	පැළ අලෙවිය	
			අලෙවි කළ පැළ ප්‍රමාණය	වටිනාකම (රු.)
1	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන -පින්නදූව	739	284	13,100.00
2	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු	12,286	2,160	186,940.00
3	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන - පල්ලේකැලේ	9,956	5,411	256,060.00

4	පියල් මාරසිංහ ජාතික පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ජාතික ඔසු උයන	13,443	5,143	270,770.00
5	පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා ඔසු උයන- ගිරාඳුරුකෝට්ටේ	30,518	3,441	167,620.00
එකතුව		**66,942**	**16,439**	**894,490.00**

සුවධරණී ඔසු ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය මඟින් පැළ ලබාදීම

අංක	වගා ක්ෂේත්‍රය පිහිටි ප්‍රා.ලේ.කො/ ග්‍රා.නි වසම /ආයතන	ඖෂධීය අමුද්‍රව්‍ය නාමය හා කොටස	ප්‍රමාණය	ප්‍රතිලාභීන්
01.	දේශීය වෛද්‍ය අංශය	වැල් තිප්පිලි	2000	ඔසු ගොවීන් හා වෛද්‍ය නිලධාරීන් සඳහා
		හීන් අරත්ත	2000	
		වදකහ	1500	
		මී	830	
		සමදරා	270	
		ඉඟුරු පියලි	500	
		බුළු	50	
		කරඳ	50	
		කුඹුක්	300	
02.	ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය	වද කහ(බඳුන්ගත කළ)	1500	ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ඔසු ගොවීන්
		අරත්ත මොටෙයියන්	1000	
03.	පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් සඳහා	හීන් අරත්ත	500	පාරම්පරික වෛද්‍යවරුන් සඳහා
04.	මැද දුම්බර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
		තිප්පිලි පැල	300	
05.	දෙල්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
		ඉඟුරු පියළි පැල	150	
06.	හාරිස්පත්තුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
07.	පාතදුම්බර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
08.	කුණ්ඩසාලේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
09.	හතරලියද්ද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	හීන් අරත්ත මොටෙයියන්	500	ඔසු ගොවීන්
එකතුව			**13,950**	

VI. ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය - අනුරාධපුර

මෙම ඒකකය විසින් බෝ වන හා බෝ නොවන රෝග පාලනය හා ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය සඳහා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ආයුර්වේද සංකල්පය අනුව විවිධ වැඩසටහන් හා දැනුවත් කිරීම් සිදු කරමින් පවතී. පෙරපාසල්, පාසල් ඉලක්ක කර ගත් පෝෂණ වැඩසටහන් හා ළමා සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය, ප්‍රජා මූලික වැඩිහිටි සෞඛ්‍ය සේවාවන් සැලසීම, මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය, මාතෘ සංරක්ෂණය, ඖෂධ පැලෑටි සංරක්ෂණය හා තිරසර භාවිතය පිළිබඳ වැඩසටහන් ඒ යටතේ විශේෂ වේ. මෙම ඒකකය සඳහා පුනරාවර්තන ප්‍රතිපාදන(සේවක වේතන සඳහා) පමණක් ලබා දී ඇති අතර අනෙකුත් කටයුතු පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපාදන ලබා දීමත් සිදුව නැත. කෙසේ වෙතත් දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ මැදිහත්වීම තුළින් බෝ නොවන රෝග පාලනය සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලද ප්‍රතිපාදන වලින් කොටසක් මෙම ඒකකය වෙත ලබාදීම තුළින් සැලකිය යුතු වැඩ කොටසක් වර්ෂය තුළින් ඉටු කිරීමට හැකි වී ඇත.

ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන සේවය - අනුරාධපුර

අනු අංකය	වැඩසටහන් විස්තරය	වැඩසටහන් ගණන	ප්‍රතිලාභීන්
01.	වැඩිහිටි සත්කාර වැඩසටහන	7,267	19,301
02.	හෙළ විරු සුවධරණී සුවසේවා	98	1,807
03.	ළමා සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය - පෙර පාසල්	1,868	31,709
04.	ළමා සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය - ප්‍රාථමික පාසල්	50	2,509
05.	බෝ නොවන රෝග පාලනය	2,736	42,582
06.	බෝ වන රෝග පාලනය	2,483	31,551
07.	පාසල් වැඩසටහන්	51	4,024
08.	ඖෂධ පැලෑටි සංරක්ෂණය හා තිරසාර භාවිතය	6,583	2,608
09.	මාතෘ වැඩසටහන්	18	177
10.	ගෘහ පිවිසුම්	6,503	16,142
11.	ප්‍රජා සත්කාර	65	8,210
එකතුව		**27,722**	**160,620**

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය

I. හෝමියෝපති රෝහල

වත්මන් තත්ත්වය හා ප්‍රගතිය

- දෛනිකව රෝගීන් 100 -150ක පමණ සංඛ්‍යාවකට ප්‍රතිකාර සපයන බාහිර රෝගී අංශයකින් හා නේවාසික රෝගීන් 20 දෙනෙකුට ප්‍රතිකාර ලබා ගත හැකි නේවාසික රෝගී අංශයකින් සමන්විත වේ.
- ඩෙංගු වැනි බෝ වන රෝග හා දියවැඩියාව, අධි කොලෙස්ට්‍රෝල් වැනි බෝ නොවන රෝග මූලික අවස්ථාවේදී හඳුනාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය රසායනාගාර පරීක්ෂණ සිදු කරයි.
- 2024 නොවැම්බර් මාසය දක්වා රෝගීන් 573ක් සඳහා රසායනාගාර සේවා පහසුකම් සපයන ලදි.
- රෝහලේ රසායනාගාරය ස්ථාපිත කිරීමේ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

2024 වසරේ ප්‍රතිකාර කළ රෝගීන් සංඛ්‍යාව (2024 නොවැම්බර් දක්වා)

මාසය	බාහිර රෝගීන්	නේවාසික රෝගීන්
ජනවාර	2,054	16
පෙබරවාරි	1,910	12
මාර්තු	1,783	19
අප්‍රේල්	1,717	9
මැයි	1,868	15
ජූනි	1,755	14
ජූලි	2149	11
අගෝස්තු	2061	22
සැප්තැම්බර්	1884	16
ඔක්තෝබර්	2065	17
නොවැම්බර්	2068	17
එකතුව	**21,314**	**162**

II. හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව

හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව මඟින් පවත්වනු ලබන සායනවල කාර්ය සාධනය 2024.12.23 දක්වා

අනු අංකය	සායනය	ප්‍රතිකාර කළ රෝගීන් සංඛ්‍යාව
01.	දෙහිවල	5,138
02.	තෝලංගමුව	9,044
03.	පරකඩුව	5,516
04.	කුරුණෑගල	12,938
05	කොත්මලේ	6,789
06.	මොණරාගල	6,624
07.	පාලමුනෛ	6,847
08.	පුත්තලම	6,513
09.	මාතලේ	9,654
10.	අම්බලන්ගොඩ	3,607
11.	මඩකලපුව	5,943
12.	ඉංගිරිය	1,646
13.	රත්ගම	5,862
14.	පොළොන්නරුව	5,480
එකතුව		**91,601**

2024.12.23 දින වන විට හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව සඳහා නැවත සාමාජිකයන් පත් කිරීම සිදු වූ අතර මෙම වර්ෂයේ හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාවේ ලියාපදිංචි කරන ලද මුළු වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව 11කි.

2024 වර්ෂයේ හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව මඟින් පවත්වන ලද ජංගම සායන හා සම්මන්ත්‍රණ

හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම හා ප්‍රතිකාර කිරීමේ අරමුණින් හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව මඟින් පාලනය වන රජයේ නිදහස් හෝමියෝපති සායන කිහිපයක් මඟින් දිවයිනේ ප්‍රදේශ කිහිපයක පහත පරිදි ජංගම සායන සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

අනු අංකය	වැඩසටහන මෙහෙය වන ලද සායනය	ස්ථානය	දිනය	සහභාගී වූ සංඛ්‍යාව
01.	පරකඩුව	හෝමාගම, ගොඩගම පුරාණ විහාරය	2024.04.05	42
02.	පරකඩුව	ගොළුවාවාල, රාජසේකරාරාමය, රත්නපුරය	2024.06.01	54
03.	කුරුණෑගල	කැලණිය ප්‍රාදේශීය සභා පරිශ්‍රය	2024.03.08	183
04.	මාතලේ	අකුරණ, මුස්ලිම් පල්ලිය	2024.03.22	63
05.	රත්ගම	අම්බලන්ගොඩ,මාදම්පාගම, සුමනදාස පුස්තකාලය	2024.01/05, 02/02, 03/01, 04/05, 05/.03, 06/07	387
06.	රත්ගම	ඉහළ ලේල්වල, සමුපකාර සමිතිය	2024.01.18	82
07.	දෙහිවල	මිහිකතවත්ත ශ්‍රී සම්බෝධි විහාරය, කතුලාවල, කළුතර දකුණ	2024.01.26	35
08.	දෙහිවල	පානදුර නගරසභාව	2024.03.09	16
09.	පුත්තලම	කැලණිය ප්‍රාදේශීය සභා පරිශ්‍රය	2024.03.08	62
10.	පරකඩුව	රත්නපුර මහ නගර සභා ශාලාව	2024.11.29	111
එකතුව				**1,035**

2024 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 23 තෙක් හෝමියෝපති ඖෂධ ආනයනය සඳහා වෛද්‍යවරුන් සහ ආයතන වෙත ඇමරිකානු ඩොලර් 88,277.59ක් වටිනා ආනයන බලපත්‍ර 13ක් සඳහා තාක්ෂණික කමිටුවේ නිර්දේශ ලබා දී ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව

වාර්ෂික නිෂ්පාදනය(නිෂ්පාදන පිරිවැය අනුව)

	2022	**2023**	**2024.11.30** දිනට
වාර්ෂික නිෂ්පාදනය (රු.මි.)	495.53	644.76	533.628

වාර්ෂික අලෙවිය

	2022	**2023**	**2024.11.30** දිනට
වාර්ෂික අලෙවිය (රු.මි.)	947.13	1218.9	1350.287

වාර්ෂික ලාභය

	2021	**2022**	**2023**
වාර්ෂික ලාභය (බදුපෙර) (රුපියල්)	(17,728,950)	(25,788,488)	218,086,282

2023/2024 ළඟා කර ගත් ඉලක්ක

01. කාරක ප්‍රාග්ධන ගැටළු විසඳීම හා ලාභදායි තත්ත්වයට ගෙන ඒම.

02. ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාවේ විෂය පථය පුළුල් වීම.
1969.05.11 දිනැති අංක 14,853/3 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් ප්‍රකාශිත සංස්ථාගත අරමුණු තවදුරටත් පුළුල් කරගනිමින් 2023.11.01 දිනැති අංක 2356/21 අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය නිකුත් කිරීම සිදු කර ඇත. ඒ අනුව ඖෂධ නිෂ්පාදනය, අලෙවිය, ඔසු ශාක වගා කිරීම, සුවසේවා මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යාම, පර්යේෂණ හා පුහුණු කටයුතු ආදී ආයුර්වේද සුවසේවාවේ සියලුම අංශ ආවරණය කිරීමට අදාළ අරමුණු ස්ථාපිත කිරීම සිදු කර ඇත.

03. භාවිතයට නොගත් යන්ත්‍ර භාවිතයට ගැනීම.
සංස්ථාව විසින් මිලදී ගෙන භාවිතයට නොගත් සැකසුම් හා පිරවුම් යන්ත්‍ර නවීකරණය කර භාවිතයට ගැනීමට හා ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පැවති භාවිතයට නොගන්නා සැකසුම් හා පිරවුම් යන්ත්‍ර 06ක් මෙම සංස්ථාව වෙත ලබා ගෙන මේ වන විට අලුත්වැඩියා කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

04. අලෙවි ජාලය පුළුල් කිරීම.
දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක අලෙවි මධ්‍යස්ථාන 17 අමතරව දිස්ත්‍රික් අලෙවි නියෝජිතයින් 12 දෙනෙකු සක්‍රියව අලෙවි කටයුතු කරනු ලැබේ. මෙම අලෙවි ජාලය තවදුරටත් පුළුල් කරමින් ස්ථානීය අලෙවි නියෝජිතයින් හා මාර්ගගත අලෙවි නියෝජිතයින් හා අන්තර්ජාතික අලෙවි නියෝජිතයින් පත් කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

05. නිෂ්පාදන නව්‍යකරණය
ආයුර්වේද ඖෂධ හා අනෙකුත් ශාකසාර නිෂ්පාදන නව්‍යකරණය හා ආකර්ශනීය ඇසුරුම්කරණය සඳහා පියවර ගනිමින් කාලීනව පැන නගින වෙළඳපල අභියෝග වලට මුහුණ දෙමින් නව නිෂ්පාදන ඇසුරුම් හඳුන්වා දීමට කටයුතු කරන ලදී. මේ යටතේ පෙති හා කරල් වශයෙන් පැවැති ඖෂධ කාඩ්පත් ඇසුරුම් ලෙස (Blister Packing) අසුරා හඳුන්වා දීමට කටයුතු කර ඇත.

06. ඇසුරුම් අංශය නවීකරණය කිරීම.

ආයුර්වේද ඖෂධ සහ අනෙකුත් ශාකසාර නිෂ්පාදනයන් වඩාත් ආරක්ෂා සහිතව සහ ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් ඇසුරුම් කිරීම සඳහා ඇසුරුම් අංශය නවීකරණය කරන ලද අතර ඇසුරුම්කරණය පිළිබඳව කාර්යමණ්ඩලය දැනුවත් කර එම අංශයේ කටයුතු ක්‍රමවත් කර ඇත.

07. ඖෂධ උයන් සංවර්ධනය හා ඖෂධ උයන් ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ වලින් ඖෂධ අමුද්‍රව්‍ය රැස් කිරීම.

සංස්ථාව සතු නිකවැරටිය, මැදවච්චිය හා දංගොල්ල ඖෂධ උයන් සංවර්ධනය කිරීමට පියවර ගෙන ඇති අතර, අලාභදායීව පවත්වාගෙන යනු ලැබූ ඖෂධ උයන් ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල අමු හා වියළි ඖෂධ අමුද්‍රව්‍ය ඒකරාශී කිරීමට කටයුතු කර ඖෂධ උයන් ලාභදායීව පවත්වාගෙන යාමටත්, අමු ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමටත් කටයුතු කර ඇත.

08. තත්ත්ව සහතික ලබා ගැනීම.

ISO 9001 - 2015 තත්ව සහතිකය යාවත්කාලීන කිරීම සිදු කරන ලද අතර, නිෂ්පාදන හා අලෙවි කාර්යේදී තවදුරටත් අවශ්‍ය ජාත්‍යන්තර තත්ත්ව සහතික ලබා ගැනීමට අදාළ මූලික කටයුතු සිදු කර ඇති අතර, ඉදිරි කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

09. ඇගයීම් සම්මාන හා සහතික ලබා ගැනීම.

2023/2024 කාල පරිච්ඡේදය තුළ සංස්ථාව විසින් පහත සඳහන් සම්මාන සහ සහතික ලබා ගැනීමට හැකි වූ අතර එය ආයතනික ප්‍රතිරූපය වර්ධනය කිරීමටත්, ප්‍රචාරක හා ප්‍රවර්ධන මෙවලමක් ලෙස භාවිතා කිීමටත් හැකි විය.

I. **BEST WEB**

‘BestWeb.lk 2023’ තරඟාවලියෙන් ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථා නිල වෙබ් අඩවිය ලෝකඩ පදක්කම හිමිකර ගන්නා ලදී.

II. **GOLDEN INMEDIENS 2023**

ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාවේ නිෂ්පාදනයක් වූ ඉරමුසු තේ පානය, දේශීය වෛද්‍ය ව්‍යවසායකත්ව රන් සම්මාන 2023 උළලේ වසරේ ජනප්‍රියම ශාකසාර පදනම් වූ ආයුර්වේද තේ නිෂ්පාදකයා ලෙස රන් සම්මානය ලබා ගන්නා ලදී.

III. **CNCI ACHIEVER AWARDS 2024**

කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශ හා ලංකා ජාතික කර්මාන්ත මණ්ඩලය එක්ව 23වන වරට සංවිධානය කරන ලද විශිෂ්ඨතම කර්මාන්තකරුවන් ඇගයීම(CNCI ACHIEVER AWARDS 2024) වෙනුවෙනේ මහපරිමාණ අංශයේ රජයේ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ එකම කුසලතා සම්මානය ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව විසින් දිනාගන්නා ලදි.

10. ERP පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම.

නිෂ්පාදන, අලෙවිය, මූල්‍ය, සැපයුම්, පරිපාලන මානව සම්පත්, තත්ව පාලන, සැලසුම් ආදී සියලුම සේවා ඒකක වල කටයුතු ඒකාබද්ධ පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතියක් සකස් කිරීමට පියවර ගනු ලැබූ අතර මේවන විට එම මෘදුකාංග සංවර්ධන කටයුතු අවසක් අදියරේ පවතී.

11. 2025 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන්

- ජාතික සෞඛ්‍ය පද්ධතිය තුළ වැඩි දායකත්වයක් ලබාදීම සඳහා ආයුර්වේද රෝහල් පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම
- දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පවතින විභවතා තුළින් විදේශ විනිමය උත්පාදනය කිරීමට කටයුතු කිරීම
- පාරම්පරික වෛද්‍ය ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය සහ සංරක්ෂණය
- දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණය සහ අපනයනය
- දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ නියාමනය සවිමත් කිරීම
- දේශීය වෛද්‍ය අංශයේ පවතින පර්යේෂණ අවස්ථා පුළුල් කිරීම
- විදේශයන්ගෙන් ආනයනය කරනු ලබන ඖෂධ අධෛර්යමත් කර ඔසු වගා තුළින් විදේශයන්ට ඇදී යන විනිමය ඉතිරි කිරීම
- පර්යේෂණ ඔසු උයන් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව පවත්වා ගැනීම
- වස විසෙන් තොර පෝෂයදායී දේශීය ආහාර පාන ප්‍රවර්ධනය
- විකල්ප වෛද්‍ය ක්‍රමයක් වශයෙන් හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය සංවර්ධනය කිරීම
- සහයෝගී/ ඒකාබද්ධ සත්කාර සේවාවන් පවත්වා ගැනීම
- බෝ නොවන රෝග පාලනය සහ වැළැක්වීම සඳහා දේශීය වෛද්‍ය දැනුම හා ප්‍රවේශයන් භාවිතය
- දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ මානව සම්පත් සංවර්ධන අවස්ථාවන් පුළුල් කිරීම සහ කාලීන පාඨමාලාවන් හඳුන්වාදීම
- දේශීය වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව ප්‍රවර්ධනය හා දැනුම හුවමරු කර ගැනීම
- ප්‍රමිතිගත දේශීය ඖෂධ නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය
- වැඩිහිටි සත්කාර හා පුනරුත්ථාපන සේවා ප්‍රවර්ධනය
- සුව සංචාරක සේවා ප්‍රවර්ධනය

2025 මූලධන ආයෝජනය

දේශීය වෛද්‍ය අංශය

අනු අංකය	වැඩසටහන	යෙදවීමට අපේක්ෂිත මුදල (රු.මි.)
01.	සංරක්ෂණ සහා සවිබල ගැන්වීම	10.0
02.	පෝෂණ මන්දිර ස්ථාපිත කිරීම	5.0
03.	හෝමියෝපති ක්‍රම සංවර්ධනය	4.0
04.	හෝමියෝපති රෝහලේ රසායනාගාර පර්යේෂණ සේවා ස්ථාපිත කිරීම	6.5
05.	හෝමියෝපති වෛද්‍ය සභාව	5.0
06.	මූලධන වත්කම් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩිදියුණු කිරීම	17.5
07.	ධාරිතා සංවර්ධනය	3.0
08.	ආයුර්වේද සමඟ සහයෝගී සත්කාර	15.0
09.	වෙනත්	9.0
10.	ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාවේ මූලධන වැඩසටහන්	400.0
	එකතුව	**475.0**

ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව

අනු අංකය	**වැඩසටහන**	**යෙදවීමට අපේක්ෂිත මුදල (රු.මි)**
01.	ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා	274.76
02.	සුළු අළුත්වැඩියා	43.64
03.	නව ඉදිකිරීම්	615.58
04.	ඉඩම් සහ ඉඩම් වැඩි දියුණු කිරීම්	46.68
05.	යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ මිලදී ගැනීම	0.81
	එකතුව	**981.47**

කළමනාකරණ සංවර්ධන සහ සැලසුම් ඒකකය
සෞඛ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය